INSTITUTI ... TIRANE ... HE

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΟΥ

BKSH

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1904

BKSH

Τὸ Λεξικὸν τοῦτο τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης εἶνε ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Χριστοφορίδου, ὅστις γεννηθεὶς ἐν Ἐλβασανίῳ τῆς Ἀλβανίας ἐν ἔτει 1827 ἀπέθανεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατὰ τὸ ἔτος 1895.

Ὁ λόγιος οὗτος ἀνὴρ μαθὼν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Ἰωαννίνοις καὶ περιελθὼν διαφόρους ξένας χώρας, ὅπου ἐπορίσθη ἱκανὴν ἐμπειρίαν καὶ μάθησιν ξένων μάλιστα γλωσσῶν, ἐτιμᾶτο καὶ ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ ὡς ὁ δοκιμώτατος ἐπιστήμων καὶ ἐρευνητὴς τῆς μητρικῆς αὐτῷ γλώσσης, εἰς ἣν μετέφρασε τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ ἐξέδωκε ζῶν διάφορα συγγράμματα, οἷον Ἀλφαβητάριον ἀλβανικὸν καὶ Γραμματικὴν τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης.

Τὸ Λεξικὸν τοῦτο, φιλοπόνημα εἰκοσαετοῦς ἐργασίας καὶ ἀτρύτων μόχθων, καταλειφθὲν ὑπ᾽ αὐτοῦ χειρόγραφον ἐκδίδεται νῦν τὸ πρῶτον ἀκριβῶς καὶ ἀπαραλλάκτως ὡς εὑρέθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Παραδίδεται δὲ σήμερον εἰς τὸ φῶς οὐ μόνον ὡς χρέος ὀφειλόμενον πρὸς τὴν μνήμην καὶ τὴν φήμην τοῦ συγγραφέως, ὅστις φιλοτίμως ἐργαζόμενος ἐκόσμησε καὶ ἠγάπησε τὸ εὔελπι γένος αὐτοῦ καὶ τὴν πατρῴαν φωνήν, ἀλλὰ καὶ ὡς πολύτιμον παιδαγωγικὸν ὄργανον μέλλον νὰ διδάξῃ τὸν γενναῖον Ἀλβανικὸν λαὸν διὰ τοῦ πρακτικοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ὁδηγίας τοῦ λογιωτάτου τῶν τέκνων του, ὅτι μόνον τῇ ἀρωγῇ, τῇ χειραγωγίᾳ

καὶ τῇ ἐμπνεύσει τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης θὰ δυνηθῇ οὗτος σὺν τῷ χρόνῳ νὰ συντάξῃ καὶ καταστήσῃ τὴν ἰδίαν αὑτοῦ γλῶσσαν ἀληθῶς μητέρα ἰδεῶν, ἐξημερώσεως καὶ ἀνθρωπίνου λόγου καὶ πολιτισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις 1904.

BKSH

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΤΜΗΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

(’Αργ.)	=	’Αργυρόκαστρον.
(Αὐλ.)	=	Αὐλών.
(Βερατ.)	=	Βεράτιον.
(budi)	=	Budi (κώμη).
(bogdan)	=	Bogdan (κώμη).
(γ.)	=	γεγιστί, κατὰ τὴν γεγικὴν διάλεκτον.
(Δυρ.)	=	Δυρράχιον.
(Dιbρ.)	=	Δίβρα.
(’Ελβασ.)	=	’Ελβασάνιον.
(Jακ.)	=	Διάκοβα.
(Καβ.)	=	Καβάϊα.
(Κορτ.)	=	Κοριτσά.
(Κολ.)	=	Κωλώνι̯α (ἐπαρχία).
(Κουρβ.)	=	Κουρβελέσιον (διαμέρισμα Αὐλῶνος-Τεπελενίου).
(Κρουj.)	=	Κρόϊα.
(Λjαπ.)	=	Λιαπιστί, κατὰ τὴν Λιαπικὴν διάλεκτον.
(Μαλj.)	=	Μαλεσία (ἐπαρχία ὀρεινή).
(Ματ.)	=	Μαθία.
(Μιρg̯d.)	=	Μιρδιτία.
(Μυζ.)	=	Μυζεκία.
(Περμ.)	=	Πρεμετή.
(Πιζρ.)	=	Πρεζρένη.

BKSH

(ϱ.)	=	ϱῆμα.
(Σ)	=	Σκόδϱα.
(τ.)	=	Τοσκιστί, κατὰ τὴν Τοσκικὴν διάλεκτον.
(Τεπελ.)	=	Τεπελένιον.
(Τουϱκ.)	=	Τουϱκιστί.
(Τσ̈αμ.)	=	Τσαμιστί, κατὰ τὴν τσαμικὴν διάλεκτον.
(Τυϱ.)	=	Τύϱαννα.
(Τετ.)	=	Τετόβα.
(ὑποκϱ.)	=	ὑποκοϱιστικόν.
(Ὕδϱ.)	=	Ὕδϱα.
(Χειμ.)	=	Χειμάϱα.

BKSH

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

BKSH

Α

α: σύνδεσμος διαζευκτικός·=ἢ α-α=ἢ-ἤ. Γjέργι βιέν σοτ α νέσε̱ρε̱= ὁ Γεώργιος ἔρχεται σήμερον ἢ αὔριον.

α-απὸ; α-απόρ.-σύνδεσμος ἐρωτηματικὸς ὅταν προηγῆται ἐρώτησις γενική: Κούρε̱ βιέν Γjέργι νγα φσάτι; σοτ από νέσε̱ρε̱; Πότε ἔρχεται ὁ Γεώργιος ἀπὸ τὸ χωρίον, σήμερον ἢ αὔριον; σι ε do bούκε̱νε̱ τε̱ νγρόχ̱ε̱τε̱ ἀπό τε̱ φτόχ̱ε̱τε̱;

α: μόριον ἐρωτηματικόν: α dε̱γjόν σε τσ' θότε̱ αΰ;=ἀκούεις τί λέγει αὐτός;

αβίσ-ίτ-ιτ (γ.) ἴδ. αφρόj.

αβίτεμ (γ) ἴδ. αφρόνεμ-όχ̱εμ.

αβλιμε̱νd-di (τ) πληθ. αβλιμε̱νdετε̱ ἴδε αβλιμέντ-di.

αβλιμε̱ντ-di πλ. αβλιμε̱νdετε̱, τὸ ἱστουργεῖον ὁ ὑφαντικὸς ἱστὸς κοινῶς ὁ ἐργαλειός, ἴδ. Βέγjε-τε̱.

άβουλ-ι (πληθ. ἄχρηστος) ἀτμός, ἀχνὸς ἀναθυμίασις. 2) πυρίαμα.

αβουλόνj-oj ρημ. οὐδ. ἀτμίζω, ἐκπέμπω ἀτμόν, ἀναθυμίασιν. 2) πυριαω-ῶ.

αβουλόνεμ-όχ̱εμ. παθ. τοῦ προηγ.

αβουλούαρ-όρι (τ) πληθ. αβουλόρε̱τε̱=ἀτμιδώδης.

αβουλούερ-όρι (γ).

αβουλοὺρ-όρι (συνηρ).

αβουλόρε-ja πληθ. αβουλόρε-τε̱=ἡ ἀτμιδώδης. *ι-ε-αβουλουέσιμ* (γ) ὁ-ἡ ἀτμιδώδης 2) πυρετώδης *ι-ε-αβουλούσιμ.* (συνηρ).

άβολα (Σ) προθ.=ἵνα, ὅπως, κοινῶς διὰ νά.

αβύσε̱-α πληθ. αβύσα-τε̱ [πα-bύθε̱-α] ἄβυσσος ἴδ. παφούντιjε-jα.

(αγόj) αγόν (γ) τριπροσωπ. ρ. οὐδ.=διαφάσκει, διαυγάζει, κοιν. ξημερόνει, χαράζει [ἑλλ. αὐγή]. ἡ μετοχ. αγούεμ (γ) καὶ αγουμ

BKSH

(συνηρ.)-τε̱ ἀγούεμ-ιτε̱ καὶ τε̱ χγουμ-ιτε̱=ἡ αὐγή. ἴδ. γε̱δίν, σbαρδουλόν, σbαρθ dριτα.

αγουσ̈ί-α (Καβαjα) καταπληκτικὸς καιρός· *κοχ' ε ντσέτε̱· ζαγουσ̈ί-α* (τ). βαπ' ε μάδε κjε σφρῦν ας έρε̱ ας βερί.

αγρέπ-ι (Σ.)? = σκορπίος.

αγjε̱ρίμ-ι (τ) ἴδ. αγγε̱νίμ (γ).

αγjε̱ρόνj. (τ) = αγjνόj (γ.) νηστεύω.

αγjε̱ρούαρσ̈ιμ (τ) ἴδ. αγjενούεσ̈ιμ (γ).

αγjινέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. ἀγjινέσ̈ατε̱ (= νηστεία.

αγjινίμ-ι (γ) πληθ. αγjινίμετε̱.

αγjινόj (γ) ρημ. οὐδ. νηστεύω.

αγjινούεσ̈ιμ (γ) καὶ αγjινούσ̈ιμ (συνηρ.) νηστικός, ἄσιτος.

αδουρέσε̱-α πλ. αδουρέσα-τε̱ = λάτρευμα, λατρεία.

αδουρίμ-ι ἀδουρίμε-τε̱ προσκύνημα προσκύνησις· ἴδ λjούτιjε-jα

αδουριμε̱τάρ-ι πλ. αδουριμταρε̱-τε̱ ἀρ. ἴδ. ἀδουρούεσ-ι

αδουριμτάρεjα πλ. αδουριμταρε-τε̱ θηλ. ἴδ. αδούρουεσ-jα

αδουρόνj-οj [Λατ. adoro] ρημ. ἐνεργ. λατρεύω, προσκυνῶ ἴδ. ρημ. λjούσ.

αδουρόνεμ-όχεμ παθητ. λατρεύομαι, ἴδ. λjούτεμ.

(ι-ε) *αδουρούαρσ̈ιμ* (τ) ἴδ ι-ε ἀδουρούεσ̈ιμ. (γ).

αδουρούεσ-ι (γ) πλ. αδουρούεσ-ε̱τε̱ = λάτρης, προσκυνητής.

αδουρούεσ-jα (γ) θηλ. ἴδ. λjούτε̱σ-ι-ε-jα.

(ι-ε) *αδουρούεσ̈ιμ* (γ) καὶ ι-αδουρούσ̈ιμ (συνηρ.) λατρευτὸς-ή.

αδουρούεσ-ι (γ) πληθ. αδουρούεσ-ετε̱ = λάτρης προσκυνητής.

αδουρούεσ-jα (γ) θηλ. ἴδ. λjούτε̱σ-ι-εjα.

άθε̱τε̱ καὶ άθτε̱ = ἐπιρ. = στυφῶς.

(ι-ε-τε̱)-*άθε̱τε̱* ἐπιθ. = στυφός-ή-όν, στυπτικός-ή-όν.

αθτίμ-ι πληθ. αθτίμε-τε̱· στύψις.

αθτόνj-οj ρημ. ἐνεργ. στύφω (ἐπὶ γεύσεως στυπτικῆς, δριμείας, ὀξείας).

αθτόχεμ- ονεμ παθ.

αϊ αντων. προσ.-γ. = αὐτὸς ἴδ. αὖ.

âj (γ) ρημ. ἐνεργ. πρήσκω, φουσκόνω τινά. καὶ ε̱j (τ) ἀορ. âjτα καὶ ε̱jτα (τ) μετοχ. âjτουνε (γ) καὶ ε̱jτουρε (τ). âχεμ (γ) καὶ ε̱χεμ (τ) ρημ. οὐδ. πρήσκομαι, φουσκόνομαι.

αj (᾽Αργυροκ.) ἐπιφώνημα ἐπὶ πόνου· ζούρα γιούχ̌ε̱νε̱ aj = ἔπιασα τὴν γλῶσσαν μὲ τὰ δόντια, ἐδάγκασα τὴν γλῶσσαν, ζε̱ με άj*ε̱* ἢ ὂτίε με άjε̱ = καπὄὂj (λαφύσσω).

αjκε̱-α (πληθ. αjκε̱-τε̱ ἄχρηστος) πῖαρ, ἀφρόγαλα· καὶ *χ̌άκε̱-α* (τ).

αjό = αὐτή, ἐκείνη· ἡ γενικὴ ἀσάj καὶ ασάjε̱ (τ) καὶ *ασάjτα* καὶ ασάj-ναj (bogdan) αἰτ. ατε̱ (γ) καὶ ατε̱ (τ) ἀφαιρ. αυό ἢ ατυό, πλ. ον. ατό, γεν. ατύνε-βε (γ) καὶ α-τύρε-βε (τ) αἰτ. ατό, ἀφαιρ. αυοὄ ἢ ατυοὄ.

αjϱ-ι (bogdan) πλ. λείπει ὁ ἀήρ.

ακε̱ ἄκλιτον ὁ δεῖνα, ὁ τάδε. ακε̱-τσίλι = ὁ δεῖνας ὁ τάδε ακε̱-τσίλjα = ἡ δεῖνα ἡ τάδε (κοινῶς). ακε̱-*κούσ* = ὁ δεῖνα ὁ τάδε ακε̱-*τσίου* (τ) = ακε̱-τσίλι *ακε̱- τσία* (τ) = ακε̱-τσίλjα *ακε̱-κjιὄι* = ὁ δεῖνα (ὑπονοεῖται ὁ διάβολος) *ακε̱-κου* = εἰς τὸ δεῖνα μέρος

âκϑ-ι (Κρουjα) ἴδ. ανκθ-ι (Σ) ἐφιάλτης κοινῶς βραχνιᾶς.

âκουλε̱-ι (πληθ. άκουj-τε̱ ἄχρηστος) τὸ πεπηγὸς ὕδωρ, ὁ πάγος.

ακουλόνj-όj ῥημ. ἐν. παγόνω τινα (Budi).

ακουλόεμ-ονεμ ῥημ. οὐδ. παγόνω ἐγὼ ἐκ τοῦ ψύχους. (Budi).

ακσούα-οϊ ἢ οκσουα-οϊ = ὁ ἄξων ἴδ. bόστι.

ακσούε-οϊ (γ) πληθ. ακσόνj-τε̱ καὶ ακσού-οϊ συνηρ.

ακjα (bogdan) ἐπιρ. τόσον ἴδ. κακjα *ακjε̱* (τ) καὶ άκjε. (τ) ἴδ. κακjε̱ *ακjί* (γ) καὶ άκjι (γ.) ἴδ. κακjί *ακjε̱-χ̌έϱε̱* (T) καὶ ακjε̱ χ̌ερα (τ) ἐπιρ. = ἐν ὅσῳ, ὅσον χρόνον, ακjε̱-χ̌έρε̱ καὶ ακjι χ̌ερα (γ) σα χ̌άνγρα bούκε̱, αὔ ε χ̌αρρίου, ἐν ὅσῳ, μόλις ἐγεύθην αὐτὸς ἔφθασεν. ἴδ. κάκjε̱ χ̌ερε̱ (τ) καὶ κάκjε χ̌ερε̱ (γ).

αλjεμίσα-τε̱ (bogdan) = ὄργανα τῆς μουσικῆς.

αλjεμίστϱα-τε̱ (γ.) γεωργικὰ ἐργαλεῖα.

αλjταϱ-ι πλ. αλταρε̱-τε̱ [λατ. Αλtar-is] = βωμός. 2) ἡ ἁγία τράπεζα, τὸ ἅγιον βῆμα.

αμε̱ (γ.) μόριον. -αμε̱ = *επ-με̱*, *με̱-επ* = δός μοι. *αμε̱-μουε* (budi) = *νε̱μ μούα*, δός μοι.

άμε̱-α (γ) πλ. αμα-τε̱ (budi) = μήτηρ. καὶ *ε̱με̱-α* (τ) πλ. ε̱μα-τε̱ ἴδ. μομε̱-α (γ) καὶ με̱με̱-α (T). μομα (γ.) καὶ με̱μα (τ) = ἡ μήτηρ μου. jοτ-άμε̱ (γ) καὶ jοτ ε̱με̱ (τ) ἡ μήτηρ σου. ε άμα (γ) καὶ ε εμα (τ) ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ μήτηρ αὐτῆς. Ονομ. jοτ-άμε̱ (γ)

BVSH

ἡ μήτηρ σου, γεν. σ'ατ άμε, αἰτ. τ'αμε̱νε̱, ἀφαιρ. σ'ατάμε (γ). πληθ. ὀνομ. Τ'ετ άμα, γεν. σ'ατ-άμαβε, αἰτ. τ' ετ άμα, ἀφαιρ. σ' ατ-άμαϊ (γ) καὶ ὀνομ. jοτ' ε̱'με̱ (τ) γεν. σ' ατ ε̱'μα, αἰτ. τ' ετ-ε̱με̱ ἀφ. σ' ατ ε̱με̱. πλ. ὀνομ. (τ) τ'ετ-ε̱'μα, γεν. σ' ατ έμαβε αἰτ. τ' τε̱ έμα αφ. σ'ατ-έμασ. ε αμα (γ) ἡ μήτηρ αὐτοῦ (ἡ αὐτῆς) γεν. σ' άμε̱σε̱ αἰτ. τ' άμε̱νε̱ ἀφ. σ' ἄμε̱σε̱. πληθ. ὀνομ. τ' άματε̱ γεν. σ' άμαβετ, αἰτ. τ' άματε̱, αφαιρ. σ' άμαϊ (γ) καὶ ὀνομ. (τ) ε̱ εμα γεν. σ' ε̱με̱σε̱ αἰτ. τ' ε̱με̱νε̱ αφ. σ' ε̱-με̱σε̱ πληθ. τ' ε̱ματε̱ γεν. τ' ε̱μαβετ αἰτ. τ' ε̱ματε̱ ἀφαιρ. σ' ε̱μαϊ.

αμβίσε̱-α (γ) πληθ. αμβίσα-τε̱ [ἴσως ἐκ τοῦ αμε̱-α] καὶ ἀνβίσε̱-α (Τυραν). (αμε̱-βίσε̱-jα) οἰκοδέσποινα οἰκοκυρά, οἰκονόμος.

άμbε̱λjε̱ (γ) γλυκερῶς ἐπιρ. ἀντιθ. ίδε̱τε̱-(τ) ε̱μbε̱λjε̱. *ι-ε-τε̱ αμbε̱λjε̱* (γ)=γλυκὺς-εῖα-ὑ [ἑλλην. Αἱμύλ-ος] *ι-ε-τε̱ ε̱μbε̱λjε̱* (τ) ἀντιθ. ι-ε-τε̱ ίδε̱τε̱. τ' *αμbε̱λj-τε̱*-οὐδ. (γ)=γάλα-κτος ἴδ. κjού-με̱ϊτε̱-ι τ' *αμbε̱λjε̱-τε̱* (γ)=ἡ χολή. τ' *αμbε̱λjϑ-ιτε̱* (Σ) τε̱ πλjαστε̱ τ' ἄμbε̱λjε̱τε̱! =νὰ σκασῃ ἡ χολή σου, νὰ σκάσῃς ἐπὶ κατάρας. *αμ-bε̱λjα-τε̱* (ελβασ.) οἱ κρόταφοι, τὰ μηλίγγια. 2) τὰ ἀρχίδια κατ' εὐφημισμόν.

αμbε̱λjτσόj (ελβασ.) ρημ. ἐνεργ.=γλυκαίνω ἀντ *ιϑτοj*. Αμbε̱λjτσόj (Σ) καὶ *αμbε̱λjτόνj* (budi) καὶ αμbε̱λτόj (Τυραν.-βogdan) *ε̱μbε̱λjσονj* (τ).

αμbε̱λjσόχ̆εμ (ελβασ.) παθ. γλυκαίνομαι καὶ

αμbε̱λjτσόχ̆εμ (Σ)

αμbε̱λτόνεμ (budi) καὶ αμbε̱λjτόχ̆εμ (bugdan-Τυραν.) *ε̱μbε̱λjσόνεμ* (τ).

αμbε̱λjσίνε̱-α (γ) πλ. ινα-τε̱, γλύκισμα, γλυκύτης καὶ

αμbε̱λjτσίνε̱-α (Σ) *ε̱μbε̱λjτσίρε̱*-α (Τ)

άμε̱ζε̱-α πλ. αμε̱ζα-τε̱=ὀσμή, 2) πικρὰ γεῦσις. κjο μjάλτε̱ πάσε̱κα αμε̱ζε̱=αὐτὸ τὸ μέλι ἔχει ὀσμήν.

αμε̱σίμ-ι (bogdan)=αἰωνιότης. ι-ε-αμε̱σούεμ (Budi-bogdan) αἰώνιος, αἰωνία. *αμε̱σουεμε̱*=αἰωνία ζωὴ (ἡ λέξις ἄχρηστος παρ' ἡμῖν). ι-ε-αμεσούεϊμ (bogdan) αἰώνιος, ἀτελεύτητος· (ἡ λέξις αὕτη ἄχρηστος παρ' ἡμῖν) ἴδ. ι-ε γjιϑε̱ μότσιμ.

άμbλjε̱ϑ. (budi) ἐπιρ. ὑποκορ. ἴδ. αμbλjιε ἐπιρ.

άμουλε̱-ι (ἐλβασ. Τυραν.) πληθ. άμουj-τε̱=βρύον ὕδωρ καὶ *χ̆αμουλε̱-ι* (Τυραν.) ουjε̱ κjε̱ bουνὸν ἴδ. bουνίμ (γ), bουρίμ (τ) [αμε̱-α καὶ ἡ κατάληξις ουλε̱=ἡ μάννα τοῦ νεροῦ κοινῶς].

BKSH

αμουλόj (Ελϐασ.) ἴδ. αϐουλόj

αμουλόχ̌εμ (ελϐ.) ἴδ. αϐουλόχ̌εμ. ζjάρρμι ου αμουλοῦ = ζjάρρι ου αϐουλούα

αν-ι (γ). γεν. άνιτ αἰτ. άνινε̨ πληθ. ένε̨-τε̨ = ἀγγεῖον. *ανβισε̨-α* (Τυραν) πληθ. α-τε̨ ἴδ. αμϐίσε̨-α.

ανγαρί-α πληθ. ανγαρί-τε̨ [ἑλλην. ἀγγαρεία Λατιν. angaria] μαρρ ανγαρί = ἀγγαρεύω τινά, πουνόj ανγαρί, ἐργάζομαι ἄνευ πληρωμῆς.

ανγούσ̌τε̨ ἐπιρ. = στενοχώρως ἴδ. νγούσ̌τε̨, ατσάρε̨ ι-ε̨-τε ανγουσ̌τε = στενόχωρος στενὸς ἴδ. ι-ε-τε̨ νγουσ̌τε̨.

ανγουσ̌τίμ-ι πλ. ανγουσ̌τίμε τε̨ = στενότης, συστολή, στενοχωρία, συνθλιψις, συμπίεσις, ἴδ. νγουστίμ-ι καὶ *ατσαρίμ-ι*

ανγουσ̌τόνj καὶ ανγουσ̌τόj [λατ. angusto] = στενῶ συστέλλω, συμπιέζω, στενοχωρῶ ἴδ. νγουσ̌τόj.

ανγουσ̌τόχ̌εμ καὶ - ονεμ ἴδ. *νγουσ̌τόχ̌εμ.*

ανγjε̨νόj (budi) ἴδ. *αγjε̨νόj* (γ).

ανγjε̨στ (Τυραν.) ἴδ. *νγjε̨τσ* (Τυραν.)

ανdάj ἐπιρ. = ὅθεν, διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα.

ανdαμε̨νd-ι ('Ελϐασ. Τυραν.) ἐκστατικός = με με̨ντ ε πα με̨ντ.

ἄνdε̨-α = (γ) [ὁ πλ. ἄχρηστος] (ἑλλην. ἁνδάνω) θέλησις, βουλή, ὄρεξις, ε̨νdε̨-α (τ.) με̨ κ' âνdα (γ) καὶ με̨ κ' ένdα (τ) [με̨ κα ᾱνdα] = ὀρέγομαι, ς' με̨ κ' ανdα = δὲν θέλω· non mi piace· με̨-τε̨-ι κ' ᾱνdα (γ) καὶ με̨-τε̨ ι κ' ένdα (τ) ὀρέγομαι - σαι - ται.

ανdε̨-α (Τυραν.) (πληθ. ἄχρηστος) - ὄρεξις· χ̌ἄνγρα πάκε̨ζε̨ σαλατε̨ κjε̨ τε̨ με̨ τσέλjετ' âνdα = ἔφαγον ὀλίγην σαλάταν διὰ νὰ ἀνοίξῃ ἡ ὄρεξίς μου.

ανdε̨j (γ) ἐπιρ. ἴδ. ατέj.

ανdε̨ρόνj (τ) ρημ. ἐνεργ. ἴδ. αρόνj. ανdε̨ρόνεμ (τ) ἴδ. αρνόχ̌εμ.

âνdε̨ρρε̨-α (γ) âνdε̨ρρα-τε̨ (ἑλλην. ὄναρ) ὄνειρον καὶ ε̨νdε̨ρρε̨-α (τ) πλ. ε̨νdε̨ρρα-τε̨ = ἐνύπνιον ὀπτασία· παροιμ. *âνdε̨ρρα κούαjσ̌* = ἀνύπαρκτα πράγματα, σ̌οχ̌ âνdε̨ρρα = ρ. οὐδ. ὀνειρεύομαι.

άνdρε̨-α (τ) πλ. άνdρα-τα ἴδ. αρνε̨-α.

ανdῡ (budi) καὶ ανdυj (bndi) [ἐκ τοῦ πρεj - ατύ] = ἀπ' αὐτοῦ ανdυj (Σ) ανdυ-τού-τιε (budi) = εἰς τὸ ἑξῆς *μβας-ανdαj* ἴδ. μβασ κε̨νdαj τιε. *ανdυ τούτιε* (budi) = εἰς τὸ ἑξῆς· κε̨νdυ, κε̨νdυj κε̨νdυ

τού ιε = ανdυτσ(ελβασ.) = ὡς καί· *ανdύτσ bάϱι σ' bῖν* = ὡς καὶ ὁ χόρτος δὲν φυτρόνει.

άνε̱-α (γ) πλ. ένε̱-τε̱ ἀγγεῖον ἴδ. *άν-ι* καὶ ενε̱-α (τ) πληθ. ένε̱τε̱.

άνε̱-α πλ. ανε̱-τε̱ = μέρος, ἄκρα *μb' ατ-ανε̱* = ἐκεῖθεν *μb' κε̱τ' ανε̱* = ἐδῶθεν. *μβ' ατ-ανε̱-ε* μbε̱ κε̱τ' ανε̱ = ἑκατέρωθεν, ἀπὸ τὰ δύο μέρη. *μβε̱ τσdo ανε̱* = παντοῦ. *χ̌α ανα κάλjινε̱*=βαΐζει τὸ ἄλογο. *ι μβα άνε̱νε̱ καλjιτ. νdιέϱε̱ νd' άνε̱τ* (budi) = καθ' ὁλοκληρίαν. *ι μβα άνε̱ ατί νjεϱίου* = τὸν προστατεύει. *με ανε̱ τε̱ πϱοφίτιτ* = διὰ (μέσου) τοῦ προφήτου. *με ανε τ' ατί* = μετὰ τοῦ κόμματος αὐτοῦ. *μβε̱ νjε̱ ανε̱* = κατὰ μέρος χωριστὰ-*λjι με ανε̱ τε̱ μενταφστα. τε̱ πα ανε̱-τε̱* (Σ) ἴδ. bρεκε̱τε̱ (σεπσὲ bρέκε̱τε̱ bâχ̌ενε̱ πα ανε̱.-κθέj κρύε-τε̱ μbε̱ νjε̱ ανε̱ = ἀδιαφορῶ. *ε βούϱα φέσινε̱ μbε̱ νj' ανε̱* = δὲν μὲ ἐννοιάζει, δὲν μὲ μέλει. *τε̱ κατεϱ ανε̱τ ε δεουτ'*=τὰ τετραπέρατα τῆς γῆς. *ανε̱ ε bόϱε̱σε̱*=βόρειος. *αν' ε μjεσ-dίτε̱σε̱*-μεσημβρία. *αν' ε μεσ dίτε̱σε̱* (τ) *αν' ε ὅίο ιτ*=νότιος.

άνε̱ζε̱ (γ) *αϱϱε̱ζε̱* (τ) πληθ. α-τε̱ = κηφὴν σφήξ-κός.

ανε̱κόνj (budi) καὶ *ανε̱κόj* (γ) ρημ. ἀμεταβ. = καὶ *νε̱κόj* (γ)· καὶ *ϱε̱κόj* (τ). = βογκάω-ῶ, στενάζω.

ανε̱κόχ̌εμ (γ). οὐδ. παραπονοῦμαι μεμψιμοιρῶ καὶ *νε̱κόχ̌εμ* (γ). *ϱε̱κόχ̌εμ* (γ) *ϱε̱κόνεμ* στενάζω.

ανε̱κίμ-ι (budi-bogdan Σ), πληθ. ἀνε̱κίμε-τε̱. καὶ *νε̱κίμ-ι* (γ) ρε̱κίμ. (τ) βόγκημα, 2) παράπονον, μεμψιμοιρία.

ανε̱κούεσ̌-ι (γ) μεμψίμοιρος, παραπονιάρης.

(ι-ε) *ανε̱κούεσ̌ιμ* (γ) μεμψίμοιρος, παραπονετικός-ή.

ανε̱μί-α ἴδ. στίελε-jα πληθ. ἀνε̱μί-τε.

ανε̱μίκ-ου (γ) [Λατ. inimicus] πλ. ανε̱μίκj-τε̱ καὶ αρμίκ-ου (τ) πλ. αρμίκj-τε ἐχθρὸς ἀντιθ. μικ-ου.

ανε̱μίκε-jα = ἐχθρὰ πλ. ἀνε̱μίκε-τε̱· καὶ αρμίκε-jα πληθ. αρμίκετε̱.

αϱμικjε̱σί-α πλ. αρμικjε̱σί-τε̱· ἀντιθ. μικε̱σί-α. ἀνε̱μικjε̱σιὅτ (γ) ἐπιρ. = ἐχθρικῶς, καὶ αρμικjε̱σίὅτ (τ). ἀντίθ. μικjε̱σίὅτ.

άνι (γ) προτακτικὸν μόριον κυρίως εἰς τὰ ᾄσματα. καὶ *ένι* (τ)-*ανί* (γ) μόριον = ἔστω, ἂς εἶναι· καὶ ανί (γ) (Bogdan) ἐπιρ. εἶτα ἔπειτα. *bâνι ατε̱ ανί bâανι εδε κε̱τε̱* = ἴδ. νjανί, πασανdάιj-ανιμâ (Καβάϊα).

ανκθ-ι (Σ) ἐφιάλτης, βραχνιᾶς. ακθ-ι (Κρουjα) καὶ μâκθ-ι (Τυραν.) μâνγθ-ι (Καβχία)=τε̱ ρâνdε̱τ' ε δέουτ (ἐλβασάν).

BVSH

ανόj (Κόρτσα) ρ. οὐδ. = πρίρεμ, χ̣α ἀνα.
απ-επ-επ, ἀπε̣με̣ έπνι άπε̣νε̣. ρ. = δίδω καὶ
άπινj (budi). Ὑποτακτ. *τε̣ απ, τε̣ απτσ, τε̣ άπε̣. Ναπ* (Σ). ἀορ. *δάσε̣ δε̄-δᾰ, δᾰμ, δᾰτε̣, δᾱνε̣, απ bέσε̣* = πιστοποιῶ, *ζα bέσε̣* = ἐμπιστεύομαι. *σ' με̣ νεπ dορε̣* = δὲν μὲ συμφέρει.- *ε έπ λj̈ίγjα* = συγχωρεῖται *απ ούδε̣* = ὑποχωρῶ.- *έπεμ πας τέjε* = ἀφοσιοῦμαι εἰς σέ. *με̣-τε̣-ι έπετε̣ κάρτα* = προοδεύει εἰς τὰ γράμματα.— *σουφρ' ε θάνε̣σ έπετε̣* = ἡ βέργα τῆς κρανιᾶς κάμπτεται, ἐνδίδει. απ φιάλjε̣ = ἀπαντῶ ἀπολογοῦμαι. απ σπίρτινε̣ = ἐκψυχῶ, ψυχομαχῶ. απ πράπε̣ = ἀποδίδω, ἐπιστρέφω. έπεμ κάμπτομαι, ὑποχωρῶ. παραδίδομαι (ἐπὶ γυναικός). έπεμ dόρε̣ = παραδίδομαι· *ι απ σὺ* = δίδω πρόσωπον (θηλ. θάρρος). απ dούαρτε̣ = ὠθῶ, σπρώχνω, απ κjισ = ἀπαντῶ. σ' ι δᾱ κjισ = δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν ἀπαντήσῃ. απ νdορε̣ παραδιδω, εγχειρίζω τι. *jαμ δε̣νε̣ πας τέjε* = εἶμαι ἀφωσιωμένος εἰς σέ. αντιθ. τοῦ ρ. απ. εἶνε τὸ ρ. μαρρ=λαμβάνω.

απαριάσ (τ) ρ. οὐδ ἐκβαλλω ἀπὸ τὸν νοῦν χ̣εκj dόρε̣ με̣ πρίτετ' σ̈πρέσα. μετ απαριάσουρε̣.

άπε̣-α (Σ) Βε̣λάϊ ι βόγε̣λjε̣ (ι βε̣λάϊ βόγε̣λjε̣) ι θότε̣ άπε̣ τε̣ βε̣λάϊτ με̣ τε̣ μαδ. ἴδ *λjάλjε̣-α*.

αποστόλj-ι (γ) πλ. αποστόj-τε̣ = ἀπόστολος καὶ αποστούλε̣-ι (γ) πλ. αποστουj-τε̣.

αρ-ι (πλ. αρε̣-τε̣ ἄχρηστος) [ἑλλην. αὖρον, Λατ. aurum] χρυσός.

αρκjίτε̣-α = σ̈ούφρα τε̣ χ̣όλα κjε̣ γε̣ρσ̈ε̣τόjε̣νε̣ σ̈πόρτα ε κανίστρα ε τε̣ τίλα. λύγος. λυγαριά.

Αρbε̣ν-ι (γ) πλ. αρbε̣ν-ιτε̣ = Ἀλβανὸς ἴδ. Σκjπε̣τάρ-ι

Αρbε̣νέσε̣-α (γ) πλ. Αρbε̣νεσατε̣ = Ἀλβανίς-ίδος ἴδ. Σκjπε̣τάρε-jα

Αρbε̣νίστ (γ) ἐπιρ. = Αλβανιστὶ καὶ 2) κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἀλβανῶν·

Αρbε̣νίστε-jα (γ) ἡ Αλβανικὴ γλῶσσα ἴδ. Σκjίπε-jα.

Αρbε̣νούερ-όρι πλ. αρbε̣νόρε̣-τε̣ καὶ συνηρ Αρbε̣νούρ-ι-Ἀλβανικός.

Αρbε̣νόρε-jα πλ. Αρbε̣νόρε-τε̣ = Ἀλβανική. kjισ̈α Αρbε̣νόρε = ἡ Ἀλβανικὴ ἐκκλησία· γjίνdια Αρbε̣νόρε = ὁ Αλβανικὸς λαός.

Αρbε̣ρ-(τ) πλ. Αρbε̣ρε-ιτε ἴδ. Αρbεν. (γ)

Αρbε̣ρέσ̈-ι πλ. Αρbε̣ρέσ̈ε̣-τε̣

Αρbε̣ρέσ̈ε̣-α πλ. Αρbε̣ρασ̈ε-τε̣ ἴδ. Αρbε̣νέσα (γ)

Αρbε̣ρέσ̈κε̣-α πλ. Αρbε̣ρέσ̈κα-τε̣.

Αρbε̱ρί-α (τ) ἴδ. Αρbε̱νί-α (γ)

Αρbε̱ρίστε-ja (τ) ἴδ. Αρbε̱νίστε-jα.

αργαβάν·ι (Κρουjα) κοινῶς πασχαλιὰ (λουλούδιον) ὁ πληθ. αργαβάνα-τε̱. καὶ αργαβανε-τε̱.

αργε̱τόνj-οj ρ. ἐν.=θωπεύω χαϊδεύω. (γ) - πε̱ρκε̱δέλj. (τ).

αργjανdάρ-ι (γ) πλ. αργjανdάρε̱τε̱=χρυσοχόος· καὶ (τ) - εργjε̱νdάρ-ι.

αργjâντ-di (γ) (πλ. αργjανdε-τε̱ ἄχρηστος) ἄργυρος καὶ εργε̱ντ-di (τ) (πλ. εργjε̱νdε-τε̱ ἄχρηστος.) ι-ε-τε̱ αργjάν-τε̱ (γ.) εργjέντι-τε̱ (τ) αργυροῦς-ᾶ-οῦν.

αργjαντ-σίνε̱-α (γ) πλ. α-τε̱·=τὰ ἀργυρᾶ σκεύη, ἀσημικά. καὶ εργjε̱ν-τσίρε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.

(ι-ε-τε̱) *αρδâνγε̱τε̱* (γ) επιθ. τρυφερός. αντιθ. ι-ε-τε̱ *βύσ̈κε̱-τε̱*

άρδε̱ καὶ *άρδουνε̱* (γ) καὶ *άρδουρε̱* (τ) μετοχ. ἴδ. *Βῖ*=ἔρχομαι. τε̱ άρδε̱ -τε̱, τε άρδουνε̱-ιτε̱ καὶ τε̱ άρδουρε̱-ιτε̱ (τ) οὐδ.=ἡ ἄφιξις, ὁ ἐρχομός.

αρέ (γ) αρσ. επιφων. τῆς κλητ.=ὦ ορέ (τ)=ὦ καὶ μόρε (γ) καὶ μορὲ (τ) αρσ. μόρι (γ) καὶ ορὶ (τ) θηλ καὶ μοj (γ.τ) θηλ.

άρε̱-α πλ. άρατ-τε̱=(ἑλλην. ἄρουρα, χωράφιον) αρ' ε μbιέλε̱=ἀγρὸς ἐσπαρμένος αρ' ε bίμε̱ (γ) καὶ ἀρ' ε μbίρε̱ (τ)=ἀγρὸς φυτρώσας αρ' ε λjάστε̱=ἀγρὸς πρώιμος αρε̱ καλαμὲ (Περμετ) αρε̱ χ̌άμουλε̱ (Dibρα) — ἴδ. χ̌αμουλόρε-jα.—

άρρε̱ζε̱-α (τ) πλ. α-τε- ἴδ. άνε̱ζε̱ (γ)

αρε̱σέj (τ) ρ. ἐν. διώκω ἴδ. πε̱ρζâ (γ) ρ.

αρί-ου (γ) [Γερμαν. bär] πλ. αρί-τε̱=ἄρκτος, ἀρκοῦδα.

αρούσε̱-α (bogdan) πλ. αρούσα-τε̱=ἡ ἀρκοῦδα αρούσ̈ε-α (Σ) πλ. α-τε̱ αρουσ̈κε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.

αρίθι ἐπιρ. (ἐπὶ ζώων) τὸ βαδίζειν ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ἄκρων ὡς ἡ ἄρκτος ἴδ. καὶ ιρίθι

άρκε̱-α πληθ. άρκα-τε̱ [Λατ. arca] κιβώτιον.

αρμακόλε̱-α ??=ὁπλοθήκη. 2) ἡ κάννη τοῦ ὅπλου.

άρμε̱-α: πληθ. αρμε̱τε̱=ὅπλον, τὰ ἅρματα καὶ χ̌άρμε̱-α (βερατ.) μbαj αρμε̱=ὁπλοφορῶ.

αρματίσ-εμ: (γ) ὁπλίζω, ομαι· μετοχ. αρματίσουνε̱

αρματόσ-εμ (τ) μετοχ. αρματόσουρε̱.

αρματοσί-α-τε̱ (τ)

DIGSH

άρνε̱-α πλ. άρνα-τε̱ (γ) κοινῶς μπάλωμα καὶ άνdρε̱-α (τ) πλ. άνdρα-τε̱ = μπάλωμα

αρνόνj-οj ρ. εν. αναρράπτω, μπαλώνω καὶ (τ) ανdε̱ρόj.

αρνόχεμ καὶ ανdε̱ρόνεμ = μπαλώνομαι

αρούσ̈ε̱-α (bogdan) πλ. αρούσ̈α-τε̱ ἴδ. αρί-ου

άρσε̱ζε̱-α (τ) τολμηρός.

αρσέζε̱ επιρ. (τ) τολμηρῶς, θαρραλέως, προπετῶς.

αρσ̈ίν-ι (Τυραν). ἴδ. ρρεσ̈ίνε̱-α (Μιρε̱dιτα) = ἡ ρητίνη.

(ι-ε-τε̱) άρτε̱ επιθ. ὁ, χρυσοῦς-ῆ-οῦν.

αρτῖνι- πληθ. αρτίνjε̱τε̱ (γ) εἶδος ἀγρίου δένδρου, αρτίρι (τ) πλ. αρτίνj-τε̱ = συγγενὲς τῇ πεύκῃ

αρύερε̱ ἐπιρ. ἴδ. αχ̈έρε.

αρρακάτ-ι (τ) = φυγὰς ουbέ αρρακάτ = ἔγεινε φυγάς. χ̈αρρακάτ (Βερατ).

αρρατίσ (τ. Ελβ.) ρ. εν. φυγαδεύω, απομακρύνω καὶ χ̈αρρατίσ (Βερατ) ἀποδιώκω μετοχ. αρρατίσουνε̱ (γ) καὶ αρρατίσουρε̱=σ̈πορρ (γ)

αρρατίσεμ (Τ. Ελβ.) χ̈αρρατίσεμ (Βερατ) ρ. οὐδ. φυγαδεύομαι, ἀπομακρύνομαι, ἀποδιώκομαι. καὶ σ̈πόρρεμ. *αρρατίσου!* (τ) = ἄπαγε, σ̈πόρρου (γ.) ἄπαγε, γκρεμίσου.

αρρατίσ (Καβαjα) ρ. ἐν. ἴδ. ρρε̱dσόj

αρρατίσεμ (Καβαjα) παθ. ἴδ. ρρε̱dσόχ̈εμ.

άρρε̱-α πλ. άρρατε̱. τὸ κάρυον καὶ ἡ καρυδιά

άρρε̱ζε̱-α πληθ. άρρε̱ζα-τε̱. άρρε̱ζα ε σ̈ίνιτ = άρρτσ-ι (Σ)

αρρε̱σένj (Περμέτ) ρ. ἐν. νουθετῶ, σωφρονίζω (διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου) τὸ δε κjε̱ρτόνj (ἑλλην. κερτομέως) ἐπιπλήττω, ἀποτόμως. αορ. αρρε̱σέβα-ε-ου μετ. αρρε̱σούαρε̱.

αρρε̱σύ (Ελβασ.) λέγεται μόνον ἐν τῇ φράσει: μος ι επ αρρε̱σύ = μος ι επ φάκjε = μὴ τὸν ἐνθαρρύνῃς (ἀλλ' ἐπίπληξον αὐτόν).

αρρε̱σύε-jα (γ) γεν. αρρε̱σύε-σε̱, αἰτ. αρρε̱σύενε̱ πληθ. αρρε̱σένj-τε̱ καὶ αρρε̱σύε-αρρε̱σέου (budi) αρρε̱σένj-τε̱. (budi) = ὁ ὀρθὸς λόγος ἡ ὀρθὴ ἀπάντησις: απ ἀρρε̱σύε = ἀπαντῶ λογικῶς. φλjασ με αρρε̱σύε = ὁμιλῶ λογικῶς. φλjασ πα αρρε̱σύε = ὁμιλῶ ἀλόγως. ι-ε-αρρε̱σύεσ̈ιμ: (γ) λογικὸς-ή.

αρρίj = (Αργυρ. - Βερατ.) ρ. οὐδ. = φθάνω. χ̈αρρίj (Περμετ.) ἀόρ. χ̈αρρίβα-ε-ου καὶ χ̈αρίτα-ε-ου. (τ)-*ρρίj* (γ) μετοχ. χ̈αρρίρε̱ (τ) καὶ χ̈αρρί-

BKSH

τουρε̣ (τ) *μβε̣ρρίj* (γ.) (Ελβασ. Καβ) αορ. ρρῖνα, ε-ι. (γ) καὶ μβε̣ρρῖνα-ε-ι (γ)· μετοχ. *ρρῖμ* (γ) καὶ μβερρίμ (γ)

ας-ι [Λατ. ας=ασσάριον] πληθ. άσε-τε̣ κοινῶς ἄσπρον. άστε̣ρ-ι (Σκόδρα, Κρουjα) τρία ασπρα=ἕνας παρᾶς. άσπρε-α (Τουρκ. ακτσέ)

ας=μόριον ἀρνητ.=οὔτε, μήτε οὐδὲ μηδὲ

ας=μόριον ἐμφαντικὸν παρακλητικόν Ας να bᾱν κε̣τέ πούνε̣=κάμε μας τοῦτο παρακαλῶ. Ας θούαj τε̣ ίκjι=είπέ του νὰ φύγῃ παρακαλῶ.— Ας ποκε̣σ̈τοῦ: οὐκ ἔχει οὕτως; δὲν εἶνε ἔτσι; (περιμένων ἀπάντησιν καταφατικήν).

ασγjᾱ (γ)=οὐδὲν τίποτε. ἴδ. μοσγjᾱ (γ) μοσγjέ (τ) κουργjᾱ (γ).

ασί ενικ. ἀριθ. ἀφαιρ. τοῦ αΰ=αὐτός. ατσί, αυίσ πληθ. ατσίσ ἴδ. κε̣σὶ κε̣σίσ αυο ενικ. ἀριθ. ἀφαιρ τοῦ αjό, ατό, ασόσ πληθ. ἀριθ. ατσόσ ἴδ. κε̣σό, κε̣σόσ

ασκάθ-δι=ἰσχάδιον=φικ' ι bε̣ρε̣ ι θάτε̣.

ασκάθε̣ρ-ι (τ) νjε̣ κόκjεζε̣ έλbι κjε̣ dελj νdε̣ κjε̣ρπίκ τε̣ σῦριτ. κοινῶς κριθαράκι.

ασκούσ (Σ) καὶ ασκούσι (Σ)=οὐδείς, οὐδεμία ἴδ. ασνjε̣ γεν. ασκοὺjτ (Σ) αἰτ. ασκε̣νd (Σ) ασκάνd (bogdan) ἴδ. ασνjε̣΄, ασνjερί, φάρε νjερίου.— κουρκούσ̈ (Σ) καὶ κουρκούσ̈ι γεν. κουρκούjτ αἰτ. κουρκε̣νd-ι

ασνdονjε̣ ασνdονjάνι (γ.) ἀρσ. οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν

ασνdονjί ασνdονjάνα (γ) θηλ. οὐδεμία ἐξ αὐτῶν.

ασνdονjε̣ (τ)-ασνdονjέρι (τ) ἀρσ.

ασνdονjε̣ (τ)-ασνdονjέρα (τ) θηλ.

ασνjε̣ρί=οὐδεὶς γεν. ασνjερίουτ, δοτ. ασνjερίου, αἰτ. ασνjερί. φάρενjερίου· ασκούσ̈ (γ) κουρκούσ̈ (Σ).

ασνjᾶ-ασνjάνι (γ) οὐδεὶς μηδείς.

ασνjί-ασνjάνι (γ) ασνjί-ασνjάνα=θηλ.=οὐδεμία.

ασνjε̣-ασνjέρι (τ) αρσ.-ασνjε̣-ασνjέρα (τ) θηλ.

ασνjε̣ τσίκε̣ (γ) ἐπιρ.=οὐδόλως ἴδ. φάρε.

ασνjί-τσίκε̣ (τ)-ασνjε̣ πίκε̣ (γ) ασνjί-γρίμε̣ (Σ) ασπακ (γ).

ασοχ̈έρι (Σ) καὶ ασοχ̈έρετ (Σ) ἴδ. ατε̣χ̈ὲρε.

ασό ἴδ. ασί-ατσό ἴδ. ατσί.

άσ̈κε̣-α (Σ) πλ. άσκα-τε̣=φλοιός, πελεκοῦδι.

άσ̈κε̣λjε̣-α (Τυραν.-Καβ) πλ. άσκε̣λjα-τε̣=φλοιός, φλοῦδα.

ELIA

άσ̆κλjε̣-α (γ) άσκλjα-τε̣.=boujάσ-κε̣-α (Ελϐ.) πλ. boujάσ-κα-τε̣.

άσ̆πε̣ρε̣ ἐπιρ. τραχέως δριμέως =έγρε̣ (Σ) ἀντιθ. λjιμούτε̣. ι-εετε̣

αόσ̆πε̣ρε̣: τραχὺς δριμὺς ι-ε-τε̣-έγρε̣ ἀντιθ. ι-ε-τε-λjμουτ.

αόσ̆πε̣ρόνj-οj=ρ. ἐν τραχύνω, σκληρύνω, ἀντιθ. λjιμόj, εγρε̣τσ̆όj (Σ).

â̆σ̆τε̣ (γ) καὶ â (γ)=ἐστὶ ἴδ. jαμ ρ ε̣σ̆τε̣ καὶ ε̣ (τ).

αόσ̆τε̣-α πλ. έσ̆τε̣-να-τε̣ (γ) καὶ έσ̆τερατ (τ)=άσ̆τ-ι (bubi) οστεον-οῦν. έστ-ι=άσ̆τ' ι κρέσε̣=τὸ κρανίον ἴδ κάφκε̣-α έσ̆τε̣-νε̣-ι (γ) πλ. έσ̆τε̣να-τε̣ καὶ έσ̆τε̣ρα-τε̣ έσ̆τε̣ρε̣-α (τ) ἴδ. ρράσ̆τε̣-α, ρρεσ̆τε̣νε̣-α

(ι-ε-τε̣) ἀστ-τε̣: ἐπίθ. ὀστέϊνος-η-ον.

αστού (τ) (γ), ασ̆τούνα (γ), ασ̆τούνε̣ (Σ), ασ̆οὺ (Κορτσα) αχ̆οὺ (γεγ. Μαλjε̣σία =οὕτως, ἔτσι. ἴδ. κε̣σ̆τού, κε̣σ̆τοῦ, κε̣σ̆τούνα (γ) κτλ.

άτα ("Ανω 'Αλϐανία, bogdan) ἴδ. άτε̣ (γ) άτε̣ (τ).

άτε̣-ι=πατήρ, γεν. ατιτ, δοτ. άτιτ, αἰτ. άτε̣νε̣. Ατ-ι πλ. άτε̣ν-ιτε̣ (γ) καὶ άτε̣ρι-τε̣ (τ) ἀφ. άτε̣νισ̆ (γ) καὶ ατε̣ρισ̆ (τ) ἴδ. τάτε̣-α. [συγκρ. έλλην. ἄττα, [ἀρχαῖα Σλαυϊκά οτ καὶ ατ=πατήρ] ιμ-άτε̣=ὁ πατήρ μου, γεν. τ' ιμ-έτ. αἰτ. τ' ετ-άτε̣, Ον. υτ-άτ=ὁ πατήρ σου γεν. τ'ύτ-έτ, αἰτ. τ'ετ'άτε̣.—'Ονομ. ι άτι=ὁ πατήρ του γεν, τ' ετ, αἰτ. τ' άτε̣νε̣=τὸν πατέρα του.

ατε̣ καὶ ατε̣να (γ) Αἰτ. τῆς ἀντων. αὐ ἴδ. κετε̣ (γ) Ατέ καὶ ατένα (τ)-ατά (ἄνω 'Αλϐανία bogdan) ἴδ. κε̣τά.

ατε̣ χ̆έρε̣ [ατε̣-χ̆έρε̣] ἐπίρ. τότε, αὐτὴν τὴν φοράν.

ατε̣ χ̆έρε̣=ἰδ. μϐ' ατε̣-χ̆έρε̣=τότε. ατε̣-χ̆ε̣ρετ (Σ) ἴδ. κε̣τε̣ χ̆έρε=ταύτην τὴν φοράν.

ατέj (τ) ατέjα (τ) ἐπιρ.=ἐκεῖθεν (ἴδ. κε̣τέj κε̣τέjα). ατέjζα (ὑποκορ). ανdέj (γ) ανdέj ε κε̣νdέj=ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἴδ. κε̣νdέj ανdέjα (γ) ανdεj κάχ̆α πᾰτ άρδε̣ ἴδ. κε̣νdύ ανdύ (budi) πρεj ανdέj κᾰχ̆ (νγα) πᾰτ άρδε̣ ἴδ. κε̣νdύ. Ανdυj (γ) κε̣ντυj.

ατιέ ἐπιρ.=ἐκεῖ: ατιέ κου, καὶ ἀτιέ κε̣, καὶ ἀτιέ τεκ=ὅπου.

ατύ ἐπιρ.=αὐτοῦ ἴδ. κε̣τύ, κε̣τού.

ατύ-κε̣τού=τῇδε κἀκεῖσε=σποράδην.

ατὺ ε ϐιέν μόρτια ε ε μερρ (budi)=μέχρις οὗ ἔλθῃ ὁ θάνατος καὶ λάϐῃ αὐτόν,=νγjε̣ρσα τε̣ ϐινjε̣ μόρτια ε τα μάρρε̣=ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ θάνατος καὶ τὸν λάϐῃ.

BKSH

ατύ ε μjετ μbε̱ μαλj (budi) (ἀπ' αὐτοῦ) καὶ ἕως εἰς τὸ ὄρος, ατυ ε μjετ ντε̱ ὄτεπί (budi) = νγερ νdε̱ ὄτεπί.

ατύ ε jέμι ρρίτμε̱ (budi) = νγερ σα ου ρρίτμε̱ = μέχρις οὗ ἐμεγαλώσαμεν.

ατύ ενdέ ατέ (budi) = ἐπὶ τέλους καὶ αὐτόν. τέλος πάντων καὶ αὐτόν.

ατσάρ̱-ι πλ. ατσάρε-τε̱ (γ. Μαλjεσία) ἀτσάλιον, χάλυψ, (τουρκ. τσελίκ).

ατσάρε̱ ἐπιρ. (γ) ἴδ. στρε̱νγούτε̱.

ατσάρι α (Μιρεdίτα πληθ. ατσαρι-τε̱ = τσινγε̱ρίμ-ι (Περμέτ) πληθ. τσινγε̱ρίμε̱-τε̱. - τσινγε̱ρρίμε̱-α (Περμέτ) πληθ. τσινγε̱ρρίμα-τε̱ = τε̱ φτοχ̆ε̱τ' ιθάτε̱ ἴδ. φρ̣ακj-ι.

ατσαρ̱ίμ-ι (γ) πλ. ατσαρίμε-τε̱ = θλῖψις, στενοχωρία· ἴδ. στρε̱νγjίμ-ι.

ατσαρ̱όνj-οj. ρ. ἐν. θλίβω, σνενοχωρῶ (ἐπὶ πληγῆς ἣν ψαύει τις).

ατσαρ̱όχ̆εμ: ρ. παθ. θλίβομαι, στενοχωροῦμαι (λjε̱νdόj).

ατσαχ̆έρ̱ε̱ (ἐλβ.) ἴδ. ἀτε̱χ̆έρ̱ε̱.

ατσαχ̆έρ̱ε̱ζε̱: ὑποκοριστ.

ατσὶ = ασί - Ατσίσ = ασίσ - ατσό ἴδ, ασό, ατσόσ ἴδ. ασόσ.

αὖ (τ) καὶ αjύ (τ.) [ἕλλην. αὐ-τὸς] ἴδ. κύ *αΐ* (γ.τ.) ἀντων. προσωπ. τρίτου προσώπου = αὐτός. γεν. ατί ἢ ατjί, ἢ ατίτ [ἀργυρ.] καὶ ατίνε̱ (γ.τ.) αἰτ. ατά ("Ανω 'Αλβανία) καὶ ατε̱ (γ) καὶ ατε̱ (τ), αφ. ασί αἰτ. ατά, αφ. ασίσ (ἢ ατσίσ).

άφε̱ρ̱: ἐπιρ. = πλησίον (συντασ. μετὰ γενικῆς.) ἀντιθ λjαρκ. αφε̱ρ-μέ/ε-τέjε-ατί, νεὄ, jουὄ-ατύρε = πλησίον μοῦ, σου. αφε̱ράζε̱ (γ) ἐκ τοῦ πλησίον (ἀντ. λjάρκαζε̱) (γ) αφε̱ράζι (γ) ἐκ τοῦ πλησίον (ἀντιθ. λjάρκαζι) (τ) νγjατ (γ) = ἐγγύς, κοντὰ ἀντιθ. τέjε̱. άφε̱ρ. ἐπιρ. = ὡς ἔγγιστα· σχεδόν. αφρό (τ) προτάσσεται καὶ ἐπιτάσσεται: ὄκούανε αφε̱ρ νjε̱ζέτ - βιέτ ἢ ὄκούανε αφρό νjεζέτ βιετ. παρῆλθον σχεδὸν εἴκοσιν ἔτη. αφρό ε γjοdίτα = σχεδὸν τὸν ἐπέτυχον, τὸν ἐκτύπησα σχεδόν. ι-ε-άφε̱ρ̱-ι-α = ὁ πλησίον ἀντιθ. ι-ε λjάργε̱ ι-ε άφέρμ-ι με-jα, ι ε-άφε̱ρτε̱-ι-α.

αφε̱ρ̱όνj ρ. ἐν. πλησιάζω, ἀντιθ. λjαργόj, με̱ργόj.

αφε̱ρ̱όνj-οj ἀορ. αφε̱ρόβα μετχ. αφε̱ρούεμ-ουμ (γ) ἀφε̱ρούαρε̱ (τ).

αφε̱ρ̱όνεμ-όχ̆εμ: ρ. οὐδ. = πλησιάζω. = αβίσ-τεμ (γ) ἀφρόνεμ.

αφε̱ρ̱σίνε̱-α (γ) πλ. α-τε = ὁ πλησιαίτερος τόπος. αφε̱ρσίρε̱-α (τ) ἀντιθ. λjαργε̱σίνε̱-α (γ) λjαργε̱σίρε̱-α (τ)·

BKSH

άφσε-α (γ.τ.)=ἡ πυράδα=ἡ τοῦ πυρὸς θερμότης· (πλ. ἄχρηστος).
αφσ-ι (γ) αφσ' ι ζjάρριτ.=ἡ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξερχομένη θερμότης.
αφτ. (τ) ἐπιρ =ἀρκετά. μjαφτ (γ). μjαφ μᾶ=ἀρκεῖ πλέον, μjαφτ μᾶ χᾶνγρε (γ) ἀρκετὰ πλέον ἔφαγες. μjαφτ μᾶ φόλjε=ἀρκετὰ πλέον ὡμίλησας.
αχ-ου πλ. αχε-τε καὶ εχ-τε=ἡ ὀξύα, δένδρον καὶ
αχ-ι (Σ)-αχ-άγjι (τ)??? ἡ ὀξύα. sh.: aha-t
ᾱχεμ (γ) ρ. οὐδ. παθ. τοῦ âj (γ)=φουσκόνομαι πρήσκομαι καὶ ε̄χεμ (τ) ρ. οὐδ. παθ. τοῦ εj (τ).
άχερ-ι (Σ) ἴδ. αχούρ.
αχέρε (τ) ἐπιρ. ἴδ. ατεχέρε, =τότε, μετὰ ταῦτα.
αχjέρε (τ) αχjερα (τ), αρύερε (τ).
αχίστε-α· πληθ. αχίστα-τε=τόπος κατάφυτος ἀπὸ ὀξύας.
αχοῦρ-ι πλ. αχουρε-τε (ἑλλην. ἀχυρὼν) ἀχυρῶνα. αχέρ-ι (Σ).

B

βᾶ-ου (γ) πλ. βᾶνα-τε καὶ βᾶ-jα: ὁ πόρος, τὸ πέραμα τοῦ ποταμοῦ διὰ τῶν ποδῶν. Βάου ι λjούμιτ=ὁ πόρος τοῦ ποταμοῦ. Κοὺ ε κα βάνε λjούμι;=ποῦ ἔχει τὸν πόρον ὁ ποταμός; Κερκόνj βάνε= ἐρευνῶ τὸν πόρον (ποῦ δύναταί τις νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν πεζῇ.
βαγγουλόνj (βερατ) ἴδ. βρανγουλόνj.
βάδε-α (τ) πλ. βάδε-τε ἴδ. βόδε-α (γ).
βάδεζε-α πλ. βαδεζα-τε ὑποκορ. ἴδ. βόδεζε-α (γ)
βαθ-ι (γ) πλ. βάθε-τε=ἐνώτιον, σκουλαρίκι.
βᾶθ ι (Σ) πλ. βᾶθε-τε. Παροιμ. βε΄νε βαθ vdε βεσ̈τ=νὰ τὸ ἐνθυμηθῇς πάντοτε.—βέθ-ι (τ.) πλ. βέθε-τε.
βάθε-α=ατύ κου φλjενε δέντε νάτενε, ατύ κου μbύλινε δέντε = τοριστε-α (Jacoba, Ιπέκ, Πριζενdι) πλ. α-τε
βάj: ἐπιφων. οἴμοι! ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ.
βάj-ι πλ. βαjε-τε=ἴδ. dενέσε-α.
βάjε α ('Ελβ. Τοσκ.) κλαυθμός, θρῆνος ἐν ρυθμῷ. — ε μουρρ βαjα ε πο κjαν=πο bαjενε βάjε=ὀλοφύρονται.

BKSH

βάϳζε̱-α πληθ. βαϳζα-τε̱=κόρη, ἀνύπανδρος, παρθένος. βάρζε̱-α (Σ) πλ. α-τε̱.

βαϳζε̱νί-α (γ) (πλ. αχρηστος)=ὅμιλος, πλῆθος παρθένων, βαϳζε̱ρί-α (τ) αἱ νέαι τῇ ἡλικίᾳ ἡ νεότης (τῶν θηλέων).

βαϳζε̱νία (γ) βαϳζε̱ρί-α (τ) βαρζε̱νί-α (Σ).

βαϳζε̱νίστ (γ) ἐπιρ. βαϳζε̱ρίστ (τ) βαϳεζε̱νίστ (γ)=παρθενικῶς.

βαϳεζε̱νίστ (τ) βαρζε̱νίστ (Σ)

βαΐσ-βαΐσ-βαΐσ (Περμέτ)=μπεσόϳ, πρίερ (περϳέρ) (Τοσκ.) αορ. βαΐσα-ε-ι. μετοχ. βαΐσουρε̱=βαΐζω.

βαϳτίμ-ι (Σ) πλ. βαϳτίμετε̱=θρῆνος, ὀλοφυρμός, κλαυθμός. βαλϳτίμ-ι (bogdan) πλ βαλϳτίμε-τε̱.

βαϳτι-α πλ. βαϳτί-τε̱. ἴδ. βάϳ-ι, βαϳε̱-α (Ἐλβασ.) βαϳτόνϳ-οϳ=ρ. οὐδ. μυρολογῶ, μύρομαι, θρηνῶ, ὀλοφύρομαι.

βαλτόϳ (bogdan) ὀλοφύρομαι θρηνῶ (ἐν ρυθμῷ) περὶ τὸν νεκρόν.

βάκ-εμ (τ) ἴδ. βοκ-εμ (γ) βακε̱τε̱ (τ) ἴδ. βοκε̱τε̱ (γ) ἐπιρ. ι-ε-τε̱ βακε̱τε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βοκε̱τε̱ (γ).

βακε̱σίρε̱-α (τ) ἴδ. βοκε̱σίνε̱-α (γ).

βάλε̱=μόριον=ἆραγε, τάχα. βαλε̱ κουσ ε̱στε̱ ατιέ; ἆραγε τίς εἶνε ἐκεῖ;

βάλε-ϳα: πληθ. βαλε-τε̱=χορός. μβάϳ-βάλε=χορεύω. ἴδ. κε̱ρτσέϳ [ἑλλην. βαλλίζω] χ̄εκ βάλενε̱=σύρω τὸν χορόν, προΐσταμαι χοροῦ.

βαλϳ-ι (τσαμ) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βαϳ-ι (τ) βαλϳ-τε̱ (τσαμ) οὐδ. ἴδ. βαϳ-τε̱ (τ).

βαλϳανίτσε̱-α (γ) πληθ. βαλανίτσα-τε̱=νεροτριβειὸ (τοῦ μύλου) (λέξις Βουλγαρικὴ) ἴδ. τὴν Ἀλβανικὴν dε̱ρστίλϳε̱-α.

βαλϳε̱-α: πλ βαλϳε̱-τε̱=κῦμα. βαλϳε̱τ' ε dέτιτ=τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. σημ. καὶ κόχλασμα, ἀναβρασμός. μούερ βαλϳε̱=ἤρχισε νὰ κοχλάσῃ.

βαλϳόνϳ-οϳ: ρ. ἀμετάβ. ἴδ. βε̱λϳόϳ.

βαλϳόσεμ [Μυζακιὰ] ρ. μεσ.=ρρε̱ζόχ̄εμ. Ου βαλϳόσ γρουῦρι, (λϳάστε), bάρι (ι μαθ) νγα σ̈ιν, α νγα έρα, α νγα τε̱ ρρίτουριτ τέπε̱ρ νγα ανε̱ ε φουκϳισε̱ δέουτ.

βαλϳτίμ-ι (bogdan) ἴδ. βαϳτιμ-ι (Σ).

βαλϳτόϳ (bogdan) ἴδ. βαϳτόνϳ-οϳ.

βάνγε̱-α (Σ)=τε̱ρπλϳότε̱ χ̄εκουρι κϳι πουνόϳνε̱ δένε̱ bυθα-πράπαζι τουκ' ε σ̈κέλϳουνε̱ με νϳε̱ κᾶμbε̱.

BKSH

βάνγε̣-τε̣: ἐπιρ. (γ) = τὸ βλέπειν πλαγίως (τὸ εἶναι ἀλλοίθωρον βε̣νγε̣ρε̣ (τ) ι-ε-τε̣ βανγε̣τε̣ (γ) ι-ε-τε̣ βε̣νγε̣ρε̣ (τ) = ὁ παραβλώψ.

βανγόσ̈-ι (γ) πληθ. βανγόσ̈ε̣-τε̣.

βανγόσ̈ε-ja (γ) θηλ. πλ. βανγόσ̈ε-τε̣. συλ-ι (Τυραν.) παραβανκ-) γου (Ἐλβασ.).

βανγε̣ρόj (γ) ρ. οὐδ. = βλέπω πλαγίως, στραβά, εἶμαι ἀλλοίθωρος, παραβλώψ. βε̣νγε̣ρὸj (τ). τε̣ βε̣νγε̣ρούεμ-ιτε̣ (γ), τε̣ βενγερούαρε̣ ιτε̣ (τ).

βανκ-γου: (γ) πληθ. βανγjε-τε̣ = τροχός.

βανόj (Σ) - βανόχ̈εμ (Σ) ἴδ. βονοj - όχ̈εμ (γ).

βάπε̣-α (ὁ πλ. ἄχρηστος) καῦμα, καύσων, θάλπος τοῦ θέρους καμ βάπε̣ = ἔχω ζέστην, καψόνω, ἀντιθ. με̣ρδιχ̈, με̣ρδάσ (Σ) bαj βάπε̣νε̣ = με̣ρτσε̣j (τὸ δεύτερον ἐπὶ ζώων).

βαρ̣ [ἄρ - ω - αἴρω] ρ. ἐνερ. = κρεμῶ, μετοχ. βαρε̣, ἐπιθ. ι-ε-τε̣-βάρε̣. φράσις βαρ bουζε̣τε̣ = γίνομαι σκυθρωπός. ἴδ. βίερ - βιρ (συνηρ.) ἀντιθ. σβαρ, σβαροj, σβαρίτ. βαρεμ: παθ ἴδ. βίρεμ.

βαργόj (Καβ.) ρ. ἐν. = ἁρμαθιάζω: bε̣j βαρκ.

βαργε̣ζόj, βαργοσ. βαργόχ̈εμ, (Καβ) βαργε̣ζοχ̈εμ, βαργόσεμ. παθ. τοῦ ἀνωτέρω.

βάργε̣σ-ι (τ. καβ.) πλ. βαργε̣σ-ιτε̣ = dασ̈ ι πα τρέδουρε.

βάργε̣ρ-ι (τ) πληθ. βαργε̣ρε̣-ιτε̣ = ἐνόρχης, ἀρχιδᾶς.

βε̣ργά-ου (βερατ.) πλ. βε̣ργενj-τε̣ = χ̈ανούερ-όρι (γ) πληθ. χ̈ανορε̣-τε̣ [ἴδ. χανε̣-α (γ)] - χανουρ-ορι (συνηρ.).

βαργούερ-όρι (γ) [βαρκ-γου] πλ. βαργόρε̣-τε̣ = τὸ κρεμαστάρι βαργουρ-όρι (συνηρ) βαργορι ι ζιάρρμιτ. καὶ βαργούε-ονι (Σ) βαργονjε̣-τε̣ βαργονι ι ζιάρρμιτ

βαρέ-ja (τ) πλ. βαρέ-τε̣: ἴδ. bαρρε-jα (γ).

βάρζε̣-α (Σ) πλ. α-τε̣ ἴδ. βαjζε̣-α.

βαρζε̣νί-α (Σ) ἴδ. βαjζε̣νία (γ).

βαρζε̣νίστ (Σ) ἴδ. βαjζε̣νίστ (γ).

βάρκ-γου: πλ. βαργjε-τε̣ ἄλυσις, τὰ δεσμά, κλοιός. 2) ἁρμαθιά [ἴδ. ῥημ. βαρ = κρεμῶ).

βάρκε̣-α (τ) πληθ. βαρκα-τε̣: ἴδ. bαρκε̣-α = λjουνdρε̣-α.

βαρόσ̈-ι: πλ. βαρόσ̈α-τε̣: τόπος ἀκαλλιέργητος· μαλjε̣ α φούσ̈α = τε̣ πα

BKSH

πουνούαρα. 2) βαροσ̈=συνοικία, [ἡ πόλις] ἀντιθ. τσαρτσί.

(ι-ε.) *βάρφερε̱* (τ) ἴδ. ι-ε-βορφε̱νε̱ (γ) βαρφε̱ρία (τ) ἴδ. βορφε̱νία (γ).

βαρφε̱ρίστ (τ) ἴδ. βορφε̱νιστ (γ) = πτωχικά.

βαρφε̱ρόνj-ονεμ-(τ) ἴδ. βορφε̱νόj-όχ̈εμ (γ).

βάρρ-ι (τ) πλ. βάρρετε̱ (ἑλλην. βαρ-α-θρον) ἴδ. βορρ-ι (γ).

βάρρε̱-α (Σ) πλ. βάρρα-τε̱=πληγή, τραῦμα, λαβωματιά.

βαρρίτσε̱-α (Βερατ.) πλ. βαρρίτσα-τε̱=σωρός, στοῖβα, ἴδ. τούρρε-α. βαρρίτσε̱ dρούσ̈=τουρρε̱ dρούσ̈=σωρὸς ξύλων.

βαρρόj (Σ) ρ. ἐν τραυματίζω, τιτρώσκω· [ἐξ οὗ βαρῶ=κτυπῶ ἁπλοελληνικὰ] βαρροχ̈εμ (Σ) παθ. τραυματίζομαι.

βάσ̈dε̱-α (Βεράτ-Περμέτ) [ποιμενικὴ λέξις]=ἡ σειρά, ἡ συνέχεια τῶν ἰχνῶν περασμένων προβάτων ἢ ἄλλων ζώων. (μεταφορικῶς ἐπὶ ἀνθρώπων) γραμμὴ ἐξ ἰχνῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους: ι ράσ̈ε̱ πράπα βασ̈dε̱σε̱ εδέ ε γjετα dέλjενε̱=ἠκολούθησα τὴν σειρὰν τῶν ἰχνῶν καὶ εὗρον τὸ πρόβατον.

βασ̈ε̱-α πλ. βασ̈α-τε̱=νεᾶνις, νέα κόρη, παρθένος.

βασ̈ε̱ζε̱-α πλ. βασ̈ε̱ζα-τε̱. ὑποκορ.

βασ̈ε̱νί-α (γ) βασ̈ε̱ρί-α (τ) (πλ. ἄχρηστος)=ἡ νεότης. 2) ὅμιλος νεανίδων

βασ̈ε̱νίστ (γ) ἐπιρ βασ̈ε̱ρίστ (τ).

βάτρε̱-α (τ) πλ. Βατρατε̱ ἴδ. βότρε̱-α πλ. βότρα-τε̱ (γ).

βάτρε̱ζα (Βερατ) πλ.-α-τε̱̄. ἴδ. βουλανjε̱-α ἢ βε̱λανjε̱-α.

βγjε̱̄-νι πληθ. βγjενj-τε̱=εἶδος πεύκης (δένδρον). βγjε̱̄-ρι (τ) πλ. βγjενj-τε̱· βγjε πίσ̈ε̱σ̈ε̱ ἢ βγjε bορίνκε̱· bορίνκε̱-α πληθ. bορίνκα-τε̱ νγα βγjέρι dελj ερσ̈ίρα.

βγjενίσ̈τε̱-α (γ) πληθ. βγjενίστατε̱=βεντ με βγjενj. βγjερισ̈τε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.

βdαρ (γ. budi, Καβαjα) ρ. ἐν καὶ οὐδ. χαλάω, φθείρω, καὶ χάνω, 2) φθίνω·

βdίρ (γ) (κρουjα)-βιρ (Σ) μετοχ. βdαρε̱, βdιέρρε̱, βιέρρε̱ (Σ). *βαρ*: (τσαμ.) ἀορ. βdορα, ε-ι καὶ: ἀρρ βdούερ (τοῦ βdαρ καὶ βdιρ) dβιερ (bogdan). χ̈ανα ε βdιέρρε̱ (γ)=νέα σελήνη-χ̈ανα ε πλjότε̱= πανσέληνος χ̈ε̱ν' ε θύερε̱=φθίνουσα σελήνη· χ̈αν' ε μβράσμε (ελβ.)= ἡ τελευταία φάσις τῆς σελήνης· χ̈ανα μβρεντα (γ)=ὅταν ἡ σελήνη δὲν εἶνε ὁρατὴ τὴν ἡμέραν.

BKSH

βdάρεμ: παθ. φθείρομαι, χάνομαι 2) φθίνω. βdίρεμ, dβίρεμ (bogdan) bίρεμ (Σ), bάρεμ (τσαμ.) ου βdοῦερ χ̄ανα=ου βdοῦρ χ̄άνα ἀντιθ. ου ρρῖ χ̄άνα.

βdέκουνε̱ καὶ βdεκουρε̱ μετοχ. τοῦ ρ. βdεσ=θνήσκω. dβέκουνε̱ (bogdan) ι-ε βdέκουρε̱ (τ) ἐπιθ.=νεκρός-ά-όν, ἀντιθ. ι-ε γjάλε̱=ζωντανός.

βdεσ (τ) dεσ (Σ) ρημ. οὐδ. θνήσκω, ἐπὶ ἀνθρώπων, (ἐπὶ δὲ τῶν ζώων λέγεται τὸ ρ. νγορθ. ἢ τσ̈οφ.) ἀορ. βdικjα-ε-κj· ἀνθ. νγjάλεμ.

βdινjάκ-ου (τυραν.) πλ. βdινάκε̱-τε̱ ἴδ. bινjακε-jα· (ὡς τὸ βdορε̱-α, βdιρ καὶ bιρ κ.τ.λ.)

βdόνj (budi) ρ. ἐνερ διώκω, ἀποπέμπω ἴδε dε̱bόj καὶ τσbοj dβόj (bogdan) διώκω· μετοχ. βdούεμ.

βdόχ̄εμ παθ.-dβόχ̄εμ (bogdan).

βdόρε̱-α (τυραν.) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. bόρε̱-α.

βε (τ) ἐπιφ.=βαβαί, ἴδ. βαj, ουbουbού! βε ατὶ (τ)!=βαj ατί (γ).

βε̄ (γ) ρ. ἐν. τίθημι (παρατ. βε̄ρε̱, βε̄ρε, βίντε καὶ βιj) βε̱ (τ) μετοχ. βε̄νε̱ (τ) καὶ βουμ (γ). βε̄-dορε=ἐπιχειρῶ 2) χειροτονῶ. βε̄ ρε̄ (γ) καὶ βε̱ ρε̄ (τ)=θεωρῶ, παρατηρῶ. βε̄-ορε (γ) καὶ βε-ροε (bogdan-Diβρα)=σ̈ικόj σ' βε̄-ρε̄=ἀδιαφορῶ. — ι βε̄ άμε̱νινε̱=τὸν ὀνομάζω. ι βε̄ κάμbε̱νε̱=τὸν καταπατῶ, τὸν καταφρονῶ, τοῦ κάνω τρικλοποδιά. ε βε̄ μβε̱ σύ=σκοπῶ=σημαδεύω. ε βε̄ μβε̱ bε̄=ὁρκίζω τινά. ι βε̄ βέσ̈=προσέχω βε̄ νdερ με̱ντ=σκοπεύω. ι βε̄ σύνε̱=ἀποβλέπω. βε̄ γjιστ=ὑπογραφω (διότι οἱ ἀγράμματοι θέτουσιν ἁπλῶς τὸν δάκτυλον μελανωμένον ἐπὶ τοῦ χαρτίου).— Αορ. βούνα-ε-ι (γ) καὶ βούρα-ε-ι (τ) μετ. βε̱νε̱ (τ) καὶ βουμ (γ.).

(ι)-*βε̄* πλ. τε̱ βέ-τε̱=χῆρος. bουρρ ι βε̄ ε-βε̄-jα (πληθ. τε̱ βά-τε̱) χήρα. καὶ πληθ. τε̱ βέjα-τε̱ (γ) ι βέjε (Σ)-ε βέjε-jα (Σ).

βε̄-jα (γ. τ) πλ. βέ-τε̱ (ἑλ. ᾠόν, Λατιν. ovum). βεό (Σ) πληθ. βεό-τε=αὐγόν. βε̱jα (Κρούjα) πλ. ουβέτε̱ ουέ-jα (Σπατὶ) πληθ. ού-τε̱-βέζε̱ (βερατ.) πλ. βέζα-τε̱· εἶνε ὑποκορ. βε̄ πεσ̈κου=αὐγοτάραχον.

βέγε̱-α (γ) πλ. βέγα-τε̱ ἴδ. βέγjε-α ('Ελβασ.)

βέγjε̱-α. (Περμετ.) πλ. βέγ-jα-τε̱ ἴδ. βέγλjε̱-α.

βέγλjε̱-α (Τυραν. Κρονjα, Περμετ) πληθ. βέγλjα-τε̱=λαβή, χεροῦλι.

βjεγε̱-α (τ) πλ. βjέγα-τε̱.=ρρε̱φάνε̱-α (Σ).

βέγjε-τε̱ (γ) πλ. ἴδ. αβλjμέντ-di. bαj βέγjε (γ) = be̱j (Κρουjα-Dίβρα) ρ. ἐν. = ὑφαίνω.

βεγjε̱λjί-α (Ἐλβ.) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βογjε̱λjί-α.

βεγjόj ρ. ἐν. = bαj βέγjε (Τυραν.) ἴδ. bej-ρ.

βέdρε̱-α (γ) πλ. βedρα-τε̱ (Τοσκ.-Περμέτ) καρδάρα. (λέξις ποιμεμενική) ἀγγεῖον εἰς ὃ θέτουσι γάλα, βούτυρον. ἴδ. σέκjε-jα. [Σερβ. βédρο-βedρίκα] ἀνε̱ dρουjε κjε̱ μιέλjινε̱ τε̱ ἀμbε̱λjιν vdε̄ τέ.

βέεμ-τε̱ πληθ. (bogdan) = βροῦχοι.

βέζμε-jα (Σ) πληθ. βέζμε-τε̱ φυσιγγιοθήκη (κυρίως ἐκ μετάλλου) ἴδ. κουλjέτε̱-α.

βεθ-ι (τ) πληθ. βέθε̱-τε̱. ἴδ. βαθ-ι (γ) ἐνώτιον.

βε̄θ-ι (Σ) ἴδ. δε̄ μίζε̱-α (ἐλβασ.) κᾱ βουμ βε̄θ. (Σ). = εἶναι μυιγοχεσμένον.

βέj (Κρουjα) (Dίβρα) ρ. ἐν. ὑφαίνω, ἀόρ. βέjτα-ε-ι = bαj βέγjε (Τυραν.) βεγjόj πο bej vdε βέγλjετ (Κρουjα) = ὑφαίνω εἰς τὸν ἐργαλειόν. μετοχ. βε̄jτε̱ καὶ βέjτουνε̱.

(ι)-βεjε (Σ) ἴδε ι βε̄.-ε βε̄jε-α = ἴδ. ε βε̄-jα.

βε̱jέj (τ) ἴδ. βελjέj (τσαμ).

βέjέσε̱-α (τ. γ.) πληθ. βεjέσα-τε̱ ἴδ. βελjέσα-τε̱ (Τσαμ). ι-ε-τε̱ βεjύεμ (γ. budi, bogdan) καὶ συνηρ βεjῦμ. ι-ε-τε̱ βεjύερ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βελjύερε̱ (Τσαμ). ι-ε-τε̱ βεjέτουρε̱ (βερατ.) = ἄξιος, χρήσιμος, πολύτιμος, ἱκανός. ι-ε-τε̱ βε̱jύεσ̈ιμ (bogdan) ι-ε-τε̱ βιέφσ̈ιμ (γ) - ι-ε-τε̱ βε̱jέτε̱σ̈ιμ (budi) ἴδ. ι-ε-τε̱ βε̱λjύερε̱ (Τσαμ). Ἀντιθ. ι-ε-πα βε̱jύερε̱ (τ) ι-ε-πα βε̱jυεσ̈ιμ. (bogdan) ι-ε-πα βε̱jέφσ̈ιμ. (γ).

βελj-ι πλ. βέλjα-τε [ἐλ. βῆλον, Λατ. velum) ἱστίον, ὀθόνη.

βελjανί-α πληθ. βελjανίτε̱ = λιποθυμία, λιποψυχία. τε̱ φίκουνε̱-ιτε̱ οὐδ. (γ) τε̱ τχόλε̱-τε̱ (Ἐλβασ.)

βε̱λjέj (τσαμ.) [ἑλλην. οὐλ-ῶ, Λατιν. valeo] ρ. οὐδ. = ἀξίζω. βε̱jέj (τ) = χρησιμεύω, ἐκτιμῶμαι. βε̱λjέν, βε̱jέν, βιjν (γ) = βιj (γ) ἀξίζει, ἐκτιμᾶται γουρ ι βε̱jύερε̱ (τ) = πολύτιμος λίθος, πα βε̱jύερε̱ (τ) ἐπιρ. = τοῦ κάκου ἴδ. κοτ. = μάτην.

βε̱λjύερε̱ (Τσαμ.) βε̱jύερε̱ (τ) βε̱jύεμ (γ.-budi) (bogdan) καὶ βε̱jύμ (συνηρ) βε̱jέτουρε̱ (βερὰτ) βε̱jέτουνε̱ (budi) βε̱jέφτουνε̱ (γ) βύερε̱ (Περμετ).

BKSH

βέλjεμ (γ. τ) ρ. οὐδ.=νεβερίτεμ (Σ) κοινῶς μπουχτιάζω. τε̱ βέλjε̱-τε̱ (γ. τ) (οὐδ. ἀφηρ)= τε̱ νεβερίτουνι-τε̱ (Σ).

βελjέντζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. βελέντζα-τε̱ (=σκέπασμα μάλλινον) λjεβέντζε̱-α (Σ) πληθ. λjεβέντζα-τε̱ (κατ' ἀναγραμματισμόν), πορκάβε̱-α (Τυραν.) πληθ. πορκάβα-τε̱, πε̱ρκάβε̱ πε̱ρκάβα (Τυραν. Χειμάρα) πληθ. πε̱ρκάβα-τε̱.

βε̱λjέσε̱-α (Τσαμ.) πληθ. βε̱λjέσα-τε̱= ἡ ἱκανότης (τὸ εἶναι ἄξιον). βε̱jέσε̱-α (γ. τ) βε̱jέσα-τε̱ (ἐκ τοῦ βε̱jέj) ἡ ἱκανότης.

βελjόj ρ. οὐδ. καὶ ἐν. =βράζω [ἴδ. βαλjε̱-α] βελjoj = βουλjόνj ὃ ἴδ.

βε̱λᾰ-ι πληθ. βε̱λέζε̱ν-ιτε̱ (γ) καὶ βε̱λέζε̱ρι-τε̱ (τ) γεν. βε̱λέζε̱νετ (γ) καὶ βε̱λέζε̱ρετ (τ) αἰτ. βε̱λέζε̱νι-τε (γ) καὶ βε̱λέζε̱ριτε̱ (τ). καὶ βλᾰ-ι = ἀδελφός. Ὀνομ. ιμ-βε̱λᾰ = ὁ ἀδελφός μου, γεν. τ' ιμ βε̱λά, αἰτ. τ' εμ βε̱λά. Ὀν. πλ. τ' ιμ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρ (τ)· γεν. τ' ιμ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρετ (τ), αἰτ. τ' ιμ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρ. — Υτ βε̱λᾱ = ὁ ἀδελφός σου γεν. τ' υτ βε̱λᾶ, αἰτ. τ' ετ βε̱λᾶ. Ὀν. πλ. τ' υτ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρε γεν. τ' υτ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρετ (τ)· αἰτ. τ' υτ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρ (τ). — ι βε̱λαϊ = ὁ ἀδελφός του. γεν. τε̱ βε̱λάϊτ, αἰτ. τε̱ βε̱λάνε̱. Ὀν. πλ. τε̱ βε̱λάζε̱νιτ (γ) καὶ τε̱ βε̱λάζε̱ριτε̱ (τ) γεν. τε̱ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τε̱ βε̱λάζε̱ριτ (τ) αἰτ. τε̱ βελάζε̱νι-τε̱ (γ) τε̱ βε̱λάζε̱ρι-τε̱ (τ). βε̱λάθ-ι = ὑποκορ. τοῦ βε̱λᾶ-ι. βε̱λα-dαὄουνε̱-ι-α (γ) βε̱λᾰ-dαὄουρε̱-ι-α (τ) = φιλάδελφος.

βε̱λαζε̱νί-α (γ) πλ. (ἄχρηστος) ἀδελφότης, ἀδελφοσύνη (καὶ οἱ ἀδελφοί).

βε̱λαζε̱νίὄτ (γ) ἐπιρ. = ἀδελφικῶς· βε̱λαζε̱ρίὄτ (τ).

βε̱λάμ-ι πληθ. βε̱λάμε̱-τε̱ = ἀδελφοποιητός (δι' ἱεροτελεστίας)· = προβοτί-νι (Σ) πλ, προβοτίνj-τε̱ (Σλαυϊκὴ λέξις).

βε̱λαμε̱νί-α (γ) πλ. ἄχρηστος βε̱λαμε̱ρί-α (τ) = ἀδελφότης.

βε̱λαμε̱ρίὄτ (τ) ἐπιρ. βε̱λαμε̱νίὄτ (γ) = ἀδελφοποιητῶς.

βε̱λάνjε̱-α (γ) πληθ. βελάνjα-τε̱ ἴδ. βουλάνjε̱-α. ἴδ. με̱λάνjε̱-α.

βέμε̱-α (τ) ἴδ. δεμίζε̱-α (Ἐλβασ.) βεθ-ι (Σ) μυιγόχεσμα· κᾰ βοῦμ βε̱θ = εἶνε μυιγοχεσμένον, τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ δεμίζε̱-α (Ἐλβασ.)

πλ. δεμίζα-τε̨ καὶ ε̄νdε̨-α (γ) πλ. ε̄νdε-τε̨: μιζα κᾰ-λjε̨σ̈οῦμ ένdε̨ = ε κᾰ δῖμ (δίερ) μίζα· ε̄νdε̨ζε̨-α (Κρουjα) πληθ. ε̄νdε̨ζα-τε̨ μίσ̈ι άσ̈τε̨ πλjοτ με δε̨μίζα· καὶ βεμέσε̨-α (Τυραν.) [βε-jα καὶ μεσε̨-α] καὶ σ̈τέρπα-τε (πληθ. Περμετ.) μίσ̈ι ζοῦρι σ̈τέρπα.

βεμέσε̨-α (Τυρ.-Καϐjα) πληθ. βεμέσα-τε̨ = ἡ τσίπα· καὶ μάζε̨-α (Σ) πλ. μάζα-τε̨. βεμέσα ε κjέπε̨σε̨ = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου.

βε̨νγε̨ρε̨ (τ) ἐπίρ. ἴδ. βάνγε̨τε̨ (γ) ι-ε-βένγε̨ρε̨ (τ) ἴδ. ι-ε-βάνγε̨τε̨ (γ).

βενγε̨ρόj (τ) ἴδ. βανγερόj (γ).

βενγjίλε τε̨ (budi) = αἱ παραμοναὶ τῶν ἑορτῶν, ἡμέραι νηστίσιμοι.

βένdε̨σ-ι (γ) πλ. βένdε̨σ-ιτε̨ = κάτοικος, αὐτόχθων, ἡμεδαπός. βένdε̨σ-ι (τ) πληθ. βένdε̨σ-ιτε̨.

βε̨νdᾱρ-ι (γ) πληθ. βε̨νdάρε̨-τε̨ ἀρσ. καὶ βε̨νdάρε-jα θηλ. (γ) πληθ. βάνdε̨ρε-τε̨ καὶ βε̨νdαρ-ι (τ) πλ. βε̨νdάρε̨-τε̨. = ἐντόπιος.

βε̨νdόj (Σ) ρ. ἐνεργ. τοποθετῶ, βάλλω εἰς θέσιν, ἀποκαθίστημι.

βε̨νdόσ (τ) ρ. ἐν. ε βε̨νdόσα μίρε̨ = ε βούρα νε̨ βε̨ντ μίρε̨.

βε̨νdόχ̄εμ (Σ) καὶ βε̨νdόσεμ (τ) παθ.

βένε̨-α (γ) (πλ. ἄχρηστος) [ἑλλην. F οἶνος, Λατιν. vinum]. βέρε̨-α (τ) = οἶνος, κρασί· βένε̨-κjίτε̨σ-ι (γ) πλ. βένε̨-κjίτε̨σ-ιτε̨ = οἰνοχόος, αϋ κjε̨ κjιτ βένε̨.— βέρε̨-κθένε̨σ-ι (τ) πληθ. βέρε̨ κθένε̨σ-ιτε = αϋ κjε̨ κθέν βέρε̨.

βένερ-ι (γ) (πλ. ἄχρηστος) = φάρμακον, δηλητήριον· βέρερ-ι (τ) ἰός, δηλητήριον. (Τουρκ. ζεχ̄ὲρ) γjάρπε̨ν πα βένερ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ.

βε̨νεσ̈τ-α (Diϐρα) πληθ. βε̨νέσ̈τα-τε̨ = ἀμπελών, ἄμπελος. βε̨ρέσ̈τε̨-ι (τ) πληθ. βε̨ρέσ̈τε-τε̨ βε̨σ̈τε̨-ι (γ) πληθ. βε̨νέσ̈τε-τε̨ καὶ βε̨νέσ̈τα-τε̨ (Ἐλϐασ.) καὶ βέσ̈τε̨-ι (Περμὲτ) βέσ̈τινjε̨-τε̨ (Τυραν.) ἢ βεσ̈τίνjα-τε̨ (Τυραν.) βέσ̈τε-ι (Ἀργυρ.).

βενίτεμ (βερατ.) ρ. οὐδ. βενίτετ dρίτα = κουρ ι μϐαρόνετε̨ βάjι κανdίλιτ, ε ζε̄ τε̨ σ̈ουχ̄ετ dρίτα· μϐε̨ τε̨ μϐαρούαρε̨ τε̨ βάjιτ βογε̨λjόνετ dρίτα, ζε̄ τε̨ σ̈ούχ̄ετε̨ dρίτα, πε̨ρσε̨ρὶ bε̨ν πακ dρίτε̨ με̨ τέπε̨ρε̨, πε̨ρσε̨ρὶ βιὲν τοῦκε σ̈ούαρε̨ dρίτα, νγερσᾱ πορρίτετ, ε φίκjετε̨ φάρε dρίτα, Σκjὶπ ι θόνε̨ πο βενίτετ dρίτα. Κανdίλ' ι βενίτουρε̨.

βε̨ντ di (γ) καὶ βεντ-dι (τ) πληθ. βένdε-ε̨ = τόπος, θέσις ἴδ. βίσε-α βενdε-βένdε: ἐπίρ. σποραδικῶς· ι ζοῦ βε̨ντ φιάλjα = ἔπιασε τόπον ὁ λόγος του, ἐπεκυρώθη. bᾱj βέντε̨ - ἐγκαθίσταμαι. - νdε̨ βε̨ντ κjε̨τε̨

bεκόjε̱ μαλε̱κόν, ἀντὶ νὰ εὐλογήσῃ καταρᾶται. βε̱νd' ιμίρε̱=ἱερὸς τόπος.

βεόδεζε̱-α (Σ) πληθ. βεόδεζα-τε̱ ὑποκορ. τοῦ βεόδε̱-α (Σ).

βέπε̱ρε̱-α (γ) πληθ. βέπε̱ρα-τε̱ [Fεργον, Λατιν. opus-eris] ἔργον, πρᾶξις· βέπε̱ρα τε̱ μίρα = καλὰ ἔργα.

βεπε̱ρίμ-ι: πληθ. βε-πε̱ρίμετε̱ = ἡ ἐνέργεια.

βεπε̱ρόνj-όj (γ) ρ. ἀμεταβ.-ἐνεργῶ, πράττω.

βεπε̱ρόνεμ-όχε̱μ παθ. (ἐνεργοῦμαι).

βέρ-ι (Σ) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βερί-ου.

βεράκ-ου (Σ) πλ. βεράκε̱-τε̱ ἴδ. βερί-ου.

βεράκε-jα (Σ) πληθ. βερακε-τε̱ ἴδ. βερόρε-jα.

βέρbε̱ρε̱ (τ) ἐπιρ. ἴδ. βερbε̱τε̱ (γ) = τυφλῶς. ι ε τ ε̱ βέρbε̱ρε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βέρbε̱τε̱ (γ).

βερbε̱σίνε̱-α (γ) πληθ. βερbε̱σίνα-τε̱ = τυφλότης. βερbε̱σίρε̱-α (τ) πληθ. βερbε̱σίρατε. βέρbε̱τε̱ ἐπίρ. = τυφλῶς. ι-ε-τε̱-βέρbε̱τε̱ (γ) ἐπίθ. τυφλὸς -ή -όν (Λατ. orbatio).

βερbόνj-οj ρ ἐν. = τυφλὸν ποιῶ τινα, τυφλό-ω-ῶ.-τὸ παθητ. βερbόνεμ-όχε̱μ. = τυφλοῦμαι.

βεργά-ου (βερατ) ἴδ. βάργε̱σ-ι.

βεργjε̱ρέσε̱-α (τ) πλ. βεργjε̱ρέσα-τε̱ ἴδ. Βιργjενε̱-α (γ).

βεργjερί-α ἴδ. βιργjενί-α (γ) βεργjερίσ̈τ (τ) ἴδ. βιργjενίσ̈τ (γ).

βέρδε̱: ἐπίρ. = ὠχρῶς, κίτρινα· γjέλbουρε̱ (τ. Περμὲτ) ι-ε-τε̱ βέρδε̱ = ὠχρὸς -ὰ -ὸν = ι-ε-τε̱ γjέλbουρε̱· κίτρινος -η -ον. τε̱ βέρδε̱-τε̱ = ἡ ὠχρότης, 2) ἀσθένεια (κοινῶς ἡ χρυσῆ).

βερδε̱σίνε̱-α (γ) βερδε̱σίρε̱-α (τ) πλ. -ατε̱ = ἡ κιτρινάδα ἡ ὠχρίασις.

βερδακάκj-ι (Τυρ.) πληθ. βερδακάκε̱-τε̱· ἀρσ. = ὠχρός, χλωμὸς βερδακάκε-jα (θηλ.) πληθ. βερδακάκε-τε̱. καὶ βερδάκj-ι ἀρ. πλ. βερδάκjε̱-τε̱· βερδάκjε-jα: θηλ. πληθ. βερδακjε-τε̱. βερδαλjάκ-ου πληθ. βερδαλιάκε̱-τε̱ ἀρσ. βερδαλjακε-jα πληθ. ε-τε̱. θηλ. βερδανjάκ-ου (γ) πλ. βερδαρνάκε̱τε̱ ἀρσ. βερδανάκε-jα πληθ. βερδανακε-τε̱ θηλ. — βερδόσ̈-ι πληθ. βερδόσ̈ε̱-τε̱ ἀρσ. βερδόσ̈ε-jα πληθ. βερδόσ̈ε-τε̱ θηλ. — βερδούσ̈-ι πληθ. βερδούσ̈ε-τε̱ ἀρσ. βερδούσ̈ε̱-α πληθ. βερδούσ̈α-τε̱ θηλ.-βερδούσ̈κ-ου (Περμετ) πληθ.

BKSH

βερδούσ̈κε̱-τε̱ ἀρσ. βερδούσ̈κε̱-α πληθ. βερδούσ̈κατε̱ θηλ. βερδατσάκ-ου πληθ. βερδατσάκε̱-τε̱ ἀρσ. βερδατσάκε-jα πλ. —ε-τε̱ βερδατσούκ-ου (γ) πληθ. βερδατσούκε̱-τε̱ ἀρσ. βερδατσούκε-jα πληθ. ε-τε̱.

βερέρ-ι (τ) ἴδ. βενέρ-ι (γ) ὁ πληθ. ἄχρηστος.

βέρδεμ: ρ. οὐδ. = ὠχριῶ καὶ σβέρδεμ ἴδ. σbε̱̄χεμ.

βε̱ρdάλ (γ. Τυρ.) [Σλαϋικὴ λέξις] = γύρω, τριγύρω. Βιj βε̱ρdάλε̱ = τριγυρίζω ἐδῶ κ' ἐκεῖ 2) ἀμηχανῶ, τὸ δὲ βιj ρρότουλ ἢ βιj πε̱ρ κjαρκ = τριγυρίζω κυκλοειδῶς.

βέρε̱-α (τ) ἴδ. βένε̱-α (γ) (ὁ πλῆθ. ἄχρηστος).

βέρε̱-α πληθ. βέρα-τε̱ [ἑλλην. Ϝηρ = ἦρ =] ἔαρ, θέρος ἀντιθ. dίμε̱νε̱-ι. πε̱ρανε̱ βέρε̱ (Σ) = εαρ, ἄνοιξις, καλοκαιρία βjέστε̱-α = φθινόπωρον, dίμε̱νε̱ καὶ dίμε̱ρε̱ = χειμών.

βε̱ρε̱-α (τ) πλ. βε̱ρατε̱ (τρῦπα) = ὀπή· βίρε̱-α (τσαμ. Σ) πληθ. βίρατε̱. καὶ βρύμε̱-α (Καβαjα) πληθ. βρύματε̱. καὶ βρίμε̱-α (Βερατ.) πληθ. βρίματε̱.

βὲρθ καὶ *σβὲρθ* ὠχριάζω, κιτρινίζω ἄλλον. ρ. ἐνερ.

βερί-ου [ερε̱-α] (πληθ. λείπει) βορρᾶς.

βέρ-ι (Σ) = αὔρα, λεπτὴ κίνησις τοῦ ἀέρος.

βερίγε̱-α (βερατ) πληθ. βερίγατε̱ = κρίκος, κλοιός, (τουρκ. χαλκά).

βερίνγε-jα (καβ.) πληθ. βερίνγε-τε̱, ε ρρούσ̈ιτ. σα κα ζᾶνε̱ με ουλjίδουνε ρρούσ̈ι βλασταρ-ι (τ) πλ. βλαστάρε-τε̱.

βερόνj-οj ρ. οὐδ. [βερε̱-α] ἐαρίζω = περνῶ τὴν ἄνοιξιν ἀντιθ. dιμε̱νόj.

βερουαρ-όρι: (τ) πλ. βερόρε̱-τε̱ ἀρσ. = ἐαρινός. βερούερ-όρι (γ) καὶ βερούρ.

βερόρε-jα πλ. βερόρε-τε̱ θηλ. ἐαρινή.

βεράκ-ου ἀρσ. - βερακε-jα θηλ. πληθυνικοῦ βεράκε-τε̱ (γ), ταὐτόσημον.

βε̱ρρί-νι (γ) πληθ. βερρίνj-τε̱ = εἶδος ἀγρίου δένδρου.

βε̱ρρῖ-α πληθ. βε̱ρρί-τε̱: χειμαδιὸ = βε̱ντ' ι νγρότε̱· (νγρόχ̄ετε̱).

βε̱ρρίστε̱-α πληθ. βε̱ρρίστα-τε̱· κjε̱ σ'bιε bόρε νdε̱ dίμε̱νε̱ ατὺ βένε̱ bακε̱τίνε̱ νdε̱ dίμε̱νε̱ με κουλότε̱.

βε̱ρρί-α: πλ. βε̱ρρέτε̱: ἴδ. ρρουβί-α: (μικρὸν) αὐλάκιον.

BKSH

βε̱ρσ̈ε̱λὲj (ἀργυρ. ἴδ. βε̱σ̈ε̱λεj (ἀργυρ.) σφυρίζω. βε̱ρσ̈ε̱λιj (ἐλβασ.) ἴδ. βε̱σ̈ε̱λίj (ελβασ.).

βε̱ρρίστε̱ α πληθ. βε̱ρρίστα-τε̱ ατὺ κου κάνε̱ bιμ σ̈ουμε̱ βε̱ρρίνj.

βε̱ρσ̈όνj-οj (γ) (budi) ρ. οὐδ. ἐκχέω, ἐκχειλίζω, πλημμυρῶ. βε̱ρσ̈όι λjούμι (γ) = dέρδι λjούμι (βερατ.) = ἐπλημμύρησεν ὁ ποταμός.

βε̱ρσ̈ε̱λίμ-ι ('Αργυρ.) πλ. με-τε̱ ἴδ. βε̱σ̈ε̱ρὶμ ('Αργυρ.).

βε̱ρσ̈ε̱λίμε̱-α (βερατ.) πλ. μα-τε̱ ἴδ. βε̱σ̈ε̱λίμε̱-α (βερατ.).

βε̱ρρασ-έτ, ἐτ (γ. τ) ρ. οὐδ. φωνάζω ἐπὶ ζώων· [ἑλλην. βελάζω] ἀόρ. βε̱ρρίτα, μετοχ. βε̱ρρίτουρε̱ (τ).

βε̱ρβίτ (τ) ρ. ἐν. = ρίπτω μετὰ δυνάμεως, σφενδονῶ.

βε̱ρβίτεμ (τ) ρ. οὐδ. ρίπτομαι μεθ' ὁρμῆς, σφενδονίζομαι, χ̄ιδεμ με νdσιτίμ. βε̱ρβίτου! = χ̄ίδου με βραπ. τὸ δὲ χ̄εδ, καὶ μεσ. χ̄ίδεμ σημ. ἁπλῶς, ρίπτομαι.

βε̱ρτέ: ἐπιρ. [Γαλλικὸν vérité] = ἀληθῶς. ἀντιθ. ρρε̱̄νε̱ (γ)· βε̱ρτὲτ καὶ βε̱ρτέτα, με τε̱ βε̱ρτὲ καὶ μὲ τε̱ βε̱ρτὲτ καὶ με τε̱ βε̱ρτέτα καὶ περ τε̱ βε̱ρτὲτ (Σ bogdan), καὶ νjιμε̱νd-ι (Σ) ι-ε-τε̱-βε̱ρτέτε̱-α-τε̱ ἐπιθ. = ὁ, ἡ, ἀληθὴς τὸ ἀληθὲς ἀντιθ. ι ρρε̱μ-ι, ε ρρε̱με-jα.

βε̱ρτετόj-ονj: ρ. βεβαιῶ, ἐπικυρῶ.

βε̱ρτύτε̱-α (γ) = δύναμις (σωματική).

βε̱ρτύτ-ια (budi) = ἰσχὺς ρώμη (Λατιν. Virtus).

βε̱ρσούλεμ ('Αργυρ.) ρ. οὐδ. ἐπιτίθεμαι, ρίπτομαι κατ' ἐπάνω, ρίπτομαι κάτω.

βε̱ρτσάκ-ου (Σ. Κρουjα) πληθ. βε̱ρτσάκε̱-τε̱ = θίκα κjε̱ πρετ κασάπι μίσ̈νε̱ (τουρκ. χανdσάρ) Τυj τε̱ πρέφτε̱ βε̱ρτσάκου. = νὰ σὲ κόψῃ ἡ μάχαιρα τοῦ χασάπι.

βέσ̈-ι (Σ) πλ. βέσ̈ε̱τε̱ = ὁ χαρακτὴρ (ἠθικῶς). κᾰ βέσ̈ε τε̱ bούκουρα = ἔχει ὡραίους χαρακτῆρας. - βέσ̈ε τε̱ κε̱κjία.

βέσε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) ἡ δρόσος, δροσιὰ καὶ ουβέσε̱-α (Κρουjα)· bίε βέσε̱ = πίπτει δρόσος. βεσόν: ρ. τριτοπρόσωπον = δροσίζει, πίπτει δρόσος. βεσε̱τόν (τ) = bίε βέσε̱.

βεσ̈-ι: πληθ. βέσ̈ε̱-τε̱ [οὖς-ὠτὸς] μbα-βεσ̈ = ἀκροῶμαι. καμ βεσ̈ = ἀκούω. κjι̅ βεσ̈ = ἄκουσον. βε̱ βεσ̈ = προσέχω. μαρρ βεσ̈ (τ) καὶ μαρρ βεσ̈τ (γ) ρ. οὐδ. ἀκούω παρά τινος 2) ἐννοῶ, κουπε̱τόνj. μόρα βεσ̈ σε κjισ̈τε bε̱ρε̱ νjε̱ τε̱ τίλε̱ πούνε̱· = ἤκουσα ὅτι εἶχε διαπράξει τοιοῦτό τι.

βεσ̈-ι πληθ. βεσ̈ε-τε (Μιρεdιτα, Κρουjα, Ἐλβασ. Βερατ) κοινῶς τσαμπὶ ἀπὸ σταφύλι. καλjαβέσ̈-ι: πλ. καλjαβέσ̈ε-τε (jácoba) = νjε βεσ̈ ρρούσ̈ι. βίλjε-jα πληθ. βίλjε-τε (Σ) = νjε καλαβεσ̈ ρρούσ̈ι· καὶ πούπε-α πλ. πούπατε = νjε βίλjε ρρούσ̈ι· du βεσ̈ ρρούσ̈ι = du καλjαβεσ̈ ρρούσ̈ι.

βεσ̈ (ἑλλην. ϝεσ-ἐσθής. Λατιν. vestio) ρ. ἐν. ἐνδύω, ἀμφιέννυμι· deσ̈ (Σ) περιβάλλω ἀντιθ. σβεσ̈, σdeσ̈ (Σ).

βεσ̈γόj (Μιρεdίτα) ρ. = περγjόj.

βεσ̈γόνj-οj (γ. τ) ρ. ἐν. ἐρευνῶ, παρατηρῶ, ἐξετάζω.-βεγόj (Σ). βισγόj (Τυραν.) [Σλαυϊκὴ λέξ.] παρατηρῶ.

βεσ̈γόνεμ-οχεμ (γ. τ) παθητ. βεγόχεμ (Σ)-βισ̈γόχεμ (Τυραν.).

βεσ̈γίμ-ι (Ἐλβασ. βερατ.) πληθ. βεσ̈γίμε-τε = παρατήρησις. βισ̈γίμ-ι (Τυραν.) = ἐξέτασις ἔρευνα. βεγίμ-ι (Σ) πλ. βεγίμε-τε.

βεσ̈ελέj (Ἀργυρ.) καὶ βερσ̈ελέj ρ. οὐδ. = συρίζω. βεσ̈ελὶj (Ἐλβ. βερατ) καὶ βερσ̈ελίj· βεσ̈κελέj (Κρούjα) βισ̈κελὸj καὶ βισ̈κουλόj (Σ) φεσ̈ελιj (γ), φερσ̈ελέj (Περμέτ), φρασ̈ουλιj (Καβαjα).

βεσ̈ελίμε-α πλ. ατε (βερατ.) = συριγμός, σύριγμα, καὶ βερσ̈ελίμε-α (βερατ.) πλ. α-τε, βεσ̈ελιμ-ι (γ. Ἀργυρ.) πλ. ε-τε καὶ βερσ̈ελιμ-ι (γ. Ἀργυρ.) πλ. ε-τε.-βεσ̈κελίμ-ι (Κρούjα) πληθ. ε-τε. βισ̈κελίμ-ι (Σ) καὶ βισ̈κουλίμ-ι (Σ) πληθ. ε-τε· φεσ̈ελίμε-α (γ) πληθ. α-τε. φερσ̈ελίμε-α (Περμ.) πλ. α-τε φρασ̈ουλίμε-α (Καβ.) πληθ. α-τε.

βεσ̈ελjί-α (τ) πληθ. βεσ̈ελjί-τε (ἐπὶ γῆς καὶ ζώων), εὔφορος, γόνιμος.

βεσ̈ελjίτ (τ) ρ. οὐδ. καρποφορῶ, εὐφορῶ.

βέσ̈κ-ι (Σ) ἴδ. βορbε-α.

βέσ̈κε-jα (Τυραν. Κρούjα, Καβαjα) πληθ. βέσ̈κε-τε βέσ̈jε-jα (βερατ.-Ἀργυρ.) πληθ. βεσ̈jε-τε, έσ̈κε-jα (Σ) πληθ. έσ̈κετε: = νεφρός, τὰ ἐντόσθια, σπλάγχνα· πληθ. βέσ̈κλjα-τε. (Ἀργυρ.) = τὰ νεφρά.

βεσ̈κ (τ) ρ. ἴδ. βυσ̈κ (γ) ρ. βέσ̈κεμ (τ) ἴδ. βυσ̈κεμ (γ) ρ.

βεσ̈κελὲj (Κρούjα) ἴδ. βεσ̈ελὲj (Ἀργυρ).

βεσ̈κελίμ-ι (Κρούjα) ἴδ. βεσ̈ελίμ-ι πληθ. βεσ̈κελίμετε.

βέσ̈κετε (τ) ἐπιρ. ἴδ. βύσ̈κε-τε (γ) ι-ε-τε βεσ̈κε-τε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βύσ̈κε-τε (γ).

BASH

βέσ̆κλjα-τε̣ ('Αργυρ.) ἴδ. βέσ̆κε-jα.

βε̣σ̆νίκ-ου (γ) πληθ. βεσ̆νίκε̣-τε̣ ὄγκος ἐκ χώματος, καὶ φε̣ρ̣σ̆νίκ-ου (Κρούjα) πληθ. φε̣ρσ̆νίκε̣-τε̣· καὶ τσ̆ερέπ-ι (βερατ-Περμετ.)

(ι-ε-) *βε̣σ̆τίρε̣* ἐπίθ. = ἀηδής, δύσκολος, δεινός· τε̣-βε̣σ̆τίρε̣-τε̣ = ἡ ἀηδία· καὶ 2) ἡ δυσκολία (bogdan).-κᾶμ, κε̃, κᾶ, τε̣ βε̣σ̆τίρε̣. = με̣-τε̣-ι βε̣σ̆τίρετε̣ = με̣ βιέν, τε̣ βιέν, ι βιὲν τε̣ βε̣σ̆τίρε̣.

βε̣σ̆τίρεμ: ρ. οὐδ. με̣, τε̣, ι βε̣στίρετ τριτοπροσ. = ἀηδιάζω, μοῦ ἔρχεται ἀνακατουσοῦρα, μοῦ ἔρχεται νὰ ξεράσω (πε̣ρ τε̣ βιέλε̣).

βε̣σ̆τόνj-οj (τ) ρ. ἐνερ. = σ̆ικὸj = κυττάζω, βε̣σ̆τρόνj-οj = σ̆ικοj κουκλjτε̣ (γ)· βε̣σ̆τὸ πούνε̣νε̣ τε̣νdε (τ) = σ̆ικο πούνε̣νε̣ τε̣νdε = κύτταζε τὴν δουλειά σου.

βε̣σ̆τόνεμ-οχ̆εμ (τ) παθ. = σ̆ικόχ̆εμ = κυττάζομαι· καὶ *βε̣σ̆τρόνεμ.*

βε̣σ̆τρόj (Τυραν.) ρ. ἐν. = ι βε̣ βεσ̆ινε̣ με ε νdεγjοῦμ. μίρε̣, = ἀκούω μετὰ προσοχῆς.

βε̣σ̆τρόχ̆εμ: (Τυρ.) παθ. = ἀκούομαι μετὰ προσοχῆς (κυττάζομαι εἰς ἰατρόν).

βε̣σ̆τούερ-ορι (Σ) πληθ. βε̣σ̆τόρε̣-τε̣ = αὒ κjε̣ ρούεν βε̣νέσ̆τε̣-τε̣ καὶ βεσ̆ουρ-όρι = ἀμπελοφύλαξ, δραγάτης, λέγεται καὶ πε̣νdάρ̣-ι (Περμετ.) πληθ. πε̣νdάρε̣-τε̣, τὸ δὲ μέρος ὅπου μένει: πε̣νdαρίτσε̣-α = σκοπ̣ιά, δραγατσ̣ιά.

βέτε: ρ. οὐδ. εἶμι, πορεύομαι [ἑλλην. βα-βαίνω] βέτε μbάρε̣ = [βέτε παρε̣ = βαίνω ἐμπρὸς] προοδεύω προκόπτω,-βέτε πράπε̣ = ὀπισθοχωρῶ, καρκινοβατῶ· φάτι ιμ σα βέτε πο με̣ργόνετε̣ = ἡ τύχη μου ὅσο πάει καὶ ἀπομακρύνεται· αὒ νjερί σα βέτε πο bε̣χ̆ετε̣ με̣ ι κεκj = αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅσο πάει καὶ χειρότερος γίνεται. - Μετοχ. βότε̣ (budi) καὶ βότουνε̣ καὶ βόjτουνε̣ (γ) (μεταγενέστερον) καὶ βάτουρε̣ καὶ βάjτουρε̣ (τ)· τὸ ἀντιθ. τοῦ ρ. βέτε εἶνε τὸ ρ. βῖ.

βέτε̣: ἐπιρ. = μόνως, (ὁ ἴδιος-ἡ ἰδία)· ε bε̣ρα-ε-ι βέτε̣ = τὸ ἔκαμαες-ε μοναχός μου (ὁ ἴδιος) καὶ ε bε̣ρα ουνε̣ βέτε̣ ε bε̣ρε-τυ βέτε̣ ε bε̣ρι αὒ βέτε̣ = τὸ ἔκαμα ἐγὼ αὐτὸς τὸ ἔκαμες σὺ αὐτός, τὸ ἔκαμε αὐτός του (= μόνος του) ούνε βέτε̣ θάσ̆ε̣, τὺ βέτε̣ θέ, αὒ βέτε̣ θᾶ = ἐγὼ αὐτὸς εἶπον, σὺ αὐτὸς εἶπες, αὐτὸς ἐκεῖνος εἶπε· (ἐπὶ ἀρσ. καὶ θηλ. γεν.) λέγεται καὶ βετ' ουνε̣, βέτε̣ τυ, βετ' αὒ. = ἐγὼ αὐτός,

BKSH

ἐγὼ αὐτὴ κ.τ.λ. Να βέτε̱ = ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς αὐταί· jου βέτε̱ = ὑμεῖς αὐτοὶ καὶ αὐταί, ατά βέτε̱ ἀρσ ατό βέτε̱ θηλ. καὶ βε̱τε̱ να, βέτε̱ jου, βετ᾽ ατα, βετ᾽ ατο (θηλ.) βέτε βέτε̱ = ὑπάγω ἐγὼ αὐτός, ὑπάγω μόνος, προσωπικῶς· φλjασ βέτε̱ = ὁμιλῶ προσωπικῶς.

βέτε̱: ἐπίθ. = πρόσωπον, ἄτομον νjε̱ βέτε̱, du βέτε̱ τρε βέτε̱ κ.τ.λ. ἀρσ. = ἓν ἄτομον, δύο ἄτομα, τρία ἄτομα κ.τ.λ. νjε βέτε̱, du βέτα, τρι βέτα: θηλ. = μία (γυνὴ) δύο, τρεῖς γυναῖκες· ισ̈ινε du τρε βέτε̱ = ἦσαν δύο τρεῖς ἄνθρωποι· ίσ̈ινε du τρε βέτα = ἦσαν δύο τρεῖς γυναικες· σ̈ούμε̱ βέτε̱ = πολλοί· σ̈ουμε̱ βέτα = πολλαὶ - έρδι βέτ᾽ ι dύτε̱ = ἦλθε δεύτερος αὐτὸς (δηλ. μεθ᾽ ἑνὸς ἄλλου) έρδι βέτ᾽ ι τρέτε̱ = ἦλθε μετὰ δύο ἄλλων· ἀρσ. (τὸ δὲ θηλ. έρδι βετ᾽ ε dυτε̱, βετ᾽ ε τρέτε̱)· δηλ. έρδι αjο μὲ νjε̱ τjάτε̱ρ α μὲ du τε̱ τjέρα. Νόjα χ̃ύρι βετ᾽ ι τέττε̱ νd᾽ άρκετ = ὁ Νῶε εἰσῆλθεν ὄγδοος αὐτὸς εἰς τὴν κιβωτὸν (μετ᾽ ἄλλων ἑπτά).

ι-βέτ-ι πληθ. τε̱ βέτε̱τε̱ ἀρσ. ἀντων. κτητ. ε βέτα πληθ. τε̱ βέτατε̱ (θηλ.) = τοῦ ἑαυτοῦ του, τῶν ἑαυτῶν του· τοῦ ἑαυτοῦ της, τῶν ἑαυτῶν της.

βὲτ ἀντων. κτητ. (γ) (ἴδ. Γραμματ. Κ. Χριστοφορίδου)· ὀνομ. νjερίου ι βὲτ = ὁ ἄνθρωπός του καὶ ὁ ἄνθρωπός της· γεν. νjερίουτ βέτ, αἰτ. νjερίν᾽ ε βέτ. - πλ. ὀν. νjέρε̱ζιτ᾽ ε βέτε̱ = οἱ ἄνθρωποί του, - της· γεν. νjέρε̱ζετ βετ, αἰτ. νjε̱ρζιτ᾽ ε βέτε̱ ἀφ. νjέρε̱ζισ̈ βετ = ἐκ τῶν ἀνθρώπων των καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων της· ὀν. γρούεj᾽ ε βὲτ = ἡ γυνή του, γεν. γρούεσε̱ βέτ, αἰτ. γρούεν᾽ ε βέτε̱ - πλ. ὀν. γρατ᾽ ε βέτα = αἱ γυναῖκές του, γεν. γράβετ᾽ βέτα, αἰτ. γρατ᾽ ε βέτα ἀφ. γρασ̈ βέτα = ἐκ τῶν γυναικῶν του. - σῦτ᾽ ε βέτε̱ = οἱ ὀφθαλμοί του - της· dούαρτ᾽ ε βέτα = αἱ χεῖρές του, αἱ χεῖρές της.

βέτε-jα (γ. τ.) ἀντ. αὐτοπαθ. = ἑαυτὸς-τή. βέτεχ̃ε-jα (γ. τ.) ἀντων. αὐτοπ. 2) = bύθε̱-α = πρωκτός.

βέτε̱-βέτεjα (γ. τ.) βέτεjα ίμε, βέτεjα jότε = τὸ ἄτομόν μου, τὸ ἄτομόν σου, καὶ βέτε̱ - βετεχ̃έ-jα (τ. γ. bogdàn). βεχ̃τε-jα (Σ) βετε - jα (τ): σ᾽ ε dούα βέτε̱ - βέτενε̱ με̄ = δὲν θέλω πλέον τὸν ἑαυτόν μου· βράου βέτενε̱ ἢ βράου βέτε̱ βέτενε̱, ἢ βράου βετε̱χ̃ένε̱ ἢ βράου βέτε̱-βετε̱χ̃ένε̱ = ηὐτοχειριάσθη, ηὐτοκτόνησεν, ἐφόνευσεν ἑαυτόν· έρδι νdε̱ βετε̱χ̃ὲτ τε̱ σαj (τ) = ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν της. μερρ-με̱ με βέτε̱χ̃ε

BKSH

(γ. τ.)=παράλαβέ με πλησίον σου· θεμ, θούα-θοτε̱ με βέτε̱χε=συλλογίζομαι-σαι-ται· πε̱ρ βέτε̱χε ἢ πε̱ρ βέτε̱χε̱νε̱ τίμε-τ' ε̱νde-ε ατί=δι' ἐμαυτὸν διὰ σαυτόν, δι' ἑαυτόν. βετε̱χέσε̱=ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ ἑαυτοῦ.

βέτε̱με̱: ἐπιρ.=μοναχά· κατὰ μόνας· ἀντιθ. bάσ̈κε̱ ι βέτε̱μ-ι πληθ. τε̱ βέτε̱μ-ιτε̱=μόνος, μονάκριβος· ε βετε̱μjα: πληθ. τε̱ βετε̱με τε̱=μόνη, μονογενὴς djάλj' ι βέτε̱μ=υἱὸς μονογενής.

βετε̱τίj (τ. ρ. οὐδ. ἀστράπτω· καὶ βετε̱τίτ. (τ) βετὸν (Σ)=ἀστράπτει [ἀπρόσωπον] ἴδ. σ̈κρεπ.-σ̈κρεπε̱τίj (γ).

βετε̱τίμε̱-α (τ) πληθ. βετε̱τίμα-τε̱=ἡ ἀστραπή· βετίμε̱-α (γ) πληθ. βετίμα-τε̱· καὶ σ̈κρεπε̱τίμε̱-α (γ) σ̈κρεπε̱τίμα-τε̱=καὶ σ̈κρεπε̱τίνε̱-α (Ἐλϐ. Τυραν. Κρούjα) πλ. σ̈κρεπε̱τίνατε̱.

βετίου, βετίουτ, βετε̱-βετίου, βετε̱-βετίουτ, βετε̱χεj (bogdan) πρεj βετίτ (Σ) πρεj βεdίτ (Σ)=ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἀφ' ἑαυτοῦ της, αὐθορμήτως, φυσικῶς ἐπιρ.

βέτουλ-α πληθ. βέτουλα-τε̱=ὀφρύς, ὀφρύδιον. βέντουλ-ζ̈ι-ου πληθ. βέτουλ-ζέσ-τε̱=αὐ, αjό κjε̱ κα̈ βέτουλε̱ τε̱ ζέζε̱· βετουλ-ζέζε̱-α πληθ. βέτουλ-ζέζα-τε̱ θηλ.

βέτσ: προθ. ἐκτός, παρά, πλήν· καὶ βέτσε (συντασ. μετὰ γενικῆς) πε̱ρ βέτσ (γ) βετσ μέjε, τέjε, ατί, νεσ̈, jουσ̈, ατύνε=ἐκτὸς ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

βέτσ̈: ἐπίρ.-χωριστά, ἰδιαιτέρως. βετσ̈-ε-βετσ̈ χωριστά· βέτσ̈α-βέτσ̈ (Σ).-βέτσ̈ε τυ κjε̱νκε κε̱τού;=Μόνον σὺ ὑπάρχεις ἐδῶ;-χ̈α βέτσ̈, πι βέτσ̈, φλjε̄-βετσ̈=τρώγω ἰδιαιτέρως, πίνω ἰδιαιτέρως, κοιμῶμαι ἰδιαιτέρως. ι-νdâου ατα βετσ̈ ε βέτσ̈ διήρεσεν αὐτοὺς χωριστά· βετσ̈ σε σ' καμ τσ' τε̱ bένj, ἢ βετσ̈ε σε σ' καμ τσ' τε̱ bενj ἢ πορσε σ' καμ τσ' τε̱ bα̈j (Σ)=(εἰμὴ μόνον ὅτι δὲν ἔχω τὶ νὰ κάμω) μόνον ὅτι δὲν δύναμαι.-ἀντιθ. bασ̈κε̱.

βετσ̈άνε̱ [βετσ-ανε̱] ἐπιρ=κατὰ μέρος, κατ' ἰδίαν. ου φολjι ατύρε βετσ̈άνε̱-ὡμίλησεν αὐτοῖς ἰδιαιτέρως· ἀντιθ. σε̱ bάσκου·=ὁμοῦ, ι-βετσ̈ε̱-ι ε βέτσ̈ε̱-α ἴδ. ι-ε-βέτσ̈ε̱μ· ι βέτσ̈ε̱μ-ι πληθ. ἀρ. τε̱ βέτσ̈ε̱μιτε·-ε βέτσ̈ε̱με-jα πληθ. τε̱ βέτσ̈ε̱με-τε̱ θηλ. ι-ε-βέτσ̈ιμ=χωριστός, ἰδιαίτερος.

βετσ̈όνj-οj ἐνερ.=bε̄ βετσ̈, νdάj βετσ̈=χωρίζω (ἴδ. dα̈j καὶ νdαj-διαιρῶ) ἀντιθ. bασ̈κόj.

BKSH

βετσ̆ονεμ - οχ̆εμ : παθ. = χωρίζομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀντίθετον baσ̆κόνεμ-όχ̆εμ.

βέφτε - jα (τ) ἴδ. βεχ̆τε - jα (Σ).

βε̱̆χεμ καὶ βῖχεμ (γ) καὶ βέχεμ (τ) παθ. τοῦ βε̱ ρ. (τ).

βεχ̆τε - jα = ἴδ. βετε̱χέ - jα.

βι - α : πληθ. βjα - τε̱ = γραμμή, ἀράδα, μικρὸ αὐλάκι.

βιάμε̱ - ι (Σ) (Τυρ. Κρούjα) καὶ βιάμε̱ - τε̱ οὐδ. ὁ πληθ. ἄχρηστος ἴδ. διάμε̱ - ι καὶ διάμε̱ - τε̱ - ι - ε - τε̱ διάμτε̱ (Σ) (Κρουjα - Τυραν.) ἴδ. ι - ε - τε̱ διάμτε̱ (= παχύ, μὲ ξύγγι).

βιjε̱ - α πληθ. βίjα - τε̱. = γραμμὴ 2) αὐλάκιον.

βιjζε̱ - α (bogdan) πληθ. βιjε̱ζα - τε̱ = γραμμή· καὶ ρρουbῖ - α (Ἐλbασ.) - ρρουbιέσ̆κουλε̱ - α πληθ. ρρουbιέσ̆κουλα - τε̱ (Ἐλbασ.) χ̆ιέκ νjε̱ βιjζε̱ νjε̱ ρρουbί = σύρω γραμμήν· φράσις: ε βούνα μbε̱ βιjε̱ = ἔbαλα τὸ νερὸ εἰς τὸ αὐλάκι (ἔbαλα εἰς ἐνέργειαν)

βιj (γ) ἴδ. βε̱jεj ρ. βε̱λjεj ρ. βιj (Ἀργυρόκαστρον).

βίγλε̱ - α καὶ βίγλjε̱ - α = ἡ βίγλα.

βίδεμ : παθ. τοῦ βιέθ ρ. 2) βίδεμ = λιποτακτῶ.

βίdε̱ζε̱ - α πληθ. βιdε̱ζα - τε̱ = ὁ κάστωρ.

βίdουλ - α (βεράτ) πληθ. βίdουλα - τε̱ = κάνουλα· ἴδ. dούκj - ι (γ).

βιεδαράκ - ου = κλέφταρος πληθ. βιεδαράκε̱τε̱ βιεδαράκε - jα = ἡ κλέπτρια πληθ. βιεδαράκετε̱, καὶ βιεδατσάκ - ου πληθ. βιεδαράκε̱τε̱, τὸ θηλυκὸν βιεδατσάκε - jα πληθ. βιεδατσάκετε̱.

βιέδε̱σ - ι : πληθ. βιέδε̱σιτε̱ = κλέπτης. καὶ

βιέδε̱τσ - ι πληθ. βιέδετσιτε̱.

βιέδουλε̱ - α (γ. τ.) πληθ. βιεδούλα - τε̱ καὶ βιέdουλε̱ - α (Σ) πληθ. α - τε̱. = εἶδος ζώου.

βιέθ ρ. ἐν. κλέπτω, ἀορ. βόδα, μετ. βιέδε̱ καὶ βιέδουνε̱ (γ) καὶ βιέδουρε̱ (τ).

βιέκε̱τσ (Σ) ἐπίρ. = λjιδε κουνούπινε̱ βιέκε̱τσ. = κοχλιοειδῶς.

βίελ καὶ βιέλ : ρ. οὐδ. ἐμῶ, ξερνῶ· συνηρ. δὲ ῖλ. ἀορ. βὸλα μετοχ. βιέλε̱ βιέλουνε̱ (γ) - ουρε̱ (τ). τε̱ βιέλε̱ - τε̱ = ὁ ἐμετός, τὸ ξέρασμα : χ̆άνγρε̱σ̆ τε̱ βιέλε̱τε̱ τ'ατ = νὰ φάγῃς τὸν ἐμετόν σου ; - μâ ιμίρι βιέλτε̱ γjακ = ὁ καλύτερος εἴθε νὰ ξεράσῃ αἷμα.

βιέλε̱ - α (Τυρ.) πλ. α - τε̱ ἴδ. βιέδουλε̱ - α.

BKSH

βίελj καὶ βιέλj : ρ. ἐν. τρυγῶ ἀόρ. βόλjα, μετοχ. βιέλjε̱ καὶ βιέλjουνε̱ (γ) καὶ ου-ρε̱ (τ). βιλj : τὸ αὐτὸ ρ. συνηρ. = βιέλj. τε̱ βιέλjε̱-τε̱ : οὐδ. ὁ τρύγος· (συγκομιδὴ τῶν σταφυλῶν). ι-ε-βιέλjε̱-ι-α = ἐπιθ.

(ι-ε) *βιέμ* (Ἀργ. Περμετ.) ἴδ. ι-ε-βιέτσ̈ε̱μ (γ).

βίερ καὶ βιέρ : ρ. ἐν. ἀπαγχονίζω, κρεμῶ· βόρα ὁ ἀορ. ἡ μετοχὴ βιέρρε̱-ι-ε βιέρρε̱ = ἀπηγχονισμένος.

βίερ καὶ συνηρ. βῖρ (budi)· τε̱ βιέρρε̱-τε̱ : οὐδ. = τὸ κρέμασμα, ἡ ἀπαγχόνισις ἴδ. ρ βαρ [ἑλλ. αι-ρω καὶ αἰ-ω-ρέ-ω].

βjερρ, τυ βιέρρ, αὔ βιερρ, ρ. ἐνερ. = κάμνω κατωφερὲς (Περμὲτ) πληθ. βjιέρρμε̱ βjέρρνι, βjέρρε̱νε̱· ἀόρ. βjιέρρα-ε-ι μετοχὴ βjερρε̱ καὶ βjερρουρε̱· ι-ε-τε βjερρ. ἐπιθ. οὐδ' ε βjέρρε̱, ἀρ' ε βιέρρε̱, βέντ' ι βjέρρε̱, = τόπος κατωφερής.

βιέσ̈τ-ι (τ) καὶ θηλ. βjέσ̈τα-τε̱ = τὸ φθινόπωρον. βjεσ̈τ' ε παρε̱ = 7βριος, βjέσ̈τ' ε dυτε̱ = 8)βριος, βjέσ̈τ' ε τρέτε̱ = 9)βριος.

βjεσ̈ταρ-ι : πληθ. βjεσ̈ταρε̱-τε̱ = φθινοπωρινός.

βjεσ̈τούκ-ου (Σ) πληθ. βjεσ̈τούκε̱-τε̱ ἀρσ. τὸ δὲ θηλυκὸν

βjεσ̈τούκε jα (Σ) πληθ. βjεσ̈τούκε-τε̱. = φθινοπωρινή.

βιέτ : ἐπιρ. πέρυσι [βίτ-ι] πε̱ρ βιέτ καὶ βιέτ-περ-βιέτ = κατ' ἔτος νγα βιέτ (τ), πε̱ρ μοτ (τ) καὶ μοτ πε̱ρ μοτ (τ)-παρ-βιέτ κατ' ἔτος· νγα βιετ (τ), πε̱ρ μοτ (τ) καὶ μοτ περ μοτ (τ)-παρ-βιέτ = πρόπερσι, καὶ νjε̱ βίτ καὶ νjε̱ βίτι (βερατ)-Τιέτε̱ρ παρβιὲτ (γ) = ἀντιπροπέρυσι = τε̱ρβίτι (Τοσκ. Βερατ.)

βιέτε̱-α (Σ) ἴδ. βιτ-ί ι-ε βιέτε̱μ (βερατ) = περυσινός-ή.

βιετε̱ρόj-oj : ρ. ἐν. = παλαιῶ : ἀντιθ. πε̱ρτε̱ρίνj :

βιετε̱ρόνεμ-οχεμ : παθ. τοῦ προηγουμένου.

βιέτουλε̱-α (Κρούjα) πληθ. α-τε̱ ἴδ. βιέδουλε̱-α. ἴδ. βιρβίτσ̈ε̱-α.

βιετσ̈άρ-ι πληθ. βιετσ̈άρε̱-τε̱· τὸ θηλ. βιετάρε-jα πλ. αρε-τε̱ = μονοέτης· ι-ε-βιέτσ̈ε̱μ-ι-ε-jα (γ) ἴδ. ι-ε βιέτε̱μ-ι (βερατ.) ι-ε βιὲμ (Ἀργυροκ.-Περμὲτ) [ι-ε-βιέλjμ (Περμέτ.-κακῶς)].

βιέχερρ-ι (γ) πληθ. βιέχερρε-τε̱ = πενθερός. βιεχερρε̱-α (γ) πληθ. βιέχερρα-τε̱ = πενθερὰ καὶ βιέρρ-ι (τ) πλ. βιέρρετε̱· βιέρρε̱-α πλ. ρα-τε̱ (τ)· ὀνομ. ιμ-βιέχερρ = ὁ πενθερός μου· γεν. τ' ιμ βιέχερρε̱, αἰτ. τ' εμ βιέχερρε̱-υτ-βιέχερρε̱ = ὁ σὸς πενθερὸς γεν. τ' υτ βιέχερρε̱ αἰτ. τ' ετ βιέχερρε̱.-ι βιέχερρι = ὁ πενθερός του, γεν. τε̱ βιέ-

BKSH

χερριτ, αίτ. τε βιέχερρινε-θηλυκῶς ιμε-βιέχερρε γεν. σ' ιμε βιέχερρε, αίτ. τ' ιμε- βιέχερρε-jοτ-βιέχερρε, γεν, σ' ατ-βιέχερρε, αίτ. τετ-βιέχερρε.-ε βιεχερρα = ἡ πενθερά του, γεν. σε βιέχερρεσε αίτ. τε βιέχερρενε = τὴν πενθεράν του.

βίζε-α (Περμέτ) πληθ. α-τε κοινῶς ἡ ζίνα ἴδ. ζουζινκε-α.

βίθ-δι πληθ. βιδα-τε = ἡ πτελέα, κοινῶς φτελιά (δένδρον).

βίθε-τε: (πληθ. μόνον ὁ ἑνικὸς ἄχρηστος) = bύθετ' ε κάλjιτ, γομάριτ. ε.τ.τ. (=ε, τε-τjέρα).

βικ-γου: πληθ. βιγjε-τε [ἴδ. βαβύκα ἢ βαβυξ-κος] = γέφυρα ἀπὸ μονόξυλον.-νjι dρου κjι βενε νdε πουρούε περμε καπερdσύεμ μb'ατ'άνε.

βιθνα-τε: (γ) βενdε-τε πλεχενούεμ, ατυ κου κα κjένε βάθα ε δένετ.

βιλ συνηρ. ἴδ. ρ. βίελ.

βιλjάρ-ι (Περμετ.) πληθ. βιλjάρε-τε = σα πελχούρε νdσίερ αβλιμένdι θούχετε νjε βιλjάρε πελχούρε, ἓν κομμάτιον ὕφασμα, ἕνα τόπι πανί.

βιλjε-α: πληθ. βιλjα-τε = ἔπαυλις, κωμόπολις.

βίλjε: ἐπίρ. (Καβαjα) ἴδ. πιλjε (Τυρ.) = τσούνατε κουρ λjούανjενε άρρετε, ε νγρέχενε άρρετε νjε μbε νjε, θόνε βεμε άρρετε βίλjε, α κατσούλj (βερατ.) α πιλjε, α κατσούλj.

βίλjε-α (Σ) πληθ. βιλjε-τε ἴδ. βεσ̈ ρρούσ̈ι.

βίλjεμ: παθ. τοῦ βιέλj ρ.

βιλjούσ̈-ι. ? ? ? = αὔ κjε λjὸτ βίλjε.

βινj (γ. τ. budi) ρ. = ἔρχομαι [ἑλλην. βα-βαίνω, venio Λατ.] ἀντιθ. βέτε, ικjι σ̈κοj. ἀορ. έρδα-ε-ι καὶ αρθτσ-ερδε-έρδι καὶ έρθ. μτχ. άρδε, καὶ άρδουνε (γ) καὶ άρδουρε (τ) βινjενε = ἔρχονται τε βίνjτσ (τ) = νὰ ἔλθῃς.-θεμ τσ' με βιέν περ γόjασ̈ = λέγω ὅτι φθάσῃ στὸ στόμα μου.-bαj τσ' τε βινjε περ dορασ̈ = κάμνω ὅτι ἔλθῃ ἀπὸ τὸ χέρι μου = (ὅτι δύναμαι)· σ' με βίνjενε κεπούτσ̈ετε = δὲν μοῦ ἔρχονται τὰ παπούτσια (δηλ. μὲ στενεύουν).

βιόλε-α πλ. βιόλα-τε = τὸ ἴον· τὸ ὑποκορ. = βιόλεζε-α πλ. α-τε.

βιρ συνηρ. ρ. ἴδ. βίερ.-ρ.

βίργjεν-ι (γ) πλ. βιργjεν-ετε = (παρθένος) ὁ ἀνύμφευτος· καὶ βιργjερ-ι (τ) πληθ. βιργjέρ-ιτε.

βίργjενε-α (budi) πληθ. βιργjενα-τε = παρθένος, ἀνύπανδρος.

βιργίνε-α (bogdan) πληθ. βιργjινα-τε 2) καλογρηά (Σ).

BKSH

βιρ̱γjινέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. βιργινεσ̈α-τε̱ ἴδ. βασ̈ε̱-α, καὶ

βιρ̱γjερέσ̈ε̱-α (τ) πληθ. βιργjερεσ̈ατε̱ βασ̈ε̱ζε̱-α.

βιρ̱γjενί-α (γ) καὶ βιργjερί-α (τ) = ἡ παρθενία.

βιρ̱γjενίσ̈τ (γ) καὶ βιργjερίσ̈τ (τ) = παρθενικῶς.

βίρ̱εμ: παθ. τοῦ ρ. βίερ. (καὶ τοῦ βε̱).

βιρ̱όκ-ου (Περμέτ.) πληθ. βιρόκε̱-τε̱ (Τουρκ. τσιλjέ) νjε βιρὸκ παμbοὺκ = νjι τσίλjε παμbούκ.

βισάρ̱-ι (bogdan) πληθ. βισάρε̱-τε̱ ἴδ. θεσάρ-ι.

βίσε-ja (γ. τ. budi) πληθ. βίσετε̱ = τόπος, μέρος ἴδ. βέντ-dι. βέτε̱με̱ μbε̱ dυ-δίσε̱ γjε̱νdετ' αjο γjε̱. = μόνον εἰς δύο μέρη εὑρίσκεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μbε̱ dίσα βίσε̱ ἢ μbε̱ dσ̈α βίσε̱ (budi) = εἴς τινα μέρη.

βισέκ-ου: πληθ. βισέκε̱-τε̱ = βίσεκτον ἔτος καὶ πιρισ̈τούπ-ι (Σ).

βίσκ-ου: πληθ. βίσκj-ιτε̱ (Τυρ. Κρούjα) ἀρσ. = ὀνάριον.

βίσκε̱-α: πληθ. βίσκα-τε̱ (Τυρ Κρούjα) θηλ. τὸ ὀνάριον· καὶ πολjίστ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. πολjίστα-τε καὶ πουλjιστ-ι (βερατ.) καὶ κε̱ρρίτσ̈-ι (βερατ.) καὶ κροτσ̈-ι (Ἀργυρ.), κίτσ-ι (Καβαjα).

βιστάρ̱-ι (Κρούjα) πληθ. βιστάρε̱-τε̱ = καλοενδεδυμένος.

βιστάρ̱ε-ja (Κρούjα) πληθ. βιστάρε-τε̱ = καλοενδεδυμένη.

βίστρ̱ε̱-α (Σ) βίστρα-τε̱ = νjι βαρκ-πέσ̈κου σ̈κούεμ νdε̱ σ̈ουφρε̱τ, καὶ (Σ) = νjι βαρκ πέσ̈κου σ̈κούεμ νdε̱ σπάγε̱τ α νdε̱ φίjετ.

βίσ̈εμ: παθ. τοῦ βεσ̈ ρ. ἀντιθ. σ̈βίσ̈εμ dίσ̈εμ (Σ) παθ. τοῦ dεσ̈ (Σ) ἀντιθ. σdίσ̈εμ (Σ).

βισ̈κε̱λίμ-ι (Σ) πληθ. βισ̈κε̱λίμε-τε̱ ἴδ. βεσ̈ελίμε̱-α.

βισ̈κε̱λόj (Σ) = βεσ̈ε̱λέj. = σφυρίζω.

βίσ̈κουλε̱-α (Σ) πληθ. βισ̈κουλα-τε̱ = βεργίτσα χλωρή, καμπτομένη.

βισ̈κουλόj (Σ) ρ. ἐν. = ραβδίζω· ἴδ. φρουσ̈κουλόj.

βίσνjε̱-α: πληθ. βίσνjε-τε̱: βύσσινον, τὸ δένδρον, ὁ καρπός, 2) τὸ χρῶμά του.

βίτ-ι: πληθ. βιέτ = (F ε-τος ἔτος) καὶ βιέτε̱-α (Σ)· νjε̱ βιτ = ἓν ἔτος, dυ βιὲτ = δύο ἔτη.-σα βιέτσ̈ έστε; = πόσων ἐτῶν εἶναι; dυ-μbε̱-διὲτ βιέτσ̈ djάλjε̱: = δώδεκα ἐτῶν παιδίον.-Njὲ βίτι (τ) = παρ-βιὲτ (γ) = προπέρυσι.

βίτο-ουα (Ἀργυρ.) πληθ. βίτο-τε̱ = περιστερὰ ἥμερος· πε̱λούμπ-ι (Ἀργ.) = πε̱λουμb' ι έγρε̱ = ἀγρία περιστερά.

βιτόρ̱ε-ja (τ) = τύχη, μοῖρα· 2) βιτόρε-jα = ζῷον μυθολογικόν, ὄφις μὲ

χρυσᾶ κέρατα, λέγουσιν ὅτι γεννᾷ χρυσίον· πληθ. βιτόρε-τε̱.

βιτσ̈-ι πληθ. βίτσ̈α-τε̱ (ἑλ. βοῦς) μόσχος καὶ βίτσ̈ε̱ ὑποκορ. μοσχάριον, πληθ. βίτσ̈ατε̱, καὶ βιέτα-τε̱ (Σ. Μαλjε-σία, bogdan)· ἴδ. dέμ-ι.

βῖχ̆εμ (γ) παθ. τοῦ βε̃ (γ). ρ. καὶ βίχ̆εμ (τ) παθ. τοῦ ρ. βε̱ (τ). φράσις: ι βῖχ̆εμ πούνε̱σε̱ = καταγίνομαι πολὺ εἰς τὴν ἐργασίαν.

βλᾶ-ι: ἴδ. βε̱λᾶ-ι, βλαχ̆-ου πλ. βλέχ̆ε̃-τε̱ = βλάχος οὗ τὸ θηλ. = βλαχ̆ίνκε̱-α πλ. βλαχ̆ίνκατε̱· = ἡ βλάχα.

Βλαχ̆ί-α Βλαχία ἡ Ρωμανία· - βλαχῖσ̈τ = βλαχιστὶ (ἐπιρ.).

βλαχ̆ίσ̈τε-jα = ἡ βλαχικὴ γλῶσσα· καὶ βλάτσ̈ε.

βλjακ-γου (τ) (πληθ. ἄχρ. ἄχρ.) = ἡ ἰκμὰς-άδος, ὑγρασία. - βλjάγου ι δέουτ = ἡ ἰκμὰς τῆς γῆς· (ὅταν ἡ γῆ ἔχῃ ἰκμάδα ἀρχίζουν νὰ καλλιεργοῦν).

βλjέσ̈γε̱-α ἴδ. λjεbέσ̈γε̱-α. = κέλυφος.

βλjουκ-γου πληθ. βλjούγετε̱ = ἡ ἀκμή· ἀσ̈τε μbε̱ βλjουκ τε̱ βετ = εἶναι εἰς τὴν ἀκμήν του (τῆς νεότητος).

βόβε̱-α (τ) πληθ. βοbα-τε̱ ἴδ. γογόλj-ι πληθ. γογόλjα-τε̱ (γ)

(ι-) *βοbέκ-γου* budi) γεν τε̱ βοbέγουτ· = ὁ πτωχός, τοῦ πτωχοῦ πληθ. τε̱ βοbέκjι-τε̱, τε̱ βοbέγjι-τε̱· γεν τε̱ βοbέγετ = τῶν πτωχῶν καὶ (bogdan) τε̱ βοbέκjι-τε̱ βοbε̱κjι-τε̱ = οἱ πτωχοί ε-βοbέγε̱-α πληθ. τε̱ βοbέγα-τε̱ = ἡ πτωχή· ι-βόbετε̱ (Μιρε̱dίτα) ὁ πτωχὸς πληθ. τε̱ βόbε̱τε̱-ιτε̱· ε-βοbε̱τε̱-α (Μιρεdιτα) πληθ. τε̱ βοbε̱τα-τε̱· [Λατ. pauper, Ιταλ. povero, Ἀγγλ. poor].

βοbε̱ζί-α ἡ πτωχία βοbε̱ζίσ̈τ ἐπιρ. = πτωχικά ι.

(ι-) *βόγε̱λjε̱-ι:* πληθ. τε̱ βόγjελjε-τε̱, βόγjε̱λjιτε̱ (γ. τ.) καί τε̱ βεγjε̱λjε-τε̱, (ἑλλην. ὀλίγον) = μικρὸς ε βογε̱λjε̱-α πληθ. τε̱ βογε̱λjα-τε̱· μικρά· ἀντιθ. ι μαθ-δι ε μαδε-jα.κjε̱ περ σε̱ βόγε̱λjι = μικρόθεν· ι βόγε̱λjθ-ι: ὑποκορ. = μικρούτσικος, μικύλος.

βογε̱λjί-α (ὄνομ. περιληπτ.) = ἡ κατωτέρα κλάσσις.

βδγλjί-ι-α (Σ) βεγελjί-α (τ) ἀντιθ. παρε̱σί-α.

βογε̱λjόνj-οj ρ. ἐν. σμικρύνω.

βογε̱λjόνεμ-όχ̆εμ παθ. μικρύνομαι.

βόδε̱-α (γ) πληθ. βόδε-τε̱ = τὸ ὄον (κοινῶς σουρβιὰ) ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον.

βόδε-ζε̱-α (Καβ.) πληθ. α-τε̱ καὶ βάδε̱-α, βάδε-ζε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.

βοέσ-α (budi-bogdan) (Σ) ὁ πληθ. ἄχρηστος ἴδ. βέσε̱-α.

βοεσὸν (budi-bogdan) (Σ) ἴδ. ρημ. βεσὸν τριπρόσωπον.

βόζε̱-α: πληθ. βόζα-τε̱ = τὸ βαρέλι (περιέχον 100 ὀκάδας).

βόjε-jα (περμετ.) πληθ. ε τε̱ καὶ βόσ̈γε̱-α-(Σ) πληθ. α-τε̱.

βοζίσ ιτ, ιτ. (Σ) ίσιμ, ίτνι, ίσινε̱· ἀόρ. βοζίτα, μετχ. βοζίτουνε̱ ρ. ἐν. vogare.

βοj-ι (γ) ἀρσ. ἴδ. βολj-ι (γ) βοj-τε̱ (γ) οὐδ. ἴδ. βολj-τε̱.

βολίμ-ι (Σ) πληθ. βοjί-με-τε̱=τὸ ἅγιον μύρον.

βοjόj (Σ) ρ. ἐν = χρίω ἁγίῳ μύρῳ βοjόχεμ (Σ) παθητ. τε̱ βοjούεμιτε̱ ὄιντ=(budi) τὸ ἅγιον μύρον

βοjνίτσε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱=κουλjέ-τε̱ τούνdσι (βιέρρε̱ μbας βεdιτ κjε̱ βε̱νε̱ νjι λjέτσ̈-κε̱ με βοj πε̱ρ με με̱σ̈ίμ ἀρμε̱τε̱.

βο̃κ (γ) και βακ (τ)=ποιῶ τὸ ὕδωρ χλιαρόν· παθ. βόκεμ (γ) βακεμ (τ).

βοκε̱σίνε̱-α (γ) πλ. α-τε̱: χλιαρότης· βακε̱σίρε̱-α (τ) πλ. α-τε̱· ι-ε-τε̱) βόκε̱τε̱ καὶ βάκε̱τε̱ (τ) χλιαρός.

βόκε̱τε̱ (γ) βάκε̱τε̱ (τ) ἐπιρ.=χλιαρῶς.

βόλε̱ α (Ἐλβασ.) πληθ. βολτα-τε̱· καὶ βόλτε̱-α: ι bανj βολτε̱-νε̱=τοῦ κάμνω τὸ θέλημα· καὶ βολνέσε̱-α (Σ) πληθ. βουλνέσα-τε̱.

βολj-ι (γ) ἀρσ. καὶ βολj-τε̱ (γ) οὐδ. (ἀπηρχαιωμένον, ἄχρηστον) βοj-ι ἀρσ. καὶ βοj-τε̱ (γ) οὐδ. τὸ ἔλαιον βαλjι (τσαμ) ἀρσ. καὶ βαλj-τε̱ (οὐδ.) λάδι ἀπὸ ἐλαῖς βαj-ι (τ) ἀρσ. καὶ βαj-τε̱ (τ) οὐδ. [πληθ. βόλjνα-τε̱ (γ) καὶ βόjνα-τε̱ (γ) βάλjρα-τε̱ (τσαμ) καὶ βάjρα-τε̱ (τ) βοj γοῦρι (γ) καὶ βάj γοῦρι (τ)=πετρέλαιον βαj πέσ̈κου, βαj πίσ̈κου=ψαρόλαδον.

βόλjε-jα (Μάτια, Μάθια)=κάτε̱ρε̱ κόκjε=τετράς· πληθ. βόλjετε̱· καὶ βουτî-νι (γ. Μαλjεσία) πληθ. βουτίνjε-τε̱· καὶ νdσαρ-ι (βεράτ.) πληθ. νdσάρε-τε̱· νj βολjε ἄρρα., τρι βολjε̱ αρρα=du-μbε̱ διέτε̱ κοκjε ἄρρα., κ.τ.λ. βολjε ε παρε̱ ἢ βουτίν' ι πάρε̱=κατρε̱ κόκjε νjε̱ πάρε̱.

βολε̱νdέjε-jα (bogdan) (γαλ. la volonté).

βολε̱νdετ-ια=(bogdan) εὐχαρίστησις, θέλησις· βουλενdέτ-ια (budi).

βολε̱νdοχεμ (bogdan) ρ. οὐδ.=εὐχαριστοῦμαι· μαλjεσόρε̱-τε̱ τ' ἀνε̱ βολε̱νdόχενε̱ σε̱ πάκου με νjι θέμbε̱ρ bούκε μελjα-κούκjε· (bogdan) = οἱ ὀρεινοί μας εὐχαριστοῦνται εἰς τὸ ὀλίγον, εἰς μίαν κόραν ἄρτου ἀπὸ

BKSH

κεχρίον. τουε μος ου βολουνdέτουνε σε πάκου = μὴ εὐχαριστούμενοι ἐν τῷ ὀλίγῳ.

βονγορέτσ-ι (βερατ) πληθ. βονγορέτσα-τε = τσα κρύμbα κjε ι ζάνε bα-κjετία νdενε λjικούρετ νdε dίμενε κοινῶς γοῦβρος.-καὶ κοσεζε-α (γ)

βόνε: ἐπίρ. (γ) βραδέως, ἀργά· ἀντιθ. χέρετ. καὶ βόνε-τε (γ) καὶ με-νούαρε (τ) περσέ έρδε κάκjε βόνε; διατί ἦλθες τόσον ἀργά, νdε βόν. (budi bogdan) = μbασενdαj = ὕστερον· ι ε-τε βόνε (γ) ἐπιθ. βρα-δύς-εῖα-ύ· ἀντιθ. ι-ε-τε λjάδ̈τε.—ι-ε-τε βόνετε (γ) = ι-ε-τε με-νούαρε (τ) = ὄψιος, -α-ον βονίτσε-α πληθ. βονίτσα-τε.

βονόj (γ) ρ. ἐν. = βραδύνω τινά, ἀργοπορῶ τινά ἴδ. σίελ ρ καὶ βανόj καὶ μενοj (τ) βονόχεμ (γ) οὐδ. = ἀργῶ, βραδύνω ἐγὼ καὶ βανόχεμ (τ. Σ.) (ι-ε-τε) βονούεχεμ (bndi-βραδὺς-εῖα-ύ).

βορbε-α (γ) τσουκάλι, πήλινον ἀγγεῖον δια νὰ βράσουν φαγητόν· βόρbε-jα πληθ. ε-τε (γ) βεκδ̈-ι (Σ) πότδ̈ε-jα (βερατ.) πληθ. πότδ̈ε-τε.

βορρ-ι (γ) πληθ. βόρρε-τε = τάφος μνῆμα [βαρρ = ἑλλην. βάρα-θρον] βαρρ-ι (τ) πληθ. βάρρετε βορρέζε-τε πληθ (Καβαjα) [ἑβραϊστὶ βορρ = τάφος, Σλαυιστὶ ρροβ] βερρέζετε (Ἐλβασ.) πληθ. = οἱ τάφοι.

βορρόj (γ) ρ. ἐνεργ. = θάπτω, ἐνταφιάζω.-βορροχεμ (γ) παθ.

(ι-ε) *βόρφε-νε* (γ) ἐπιθ. = ὀρφανὸς-ὴ-όν. = ι-ε-βάρφερ (τ).

βορφενόj-όχεμ (γ) οὐδ. γίνομαι ὀρφανός, ὀρφανεύω, 2) γίνομαι πτω-χὸς ὡς τὸν ὀρφανόν· βαρφερονj-ονεμ (τ)

βορφανjακ-ου βορφανjακε-jα (γ) πτωχὸς-ή, ὀρφανὸς-ή.

βορφενία (γ) βαρφερία (τ) ἡ πτωχία, ἡ ὀρφανεία.

βορφενίδ̈τ (γ) βαρφερίδ̈τ (τ) ἐπιρ. πτωχικά, ὀρφανικά.

(τε) βότε-τε (γ) οὐδ. = ἡ πορεία, ὁ πηγαιμὸς (κοινῶς)· τε βότε-τε ε τε ἄρδουνιτ = ὁ πηγαιμὸς καὶ ἐρχομός.

βότρε-α (γ) πληθ. βότρα-τε = ἑστία γωνιά· βάτρε-α (τ) νdε κρύετ τε βότρεσε = ἡ πρωτοκαθεδρία.

βότσ-ι (Σ) πληθ. βότσα-τε = μικρὸν παιδίον ἕως 12 ἐτῶν.

βοτσε-jα (Σ) βότσε-τε = μικρὰ κορασίς· ι-ε-τε βότσερρε (Σ) = σμικρό-τατος-η-ον. = ι-ε-τε πίτσουρρε· ι-ε-τε βοτσ-κελjε (Κόρτσα).

βοτσερρόj (γ) ρ. ἐν. = σμικρύνω ἴδ. βρανγουλόνj.

βούανj-αj (τ) ρ. οὐδ. ὑποφέρω, τραβῶ, πάσχω ἴδ. χεκj κεκj: βούεj

(γ) ἀορ. βόβα· μετ. βούαρε̱ καὶ ἀορ. βούαjτα (τ) βουj: συνῃρ. καὶ βούεjτα, (γ) καὶ βοῦjτα συνῃρ; μετοχ. βούεμ (γ) καὶ βουμ συνῃρ., καὶ βούεjτουνε̱ (γ) καὶ βούjτουνε̱ (συνῃρ.) σ' βούχ̄ετε̱=δὲν ὑποφέρεται.

βουζ̄ε̱-α (Περμέτ.) πληθ. βούζ̄ατε̱=τὸ βοῦζον, εἶδος φυτοῦ· καὶ ὅπέν dρε̱-α πληθ. ὅπε̱νdρα-τε̱· νd' ατέ ρρίνε̱ φορτ (=πολὺ) boubouζ̄ελjατε̱ α βίζ̄α-τε̱· καὶ βουλjάνjε̱.

βουλάνjε̱-α (γ) βουλάνjα-τε̱ πλ.=ι θόνε̱ ατύ βένdι κjι άὅτε̱ μbιέλε̱ dουχ̄άν α κjέπε̱· καὶ βελάνjε̱-α (γ)· καὶ βάτρεζε̱-α (βεράτ) πληθ. α-τε: πα ι νdερρούεμ βενdιτ με ι μbιέλε̱ γjετίου, βουλάνjε̱ dουχ̄άνι, βουλάνjε κjέπε̱ὅ κ.τ.λ.

βουλενdέτ-jα ἴδ. βολενdετ-jα.

βουλενdέτ-ια (budi) αἰτ. βουλενdέτνε̱=θέλημα, θέλησις.

βουλνέσε̱-α (Σ) βουλνέσα-τε (ἴδ. βόλε̱-α).

βούλjε̱-α (τ) πλ. βούλjα-ε=σφραγὶς-ῖδος.

βουλjὸj [Ἀγγλ. boil Λατ. bullo] ρ. ἐνερ.=βράζω· καὶ βε̱λjoj 2) ρ. οὐδ.=ἀναβράζω, κοχλάζω· ούjετε̱ βελjόνε̱.

βουλjονj καὶ βε̱λjονj: (Περμετ.) ρ. ἐν. φυλάττω, σκεπάζω, 2) ἀρραβωνίζω, ἴδ. μbουλjoj.

βουλjόσ (τ) ρ. ἐνεργ.=σφραγίζω ἴδ. bουλjόσε̱ (Σ).

βουλjόσεμ (τ) παθ. ἴδ. bουλjόσεμ.

βουσdάγε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. α-τε̱=πουρτέκ' εμάδε κjε̱ ὅκούντ. πουρτέκε̱-α (Μουζεκjε-jα)=ὅούφρ' ε βόγε̱λ κjε̱ ὅκούντ.

βουὅε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. α-τε̱: κοινῶς ξῖνα· ἔντομον είς τὴν κοπριὰν διαιτώμενον· βίζ̄ε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̱ καὶ boubouζ̄έλjε-jα (βερατ.) πλ. α-τε̱ καὶ ε-τε̱.

βραj (γ) ἢ βράνj (γ) ἴδ. βρανόj (γ) τὸ αὐτὸ καὶ βρε̱j (τ) ἴδ. βρερόνj.

βράζ̄ε̱-τε̱ ἐπιρ.=θρασέως, τραχέως· φλjετ βραζ̄ε̱τε̱=όμιλεῖ ἀποτόμως. ι-ε-τε βράζ̄ε̱-τε̱ ἐπίθ. [ἑλλην. θρα-σὺς] τραχύς· νjερίου ι βραζ̄ε̱τε̱=ἄνθρωπος θρασύς, τραχύς.

(ι-) βραμ (γ)=σκοτωμένος ε βραμε-jα (γ) σκοτωμένη, καὶ ι βραρε̱ (τ) ἀρσ. ε βραρε̱-α (τ) θηλ.

βραμούσ-ζι (γ) πληθ. βραμούζα-τε̱, σκυθρωπός, σοβαρός.

βραμούζε-jα πληθ. βραμούζετε̱=σκυθρωπή· καὶ ι-ε βράνε̱-τε̱ (Σ).

BKSH

βρᾶνε̱ (γ) [ἑλλην. οὐραν-ὸς] ἐπιρ. ἀντιθ. κε̱θιέλε̱τε̱.

βρᾶνε̱τε̱ (γ) βρερε̱ καὶ βρέρε̱τε̱ (τ) ι-ε-βρᾶνε̱ (γ) ἐπιθ. ι-ε βρᾶνε̱-τε̱ (γ) ι-ε βρέρε̱ ι-ε βρέρε̱τε̱ (τ) = συννεφώδης, 2) σκυθρωπός, σοβαρός, ὑπερόπτης· τε̱ βρανε̱-τε̱-ιτε̱ (budi) οὐδ. = ἡ νέφωσις.

βρανγουλόνj (τ) καὶ βανγουλόνj (βερατ.) βρανγουλὸν σύτε̱ = βογε̱λjὸν σύτε̱· ἴδ. πιτσε̱ρρόj.

βρανὸj (γ) ρ. οὐδ. = νεφόω, συνεφιάζω, σκεπάζω μὲ νέφη· βρᾶj (γ) ἢ βρανj ρ. ἐνεργ. = νεφελόω-ῶ· βρε̱ροj καὶ βρεj (τ) = βρανjὸν βέτουλατε̱.

βρανόχε̱μ (γ) καὶ βρερόνεμ καὶ βρᾶχε̱μ (γ) βρε̱χεμ (τ) παθ. = σκεπάζομαι ἀπὸ νέφη· ου βρανούα κjιέλι· 2) γίνομαι σκυθρωπός· πε̱ρ̱ σέ βρανόχε̱ αὔτού; διατί σκυθρωπάζεις ἔτσι;

βρανε̱σίνε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ νέφωσις, συννεφία· καὶ βρε̱ρε̱σίρε̱-ατε̱.

βρᾶπ-ι (τ. Σ.) [ἑλλην. δραπ-έτης) τὸ τρέξιμον μὲ μεγάλην ταχύτητα· (πληθ. ἄχρηστος) καὶ ρενd-ι (bogdan) (γ) [ἁπλοελλην. ρέντα = τρέχα) ρένdε̱-α (γ) = νjι βρᾶπ κάλjι· βρᾶπι α ρένdι ι νjερίουτ (bogdan). Με βρᾶπ (τ. Σ) ἐπιρ. ταχέως· έτσε̱νj με βρᾶπ = τρέχω γρήγορα = με ρένdε̱ (γ) καὶ νγασ μὲ βρᾶπ, έτσι με ρε̱νdε (γ) καὶ νγας με ρε̱νd καὶ μὲ ρένdι (γ) = τρέχω γρήγορα.

βραπόνj-οj (τ) ρ. οὐδ. (ἑλλην. δραπ-ετεύω) = ἐπισπεύδω· βραπε̱τονj-οj (τ) ρ. (ἑλλην. δραπετ-εύω] ταχύνω καὶ έτσε̱νj με βρᾶπ (τ) καὶ έτσιj μὲ βρᾶπ (Σ) ρενdοj (Ἐλβασ.) = έτσιj με ρένdε· ζᾶ ρεντε (Κρούjα = τρέχω· φεγόj (Τυρ.) = φεύγω

βραπε̱τούαρ-ορι (τ) αϋ κjε̱ έτσε̱ν μὲ βρᾶπ· ὠκύπους.

βραπε̱τόρε-jα = αjο κjε̱ έτσε̱ν μὲ βρᾶπ· ταχύπους.

βρασ-ετ ετ: ρ. ἐν. = κτείνω, φονεύω καὶ (bogdan) = μbυσ. - βρασ βετενε̱ = αὐτοκτονῶ· βρασ μένdjενε̱ = συλλογίζομαι, ἀμηχανῶ· [ἑλλην. βροτ-ὸς = θνητὸς καθ' ὅτι ἐπὶ ἡρωϊκῶν χρόνων οἱ ἄνθρωποι ἐφονεύοντο ἐν ταῖς μάχαις μᾶλλον ἢ ἀπέθνησκον φυσικὸν θάνατον]· [παραβαλ. καὶ ἀμβροσία = ἀθανασία, ἡ τροφὴ τῶν ἀθανάτων].

βράσε̱-α (Σ. Τυραν.) πληθ. α-τε̱ = φόνος.

βρασε̱jε-jα (τ. Ἐλβ.) πλ. βρασε̱jε-τε̱ = φόνος. βρεϊλjε̱-α καὶ βρέϊjε-jα (Ἀργυρ.) πλ. α-τε̱ = φόνος.

βραχ̃-ου (Περμέτ.) = τὰ γεννήματα (σῖτος, κριθὴ) ἅτινα εἶνε εἰς τὸ ἁλώνιον πρὸς ἁλωνισμόν.

BKSH

βρᾶχεμ (γ) παθ. τοῦ βραj (γ) ἴδ. βρανόχεμ (γ). βρεχεμ (τ) παθ. τοῦ βρεj (τ) ἴδ. βρερόνεμ (τ) ἀστε βρᾶμ ἢ ου βρᾶ (γ) = ου βρανούε, ουbᾶ βράνετε = συννέφιασεν (ὁ οὐρανός)· ἀντιθ. κεθιελόχεμ. = αἰθριάζω.

βρε: ἴδ. βρεροj (τ).

βρερε (τ) ἴδ. βράνε (γ) ἐπιρ. βρέρετε = βράνετε (γ) ἐπιρ. ι-ε-τε βρέρε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βράνε (γ) ι-ε-τε βρερετε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βράνε-τε (γ).

βρερόj (τ) ἴδ. βρανόj (γ).

βρερόνεμ (τ) ἴδ. βρανόχεμ (γ).

βρερεσίρε-α ἴδ. βρανεσίνε-α (γ).

βρεj (Μάτια) ρ. ἀορ. βρέjτα μετοχ. βρέjτουνε ἴδ. βε-ρε. βροj (Μιρεδίτα) ρ. ἀορ. βρόjτα μετοχ. βρόjτουνε.

βρεκτούαρ - όρι (τ) = φονεύς· ἴδ. γjακτούαρ-ορι (τ) γjακσούερ-ορι (γ) τὸ θηλ. βρεκτόρε-jα.

βρέλε-α (Σ) ἢ βερρέλε-α (Σ) πλ.-α-τε· ἴδ. βρουΐν-ι (Σ).

βριμε-α (τ) πλ. α-τε· καὶ βερίμε-α (τ) bρίμε-α (γ) bίρε-α πληθ. bίρα-τε (τσαμ. Σ) βερε-α πλ. α-τε : = ὀπή.

βριμόνj - ονεμ (τ) (τρυπόνω-τρυπόνομαι) = bριμοj-όχεμ (γ) καὶ bιρόj-όχεμ (Σ).

βριόν (Σ) ἢ βριjόν (Σ) τριτοπρ. ρ. = βρύει, πηγάζει καὶ βρουjόν (Σ) bουνόν (γ. Καβ, Κροjα) bουρὸν (τ) μεσόν (Dιbρα).

βρίτεμ: παθ. τοῦ βρασ-έτ-έτ. ρ. παθητ.

βρομ-ι (γ) πληθ. βρομετε· [δρόμ-ι, ἴδ. ούδε-α.

βρουΐν-ι (Σ) = πηγὴ (ὅπου βρύει τὸ ὕδωρ) καὶ βρέλε-α καὶ βερρέλε α (Σ) πλ. α-τε καὶ bουνίμ-ι (γ) πληθ. bουνίμε-τε καὶ bουρίμ ι (τ) πληθ. bουρίμετε καὶ ἄμουλ-ι (Ἐλb.) πλ. α-τε, χάμουλε-ι (Τυραν. Κροjα) πληθ. α-τε (ἴδ γούρρε-α) καὶ bουνάρ-ι (Dίbρα) πληθ. bουνάρετε [ρ. bουνοj = bουροj).

βρούκ - γου (ὁ πληθ. ἄχρ.) = κοινῶς ἡ μελοῦρα.

βροῦκ ρ. ἐνερ.-βροῦγεμ· παθ. καὶ βρουγόχεμ (γ) = ζᾶ βρούκ (Σ)· βρουγόχενε = ου bίε βρούγου· κjενεκανε τε βρουγοῦμε = πάσκανε ζάνε βρούκ (Σ).

βροῦλε-ι: (ὁ πληθ. ἄχρ.) = ἡ ὁρμή· καὶ

βρούλε-α (Περμέτ)· μάρρ βρούλε με καρτσούεμ (γ) καὶ χὸφ-bι (Σ) =

μαρρ χõφ με κατσύε (Σ) καὶ φε̱ρτύμε̱-α (βερατ) καὶ βρούντουλε̱-α (τ) καὶ βρούνγουλε-α βερατ.)-φράσεις: μαρρ βρούλε̱=χ̌ούδεμ (γ), μαρρ φε̱ρτύμε̱ τε̱ χ̌ίδεμ=παίρνω φόρα=νὰ ριφθῶ)· σ' μbάχ̌ετε̱ χõδι ι ζjάρρμιτ (Σ)=δὲν ἀναχαιτίζεται ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρός

βρουλόj (γ) ρ. οὐδ.=ὁρμῶ, τρέχω μεθ' ὁρμῆς· ἴδ. σούλjεμ, βε̱ρσούλεμ· (τ). βρουλὸ μὲ ρένdε̱= τρέξον μεθ' ὁρμῆς.

βρούνγουλε (βερατ.) ἐπιρ.=μὲ βρούλε̱, βρούνdουλε̱= μεθ' ὁρμῆς.

βρουνγουλὶτ (βερατ.) ρ οὐδ.=τούνdεμ· βρουνγουλίτι σ̈τεπία=ου τούντ σ̈τεπία.

βρουντουλίτ: ρ. οὐδ.=ὁρμῶ· ἴδ. βρουλjοj ἴδ. τούρρεμ.

βρρίμε̱-α (Μαλjεσία-Σκόδρασ.) πληθ. α-τε̱=κραυγή.

βύσ̈κ (γ) ρημ. ἐνερ.=μαραίνω· καὶ βεσ̈κ (Σ) καὶ φισ̈κ (τ). βύσ̈κεμ (γ) μαραίνομαι, καὶ βέσ̈κεμ (Σ), φίσ̈κεμ (τ)· (ι-ε-τε̱) βυσ̈κε̱-τε̱ (γ) ἐπιθ. ι-ε-τε βέσ̈κε̱-τε̱ (Σ) ι-ε-τε̱ φίσ̈κε̱τε̱ (τ) βύσ̈κε̱τε̱ (γ) βέσ̈κε̱τε̱ (Σ) φίσ̈κε̱τε̱ (τ) ἐπίρρ. ἀντιθ. ι-ε-τε̱-αρδάνγε̱τε̱.

B=b

bάbε̱-α: πληθ. bάbατε̱· ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς τὰς γυναῖκας τῆς Μυζεκιᾶς· ἴδ. λjάλjε̱-α.

bάγε̱λjε̱-α (γ) πληθ. bαγε̱λjα-τε̱=κόπρος (τῶν ζώων) καὶ bάjγε̱λjε̱-α (τ) ἴδ. κακε̱ρδί-α.

bαγε̱τί-α (τ) (bogdan) ἴδ. bακτί-α πληθ. bαγε̱τί-τε̱.

bάdσ̈ο-ουα (Περμ.)=ὁ τυροκόμος· ὁ bάdσ̈ος=αὐ κjε̱ bε̱ν djάθε̱-τε̱ ε γjάλjπε̱-τε̱· κοινῶς τσομπάν-ι, τσακμάσ-ι (Τυραν).

badσ̈ουλjίδε-jα (τ) πληθ. bαdσ̈ουλjίδε-τε̱ καὶ bεσdίλjε-jα (γ. καὶ Βερατ) πληθ. bεσdίλjε-τε̱=σκουπίδι, κάρφος εἰς τὸν ὀφθαλμ. με̱ ρᾶ νjε bαdσουλjίδε̱ νdε̱ σύτ=ἔπεσε ἕνα ξυλαράκι 'ς τὸν ὀφθαλμόν μου.

bαζιλjόκ-οκου καὶ bοζιλjοκ-οκου πληθ.-οκε̱-τε̱=βασιλικὸς=ἄνθος εὐῶδες.

bαθε̱-α: πληθ. bαθε̱-τε̱=κύαμος κοιν. κουκκιά.

bαθρε̱-α: πληθ. bάθρα τε̱=ὁ νάρκισσος (φυτόν).

bᾶj ('Ελb.) ρ. ἐν.=φέρω, βαστάζω· μbᾶj (τ), bᾶρ (Σ) καὶ μbᾶρ

BKSH

(τ): ἀόρ. bάjτα, μbάjτα, bāρα, μbάρτα, μετοχ. bājτε̱, μbάjτε̱, bāρε̱, μbαρτε.

babίτεμ (βερατ) ρ. οὐδ.) = ἀναρρωνύομαι (ἐπὶ ἀρρώστου).

bāε (bogdan = σφενδόνη με bāε = μὲ σφενδόνην.

bāνj (bogdan) = φέρω, βαστῶ.-bāj μbε̱ κράχ̄α μbāj μbε̱ κράχ̄α (τ) = φέρω εἰς τοὺς ὤμους.-μbāρ dρου̃ = κουβαλῶ ξύλα, μbāρ ούjε̱ = κουβαλῶ νερὸ-[ἑλλην. φερ-ω, βαρ-ος-Ἰνδιστὶ bαρ-α-τι].

bâj (γ) bε̱j (τ) bανj (bogdan) = ποιῶ, πράττω· bâj μbε̱ ασγjā (γ) = καταφρονῶ·, bāj πούνε̱ = ἐργάζομαι, ἴδ. πουνόϊj bâj bε̄ = ὁρκίζομαι ἴδ. bετόνεμ· bε̄j πε̱λjχ̄ούρε̱ = ὑφαίνω, 2) ἐκπλέω, ἀπαίρω.-bâj φιάλjε̱ = δημηγορῶ, bāνj κουβέντ = συνομιλῶ, bεj ούjε̱-τε̱ = οὐρῶ· ἴδ. περμιέρ bε̄j dύσ̈ε-τρεσ̈ε-κάτρε̱σ̈ε κ.τ.λ. = διπλόνω, τριπλόνω· κ.τ.λ. bāj με ατέ = συμφωνῶ bαj νdέρε̱ = χαρίζομαι ἴδ. νdεροj bâj με σύ = νεύω μὲ τὰ ὄμματα.-bāj γατί = ἑτοιμάζω-bāχ̄εμ γατί = ἑτοιμάζομαι· bāj σικούρ ἢ bāj σικουρσέ = προσποιοῦμαι. bāνεμ ι μάρρε̱ = γίνομαι ἀνόητος· με̱-τε̱-ι bάχ̄ετ = (με̱ dούκετ) = δοκεῖ μοι, σοι, αὐτῷ μ' ουbā σε = ἐδόκει μοι ὅτι· ἴδ. μ' ουdούκ.

bâχεμ: (γ) παθ. τοῦ bāj, bέϊj. ρ. οὐδ. = γίγνομαι· καὶ bένεμ (τ) καθίσταμαι, γίγνομαι, καταντῶ.

bajάμε-ja: πληθ. bαjάμε-τε̱ τὸ ἀμύγδαλον, καὶ ἡ ἀμυγδαλέα καὶ bαjάμε̱-α (Σ).

bάλγε̱-bajγε̱ α (τ) (ἴδ. bάγε̱λjε̱-α) πλ. bάjγα-τε̱.

b'jε-ζε̱-α εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ.

bάjτε̱-α ἴδ. bαλτε̱-α· πληθ. bαjτα-τε̱.

bακτί-α (γ), bαγε̱τί-α (τ) πληθ. bακτί-τε̱, bαγτί-τε̱ = κτήνη, πρόβατα, αἶγες· [ἑλλην. ἀπάγω-Λατ. ab-ago].

bαλ-ι = μέτωπον. 2) τὸ πρώτιστον, τὸ ἄριστον· τὸ ἐξαίρετον καὶ bāλε̱-α bāλ' ι dιελjμουνίσε̱ = τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας.-bāλ' ι γρούνιτ = ἡ πρώτη ποιότης τοῦ σίτου, bαλ' ι γjāσε̱ = ἡ πρώτη ποιότης τοῦ πράγματος νdε̱ bαλτ. ἐπιρ. = ἀντικρύ· καὶ bαλε̱ μbε̱ bāλε̱ = ἀπέναντι ἴδ. μbαλα-φάκjε, κουνdρούελ. bανι bαλ (γ) καὶ bέρι bāλ (bāνι bαλ (γ) = φανίτι, τούκε σ̈κούαρ ούdε̱σε̱ σ' dούκεj γjε̱, πόσα βāμ πάκε̱ζε̱ με̱ τούτιε bέρι bαλ μάλjι Τομόρριτ. = ἐνῷ διεβαίνομεν οὐδὲν ἐφαίνετο, ἅμα δὲ προὐχωρήσαμεν ὀλίγον παρ' ἐκεῖ ἀνεφάνη τὸ Τόμαρον ὄρος·

BKSH

bâσ-ι (budi)=ποιητής, bάμε̱σε̱, bέρε̱σ-ι (τ). bάασ-μίρε̱-ι-α (budi)= ἀγαθοποιός· bάασκεκj-ι (budi)=κακοποιός πλ. bαασκεκjιj-τε̱· bαασκεκjε-jα (budi) πληθ. bαασκεκjιjτε̱ ἀρσ. bαασκεκjε-τε̱ θηλ.

bάλε̱-α (τ)=ρινόμακτρον λευκὸν διὰ τὰς γυναῖκας· μανδήλιον (ἴδ. ρίζε̱-α)· λέγεται καὶ φασ̈ουλέ-τε̱-α (Καϐ.) καὶ φατσουλjέ-τε̱-α (τουρκ. σ̈αμί.) καὶ bαλίτσε̱-α (Περμετ.) πληθ. bαλίτσατε̱ (τιθέμενον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς).

bαλjόσ̈-ι καὶ bαλjασ̈-ι: (ἐπὶ ζώων)=κjι κᾶ νjε̱ πούλε̱ τε̱ bάρδε̱ νdε̱ bάλε̱· (τὸ ζῷον τὸ ἔχον λευκὸν στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου) πληθ. bαλjοσ̈ε-τε̱ ἀρσ., bαλjα-σ̈ε-τε̱ θηλ.-bαλjόσ̈ε-jα (θ) καὶ bαλjασ̈ε-jα (θ).

bάλτσε̱-α (Σ) bάλj-τσε̱-α (Σ)=βάλσαμος πληθ. bάλτσα-τε̱· καὶ bαλτσάμ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. bαλτσάμε-τε̱.

bάλjτε̱-α καὶ bαλjτί-α: πληθ. bάλjτατε̱=λάσπη, πηλὸς (ἑλλην. βάλ-τος) ι ε-bάλτ-τε̱-ε-bάjτε̱-πήλινος, χοϊκός.

bαλούκε-τε̱ πρέρε̱ (πληθ. μόνον) [Περμὲτ]=φλjόκετ ε bάλιτ.

bανdίλ-ι (γ) bανdίθ-δι (Περμέτ.)=μάγ-γας τσαπκένι· πληθ. bανdίλατε̱-θηλ. bανdίλε-jα, bανdίδε-jα· πληθ. bανdίδετε̱.

bάνdε̱-α (τ)=σειρά, ἀράδα.

bάνjε̱-α (γ) πληθ. bανjα-τε̱ [ἑλλην. βαλαν-εῖον]=λουτρόν.

bαρ (τσαμ) ρ. ἴδ. βdαρ, χ̌ουμbάσ ρ. bιρ (Σ) ἀορ. bόρα μετοχ. bιέρρε̱ bdαρ (γεγ.)=χάνω, φθείρω, bdιρε̱ (γ) ἀόρ. bdόρα μετοχ. bdιέρρε̱.

bᾱρ-ι=χόρτον (χλωρὸν καὶ ξηρὸν) 2) βοτάριον τὸ πρὸς ἰατρείαν χρησιμεῦον χόρτον· πληθ. bάρε̱να-τε̱ (γ) καὶ bάρε̱ ρατε̱ (τ)=ἀρώματα ἴδ. έρε̱να-τε̱, έρε̱ρατε̱.

bαρ (Σ) ρ. ἴδ. μbαρ (τ), bαj (γ) = κουϐαλλῶ· μbαρ.-αρ-αρ (τ) βαστῶ, κουϐαλλῶ, σηκόνω φορτίον· καὶ bαj-αν-αν (γ)· bάρεμ (παθ. Σ) μbαρεμ (τ) bαχ̌εμ (γ)· μbαρ dρου, γούρε̱, ούjε̱ κ.τ.λ. καλjι, γομάρι bαν bάρρε̱ τε̱ ράνdε̱.— μbαρ νdε̱ κράχ̌ε̱=κουϐαλλῶ εἰς τοὺς ὤμους.

bαρδαζέσ-ζι: χωρίον τι ἀπέναντι τῆς Νdρόνκjασε̱.

bάρδε̱: ἐπίρ. λευκῶς· ι-ε- bάρδε̱ ἐπιθ. λευκός-ἡ-όν· ἀντίθ. ι-ζῖ-ου ἀρσ. ε-ζέζε̱-α θηλ. τε̱ bάρδε̱τε̱ (οὐσ. ἀφηρ.)=τὸ φιασίδι μὲ τὸ ὁποῖον ἀλείφονται αἱ γυναῖκες· τε̱ bάρδε̱τ' ε βέσε̱=τὸ ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ· τε̱ bάρδε̱τ' ε σῦνιτ=τὸ ἀσπράδι τοῦ 'ματχ̌ιοῦ.

BKSH

bαρδόσ-ι καὶ bαρδουσ-ι (=ὁ λευκός, λευκόχρους) πληθ. bαρδόσετε καὶ bαρδούσετε ἀρσ. καὶ bαρδάσετε.

bαρδόσε-jα, bαρδούσε-jα, bαρδάσε-jα (θηλ.) ὁ πληθ. bαρδόσετε, bαρδούσετε, bαρδάσετε.-λευκὴ-ἄσπρη.

bαρρέ-jα (γ) πληθ. bαρρέτε βαρρέ-jα (τ) bάρρε-α πλ. bάρρετε (ἑλλην. ·άρ-ος) ἄχθος, φορτίον [τουρκ. σαχμερdάν]· νjε bάρρε = ἓν φόρτωμα, dύ bαρρε = δύο φορτώματα· νγαρκόϊj bάρρετε = φορτόνω, σκαρκόϊj bάρρετε = ξεφορτόνω· μός ι βε bάρρετε. τε ρένdε = μὴ τοῦ βάλῃς βαρὺ φορτίον· bάρρε τε λέχετε = ἐλαφρὸν φορτίον· 2) ᾱστε με bάρρε = εἶνε ἔγκυος· ἴδ. ᾱστε με φεdίγε (Ἐλβασ.) λέγεται καί: νγjίτεμ με bάρρε = συλλαμβάνω, ἐγγαστρόνομαι· ου νγjιτ με bάρρε = συνέλαβεν.

bαρί-ου: πληθ. bαρί-τε = ποιμήν, βοσκός.

bαρίστε-α πληθ. bαρίστα-τε = χλόη, χορταρικόν.

bαρρόj (τ) = bενj bάρρε ἢ βε bάρρε, καὶ bαρρόσ (τ) μbουρρούσ (Ἀργυρ.) = jα βούνα bάρρε τα bᾱjε κετὲ πούνε (= νγαρκοj) = τὸν ἐπεφορτίσθην νὰ κάμῃ τοῦτο.

bαρρόρε-jα (Ἀλβανο-σικελικὸν) = σαμάρ-ι πληθ. bαρρόρετε.

bαρέσ-ετ-ετ (Κορτσα) ρ. οὐδ. = έτσενιj ἀορ. bαρίτα· μετ. bαρίτουρε.

bαρρε-τούρ-όρι = πληθ. bαρρετόρετε = ὁ ὁδηγῶν φορτωμένα ζῷα ὁ ἀγωγιάτης· bαρρετόρε ου θόνε ατύνε κjε βίνε νdε μουλῖ' τε dρίθιτ με κάφσε νγαρκοῦμ με dρῖθ περ με bλjοῦμ.

bαρκ-ου: γαστήρ, κοιλία· 2) διάρροια· 3) γενεά· σκούανε στάτε bάρκjε = παρῆλθον ἑπτὰ γενεαὶ ἴδ. bρέσ-ζι.-βελέζερ πρέj νjε bάρκου: ἀδελφοὶ ἐκ μιᾶς κοιλίας (= ὁμομήτριοι) βελέζερ πρέj dυ bάρκjεσ = ἀδελφοὶ ἀπὸ δύο μητέρας (καὶ ἕνα πατέρα) πληθ. bαρκjε-τε καὶ bερκjε-τε (Ἀργυρ.) [παράβαλ. Ἀγγλ. bark].-bάρκου ι κεκj = δυσεντερία· καὶ λjεbάρκjε-jα (Περμετ.) πληθ. λjεbάρκjετε-bαρκ'-μαθ-δι = ἀρσ. ἐπιθ. = αὒ κjε κᾱ bαρκουν τε μαθ. πληθ. bαρκ μεδένj-τε = οἱ κοιλαράδες· bαρκ-μάδε-jα θηλ. πλ. bαρκ-μεδά-τε.-bαρκ-θάτε-α (bogdan) αjο γρούα κjε σ' πίελ.

bαρκαλjίκj-ι (Καβ.) πληθ. bαρκαλjκjε-τε ἀρσ.-bαρκαλjίκjε-jα θηλ. πληθ. bαρκαλjίκε-τε: ἴδ. bάρκ μάθ-δι bάρκ-μάδε-jα.

bάρκε-α (γ. budi) πλοῖον, λέμβος ἴδε λjούνdρε· καὶ βάρκε-α (τ).

bάσ̈κ (βεράτ.) ἐπιρ. = ὁμοῦ, μαζὶ ἀντιθ. βέτε̱μ, βέτσ̈.
bάσ̈καζε̱ = κοινῶς, ἀπὸ κοινοῦ = σε̱ bάσ̈κου καὶ σε̱ bάσ̈κουτ (Σ).
bασ̈κόj: ῥῆμα ἐνεργ. = ἑνῶ, συνάπτω· προσαρμόζω, συζευγνύω.
bασ̈κόχ̈εμ (γ) bασ̈κόνεμ (τ) ρ. οὐδ. = ἑνοῦμαι.
bασ̈κίμ-ι: πληθ. bασ̈κίμε-τε̱ = ἕνωσις, συνδυασμός, μῖξις.
bασ̈κενdένjε̱-jα = συνέδριον πληθ. bασ̈κε̱-νdε̱νjε-τε̱.
bασ̈τίνε̱-α (τ. budi) = ὑποστατικόν, [τσιφλίκι (τουρκ.)] 2) ἀγρὸς ἢ τόπος ὅσον δύνηται νὰ ἐργασθῇ μία οἰκογένεια, σα bασ̈τίνα κᾱ αὔ τσιφλίκ; (τοσκ.) [λέξ. Σλαυϊκή].
bάσ̈το-jα = νόθος, ἴδ. dobίτσ-ι, κοπίλj-ι.
bατσ-ι (Jacoba) = σύντροφος· σ̈οκ-ου.
bατόκj-ι (Σ) τὸ γλωσσίδι (τῆς καμπάνας) τοῦ κώδωνος. bατόκjι ι κουμbόνε̱σε̱. - πληθ. bατόκjε-τε̱.
bαχ̈έ-jα=σφενδόνη (Σ) καὶ σαbέ-jα ('Ελβασ.) ἢ ζαbέ-jα (Τυραν.) καὶ χ̈όbε.
ι-ε-bεγάτε̱ (budi-γ. 'Ελβασ.) = πλούσιος· ἢ bουγάτ-ι ἢ bογατ-ι ἴδ. ι-ε-πάσε̱ = (πολυ-πάμων).
bε̄ = ὅρκος· βε̄ μbε̱ bε̄ = ὁρκίζω, ἐξορκίζω τινά· bε̄j bε̄ = ὁρκίζομαι.
bεγάτεμ (γ) ['Ελβασ.] = πλουτῶ, εἶμαι πλούσιος. ἢ bουγάτεμ ἢ bογάτεμ = bένεμ ι πάσουρε̱.
bεκίμ-ι = εὐλογία ἀντιθ. μαλε̱κίμ-ι = ἀρά.
bεκόj ρ. ἐνεργ. = εὐλογῶ, = ουρόj (ὃ ἴδε).
bεκόνj ἀντιθ. μαλε̱κονj τὸ παθ. bεκόχ̈εμ (γ) καὶ bεκόνεμ (τ).
bεdσούνε̱-α (τ) = ζοκ πελούμbι, πιτσοῦνι ἴδ. bιτσούν-ι πληθ. bεdσούνα-τε̱.
bέλbε̱ρε̱ (τ) = ἐπίρ. = τραυλῶς· ι-ε-bε̱λbε̱ρε̱ (τ) τραυλός, ψελλός, ψευδός· καὶ bελjbούκj-ι (γ) bελbούκjε-jα (γ) θηλ. τραυλή· bελbατσάκ-ου (Σ), ἀρσ. bελbατσάκjε-jα (Σ) θηλ. πληθ. bελbατσάκε̱τε̱, bελbατσούκ-ου (Σ)· bελbατσούκjε-jα· πληθ. bελbατσούκετε̱ bέλbε̱σ-ι (Σ) bέλbε̱σε-jα· πληθ. bε̱λbεσιτε̱ ἀρσ. bε̱λbε̱σετε̱ θηλ. θηλ. τε̱ bέλbε̱ρε-τε̱ ἀρσ.-τε̱ bέλbε̱ρατε̱ θηλ.-bελbούκjε̱-τε̱ ἀρσ. bελbούκετε̱ θηλ.-bελbατσάκε̱-τε̱ ἀρσ. bελbατσάκε-τε̱ θηλ. bελbατσούκε̱-τε̱ ἀρσ.-bελbατσούκε-τε̱ θηλ.
bελbε̱ρόνj (τ) ρ. οὐδ. = τραυλίζω, ψελλίζω· bελbε̱σοj (γ). bελbε̱ζονj (budi) περιγελῶ· πε̱ρκjέσ̈ ρ.

bελbίτσε̱-α ; (βουλγ. λέξις) εἶδος ἰχθύος εὑρισκομένου εἰς τὴν Λυχνίτιδα λίμνην· πληθ. bελbίτσατε̱. - [bελτ = χολή].

bελjέκ-γου - ἀρσ. πληθ. bελjέγε̱τε̱· τρελλός. bελjέγε-jα-θηλ. πληθ. bελjέγε-τε̱· τρελλή.

bένεμ ἴδ. bεϊj - bε̱νε̱ (γ) καὶ bε̱ρρε̱ (τ) μτχ. τοῦ bέϊj = κάμνω, ποιῶ, πράττω.

bένκ-γου (γ) ὁ συκοφάγος (ἴδ. σbειj (γ)) πληθ. bένγε̱τε̱ ἀρσ. λέγεται καὶ φούγε̱-α (γ) θηλ. πληθ. φούγα-τε̱. καὶ φίκτσε̱-α (Σ) πληθ. φίκτσα-τε̱· βερδέjε̱-jα (Περμ.) πληθ. βερδέjε-τε̱.

bερ-ι (Καbάjα) = βέλος· bερονjε̱-α (Ἐλbασ.- βερατ.) βέλος· 2) εἶδος ὄφεως· πληθ. bερόνjα-τε̱ καὶ σιγjέτε̱-α πληθ. σιγjέτα-τε̱ σιγjέτουλε̱-α πληθ. σιγjέτουλα-τε̱-bεουρόνjε̱-α (Τυραν.) = εἶδος ὄφεως καὶ bουρόνjε̱-α (Κρούjα) πληθ. bουρόνjα-τε̱.

bερόνjε̱-α (Τοσκ.) = ὅτέρπε̱-α ι θόνε̱ ασάϊ γρούαjε κjε̱ σ' κα πιέλε̱ κούρρε̱ ας νούκε̱ πιέλ· πληθ. bερόνjατε̱.

bερρ-ι πληθ. bέρρατε̱ = dαὂ ά-dέλε, ὄκjαπ, α δῖ.

bερbέρ-ι = ὁ κουρεύς.

bερράκ (bogdan) πληθ. bερράκε̱τε̱.- bερρακάὂ (bogdan) = di paludi.

bε̱ρθάμε̱-α πληθ. bε̱ρθάμε̱-τε̱ (κολοκυθόσπορος) πυρήν, κουκοῦτσι καὶ γότσ-κε̱-α (βερατ.) πληθ. γότσ-κα-τε̱.

bε̱ρκόκj-ι (Τυραν.) πληθ. bε̱ρκόκjτε̱· καὶ bε̱ρκούκj-ι πληθ. bε̱ρκούκjατε̱ καὶ dε̱ρκούτσ-ι (τ) πληθ. dε̱ρκούτσατε̱· ἴδ. bιτσ-ι καὶ γίτσ-ι (ἀγριογουρουνόπουλον-μικρόν).

bε̱ρσί-α πληθ. bε̱ρσιτε̱· bε̱ρσὶ βόjι = bε̱ρσί ρρουὂι (Λατ. brisa, Γαλ. briser = τσακίζω, θραύω).

bε̱ρτάσ ρ.-έτ-έτ (γ) κράζω, φωνάζω· καὶ βε̱ρράσ = κραυγάζω, βοῶ· γε̱ρθάσ (Τυρ.)-έτ-έτ καὶ κλjιθ ἢ κε̱λjθάσ-έτ-έτ ἀόρ. γε̱ρθίτα-ε-ι· μετοχ. γε̱ρθίτουνε̱· καὶ κε̱λjθίτα-ε-ι μετοχ. κε̱λjθίτουνε̱ ἢ κλjίθα-ε-ι μετοχ. κλίθουρε̱.

bε̱ρτσελj-ι (Περμέτ.) εἶδος ἀραbοσίτου.

bε̱ρρούτσε̱-α (τ) bρουτσ-ι (Ἀργυρ.) χλαῖνα = μάλλινον φλοκωτὸν μαῦρον ἐπένδυμα ἄνευ χειρίδων πρὸς προφύλαξιν ἐκ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ψύχους· σύνηθες εἰς τοὺς Λιάπιδες· πληθ. bε̱ρρούτσα-τε̱.

BKSH

bε̱ρρούλj-ι (τ) bε̱ρρύλj-ι (γ) bρουλ-ι (τ) bε̱ρροῦ-ρι (Περμ.) πληθ. bε̱ρρύλjατε̱ (γ) = ὁ ἀγκὼν (τῆς χειρός).

bε̱ρdσ̈ίκ-ου (γ) ὁ πληθ. ἄχρηστος σπιθαμή, -φουρκὶ καὶ bουρdσ̈ίκ ου (Καϐ.) πε̱ρτσ̈ίκ-ου (Σ), τσ̈ιπιρόκ-ου (βερατ.), τσ̈επιροκ (Περμ.)

bέσε̱-α = πίστις· πληθ. bέσα-τε̱· ᾱσ̈τ' ι bέσε̱σε̱ = εἶναι πιστός· ἴδ. bεσνίκ-ου. -ᾱσ̈τ' ι παbέσε̱ = εἶναι ἄπιστος· ζᾱ bέσε̱ = ἐμπιστεύομαι· ᾱπ bέσε̱νε̱ = δίδω τὰ πιστά, τὸν λόγον τῆς τιμῆς· με̱ βράου με̱ bέσε̱ = με̱ χ̌ένγρι μὲ bέσε̱ = [ἀφοῦ μοῦ ἔδωκε τὸν λόγον τῆς τιμῆς] = μὲ ἐξηπάτησεν α κε̱ bέσε̱; = ἔχετε λόγον τιμῆς; bε̄σα: ἐπιρ. ὅρκου = τιμίως. καὶ bέσα-bέσε̱νε̱, πε̱ρ bέσε̱τ ἢ πε̱ρ bέσε̱-bέσα-bέσε̱ (γ) = ἡ πίστις· (ὁ μέγιστος ὅρκος παρ' Ἀλϐανοῖς).

bεσόj ρ. οὐδ. = πιστεύω· μbεσόj (Ἐλϐ. καὶ Βερατ) καὶ μbεσόνj ἴδ. jαπ bέσε̱ (γ) ζε̄ bέσε̱ (τ).

bεσε̱τάρ-ι: πληθ. bεσε̱τάρε̱-τε̱: πιστός.

bεσε̱τάρε-jα = πιστή· πληθ. bεσε̱τάρε-τε̱.

bεσνίκ-ου (Σ) πληθ. bεσνίκε̱-τε̱. = πιστός.

bεσνίκε-jα (Σ) θηλ πληθ. bεσνίκε-τε̱. πιστή.

bεσε̱τόj (Σ) [Σλαυικ. bεσέdα = ὁμιλῶ], bισε̱τόj (Σ) πιεσατόj (Τυρ.) ἴδ. ρ. βλασφιμίσ.

bεσdίλjε-jα = ἴδ. bαdσουλίδε-jα· πληθ. bεσdίλjετε̱ τὰ σκουπίδια, τὰ θρίμματα

bεσdίλjε̱-α (Περμ.) πληθ. bεσdίλjα-τε̱· = τὰ σκουπίδια.

bεταjε̱-α (Ἀργ.) πληθ. bεταjα-τε̱: = ἐπιληψία, τρόμος.

bετίμε̱-α (Ἐλϐασ.) πληθ bετίματε̱ (κοινῶς) ἡ πλάκα καὶ bετίνε̱-α (Τυρ.) πληθ. bετίνα-τε̱ (Τυρ. καὶ Καϐ.) νγρέχ̌ bετίνε̱. -προσέτι καὶ νγράτσκε̱-α (Βερατ.) dε̱ράτσκε̱ καὶ dε̱ρράτσκε̱ καὶ dε̱ρράσε̱ (Ἀργυρ.) -γράτσκε̱-α (Περμέτ.) πληθ γρατσ-κα-τε̱ -σ̈κρατσ-κε̱-α (Dίϐρα) [σ̈κρεχ] πληθ. σ̈κράτσ-κα-τε̱ σκοέχ̌ε-σε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. σ̈κρεχ̌εσα-τε̱.

bετόνj: ρ. ἐν. = ὁρκίζω τινά· ἴδ. πε̱ργjε̱ρόj, βε̄ μbε̱ bε̄.

bετόνεμ (τ) = ὁρκίζομαι, ὀμνύω· bετόχ̌εμ (γ) πε̱ρbετόχ̌εμ (γ), πε̱ργjε̱ρόχ̌εμ (τ), πε̱ργjερόνεμ (γ) = bᾱιj bε̄ (γ) bεϊj bε̄ (τ).

bέφατ (γ) ἐπιρ. = ἔξαφνα· καὶ πα bεφτ (Τυρ.) = πα πρίτουνε̱ (γ. Σ), πα πρίτουρε̱ (τ), πα κουjτούεμ (γ), πα κουjτούαρε (τ)-bεφτ-ι

BKSH

(Τυραν.) dούχετε̱ μὲ jα bᾶμε̱ bέφτινε̱ = πρέπει νὰ τὸ συλλογισθῇς.-jα bᾶνι bέφτινε̱ = τὸ κατάλκβε, τὸ πρόλαβε, σ' jα bᾶνι bέφτινε̱ = δὲν τὸ κατάλαβε, δὲν τὸ πρόλαβε.-καὶ bέφτι : ρ. τριπρ. = ἔτυχε, συνέβη, bᾶνι bέφτ = κjελόϊ ε ου bᾶ-νκ bέφτι κεjὸ πουνε̱ = μᾶς ἔτυχε, μᾶς συνέβη τοῦτο· νουκ' jα bέφτι σύνε̱, = νουκε̱ κjιλόϊ με ε πάμε.-κεῦτοὺ με̱ bέφτι = οὕτω μου συνέβη· bᾶj bέφτ = προσέχω, προφυλάττομαι (γ)· σ' bᾶj bέφτ = δὲν προσέχω, δὲν προφυλάττομαι.

bιbᾶ-ανι (Σ) = κοῦρκος, ἰνδιάνος, γάλλος πληθ. bιbάνj-τε̱ (Σ) γjελj-dέτι. bίbε̱-α (Σ) θηλ. ἴδ. ρίκε̱-α.

bίbε̱-α πληθ. bίbατε̱ = τὰ πουλιὰ τῆς χήνας, τῆς πάπιας [Βουλγαριστὶ bιbι = τὰ μικρὰ τῆς κούρκας] [περσιστὶ bίbα].

bίγε̱-α = δίχηλον, κοινῶς διχάλι· πίγε̱-α (Περμετ.) [τουρκιστὶ-τσατάλ].

bίγλjε̱-α (Περμέτ.) = τόπος πετρώδης, τραχύς.

bιγόρρ-ι (Περμέτ.) = εἶδος πορώδους λίθου, κοινῶς σφουγγαρόπετρα καὶ τσ̈ε̱μέρσ. [bιγορρ = ἐλαφρὰ πέτρα Βουλγαριστὶ] πληθ. bιγορρατε̱ (γ).

bιγονί-α (Ἐλβασ) ψευδὴς ἢ ἁπλῆ κατηγορία, συκοφαντία : με̱ νγjίτι α με̱ νdσόρι bιγονί = μου προσῆψε κατηγορίαν ὅτι.....-πληθ. bιγονί-τε̱.

bῑj ἢ bίε. ρ. ἐν. = φέρω, ἄγω, κομίζω, ἀόρ. προῦρα (γ) καὶ προῦνα (γ) καὶ προύβα (τ)· μετοχ. προύρε̱ (τ) καὶ προῦνε̱· (γ)· ἀντιθ. ὄπίε = πηγαίνω τι, πέμπω jα bίε νdερ μεντ = τὸν ὑπενθυμίζω.

bῑj ἢ bίε: ρ. οὐδ. = πίπτω· ἀόρ. ρᾶσ̈ε̱ μετοχ. ρᾶνε̱ (γ) καὶ ρένε̱ (τ). bιε φιάλjε̱σε̱ = σφάλλω, λανθάνω· με̱-τε̱-ι-ρᾶ μbε̱ κρύε = συνέβη.-με̱-τε̱-ι-ρᾶ ούdα = ἔτυχε νὰ περάσῃ τε̱ ὄκόj ατύ dρέϊτε̱ σ' ι bίε φιάλjα πόσ̈τε̱ = εἰσακούεται.-bίε ρρότουλε = περιφέρομαι, bίε πόσ̈τε̱ = ρρε̱ζόχεμ-ι bίε νdε̱ρ σῦ· = τὸν προσβάλλω· ι-ρᾶ ἀνα κάλjιτ = πρίρετ· ι-bίε ἐρα λjούλjεσε̱ = τὸ λουλούδιον μυρίζει· bίε μbε γjούνιj = γονατίζω -με̱-τε̱-ι-ρᾶ χούνdα = προσεβλήθην-ης-η.-ρᾶ νdερ γjούμε̱ = ἀπεκοιμήθη· με̱-τε̱-ι-bίε τε̱ χόλε̱-τε̱ (Ἐλβ.) λιποθυμῶ-εῖς-εῖ. λιποψυχῶ, ὀλιγοθυμῶ· bίε σ̈ι, bόρε̱, bρέσ̈ε̱ν = βρέχει, χιονίζει, πίπτει χάλαζα.-ι ρᾶ μbε σῦ κάλjιτ.-ἀντίθ. νγρίχεμ, τσόχεμ.-με-τε-ι-ρᾶ πούνα = ἔτυχε νὰ κάμω, ι ρᾶσε̱ μάλjιτ πε̱ρ σε̱ dρέϊτι· με̱-τε̱-ι κᾶ ρᾶνε̱ πε̱ρ σύσ̈: =

ἔτυχε νὰ τὸ ἴδω καὶ ἄλλην φοράν· ι bίε πράπα πούνεσε = καταγίνομαι, φροντίζω εἰς τὴν ἐργασίαν· ι bίε πράπα κάρτεσε = καταγίνομαι εἰς τὰ γράμματα με-τε ι bίε νdερ μεντ = ἐνθυμίζομαι-σαι, ται.

bij ἢ *bίε*: ρ. ἐνεργητ. = κτυπῶ, τύπτω. ἀόρ. ρᾶσε μετοχ. ρᾶνε (γ) καὶ ρένε (τ) ι bίε dέρεσε = κτυπῶ τὴν θύραν· ι bίε φύελιτ = (κτυπῶ) παίζω τὸν αὐλόν· ι bίε λjόdρεσε = κτυπῶ τὸ τύμπανον.

bῖj: ρημ. οὐδ. = βλαστάνω, θάλλω, φυτρόνω, φύω, (γ) bίj (τ) ἀόρ. bῖνι (γ), bίου (τ) μετοχ. bίμε (γ) καὶ bίρε (τ) bῖνι bάρι (γ) = bίου bάρι· (= ἐφύτρωσε τὸ χορτάρι) - bίjιτε (budi) = τὰ τέκνα (ὑποκορ.).

bιέσ̈κε-α (Σ) = ὄρος πληθ. bιέσ̈κα-τε-bιjενί-α (bogdan) = bιρενί-α (γ) bιρελί-α (τ) = μάλj-ι = βουνόν· πληθ. μάλjε-τε ἐνῷ κόdρε-α = λόφος, πληθ. κόdρατε, [καὶ bίσ̈κα = ὑψηλὸν προβλ. ἑλλην. βόσκω].

bῖjε-α πλ. bίjα-τε = θυγάτηρ [ἑλλ. φιλ-ῶ, Λατ. filia] bίλjε-α (τσαμ.) πληθ. bίλjατε (Ἀργυρ.) ε bῖjα, γεν. σε bῖjεσε, αἰτ. τε bῖjενε ἀφ. σε-bιεjεσε καὶ σε bῖjετ. πληθ. τε bῖjατε γεν. σε bῖjαβετ, αἰτ. τε bῖjατε ἀφ. σε bῖjασ̈.

bῖμε-α = φυτὸν μικρόν, μόλις ἀναφυέν· μενjόλε-α (Τυρ.).

bῖμε (γ) μτχ. τοῦ bῖj = φύω, bίρε (τ) μχ. τοῦ bῖj.

bίνdεμ: ρ. οὐδ. = ὑποτάσσομαι·-αὔ νjερί νούκε bίνdετε = αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑποτάσσεται· ι-ε bίνdουρε = ὑποτεταγμένος· ι-ε παbίνdουρε = ἀνυπότακτος. - [γερμ. bίνdεν = δένειν πείθεσθαι].

bίστρε-α (Ἀργυρ. Περμ. Σλαυϊκὴ λέξις) εἶδος ἰχθύος = ἡ ξυλόκοττα τῆς θαλάσσης· 2) ἐπὶ ὕδατος bίστρα = ε κουλούχρε· 3) ἐπὶ ὄξους (= ι φόρτε) οἰνοπνεύματος, κ.τ.λ. ὁ πληθ. bίστρατε.

bινjιάκ-ου (Ἐλβασ.) πληθ. bινjάκετε = δίδυμος καὶ bινjόκ-ου (Σ) πληθ. bινjόκε-τε· bινjχράκ-ου (Καβ.) πληθ. bινjαράκετε bdινjάκ-ου (Τυρ.) πληθ. bdινjάκετε, dινόκ-ου (Κρούjα) (Μιρdιτα) πληθ. dινόκετε· bινόσ (bogdan) πληθ. bινόσε-τε· τὰ δὲ θηλυκὰ bινjάκε-jα θηλ. πληθ. bινjάκετε, bινjόκε-jα πληθ. bινjόκετε bινjαράκε-jα. πληθ. άκετε, bdινjάκε-jα πληθ. άκετε dινόκε-jα πληθ. dινόκέτε· bινόσε-jα πληθ. όσετε.

bῖρ-ι πληθ. bῖj-τε, = υἱός, τέκνον. [Λακωνικῶς πόϊρ ἀντὶ παῖς] ι bῖρι, γεν. τε bῖριτ, αἰτ. τε bῖρινε καὶ τε bῖρρε, ἀφ. τε bῖριτ· πληθ.

ὀνομ. τε̱ bῑјτε̱, γεν. τε̱ bῑјβετ καὶ τε̱ bῑјετ, αἰτ. τε̱ bῑјτε̱, ἀφ. bῑјσ.

bῑϱ: (Σ) ρ. ἴδ. bαρ, βdαρ, βdίρ.

bῑϱε̱-α (Τσαμ. καὶ Σκοdρα) (ἴδ. βέρε̱-α) πληθ. bίρατε̱.

bίϱκο: ἐπίρ. ἢ ἐπιφών. = ἐξαιρέτως, καταλλήλως, καθὼς πρέπει.

bέϱκј-ι (τ) σωρός.

bισετόј (Σ) ἴδ. bεσετόј.

bῖτσ-ι: κοινῶς γουρουνόπουλον· πληθ. bίτσατε̱ καὶ γιτσ-ι (βεράτ.) πλ. γίτσερ-ιτε̱ = ζōκ-θίου (Σκ.) πληθ. ζōκј-θίου, bιτσοῦν-ι (τ) (Ἀργυρ.) πληθ. bιτσούνε̱-τε̱.

bϱίμε̱-α πληθ. bρίματε̱ ἴδ. βρίμε̱ α ἴδ. bιρε̱-α, βε̱ρα.

bίσκ-ου πλθ. bίσκε-τε̱ κοιν. κλωναράκι· κράχαζε̱ α (Καб.) νјε̱ bισκ boζιλјόκου = ἕνα κλωναράκι βασιλικοῦ· καὶ γέμ-ι (Σ) πληθ. γέματε̱, καὶ τάјε̱-α (Τυρ.) πληθ. τάјα-τε̱· dέγε̱ μα ε μάδε σε bίσκου.

bιστάκ-ου πληθ. bιστάκε̱τε̱ (Τυρ.) = πούπε̱ ρρούσ̆ι βεσ̆-ι (Τυρ.) πληθ. βέσ̆ετε̱ = νјε̱ τσόπε̱ bιστάκου.

bίστϱε̱-α = ὄξος δριμύτατον· πλ. bίστρα τε̱· ούθουλ ι φόρτε̱.

bίσ̆ε̱-α (γ. Σκ. καὶ Λjάπ.) = θηρίον· (εγε̱ρσίνε̱-α) πληθ. bίσ̆ατε̱.

bισ̆τ-ι = οὐρά· 2) τέλος· ἀντιθ. κρύε. πληθ. bισ̆τε̱να-τε̱ (γ) καὶ bισ̆τε̱ρατ (τ)· ρρῖ νdε̱ bισ̆τ = κάθημαι ὀκλαδὸν (ἀνακούκουρδα).

bισ̆τα-τούνdε̱σ-ι (Ἐλб.) πληθ. bισ̆τ-τούνdε̱σιτ = ἡ σεισοπυγίς· ἡ σουσουράδα, ἡ κωλοσοῦσα (πτηνὸν) καὶ bισ̆τε̱-λјε̱κούνdε̱σε̱-ι (Τυρ.) πλ. bισ̆τ-λјικούνdε̱σιτε̱· καὶ τουνdουbίσ̆τεјε-јα (Περμέτ.) πληθ. τουντουνbιστεјε-τε̱ καὶ τσινdέρρ-ι (Καбαјα).

bίστεζε̱-α πληθ. bίστεζα-τε̱ [Hinterzeug des Sattels]· bâϊј bίστ = κάμνω παρεκδρομήν, παρατρέχω· αјο γρούα λјούαν ἢ τούνdε̱ bίσ̆τινε̱ (αὐτὴ ἡ γυναῖκα τὰ παίζει)· bισ̆τ-dουρd-ι (Σ) = bισ̆τ-τσούνκγου· γјελј bιστ-dουρd (Σ) = γјελј παbιστ· bιστ-dουρdε-јα (Σ) = bισ̆τ-τσουνγε̱· πουλјε̱ bισ̆τ-dουρdε = πουλјε̱ παbισ̆τε· πληθ. θηλ. bισ̆τ-dούρdε-τε̱· ι-ε bισ̆τε̱μ-ι = ὑστερινός, τελευταῖος· ι-ε-bίσ̆τε̱μεјα θηλ. = ἐσχάτη.

bισ̆τέτσ-ι πληθ. bισ̆τέτσατε̱: τὸ πλεξοῦδι τῆς κεφαλῆς τῆς γυναικός.

bισ̆τ-φούϱκα bούκουϱε̱-α (Τυρ.) (κατ' εὐφημισμὸν) ἡ ἰκτίς, ἡ νυμφίτσα· πληθ. bίσ̆τ-φούρκα-bούκουρατε̱.

bίσ̈τ-τσούνκ-γου = ὁ ἔχων τὴν οὐρὰν κομμένην bισ̈τ-τσούγε̱-α θηλ. κjέν bισ̈τ-τσούνκ = (κύων κολοβὸς) ι θόνε̱ ατι κjι ε κᾶ bίσ̈τινε̱ τε̱ πρέρε̱.

bλjάνε̱-α (Περμέτ.) bλjαν' ε dρούσε̱ bλjάνα ζε̱με̱ρ' ε dρούσε̱.

bλεγε̱ράσ-ετ-ετ: ρ. οὐδ. = βελάζω· καὶ bλεγε̱ρισ-ίτ-ιτ· δέντε̱ bλεγε̱ράσε̱νε̱ = τὰ πρόβατα βελάζουν· bλεγουρῖj (Ἐλβασ.) ρ. ἀμεταβ.

bλεγε̱ρίμε̱-α πληθ. bλε̱γέρίματε̱ = βληχηθμός, βέλασμα.

bλjανdε̱σε̱-α πληθ. bλjανdε̱σατε̱· bλένσε̱-α πληθ. bλένσατε̱, bλενdσε̱-α, πληθ. bλjενdσα-τε̱, πένσε̱-α πένσα-τε̱. = κοιλία τῶν ζώων.

bλjέεσ-ι (γ) bλjεσ-ι = ὁ ἀγοραστής· ἴδ. σ̈ίτε̱σ-ι = πωλητής.

bλjεj = ὠνοῦμαι, ἀγοράζω· ἀντιθ. σ̈έσ (πωλῶ).

bλjέχ̆εμ καὶ bλjῖχ̆εμ = παθ. ἀγοράζομαι.

bλjεμ-ι (τ) πληθ. bλjίμε-τε̱ ἀγορά, ἴδ. τρέκ-γου.

ι-ε bλέρε̱ (τ) ἐπ. ι-ε μbλjέρε̱ (τ) με γjέθε τε̱ bλjέρα = μὲ πράσινα φύλλα· άρα τε̱ μbλjέρα = πράσινα, χλωρά, χωράφια.

bλjε̱ρόνj (τ) ρ. οὐδ. = μbλjερόνj (τ. budi) = πρασινίζω.

bλjένdσε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. bλjένdσα-τε̱ ἴδ. πένσε̱, πλένdε̱σ-ι.

bλjέτε̱-α πληθ. bλjέτε̱τε̱ καὶ μbλjετε̱-α = μέλισσα (ἴδ. [ἑλληνικὸν μελίττω = βλίττω] - bαρ bλjέτε = μελισσόχορτον.

bλjῖ-νι (γ) πληθ. bλjῖνj-τε̱ καὶ bλjῖ-ρι (τ)· κοινῶς φλαμοῦρι.

bλjι̱ρόj ρ. οὐδ. = πλημμυρῶ, καὶ βερσόj (Τυρ.).

bobόλ-ι (Καβαjα) = κε̱ρμίλ με γjιθε̱ λjεbόdσ̈γε̱ ἴδ. κε̱θμίλ-ι· πλ. bobόλ̱ατε̱.

bλjόζε̱-α πληθ. bλjόζα-τε̱ = καπνι̱ὰ καὶ τσ̈άγjε̱-α (Σ) καὶ πσ̈τύμε̱-α (Περμέτ.) (= φτύσιμον πληθ. πσ̈τύματε̱.

bλjούανj: ρ. ἐν. = ἀλέθω (τ) - bλjούεj (γ) καὶ bλjοῦj (συνηρ.)

bobo = βαβαί· ἴδ. ουπουπού! obobo, bουbού, ουbουbού.

bobo̱ρίτσε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. bobορρίτσατε̱· ἔντομα μαῦρα ἢ κόκκινα ἐνδιαιτώμενα εἰς τοὺς τοίχους τῶν μαγειρείων· ὅταν τὸ κόκκινον ἐπικαθίσῃ εἰς ἄνθρωπον λέγουσιν ὅτι εἴδησιν θὰ λάβῃ ἢ συγγενῆ θὰ ἴδῃ.

bodέτσ [Ἐλβασ.] = βούκεντρον (γ)· θουμ bάτσ-ι (γ) = θουμbι ι χ̆οστένιτ· στρουμπουλάρ-ι (Κροjα) πληθ. bodέτσα-τε̱, μbodέτσατε̱, θουμbάτσατε̱, στρουμbουλάρε̱τε̱.

bοζιλjόκ: ἴδ. bαζιλjόκ-ου· πληθ. bοζιλjόκε̣τε̣.
bοκεϱῖ-α: σκόπελος· πληθ. bοκερῖτε̣.
bῶλ (Σκ.) = μιάφτ = ἀρκετὰ [ἑλλην. πολ-ύ].
bῶλε̣-α (Τυρ.) πληθ. bῶλατε̣ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ· bόλjε-τε̣ πληθ. (Σκ.) ἴδ. μbόλjε-τε̣ = χ̌άρδετε̣ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ.
bόλbε̣-α: = καταστροφή, δυστυχία· μ' ου bᾶ bόλjbε̣ = ε fatto una disgrazzia.
bονdίτ ???.
bολjίϱε-jα πληθ. bολjίρε̣τε̣: ἴδ. bοστόλjε̣-α.
bόϱε̣-α (Ἐλb. Σκ.) = χιών· ὁ πλ. ἄχρηστος· άν' ε bόρε̣σε̣ = τὸ βόρειον μέρος = ὁ Βορρᾶς· καὶ βdόρε̣-α (Τυρ. Μαλjεσία ε (Σκοdρε̣σε̣) dε̣bόρε̣-α (τ. Βερατ) bίε bόρε̣ = χιονίζει· καὶ τσbόρε̣-α (τ. Ἀργυρ.) [ἴδ. Ἑλλην. Βορ-ρᾶς].
bοϱαζάνε-jα = καὶ παραζάν-ι Ἐλbασ.: μέρος μαχαίρας παρὰ τὴν λαbήν, ἐπηργυρωμένον· καὶ dοραζάνε-jα.
bοϱίγε̣-α: πληθ. bορίγα-τε̣ (γ) = πίτυς, ἐλάτη.
Βόσνjε̣-α = ἡ Βοσνία.
bοσνjάκ-ου (ἀρσ.) bοσνjάκε-jα θηλ. πληθ. -ε-τε̣ = Βόσνιος.
bῶστ-ι πληθ. bῶστα-τε̣ = ἄτρακτος, ἀδράκτι. 2) ἄξων.
bότε̣-α = ὁ κόσμος, ἡ γῆ = δε̃ου ἢ τόκε̣-α = ἤπειρος· 2) ὁ λαός· μος dε̣γjό σε τσ' θόνε̣ bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγει ὁ κόσμος, οἱ ἄνθρωποι, ὁ λαός· 3) ξένος, ἀλλότριος· ἐστ' ε bότε̣σε̣ = εἶναι ξένον· 4) εἶδος πηλοῦ, ἡ ἄργιλος.-jέμι πρέj νjε̣ bότε (Ὕδρα) = jέμι πρέj νjε̣ δε̃ου = (πατρίδος) ἴδ. δε̃-ου-τόκε̣-α· = ἤπειρος, στερεά, ξηρά· κε̣ν' ι bότε̣σε̣ = ξένο σκυλί· γρούα ε bότε̣σ (= ξένη γυνή).
bότε̣: (Μαλjεσία ε Γεγε̣νίσε̣ δὲ Μιρε̣dίτα) = χ̌έρε̣ = φορά· εδὲ νjε̣ bότε̣ = καὶ μίαν φοράν: νjε̣ bότε̣, dύ bότε̣, τρι bότε̣ = νjε̣ χ̌έρε̣, dυ χ̌έρε̣, τρι χ̌έρε̣ = μίαν φοράν, δύο φοράς, τρεῖς φοράς· καί: κε̣τέ bότε̣ = ταύτην τὴν φοράν = κε̣τέ χ̌έρε̣.
bότε-jα: πληθ. bότε-τε̣ = κοινῶς μποτίλια καὶ bότσε̣-α, bοτίλjε-jα.
bοτσέλj-ι = βανκ-γου· bοτσέλjε̣-α: πληθ. bοτσέλjατε̣ = βαρέλλιον μικρὸν bολjίρε-jα (Τυρ.) πληθ. bολjίρετε.
bότσε̣-α (Τυρ.) πληθ. bότσα-τε̣: ἴδ. bουbούκjέ-jα· κοινῶς βαρέλι.
bϱαbε̣-α (βουλγ.) = κλειδαριά· πληθ. bράbατε̣· ἴδ. dρῦ-νι.

BASH

bράν ('Αργυρ.) ἐπιρ.=συρτά. σbρας (γ) τσbάραζι· (τ) ε χ̊όκjι bράν=ε χ̊όκjι σbαρας, τσάραζι.

bρανίσ ('Αργ.) ρ. ἐν.=τραbῶ τινὰ σύροντας· καὶ σbρανίσ καὶ σbαρρίσ (Περμέτ·) καὶ τσbαρρίσ.

bραχ̊όμ-ι (Σ)=bεὂνίκ-ου.

bράζε̱-α-('Ελb. Βεράτ.) πληθ. bράζατε̱: ι θόνε̱ βίjε̱σ κjε̱ bέν πλjόρι. καὶ χ̊ουλῖ-α πληθ. χ̊ουλῖτε̱.=βίjε̱-α (Καbαjα).

bράζε̱μ-ι (Καbαζjα)=κρότος ἴδ. κρίσμε̱-α.

bραζίμ-ι (Λιαbουρίστ.) πλ. bραζίμετε̱ ἴδ. bρυμε̱-α.

bρέζα-χ̊ύπε̱σ-ι (Κρούjα)=αἰ κjι λjοσ [λjουν, λjότ] πρέζαχύπθι πλ. bρέζα-χ̊ύπε̱σ-ιτε̱.

bρεγα-dέτασ-ι=ὁ κατοικῶν τὰ παραθαλάσσια· πληθ. ι-τε̱.

bρεζα-χύπθ ι (Τυρ.) ἐπιρ. ἴδ. οπτι-κάλjας.

bρέθ (γ. τ.) bρεδόνj (Περμ.) ρ. οὐδ. ἀορ. bρόδα, μετοχ. bρέδε̱ καὶ bρέδουνε̱=τρέχω, χοροπηδῶ, ὡς ὅλα τὰ ζῶα ὅταν παίζουν· ὂκέρρατε̱ bριθνινε̱· καλjι, κᾶου bρέθ.

bρέθ ρ. οὐδ. τρέχω γρήγορα· bρίθ=τρέξε γρήγορα.

bρέθε̱κ-ου bρέθ-δι: πληθ. bρέδατε̱=ἐλάτη ι-ε-bρέθτε̱=ἐλάτινος.

bρε̃ϊj (γ) ρ. ἐν ἀόρ. bρέϊτα μετοχ. bρέϊτουνε̱ κοιν. ροκανίζω,-κριτσαλίζω· κjένι bρε̃ν έὂτε̱να=ὁ σκύλος ροκανίζει κόκκαλα· bρε̃χεμ (γ. τ.) παθ. ροκανίζομαι· 2) συνερίζομαι γρινιάζω· ἴδ. [ἑλλ. βι-bρώ-σκω· βρῶσις].

bρέκ-ου πληθ. bρέγετε̱ καὶ bρίγετε̱· βράχος· bρέγου έὂτε̱ με̱ ι βόγε̱λjε̱ σε κόdρα· bρέγου ι λιούμιτ=ἡ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, bρέγου ι dέτιτ.=τὸ παραθαλάσσιον.

bρέκε̱τε̱ (πληθ. μόνον)=τὰ ἐσώβρακα· καί τε̱ λjίντα-τε̱ (Σ) τε̱ πα άνα-τε̱ (Σ. Κρούjα) [σεπσέ bρέκε̱τε̱ bάχ̊ενε̱ πα άνε̱ καί: τε̱ μbάθουρατε̱ (τ).

(ι ε) *bρενγόσουρε̱* (Περμετ.)=τεταλαιπωρημένος αὖ κjε̱ κᾶ χ̊ιέκjουρε̱ ὂουμε̱ κjε̱ κᾶ βούκμουρε̱ ὂούμε̱ ι μουνdούκρε̱ τέπερε̱.

bρένdα (τ) μbρε̃νdα (γ)=ἐντός, ἔνδον· ε βοῦρα bρένdα=τὸν ἔβαλα 'ς τὴν φυλακή· (τὸν ἔβαλα μέσα) ἀντιθ. jάὂ-τε̱· πε̱ρμbρένdα (γ), bρένdαζι (τ), bρένdαζε̱ (τ), bρένταζετ (τ)=ἔσωθεν, ἀπὸ μέσα· ἀντιθ. jάὂτε̱μ.

BKSH

bρενdεβέκε-τε̱ (Σκ.) (τουρκ. τσιντιάν), dιμίτε - τε̱ (Τυρ.) (ἐκ τοῦ πανίου δίμιτο).

(ι-ε) *bρένdαζμ-ι-με-jα*=ἐπιθ. ἐσωτερικός-ή καὶ ι-ε bρένdε̱σμ-ι-με-jα· bρένdε̱σιμ-ι (γ)-με-jα· bρένdε̱σ-ι (τ) (πληθ. bρένdε̱σιτε̱· bρένdε̱σε-jα πληθ. bρένdε̱σε-τε̱.

bρέσε̱-α (ἀργ.) κιχόριον, πικραλὶς κοινῶς ραδῖκι.-ἴδ. κόρε-jα.

bρέσ-ζι πληθ. bρέζατε̱=ἡ ζώνη· 2) γενεὰ=(30 ἔτη).

bρε̱σ-ζι (γ) καὶ ὄοκε (jακοβα) du bρέζα νjέρε̱ζιὄ=δύο γενεαὶ ἀνθρώπων· [du φάκjε νjέρε̱ζιὄ] bρε̱σ πας bρέζι=εἰς γενεὰς γενεῶν=κληρονομικῶς bρε̱σ μοῦρι=τὸ ζωνάρι τοῦ τοίχου (διάζωμα) bρε̱σ-bρέκ-ου αἰτ. bρεσbρέκε̱νε̱ πληθ. bρεσ-bρέκε̱-τε̱ τὸ βρακοζώνιον (τουρκ. ουσκούρ).

bρέὄε̱ν-ι (γ) bρέὄε̱ρ-ι (τ)=χάλαζα· bίε bρέὄε̱ν=πίπτει χάλαζα.

bρέὄκε̱-α πληθ. bρέὄκα-τε̱=ἡ χελώνη· bρέὄκε̱ ούjε̱ζε̱=χελώνη τοῦ νεροῦ.

bρέὄκε̱ζε̱-α πληθ. bρέὄκε̱ζατε̱=ἡ ψώρα τῶν σύκων. 2) bρέὄκε̱ζατε̱ ε νjερίουτ (οἱ πρησμένοι ἀδένες τοῦ λαιμοῦ κοινῶς χελῶνες· (χοιραδικὸς ἄνθρωπος).

bρετε̱κόσε̱-α : πληθ. bρετε̱κόσατε̱ καὶ bρετκόσε̱-α καὶ bρετκότσε̱-α (Σκ. Τυρ Κρουjα, Καβ.)=βάτραχος· καὶ bρετέκj (bogdan).

bρέχ̃εμ καὶ bρίχ̃εμ παθ. τοῦ bρέιj ρ.=χ̃άεμ, γρίνdεμ-bρέχ̃εμ=κατατρώγομαι, γρινιάζω.

bρῖ-νι (γ) πληθ. bρῖ-τε̱ καὶ bρῖνj-τε̱ bρῖ-ρι καὶ bρίου (τ)=κέρας-καὶ bριένε̱-α (Σ) πληθ. bρένα-τε̱ (Σ). φράσις ι βούνα bρίτε̱=τὸν ἐξηπάτησα, τὸν ἐκεράτωσα.-παροιμ. ι μάρρι σ' κά bρῖ=ὁ ἀνόητος δὲν ἔχει κέρατα (διὰ νὰ γνωρισθῇ ὡς τὰ λοιπὰ ζῷα)· bριμάθ-δι (γ. τ.) πληθ. bριμε̱δένj-τε̱· θηλ.-δε-jα· πληθ.-δα-τε̱· ὁ ἔχων μεγάλα κέρατα.-ἡ ἔχουσα μεγάλα κέρατα.

bρίμε̱-α ('Ελβ.) ἴδ. βρίμε̱-α bίρε̱-α βε̱ρε̱-α.

bρίμε̱-α (Σκ.) κραυγή, τε̱ bε̱ρτίτουνε̱· ἴδ. bρίτμε̱-α.

bριμόιj (Τυρ. 'Ελβ.) bιρόj (τ) βριμόj (Βεράτ.) ἅ ἴδ.

bρίνjε̱-α πληθ. bρίνjε̱-τε̱· πλευρά.

bρίσκ-ου (γ) [Σλαυϊκ. λέξις] ἴδ. θίκε̱-α=κοινῶς σουγιᾶς· πληθ. bρίσκjε-τε̱.

BKSH

βρισκ-ου=ξυράφιον πληθ. bρίσκjε-τε̱ bρισκ-ρρόνjεσ-ι ('Ελβ.) πληθ. bρισκjε-ρρονjεσ, bρισκ ρροῦσ-ι (Κρουjα), bρισκ ρροῦζε̱ (Σ) πληθ. bρισκjε-τε̱=τὰ ξυράφια (δι' ὧν ξυρίζονται).

βρίτμε̱-α: (budi-'Ελβ.)=κραυγὴ (ὁ πληθ. bρίτμα-τε̱ ἄχρηστος) bρίτμι πάρε̱ (Γυρ. Κρούjα)=Σεπτέμβριος· καὶ bρύλι-ι πάρε̱ (bogdan)= 7)βριος μήν· bρίτμι dύτε̱ (Τύρ. Κρουjα)='Οκτώβριος-bρίτμι τρέτε̱ (Τυρ. Κρ.)=Νοέμβριος· bριμούρ-ι (Τυρ.) Νοέμβριος bριμούερ καὶ bριμούρ (γ)=Νοέμβριος [ἴσως ἐκ τοῦ bρύμε̱=πάχνη].

βρύμσ-ι ('Ελβ.) ἐπιθ. κάλj bρύμσ=ἵππος καστανόχρους.

βρούλj-ι ἢ bε̱ρούλj-ι ('Αργυρ.)=ὁ ἀγκών· πληθ. bρούλjατε̱ ἢ bε̱ρούλjατε̱ ἴδ. bερρούλj-ι, bερροῦ-ρι.

βρούμε̱-ι καὶ οὐδ. bρούμε̱τε̱ (ὁ πληθ. ἄχρηστος)=ζύμη, προζύμη· ι-ε bρούμτε̱=ἔνζυμος.

βρούμβουλι-ι (τ)=κάνθαρος πληθ. bρούμbουj-τε̱.

βρουμβουλjίμε̱-α ('Αργ.) πληθ. bρουμbουλίματε̱=βροντή: καὶ bουμbουλίμε̱-α καὶ bουbουλίμε̱-α πλ.-α-τε̱ (Περμετ.).

βουμβουλίτ ('Αργ.) ρ. ἀπροσ.=βροντᾷ· καὶ bουμbουλίν (γ).

βρούστουλε̱-ι: εἶδος γλυκίσματος.

βρούτσ-ι ('Αργ.) ἴδ. bε̱ρρούτσε̱-α.

βρῦμε̱-α=πάχνη· (πληθ. ἄχρηστος).

βρõκ-α (Βεράτ.)= $^1/_2$ κοιλὸν (εἶδος μέτρων).

βρõφ=(Σκ. Περμέτ.) ἐπιρ. δεικτικὸν σημ. ταχύτητα πράξεως· bρõφ μbε̱ καμbε̱=ἀμέσως εἰς τὸ ποδάρι (ὄρθιοι).-bᾶνι bρõφ ε ου τσούε μbε̱ καμbε̱=ἀμέσως ἐσηκώθη εἰς τὸ ποδάρι.-τσόχου ε bρõφ μbε̱ καμbε̱=σήκου ἀμέσως εἰς τὸ ποδάρι (Σκοdρα): νdε̱ κjόφσ̈ dιάλj bρõφ μbε̱ καμbε̱, νdε κjόφσ̈ πλjακ χ̌ίκου ρρε̱σ̈ιάνε̱ ε μος ε λjεν βαλενε̱ πα dσᾶνε.

βροχορί-α (Περμέτ.) ἀλλαλαγμὸς πληθ. bροχορίτε̱.

βροχορίνj (Περμέτ.) ἀλλαλάζω· γελῶ, χορεύω ἐκ χαρᾶς.

βυθάρ-ι πληθ. bυθάρε̱-τε̱: κῦ κjε̱ do bύθε̱=πυγιστής, ἀρσενοκοίτης· - κοινῶς κουλουμπαρᾶς· ἐνῷ bυθάσ-ι ὁ συρόμενος μὲ τὸν κῶλον· bυθάσε-jα (θ).

βυθαράκ-ου· τὸ θηλ. bυθαράκε-jα (ὁ ἔχων μεγάλους κώλους).

βυθε̱-α [ἑλλην. βυθὸς] τὸ κάτω μέρος, ὁ πάτος· 2) ὁ κῶλος, ἴδ.

BASH

φούντ-di. bυθ' ε κορίτε̱σε̱=ὁ πάτος τοῦ ληνοῦ· bυθ' ε dροῦνιτ=ἡ ρίζα τοῦ ξυλου· νjι κινd bύθε̱ ουλίνj=ἑκατὸν ρίζας ἐλαῖς· ἴδ. ρρᾶζε̱-α ρρῖ νdε̱ bύθε̱=κάθημαι κατὰ γῆς [ἴδ. ἑλλην. Βυθός]· bύθε̱-ρρουμbουλάκ-ου. — πληθ. bυθε̱ ρρουμbουλάκε̱τε̱.

bυλjμὲτ (γ) ἴδ. bουλμέτ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

bυκ-ου (Σκ. Ἐλβ. γ) ἄχυρον, κοινῶς ἄχνη· (ὄνομ. περιληπτικὸν) καῦτ' ε γρούνιτ, ε έλbιτ, ε τε̱ρσ̈άνε̱σε̱, ε τέπε̱σε̱ ε ορίζιτ· σι τε̱ σ̈ι-χ̈ετε̱ νdε̱ λjᾶμε̱τ ε τε̱ τσοπε̱ζόχ̈ετε̱ ιθόνε̱ bυκ-ου, πο κουρ ᾶσ̈τε̱ πα σ̈ῖμ νdε λjᾶμε̱τ επα τσοπε̱ζούεμ ιθόνε̱ καῦτε̱-α. σι καῦτ' ε μίσε̱ριτ νdο ε γρούνιτ, νdο ε έλbιτ, κjε̱ ᾶσ̈τε πα θυεμ ε πα dε̱ρρμούεμ.

bούαλ-ι (τ) πλ. bούαj-τε̱ κοινῶς βουβάλι καὶ bοῦλ ι (γ) καὶ bούελ-ι πληθ. bούεjτε̱ καὶ bούj-τε̱ συνηρ (γ).

bουαλίτσε̱-α (τ) πληθ. bουαλίτσα-τε̱ καὶ bουλίτσε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ καὶ bολίτσε̱-α (Σ) πληθ. bολίτσα-τε̱=ἡ βουβάλα.-ἡ βούβαλος??? βουάτσατε̱ έχ̈ενε̱ ἢ έθενε̱ (Βερατ.) [ἐπὶ συνουσιασμοῦ].

Βουάνε̱-α: ποταμὸς τῆς Σκόδρας· καὶ Βούνε̱-α (bogdan).

bούbασ-bουbάσιτε̱: (πληθ. μον.) ἴδ. ρρε̄-jα (ἕλμινθες, λεβίθια).

bούbε̱-α: ζωΰφιον κοινῶς μαμοῦδι: πληθ. bούbα-τε̱ (ἴδ. βόβε̱-α) τε̱ χ̈άνγρι bούbα (παιδικὴ φράσις).

bουbίσ-ίτ-ίτ. (Ἐλβασ.)=μορρίσ-τεμ.=ξεψειριάζω.

bουbού: ἴδ ουbουbού.

bουbούκjε-jα (τ) πληθ. bουbούκjε-τε̱, bουρbούκjετε̱ (γ)=κάλυξ· bουρbούκjε-jα (γ) καὶ bότσα-τε̱· bουbουρέκε-jα: πληθ. bουbουρέκε-τε̱ [Σλαυϊκ. τὰ νεφρά] ἴδ. βέσ̈ε̱jε-jα (Περμέτ.) πληθ. βέσ̈ε̱jε-τε̱ νεφρόν, ἴδ. έσ̈κε̱-α (Σ) bουbουρέτσε̱-α καὶ bουbουρίτσ-κε̱-α: πληθ. bουbουρίτσ-κα-τε̱ νjε̱ φάρε̱ μίζε̱ζετ κjι θόνε̱ σε bᾶν πλjέσ̈τα.

bουbουρίσ (Ἐλβασ.) ρ.=βαλjὸν γjέλα νγα dάλjε.

bουbουρίσ (ἐλβ.) ρ. έν.=dαμαχ̈ούσ̈=περνdάϊ πλjάτσ̈κατε̱ μb' ατ' άνε̱ ι μbε̱ κε̱τ' άνε̱.

bουbουζ̆ινκε̱-α (γ) καὶ bουbουζ̆έλjε̱-α (Βερατ.) εἶδος εντόμου· ἴδ. ζ̆ουζ̆ινκε̱-α, ἴδ. βούσ̈ε̱-α· πληθ. bουbουζ̆ίνκατε̱-bουbουζ̆έλjατε̱.

bουbουλίj (γ) bουbουλόj (Σ)=bουμbουλίτ (τ) bρουμbουλίτ (τ)= βροντῶ.

bουbουλίμε̱-α (γ) bουμbουλίμε̱-α, bουbουλίνε̱-α πληθ. α-τε̱=βροντή.

bούζε-α πληθ. bούζε-τε=τὸ χεῖλος [παραβ. Ἑλλ. βυζίον] 2) χεῖλος, ὄχθη, bουζ' ε λjούμιτ, ε λjικένιτ, ε dέτιτ: ι bāj bούζετε = κάμνω μορφασμὸν μὲ τὰ χείλη ὅταν δὲν μὲ ἀρέσῃ τι. - ȷ̃α περ bούζε = τρώγω χωρὶς ὄρεξιν, κινῶ μόνον τὰ χείλη, χωρὶς νὰ μασῶ τίποτε· περdρέθ bούζετε: = ἐπὶ δυσαρεσκείας. - βᾶρ bούζετε = δυσαρεστοῦμαι. - μbουσ̈ περbούζε ἐπιρ. = γεμίζω μέχρι χειλέων· σ' ι κjεσ̈ bούζα ατύ νjερίου= δὲν γελᾷ τὸ χεῖλος του ποτέ.

bούζε-bουbούκjε - α πληθ. bουζε-bουbούκjετε = αjό κjε ι κᾱ bούζετε τε βόγλjα σι bουbούκjε.

bούζε - γᾱσ - ζι=φιλομειδής, χαροποιός· καὶ bούζε - κjέσ̈ουνε - ι - α.

bούζε-πλjασε-ι-α καὶ πλάσουρα αὔ α αjύ κjε κᾱ bούζετε τε πλιάσουρα, κjε σ' κεσ̈ κούρρε.

bουζούκ - ου : εἶδος ὀργάνου τὸ bουζοῦκι.

[bοῦj] ρ. οὐδ. = κατοικῶ. - bοûj (γ) ρ. κοιμῶμαι παρά τινι (εἰς ξένον οἶκον φίλου ἢ συγγενοῦς) 2) σ̈κόj νάτενε· ἴδ. φλjε̃ = καθεύδω, κοιμῶμαι· ἀόρ. bούjτα μετοχ. bούjτουνε.

bουίσ̈ (Τυρ.) ρ. οὐδ. τριτοπρ. = τε bουbουρίσουρε= κουρ σ̈κέλj νdονjί νjερί μbε τόκε τε λjάγετε bᾱν bιζ̃ζ̃ζ.

bουjάρ ι (Ἐλβ.) = πλούσιος, εὐγενής, εὐπατρίδης θηλ. bουjάρε - jα καὶ bουjαρέσε - α· τὸ ἐπιρ. bουjαρίσ̈τ = εὐγενῶς.

bουjάσ̈κε-α : πληθ. bουjάσ̈κατε (γ), bουjάσ̈γε-α (βερατ.) πληθ. α-τε κοινῶς τὸ πελεκοῦδι. bουλjάσ̈γε-α (Περμετ.), άσ̈κε-α (Σ) πληθ. άσ̈κατε, άσ̈κελjε-α πληθ. άσ̈κελjατε (Τυρ.).

bούjκ-ου : ἴδ. bούλκ-ου πληθ. bούjκj-τε.

bουjκjεσί-α : ἴδ. bουλκjεσί-α· ὁ πληθ. λείπει.

bουjκjεσίσ̈τ = bουλκjεσίσ̈τ.

bούκε-α : πληθ. bούκε-τε = ἄρτος, ψωμὶ (ἑλλην. βουκιὰ) [bογdάϊ = σῖτος τουρκ.] bο̃κ' ε γρύνjε = ψωμὶ σιταρένιο, bοῦκ' ε έλjπτε = ψωμὶ κριθαρένιο bούκε - βαλjε-α = bουκ' ε πιέκεμε (πρεjμίσερι) ζῖμε με ούjε βάλjε· πληθ. bουκε-βάλjε-τε=bουκ' ε dυλdέjσεμε (Καβ.) ??? bούκε φικjε-jα (Τυρ.) = bούκε πρεj φικjσ̈ -ε θάτε· πληθ. bουκεφίκjετε.

bουκε-πιέκεσ-ι = ὁ ψήνων ἄρτον, ὁ ἀρτοποιός· πληθ. bουκε-πιέκεσ-ιτε.

bουκε-σ̈κάλjε-ι (Τυρ.) θηλ. λε-α = αὔ κjε σ̈κέλj bούκενε, = ἀχάριστος, ἀγνώμων.

ƀούκλjε̱-α (Σκ.-Κρούjα) = ἡ νυφίτσα. [ƀουλjτσ̈τα = νύμφη βουλγαριστί].

ƀούκλjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. ƀούκλjε̱ζα-τε̱ = νούσεjα ε̱λjάλjε̱σε̱ (κατ' εὐφημισμόν) καὶ ƀίσ̈τ-φούρκα-ƀούκουρε̱-α (Τυρ.) πληθ. α-τε̱.

ƀούκουρ: ἐπιρ. = ὡραίως, καλῶς, ƀουκουρ μίρε = φόρτε̱ μίρε̱, ƀούκουρ τσ̈ελjε̱ (budi) = φορτ τσ̈έλjε̱ = πολὺ ἀνοικτά· ε ƀούκουρ ε δ̈έουτ = ἡ ὡραία τῆς γῆς, δηλ. ἡ θεὰ τῆς ὡραιότητος, 2) εἶδος ὄφεως μὲ κίτρινα στίγματα· ι-ε-ƀουκουρ-ι-α = ὡραῖος-ὡραία· ἀντθ. ι-ε σ̈ε̱μτούαρε̱.

ƀουκουρέζε̱-α (βερατ.) πληθ. ƀουκουρέζα-τε̱ [ƀουκουρ-ρε̱ζε̱-jα = ἀκτὶς] ἴδ. dσιdσιλjόνjε̱-α.

ƀουκουρῖ-α: πληθ. ƀουκουρῖτε̱ = ἡ ὡραιότης, εὐμορφιά.

ƀουκουρόνj (ƀogdan) ρ. ἐν. ὡραΐζω, καλλωπίζω· καὶ σƀουκουρόνj (γ) σƀουκουρόχ̈εμ (παθ.) ἀντιθ. σ̈ε̱μτόj = ἀσχημίζω.

ƀουλάρ-ι: εἶδος ὄφεως τυφλοῦ πληθ. ƀουλάρε̱τε̱.

ƀουλέdρε̱-α: πληθ. ƀουλέdρατε· (Ἐλβασ.) = εἶδος παρασίτου ὅπερ ὡς μανιτάριον προσφύεται εἰς τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου κάμνουσι τὴν ἴσκαν.

ƀούλε̱-α: σφραγὶς πληθ. ƀούλjα-τε̱ (ἴδ. βούλjε̱-α).

ƀουλjάσ̈γε̱-α ἴδ. ƀουjασ̈κε̱-α.

ƀούλjε̱ζε̱-α = σταγών, ρανίς, ψεκάς· καὶ πίκε̱-α πληθ. πίκατε̱· νjε̱ ƀούλjε̱ζε̱ ουjε̱ = μία στάλα νερό·

ƀουλίτσε̱ α (γ) πληθ. ƀουλίτσα τε̱ ἴδ. ƀουαλίτσε̱-α.

ƀούλκ ου καὶ ƀούjκ-ου (τ) = γεωργὸς πληθ. ƀούjκε̱τε̱.

ƀουλκε̱σί-α καὶ ƀουjκε̱σί-α = ἡ γεωργία. = πλ. λείπει.

ƀουλκε̱σίσ̈τ = γεωργικῶς.

ƀουλjμέτ ι (τ) πληθ. ƀουλjμέτετε̱ = τὰ ἐκ τοῦ γάλακτος ἐξαγόμενα τυρός, βούτυρον, κ. τ. λ. ƀουλμέτ-ι (γ) καὶ (Σ). ὁ πληθ. ἄχρηστος.

ƀουλμούαj (τ) = ζυμόνω μὲ βούτυρον.

ƀουλούνγε̱-α (γ) πληθ. ƀουλούνγα-τε̱ καὶ μƀουλούνγε̱-α (Σ. Κροjα) καὶ dσούνγε̱-α (Βερατ.) πληθ. dσούνγα-τε, με̱λε̱ρὶ (Περμέτ.) πληθ· με̱λε̱νj-τε̱ = ὁ βούτσουνας, ὁ ρόζος.

ƀουλτσῖ: πληθ. ƀουλτσῖνj-τε̱: τὸ ἐσωτερικὸν τῶν παρειῶν καὶ ƀουλτσῖ-ρι (τ)-κα φαμε̱ ƀουλjτσίτε̱ με ούjε̱ = ἔχει πληρώσει τὰ μάγουλα μὲ νερό.

BKSH

bουμbάλε̱-α : πληθ. bουμbάλα-τε̱: εἶδος ἐντόμου· ὁ κυνηγός.
bουμbουλίμε̱-α ('Αργ.) πληθ. bουμbουλίμχτε̱= βροντή· καὶ bρουμbουλίμε̱-α.
bουμbουλόj (γ), bρουμbομλόj ('Αργυρ.)=βροντῶ· συνήθως τριτοπροσ.= bρουμbουλίτ.
bουμbουλούερ-ορι (γ) καὶ bουμbουλούρ-ορι (γ) συνηρ. ὁ 'Οκτώβριος μὴν (ὅτε συχνὰ βροντᾷ).
bουνάρ-ι (Τυρ. Dιβρα πληθ. bουνάρε̱τε̱: ατjέ κου bονόν ούjε̱τε̱ τὸ κεφαλάρι τοῦ νεροῦ· ἴδ. bουνόj = βρύω.
bουνάτσε̱-α (λεξ. 'Ιταλικὴ) = γαλήνη, ἠρεμία.
bούνγε̱ α πληθ. bούνγατε̱ = τὸ πουρνάρι· κόκjεβετ bούνγε̱σε̱ ου θόνε̱ λjέν = βάλανος, (Τοσκ.) λjε̱νdε.
bουνίμ-ι : πληθ. bουνίμετε̱ (γ) καὶ bουρίμ-ι (τ) πληθ. bουρίμετε̱ καὶ bριjίμ-ι (Σ) πληθ. bριjίμετε̱ καὶ βρουίν-ι πληθ.·ετε̱ καὶ βρέλε̱-α (Σ) καὶ bουνάρ-ι (Τυραν.) καὶ ἄμουλε̱-ι (Τυρ. -Ελbασ.) = πηγή.
bουνόj : (Καb.) ρ. οὐδ. = βρύω, πηγάζω· καὶ bουρόj (τ) καὶ βριjόj (Σκ.) καὶ βιλjιρόj.
bούρρε̱-ι πληθ. bούρρατε̱=ἀνήρ· 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος bουρρ' ι δε̃ουτ= ὁ ἥρως τῆς γῆς· γjύσμε̱ bούρρι= bουρρ' ι θύεμ = μεσόκοπος ἀνὴρ (45 ἐτῶν ἡλικίας).
bουρρε̱νί-α (bogdan)=ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία.
bουρράκ-ου (γ)=μικρόσωμος ἀνήρ, ἀνδράριον· πληθ. bουρράκε̱τε̱· καὶ bουρράτσ-ι, bουρρέτσ-ι (Περμέτ), bουρρατσάκ-ου (γ) πληθ. bουρρατσάκε̱-τε̱.
bουρbούκjε-jα (γ)· ἴδ. bουbούκjε-jα.-πληθ.-ε-τε̱.
bουρbουλjέσ-έτ, έτ. ρ. ἐν. ἀρταίνω τινά (νηστεύοντα)· καὶ bουρbουλέτ (τ) καὶ πε̱ρμbε̱λjέσ-έτ-έτ ('Ελb. γ) bουρbουλjέτεμ (Καb. τ.) πε̱ρμbε̱λjέτεμ ('Ελb.)=ἀρταίνομαι.-ἴδ. καὶ πε̱ρμε̱λjέσ-έτ-έτ.
bουρdουλάκ-ου πληθ. bουρdουλάκε̱τε̱=ἡ ἀντράκλα (Τουρκ. σεμιζόν).
bουρdö̈ίκ-ου πληθ. ἄχρηστος ἴδ. bε̱ρdö̈ίκ-ου, τö̈ιπιρόκ-ου.
bουρρε̱ρί-α καὶ bούρρε̱νί-α : ὄνομ. περιληπτικὸν = οἱ ἄνδρες καὶ ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία.
bουρρε̱ρίö̈τ : ἐπιρ. ἀνδρικῶς, ἀνδρείως, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀνδρῶν· καὶ bουρρε̱νίö̈τ (γ).

βουρίμ-ι ἴδ. bουνίμ-ι πληθ. bουρίμετε̱.

βουρίλjε-jα: πληθ. bουρίλjε-τε̱ = τὸ βαρέλι.

βουρκ-γου = τὸ δεσμωτήριον· κατούα-οi (Βεράτ.) τὸ κατώγειον, καὶ πατόσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. [ἑλληνικὸν πύργος, Ἀραβ. bουράσ̈].

βουργατούερ-ι (boudi) = τὸ καθαρτήριον πῦρ.

βούρκθ-ι (γ) = γρύλος.

βούρσε̱ (Ὕδρα) [ἰταλ. borsa] [τουρκ. dσ̈επ] = ἡ τσέπη.

βουρουλούκ-ου (Βεράρ.) ἴδ. νάπε̱-α.

βούρμε̱-α: φίκου κουρ ἆσ̈τε̱ πιέκουνε̱ φορτ vdε̱ dροῦτ πα κε̱πούτουνε̱, α ἆσ̈τε̱ ῥρέκουνε̱ ι θόνε̱ bούρμε̱.

βουρτσ̈-dσ̈ι: ἐξόγκωμα τοίχου ἢ βουνοῦ, (εἶναι μᾶλλον λέξις Τουρκικὴ ἢ Ἀραβική).

βουσ̈-ι (γ) [παραβαλ. ἑλλην. πύξος]· τὸ πυξάρι καὶ πίκσ-ου (Περμέτ) (τουρκιστὶ τσ̈ιμσίρ) (ι-ε) bούσ̈τε ἐπιθ. —λjούγ' ε bούσ̈τε = χουλιάρι ἀπὸ πυξάρι.

βουσ̈ορόνjε̱-α = εἶδος ὄφεως: πληθ. bουσ̈ορόνjα-τε.

βουσ̈λjίκε-jα = κόκjετ' ε βίδιτ· πληθ. bουσ̈λjίκε-τε̱.

βουσ̈κλjίκε-jα: πληθ. bουσκλjίκετε̱ (Καβ.) = πομφόλυξ, ἡ φουσκαλίς.

bουσ̈τάjε̱-α (γ) πληθ. bουσ̈τάjα-τε̱· bουσ̈τάjα bάθε̱σ, bουστάjα φασούλε̱σ. (ὁ λοβὸς) κοινῶς τὸ θηκάρι τοῦ κουκκιοῦ, φασουλιοῦ, καὶ τ. ἄ.

βουτ-ι καὶ

βούτε-jα πληθ. bούτετε̱ = τὸ βαενάκι.

βουτε̱: ἐπιρ. = ἁπαλῶς, μαλακῶς ἀντιθ.: θάτε̱.

[βούτε̱] = ὁ κόνικλος, κοινῶς κουνέλι.

(ι-ε)-βούτε̱ ἐπιθ = μαλακὸς ἴδε ρ. σbουσ.

βουσ̈ουρdίσ (τ) ρ. ἐνεργ. = γεμίζω τὸ στόμα μὲ νερό, καὶ ποτίζω, τὸν καπνόν, τὰ ροῦχα. - bουσ̈ουρdίσε dουχ̃άνε̱, τσόχ̃ε̱νε̱ κ.τ.λ.

βουτεσίνε̱-α (γ) = νότιος καιρός, ἀντιθ. ι-ε-θάτε̱-, ι έγρε̱. καὶ bουτε̱σίρε̱-α (τ) πληθ. bουτε̱σίρατε̱ (τ) καὶ bουτε̱σίνατε̱ (γ).

βουτί-νι ἴδ. bόλjε̱-α πληθ. bουτίνj-τε̱.

βουτούκ-ου = πληθ. bουτούκε̱-τε̱ = χρονιάρικος τράγος [ποτούκ τουρκιστὶ σημ. τὰ μικρὰ τῆς καμήλου].

βουτσέλjε̱-α: πληθ. bουτσέλjα-τε̱ = τὸ βαρελάκι τοῦ νεροῦ.

βούφε̱-α = εἶδος πτηνοῦ· ὁ μπουῦφος.

BKSH

boúštre-a: πληθ. bούštρα-τε [Σλαυϊκὰ bούšρα=ἡ σκύλα].

boúτše-a (Τυραν.) πληθ. bούτσα-τε=ἡ σκύλα· καὶ γόρε-jα (Τυραν.) [βουλγαριστὶ bάουτšα=ὑλακτῶ, γαυγίζω], πληθ. γόρετε ἴδ. καὶ γόρε-jă καὶ κjενεζε-α.

bουτούκ-ου: πληθ. bουτούκε-τε=ὁ χρονιάρικος τράγος, καὶ φτουjάκετε-τὸ θηλ. φτουjάκε-jα πληθ. φτουjάκετε ἡ χρονιάρικη γίδα καὶ φτούjεζε-α: τὸ ὑποκοριστικόν.

Γ

γαβίτš-ι (Σ)=πατητήριον τῶν σταφυλῶν ληνός·-γαbίτš' ι ρρούšιτ (Σ)=κορίτ' ἑ ρρούšιτ (Ἐλb.) καὶ τίνε-α (γ) καὶ τίρε-α (τ).

γabε-α πληθ. γάbατε (γ)=αἰσχρολογία.-φλjασ γάbα=αἰσχρολογῶ.

γabίμ-ι (Σ) λάθος· πληθ. γαbίμε-τε ἴδ. λjαjθί-α.

γabój=(ρ. οὐδ.)=λανθάνω ἴδ. λjαjθίς.

γabónjε-α (Ἄνω Σπαθία) πληθ. γαbónjα-τε=öγαbónjε-α· (Κάτω-Σπαθία) ἴδ. öκjιπónjε-α.

γάdι= (Σ)=γατί.=ἐπίρ. ἕτοιμον.

γαdšί-α (τ) (Περμετ-Βερατ)=ἀστεϊσμὸς (Τουρκιστὶ šακά) πληθ. γαdšί-τε.

γαdšίτ (τ) ρ. οὐδ. γαdšίτεμ (τ)=χαριεντίζομαι, ἀστεΐζομαι καὶ γασίτεμ (τ).

γαζιμένd-ι (budi)=ἀγαλλίασις πληθ. γαζιμένdετε· ἴδ. γεζίμ-ι και γαζεμένd-ι (bogdan),=γαζελίμ-ι (ἴδ. γεζίμ-ι) καὶ νγαζελίμ-ι (γ).

γαζετόj (γ) καὶ νγαζελjój ἴδ. γεζój, γαζελjόχεμ καὶ νγαζελjόχεμ ἴδ. γεζόχεμ.

γαζίσ-ιτ-ιτ (Dίbρα) ρ ἐνερ.=πειράζω ἠθικῶς, ἴδ. τεντój (Σ) τὸ παθ. γαζίτεμ.

γαjάσ (Βερατ.) ρ. οὐδ. ἀορ. γαjάσα μετοχ. γαjάσουρε· γαjάσα σε φόλjουρι, σε ετšουρι=ἀπέκαμον ὁμιλῶν,-βαδίζων· γαjάσ πεο ούjε=διψῶ ὑπερβολικά, ἀποθνήσκω τῆς δίψης· ἴδ. μjακ.

γάjγε̱-α πληθ. γάjγατε̱=αjό ἀρρε̱ κjε̱ θύχ̌ετε̱ κολάj· ἀντιθ. γούνγε̱-α.

γαλαbέρε-jα (Τυρ.)=λjούλjε ε τσέλjε̱ φόρτ. ἀντιθ. bουρbούκjε-jα· καὶ γαλαbέλε̱-α (Σπάτι) πληθ. γαλαbέλατε̱ καὶ γαλόνjε̱-α (Περμέτ.) (ἀπηρχαιωμένη λέξις) ἐν τῇ φράσει ὅτε̱πί γαλόνjε̱=οἰκία μεγάλη.

γαλjάμσ̈-ι (γ. Ἐλβ.) πληθ. γαλjάμσ̈ε-τε̱=παραλυτικὸς πόσι-λjᾱμσ̈ κjε̱ σ' μουντ τε̱ λjούαjε̱ ας κε̱μbε̱ ας dόρε̱.

γαλjατσοῦ: ἐπιρ. (Κρούjα) με νdένjουν' ασ̈τού σι ρ̣ρίνε̱ γράττε̱ με νjε̱ κᾱμbε̱ νdε̱ bύθε̱ ε νjε̱ κᾱμbε νγρίτουνε̱.

γαλjατσοῦ-νι (Τυρ.) πληθ. γαλjατσούνε̱τε̱=παράλυτος, ὁ μὴ δυνάμενος περιπατεῖν.

γαλjίτσ̈ (Ἐλβασ.-Τυρ. Κρούjα) ἐπιρ.=ἀνακούκουρδα.-ρρῖ-γαλjίτσ̈=ρρῖ γαλούτσ, πουπε̱τσ̈ίκ (Σ) καλjα-τσούjας (Καβαjα).

γαμούλjε̱-α (Ἐλβασ.) σωρὸς πληθ. γαμούλjετε̱: καὶ γουμίλjε-jα (Σ), γουμοῦλ-ι (γ), γαρροῦμ (Καβ.) γαρ̣ρούμουλ-ι (Τυρ.) πληθ. γαρρούμουj-τε̱-πίρκ πίρ-γου (Βερατ.-Περμέτ.) πληθ. πίργjε-τε̱.

γαρ̣αbέλε̱-α (Σπάτι) ἴδ. γαλαbέρε-jα.

γαρ̣ράτσ̈-ι (Τυρ.) σπασμένον πιθάριον ἢ σταμνίον.-καὶ γε̱ρ̣ράτσ̈-ι (Καβαjα-Βερατ.), γε̱ρρέτσ-ι (Κρούjα) γέρbε-jα πληθ. γέρbετε̱ (Βερατ).

γαρ̣άφε̱-α=ἡ φιάλη.

γαραμέτ ι: ἀσχολία, μέριμνα, φροντίς.

γαρ̣γάρα-jα=ἀναγαργάρισμα κοινῶς γαργάρα· bᾱj γαρ̣γαρά=κάμνω γαργάρα.

γάρ̣γουλ-ι πληθ. γάργουjτε̱ καὶ γέργουjτε̱ εἶδος πτηνοῦ ἔχοντος κίτρινον χ̣ρῶμα· 2) ἡ σιταρίθρα.

γάρ̣θ-δι πληθ. γjέρδετε̱ καὶ γάρδινjε̱-τε̱ (Σ) φραγμός.-φ̣ράκτης· γαρδέτσ-ι=γρασ̈dᾱρε ε ρ̣ρουμbουλάκε̱τε̱ τε̱ μbουλjοῦμ με κάσ̈τε̱· καὶ κορρονέτσ-ι πληθ. κορρονέτσατε̱, γαρδέτσατε̱ ἴδ. γασ̈dάρε-jα, γρασdᾱρε-jα.

γαρ̣ρίσ-(τ) ρ. οὐδ. ὀγκαρίζει (ἐπὶ ὄνου) ἴδε πε̱λάσ-έτ-έτ.

γαρ̣ούμ-ι (Καβ.) ἴδ. γαγούλjε-jα· καὶ γαρρούμουλ-ι πληθ. γαρούμουj-τε̱.

γᾱσ-ζι: πληθ. γάζετε̱ χαρά· ἴδ. γε̱ζίμ· τ' άρθτσ̈ιμ πε̱ρ̣ γᾱσ (τ)= εἴθε νὰ σὲ ἐπισκεφθῶμεν διὰ χαρὰν (γάμου) τ' άρθτσιμ πε̱ρ̣ γε̱ζίμ.

BKSH

(γ) 2) γέλως· μ̱ε βιέν γᾶς=μ̱ε βιέν τ̱ε κjεσ̈ [ἴδ. ἑλλην. γήθ-ω. γηθοσύνη].

γασίτεμ (τ) ἴδ. γαdσίτεμ.

γαστάρε-ja (γ) ὕελος, πληθ γαστάρετ̱ε καὶ κjέλκjε-jα: πληθ. κjέλκjετ̱ε.

γασdάρε-ja (ἐλϐ.) ἴδ. κασ̈τάρε-jα πληθ. γαστάρετ̱ε.

γάτ̱ε-α (Δυρράχιον)???=ἴδ. γάττ (τ).

γατ̱ερρί-α (τ) πληθ γατ̱ερρίτ̱ε=ἐμπέρδευμα ἀντιθ. σ̈κατερρί-α καὶ νγατ̱ερρί-πληθ. νγατ̱ερρίτ̱ε (γ) νγατ̱ερόj (τ) καὶ νγατ̱ερόj ρ. ἐν.= ἐμπερδεύω τινά· γατ̱ερόνεμ καὶ νγατ̱ερόχ̈εμ (γ)=ἐμπερδεύομαι.

γατίj ἢ *γατί* (budi, bogdan, Τοσ.) ἐπιρ.=ἑτοίμως.-jαμ γατὶ=εἶμαι ἕτοιμος, bᾶχ̈εμ γατὶ=ἑτοιμάζομαι, bᾶj γατὶ=ἑτοιμάζω· 2)=σχεδόν, ὀλίγον ἔλειψε νά.....-γάdι (Σ)· [Ρουμουνικὰ γάτα=ἕτοιμον].

γασ̱̈ερόνεμ: ἀποθ.=πνίγομαι εἰς τὰ κλαύματα· καὶ νγασ̱̈ερόνεμ (Βερατ)= κλjᾶj με ḏενέσ̱ε.

γασ̱̈ερίμ-ι=τ̱ε κλjάρ̱ετ̱ε μὲ ḏενέσ̱ε· πληθ. γασ̱̈ερίμετ̱ε καὶ νγασ̱̈ερίμετ̱ε (νγασ̱̈ερίμ) (Βερατ.).

γάτι: σχεδόν, γάτι πακ μᾶ ι μαθ σε αΰ=ὀλίγον μεγαλύτερος ἀπ' αὐτόν· γάτι σὰ σ' ου βράσ̱̈ε=ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκοτωθῶ.

(ι) *γατίσ̈ιμ-ι*=ἕτοιμος, πρόθυμος.

(ε) *γατίσ̈ιμε-ja*=ἑτοίμη, πρόθυμος.

γατούαj: ρ. ἐν. (τ) καὶ γατούεj (γ)=πράττω, ζυμώνω, μαγειρεύω. (Τοσκ.) καὶ γατοῦj (συνηρ.) ἑτοιμάζω ἴδ. bᾶj γατί.

γατόj (bogdan) ἑτοιμάζω.-γατούχ̈εμ=τὸ παθητ.

γάτσ̱ε-α (Σ) ἀνημμένος ἄνθραξ, θενγjίλ ι νdέζουν̱ε ἐνῷ θινγjίλ-ι (Σ)= κάρϐουνον σϐυσμένον.

γάτσ̈κ̱ε-α=λευκοκράμϐη πληθ. γάτσκα-τ̱ε.

γαφόρρε-ja (Ἐλϐ.-bogdan) καρκίνος, κάϐουρας, πληθ. γαφόρρε-τ̱ε καὶ γ̱ερθ̱jε-jα (Σ-Βερατ.) πληθ. γ̱ερθ̱jε-τ̱ε.

γδέ-ρι καὶ γδέ-νι (bogdan) [εἶδος δένδρου]· β'. (Βερατ.-Περμέτ.) ὁ ρόζος τοῦ ξύλου· κουρ κα dάλj̱ε νγα dρούρι σι θούμπ, θούετ γδ̱ε-ρι· λέγεται δὲ νύελ-ι (τ) πληθ. νύεj-τ̱ε τὸ σημεῖον τοῦ ρόζου ὅταν λειανθῇ· σ̈ενj' ε γδέριτ κj̱ε dούκjετ̱ε μbι dρουτ α μḇε ḏερρούσ̱ετ.

γδεντ: ῥῆμ. ἐν.=σκαλίζω, πελεκίζω, ἐκλέπω· ἀόρ. γδένdα, μετοχ.

BKSH

γδένdουρε̱. - γε̱δέντ (γ)· λjιατόj (Σ) - γδένdεμ, γε̱δεντεμ, λjατόχ̌εμ. παθ.

γδῖj (τ) γε̱διj (Σ) ρ. ἐνεργ. = ξημερόνω ἀντιθ. νγρύσεμ. ἀορ. γδίβα-γδίβε-γδίου, καὶ (γ) γε̱δίνα-νε-νι· καὶ σbάρδι dρίτα ἢ dούελj dρίτα (Σ) = σbαρδουλόj (Καβ.-Βερατ.) τε̱ γδίρε̱-τε ἢ τε̱ γε̱δίμε̱τε̱ (γ) = ὁ ὄρθρος, λυκαυγές· ἀντιθ. νγρύσεμ.

γέγε̱-α πληθ. γέγε̱τε οἱ κάτοικοι τῆς Ἰλλυρίας. [παραβ. Ἑλληνικὸν γί-γας].

γεγε̱νί-α (γ) ἡ Ἰλλυρία πληθ. λείπει. - καὶ γεγε̱ρί-α.

γεγε̱νίσ̌τ καὶ γεγε̱ρίσ̌τ = γεγιστί.

γεγε̱νίσ̌τε-jα = ἡ γεγικὴ διάλεκτος (γ).

γεγε̱ρίσ̌τε-jα (τ) ἡ γεγικὴ διάλεκτος.

γε̱δένdε̱-α (γ) = σκάλισμα 2) πελεκοῦδι πληθ. γε̱δένdα-τε̱ καὶ λjάτε̱-α (Σ) πληθ. λjάτα-τε̱

γε̱δίj (γεγ.) ἴδ. γδῖj (τ).

γε̱ζίμ-ι πληθ. γε̱ζίμε̱τε̱ = χαρά, εὐφροσύνη ἀντιθ. ιδε̱νίμ (γ) - γαζμένd-ι (Σ) πληθ. γαζμένdετε̱ ἴδ. γάσ-ζι (τ).

γε̱ζόj (Τυρ.) ἴδ. γουdσ̌όϊj, κουdσόj = τολμῶ, κουτάω· σ' γε̱ζόν με bᾶμ φαρε γjαjε = οὐδὲν τολμᾷ ποιεῖν.

γε̱ζόνj καὶ *γε̱ζόj* : ρ. ἐν. = χαροποιῶ τινα, ἀντιθ. ἰδε̱νόj γε̱ζόj πάσ̌κε̱τε̱ = χαιρετίζω, ἐπισκέπτομαι διὰ τὸ Πάσχα.

γε̱ζόνεμ καὶ *γε̱ζόχ̌εμ* = χαίρω ἐντιθ. ἰδε̱νόχ̌εμ.

γε̱ζόφ-ι πληθ. γε̱ζόφε̱τε̱ = ἡ μηλωτή, δέρμα ὡς ἐπενδύτης.

γε̱ζ̌ούτε̱-α (Ἐλβ.) πληθ. γε̱ζ̌ούτατε̱ = τε̱ σ̌οσ̌ούνατ' ε γρῦνιτ.

γε̱χ̌ουκjε-τε̱ (Κρούjα) = τὰ ἀποκοσκινάδια· τε̱ χ̌έδουνιτ ι γρούνιτ (Σ) - γε̱ρδούσ̌τε̱-α (Περμέτ.) = τε̱ σ̌όσουρατ ε γρούριτ. πληθ. γε̱ρδούσ̌τατε̱.

γε̱θάπε̱-τε̱ (πληθ.) (Ἐλβ.) γε̱θάπε̱τ' ε σφούρκουτ. = ἄγκιστρα σκορπίου.

γε̱λjάσε̱α : πληθ. γε̱λjάσατε̱ = ἡ κουτσουλιά· καὶ γοτσίλjε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. γοτσίλjετε̱.

γε̱λbάζε̱-α (τ) κε̱λbάζε̱-α (γ) πληθ. γε̱λbάζατε̱ κε̱λbάζατε̱, κελjbοκjετε̱ := πτύελον, φλέγμα.

γε̱λbάζεμ καὶ κε̱λbάζεμ. ρ. οὐδ. δέντε̱ ου κε̱λbάσνε̱.

γjελjβότσε̱-α (Τυρ.) ἴδ. λjεβόdσ̌γε̱-α. - γε̱λjβόjκε̱-α (Κρούjα), γε̱βόdσ̌ε̱-α (Σ) πληθ. γjελβόdσ̌ατε̱, γε̱λjβόjκατε̱, γε̱βόdσ̌ατε̱.

BKSH

γε̱λjέδε̱-α (Κρούjα) ἴδ. λjέδε̱-α πληθ. γε̱λjέδα-τε.
γε̱λjβούλjε̱-α=λέπρα πληθ. γελbούλjατε̱.-ἴδ. κέρε-jα.
γε̱λjεδατάρ-ι (Κρούjα) ἴδ. λjεδατάρ-ι πληθ. αρε̱-ατε̱ ἀρσενικόν, καί-άρε-τε̱ θηλ. γε̱λjεδατάρε-jα ἴδ. λjεδατάρε-πληθ. άρε-τε̱ θηλ.
γε̱λjέπε̱-α πληθ. γε̱λjέπατε̱ (γ) λήμη, τσίμπλαις, καὶ γε̱λουj-ι (Σ) ὄκλέπε̱-α (Βερατ.) πληθ. ὄκλέπα-τε̱ καὶ ὑποκορ. τὄκλέπε̱ζε̱-α.
γε̱λjκjέρε-jα ἴδ. κε̱λjκjέρε-jα (ἄσβετος) ὁ πληθ. λείπει.
γε̱λjbασ (Σ) κε̱λbασ (ρῆμα). γε̱λbάζεμ (Σ) ἴδ. κε̱λjbαζεμ.
γε̱λίνj, -γε̱λίν (bogdan) ρ. οὐδ. χλοάζω, τρώγω χλόην καὶ 2) ζῶ· μετοχ. γε̱λjίτουνε̱· καὶ γε̱λόj (Τυραν.) γε̱λjόjε̱νε dρούτε̱=σbε̱ρθε̱jε̱νε̱ dρουνjτε̱,=ζάνε̱ τε̱ τὄέλjινε̱ γjέθετε̱.
γέμ-ι ἴδ. γjέμ-ι πληθ. γέματε̱.
γε̱νjε̱j καὶ γε̱νjέj=ἀπατῶ, 2) ψεύδομαι ἴδ. ρρεj (γ)· ἀόρ. γε̱νjέβα-ε-ου μετοχ. γε̱νjύερ (τ) καὶ γε̱νjκεμ (γ).
γε̱νjέχεμ: παθ.=ρρέχεμ (γ)=ἀπατῶμαι.
γε̱νjέρε-jα (Ἀργ.)=γε̱νjέὄτρε̱-α πληθ.-ὄτρατε̱ καὶ ρρε̱νε̱-α (γ) πληθ. ρρένα-τε̱.
γε̱νjεὄτάρ-ι=ψεύστης· θηλ.-άρε· πληθ.-άρε̱-τε ἀρσ. θηλ.-άρετε̱-γε̱νjεὄτάρε-jα=ψεύτρια.-καὶ (γ) ρρε̱νε̱ὄ-ι-θηλ. ρρε̱νε̱σε-jα πληθ. ἀρσεν. ρρε̱νjε̱σιτε̱, θηλ. ρρε̱νjε̱σετε̱· ρρε̱νατσάκ-ου ἀρσ. ρρε̱νατὄάκε-jα θηλ. πληθ, ρρε̱νατσάκε̱τε̱ ἀρσ.-ρρενατσάκετε̱ θηλ.
γέρbε-jα (Βερατ.)-γε̱ρβίὄτ (Πε̱ρμέτ.) ἴδ. ὄγερρύσ. πληθ. γέρbετε̱ ἴδ. γε̱ρράτὄ-ι.
γε̱ρράτὄ-ι ἴδ. γαρράτὄ-ι.
γε̱ργάσ-έτ-έτ (Σ) ἀόρ. γε̱ργίτα. μετοχ. γε̱ργίτουνε̱=πειράζω, διαβάλλω=ὄτίε κεκj πε̱ρ ὄοκjι ὄοκjινε̱.-γε̱ργίτεμ ρ. παθ. (Σ).
γε̱ργε̱λjάκ-ου (Ἀργ.) ἴδ. γε̱ρτὄμάσ-ζι (Περμέτ.) πληθ. γε̱ργε̱jλάκε̱τε̱.
γε̱ρδίὄτ: (Σ) ρ. ἐνεργ. ξύω, γρατσουνίζω, με̱ γε̱ρρίτσι. καὶ γε̱ρδίτὄ (Τυρ.) γε̱ρρίὄτ (Σ), γε̱ρρίὄτ (Ἐλβασ.)=τὄιέρρ (τ). τὰ παθητ. γε̱ρδίὄεμ, γε̱ρρίὄτεμ.
γε̱ρρίτὄε̱-α (Ἐλβ.) πληθ. γε̱ρρίτσατε̱=γρατσούνισμα.
γε̱ρρέτὄ-ι ἴδ. γε̱ρράτὄ-ι.
γε̱ρρέσε̱-α (γ) γε̱ρρούσε̱-α (Σ) ξύστρον, ξύστρα πλ. γε̱ρρέσατε̱, γε̱ρρούσατε̱.
γε̱ρθάπε̱τε̱ (Καβ.) ἴδ. γε̱θάπε̱τε̱.

BKSH

γε̱ρθάσ-έτ-έτ : ἀόρ. γε̱ρθίτα μετοχ. γε̱ρθίτουνε̱ ἴδ. κλjῖθ.
γε̱ρθέjε jα (Βερ. Σ) ἴδ. γαφόρρε-jα=(καρκίνος).
γε̱ρρίσ̈τ=γε̱ρδίσ̈τ (Σ) καὶ γε̱ρρίτσ=γε̱ρδίτσ (Τυρ.)
γε̱ρρίτσαζε̱ (Καβ.) ἐπιρ. εἶδος παιδιᾶς ἥν παίζουσι μὲ ταῖς μπότσαις.= γουρμάσ̈θι (Ἐλβασ.)
Γε̱ρκjί-α=ἡ Ἑλλὰς ἴδ. Γρεκjί-α· [πληθ. λείπει].
γε̱ρκjίνjε̱-α (τ)=ἑλληνὶς ἴδ. γρεκjίνjε̱-α.
γε̱ρκjίσ̈τ : ἐπιρ. ἴδ. γρεκjίσ̈τ=γραικιστί.
γε̱ρκjίσ̈τε jα ἡ ἑλλην. γλῶσσα ἴδ. γρεκjίσ̈τε-jα.
γε̱ρμάδε̱-α (τ) ἐρείπιον· μουρ' ι ρέννε̱, ι ρρε̱ζούαρε̱ πληθ. γε̱ρμάδατε̱ καὶ μουρίσ̈τε̱-α (Βερ.) πληθ. μουρίσ̈τατε̱.
γε̱ρρμάσ-ζι (Καβαjα)=γουρμάσ-ζι ('Ελβασ). *γε̱ργε̱λιάκ-ου* ('Αργ.) πληθ. γε̱ργε̱λιάκετε̱.
γε̱ρμόj ρημ. ἐνεργ.=σκάπτω ἴδ. ρε̱μόj.
γε̱ρμίχ̱ (Σ) μετοχ. γε̱ρμίχ̱ουνε̱ καὶ μίχ̱ι μετοχ. μίχ̱ουνε̱ μιφ καὶ μίφι (Κρούjα) τὸ παθ. γε̱ρμόχ̱εμ, γερμόνεμ μίχ̱εμ καὶ μίφεμ.
γε̱ρμούτσ-ι (Dίβρα)=καμπούρης (ι-ε) γε̱ρbούτε̱-ι-α (γ)· ἐπιθ.
γε̱ρσ̈ὰνε̱-τε̱ (γ) πληθ.=τὰ ψαλίδια καὶ γε̱ρσ̈έρε̱τε̱ (τ).
γε̱ρσ̈έσ : ρ. ἐνεργ.=προσκαλῶ ἴδ. γρῖσ̈.
γε̱ρμούκjεμ : ρ. οὐδ.=καμπουριάζω.
γε̱ρνjίτ-εμ (Περμέτ.) ἴδ. γρίνdεμ.
γε̱ρνjίτε̱σ-ι ἴδ. γρίνdεσ-ι πληθ. γε̱ρνjίτε̱σ-ιτε̱.
γε̱ρνjίτε̱σε-jα θηλ. πληθ. γε̱ρνjίτε̱σε-τε̱.
γε̱ρσ̈έτ-ι=ἡ πλεξούδα (κε̱ρσ̈ετ-ι Καβαjα καὶ bίσ̈τεσ-ι (Σ).
γε̱ρσ̈ετόj : ρ. ἐνεργ.=πλέκω καὶ bε̱j γε̱ρσ̈έτ (τ) καὶ θουρ γε̱ρσ̈έτ (Βεράτ.)
γε̱ρτσ̈-ι (γ) πιάσιμον τῶν νεύρων (μάλιστα εἰς τὸν ὕπνον) καὶ πε̱ρδε̱̃-ου καὶ πε̱ρδε̱̃σ (Βερατ.) με̱ ζοῦ πε̱ρδε̱̃ου (Τυρ.) καὶ με̱ κάπι γε̱ρτσ̈ι (γ) μ' ου-κε̱ρρενελdίσ κᾶμbα.- (Ἐλβ.).
γε̱ρρμάσ-ζι (Περμέτ.) ἴδ. γε̱ρμάσ-ζι=λάρυγξ.
γε̱ρρούτσε̱-α (Σ) (ἴδ. γε̱ρρέσε̱-α) πληθ. γε̱ρρούτσα-τε̱.
γε̱ρρύεj (bndi-γ.) καὶ γε̱ρρύj=ρ. ἐν=ξύω [παρ. ἑλ. γράφω] γρρύεj (τ) τὸ παθ. γε̱ρρύεχ̱εμ-γρύχ̱εμ (τ).
γε̱στε̱ζε̱-α (γ) ἴδε γίσ̈τε-jα.

BKSH

(ι) γε̤σ̈τε̤νε̤τε̤: πληθ. τε γε̤σ̈τένε̤τε̤ (γ)=χριστιανός-οί· ἴδ. ι-ε κρε̤σ̈τέρε̤ (γ).
(ε) γε̤σ̈τε̃νε̤-α θηλ. πληθ. τε̤ γε̤στένατε̤ = ἡ χριστιανή· καὶ
(ι) γε̤σ̈τε̤ρε̤-ι ἀρσ. ε γε̤σ̈τε̤ρε̤-α θηλ. = ὁ χριστιανὸς-ή.
γε̤σ̈τένjε̤-α πληθ. γε̤στένjατε̤ (γ) κάττανον· καὶ κε̤σ̈τένjε̤-α πληθ. κε̤σ̈τένjατε̤.
γε̤σdάλε̤-α (Βεράτ.) = νjε̤ τσόπε̤ dε̤ρράσε̤ α νjε̤ τσόπε̤ dρου κjε̤ ε λε̤νε̤ κέμbε̤σε̤ πε̤ρ τε̤ νdρέκjουρε̤ κουρ θύχ̈ετε̤.
γε̤ρφάσ-έτ-έτ (Κρούjα ἴδ. γε̤ρθάσ
γε̤ρχ̈άσ-έτ-έτ (Σ. Τυρ.) ρ. οὐδ. ῥοχαλίζω, ῥέγχομαι. - γε̤ρχ̈έσ (γ), γερχ̈ετ (τ), νγε̤ρράσ-έτ-έτ. (Βερατ.) ἀόρ. γε̤ρχόκjα, μετοχ. γε̤ρχ̈έκε̤ καὶ γερχ̈έκjουρε [ἐκτοῦ γε̤ρ-χ̈ιέκj].
γίθ: ῥημ. ἐνεργ. = λύω. (ἀντιθ. λjιθ = δένω) σ̈γιθ δὲ σημ. καταλύω, ὡς σ̈γιθ κρέσ̈με̤νε̤ = καταλύω τὴν τεσσαρακοστήν. καὶ σ̈γίθ = λύω. (τ) τὸ παθ. γjίδεμ, σ̈γίδεμ.
γίσ̈τ-ι: πληθ. γισ̈τνα-τε̤ (γ) καὶ γίσ̈τρα-τε̤ (τ) = δάκτυλος. γισ̈τ' ι μάθ = ὁ ἀντίχειρ, ὁ μέγας δάκτυλος γισ̈τ' ι βόγε̤λ = ὁ μικρὸς δάκτυλος. - dε̤φτέϊ με γισ̈τ = δακτυλοδεικτῶ· ι πιέκ με μάjε̤ τε̤ γίσ̈τιτ = τὸν ἐγγίζω μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου. βε̃ γίσ̈τινε̤ = ὑπογράφω.
γίσ̈τε-jα (Κρούjα-τ.) δακτυλήθρα. καὶ νγίσ̈τε̤-α (Σ) πληθ. γίσ̈τετε̤. γισ̈τ' ι πάρε̤ = ὁ πρῶτος δάκτυλος. γίσ̈τ' ι μέσιμ = ὁ μέσος. γίσ̈τ' ι ουνάζε̤σε̤ = ὁ δάκτυλος τοῦ δακτυλίου = παράμεσος. γισ̈τ' ι βόγε̤λ = ὁ μικρὸς δάκτυλος. γίσ̈τ' ι-κᾶμbε̤σε̤=ὁ δάκτυλος τοῦ ποδός.-νjε̤ πε̤λάμbε̤ ε dυ γίσ̈τε̤να = μία σπιθαμὴ καὶ δύο δάκτυλοι (ἐπὶ μετρήσεως).
γίλjτσα-τε̤ (Σ) γίλjτσατ' ε γjοῦνιτ = ἴδ. λjεκjετ' ε κᾶμbε̤σε̤ (Ἐλβ.)
(με̤-τε̤-ι) *γίτετε̤* (Σ) = με̤-τε̤-ι dούκετ με̤ γίτετε̤ σε κjιὸ πούνε̤ dο τε̤ dάλε̤ ασ̈τοῦν (Σ).
γλjατε̤ (Ὕδρα) ἴδ. γjάτε̤ = μακρός. ι-ε-γλjάτε̤ (Ἰταλο-Ἀλβανικὸν) ἴδ. ι-ε-γjάτε̤.
γλανίκ-ου (Περμέτ.) γουρ ι μαθ με κάτρε̤ κjοσ̈ε πε̤ρ τε̤ χ̈ίπουρε̤ καλjιτ. δὲ γούρ-ι βάτε̤ρε̤σ κjε̤ κουμbίσετ κε̤ρτσ̈ούρι. [ἴσως ἡ λεξις εἶνε Σλαυϊκή] πληθ. γλανίκε̤τε̤.
γλjούχ̈ε̤-α (Τσ̈αμ.) πληθ. γλjούχ̈ε̤τε̤ = γλῶσσα καὶ γjούχ̈ε̤-α καὶ γjούχ̈ουνε̤-α, καὶ γjούχου-jα (γ. budi).

γοβάτε̱-α (Σ. Τυρ.) σκάφη διὰ πλύσιμον, καὶ διὰ πηλόν. (τ) πληθ. γοβάτατε̱ (δι' ὧν κουβαλοῦσι πηλὸν οἱ κτίσται) καὶ μάγjε [παραβ. ἑλλην. μάκ-τρα] πετε̱κάσ̈ (Κρουjα), κορίτε̱-ρρόbε̱σ̈ ('Ελβασ.)

γοβόσ̈κε̱-α (Καβ.)=κούφιον, 2)=γνάτσε̱-α=ὄστρεον· πληθ. γοβόσ̈κατε̱.

γόγε̱-α (γ) πληθ. γόγε̱τε̱=Βλάχος. ἴδ. Βλαχ̌-ου.

γογέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. γογέσατε̱=ἡ Βλάχα· ἴδ. Βλαχ̌ίνκε̱-α.

γογε̱νί-α (γ) ὄνομα περιληπτικὸν=οἱ Βλάχ̌οι.

γογε̱νίσ̈τ=ἴδ. Βλαχ̌ίσ̈τ. -γογε̱νίσ̈τε-jα=Βλαχ̌ίστε-jα.

γόγε̱λjε̱-α: πληθ. γόγε̱λjα-τε̱=κόκjετ' ε κjάρριτ.

γογε̱σίνε̱-α καὶ γογε̱σίμε̱-α (γ. Σ. Βερατ.) πληθ.-α-τε̱=χάσμημα, χασμούρημα.

γογε̱σίj (γ. τ.), γογε̱σόj (Σ)=με̱ χ̌άπετε̱ γόjα· καὶ γογε̱σίτ (τ)· χασμῶμαι, ἀνοίγω, τὸ στόμα.

γογε̱σίτ (τ) χασμῶμαι, ἀνοίγω τὸ στόμα.

γογέσ-ι:=πληθ. γογέσε̱τε̱=εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς· νjε̱ φάρε̱ πε̱λούμbι: τὸ θηλ. γογέσε̱-α=νjε̱ φάρε̱ πελούμb' ι μαθ' ι έγε̱ρε̱.

γογόλj-ι (γ. τ.)=φόβητρον, μορμώ.

γοdίj-α: πληθ. γοdίj-τε̱=τὰ συμβάντα.

γοdίσ-ίτ-ίτ (ρ. ἐνερ. (γ)=κτίζω, 2) συμβαίνω κε̱σ̈τού γοdίτι=οὕτως ἔτυχεν, συνέβη· 3) ἐπιτυγχ̌άνω, κτυπῶ· ε γοdίτι με γούρε̱τ)=ε κjε̱λόϊ μὲ γούρε̱.

γοdίτ-ίτ-ίτ (τ) καὶ κοdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ κοdίτ-ίτ-ίτ. (τ) με̱-τε̱-ι γοdίτετε̱ (budi)=συμβαίνει μοι, σοι, αὐτῷ· μούνε̱ να γοdίτε̱νε̱=εἰμποροῦν νὰ μᾶς συμβοῦν (budi) πο σ' ε γοdίτι=ἴδ. κjιλόj.

γοζ̌ίτε̱-α ('Αργ.) πληθ. γοζ̌ίτατε̱ καὶ μισε̱ρίσ̈τε̱-α (Βερατ.) καὶ μισε̱ρίσ̈τε-jα, κατσαρρούμ-ι ('Ελβ.) πληθ. κατσαρρούματε̱· (ἡ καλαμιὰ τοῦ ἀραβοσίτου).

γοjάσ̈-ι=ὁ ἔχων στραβὸν στόμα.-θηλ. γοjάσ̈ε-jα=αjό κjε̱ ε κᾶ γόjε̱νε̱ τε̱ στρε̱μbε̱τε̱.

γόjε̱-α: πληθ. γόjατε̱ ἴδ. γόλjε̱-α (τὸ στόμα).

γόλjε̱-α-πληθ. γόλjατε̱· τὸ στόμα· 2) διάλεκτος, ἡ γλῶσσα· νjερί με γόjε̱=κᾶ γόjε̱=κακόστομος, κακόγλωσσος· γόjε̱ αμbε̱λjε̱=γλυκύστομος, εὐπροσήγορος, γόjε̱-σμbράζε̱τε=ἐλευθερόστομος· (ἐπὶ κακοῦ), γόjε̱ κέκjε̱=κακόστομος· γοjε̱-άρτε̱-ι-θηλ.-άρτα=χρυσόστομος· μbέ

BASH

τι πα γόjε̣=ἔμεινεν ἄναυδος, ἀναπολόγητος· γόjε̣ πλjο̈τ. ἐπιρ. (bndi)=ἐλευθεροστόμως, ἀσυστόλως· γόjε̣ μbάjτουνε̣, γόjε̣ μbάjτουρε̣=γjούχ̣ε̣ μbαΐτουρε̣ (τ).

γολοβέdο̈-γε̣-α (Βεράτ.) ὁλόκληρος ὁ φλοιὸς τοῦ καρυδίου ἄσπαστος, μεταφ. δὲ καὶ τοῦ κοχλίου τὸ ὄστρεον· γολοβέdο̈-γε̣ ε κε̣ρμίλιτ· ἴδ. λjε̣βόdο̈-γε̣=τὰ δύο κομμάτια τοῦ φλοιοῦ· πληθ. γολοβέdο̈-γα-τε̣.

γομάρ-ι (γ. τ. bogdan) πληθ. γομάρε̣-τε̣=ὄνος.

γομάρε-jα πληθ. γομάρε-τε̣· ἡ ὄνος· μαγjάρ-ι (Dίβρα-Μιρε̣dίτα) μαγάρε̣-jα τὸ θηλ.

γομαρjάρ-ι (τ)=ὁ γαϊδουριάρης· πληθ. ε̣-τε̣-γομαρjάρε-jα-θηλ.

γόμε̣νε̣-α πληθ. γόμε̣νατε̣ καὶ πέλκ-γου (ι λjούμιτ) πληθ. πέλγετε̣ (παραβ. Ἑλλην. Πέλαγος).

γόπ-ι=bύθε̣-α ἢ πίθ-δι=(τὸ αἰδοῖον τῆς γυναικός).

γόνγε̣-α (νjερί, κάλj, μούσ̈κε̣-δ̈ι α dέλjε)=ἀδύνατος, ἄσαρκος.

γοπτούερ-όρι (Σ] λαίμαργος· πληθ. γοπτόρε̣τε̣ καὶ γοπτούρ-ι τὸ θηλ. γοπτόρε-jα πληθ. γοπτόρετε̣ καὶ γουσ̈πούερ-ορι· πληθ. γουσ̈πόρε̣τε̣ καὶ γουσ̈πούρ-όρι τὸ θηλ. γουσ̈πορε-jα πληθ. γουσ̈πόρετε̣.

γόργε̣-α=βε̣ντ σι γρόπε̣ πληθ. γόργα-τε̣.

γορίστε̣-α ? ? ? (πλήθ. γορρίσ̈τατε̣) (χέρσος; μηλόβοτος;).

γορρίτσε̣-α: πληθ. γορρίτσα-τε=dαρδ' ε έγρε̣=ἀγριαχλαδιά.

γορρούσ̈dε̣-α (γ. Μαλjε̣σία)=λjιουγ' ε μάδε κjε̣ πε̣ρζίεjνε̣ κjούλινε̣.

γορούτσ-ι:=πλjακ-ι μπο̈τιέλουρε̣ νγα πλjεκjε̣ρία, καὶ κρούσπουλ-ι (Βερατ.) ἢ κούσπουλ-ι (Ἀργυρ.)

γοστί-α καὶ γοστε̣-α (Σ)=εὐωχία, συμπόσιον.

γοστίσ-ίτ-ίτ ρ. ἐν.=ἑστιῶ, παραθέτω τράπεζαν· καὶ γοστίτ-ίτ-ίτ· (τ) τὸ παθητ. γοστίτεμ.

γόσ̈dε̣-α (γ) ἧλος, καρφί· μbε̣ρθέj με γόσ̈dε̣=καρφόνω· καθηλῶ· ἴδ. περόνε̣-πληθ. γοσ̈dε̣τε̣.-τὸ ῥῆμα.

γοσ̈dόj=καρφόνω, παθ. γοσdόχ̣εμ (γ).

γότσε̣-α: πληθ. γότσατε̣=νεᾶνις 18 ἐτῶν, κόρη.-2) ἡ ὑπηρέτρια ἢ παιδίσκη κατ' εὐφημισμὸν 3) ὄστρεον (Σ).

γοφ-ι: ἴδ. τσαπόκ. ἢ κόφσ̈ε̣-α [λέξις ἀπηρχαιωμένη] [ἐκ τοῦ γόμφος].

γουάζε̣-α ἴδ. ζάζε̣-α πληθ. γουάζατε̣.

BKSH

γουάjε̱-α (Περμέτ.) κοινῶς τὸ τσόφλι· γουάj ' ε ἀρρε̱σε̱=τὸ τσόφλι τοῦ καρυδίου ; γουάj ε βέσε̱=τὸ τσόφλι τοῦ αὐγοῦ.

γούαλ-ι πληθ. γούαjτε=λjιβόdσ̈-γε̱ ἀρρε κjε̱ μbάσινε̱ φάρε̱ν ε με̱νdφσ̈ι· 2) κάφκαλον· ὡς γούαλ bρέσ̈κjε̱=κάφκα ε bρεσ̈κε̱σ νγόρδουρε̱.- γουαλ κε̱ρμὶλ κάφκαλον σαλιάγκου.

γούβε̱-α (Περμέτ.) πληθ. γούβατε̱=σπήλαιον· γούβατ' ε μάλjιτ=βε̱ρατ' ε-μάλjιτ.

γουβέρμε̱-α (γ) ἴδ. λjούφτε̱-α· πληθ. γουβέρματε̱· καὶ γουβέρρε̱-α πληθ. γουβέρρατε̱ (Σ).

γουβε̱ρνόj (γ) γουβερρνόj (τ)=διοικῶ [ἑλλην. κυβερνῶ] [Λατιν. guberno] τὸ παθ. γουβερνόχ̌εμ (γ) γουβερρνόχ̌εμ.

γούγε̱: α πληθ. γούγατε̱: τὸ ὑποκάμισον τοῦ παιδίου [εἰς γλῶσσαν παιδιαστικήν].

γουγε̱σόj (Σ) γογε̱σόj=με̱ χ̌άπετ γόjα.

γουγούτσ̈-κε̱-α (Κόρτσ̈α) πληθ. γουγούτσ̈κατε̱=ἡ δεκαοχτούρα.

γούdλjε̱ (Αρbε̱ρίστ)???=ἐπίτηδες, ἐπὶ ταὐτοῦ· ε dε̱ργόβα γούdλjε̱ κε̱τέ νjερί=τὸν ἔστειλα ἐπίτηδες τοῦτον τὸν ἄνθρωπον.

γουdσίτ (τ. Βεράτ.), γουjdσίτ (τ), γουζὶτ (τ), ρ. ἐν.=πειράζω μοσ-ε γουdσίτ ατε̱ νjερί=μὴ τὸν πειράζῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· γουdσίτ, γουdσίτεμ τὸ παθητ.

γουdσόj: ρ. οὐδ.=τολμῶ, κουτάω· καὶ γουτσόj (τ), καὶ γε̱ζόj (Τυραν.)

γουdσίμ-ι=ἡ τόλμη· πληθ. γουdσίμετε̱ γουτσίμ-ι (τ): πληθ. γουτσίμετε̱ γε̱ζίμ-ι (Τυραν.) πληθ. γε̱ζίμετε̱.

γουdσιμτάρ-ι ἀρσ. γουdσιμτάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρε̱τε̱ ἀρσ. ἀρετε̱ θηλ. καὶ γουτσιμτάρ-ι-ε-jα=τολμηρός.

γουjάβε̱-α (Περμέτ.)=λjεβόdσ̈γα ε ἀρρε̱σε̱=τὸ τσέφλι τοῦ καρυδιοῦ· ἴδ. σ̈αρκ-γου.-ἴδ. θελπ-bι.

γουjdσίτ=ἴδ. γουdσίτ· γούλ-ι καὶ γούλτσ̈ε̱-α (τ)=δύσπνοια.

γουλτσ̈ί-α (Περμέτ.)=κjε̱ σ' μούνdετε̱ με μάρρε̱ φρύμε· πληθ. γουλτσ̈ίτε̱.

γουλτσ̈ίμ-ι ἆσθμα, μὲ βῆχα·=κόλε̱ μὲ σ̈πίρρε̱· 2) ('Ελβασ.) ταραχή, ἐνόχλησις ἀνησυχία· 3) (bogdan) θλῖψις.

γουλτόj ('Ελβασ.) ρ. ἐνερ.=τσ̈όj βένdιτ=σηκόνω ἐγείρω τινά· π.χ. γουλτσ̈όβα λjέπουρινε̱ σ̈τρόφκουτ=τσ̈όβα λjέπουριν πρεj σ̈τρόφκουτ.

BKSH

γουλjτσόχεμ (Ἐλβασ.) παθ.=τσόχεμ βένdιτ=ἐγείρομαι.

γουλjτσόνj=(Περμέτ.) μόλις ἀναπνέω, ἀσθμαίνω· ἀνησυχῶ καὶ ρ. οὐδ. =φουσκόνω· τε̱ γουλjτσόβα=σὲ ἀνησύχησα.—χύπι πε̱ρ τερμᾶ, νγρίχετε̱ πε̱ρ τε̱ρμᾶ.—βόρbα γουλτσόj (Τυρ.)=τὸ τσουκάλι τοῦ φαγητοῦ ἐφούσκωσεν.

γουλτσόχεμ (Ἐλβ.) ρ. οὐδ. ἐνοχλοῦμαι, συγχύζομαι· μοσ-ου γουλjτσό (Ἐλβασ.)=μος ου νγρὲ μbε̱ κᾶμbε̱=μὴ ἀνησυχεῖς.

γουμίλjε-jα (Σ) ἴδ. γαμούλjε-jα πληθ. γουμίλjετε̱.

γούνγε̱-α πληθ. γούνγατε̱· κοινῶς πετροκάρυδον· αjό ἄρρε̱ κjε̱ σ' θύχετε̱ dοτ, ἄρρ' ε φόρτε̱ κjε̱ νούκε̱ λjε̱σόν θέλbινε̱ ἀντιθ. γάjγε̱-α.

γούνε̱-α πληθ. γούνανε̱ [ἡ μέχρι γούνων ἐξικνουμένη] σχεδὸν εἶνε ἐν χρήσει ἡ λέξις εἰς πάσας τὰς εὐρωπ. γλώσσας =ἡ γούνα

γούρ-ι πληθ. γούρε̱τε̱=λίθος, πέτρα· γουρ' ι γjάλε̱=βράχος· (budi).-γουρ μουλίνι (γ)=γουρ μουλλίρι=μυλόπετρα· γουρ' ι πα τσμούαρ= ἀδάμας (=λίθος ἀνεκτίμητος)· γουρ κᾶλjι=ἀλογόπετρα γουρ γjάκου=??.—γουρ κjούμε̱σ̈τι=??.—γουρ ζjάρρι ἢ σ̈κρέπε̱σ-ι=τσακμακόπετρα.

(ι) *γούρτε̱*· (ε) γούρτε̱=λίθινος, λιθίνη· μουρ' ι γούρτε̱=τοῖχος λίθινος.

Γουραbάρδε̱-ι: ἡ πρωτεύουσα τῆς Μαθίας, [νjε̱ κjυτὲτ νdε̱ Μάτ] ἥτις εἶναι πατρὶς τοῦ Πέτρου Budi.

γουράbαρδασ-ι, γουραbάρδασε-jα ὁ κάτοικος τοῦ Γουραbάρδι.-πληθ. γουραbάδε̱σιτε̱ ἀρσ. γουραbαρδάσετε̱ (θηλ.).

Γουρασζί-ου=χωρίον τοῦ Ἐλβασανίου.

γουραζέσ-ζι: πληθ. γουραζέστε̱=οἱ κάτοικοι τοῦ Γουραζί.

Γουρακούκjε̱-ι χωρίον τοῦ Ἐλβασανίου.

γουρε̱κούκjασ-ι ὁ κάτοικος τοῦ Γουρεκούκjε̱-ι.

γουρε̱τσό/ (Ἀργυρ.)??? (ἴσως λjόσ γουρίτσε̱τε̱).

γουρίσ̈τε̱-α: πληθ. γουρίσ̈τατε̱=τόπος πετρώδης, βέντ με γούρε̱.-καὶ γουρίτσε̱-α (πληθ. γουρίτσατε̱.

γουραλέτσ-ι (Σ) πληθ. γουραλjέτσε̱τε̱=πεντόβολα· καὶ

γουρατσόκ-ου (Τυρ.) πληθ. γουρατσόκε̱τε̱· καὶ γουρμάτσ-ι πληθ. γουρμάτσετε̱ (Ἐλβ.) [γούρε̱-μάτσε-jα] καὶ πόρρε-jα (Βερατ.) κοπενγε̱ τε̱ πληθ. [Περμέτ.] γουραλjέτσασ̈ (Σ) ἐπιρ.=παίγνιον μὲ τὰ πεντό-

βολα.-καὶ γουρατσ̈όκθι (Τυραν.), γουρμάτσ̈ (Ἐλβασ.) καὶ γουρε̱ μά τσ̈θι· λjούjμε̱=(λjόζιμ τ.) γουραλjέτσ̈ασ̈ ἢ γουρατσόκθι, ἢ γουρε̱μάτσθι ἢ γουρε̱μάτσασ̈·=παίζομεν τὰ πεντόβολα· καὶ λjόζιμ πόρρε̱ζε (Βερατ.)

γούρρε̱-α (γ. τ. budi)=πηγή, (βρύουσα ἐκ πέτρας) γούρρε̱ζε̱=τὸ ὑποκορ. πληθ. γούρρεζα-τε̱.

γουρμάσ-ζι (Ἐλβ.) λάρυγξ=πληθ. γουρμάζατε̱, καὶ γουρρτσ̈μάσ-ζι (Περμέτ.), γρουμάσ-ζι (Ἀργυρ.) πληθ. γουρτσ̈μάζατε̱ καὶ γρουμάζατε̱.

γουργουλjέ-jα: πληθ. γουργουλjέτε̱=ἐπαναστατικὴ κίνησις, συνεννόησις, προετοιμασία ἐπαναστατική: bε̱νjε̱νε̱ γουργουλjέ=κάμνουσιν ἐπαναστατικὴν κίνησιν· τσ̈' έσ̈τε̱ κε̱jό γουργουλjέ κε̱σ̈τού; τὶ εἶναι αὐτὸς ὁ ἐπαναστατικὸς θόρυβος;

γούσ̈ε̱-α (Jάκοβα)=πάτε̱-α πληθ. γούσ̈α-τε̱.

γουσ̈άν-ι (Jακοβα)=πατόκ-ου πληθ. γουσ̈άνε̱τε̱.

γουσ̈ακούκj-ι ἀρσ. γουσ̈ακ ύκjε-jα θηλ. ὁ ἔχων λαιμὸν ἐρυθρόν· πληθ. γουσ̈ακούκjε̱-τε ἀρσ. γουσ̈ακούκjετε̱ θηλ. 2) εἶδος πτηνοῦ μὲ κόκκινον λαιμὸν ἴδ. σπιίθ.-ι.

γούσ̈ε̱-α: τὸ ἔμπροσθεν τοῦ λαιμοῦ· πληθ. γούσ̈ατε̱.

γουσ̈πούερ καὶ γουσ̈πούρ-όρι=λαίμαργος πληθ. γουσ̈πόρε̱τε̱.

γουσ̈τ-ι=ὁ Αὔγουστος (μήν).

γουσ̈τοβιέσ̈τε̱-α (Ἀργ.)=ὁ περὶ τὰ τέλη Αὐγ. καὶ ἀρχὰς 7)βρίου καιρός.

γουσ̈τερίτσε̱-α (Βερατ.) εἶδος δένδρου· 2) εἶδος σαύρας.

γουτσ̈όj: ἴδ. γουdσόj.

γούτσ-ι (γ) λαιμαργία.

γούτσ̈-ι=δάγκαμα (Ἀργ.)=τε̱ καπσ̈ούαρε̱· κάλjι ζε̱ γούτσ̈=κάλjι καπσ̈όν=ὁ ἵππος δαγκάνει=ζε̱ με άjε̱ ἴδ. ρημ. καφσ̈όj-(Ἑλλην. κάπτω, χάφτω).

γούφε̱-α (Ἀργυρ.)=ἡ κουφάλα τοῦ δένδρου· ἴδ. σγε̱ρbόνjε̱-α (τ).

γούφκε̱-α=πούλjε̱ με γούσ̈ε̱ τε̱ μάδε· πληθ. γούφκατε̱.

γουφμόj: ρημ. οὐδ.=φουσκόνω· καὶ γουφόj (Σ. Κρούjα-Καβ.)

γουφόμε̱-α: ἴδ. κουφόμε̱-α, τρούπ-ι· πληθ. γουφόματε̱.

γουχ̈άκ-ου: πληθ. γουχ̈ακε̱-τε̱: εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς ἴσης τὸ μέγεθος μὲ τρεῖς ἡμέρους.-καὶ γοδέσ̈ (Τυρ.)

γρά-τε̱: πληθ. τοῦ γροῦα=γυνή· καὶ γνούα (γ) [ἑλλ. γυνή].

γραbίτεμ=φιλονικῶ, μάχομαι τσ̈' κᾱνε̱ κjε̱ γραbίτεν ατὰ 'τσ̈ούνα ;=τὶ ἔχουν καὶ μαλλόνουν αὐτὰ τὰ παιδ̱ιά;

γράbε̱-α (τσαμ.) ι θόνε̱ ασάj-σγαούρεσε̱ κjε̱ bᾶν λjούμι vdε̱ τράπτ dουκ' ε νγρᾶνε̱ πε̱ρμbρέντα εδὲ ε bᾶν πόσι κjεμέρ (=ὡς θόλον), ἀτιέ φούτεν bαρίτε̱ α ουδε̱τάρε̱τε̱ κουρ ι ζε̱̄ σ̈ίου μb' ούδε̱ πε̱ρ με μοσ ου-λjάγε̱=στρεπ-ι (Περμέτ.).

γραbίτιj-α=ἡ ἁρπαγή· πληθ. τί-τε̱.

γραbισ-ίτ-ίτ ρ, ἐν=ριέπ (πλjάτσ̈-κατ' ε χ̱ούαjα) γραbίτεμ παθ. ἴδ. ρίπεμ. (ἐκδέρομαι) γραbουλόνj (Περμέτ.) ρ. ἐν. καταπιάνω, σφίγγω ε γραbουλόbα νγα γρύκα=ε κάπα πε̱ρνjε̱ χ̱έρε νγα γρύκα· 2) γουρλόνω τὰ 'μάτια· τσ̈' ι γραbουλὸν σῡτε̱ κάλjι; πῶς γρουλόνει τὰ 'μάτια τὸ ἄλογον; τσ' με̱ γραbουλὸν σῡτ' ασ̈τού;=διατὶ μὲ φοβερίζεις (ἀνοίγοντας τὰ 'μάτιᾱ;)-γραbουλόνεμ· παθ. (Βεράτ.) ι ουγραbουλούανε̱ σῡτε̱.

γράdε̱-α (γ- Μαλεσία)=φωλεὰ πτηνῶν· τσ̈έρδε ζόκσ̈ κjε̱ bᾱjε̱νε̱ ζόκjτε̱ vdε περ dρούνjτ. γράdε̱-α (Κρούjα)=τρίνε̱ ε ρρουμbουλάκε̱τε̱ bαμε̱ πρὲj dέγασ̈ πε̱ρ με̱ τσ̈έλjε̱ με̱vdάφσ̈.

γραdέλε̱-α (Σ) ἡ ἐσχάρα· πληθ. γραdέλjατε̱.

γραdίνε̱-α (Περμέτ.)=κόπε̱σ̈τ ι πρίσ̈ουρε̱, άρε̱ ε πρίσ̈ουρε̱ πληθ. γραdίνατε̱· καὶ 2) κῆπος παρὰ τὴν οἰκίαν· [γαλλικ. jardin].

γραθ: ρ. οὐδ. =φωνάζω [ἑλλην. κρά-ζω] καὶ γράφ, καὶ γε̱ρθάσ-έτ-έτ.

γραμε̱σίj=γρομε̱σίj (=ἐρεύγομαι).

γραμ-ι=ἀγριάδα (ἄγρωστις) πληθ. γράμνα-τε̱ (γ) καὶ γράμρατε̱ (τ) (ἄχρηστος).

γρανί-α: περιληπτικὸν=αἱ γυναῖκες· ὁ πληθ. λείπει.-γραρία (τ). κjένε̱ σ̈ούμε̱ γραρὶ=ἦσαν πολλαὶ γυναῖκες.

γρασ̈ίνε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. μόδουλ-ι (πληθ. γρασ̈ίνατε̱ ἄχρηστος)· καὶ γjίνγjε̱ρε̱-α (Περμέτ.) (πληθ. γjινγjε̱ρα-τε ἄχρηστος).

γράσ̈τ-ι καὶ γρασ̈τ-dι=ἡ φάτνη πληθ γράσ̈τετε̱ καὶ γρέσ̈τετε̱ καὶ γρέσ̈dετε ['Αγγλικὰ grass.]

γρασ̈dάρε-jα: πληθ. γρασ̈dάρε-τε̱ ἴδ. γασdάρε-jα.

γρασ̈τόj: ('Ελβασ.) ρ. μεταβ.=ι βε̱ bαρ α κάσ̈τε̱ vdε̱ γρασ̈τ κάλjιτ, γομάριτ, λjόπε̱σε̱, α κάουτ.

(τε̮) *γράτε̮ :* ἴδ. τε̮ dούκε̮τε̮.-κᾰ τε̮ γράτε̮ σ' κᾰ τε̮ γράτε̮=ἀποφαίνεται, δὲν ἀποφαίνεται (ἐπὶ φαγητοῦ) π.χ. γjέλα πα τε̮ λjύνε̮ σ' κᾰ τε̮ γράτε̮=γjέλα πα γjάλπε̮ σ' κᾰ τε̮ dούκε̮τ (=τε̮ dούκουρε̮) τὸ φαγεῖ χωρὶς βούτυρο δὲν ἀποφαίνεταῖ.

γράτσκε̮-α (Περμέτ.) ἴδ. bετίμε̮-α πληθ γράτσκατε̮ καὶ νγράτσκε̮-α (Περμέτ.-Βερατ.) πληθ. νγράτσκατε̮.

γράτσ̈-κε̮-α (Περμέτ.) πληθ. γράτσ̈-κα-τε̮ καὶ νγράντσ̈-κε̮-α (Περμέτ.)

γρατσόj : ρ. οὐδ. (γ. Τυραν.)=βουτῶ, βυθίζω· [τουρκ. bατμάκ, bατίσ).

γρατσ̈όν βέντι (Τυραν.)=χ̆ούμπ βέντι (ὑποχωρεῖ τὸ ἔδαφος) νdε̮ περ λjούμνατ πε̮ρσίπε̮ρε̮ ᾰσ̈τε̮ ζάλ, κουρ σ̈κέλj κάλjι ζ̆ύτετε̮.

γράφ. ρημ. οὐδ. ἴδ. γραθ. ρ.

γράφε̮με̮-α (γ). ἴδ. γραχ̆ε̮με̮-α (Βεράτ.) πληθ. γράφε̮ματε̮: τὰ χνότα, ἡ ἀποφορὰ τῆς ἀναπνοῆς.

γράχ̆ε̮με̮-α (Βεράτ.)=αἱ τελευταῖαι ἀναπνοαὶ τοῦ θνήσκοντος· τὰ λοίσθια.

γρέθ-ι (γ)=ρράχ̆ουνε̮, πό jο δὲ ε κρέχουνε̮, ε ι νdρέκjουνε̮· ἴδ. λjί-νι.

γρε̄θ-ι (γ) καὶ γρέθ-ι (τ) πληθ. γρε̄θε̮τε̮ (γ. τ.)=ἡ σφῆκα· καὶ γρένε̮ζε̮-α (γ) καὶ γρέρε̮ζε̮-α (τ) πληθ.-α-τε̮.

Γρέκ-ου=γραικός, ἕλλην. πληθ. Γρέκε̮τε̮.

Γρέκjε-jα ἴδ. γρεκjίνjε̮-α.

Γρεκjί-α=ἡ Ἑλλὰς ἴδ. γε̮ρκjί-α.

Γρεκjε̮νί-α (γ) ἡ Ἑλλὰς καὶ γρεκjε̮ρί-α.-(τ).

γρε̮κjίνjε̮-α=γερκjίνjε̮=ἑλληνίς.

γρε̮κίσ̈τε-jα=γε̮ρjίστε-jα=ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα.

γρέμε̮-α (Βεράτ.-Περμέτ.)???=κρημνός· γρεμίνε̮-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πληθ. γρεμίνατε̮.

γρεμίσ-ίσ-ίτ (τ) [παραβ. ἑλλην. γρεμίζω-κρημνίζω] ἴδ. ρε̮dσόj. ρρε̮ζόj.

γρεμίσεμ ἴδ. ρρεdσ̈όχ̆εμ, ρρεζόχ̆εμ.

γρέπ-ι πληθ. γρέπατε̮ [ἑλλην. γρύπος]=ἄγκιστρον, ἀγκίστριον· γρεπθ-ι τὸ ὑποκορ.=μικρὸν ἀγκίστριον.

γρεπόj : (Τσραν.) ρ. ἐνεργ. συλλαμβάνω μὲ τὸ ἀγκίστριον (ἐκβάλλω)· γρεπόj πούσ̈κε̮νε̮=νdσ̈ιέρ τε̮ μbούσε̮τε̮ με γρέπ.

BKSH

γρέσ̈τε̱-α ('Ελβ.), γρέσ̈ε̱-α (Τυρ.), γρέσ-ζι (Καβαjα)=ὄμφαξ, ἀγουρίδα πληθ. γρέσ̈τε̱-τε, γρέσ̈ε̱τε̱.

γρῖj: (γ) ρ. ἐνεργ.=λειανίζω, κόπτω ψιλά, ψιλά.-γρῖj (τ) τὸ παθ γρίχ̌εμ (γ. τ.)

γρίγjε-jα (bogdan-budi) πληθ. γρίγjετε̱=ἀγέλη, κοπάδι, ποίμνιον. [Λατιν. grex-gis] γρικ-ι ('Ελβασ.)-γρίγjε̱νε̱-α ἴδ. τούbε̱-α (Σ) τούφε̱-α, κοπέ-jα.

γρίζε̱λε̱-α (Σ) ἴδ. λjαράσ̈κε̱-α πληθ. γρίζ̌ε̱λατε̱.

γρίλ-ι: εἶδος πέτρας μαλακῆς κοινῶς λίσβας. 2) γρίλ (γ)=τοκ' ε-ζέζε̱.

γρίμε̱-α (Σ)=τσ̈ίκε̱-α.-νjε̱ γρίμε̱=νjε̱ τσ̈ίκε̱=πάκε̱ζε̱.

γρίμτσε̱-α (Σ) θε̱ρρίμε-jα. πληθ. γρίμτσατε̱· (τρίμματα).

γριμε̱τσόj=θε̱ρμόj=τρίβω τὸ ψωμὶ-γριμε̱τσόχ̌εμ. τὸ παθητ.

γρίνdεμ: (Σ) ρ. ἀποθ. κοινῶς γρινιάζω, τρώγομαι· καὶ γε̱ρνγjίτ-εμ (Περμέτ.) γρίχ̌εμ (Σ. καὶ Τυραν.)=χ̌άχ̌εμ (Σ. καὶ Τυραν.).

γρίνdε̱σ-ι πληθ. γρίνdε̱σιτε̱=ὁ γρινιάρης· καὶ γε̱ρνjίτε̱σ-ι (Περμέτ.) πληθ. γε̱ρνjίτεσιτε̱, γρινdαβέτσ (Βερατ.) ἀρσ. γρινdαβέτσ-κε̱-α θηλ. γρινdαβέτσ-κα-τε̱ πληθ.

γρίσ: ρ. ἐνερ.=ξεσχίζω ἐκ τῆς πολυχρηστίας (ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων) καὶ σ̈κjύεj (Σ) καὶ σ̈κjῦj τὸ παθητ. γρίσεμ καὶ σ̈κύχ̌εμ.

γρισ̈: (γ. τ.) ρ. ἐνεργ.=προσκαλῶ (εἰς χαράν, εὐωχίαν). καὶ γε̱ρσ̈έσ̈, (Περμέτ.) έτ-έτ ἀόρ. γρίσ̈κ-ε-ι μετχ. γρίσ̈ουνε̱ (γ), γρίσ̈ουρε̱ (τ) ἀορ. καὶ γε̱ρσ̈ίτα-ε-ι. μετχ. γε̱ρσ̈ίτουρε̱ ἴδ. φτόj (τ).-ε κᾶμ γρίσ̈ουνε̱ πε̱ρ dρέκε̱, πε̱ρ dάρκε̱.

γρίσ̈ (Περμέτ.) προσκαλῶ εἰς γάμον (ἁπλῶς ἄνευ ἐξόδων) ἐνῷ φτόνj προσκαλῶ εἰς γάμον μὲ ἔξοδα· ε κᾶμ φτούαρ με dάσ̈ με κουλjάτσ. (οἱ προσκαλούμενοι προσφέρουσιν κριὸν εἰς τὸν γαμβρὸν ἄρτον καὶ οἶνον). τὰ παθητ. γρίσ̈εμ, γε̱ρσ̈ίτεμ, φτόνεμ.

γρίφσ̈ε-α (γ. Μαλεσία) εἶδος καρακάξης. 2) γρίφσ̈ε̱-α (Περμέτ.)= λjαράσ̈κε̱-α, καὶ γρίπσ̈ε̱-α Κρόjα.-καὶ τσότε̱-α (Τυραν.).

γρίχ̌ε̱-α τὸ ἀκόνιον. (Τοσκ. Σκ.) καὶ γρίχ̌ε̱νε̱-α ('Ελβασ.-Τυραν.) πλ. γρίχ̌ε̱νατε̱.

γριχ̌όj ('Αργυρ.) ρ. ἐνερ.=ἀκονίζω, τροχίζω. τὸ παθ. γριχ̌όνεμ.

γρόζ̌ουλε̱-α (Σ)=κόκρ' εζέζε̱ σι σάτσ̈ε̱ κjι γjίνdετε̱ νdε̱ γρούνετ. πλ. γρόζ̌ουλjατε̱· καὶ μοδούλε̱-α ('Ελβασ.) ὁ ἀρακᾶς πληθ. μοδούλjατε̱.

BKSH

καὶ κε̱λόγjε̱νε̱-ι (κλόγε̱ρι) πληθ. ιτε̱ ἡ αἶρα. τὸ ζιζάνιον τοῦ σίτου.

γρομε̱σίj (γ) ρ. οὐδ. ἐκβάλλω ἐκ τοῦ στόματος τὰ ἐν τῷ στομάχῳ ἀέρια· ἐρεύγομαι.-καὶ γραμε̱σίj (γ) αῦ κjε̱ χ̄α σ̈ούμε̱, πρᾱμᾱ νdσίρ φρύμε̱ νγα γόjα.-καὶ γρομε̱σίj ἢ γρομε̱σίτ (τ).-χ̄απ γόjε̱νε̱ (Περμέτ).

γρομε̱σίνε̱-α γραμε̱σίνε̱-α (γ) ἡ ἀφῃρ. ἔννοια = ἡ ἐρωγή· ἔρευγμα.

γρρόνα-τε̱ (Μυζεκjέjα) = γρόπατε̱ κj' ι-κᾱ νγρᾱνε̱ ούjε̱τ' ε πουρρόϊτ ἴδ. γε̱ρρύεj.

γρόπε̱-α: πληθ. γρόπατε̱ = τάφρος, λάκκος [Σλαυϊστί: γρόπ = τάφος. Γερμαν. Grube, Graben, 'Αγγλ. grave = ὄρυγμα, τάφος].

γροπόj = ἀνοίγω τάφον, λάκκον.

γροπόρε-jα (Καβαjα-Βεράτ.) = κοιλάς, κοίλωμα. πληθ. γροπόρετε̱. καὶ γροπε̱σίνε̱-α· πληθ. γροπε̱σίνατε̱, γροπε̱σίρε̱-α (τ) πληθ. γροπε̱σίρατε̱.

γρόσ̈-ι πληθ. γρόσ̈τε̱: τὸ γρόσιον = μὲ 40 παράδες.

γρόσ̈ε̱-τε̱ (πληθ. μόνον) (Βερατ.)=τὰ φασόλια (γ) 2) ἐν γένει τὰ ὄσπρια (τ) ἡ φακὴ ἴδ. ρρύλε̱-α (τ).

γρούα-jα (τ) πληθ. γράτε̱ = γυνή, (γ) γνούα (=γυνή).

γρούε-jα (γ) γjύσμε̱ γρούαjε = γρόαj ε θύερ = μισόκοπη.

γρουμάσ-ζι ('Αργυρ.) πληθ. γρουμάζετε̱ = λάρυγξ.

γρούμbουλε̱: ἐπιρ. συμμαζευτά, κουβάρι. (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων) ουπε̱ρμbλjόθνε̱ γρούμbουλε̱ = συμμαζώχθησαν κουβάρι. = ρρούδουρε̱ πισ̈τιέλουρε̱ πόσι λjε̱μσ̈.

γρουμbουλόj : ρημ. = πε̱σ̈τιέλε̱ γρούμbουλε̱: παθ. γρουμbουλόχ̄εμ.

γρούμbουλε̱-ι (γ.) ἴδ. γαμούλε-jα = σωρός. πληθ. γρούμbουjτε̱.

γρουνάρ-ι (γ) = σιτών, σιταποθήκη· πληθ. γρουνάρε̱τε̱.

γρούν-ι (γ) ὁ πληθ. λείπει = σῖτος καὶ γρουρ-ι (τ.) ἀρσ. γρούνε̱τε̱ (γ) καὶ γρούρε̱τε̱: οὐδ. = τὸ σιτάριον.

γρουνόρε-jα: αjο ἄρε̱ κjε̱ κα κjε̱νε̱ μbιέλε̱ γρούνε̱ = ἀγρὸς ἐσπαρμένος σῖτον. πληθ. γρουνόρετε̱.

γρούσ̈τ-ι πληθ. γρούσ̈τετε̱ (τ) καὶ γρουσ̈τατε̱ (γ) [ἑλλην. γρόνθος] ι bίε με γρούσ̈τ = τὸν κτυπῶ μὲ ταῖς γρονθιαῖς.

γρύκε̱-α: πληθ. γρύκατε̱: τὸ ἔσωθεν τοῦ λαιμοῦ. 2) τὸ στόμιον ὡς γρύκ ε πούσιτ = τὸ στόμιον τοῦ φρέατος. 3) κόλπος ὡς γρύκ'ε dέτιτ. = ὁ κόλπος τῆς θαλάσσης. 4) χαράδρα, στενὸν μεταξὺ δύο

BKSH

ὀρέων ὡς γρύκ'ε μάλj'τ=ἡ κλεισοῦρα τοῦ βουνοῦ. καὶ (γ) ὄκάλ'ε μάλjιτ.

γρυκε̱σίj-α (budi) = λαιμαργία πληθ. γρυκε̱σίτε̱.

γρυκε̱σούερ-όρι (γ)=λαίμαργος· ἴδ. γουσ̈πούερ-όρι. πληθ. γρυκε̱σό-ρε̱τε̱. καὶ συνήρ. γρυκε̱σούρ-όρι. τὸ θηλ. γρυκε̱σόρε-jα ἴδ. γου-σ̈πόρε-jα· πληθ. γρυκε̱σόρετε̱.

γρύκε̱σ-ι (γ.) ἀρσ. — γρύκε̱σε-jα θηλ. — τὸ πληθ. ἀρσ. γρύκε̱σιτε̱, θηλ. γρύκε̱σετε̱.

(ι-ε-τε̱-) γρυμόσουρε̱ (Βεράτ)=ι-ε-τε̱ dóbε̱τε̱=ι-ε-τε̱ λjίγε̱τε̱=ἀδύ-νατος, λιγνός, ἰσχνὸς -ἡ -όν.

(ι-ε-) γρύνjε̱=ἐπιθ. (ψωμὶ) σιταρένιο.=boύκ'ε γρύνjε̱. — καὶ (Σ) ι-ε-γρύjτε̱, ι-ε- γρύνε̱τε̱. (Κρούjα)

γυπ-ι (Σ)=κοινῶς τὸ λαμνί· γυπ' ι-πιστόλjε̱σε̱=τὸ λαμνὶ τοῦ πι-στολιοῦ. ἴδ. ναβλί-α, ναμλjί-α (Σ).

Γj

γjά-jα (γ. budi)=ἡ θήρα, τὸ κυνήγιον. *γjάε-jα* (Σ), γjαχ̄-ου (τ), γjουτί-jα (Τυράν.) πληθ. γjουτίτε̱.

γjᾶ-jα: ὄνομα περιληπτ. τὸ πρᾶγμα Λατιν. res (γ) καὶ γjέ-jα (τ) 2) περιουσία, πλοῦτος γjᾶj' ε γjάλε̱=τὰ κτήνη, τὰ πρόβατα. 3) ἐπιρ. ἀρν.=οὐδέν, μηδέν σ' ἐ̱στε̱ γjε̱=δὲν εἶνε τίποτε· ἢ σ' ε̱σ̈τε̱ γjε̱ κάφσ̈ε̱=δὲν εἶνε τίποτε. — πε̱ρ πακ γjε̱ dέσ̈α τε̱ βρίτεμ=ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκοτωθῶ· ἴδ. ασγjᾶ, ασγjέ κουρρε̱γjᾶ (Σ).

γjᾶj-ᾶν-ᾶν (bogdan) ἴδ. γjεj-έν-έν (γ).

γjά-ι (Σ)=βόγκημα, βογκητός· ἴδ. νε̱κίμ-ι.

γjάj: ρημ. οὐδ. ἀόρ. γjάβα-ε-ου, μτχ. γjᾶμ (γ), γjάρε̱ (τ)=ὁμοιάζω. 2) τριτοπρόσωπον ρημ. με̱-τε̱-ι-να-ου-ου, γjᾶν=με-σε-τὸν ἢ τὴν-μας-σας-τοὺς ἢ τὰς=πρέπει, τερειάζει, ὁμοιάζει: ι γjᾶν τ' ετ=ὁμοιάζει τὸν πατέρα του, ι γjᾶν σ' έμε̱σε̱=ὁμοιάζει τὴν μητέρα. — κε̱jὸ ρρόβε̱ σ' τε̱ γjᾶν=αὐτὸ τὸ φόρεμα δὲν σοῦ πρέπει. γjᾶν τε̱ βέτε=πρέπει νὰ ὑπάγω, γjᾶν τε̱ bένj κε̱τε̱ πούνε̱=πρέπει νὰ κάμω αὐτὴ τὴ δουλειά. — σ' γjᾶν τε̱ bέντσ̈ κε̱τε̱ πούνε=δὲν πρέπει νὰ κάμης

BKSH

αὐτὴν τὴ δουλεϳά. 3) τριτοπροσ.=συμβαίνει: κε̱ὂτοὺ γjάου νjε̱χ̃έρε̱= οὕτω συνέβη ποτέ. σ' γjάου αjό πούνε̱; = πῶς συνέβη αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις; ἴδ. γodίτ.

γjάκ-ου: πληθ. γjάκνα-τε̱ (γ) γjάκρα-τε̱ (τ). αἷμα. 2) φόνος. μος bε̃ν γjάκ ε bόλjbε̱. (φράσις)=μὴ κάμῃς φονικόν.—κᾶμ ρε̱νε̱ μbε̱ γjάκ= διέπραξα φόνον, εἶμαι φονεύς. — μόρα γjάκουν' ε τ'ιμ-έτ, α τ'ιμβε̱λᾶ, α τ' ιμ bιρ, α μίκουτ τ' ίμ = ἔλαβον ἐκδίκησιν διὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός μου, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ τοῦ υἱοῦ μου ἢ τοῦ φίλου μου. 3) γjάκ=συγγεγὴς ἐξ αἵματος.—jέμι γjάκ=εἴμεθα συγγενεῖς.— γjάκου ούjε̱ σ' bε̱χ̃ετε̱=τὸ αἷμα νερὸ δὲν γίνεται.—κοῦ ὂκε̱λj πλjάκου, dέλj γjάκου=ὅπου πατεῖ ὁ γέρων ἐξέρχεται αἷμα. (παροιμ.).

γjάκε̱σ-ι=φονεύς, πληθ. γjάκε̱σιτε̱-γjάκε̱σε-jα=ἡ φονεὺς πληθ. γjάκε̱σετε̱-γjακε̱τούαρ-όρι (ἀρσ.) πληθ. γjακε̱τόρε̱τε̱. γjακε̱τόρε-jα πληθ. γjακε̱τόρετε̱. γjακατάρ-ι (Βερ τ) πληθ. γjακατάρε̱τε̱, τὸ θηλ. γjακατάρε-jα γιακατάρετε̱.—καὶ γjακσούερ-όρι καὶ γjακσούρ-ορι πληθ. γjακσόρε̱τε̱. τὸ θηλ. γjακσόρε-jα πληθ. γjακσόρετε̱.

γjακόνj: ρ. ἐνερ. (Περμέτ) ἴδ. ρ. περγjᾶκ. — ('Αργυρ.) γjακε̱τόj.

γjακόνεμ (Περμέτ) ἴδ. περγjάκεμ-γjακε̱τόνεμ ('Αργυρ.).

γjακε̱σίj-α (budi)=φόνος. πληθ. γjακε̱ὂίτε̱. — bᾶνj γjακε̱σίj = διαπράττω φόνον, φονεύω.

γjακόν-ι (budi), dὂκόν-ι (Σ) = διάκονος, διᾶκος.

γjακ-bάμε̱σ-ι (γ) = ὁ μαχαιροβγάλτης, ὁ χύνων αἷμα (ἀνθρώπων) τὸ θηλ. γjακ-bάμε̱σε-jα· πληθ. γjακ-bάμε̱σιτε̱ ἀρσ. γjακ-bάμε̱σετε̱ θηλ.—γjαbε̱ρε̱σ-ι, γjακbέρε̱σε-jα θηλ. τὸ πληθ. γjακ-bέρε̱σιτε̱ ἀρσ. γιακbε̱ρε̱σετε̱ θηλ.

γjακούνd: (γ) γjακούνdι (γ), γjε̱κούντ (τ) γjικούνdι (t) = εἴς τι μέρος, κοινῶς εἰς κανὲν μέρος, μbε̱ὂdο βε̱ντ-ε κε̱ρκόβα πο σ'ε γjέτὂε̱ γjακούνdι=τὸν ἐζήτησα παντοῦ ἀλλὰ δὲν τὸν εὗρον εἰς κανὲν μέρος. —dοτε̱ jέτε̱ φὂέχ̃ουρε̱ γjε̱κούντ = θὰ εἶνε κρυμμένος εἰς κανὲν μέρος· ἀντιθ. ασγjακούνd (γ) ασγjακούνdι (γ) ασγjε̱κούντ (τ) ασγjε̱κοῦνdι (τ) κουρκούνd (Σ) κουρκούνdὶ (Σ).

γjάλε̱ = ἐπιρ. ζωντανῶς. jᾶμ γjάλε̱=εἶμαι ζῶν.=ζῶ. ἰὂτε γjάλε̱ ι-άτι= ἔζη ὁ πατήρ του.—σ' ᾶὂτε γjάλε̱ πο κᾶ βdέκουρ=δὲν ζῇ ἀλλ' ἀπέ-

θανεν. 2) σημ. ἀπαράλλακτος, ὅμοιος. ε bᾶνα γjάλε̱ σι ατε̱ = τὸ ἔκαμα ὅμοιον μὲ αὐτήν. — κε̱νdόν γjάλε̱ σι γjέλj = τραγουδεῖ ἀπαράλλακτα ὡς πετεινός. ι-γjάλε̱-ι ἐπιθ. = ζωντανὸς 2) ζωηρός· ἀντιθ. ι βdέκουνε̱ = θνητός. ε-γjάλε̱-α = ζωντανὴ 2) ζωηρά. — ἄσ̌τε̱ ι γjάλε̱ = εἶνε ζωντανός, εἶνε ζωηρός.

γjάλjμε̱-α (Σ. Βερατ) = σπάγγος, σχοινίον ψιλὸν πληθ. γjάλjματε̱ καὶ γjάλjμε̱-ι (τ) πληθ. γjελjμίτρετε̱.

γjαλjούσ-τρε̱-α (Μιρεdίτα) πληθ. γjαλjούσ̌τρατε̱ = παράθυρον. — γjάλπε̱-ι ἢ οὐδετέρως γjάλπε̱τε̱: πληθ. γjάλπε̱ρατε̱ = βούτυρον. καὶ (γ) τε̱ λjύνε̱-τε̱ οὐδ. ὁ πληθ. λείπει.

γjάμε̱-α (γ) = κακὴ εἴδησις (ἐπὶ θανάτου) ι έρδι γjᾶμα = τοῦ ἦλθε κακὴ εἴδησις. τ'άρθτε̱ γjάμᾶ. καὶ γjέμε̱-α. γjάμε̱-α (γ. budi) = ἀντήχησις, θρῆνος. γjᾶμ'ε μότιτ (γ) (Μαλjισία) = ἡ βροντὴ ἴδ. σ̌κρέπι μότι (γεγ. Μαλεσία).

γjάμ-ι, = γjεμίμ-ι-πληθ. γjεμίμετε̱. γjιμίμ-ι. (γ) πληθ. γjᾶματε̱, γjε̱μίμέτε̱, γjιμίμετε̱ = ἀντήχησις, βοὴ 2 (Σ. budi) βόγκημα.

γjᾶμ (γ) γjαρε̱ (τ) μετοχ. τοῦ γjαj (γ. bogdan).

γjάνdε̱ρρε̱-α (γ), γjένdε̱ρρε̱-α (τ) πληθ. γjάνdε̱ρρατε̱ = ὁ ἀδήν, οἱ ἐλῃὲς κοινῶς τὰ γλυκάδια.

γjάνε̱-α (Βεράτ) = bαλτα κjε̱ λjε̱ λjούμι κουρ βε̱ρσ̌ίν.

γjᾶνε̱ (γ) καὶ γjέρε̱ (τ) = ἐπιρ. = εὐρέως, φαρδιά. ἀντιθ. ι-ε-νγούσ̌τε̱.

(ι) *γjᾶνε̱* (γ) ι γjέρε̱· πλατύς, εὐρύς.

(ε) *γjᾶνε̱* = ε γjέρε̱ = πλατεῖα, εὐρεῖα.

(τε) *γjάνε̱τε̱*, (γ) = τε̱ γjέρε̱τε̱ (τ) = τὸ πλάτος, τὸ εὖρος.

γjανόj (γ) ἴδ. σγjανόj (γ) σγjερόνj (τ) γjερόνj (τ).

γjανόχ̌εμ (γ) ἴδ. σγjανόχ̌εμ (γ) σγερόνεμ (τ) γjερόνεμ (τ).

γjάρπε̱νε̱ (budi) (γ). γjάρπε̱ρε̱ (τ) = ὄφις. πληθ. γjάρπε̱νατε̱ (Ἐλβασ.) γjάρπε̱νιτε̱, γjαρπάνj-τε̱ καὶ γjερπίνjτε̱ [ἴδ. Ἑλλην. Ηερπω, σερπω = ἕρπω].

γιάρε̱ (τ) μετχ. τοῦ ρημ. γjάμ ὃ ἴδε.

γjάσ-ατ-ατ· (Σ) ἴδ. σγjασ-ατ-ατ. ρῆμα.

γjάτεμ ἴδ. σγjάτεμ.

γjάσε-jα (bogdan) καὶ γjασε̱-α = ὁμοιότης· πληθ. γjάσετε̱ καὶ σατε̱.

γjάσ καὶ νγjάσ-έτ-έτ (Κόρτσ̌α) με̱-τε̱-ι νγjετ = με-σε τὸν ὁμοιάζει.

BKSH

ι νγjάσ = τὸν ὁμοιάζω.-καὶ πε̱ρ̣γjάσ (τ). με̱-τε̱-ι-νκ-ου-ου γjάσ = με-σὲ-τὸν-μᾶς-σᾶς-τοὺς ὁμοιάζει.

(ι) *γjάσιμ-ι*: ἀρσ. = εὐπρεπής· πληθ. τε̱ γjάσιμιτε̱.

(ε) *γjάσιμε-jα* θηλ. πλ. τε̱ γjάσιμετε̱.-καὶ ι γjασέμ-ι ἀρσ. ε γjασέμε-jα θηλ. πληθ. τε̱ γjασέμιτε̱ ἀρσ. τε̱ γjασέμετε̱-θηλ.

γjάσ̈τε̱: ἀριθμ. = ἕξ. 6.-γjάσ̈τε̱-μbε̱-διέτε̱ = δέκα ἕξ καὶ γjάσ̈τε μbε̱ δίτε̱ (γ) καὶ γjάσ̈τε̱ μbε̱ δέτε̱ (γ).

γjασ̈τε-διέτε̱ = ἑξήκοντα· καὶ γjασ̈τε-δίτε-γjαστε-δέτε.

ι γjάσ̈τε̱-ι ε-γjάστε̱-α = ἕκτος-ἕκτη.

γjαστε̱με̱ζάj: πολλαπλασιαστικὸν ἐπίρ. = ἑξαπλῶς (Περμέτ).

(ι) *γjάσ̈τε̱με̱στε̱-ι* (Περμέτ.) = ἑξαπλοῦς.

(ε) *γjάσ̈τε̱με̱στε̱-α*: θηλ. = ἑξαπλῆ.

γjαστε̱με̱ζόνj: ρ. ἐνεργ. = κάμνω ἑξαπλοῦν, ἑξαπλασιάζω· τὸ παθητ. γjασ̈τε̱με̱ζόνεμ (Περμέτ).

γjασ̈τίσ-ι = ἡ ἑξὰς τὸ θηλ. γjασ̈τέσε-jα· ἡ ἑξάς.

γjασ̈τε̱σε̱: ἐπίρ. = ἑξαχῶς, ἑξαχῇ κατὰ ἓξ τρόπους.

γjάτε̱: ἐπίρ. = μακρῶς· γλjάτε̱ (Ὕδρα-Ἰταλο-Ἀλβανικόν).

(ι) *γjάτε̱-ι* = ὁ μακρὸς ε-γjάτε̱-α = ἡ μακρὰ καὶ (ι-ε) γλjάτε̱: ἀντιθ. ι-ε σ̈κούρτε̱νε̱ (γ) ι-ε-σ̈κούρτε̱ρε̱ (τ).

γjατόj: ρῆμα ἐνεργ. = μακρύνω, bε̱j τε̱ γjάτε̱: ἀντιθ. σ̈κουρτόj.—καὶ νγατόj (γ. τ.) τὸ παθ. γjατόχ̈εμ-νγατόχ̈εμ (τ).

γjατάρ-ι (bogdan) πληθ. γjατάρε̱-τε̱ = κυνηγός.—τὸ θηλ. γjατάρέ-jα πληθ. γjατάρετε̱.—γjατούκρ-όρι· πληθ. γjατόρε̱τε̱ καὶ γjαχ̈τάρ-άρι πληθ. γjαχ̈τάρε̱τε̱· τὸ θηλ. γjαχ̈τάρε-jα πληθ. γjαχτάρετε̱.—γjατόρε-jα = ἡ κυνηγὸς πληθ. ετε̱ καὶ γjουετάρε-jα πληθ. γjουετάρετε̱.—καὶ ἀρσ. γjουτάρ-ι· πληθ. γjουτάρε̱τε̱.—τὸ θηλ γjουτάρε-jα πληθ. γjουτάρετε̱.

γjάχ̈-ου (τ) ἴδ. γjᾶ-jα (γ).

γjε̱-jα (τ) ἴδ. γjᾶ-jα· ὁ πληθ. λείπει.

γjέγjεμ: (budi-γ-τ.) ρ. ἀποθ. = ἀκούω. ἴδ dε̱γjόj, νdε̱γjόj, νdεγjόj. φρᾶσις: σ' αστε̱ πᾶμ ε γjέγjουνε̱ = ἀόρατον καὶ ἀνήκουστον πρᾶγμα. τε̱ γjέγjουνε̱-ιτε̱ (budi) = ἡ ἀκοή.

(ι)-*γjέγjεσ̈ιμ-ι* (budi) εὐπειθὴς ἴδ. ι νdε̱γjουέσ̈ιμ-ι.

(ε)-*γjέγjεσ̈ιμε-jα*: θηλ. ἴδ. ε-νdε̱γjουέσ̈ιμε̱-jα.

BKSH

γjε̱ζᾶρ-ι (Περμέτ.) ἴδ. γjιζᾶρ-ι: πληθ. γjεζάρε̱τε̱.

γjέθ-ι (Σ) πληθ. γjέθ-τε̱ τὰ (πυκνὰ) φύλλα τῶν δένδρων, καὶ

γjέθε-ja (γ. τ.) καὶ φλjέτε̱-α πληθ. φλέτε̱τε̱.-γjεθε̱σόj (γ) ρ. οὐδ. κοινῶς ξανοίγω τὰ φύλλα. γjεθε̱σόjε̱νε̱ dρούτε̱=τσ̈έλjινε̱ dρούνjτε̱= ξανοίγουν τὰ φύλλα. ἴδ. γε̱λόj.

γjε̱̈j: (γ) ρ. ἐνερ.=εὑρίσκω ἀντιθ. χ̊ουπ, (Σ) χ̊ούμπ, χ̊ουμbάσ γjένj (τ) μ.τ.χ. γjέτουνε̱ (γ) καὶ τρεσ (Σ) ρημ. Bdίρ, Bbάρ, bιρ (Σ), bαρ (Τσ̈άμ).

γjεj μετοχ. γjέτουρε̱ (τ): ι έρθνε̱ τε̱ γjέτουρατε̱ (Περμέτ.) = τῆς ἦλθον τὰ ἔμμηνα (ἐπὶ γυναικῶν).

γjεκούνd ἴδ. γjακούνd.—γjεκούνdι—ἴδ. γjακούνdι.

γjελj-ι: πληθ. γjέλjατε̱=ἀλέκτωρ, πετεινός.—καὶ κε̱νdέσ-ι (=ὁ ᾄδων, ὁ ψάλτης) (Περμέτ.) γjέλjε πούλjε̱=ἀλέκτωρ· πρὸς διάκρισιν ἄλλων. γjέλjε dέτι, ἰνδιᾶνος, γάλλος.—καὶ καπόσ̈-ι καὶ κοκόσ̈ ι (᾿Αργυρ.). γjελj-γρεκ-ου (᾿Ελβασ.) νjε̱ φάρε̱ γjελjι κjε̱ λjεν πα πούπουλα μbασε̱νdάϊ ζε̱νε̱ ε ι dάλjε̱νε̱ λέγεται καὶ γjελj-κοκότ (Σ).

(ι) *γjέλbε̱ρε̱-ι* ἀρσ. = ὠχρός, χλωμός, πράσινος τὸ θηλ.

(ε) *γjέλjbε̱ρε̱-α*=ὠχρά, κιτρίνη.—ἴδ. ι-ε πρέσ̈τε̱. ι-ε-ρίμτε̱.

γελjbε̱ρόj: ρημ. ἐνερ.=πρασινίζω.

γjελbε̱ρόχ̊εμ: παθητ.=πρασινίζομαι· καὶ γjελbε̱ρόνεμ.

γjελbάbε̱-α (Dίbρα)??? dσιdσε̱λίμε̱-α πληθ. γjελjbέbε̱τε̱.

γjέλε̱-α πληθ γjελε̱-τε̱=τὸ φαγητόν. γjέλ'ε bουρbουλjέτουρε̱ (Περμέτ.)=ἀρτημένον φαγητόν, πασχαλινόν· ἀντιθ. γέλjε̱ κρεσ̈μόρε= νηστίσιμον φαγητὸν (τ) καὶ γjέλε̱ ι μασ̈ε̱νύρε̱ (Περμέτ.)=τεσσαρακοστινὸν φαγητόν.

γjελίνj (Βεράτ.)= ψάχνω διὰ τοῦ ράμφους πρὸς τροφήν· σ̈ικόj κε̱τού ε ατιέ μος γjενj γjε̱ πε̱ρ τε̱ νγρένε̱· πο γjελίνj πούλjα· ἴδ. γjέλε̱-α.

γjελῖνj (budi-Τοσκ-bogdan) ρ. οὐδ.=μbαχ̊εμ ι γjάλε̱, 2) ψάχνω πρὸς τροφὴν διὰ νὰ ζήσω.—νjερίου γjελῖν με bούκε̱ = ρρόνε̱ με bούκε̱ (bogdan) ἴδ. ρρόj, jετόj.

γjέλουνε̱ (budi) καὶ γjέλμ (budi) μτχ.=με ρρούεμ.

γjελῖνj-ῖν-ῖν (bogdan) ρ. οὐδ.=ζῶ, διάγω τὸν βίον, κοινῶς περνῶ τὴν ζωήν· σ̈κονj jέτε̱νε̱. γjελίνjε̱με̱ νdε̱ νjε̱ σ̈τε̱πί=ζῶμεν (κατοικοῦμεν) εἰς μίαν οἰκίαν. — κᾶμ γjελίτουνε̱ σ̈ούμε̱ βιέτ νdε̱ δε̱̃τ τ'

BKSH

Α'ρbε̣νιτ = ἔζησα πολλὰ ἔτη εἰς τὴν 'Αλβανίαν. — με γjε̣λίτουνε̣ νdε̣ κε̣τε̣ jέτε̣ = διάγειν τὸν παρόντα βίον, αἰῶνα. — ἀόριστος γjε̣λί-τα-ε-ι, μτχ. γjελῖτουνε̣.

γjε̣με̣-α = γjάμε̣-α (γ).

γjεμε-μάθ-δι (Βερατ.) = κακόμοιρος· πληθ. γjε̣με̣-μbε̣δένjτε̣.

γjε̣με̣-μάδε-jα πληθ. γjεμε̣-μεδᾶτε̣ θηλ. = ἡ κακομοίρα.

γjεμίμ-ι (τ) καὶ γjιμίμ-ι (γ): πληθ. γjεμίμετε̣-γjιμίμετε̣· ἴδ. ρημ. γjεμόj (τ), γjιμόj (γ).

γjεμόj (τ) καὶ γjιμόj (γ): ρ. = βροντῶ, ἠχῶ, ἀντηχῶ ἐπὶ κυμάτων τῆς θαλάσσης, ἐπὶ βροντῆς, καὶ σωμάτων ἀντηχούντων· σημ. καὶ διώκω (γ) ἴδ. νdιέκ (Σ) ἴδ καὶ νεκόj. — γjεμόjε̣νε̣ μάλjετε̣ = βοΐζουν τὰ βουνά· γjε̣μόν dέτι = βρέμεται ἡ θάλασσα.

γjέμπ-bι ἢ γjεμ-ι (γ) πληθ. γjέμbατε̣ = τὸ ἀγκάθι.

γjέμbατσ̈-ι (Βεράτ.) ἴδ. θε̣ρέτσ-κε̣-α καὶ

γjέμπ-γομάρι = γομαράγκαθο.

γjε̣νdε̣jε-jα (τ) πληθ. γjε̣νdε̣jετε̣ καὶ γjινdε̣jε-jα (bogdan budi) ὄχλος, λαός, πλῆθος· 2) συγγενής. — πληθ. γjίνdε̣jετε̣· καὶ γjινd-ι (bogdan).

γjε̣νdεμ καὶ γjίνdεμ (τ. γ) εὑρίσκομαι, ἀντιθ. χ̇ουμbάσ. γjίνdεμ κέκj ('Ελβασ.) = σεληνιάζομαι. — μτχ. γjέντουρε̣ (τ) καὶ γjινdουνε̣ (γ).

γjε̣νῖj-α (budi) = λαός, συγγενεῖς· ὄνομα πέριληπτικόν, ἡ συγγένεια· καὶ γjινίj-α (bogdan) καὶ γjερί-α ('Αργυρ.) = ἡ συγγένεια.

γjε̣νdε̣ρρε̣-α (τ) ἴδ. γjάνdε̣ρρε̣-α.

γjε̄π-ι: πληθ. γjε̄πατε̣ (γ. 'Ελβασ.). = γjέρι ὃ ἴδ.

γjέρ-ι = νjε̣ ὅτᾶζε̣ πόσι μῖ κjι χ̇α ἀρρε̣ = κέτε̣ρρ (Βεράτ.).

γjέρ (Τοσκ. Βερατ. Πεσμέτ.), γjέρα ('Αργυρ.), νγjερ ('Ελβασ.) (Καβάjα), νγjετσ̈ ἢ ανγjέτσ̈ (Τυράν.) ἐπιρ. χρον. = ἕως, μέχρι· π. χ. νγjερ κε̣σάj dίτε = μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας· καὶ κjυρ κε̣σάj dίτε, = ἕως ταύτην τὴν ἡμέραν· νγjυτσ̈ καὶ κύτσ̈ (Σ. budi-γ). — γjέρμε̣ σοτ = ἕως σήμερον· καὶ μjετ, (budi. μbιερ (Κρούjα) dέρι ἢ αdέρι ἢ dερ (Σ) καὶ γjερσᾶ, νγjερσᾶ. dερσᾶ = ἐν ὅσῳ, ἕως ὅτου. — νγjερ κετού, νγjερ ατύ = ἕως ἐδῶ. νdjέρε̣ budi-bogdan) καὶ νdjέρι. νdῦ, εdῦj, νdυτσ̃ (γ).

BKSH

γjέϱbε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. γjέρbατε̱· = ἡ σταγών, ψεκάς.—καὶ πίκε̱-α πληθ. πίκατε̱. τσίκε̱-α πληθ. τσίκατε̱.

γjεϱbόj: ρ. οὐδ. = στάζω· καὶ πικόj, (Σ)-τσ̈ικόj.—γjερbόν σ̈τε̱πία = τσικὸν σ̈τε̱πία = στάζει ἡ οἰκία.

γjεϱdέκ-ου (Σ) ἴδ. γjιρdέκ-ου (Τυραν.) πλ.—ε̱τε· (λέξις Τουρκ.).

Γjέϱγjε̱ν-ι : χωρίον τοῦ Ἐλβασανίου.

γjεϱδίσ̈τε̱-α: πληθ. γjερδίσ̈τατε̱· νjε̱ φάρε̱ dρούρι κjε̱ bε̃ν λjούλjε τε̱ κούκjε εδὲ ε χ̌ανε̱ δῖτε̱.

γjέϱε̱ (τ) ἐπίρ. ἴδ. γjάνε̱ (γ).

(ι-ε-τε) *γjέϱε̱*· ἴδ. ι-ε-τε̱ γjάνε̱ (γ).

Γjε̃ϱκj-γj = ὁ Γεώργιος, ὄνομα κύριον.

γjεϱόνj (τ) ἴδ. γjανόj· τὸ παθ. γjερόνεμ (τ) ἴδ. σγερόνεμ σγjανόχ̌εμ (γ) καὶ νγjερόνεμ (Περμέτ).

γjεϱσᾶ καὶ νγjεϱσᾶ: ἐπιρ. = ἕως ὅτου: νγερσᾶ τε̱ βίνjε̱ ε παστajμεjα = ἕως ὅτου ἔλθῃ τὸ τέλος αὐτοῦ.

γjετί: ἐπιρ. (τ) = ἀλλοῦ· γjέτι (γ) νγjέτι (Σ) καὶ γjέτκε̱ (τ).

γjετκε̱ζε̱-α: (τ) ι θόνε̱ ατυ βέντι τεκ μbύλεν πατάτε.

γjέτουϱε̱: μετοχ. τοῦ γjενj = εὑρίσκω· καὶ (γ) γjέτουνε̱.

(τε̱) *γjέτουϱ-ιτε̱*: εὕρημα—τὸ τί εὑρίσκει τις.

(τε) *γjένdουϱιτε̱* = τὸ πῶς εὑρίσκεται.

γjεχ̌ένε̱-α = γέενα, κόλασις· πληθ. γjεχ̌ένατε̱.

γjῖν-ι, γjῖ-ρι (τ), γjῖ-ου (budi-bogdan) = μαστός, ὁ κόλπος, πληθ. γjῖj-τε̱· άπ γjῖj-τε̱ dιάλιτ = βυζαίνω τὸ παιδί, = άπ σίσε̱.

γjιζάϱ-ι (Περμέτ.) καὶ νγjιζάρ-ι· ὁ ὑποτυροκόμος, βοηθὸς τοῦ τυροκόμου ἴδ. γjίζε̱-α.—σ̈τοπάν-ι· bάdσ̈ο-jα (πληθ.) γjιζάρε̱τε̱ καὶ νγjιζάρε̱τε̱.

γjίζε̱-α: εἶδος τυροῦ παραγομένου ἐξ ὀξυγάλακτος.

γjίθε̱: ἐπιθ. ἀρσ. καὶ θηλ. = ὅλος-η· πᾶς-πᾶσα.—πληθ. γjίθε̱ καὶ τε̱ γjίθε̱ = ὅλοι, ὅλαι.—γjίθε̱ bούρρατε̱ = τε̱ γjίθε̱ bούρρατε̱ = πάντες οἱ ἄνδρες.—γjίθε̱ γράτε̱ καὶ τε̱ γjίθα γράτε̱ = πᾶσαι αἱ γυναῖκες.—γjίθε̱ bότα = ὅλος ὁ κόσμος· οὐδ. τε̱ γjίθε̱ = ε χ̌ᾶνγρα τε̱ γjίθε̱ = τὸ ἔφαγα ὅλον.

γjίθαζι: ἐπίρ. = γενικῶς.—γjιθε̱σέj (γ. τ. bogdan) = κρεjτ = ὅλως διόλου, ὁλοτελῶς.

γjιθεκούjναj (budi) ἀντὶ γjιθεκούιj.

γjιθε-ανdεj (Τυραν.)=παντοῦ, πανταχοῦ. —γjιθεκού=γjιθε κουνdό=πανταχοῦ-γjιθ' αῦ, γjιθ' αjό, γιθ' ατά=τηλικοῦτος, τηλικαύτη· καὶ γjίθεκύ, γjιθε κjό.— μάτσια χάνγρι γιθ' ατὲ μῑ=ἡ γαλῆ ἔφαγε τόσον μέγαν μῦν· γjιθενjι (γ)=γjιθενjε=πάντοτε ὁλονέν. —γjιθεκjίσ ('Ελβασ.) ἐπιρ.=τὸ σύνολον, τὸ ὅλον ὁμοῦ· π.χ. γjιθε κjισ πατ jα δά ατί =πᾶν ὅτι εἶχεν ἔδωκεν αὐτῷ· γjίθε νjερζιτ σ' μουντ τα bᾶνjε κετε πούνε πο αύ κjε dι=τσ' do νjερὶ σ' μούντ....=πᾶς ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ κάμη τοῦτο, παρὰ αὐτὸς ὅστις γνωρίζει με γjιθε dούερ φιάλjεσ (budi)=με τσ do φάιε φιάλjεσ=μὲ κάθε εἶδος λόγων.—γjιθεκούσ (Σ. bogdan) γεν. κοινοῦ·=πᾶς, ἕκαστος, πᾶς τις.—γεν. γjίθε κούιjτ, αἰτ. γjίθε κενd καὶ γjίθε κάνd (γ) γjίθε κουσdό:=ἕκαστος δήποτε, πᾶς δήποτε· γjιθε-σι-τσίλι=ἕκαστος· ἀρσ. καὶ γjιθ' ι τσίλjι γjιθεσι-τσίλjα=ἑκάστη· θηλ. καὶ γjιθ' ε τσίλjα γjιθε-σε-σὶ=ὅπως δήποτε, καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον· γjιθε πρέj μέjε,-τέjε-ατι=ἐξ αἰτίας μου-σου-αὐτοῦ· γjίθε πρεj νέσ-jουσ-ατύνε=ἐξ αἰτίας ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν· γjιθε ούνε-τυ-αῦ-να, jου-ατά· ἐγὼ-σὺ-αὐτὸς ἡμεῖς-ὑμεῖς-αὐτοί (ἤμην ἡ αἰτία).— γjίθε τσ do=πᾶν ὅτι θέλεις, πᾶν εἶδος. —γjιθε κjίσ:=τὸ ὅλον· τὸ πᾶν· γjιθε τσ φάρε γjᾶjε=παντοδαπά, παντοῖα, διάφορα, ποικίλα.-καὶ γjίθε τσ' φάρεσ-γίθε φάρεσ-γjίθε τσ' μος-γjίθε κjίσ.—γjιθε-κούνdι=παντοῦ εἰς ἅπαντα τὰ μερη· γjίθε κjίσ κουjτὸν νjερίου=γjίθε τσ' κουjτόν νjερίου=πᾶν ὅτι σκέπτεται ὁ ἄνθρωπος.—μbε γjίθε βεντ=μbε τσ' do βέντ=εἰς πάντα τόπον.—περ γjίθε χέρε=περ τσ' do χέρε=εἰς πᾶσαν στιγμήν· περ γjίθε μbρᾶμε=περ τσ' do μbρᾶμε=ἀνὰ πᾶσαν, καθ' ἑκάστην ἑσπέραν· γjίθε νjερίj=(budi)=τσ' do νjερῖ=πᾶς ἄνθρωπος· περ γjίθε ανε=μbε τσ' do άνε=εἰς πᾶν μέρος.—γjίθε μπκάτ ε γjίθε φιάλjε κjι ᾶστε bάαμ ε φόλjε (dudi)=πᾶν ἔργον καὶ πᾶς λόγος=τσ' do πούνε ε τσ' do φιάλjε.

γjιμίμ-ι (γ) ἴδ. γjεμίμ-ι (τ) πληθ. γjιμίμετε.

γjιμόj (γ) ρ. ἴδ. γjεμόj.

γjίνγjερε-α (Περμ.) πληθ. γjίνγjερατε· ἴδ. γρασίνε-α.

γjίνd-ι (bogdan) ἴδ. γjένdεjε-jα.

γjίνdεjε-jα: πληθ. γjίνdετε.

γjίνdεμ: ἴδ. γjένdεμ (τ) γjίνdουνε̱ μετοχ. τοῦ γjίνdεμ.

γjινίj-α (bog̱dan) ὄν. περ. = οἱ συγγενεῖς· γjινίjα ε τιj = οἱ συγγενεῖς του· καὶ γjιρῖ-('Αργυρ.).

γjινγάλε̱-α (Σ) πληθ. γjινγάλατε̱ = τέττιξ = τσίντσιρας· καὶ κε̱νγάλε̱-α (Σ) πληθ. κε̱νγάλατε̱.

γjιρdέκ-ου καὶ γjερdέκ-ου (Τυρ. Σ) λέξις Τουρκ. (ἐκ τοῦ γjερdίκ = εἰσῆλθον) = ὁ νυμφικὸς θάλαμος εἰς ὅν εἰσέρχεται ὁ νυμφίος.

γjιρί-α ('Αργυρ.) ἴδ. γjινί-α (γεγ.) ἢ γjινίj-α.

γjιὄτ-ι (τ) πληθ. γjίὄτρατε̱ ἴδ. γιὄτ-ι.

γjινέὄτρε̱-α εἶδος δένδρου· πληθ. γjινέὄτρατε̱.

Γjινοκάστρε̱-α (γ) = 'Αργυρόκαστρον· καὶ Γjιροκάστρε̱-α (τ).

Γjινοκαστρίτε̱ καὶ Γjιροκαστρίτε̱ πληθ. Γjιροκαστρίτε̱-τε̱ τὸ θηλ. Γjιροκαστρίτε-jα: ὁ κάτοικος τοῦ 'Αργυροκάστρου.

γjίὄτε-jα (Καβ. Βεράτ.) ἴδ. γίὄτε-jα (Τυρ.) πληθ. γjίὄτετε̱· καὶ γε̱ὄτέζε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. γε̱στέζατε̱.

γjόbε̱-α (γ) = πρόστιμον.

γjοbάρ-ι (Σ) = αὔ κjε̱ βε̱̃ γjόbε̱ = ὁ ἐπιβάλλων τὸ πρόστιμον· πληθ. γjοbάρε̱-τε̱.

γjόλε̱-τε̱ (πληθ.) (Π(ρ)μέτ.) πλάκες ἐφ' ὧν θέτουσιν ἅλας ἵνα φάγωσι τὰ πρόβατα.

(ι) *γjόρε̱-ι* (ἀρσ.) (τ) = ὀρφανός, κακόμοιρος· ι νγράτε̱, ι-bόρφε̱νε̱.

(ε) *γjόρε̱-α* (θηλ. (τ) = ὀρφανὴ ε μjέρα, ε νγράτε̱, ε βόρφε̱νε̱ σί μbέτε κὄὄτού μορε ι γjόρι = πῶς ἔμεινες ἔτσι κακόμοιρε; djέμ τε̱ γjόρε̱ = ὀρφανὰ παιδία.

γjούαj: (τ)· ῥημ. ἐνερ. = κυνηγῶ, θηρεύω· καὶ γjούεj καὶ γjούενj (budi) ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ (Σ) ἴδ. κοdί-, (τ) κjε̱λόj ('Ελβασ.) ἀόρ. γούαj-τα-ε-ι (τ) καὶ γέjτα-ε-ι· (γ) καὶ γjούj ἀόρ. γjούjτα (γ. συνηρ.) μετοχ. γούαjτουρε̱ (τ) γούεjτουνε̱ (γ) καὶ γjούjτουνε̱ συνηρ. καὶ γjουμ· (budi) ε-γjούαjτα μὲ γούρ = ε κοdίτα μὲ γουρ = ε κjε̱λόbα μὲ γουρ. = τὸν ἐκυνήγησα μὲ πέτραις.

γjουετάρ-ι ἴδ. γjατάρ-ι πληθ. γjουετάρε̱τε̱ τὸ θηλυκόν. γjουετάρε-jα (γ) ἴδ. γjατάρε-jα πληθ. γjουετάρετε̱ καὶ γjουτάρ-ι (γ) πληθ. γjουτάρε̱τε̱ τὸ θηλυκὸν γjουτάρε-jα (τ) πληθ. γjουτάρε̱τε̱.

γjουκάτε̱-α = κριτήριον· πληθ. γjουκάτατε̱.

BKSH

γjουκατέσ̈-ι (γ. τ. budi) ἴδ. γjυκατάρ-ι πληθ.—τέσ̈ιτε̨ καὶ γjυκάτε̨σ̈-ι πληθ. γjυκατέσ̈ιτε̨.

γjουκατέσ̈ε-jα καὶ γjυκατέσ̈ε-jα: θηλ. ἴδ. γjυκατάρε-jα πληθ. γjουκατέσ̈ετε̨ καὶ γjυκατέσ̈ετε̨.

γjουκόj καὶ γjουκόνj: ἴδ. γjυκόj καὶ γjυκόνj τὸ παθ. γjουκόχ̈εμ καὶ γjουκόνεμ (τ) ἴδ. γjυκόχ̈εμ, γjυκόνεμ.

γjούμε̨-ι [Ἑλλην. ὕπνος]· γεν. γjούμιτ, αἰτ. γjούμε̨νε̨: -με̨ μόρι γjούμι =μὲ πῆρεν ὁ ὕπνος· ἢ με̨ ζούνι γjοῦμι (γ)=μ' ἔπιασεν ὁ ὕπνος· με̨ ζούρι γjούμι (τ)—μὲ dόλλι γjούμι=μ' ἐβγῆκεν ὁ ὕπνος.—κᾶμ γjούμε̨=με̨ βιὲν γjούμε̨.=ἔχω ὕπνον, νυστάζω.—ἀντιθ. σ' κᾶμ γjούμε̨, σ' με̨ βιὲν γjούμε̨=δὲν ἔχω ὕπνον.—ὁ πληθ. λείπει.

γjούμε̨-ζ̈ι-ου (Βερατ.) κακόμοιρος· πληθ. γjουμε̨-ζέσ-τε̨.

γjουμε̨-ζέζ̈ε̨-α (Βερατ.) θηλ. ἡ κακόμοιρη· πληθ. γjουμε̨ζέζατε̨.

γjουμάσ̈-ι (Ἀργυρ.) ἀρσ. (ὑπναρᾶς)=αὔ κjε̨ φλε̨ σ̈ούμε̨.—πληθ. γjουμάσ̈ε̨τε̨: τὸ θηλ. γjουμάσ̈ε-jα πληθ. σ̈ετε̨.—γjουμάτσ̈-ι ἀρσ. γjουμάτσε-jα θηλ. (Καϐ.) πληθ. τοῦ ἀρσ. γjουμάτσ̈ε̨τε̨, τοῦ θηλ. γjουμάτσετε̨ καὶ γjούμε̨-μάθ-δι (Βερατ.) ἀρσ.—γjουμε̨-μάδε-jα θηλ. πληθ. γjουμε̨-με̨δένjτε̨ ἀρσ.—γjουμε̨-με̨δάτε̨ θηλ. γjούμε̨-ρένdε̨-ι: (γ) ἀρσ.=αὔ κjε̨ κᾶ γjουμε̨ τε̨ ρένdε̨.—γjούμε-ρένdε̨-α (γ) θηλ. αjό κjε̨ κα γjούμε̨ τε̨ ρένdε̨.—γjούμε̨-λjέχ̈ε̨τε̨-ι: ἀρσ. αὔ κjε̨ κᾶ γjούμε̨ τε̨ λjέχ̈ετε̨ (γ) γjούμε̨-λjεχ̈ετε̨-α: θηλ. αjό κjε̨ κᾶ γjούμε̨ τε λjέχ̈ετε̨.

γjοῦ-νι (γ) καὶ γjοῦ-ρι (τ) πληθ. γjοῦνj-τε̨· [παραϐαλ. Ἑλλην. γόνυ].

γjούρ̨ (γ. Μαλεσία) ἴδ. γουρ. πληθ. γjούρε̨τε̨· (Μαλεσία).

γjούρ̨με̨-α πληθ. γjούρματε̨=τὰ ἴχνη· καὶ γjύρ̨με̨-α (Τυραν.) πληθ. γjύρματε̨.

γjουτάρ̨-ι (γ. συνηρ.) ἴδ. γjουετάρ-ι· πληθ. γjουτάρε̨τε̨.

γjουτάρ̨ε-jα (γ. συνηρ.) ἴδ. γjουετάρε-jα πληθ. γjουτάρετε̨.

γjού-νι (bogdan)=ἡ σπορὰ καταγωγῆς· πρεj γjούνιτ Ἀϐράμιτ= ἐκ τῆς σπορᾶς τοῦ Ἀϐράμ—γjού-νι=οἱ ἀπόγονοι.

γjουτί-α: ἴδ. γjα-jα: πληθ. γjουτῖτε̨· (Τυραν.).

γjούχ̈ε̨-α (γ) (τ) πληθ. γjούχ̈ε̨τε̨ καὶ γjούχ̈ε̨νατε̨ (γ) καὶ (τ) γjούχ̈ε̨ρατε̨ καὶ γjούχ̈ου-jα (γ. budi) πληθ. γjούχ̈ουτε̨· καὶ γjούχ̈ουνε̨-α

πληθ. γjούχουνατε̱ ἴδ. γλjούχ̌ε̱-α = γλῶσσα. — γjούχ̌ε̱-μbάjτουνε̱-ι (γ) = βραδύγλωσσος καὶ γjούχ̌ε̱-μbάjτουρε̱ γjούχ̌ε̱-μbάjτουνε̱-α (γ) θηλ. ἡ βραδύγλωσσος, γjουχ̌ε̱-μbάjτουρε̱-α (τ).

γjούχ̌εμ: παθητ. τοῦ γjούαj.

γjυκάτε̱-α = ἴδ. γjουκάτε̱-α: πληθ. γjυκάτατε̱.

γjυκατέσ-ι (bogdan) (ἀρσ.) ἴδ. γjυκατάρ-ι· πλ. γjυκάτε̱σιτε̱ γjυκάτε̱σε-jα (bogdan) θηλ. ἴδ. γjυκατάρε-jα.— θηλ. γjυκάτε̱σετε̱.

γjύκj-ι πληθ. γjύκjετε̱ (bogdan-Τοσκ.-budi) = κρίσις, συμφωνία, συνθήκη. — κε̱ŏτού ε κε̱μι bάμε̱ με γjύκj = οὕτως ἐσυμφωνήσαμεν = τοιαύτην συμφωνίαν ἐκάμαμεν.

γjυκjε̱τάρ̱-ι ἀρσ. γjυκjε̱τάρε-jα θηλ. = κριτής, δικαστής.— γjυκάτε̱σ-ι (bogdan) ἀρσ. γjυκάτε̱σε-jα (bogdan) θηλ. πληθ. γjυκατάρε̱τε̱ (ἀρσ.) γjυκατάρετε̱ (θηλ.) καὶ γjυκάτε̱σιτε̱ ἀρσ.— γjυκάτε̱σετε̱ θηλ.

γjυκόj ἢ γjυκόνj: ρ. ἐν. = κρίνω, δικάζω, γνωμοδοτῶ. — γjυκόj dρέjτε̱ = κρίνω δικαίως. — γjυκόj ŏτρέμbε̱τε̱ = κρίνω ἀδίκως. — γjυκόχ̌εμ (γ) καὶ γjυκόνεμ (τ) παθητ.

γjυλπᾶνε̱ (γ) πληθ. γjυλπάνατε̱ = βελόνη· ραφίς. — γjυλπέρε̱-α (τ) πληθ. γjυλπέρατε̱ [ἴδ. νγούλ-πέ-νι καὶ πέ-ρι (τ)].

γjυλπε̱νύρ̱-ι (γ) = σακκοβελόνη, σακκοράφα· καὶ γjυλπε̄ρ̱ύερ-όρι (Ἀργυρ) ἡ ἀκέστρα, βελόνη μεγάλη.— ἴδ. καὶ κε̱ρρίγε̱-α (Βεράτ).

γjύμε̱σε̱-α: πληθ. γjύμε̱σατε̱ [παράβαλ. Ἑλλην. ἥμισυς].

γjύμζε̱-α: (bogdan) ἥμισυς· ἡμίσεια-ἥμισυ. — γjύσμε̱-α (τ) πληθ. γjύσματε̱: πε̱ρ γjύσμε̱ ἢ γjύσμε̱ πε̱ρ γjύσμε̱ = ἐξ ἡμισείας.

γjύσε̱-α (Σ) πληθ. γjύσατε̱: ἥμισυς-εια-συ.

γjυμε̱σάκ-ου (γ) ἀρσ. ἡμιτελής, ἡμιμερής· πληθ. γjυμεσάκε̱τε̱. — τὸ θηλ. γjυμε̱σάκε-jα πληθ.— κετε̱.

γjυμε̱σαρ̱άκ-ου: ἀρσ. (γ) πληθ. γjυμε̱σαράκε̱τε̱ τὸ θηλ γjυμε̱σαράκε-jα: πληθ. γjυμε̱σαράκετε̱ καὶ γjυσμάκ-ου (Βεράτ.) πληθ. γjυσμάκε̱τε̱ ἀρσ. τὸ θηλ. γjυσμάκε-jα πληθ. γjυσμάκετε̱· καὶ γjυσάκ-ου (Σ) πληθ. γjυσάκε̱τε̱ ἀρσ. τὸ θηλ. γjυσάκε-jα: πληθ. γjυσάκετε̱.

γjυμε̱σαζόκ-γου (γ) πληθ. γjυμε̱σαζόκjτε̱: κατὰ τὸ ἥμισυ πτηνὸν = ἡμίπτηνον· καὶ γjυσμαζόκ-γου (τ) πληθ. γjυσμαζόκjτε̱.

γjυμε̱σαμῖ-νι (γ) καὶ γjύσμε̱-μι-ου (τ) = κατὰ τὸ ἥμισυ ποντικός.

BKSH

γjυμτύρ̱ε-α: πληθ. γjυμ̱ετύρ̱ετ̱ε (budi-bogda Σκ.) αἱ κλειδώσεις, αἱ ἀρθοώσεις, οἱ ἁρμοί· 2) τὰ μέλη τοῦ σώματος.

γjύρμ̱ε-α πληθ. γjύρμ̱ετ̱ε: ἴδ. γjούρμ̱ε-α.

γjύσ̱ε-α (Σ) ἴδ. γjύμ̱εσ̱ε-α πληθ. γjύσατ̱ε.

γjύσμ̱ε-α ἴδ. γjύμ̱εσ̱ε-α· πληθ. γjύσματ̱ε.

γjυσμάκε-jα ἴδ. γjυμ̱εσάκ̱ε-jα.

γjῦσ̈-ι: ὁ τοῦ πατρὸς πατὴρ ἢ ὁ τῆς μητρὸς πατὴρ = πάππος. — εμ γῦσ̈ (γ) καὶ ιμ-γῦσ̈ (τ) = ὁ πάππος μου· υτ̱ γῦσ̈ = ὁ πάππος σου· ι γῦσ̈ι = ὁ πάππος του.

γjῦσ̈ε-jα: πληθ. γjῦσ̈ετ̱ε ἡ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς μήτηρ· ἡ προμήτωρ. — έμε γjῦσ̈ε (γ) καὶ ίμε γjῦσ̈ε (τ) jοτ̱ γjῦσ̈ε = ἡ μάμμη σου· ε γjῦσ̈ια = ἡ μάμμη του· καὶ μάδε-jα (Βεράτ.) ὀν. μάδεjα, γεν. μάδεσ̱ε αἰτ. μάδεν̱ε· πληθ. μάδετ̱ε.

γjυτέτ-ι (bogdan) ἴδ. κjυτέτ-ι πληθ. γjυτέτ̱ετ̱ε.

γjυτέτε-jα (bog.) ἴδ. κjύτέτε-jα πληθ. γjυτέτετ̱ε.

γjυτέτασ ι (bog.) ἴδ. κjυτέτασ-ι = πολίτης.

γjυφκέj: ρ. οὐδ. (Ἐλβασ.) = ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω. καὶ γjυφτέj (γ. Μαλεσία) γjυφκέβα σ̱ε πουνοῦμι = ἀπηύδησα ἐργαζόμενος.

Δ

δά καὶ αδά (τ) ἴδ. πρᾶ: ασ̈τού δα = ἔτσι δά = ἀσ̈τοὺ πρᾶ.

δάλ̱ε-α (Καβ.) δάλ̱ε-ι (τ) καὶ δάλτ̱ε-ι (γ) = ξυνόγαλα (γάλα δαρμένον).

δᾶμḇεζ̱ε-α (γ) πληθ. δᾶμḇεζατ̱ε (= οἱ ὀδόντες τῶν τροχῶν. — καὶ δέμḇεζ̱ε-α πληθ. δέμḇεζατ̱ε.

δᾶμπ-ι (γ) πληθ. δᾶμḇετ̱ε [ἑλλην. ὀδούς-οντος - Λατ. dens] καὶ δέμπ-bι (τ) πληθ. δέμḇετ̱ε.

δαμbίρ̱-ι (γ) = υἱὸς τοῦ βρυκόλακος. Ἂν συνευρεθῇ ὁ βρυκόλαξ μετὰ τῆς συζύγου του, τό γεννώμενον ὀνομάζεται *δαμπίρ̱*, καὶ ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν ἰδιότητα νὰ γνωρίσῃ τὸν βρυκόλακα· ὅθεν ἡ παροιμία: δαμπίρ̱ι νjεχ̱ λjουφγάτιν̱ε:

δᾶνḏερ̱ρ̱-ι (γ) πληθ. δᾶνdούρ̱ρ̱ετ̱ε (παραβ ἑλλην. δαμάζω) = γαμβρὸς

καὶ δένdε̱ρρ-ι (τ) ιμ-δᾱνdε̱ρρ, υτ-δάνdε̱ρρ ι δᾱνdε̱ρρι = ὁ γαμβρός μου ὁ γαμβρός σου, ὁ γαμβρός του.

δᾶνdεϱϱί-α (γ) καὶ δε̱νdε̱ρρί-α (τ) ἀφ. ἐν. = τὸ εἶναι τινά γαμβρόν.

δᾶνdε̱ϱϱόj καὶ δε̱νdε̱ρρόj : ρημ. = γίνομαι γαμβρὸς = bέχ̱εμ δένdε̱ρρ.

δᾶνε̱ (γ) καὶ δένε̱ (τ) μετοχ. τοῦ ρημ. απ = δίδω. — (ι-ε-τε̱) δᾱνε (γ) ἢ δένε̱ (τ) = δεδομένος-η-ον· (τε̱) δᾱνε̱τε̱ (γ) = τὲ δένε̱τε̱ (τ) = ὁ δασμὸς = τὸ διδόναι· (τε̱) δᾱνατε̱ (γ) τε̱ δένατε̱ (τ) = τὰ δοσίματα. — τε̱ μάρρε̱ ε τε̱ δε̱νε̱, = τε̱ μάρρατε̱ ε τε̱ δένατε̱ = ἡ ληψοδοσία, αἱ ληψοδοσίαι.

δᾶνε̱σ-ι (γ) καὶ δένε̱σ-ι (τ) ὀδίδων πληθ. δε̱νε̱σιτε̱· ἀρσ. πληθ. θηλ. δένε̱σετε̱.

δᾶνε̱σε-ja (γ) δε̱νε̱σε-jα (τ) = ἡ δίδουσα

δαπέν-ι : κοινῶς πετμεζόχωμα· πληθ. ἄχρηστος

δε̄ (τ) ἴδ. ἐδέ : συνδ. συμπλ = καὶ [ὁμηρ. ηδέ].

δε̄-díε-δε̄-día = γεωλογία (γνῶσις τῆς γῆς).

δε̄-díτουνε̱-ι (γ) = δε̄-díτουρε̱-ι (τ) = γεωλόγος· τὸ θηλ. δε-díτουνε̱-α (γ) = δε̄-díτουρε̱-α = ἡ γεωλόγος.

δε̄-ου : πληθ. δένατε̱ (γ), δέρατε̱ (τ) [παραβ. Ἑλλην. δᾶ = γᾶ ὡς δᾶ-μήτηρ = δημήτηρ = γῆ-μήτηρ. — δα-πεδον. — ἡμε-δαπὸς — ἀλλο-δαπὸς] = ἡ γῆ, ὁ κόσμος ἡ οἰκουμένη· 2) χοῦς, χῶμα. — 3) πατρίς. — νγα τσ' δε̄ jέ τύ ; = ποδαπός εἶ ; = ἀπὸ ποῖον τόπον εἶσαι ; ίκου νdε̱ δε̄ τε̱ χ̱ούκj = ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. — μόρι δένε̱ νdε̱ρ σῦ = ἔγεινε φυγάς. — σ̈κέλj δε̄νε̱ = ὑποτάσσω τὴν γῆν — ρρῑ πε̱ρδε̄ (γ) = κάθημαι κατὰ γῆς, καὶ ρρῑ μbε̱ δε̄ (τ) πε̱ρδε̄ = χαμαὶ κατὰ γῆς· νdε̱ δε̄ = ὑπὸ γῆν = νένε̱ δε̄. — τε̱ πε̱ρφίτε̱ δέου = εἴθε νὰ σὲ καταπίῃ ἡ γῆ ! (ἀρά) = τ' ου χ̱άπτε̱ δέου !. — πε̱ρ ατὲ δε̄ (ὅρκος) = [μὰ τὰν γᾶν]

δε̄-ja (Τυραν.) = γῆ καλλιεργήσιμος, τόκα κjε̱ πουνόχ̱ετε̱· ἴδ. ἀρε̱-α (ἄρουρα).

δεθ-ι : ὑποκορ. τοῦ δε̄-ου πληθ. δέθε̱-τε̱.

δελjατάρ-ι ἀρσ. δελjατάρε-jα θηλ. = χαϊδεμένος-η, καὶ λjεδατάρ-ι ἀρσ. λjεδατάρε jα θηλ. — καὶ γλjεδατάρ-ι (Κρούjα) ἀρσ. γλjεδατάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. δελjατάρε̱τε̱, λjεδατάρετε, γλjεδατάρε̱τε̱· θηλ. δελjατάρετε̱. λjεδατάρετε̱, γλjεδατάρετε̱.

δέλjκε̱-α πληθ. δέλjκατε̱ = χάϊδια (γ), καὶ λjέδε̱-α πληθ. λjέδατε̱ (Τυραν.) καὶ γλjέδε̱-α πληθ. γλjέδατε̱.

BKSH

δέλπε̱νε̱-α (γ) πληθ. δέλπε̱να-τε̱ ἀλώπηξ· καὶ δέλπε̱ρε̱-α (τ) πληθ. δέλπε̱ρατε̱ καὶ σ̈κίλjε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈κίλjε̱τε̱ [ἑλλην. σκύλος].

δελπε̱νί-α (γ) πληθ. δελπε̱νίτε̱ ἡ ὑπουλότης, πονηρία· δελπε̱ρί-α (τ) πληθ. δελπε̱ρίτε̱=πανουργία.

δελπε̱νίσ̈τ (γ) καὶ δελπε̱ρίσ̈τ=ὑπούλως, πονηρῶς.

δελjφίν-ι καὶ dυλjφίν-ι (Σ) πληθ. δελjφίνατε̱=ὁ δελφίν-ῖνος.

δε̱μbάλε̱-α: πληθ. δε̱μbάλε̱τε̱· τραπεζίτης ὀδούς.

δέμbε̱ζε̱-α: πληθ. δέμbε̱ζατε̱=ἴδ. δάμbε̱ζε̱-α (γ).

δέμbετε̱: τριτοπρ. ρημ.=φείδομαι, λυποῦμαι, μὲ πονεῖ· με̱-τε̱-ι δέμbετε̱=μὲ πονεῖ, λυποῦμαι.—καὶ δίμπσετε̱ (Ἐλβασ.) καὶ δίμbετε̱ (Σ) με̱ δέμbετε̱ βέτεjα=λυποῦμαι ἐμαυτόν· καὶ δεμbύσετε̱ (Τυραν.)

δεμίζε̱-α πληθ. δεμίζατε ἴδ. βέθ-ι (Σ).

δέμπ (τ) ρ. τριτοπρ. με̱-τε̱-ι δέμπ (τ)=μὲ σὲ-τὸν πονεῖ· με̱ δέμπ κρύετε̱=μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι· με̱ δεμπ δᾶμbι=μὲ πονεῖ τὸ δόντι· με̱ δᾶμb dόρα, κε̃μbα=μὲ πονεῖ τὸ χέρι, τὸ πόδι.

δέμπ-bι (τ) πληθ. δέμbε̱τε̱=δᾶμπ-bι=ὁ ὀδούς.

δεμίζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. δεμίζατε̱: κοινῶς τὸ μυγόχεσμα· καὶ διμίζε̱-α (τ) [ἴσως —διέσ-μίζε̱-α] καὶ βε̃θ-ι (Σ) πληθ. βε̃θε̱τε̱: καὶ ένdε̱-α (γ) πληθ. ένdετε̱:-κᾶ βουμ βε̃θ μίσ̈ι=τὸ κρέας τὸ ἔφτυσε ἡ μῦγα=μίζα κᾶ λjε̱σ̈ούεμ ένdε̱ (γ) ἢ μίσ̈ι ᾶσ̈τε̱ πλjο̃τ με δεμῖζα (ἐλβ.)=ε κᾶ δίεμ (δίερ) μίζα.

δε̱νάρ̱-ι=προβατάρης πληθ. δε̱νάρε̱τε̱· ἴδ. bαρί.

δένd (Τυραν.) ρ̱. ἐνεργ.=γδένd (γ) καὶ γδέντ (τ)=πελεκίζω, λέπω. παθ. δένdεμ, γδένdεμ, γδέν τεμ.

(ι-ε-τε̱) *δένε̱*=ί-ε-τε̱ δᾶνε̱ (γ).

δε̱νε̱σ-ζι (τ) πληθ. δένε̱ζατε̱=πτερύγιον, παρονυχίς.

δένdε̱ρρ-ι=δᾶνdερρ-ι.

δενdερρία ἴδ. δαντερρί-α τὸ ρημ. δένdε̱ρρόνj (τ) ἴδ. δανdε̱ρρόj (γ).

δέντε̱ πληθ. μόνον. —ὁ ἐνικ. dέλjε-jα=τὰ πρόβατα. Ὀν. δέντε̱ γεν. δένετ, αἰτ. δέν-τε̱ ἀφ. δένσ̈.

δέρε̱ ? ? ? πικρόν· ἴδ. θάρτε̱ ἢ ἴδε̱τε̱ (γ) χ̱ίδουρε̱ (τ).

δέσ-έσ-έσ (Ἰάκοβα Ἀργυρ.) ρ. ἐν.=ἀνάπτω 2) ἐρεθίζω τινά· καὶ νdέσ-έσ-έσ. (γ. Τοσκ.)-ἀορ. δέζα-ε-ι· μτχ. δέζε̱ καὶ δέζουνε̱ (γ)

καὶ δέζουρε̰· προστακ. δίσ-δίσνι, νdίσ-νdίσνι. ι-δέζε̰-ι ἀρσ. ε-δέζε̰-α θηλ. τε̰-δέζε̰τε̰ οὐδ. = τὸ ἀνάπτειν.

δέσ-έτ-έτ (Σ) ἀντὶ διέσ-ετ-ετ· ρημ. = χέζω.

δε̄-ὂκρέσε̰-α = ἡ γεωγραφία πληθ. δε̄-ὂκρέσατε̰: καὶ δε̄-ὂκρόνjε̰-α = ἡ γεωγραφία πληθ. δε̄-ὂκρόνjατε̰.

δε̄-ὂκρέσε̰σ-ι = ὁ γεωγράφος δε̰-ὂκρέσε̰σε-jα = ἡ γεωγράφος καὶ δε̰-ὂκρόνjε̰σ-ι-δε̄-ὂκρόνjε̰σε-jα πληθ. δε̄-σκρέσε̰σιτε̰-δε̰-ὂκρόνjε̰σιτε̰ ἀρσ. δε̄-σκρέσε̰σετε̰ δε̰-ὂκρόνjε̰σετε̰ θηλ.

δέτε̰ (Σ) ἀντὶ διέτε̰ = δέκα.

(ι-ε-τε̰) *δέτε* = ι-ετε̰ διέτε = δέκατος.

δίζεμ: (Ἰάκοβα-Ἀργυρ.) παθ. τοῦ δεσ. = ἐξάπτομαι, ἐρεθίζομαι, καὶ νdίζεμ (γ. Τ) καὶ τσίλjεμ (Ἀργυρ.).

δικjέλ-ι: πληθ. δικjέλjε̰τε̰ = ἡ δίκελλα.

δίλjε̰-α (Ἀργυρ.) [παραβ. Ἑλλην. δειλιάζω = φοβοῦμαι] = κούρασις, ἀπόστασις.

διμισκjί-α: ἐν τῇ φράσει θίκε̰ διμισκjί = μάχαιρα δαμασκηνὴ — σπάθη δαμασκηνή· πληθ. — ίτε̰.

δῑ-α: πληθ. δίτε̰ = αἴξ -γὸς [Εδίσ-ε̰ = Ἔδεσσα = Αἰγαί].

διάμε̰-τε̰ οὐδ. πληθ. διάμε̰ρα-τε̰ = λίπος, πάχος, ξύγγι. καὶ ἀρσ. διάμε̰-ι. βε̄ διάμε̰ = ρ. οὐδ. = παχύνω.

διάρ-ι ἀρσ. διάρε-jα θηλ. διάρε̰τε̰ ἀρσ. διάρετε̰ θηλ. αὔ α αjό κjε̰ ρούαν δίτε̰ = αἰγοβοσκός

διάτε̰-α πληθ. διάτατε̰ = Διαθήκη. Διάτε̰ ε Βιέτε̰ρε̰ = Διαθ. Παλαιά Διάτε̰ ε ρε̄ = Καινὴ διαθήκη.

διαφούαρ-όρι ??? πληθ. διαφόρε̰τε̰. ??? [ἴσως ἀντίδωρον].

διέσ-έτ-έτ: ρ. ἐνερ. = χέζω. ἀόρ. διέβα-ε-ου. προστακτ. δίτ, δίτνι, εὐκτ. διέφσ̈α, ὑποτ. τε̰-διέσ,-τε̰ διέτσ̈,-τε̰ διέσε̰. κτλ. μτχ. δίεμ καὶ διμ (γ) δίερε̰ (τ).

δίετε̰ καὶ *διέτε̰* = δέκα καὶ συνηρ. δίτε, δέτε (Σ. Τυρ.).

(ι-ετε̰) *διέτε̰* = δέκατος -η -ον καὶ ι-ε-τε̰ δίτε̰ καὶ ι-ε-τε δέτε̰ (Σ) = τὸ δέκατον, ἡ δεκάτη τῶν προϊόντων. άπ τε̰ διέτε̰νε̰ = δίδωμι τὴν δεκάτην (τῆς οὐσίας) μάρρε̰ τε̰ διέτε̰νε̰ ε γjέσε̰ = ἀποδεκατίζω ἴδ. διετόj.

διετόνj καὶ *διετόj* = λαμβάνω τὸ δέκατον. διατόνεμ, διατόχεμ παθ.

διέτε̱με̱ζ̌άj ἐπίρ. = δεκαπλῶς (Περμέτ).

(ι-) *διέτε̱με̱στε̱-ι* = δεκαπλοῦς ε-διέτε̱με̱στε̱-α = δεκαπλῆ.

διετε̱με̱ζόνj = δεκαπλασιάζω. διετε̱με̱ζόνεμ-όχ̌εμ. παθ.

διέτεσ̈-ι = ἡ δεκάρα (δεκάλεπτον) πληθ. διέτε̱σ̈α-τε̱. καὶ συνῃρ. δί-τε̱σ̈-ι καὶ δέτε̱σ̈-ι (Τυρ.) ἀντὶ διέτε̱σ̈-ι.

διέτε̱σ̈ε̱ καὶ δίτε̱σ̈ε̱ καὶ δέτε̱σ̈ε̱: ἐπιρ. = εἰς 10 τμήματα.

(τε̱) *δίμτουνε̱-ιτε* οὐδ. (budi-bogdan-᾿Ελβασ.) ἀφηρ. ἔνν. = ὁ πόνος. πληθ. τε̱ δίμπτουνατε̱ (Σ) ἴδ. τε̱ σ̈ιjούεμε̱ τε̱ καὶ συνῃρ τε̱ σ̈ιjούμετε̱ (Τυρ.). — κᾶμ τε̱ δίμbουνε̱ = πονῶ κε̄ τε̱ δίμπουνε̱ = πονεῖς κτλ.

(ι-ε-) *δίμπσ̈ουνε̱-ι-α* = ἐλεήμων εὔσπλαγχνος. (ι-ε-) δίμπτεσ̈ιμε̱-ι-με-jα (bogdan) = ἐλεήμων. (ι-ε-) διμbύτσ̈ιμ-ι-με-jα (bog-dan)-Τυραν.) ἐλεήμων.

δίμπσετε̱-ἴδ. δε̱μbετε̱ = ῥημ. τριτοπροσ.

(ι) *δίντε̱-ι* (γ), ε δίντε̱-α (γ) ι-δίρτε̱ ι ε-δίρτε̱-α (τ) = γιδίσιος.

διπλάρ-ι-ρε-jα πληθ. διπλάρε̱τε ἀρσ. — ρετε̱ θηλ. [ἑλλην. διπλοῦς]-διπλοῦς ἄνθρωπος = σωματώδης, νjερίου ι μbούσ̈ουρε̱ σα πε̱ρ du νjερς. — διπλάρεjα = γυνὴ διπλασία τὸ σῶμα· ε-μάδε σα πε̱ρdu γρᾱ. πληθ. διπλάρε̱τε̱ ἀρσ. διπλάρετε̱ θηλ.

δῖτεμ: ρ. οὐδ. = χέζω, χέζομαι· φόσ̈νjα ου δίε = ου δίε νένε̱ βέτε· = λερώθηκε τὸ μωρό. — ἴδ. διέσ.

δοκάν-ι ἴδ. κουρθ-ι [῾Ελλην. δόκανον].

δόμε̱-α πληθ. δόματε̱ = [῾Ελλην. δῶμα] θάλαμος.

δουμε̱τί-α (bogdan-᾿Ελβασ.) ἴδ. δουνε̱τί-α πληθ. τίτε̱ [῾Ελλην. δωτίνη].

δούνε̱-α (γ. budi-bogdan) πληθ δούνε̱τε̱ = λύπη, 2) βία, κακὴ πρᾶ-ξις, βλαβερὰ καὶ ἐπιζήμιος πρᾶξις. — dοτε̱ dάλjε̱ δούνε̱ νdε̱ρμjέτ = θὰ ἀποβῇ κακὸν ἀποτέλεσμα ἐν τῷ μεταξύ. — κjεjό γjᾱ σ' dουρόν δούνε̱ = αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται κακὴν διαχείρησιν. — με πε̱ρ-δούνε̱ = με πα-χ̌ῖρ = διὰ τῆς βίας. — βίᾳ. — δούνε̱-bᾱμε̱σ-ι (γ) αὔ κjε̱ bᾱν δούνε̱ πληθ. δούνε̱ bάμε̱σιτε̱. — δούνε̱-bᾱμε̱σε-jα = αjό κjε̱ bᾱν δούνε̱ πληθ. δούνε̱ bάμε̱σετε̱.

δουνόνj = δουνόj (γ. budi) = ι bᾱνj δούνε̱.

δουνε̱τί-α (γ) = δῶρον, προσφορά. — καὶ (τ) δουρε̱τί-α: πληθ. δουνε̱τίτε̱ καὶ δουρε̱τίτε̱· (τ) καὶ δουράτε̱-α πληθ. δουράτατε̱.

BKSH

δουρόj (τ) ρ. ἐνερ. [Ἑλλην. δωροῦμαι Λατ. dono] = χαρίζω, δωροῦμαι.

δρῖ-α: (Ἀργυρ.) πληθ. δρῖ-τε̱ = τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου — καὶ χ̆αρδῖ-α, τσουνκ-γου (Καβ.) καὶ κρέρε̱-τε̱ (τ. Περμέτ.). — βέστε̱ μὲ 800 δρῖ (Ἀργυρ.) = Βέστε̱ μὲ 800 κρέρε̱ (Τοσκ.) = Βε̱νέστε̱ μὲ 800 τσούνγj (Καβαjα) = 800 τσούνγj νjε̱ χ̆ουλῖ.

δριμ-ι (τ) πληθ, δρίμνατε̱ = dιτ' ε πλjάκκβετ. = αἱ τρεῖς πρῶται καὶ αἱ τρεῖς τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαρτίου ἢ κατ' ἄλλους μόνον αἱ τρεῖς τελευταῖαι Φεβρουαρίου — Μαρτίου καθ' ἃς δὲν ἐργάζονται αἱ γυναῖκες τῆς Ἀλβανίας ἵνα μὴ ἀγριέψῃ ὁ καιρός· κατ' αὐτὰς μάλιστα περιποιοῦνται τὰς γραίας· (λείψανα ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μυθολογίας).

δρόμ-ι (τ) = δρόμος ρούγ' ε μάδε πληθ. δρόμε̱τε̱ καὶ dρόμ-ι (Σ) πληθ. dρόμε̱τε̱ καὶ βρομ-ι πληθ. βρόμε̱τε̱ (γ).

D

dăj (γ) ρ. ἐνερ. = χωρίζω, διαιρῶ μετχ. dαμ, ἀορ. dάβα-ε-ου καὶ νdαj (Τοσκ.) — τὸ παθ. dάχ̆εμ (γ) νdάχ̆εμ (τ).

daθ (Σ-jάκοβα) ρῆμα ἴδ. σbαθ. — dάθεμ ἴδ. σbάθεμ.

dalj: ρημ. = ἐξέρχομαι ἀντιθ. χ̆ύj. μετχ. dάλε̱ καὶ dάλjουνε̱ (γ) dάλjουρε̱ (τ), ἀορ. dόλjα-ε-ι (γ) καὶ dόλα-ε-ι (τ). — ι dαλj πε̱ρπάρα ἢ dαλj νdε̱ρ σῦ = παρουσιάζομαι τινί· 2) ἐξέρχομαι εἰς προϋπάντησιν· ἀντιθ. πε̱ρσιέλ, πε̱ρτσιέλ. — dαλj φιάλjε̱σε̱ = παραβαίνω τὸν λόγον· dαλj μέντö = χάνω τὸν νοῦν μου· τε̱ dούαλνε̱ μέντε̱ = ἔχασες τὸν νοῦν σου. — dαλj κούνdρε̱ = ἀνθίσταμαι τινί. — dαλj κράχ̆α = προστατεύω τινά· dελj προστακτ. = ἀρκεῖ, φθάνει· με̱-τε̱-ι-να-ου-ου dελj = με-σε-του-μας-σας-τοὺς φθάνει. — νούκε̱ νὰ dελj bούκα = δὲν μᾶς φθάνει τὸ ψωμί. — ι dαλj ἀνε̱μίκουτ = ἀντιπαρατάττομαι τῷ ἐχθρῷ — νdε̱ κjοφ bούρρε̱ dελj με̱ = ἂν εἶσαι ἀνδρεῖος, ἀντεπέξελθέ μοι· dελj dιέλι, χ̆άνκ = λjεν dιέλι, χ̆άνα· ἀντιθ. ρρῖ dιέλι, χ̆άνα· (budi) — ι dάλj ζότ καὶ ι dάλj πε̱ρ-ζότ = προστατεύω τινά, οἰκειοποιοῦμαί τι· dάλj jάöτε̱ = διέσ, δίτεμ.

(τε) *dάλjε̱-τε̱* = ἡ ἔξοδος, τε̱ dάλjε̱τ' ε dίελιτ = ἡ ἀνατολή. ἴδ. τε̱ λjέμιτ ε dίελιτ (γ) τε̱ λjέρε̱τ' ε dίελιτ (τ).

(τε) *dάλjουνατε̱* (γ) = τε̱ dάλjουρατε̱ (τ) = τὰ ἐξανθήματα· ἴδ. κόκjεζε̱-α. — ι dούαλ φιάλjα = ι dόλλι φιάλjα σικούνdρε̱-σε πατ θε̱νε̱ πε̱ρπάρα = ἐβγῆκεν ὁ λόγος του ὡς εἶχε προείπει πρότερον.

dάλj: (τ) ἴδ. νdάλj (γ) dάλjεμ (τ) ἴδ. νdάλjεμ (γ).

dαλόj καὶ *dαλόνj*: (τ) ἴδ. νdαλόνεμ καὶ νdαλόχεμ. — dάλjε νγα dάλjε = ἀγάλια-ἀγάλια = σιγὰ-σιγά. — dάλjε̱θ (budi) ἐπιρ. = κα dάλjεθ ε πε̱ρ νγε (budi) = νγα dάλjε ε με νγέ· ἴδ. πε̱ρdάj (γ).

dαλόj: ρ. ἐνερ. = χωρίζω: τὸ παθ. dαλόχεμ.

dαλε̱νdύσ̈ε̱-α (τ) = χελιδὼν πληθ. dαλε̱νdύσ̈ατε̱. — dαλε̱νdύσ̈ε-jα (γ): μοϊ dαλε̱νdύσ̈ε φάκjε κούκjε. — dαλνdύσε̱-α (Σ) πλ. dαλνdύσατε̱.

dελανdύσ̈ε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. dελανdύσ̈ετε̱ καὶ κjελjε̱νdρύσ̈ε-jα (Περμέτ.) πληθ. κjελjε̱νdρύσ̈ετε̱: ἐπι τῇ ἐμφανίσει τῶν χελιδόνων οἱ παῖδες ἐν Ἀλβανίᾳ ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν χειρῶν κλωστὴν ἐρυθρόλευκον ἣν περιβάλλονται ἀπὸ τῆς πρώτης Μαρτίου, καὶ κρεμῶσιν αὐτὴν εἰς δένδρον ἰδίως εἰς κρανέαν ᾄδοντες τὸ ἑξῆς ᾆσμα:

Μοj dαλε̱νdύσ̈ε,
Φάκjε κούκjε,
bούζε̱ bουbούκjε,
σ̈κεπ-γjυλπᾶνε̱ (σκεπ-γjυλπέρε̱) (τ)
bίστ-γε̱ρσ̈ᾶνε̱.

Ἤτοι καλῶς ἦλθες χελιδών, ἡ ἔχουσα ἐρυθρὰς παρειάς, ράμφος καλυκοειδές, πτέρυγας βελονοειδεῖς καὶ οὐρὰν ψαλιδωτήν· [ἀρχαιότατον ἑλληνικὸν ἔθιμον [παραβ. τὸ τῶν Ροδίων ᾆσμα πρὸς τὴν χελιδόνα].

dᾶμ-ι (γ) dε̱μ-ι (τ) πληθ. dάμετε̱-dέμετε̱ = βλάβη, ζημία. bάj dᾶμ = bε̱νj dε̱μ = προξενῶ ζημίαν, κάμνω ζημίαν.

dαμόj: (γ) ρ. ἐνερ. = ζημιῶ, βλάπτω καὶ dε̱μόνj (τ) μτχ. dαμούεμ (γ) καὶ dε̱μούαρε̱ (τ) [Λατ. damno] καὶ dαμετόνj (budi) ἢ dαμτόνj καὶ dε̱με̱τόνj (τ). κᾶμ dεμούεμ σ̈ούμε̱ παρὰ = ἐξώδευσα πολλὰ χρήματα. — μος ε bᾶν κε̱τε̱ πούνε σε νdο τε̱ dαμόσ̈ = μὴ τὸ κάμῃς αὐτὸ διότι θὰ ζημιώσῃς.

BKSH

dαμαχ̌ούσ̈ (Ἔλϐασ.) ἀορ. dαμαχ̌ούσ̈α μτχ. dαμαχ̌ούσ̈ε̱=διασκορπίζω. τὸ παθ dαμαχ̌ούσεμ.

dαμτάρ̣-ι (γ) ἀρσ. dαμτάρε-jα (γ) θηλ. dαμτούερ-όρι : ἀρσ. dαμτόρε-jα: θηλ. πληθ dαμτάρ̣ε̱τε̱ ἀρσ. dαμτάρετε̱ : θηλ. dεμτάρ-ι (τ) ἀρσ.dεμτάρε-jα (τ) θηλ. πληθ. dεμτάρ̣ε̱τε̱ ἀρσ. dεμτάρετε̱ θηλ. dαμτούερ-ορ̣ καὶ dαμτούρ-όρι (γ)=ὁ ἐπιζήμιος τὸ θηλ. dαμτόρε-jα πληθ. dαμτόρετε̱. dεμτούαρ-όρι (τ) ἀρσ. – dεμτόρε-jα θηλ. (τ).

dᾶνε̱-α (γ) πληθ. dᾶνε̱τε̱· καὶ dάρ̣ε̱-α (τ) καὶ dένε̱-α (Σ) πληθ. dάρ̣ε̱τε̱ καὶ dε̱νε̱τε̱=ἠλάγρα, τανάλjα.

dᾶνγε̱-α (ἐλϐ.) bάρκου μ' ου φροῦ dάνγα=ἐφούσκωσεν ἡ κοιλjὰ [ὑπερπληρπθεῖσα φαγητοῦ].

dανγάλ-ι (ἐλϐ.) ἀρσ. dανγάλε-jα θηλ.=bαρκ' μάθ. – δι bαρ̣κ-μαδε-jα καὶ dανγαράκj-ι ἀρσ. dανγαράκjε-jα θηλ. πληθ. dανγάλε̱τε̱ θηλ. καὶ dανγαράκjε̱τε̱ ἀρσ. dαγαράκjετε̱ θηλ. ἴδε bαρκαλjικj-ι bαρκαλjίκjε-jα.

dᾶντ (γ), dεντ (τ)=πυκνόνω· ἀντιθ ρ̣ραλόj=ἀραιόνω. — μετοχ. dάνdουνε̱ (γ) dένdουρ̣ε̱ (τ) ἐπιρ.=πυκνῶς· ἀντιθ. ρ̣ράλε̱ ι-ε-τε̱ dάνdουνε̱ (γ) dένdουρ̣ε̱ (τ)=πυκνὸς-ή-όν.

dάρ̣δε̱-α : πληθ. dάρ̣δε̱τε̱=ἄπιον, ἀπίδιον (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

dάρ̣ε-jα καὶ τάρε-jα: τὸ βάρος ἀγγείου κοινῶς ἡ τάρα· πληθ. dάρ̣ε̱τε̱ καὶ τάρ̣ε̱τε̱.

dάρ̣κε̱-α : πληθ. dάρ̣κε̱τε̱: τὸ δεῖπνον· [ἑλλην. δορπηστός].

dαρ̣κόj (γ)=ρ̣.=δειπνῶ καὶ (κάμνω=) παραθέτω δεῖπνον bᾶj dάρ̣κε̱ (τ) χ̌α dάρ̣κε̱=δειπνῶ.

dάρ̣σμε̱-α (γ. budi, bogdan, Σ Κρούjα, Τυραν.) ἴδ. dάσμε̱-α πληθ. dάρσματε̱.

dαρ̣σμούερ̣-όρ̣ι καὶ dαρσμούρ-όρι ἴδ. dασμούρ-όρι καὶ dασμούερ-ορ.— dαρσμορέ-jα=ἴδ. dασμόρε-jα.

dάσμε̱ α πληθ. dάσματε̱ [ἑλλην. δᾴς: ἀπὸ τὰς δᾷδας ἃς ἀνάπτουσιν εἰς τὸν γάμον, [καὶ ποιητικῶς γάμος καὶ κηδεία].

dασμούαρ̣-όρ̣ι : ὁ προσκεκλημένος εἰς γάμον (τ). dασμούερ-όρι (γ) καὶ συνηρ. dασμούρ-όρι· (γ) dασμόρε-jα: πληθ. ἀρσ. dασμόρ̣ε̱τε̱.— θηλ. dασμόρετε̱

dάσ̈-ι : πληθ. dέσ̈ε̱-τε̱:=κριός, κριάρι dασ̈' ι βιέτ̣ε̱ρ̣ε̱=ι θόνε̱ κουρ̣ κᾶ

BKSH

καπε̱ρdσύεμ du βιέτ· dάσ̈ με κουμbόνε̱=κριὸς ὁδηγὸς [μὲ κωδωνίσκον].

dάσ̈ε̱ καὶ dάσ̈ουνε̱ (γ) dάσ̈ε̱ καὶ dάσ̈ουρε̱ (τ) dάσ̈τουνε̱ (Σ) μετοχ. τοῦ doύκ=θέλω. (ι-ε) dασ̈τουνε̱ καὶ dάσ̈ουνε̱ καὶ dασ̈ουρε̱=ἀγαπητὸς-ή-όν.—ι-ε-dάσε̱μ (γ) ι-ε-dάσε̱με-*jα*.

dασ̈ουνί-α (γ), dασ̈ουρί-α (τ), dασ̈τουνί-α (Σ) πληθ. dασ̈ουνίτε̱—dασ̈ουρίτε̱ - dασ̈τουνίτε̱: ἡ ἀγάπη.

dασ̈ουνίμ-ι (γ) καὶ dασ̈ουρίμ-ι (τ)=τὸ θέλημα· ἡ ἐπιθυμία· πληθ. dασ̈ουνίμετε̱.

dάτσ-ι: πληθ. dάτσατε̱ (Σ. Κροjα, Ἐλβασ.)· ἐν τῇ φράσει σύ dατσ. ἴδ. ματσόκ-ου (γ) ματσ̈όρ-ι (Σ).

dαφίνε̱-α (Ἐλβ.)=δάφνη· λjάρε̱-α (Σ.-Καβαjα).

dβέκουνε̱ (bogdan) μετοχ. ἴδ. βdέκουνε̱—βdέκουρε̱.

dβέσ̈ (bogdan) ρ. ἴδ. σβέσ̈ ρ.

dβέσουνε̱ μετοχ. ἴδ. σβέσ̈ουνε̱.

dβίερ̣ (bogdan) ἴδ. βίερ.—ρημ.

dβίρ̣εμ (bogdan) ἴδ. βίρεμ.

dβίσ̈εμ (bogdan) ἴδ. σβίσ̈εμ dβόj-όχ̈εμ (bogdan) ἴδ. βdόj-όχ̈εμ.

dε̱bόνj-όj (τ) ρ. ἐνερ.=ἀποβάλλω, διώκω· μετοχὴ dbούαρε̱.—καὶ (Ἀργυρ.) τσbόj μετοχ. τσbούαρε̱ καὶ βdoj-όνj (γ. budi-Τυραν.) μετόχ. βdούμ. καὶ dβόj (bogdau) μετοχ. dβούεμ· καὶ πε̱ρζᾶ-ε̄-ε̄ (γ) μετοχ. πε̱ρζᾶνε̱ (γ) καὶ πε̱ρζε̄ (τ) τὸ παθ. dε̱bόνεμ, βdόχ̈εμ-όνεμ, dβόχ̈εμ, πε̱ρζίχ̈εμ (γ. τ.).

dε̱bόρ̣ε̱-α (τ) πληθ. ἄχ̈ρηστος ἴδ. bόρε̱-α.

dεγdίσ: ρημ.=βέτε dέγε̱ μbε̱ dέγε̱· 2) παραδίδω ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.—τα dεγdίσισ̈ κε̱τε̱ κάρτε̱=νὰ παραδώσῃς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἀπὸ χ̈εῖρα εἰς χ̈εῖρα ἀσφαλῶς.

dέγε̱-α πληθ. dέγατε̱=κλάδος [παραβ. ἑλλην. δοκ-ός-δόγ-ε̱).

dεγε̱ρμί-α (Σ) ἴδ. νάπε-α πληθ. dεγε̱ρμῖτε̱.

dε̱γjόνj-όj ρ.=ἀκούω· dεγjόνj ζε̄νε̱=ἀκούω τὴν φωνήν· dιγjόj (τ) 2) σημ. ὑπακούω: dεγjόj ατύ=ὑπάκουε αὐτῷ· νdεγjόj (γ)—γjέγjεμ (γ. τ.) ἀποθ. ἀκούω· μετοχ. γjέγjουνε̱—γjέγjουρε̱ (τ) dε̱-γjόνεμ, dιγjόνεμ νdεγjόχ̈εμ, νdιγjόαεμ.—παθ.

(τε̱) *dε̄γjούαρε̄-τε̱*—τε̱ dιγjούαρε̱-τε̱=ἡ ἀκοή· τε̱ νdεγjούεμ-ιτε̱ (γ) τε νdιγjούεμ-ιτε̱=τε γjέγjουνιτε̱.

BKSH

(ι-ε) *dε̣γjούαρσ̈ιμ* (τ)=εὐπειθής. (ι-ε) dιγjούκρσ̈ιμ—καὶ νdεγjοῦσ̈ιμ (γ) ι-ε γjέγjεσ̈ίμ (budi).

dej (τσ̈αμ-'Αργυρ.)=μεθαύριον· ἴδ. πασνέσε̣ρε̣.—νέσε̣ρ jό ποdéj=αὔριον ὄχι ἀλλὰ μεθαύριον.—dej νjε̣dίτε̣ζαj : τὴν προχθεσινὴν ἡμέραν· dej κασdéj : (τσ̈αμ. 'Αργυρ.) πασνέσε̣ρε̣ τιάτε̣ρε̣.

dε̣̈j (γ) ρημ.=μεθῶ τινα καὶ dε̣j (τ) ἀόρ. déjτα-ε-ου καὶ déjτα-ε-ι μετοχ. déjτουνε̣ καὶ déjτουρε̣ καὶ déjε̣ : ἄσ̈τε̣ déjτουνε̣ καὶ ἄσ̈τε̣ déjε̣=εἶνε μεθυσμένος· dε̣̈χεμ (γ. τ.) παθ.

(ι) *dε̣̈jμ-ι* ἀρσ. ε dε̣̈jμε-jα: θηλ. μεθυσμένος-η.

dejμαράκ-ου : dejμαράκε-jα=ἴδ. πιανέτσ-ι-ε-jα πληθ. dejμαράκε̣τε̣ ἀρσ. dejμαράκετε̣ θηλ.

Δεβόλ-ι=λjούμι ι Μυζεκέσε̣ ι τσίλjι πίκjετε̣ bάσ̈κε̣ με λjούμιν ε Βεράτιτ πε̣ρμὶ ούρε̣ν' ε Τσούκαζιτ νdε̣ Κοζᾶρετ.—κοινῶς Δεβόλης ποταμός.

déκε̣-α (Σ) ἴδ. βdεκε̣jε-jα déκουνε̣ μετοχ. τοῦ dεσ=βdεσ· (ι-ε) déκουνε̣-ι-α (Σ. bogdan) ἴδ. βdéκουνε̣-ι-α.

dεκόj (Καbajα—Dούρρε̣σι)=dε̣ρθ. — dεκόχεμ : παθ.=dέρδεμ.—ἀόρ. dεκόbα-ε-ι μετοχ. dεκούεμ καὶ dεκούμ (συνηρ.) dεκόχεμ : ρ. οὐδ.= με̣ dέρδε̣ν ζόρρε̣τε̣ νdε̣ρ λjόκετ=σπάω καὶ κε̣πούτεμ νdερ βέτε̣χε (Σ) τσ̈ίλjεμ νdερ βέτε̣χε=σ̈πόνεμ (Περμέτ.) καὶ ρε̣νdόνεμ ἢ ρρενdσόνεμ (Περμέτ.) (ι-ε) dεκούεμ καὶ dεκούμ (γ)=σπασμένος-η· καὶ ί-ε κε̣πούτουνε̣ νdε̣ βέτε̣=ι-ε τσίλjουνε̣ νdε̣ βέτε (βέτε̣χε) ι ε σ̈πούαρε̣= ι-ε ρε̣νdσούαρε ἢ ρρε̣νdσούαρε̣· (Περμέτ).

déκj-ι : πληθ. déκjετε̣=δολιότης, στρατήγημα, στρεφογύρισμα.

dέλ-ι : πληθ. dej-τε=τὸ νεῦρον, τὰ νεῦρα.

dελανdύσ̈ε-jα ('Αργ.) ἴδ. dαλενdύσ̈ε-jα πληθ. dελανdύσ̈ε̣τε̣.

dελjε-jα : πληθ. δέντε̣ καὶ δέντε̣ ἀντὶ dελjετε̣ : πρόβατον.

dε̣λένjε̣-α (τ)=κέδρος ἴδ. dουλjένjε̣-α πληθ.—ατε̣.

dε̣̈λjιρ=ἐλευθερόνω, ἐκφορτίζομαι, ἀνακουφίζω· 2)=λjιρόj=ἀδειάζω, dελjίρ κε̣τε̣ νjερὶ=ἀνακούφισον αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· παθητ. dε̣λjίρεμ.=διέσ καὶ καθαρίζομαι.—dε̣λjίρε̣ ἐπιρ. (μεθ' ὅλων τῶν σημασιῶν) ου dελjίρε̣= λεχονα=ἠλευθερώθη ἡ λεχώ.

(ι-ε) *dε̣λjίρε̣*=ἐλεύθερος, 2) καθαρὸς γjακ' ι dελjίρε̣=αἷμα καθαρόν· τε̣ dε̣λjίρε̣τε̣=(budi)=ἡ καθαριότης.

BKSH

dεμ-ι (τ) πληθ. dέμετε̱ ἴδ. dᾶμ-ι.

dε̱μ (τ)=τοῦ κάκου, μάτην· καὶ κοτ=(ἑλ. σκότος) μbε̱ κοτ=ματαίως, στὰ σκοτεινά.

dεμ-ι πληθ. dέματε̱ [ἑλλην. δαμά-λι]=αῢ βίτσ̈ κjε̱ σ' πι με̱ κjούμε̱στ.—ἐνῷ βιτσ-ι: αΰ κjε̱ πι σίσε̱ ἴδ. μουζάτ-ι.

dεμέτ-ι (Τυραν) πληθ. dεμέτατε̱=δεμα—δεμάτιον· κυρίως dεμέτ γροῦνι, έλbι, τε̱ρσ̈άνε̱, ορίζι ἐνῷ διὰ τὸν ἀραβόσιοον: κάπε̱-α [ἴδ. ρ. καπ] κάπε̱ μίσε̱ρι=δεμάτιον ἀραβοσίτου.

dε̱με̱τάρ-ι (τ) ἀρσ. dεμετάρε-jα: θηλ. καὶ dεμτάρ-ι.

dεμτάρε-jα ἴδ dε̱με̱τούαρ-όρι καὶ dεμτούαρ-όρι.

dε̱με̱τούαρ-ι: ἀρσ. dεμετόρε-jα ἴδ. dαμτούερ καὶ dαμτούρ-ι—dαμτόρε-jα (γ).

dε̱μτούαρ-ι ἀρσ. dεμτόρε-jα θηλ. dαμτούερ-ι κ.τ.λ.

dε̱μόνj-όνεμ (τ) ἴδ. dαμόνj-όνεμ-όχ̈εμ.

dε̱μετόνj-όνεμ (τ) ἴδ. dαμετόνj-όνεμ-όχ̈εμ.

dε̱ντ (τ) ρ. ἴδ. dαντ (γ)—dε̱νdεμ (τ) ἴδ. dᾶνdεμ (γ).—καὶ dε̱νdε̱ρόνj-ονεμ (Περμέτ.).

dε̱νdουρε̱: ἐπιρ. ἴδ. dᾶνdουνε̱ (γ) = πυκνῶς. — (ι-ε-τε̱) dένdουρε̱ (τ) ἴδ. (ι-ε-τε̱) dᾶνdουνε̱ (γ).

dε̱νέσε̱-α πληθ. dε̱νέσατε̱=θρῆνος, ἀναστεναγμός.—[Σλαυϊστὶ dιχ̈άνιε=πνοή, ἀναπνοή, Βουλγαριστί· dε̱χ̈νεσε̱=πνοή].

dενέσ-έσ-έσ: ρημ.=κjαj με dε̱νέσ=μὲ λυγμούς.

dε̱νεσόj (γ) dε̱νεσόνj (τ)=θρηνολογῶ, ὀδύρομαι.

dε̱νόνj-όj (γ. budi-bogdan-kabaja) καταδικάζω· τὸ παθ. dενόχ̈εμ=καταδικάζομαι.

dε̱νίμ-ι πληθ. dενίμετε̱=ἡ καταδίκη.

(ι-ε) *dε̱νούεμ* καὶ dε̱νούμ (γ)=καταδεδικασμένος. 2) (Καβαjα) ι dε̱νούμ-ι=ὁ Βρυκόλακας ἴδ. λjουφγάτ-ι.

dε̱νόνj: (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. dσε̱νόνj (Περμέτ.)· γjελ' ε dε̱νούαρε̱ = γjέλε̱ ε πα νγάρε̱ με dόρε̱· καὶ τσούπ' ε dε̱νούαρε̱=τσ̈ουπ' ε πα πρίσ̈ουνε̱, ε πα νγαρε̱ με dόρε̱.— τὸ παθ. dενόνεμ, dσ̈ε̱νόνεμ.

(ι) *dε̱νjε̱-ι* ἀρσ. -ε dένjε̱-α θηλ. = ἄξιος [Γαλλιφ. digne]· ἴδ. ι βε̱jνεμ (γ) ι βε̱λjνε̱ρ (τ).

dεπερτόνj: ρημ. ἐνερ. (budi-Τοσκ.)=διαπερῶ. (ἐπὶ ὑγρῶν) ρᾶ βάjι

BASH

νdε κε̱μίσ̈ε̱, νdε̱ δόγε̱τ, νdε̱ dε̱ρ̱ρασε̱τ εδὲ ε dεπε̱ρτόϊ=καὶ τὸ διεπέρασεν.=ε σ̈πόϊ τεj μb' ατ' άνε̱. ἀόρ. dεπε̱ρτόβα-ε-ι=διεπέρασα.... ι ρα̈ με πλjούμπ' εδὲ ε dεπε̱ρτόϊ τεj μb' άνε̱=τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ μολύβι καὶ τὸν διεπέρασε. μτχ. dεπε̱ρτούεμ (γ) καὶ dεπε̱ρτούμ· dεπε̱ρτούαρε̱ (τ) τὸ παθ. dεπε̱ρτόνεμ-οχ̱εμ=διαπερῶμαι ὑπό τινος.

dε̱ργόνj-όj: στέλλω, πέμπω καὶ (γ) τσ̈οj = ἀποστέλλω δι' ἄλλου· τὸ παθ. dε̱ργόνεμ-όχ̱εμ καὶ τσ̈όχ̱εμ (Σ).

dέργε̱σε̱-α καὶ dε̱ργίμ-ι=ἡ ἀποστολή. πληθ. dε̱ργέσατε̱-ετε̱.

dέργjεμ (γ. τ. budi-bogdan) ρημ.=κοίτομαι· dίργjεμ νdε̱ σ̈τράτε̱ κοίτομαι εἰς τὴν κλίνην. dίργεμ πε̱ρ δε̄=κοίτομαι κατὰ γῆς. dίργjεμ πράνε̱ ζιάρριτ=κοίτομαι παρὰ τὴν φωτιάν. — 2) (bognan)=bίε=πίπτω· ουdόρκjε̱=ἔπεσε=ρα̈ (bogdan) μτχ. dε̱ργjουνε̱ καὶ dέργjουρε̱ (τ) ουdόργjα-ε-ουdόρκj κτλ.

(ε) *dέργjουνε̱*: γρούα ε dέργjουνε̱. Ἴδ. λjεχ̱όνε̱-α.

dέρθ ρημ.=χύνω μετχ. dέρδε̱ καὶ dέρδουνε̱ (γ), dέρδουρε̱ (τ). ἀορ. dέρδα-ε-ι· τὸ παθ. dέρδεμ.

(ι-ε-τε̱) dέρε̱ ('Αργ.)=πικρὸς-α-όν: πούνε̱-dέρε̱=κοπιῶδες ἔργον.

dέρε̱-α: πληθ. dύερτε̱ καὶ dύρτε̱ (γ)=θύρα [dυρ—'Ελλην. Θυρ.] dερ' ε ούδε̱σε̱=ἡ πύλη, ἡ πόρτα. dερ' ε μάδε=πλουσία, ἀριστοκρατικὴ οἰκία· dερ' εμίρε̱=καλὴ οἰκογένεια dερ' ε πάρε̱=ἀρχοντικὴ πρώτη οἰκογένεια. dέρε̱-bάρδε̱-ι-α (τ) εὐτυχής, καλότυχος. dέρε̱ ζῑ-ου: δυστυχὴς πληθ. dερε̱ζέστε̱ ἀρσ. dερε̱ζεζατε̱ θηλ. dερε̱-τσέλjε̱-ι-α (γ)=φιλόξενος, ἀνοικτοσπίτης=αὔ κjε̱ πρετ τε̱ χ̱ούαjτε̱ νdε̱ σ̈τε̱πὶ dέρε̱-μbύλε̱τε̱-ι-α=ἀφιλόξενος.

dε̱ρέjτε̱: (budi-bogdan) ἐπιρ. ἴδ. dρέjτε̱.

(ι-ε-τε̱) *dε̱ρέjτε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ dρέjτε̱.

dε̱ρκούj (τ) ἴδ. dρέκεμ.

dε̱ρκj-τε̱: (Ζαdρίμα)=γουρουνόπουλα· ἴδ. dέρκ-ου (Μουζεκέjα).

dέρ-ι (Σ) ἴδ. γjέρ, νγjέρ καὶ ἀdέρι (Σ).

dε̱ρμε̱χ̱άσ=διασκορπίζω.

dε̱ρμίσ-ιτ-ιτ (ἐλbασ.) νυστάζω, μισοκοιμοῦμαι καὶ (τ) dρεμὶτ (Λατ. dormire) καὶ κότεμ (Σ. Κρούjα—Τυρ. Κάbj).

dε̱ρσίχ̱: (γ) ρ.=ἱδρόνω· καὶ dε̱ρσίφ (γ) καὶ dε̱ρσίj (τ) καὶ μεσ. dε̱ρ-

BIKSH

σίχ̈εμ = ἱδρόνω, dε̣ρσίφέμ (γ) dιέρσεμ (τ) καὶ νdιέρσεμ (γ). = ρ. οὐδ. = ἱδρόνω.

dε̣ρτέλjε̣-α (Ἀργυρ.) ἴδ. νdερτέσε̣-α = κτίριον. - ἴδ. ρημ. dε̣ρτόj (τ)· καὶ dε̣ρτέjε̣-α: πληθ. dε̣ρτέλjατε̣ καὶ dε̣ρτέjατε̣.

dε̣ρτόj (τ), νdε̣ρτόj (γ), νdρε̣τόj (Σ) = κτίζω, διορθόνω· τὸ παθ. dε̣ρτόνεμ, νdε̣ρτόχ̈εμ (γ), νdρετόχ̈εμ (Σ).

dε̣ρστίλjε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. dε̣ρστίλjατε̣ [Βουλγαρικὴ λέξις] ἴδε βαλjανίτσε̣-α (Σ. Κρ. Τυρ.) κοινῶς νεροτριβιά.

dε̣ρτσ̈ίκθ-ι (Κρουjα) ἴδ. λjίλjθ-ι (Ἐλβασ.).

dέρρ-ι: πληθ. dέρρατε̣ = χοῖρος ὁ ἥμερος, οἰκιακός· ἐν ᾧ: θῖ-ου (πληθ.) θῖτε̣ = ἀγριόχοιρος [πρβ. Ἑλλ. θήρ.].

dερράρ-ι = bαρί dέρρασ̈ (= χοιροβοσκός)· πληθ. dερράρε̣τε̣.

dε̣ρράσε̣-α: πληθ. dε̣ρράσατε̣ = σανίς, ἴδ. δόγε̣-α (τ)· καὶ dράσε̣-α.

dε̣ρμε̣-α (Περμέτ.) = τόπος πετρώδης, δύσβατος, κατωφερής· μάλj' ι βιέρρε̣ (ι-θύερε̣), με dρου̃ ε με γούρε̣.

dε̣ρμί-α = τρίμματα· ἴδ. θε̣ρρμί-α· πληθ. dε̣ρμίτε̣.

dε̣ρμόνj-οj = θραύω, τρίβω, κάμνω τρίμματα (τὸ ψωμὶ) καὶ dε̣ρμε̣τσ̈όj (Σ), dριμε̣τσόj, dρομε̣τσ̈όj, γριμε̣τσόj = bα̃j γρίμτσα: τὸ παθ. dε̣ρμόνεμ-όχ̈εμ dε̣ρμε̣τσόχ̈εμ, dριμε̣τσόχ̈εμ, dρομε̣τσόχ̈εμ, γριμε̣τσόχ̈εμ = bα̃χ̈εμ γρίμτσα ἴδ. θε̣ρρμόνj-όνεμ.

dε̣ρρμόj: (Ἀργυρ.) = σbρεσ = κατήφορον ἔρχομαι· καὶ σdε̣ρρμόj· σdερμόj νγα κάλjι = σbρεσ νγα κάλjι = κατέρχομαι ἀπὸ τὸν ἵππον. dε̣ρρμόj νγα σ̈κάλε̣τε̣ = καταβαίνω τὴν κλίμακα· dερμόjι σ̈ίου = ρα̃ σ̈ίου = ἔβρεξεν.

dε̣ρρούδε̣-α (Περμέτ.) = θε̣ρμί-α, πληθ. dε̣ρρούδατε̣.

dε̣ρρούδεμ = ὁρμῶ, ὡς ου dε̣ρρούθ ουσ̈τε̣ρία = ὥρμησε τὸ στράτευμα. 2) = θε̣ρμόχ̈εμ.

dέσ = ἴδ. ρῆμα βdέσ = θνήσκω (γ).

dεσ̈ (Σ) ἴδ. βεσ̈ = ἐνδύω.

dε̣σ̈ε̣ρόνj-όj: ρ. ἐνερ. ἐπιθυμῶ, 2) ὑστεροῦμαι (δι' ὃ = ἐπιθυμῶ)· dε̣σ̈ε̣ρόφσ̈ τε̣τ' άτε̣ ε τετ' α̃με̣ = εἴθε νὰ στερηθῇς (καὶ ἐπομένως) νὰ ἐπιθυμῇς τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. dε̣σ̈ε̣ρόβα: περ bούκε̣ = ὑστεροῦμαι τὸν ἄρτον (δι' ὃ καὶ ἐπιθυμῶ).

dε̣σ̈ε̣ρίμ-ι = ἐπιθυμία, 2) καθυστέρησις, ἴδ. μαλjουγίμ-ι.

BKSH

deσίϱ (Γαλ. desir-desirer) = ἡ ἐπιθυμία· πληθ. deσίρε̱τε̱.
deσμῖ-α (budi-bogdan-γ.) = μαρτυρία πληθ. deσμῖτε̱· καὶ deσμινjενί-α (budi-bogdan) πληθ. deσμινjενίτε̱.
de̱σμίμ-ι (γ) = μαρτύριον· πληθ. deσμίμετε̱.
deσμιτάϱ-ι (γ) ἀρσ. deσμιτάρε-jα θηλ. = μάρτυς· πληθ. ἀρσεν. deσμιτάρε̱τε̱, θηλ. deσμιτάρετε̱.
deσμόνj-οj : ρ. = μαρτυρῶ.
deσπε̱ϱόνεμ : (budi) [Γαλ. desesperer] = ἀπελπίζομαι. ι-ε-τε̱ deσπε̱ρύεμ = ἀπηλπισμένος-η-ον.
deσπε̱ϱίμ-ι = ἡ ἀπελπισία· πληθ. deσπε̱ρίμετε̱.
deστίμ-ι : ἐξάμβλωμα· πληθ. deστίμετε̱.
de̱στόνj (τ) ρημ. = ἀποβάλλω (ἐπὶ ἀποβολῆς γυναικῶν) τὸ ἔμβρυον. ἐνῷ ἐπὶ ζώων = στίε ἢ στῖ (συνηρ. deστόϊ γρούαjα) = στίου γρούαjα πέλjα, λjόπα, déλεjα.
dέτ-ι : ἡ θάλασσα [παράβ. Ἑλλην. Θέτι-ς = θεὰ τῆς θ.]· πληθ. dέτνατε̱ (γ), dέτρατε̱ (τ) - deτ' ι μbάρdε̱ = ἡ μεσόγειος (ἡ ἄσπρη) θάλασσα· deτ' ι ζῖ = ἡ μαύρη θάλασσα· deτ' ι κουκj = ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα.
deτάϱ-ι (bogdan) ἀρσ. deτάρε-jα θηλ. πληθ. deτάρε̱τε̱ ἀρσ. deτάρετε̱ θηλ. = ὁ ναύτης (κ. τ. λεξ. = ὁ θαλασσινός).
deτούαϱ-όϱι [Γαλ. la dete] = ὁ χρεώστης, ὀφειλέτης· καὶ deτούερ-όρ (γ) (budi-bogdan) καὶ deτούρ-ορι τὸ θηλ. deτόρε-jα πληθ. deτόρε̱τε̱ ἀρσ. — ρετε̱ θηλ.
deτόϱε̱-α : πληθ. deτόρετε̱ = χρέος (Τουρκ. bόρdσ).
deτόϱε̱σ-ι ἴδ. deτούερ-όρι : πληθ. deτόρε̱σιτε̱.
deτούεϱεμ : ρημ. = ὑποχρεοῦμαι (bogdan).
de̱φϱένj : (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ μορίου ἢ προθ. de̱-φρύενj] = ξεθυμαίνω· ἴδ. σε̱φρένj.
de̱φτένj-έj καὶ de̱φτόj = δείκνυμι, δεικνύω· ἀντιθ. φσεχ̄ = κρύπτω. (γ) dιφτόϊj = δείκνυμι· τὰ παθ. de̱φτένεμ, de̱φτόχεμ, dιφτόχεμ = δείκνυμαι.
dί = οἶδα, ἐπίσταμαι, γνωρίζω· μτχ. dίτε̱ καὶ dίτουνε̱ (γ), dίτουρε̱ (τ) ἀόρ. dίτα-ε-ι τὸ παθ. εἶναι ἀπρόσωπον = dίχετ = γνωστὸν τυγχάνει· νjερί-ι dίτουρε̱ = εἰδήμων, ἐπιστήμων.

BKSH

διφτίμ-ι (Σ) καὶ dεφτίμ-ι: πληθ. dιφτίμετε καὶ dεφτίμετε = δεῖξις, δεῖγμα.

djάθε-ι: ἀρσ. καὶ djάθετε οὐδ. πληθ. djάθενατε (γ) καὶ djάθερατε (τ) = τυρός.

ι-djάθετε-ι = ὁ δεξιός, ἐπιδέξιος· ε-dιάθετε-α ἡ δεξιά, dορ' ε djάθετε = ἡ δεξιὰ χείρ· μdε τε djάθετε = ἐκ δεξιῶν, πρὸς τὰ δεξιά· ἀντίθ. ι-ε-τε μενγjερε (τ) = ἀριστερός, ι-ε-τε μᾶjτε (Ἐλβασ.) - ι-ε-τε ρρεμᾶκετε (Σ).

djαθούερ-όρι καὶ djαθουρ-όρι = δεξιὸς (ἀρσ.)· djαθόρε-jα = δεξιά.— ἀντίθ. ι μάjτε-ι, θηλ. ε-μάjτε-α· πληθ. djαθόρετε ἀρσ. djαθόρετε θηλ.

djάλjε-ι: γεν. djάλjιτ, αἰτ. djάλjενε καὶ djάλινε: πληθ. djιέλjμ-τε (γ), djέμτε (τ), καὶ djέλjτε (Σ, Τυρ. Καβ.)· τὸ ἀρσενικὸν παιδίον, = υἱός.

djάλjεθ-ι: ὑποκορ. τοῦ djάλjε ι = παῖς μικρός· (χαϊδευτικόν).

djαλjερῖ-α (τ) ἴδ. djελjμερῖ-α = ἡ νεότης· νεαρὰ ἡλικία.

djαλjόσ̈-ι: πληθ. djαλjόσ̈α-τε = νεανίσκος, παληκάρι. — djάλε-ι: πληθ. djάj-τε καὶ djέμενε-ιτε (Σ. bogdan).

djαλεζί-α καὶ djαλεσί-α: πονηρία, διαβολιὰ ἴδ. dρεκjεσί-α.—πληθ. djαλεσῖτε.

djαλεσόχεμ καὶ (Σ. bogdan) djεμενόχεμ = δαιμονίζομαι, πονηρεύομαι.

ι-ε-djαλεσούαρε = ι ε-djέμενούεμ (Σ) = δαιμονισμένος, πονηρός.

dίβεμ: (Ἀρbερία) = ξημερόνω σί ου dίβε; — καὶ γδίχεμ ἀντιθ. νγρύσεμ: τσ̈' ου dίβε ; = σι ου γdίβε ; ἀπόκρισις: μίρε πο τύ τσ' ου dίβε ; [ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν καλὴν-ἡμέραν]. — καλὴν ἑσπέραν = τσ̈' ου νγρύσε ; μίρε πο τύ τσ̈' ου νγρύσε ;

dίγjεμ: παθ. τοῦ dιέκ = καίω. — καίομαι.

dιγjόj-όνεμ: ἴδ. dεγjόj-όνεμ.

ι-ε-dιγjούαρσ̈ιμ = ἀξιάκουστος ἴδ. καὶ ι-ε dεγjούαρσ̈ιμ (τ).

djέ = χθὲς καὶ djέθινε, djέθιναj (τ).

dίε — dία (Σ. budi) = γνῶσις, σοφία· ἴδ. dιτουνί (γ) καὶ dιτουρί-α.

dιέκ: καίω ἀόρ. dόγjα-ε-ι μετοχ. djέγε καὶ djέγουνε καὶ djέγουρε (τ) djέκ — κjέρρεσ-ι: πληθ. djεκ-κjέρρεσ-ιτε = αὐ κjε dιέκ dέγα κjέρρεσι ἢ κjερρενε.

djεκεκjί-ίτε (budi) πληθ.=πονηρίαι=δjαλεζίτε.

díελ=ἥλιος ἢ diέλ-ι (γ. τ.) καὶ συνηρ. dīλ-ι [ὅρα Ὁμ. ἠέλιος]—λjέου diέλι ἢ λίndι diέλι=ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος.—περενdoί diέλι=ρᾶ diέλι (vdε μάλjετ) καὶ ου φάλj diέλι=ἔδυσεν ὁ ἥλιος,—ρρῖ diέλι, χ̌άνα,=(budi) περενdóν diέλι, χ̌άνα.

ε *díελjε-α* (Τασ. Τυραν.)=Κυριακὴ=dίτ' ε díελιτ· dιτ' ε χ̌ᾶνε=Δευτέρα ἤτοι ἡμέρα τῆς Σελήνης· dίτ' ε μάρτε=Τρίτη ἢ ἡμέρα τοῦ Ἄρεως, dίτ' ε μερκούρρε=Τετάρτη ἢ ἡμέρα τοῦ Ἑρμοῦ, dιτ' ε ένjτε=Πέμπτη ἢ ἡμέρα τοῦ Διός! αἱ ὀνομασίαι τῶν πέντε ἡμερῶν ἐκ τῶν ἀστερισμῶν Ἡλίου Σελήνης, Ἄρεως, Ἑρμοῦ, Διός· dίτα ε πρέμπτε=Παρασκευὴ dιτ' ε Στούνε=Σάββατον·—dίλjε-α (συνηρ.)= ε díελjε·-ε díελj' ε bαρδε=ἡ Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ (budi).

djελμενῑ-α (γ)=djελμερί-α (τ)=ἡ νεολαία· ἀντιθ. πλjεκjεσί-α καὶ πλjεκjενί-α (γ) τὸ γῆρας.

diέπ-ι (bogdan, Σ. Περμέτ.)=ἡ κοιτίς, ἡ κούνια· καὶ djέπε-jα (Ἐλβ.) πληθ. djέπετε· τουντ djέπενε=κουνῶ τὴν κούνια.

djέργουνε (bogdan) μετοχ. τοῦ dέργjεμ=πίπτω, κοίτομαι. ουdόρκj=ρᾶ πόσ̈τε=ἔπεσε κλινήρης.

djέρσε-α: πληθ. djερσετε (γ)=ὁ ἱδρώς. djέρσεμ καὶ dερσίχ̌εμ=ἱδρόνω (ρῆμα).

díεσ-ι ἀρσ. (budi) díεσε-jα (θηλ.) σοφός—ή· ἴδ. dιετᾶρ-ι—dιετάρε-jα ἴδε ι-ε dίτεσ̈ιμ.

ι-djέσ̈εμ-ι καὶ ι-djέτσ̈εμ-ι=χθεσινός.—ε-djέσ̈εμε-jα καὶ ε-djετσ̈εμε-jα=χθεσινὴ καὶ ι-djέσ̈ιμ-ι ἀρσ. ε-djεσ̈ιμε-jα: χθεσινός—ή.

diέτ-ι (γ)=ἡ ἐκτίμησις, τὸ ἀντίτιμον· ὡς diέτι ι γjάκουτ=τὸ ἀντίτιμον τοῦ αἵματος.

dιj (budi) ἴδ. ρ. dί, μετοχ. dίjτουνε, ἴδ. dίτουνε (γ).

dιετάρ-ι—dιετάρε-jα=σοφός, σοφή, ἐπιστήμων.

dικού (γ), vdικού (Περμέτ.), τσ̈εκού (Βεράτ.) τσ̈εκού κjέσ̈ε=κάπου ἤμην, τσ̈οκού (Περμέτ.).

dικούρ: ἐπιρ. εἰς κάποιον καιρόν, κάποτε.

dικούσ̈: ἀντων. ἀναφ. δι' ἀμφότερα τὰ γένη· γεν, dικούjτ, αἰτ. dικε̄ κάποιος, κάποια· καὶ vdικούσ̈ (Περμέτ.) vdικουσ̈ έρδι=κάποιος ἦλθε καὶ τσ̈οκούσ (Βεράτ.) γεν. τσοκούjτ, αἰτ. τσ̈οκε̄.

BKSH

dίϱγjεμ ἴδ. *dέϱγjεμ*.

djέϱϱ-ι (γ)=γῆ χέρσος, ἀκαλλιέργητος βε̃ντ djέρρ=βεντ' ι πα που νούεμ.—καὶ λjεvdίvε-α.

dικτόιj : (γ. Τυραν.)=ἀνακαλύπτω, ξεσκεπάζω, ξετρυπόνω, ἐξιχνιάζω· καὶ τρεjτόνj (Βεράτ.)· καὶ τραjτόνj καὶ τσ̈εμ (Ἐλϐ.).—αύ κjί σ' dί-χ̄ετε σε κου ᾱσ̈τε.—ε dίκτοϐα ούνε·=αὐτὸν ποῦ δὲν γνωρίζει τις ποῦ εὑρίσκεται; τὸν μυρίσθηκα ἐγώ, τὸν ξετρύπωσα ἐγώ.—τὰ παθ. dικτόχεμ, τρεjτόνεμ, τραjτόνεμ, τσ̈έμεμ.

ε-dίλjε-α (γ. συνῃρ.) ἴδ. ε-dίελjε-α: πληθ. τε dίελjατε.

dιλ-ι : (γ) ἴδ. dίελ-ι.

dίμενε-ι (γ) πληθ. dίμενατε=χειμών, καὶ dίμερε-ι (τ) πληθ. dιμε-νατε καὶ dίμερατε· ἀντιθ. βέρε-α.

dιμε̃νόj : (γ) καὶ dιμερόj (τ)=σ̈κόj dίμενιν, bᾱj dίμενιν.—ἀντιθ. βε-ρόj—βερόνj=σ̈κόj βέρενε, bᾱj βέρενε.

dιμενούεϱ-όϱι καὶ dιμενούρ-όρι τὸ θηλ. dιμενόρε-jα=χειμερινός, χει-μέριος· τὰ ἀντιθ. βερούερ-όρι καὶ βερούρ-ορι ἀρσ. βερόρε-jα θηλ.—βερούαρ-όρι (τ) βερόρε-jα θηλ.

dιμίτε (Τυραν.) [Ἑλλην. δι-μίτος] καὶ bρεvdεbέκε-τε πληθ. (Σ) [Τουρκιστὶ τσ̈ιντιάν].

dινάκ : ου (ἐκ τοῦ dι = οἶδα καὶ καταληξ. νακ) = πανοῦργος, τὸ θηλ. dινάκε-jα = αϋ ἢ αjό κjε dί-σ̈ούμε.— πληθ. dινάκετε ἀρσ. dινά-κετε θηλ.

dινακεϱῑ-α = πανουργία, πληθ. dινακερί-τε.

dιόϱε-ι ἀρσ. dιόρε-α θηλ. = ὁ καϋμένος - η.

dίϱγjεμ =ἴδ. dέργjεμ.

dίϱκ - ου (Μυζεκjέjα) πληθ. dιρκj-τε = γουρουνόπουλον, κελjύσ̈ dέρρι.

dίϱσουνε (budi) ἐσφαλμένως ἀντὶ dιέρσουνε (Σ) μτχ. τοῦ ρ. dιέρσεμ= ἱδρόνω.

dίσᾱ (budi-Σ.-Τυρ.) [ἐκ τοῦ dι-σᾱ] ἀντωνυμ. ἐπιμεριστική.=με-ρικοί, τινές, ἔνιοι· 2) ἐπιρ. ποσότητος· ᾱμε dίσα ἀργjάντ = δός μοι κἄμποσον ἄργυρον· λέγεται καὶ dιτσά (τ), τσα, (τ), do (budi-Σ.-Τυρ.).

dίσ̈εμ : ἴδ. βίσεμ.

BKSH

dισëπουλ-ι (Σ) πληθ. dισëπουjτε̱ = μαθητής· ἴδ. dσα̈νε̱σ-ι (γ) dσε̈-νε̱σ-ι (τ).

dισκjαρόνj (budi) ἴδ. dε̱φτένj.

dίτε̱-α πληθ. dιτε̱τε̱ καὶ dιτ = ἡμέρα - ἡμέραι· [Ἑλλην. ἡ ἡμέρα ἐν Κρήτῃ ἐλέγετο δῖα, Λατ. dιες] ατύρε dίτbε̱ καὶ ατύρε dίτε = αὐτῶν τῶν ἡμερῶν· νd' ατό dίτε̱ = ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις — πας dυ dίτö = μετὰ δύο ἡμέρας. — πε̱ρ dίτε̱ ἢ πε̱ρ dίτα, dιτε̱ πε̱ρdίτε̱ ἢ dίτε̱ πε̱ρdίτα = καθ' ἑκάστην ἡμέραν. = νγα dίτε̱. — φράσεις. — γjίθε̱ dί-τε̱νε̱ ε λjούμε̱ (γ) = ἅπασαν τὴν μακαρίαν ἡμέραν (κατ' εὐφημ.).

dίτε̱-α καὶ dίτε̱ζε̱-α (ὑποκορ.) νjε̱ dίτε̱ καὶ νjε̱ dίτε̱ζε̱ = ἡμέραν τινά, καὶ προχθές. — νjε̱ dίτε̱ πρεj dίτö = μιᾷ τῶν ἡμερῶν. — νjε̱ dίτε̱ κα̈μ πε̱ρ τε̱ άρδουρ' εδέ ουν = μίαν ἡμέραν θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ = κάποτε θὰ ἔλθω. — νjε̱dίτε̱ζε̱ (τ) ἐπιρ. = προχθὲς καὶ νjε̱dίτε̱ζαj = μbε̱ νjε̱ dίτε̱ζαj τὴν πρὸ τῆς προχθεσινῆς ἡμέραν· ἴδ. παρdjέ-τιέτε̱ρε̱. — μίρε̱-dίτα = καλὴ-μέρα· ἀντίθ. νάτε̱-α = νύξ.

dιτε̱-bάρδε̱-ι (ἀρσ.) dιτε̱-bάρδε̱-α θηλ. = εὐδαίμων, εὐτυχής.

dίτε̱-ζι-ου πληθ. dίτε̱-ζέστε̱ = δυστυχής, δυσδαίμων.

dίτε̱-ζέζε̱-α: θηλ. = ἡ δυστυχής· πληθ. dιτε̱ζέζατε̱.

dιτε̱γjάτε̱-ι ἀρσ. dιτε̱-γjάτε̱-α θηλ. = μακρόβιος· ἐπὶ εὐχῆς.

dίτε̱-öκούρτε̱νε̱-ι (γ) θηλ. dιτε̱-öκούρτε̱νε̱-α καὶ dιτε̱-öκούρτε̱ρε̱-ι-α = ὁ καὶ ἡ βραχύβιος· (ἐπὶ ἀρᾶς).

dίτε̱jε καὶ dίτιjε = γνῶσις, ἐπιστήμη· = τε̱ dίτουριτ· πληθ. dιτε̱jετε̱-με dίτε̱jε α πα dίτε̱jε ε κε̈ κε̱τε̱ = με τε̱ dίτουρε̱ α πα τε̱ dίτουρε̱ ε κε̈ κε̱τε̱ = τὸ γνωρίζεις ἢ δὲν τὸ γνωρίζεις τοῦτο;

dίτε̱νε̱: ἐπιρ. = τὴν ἡμέραν· ἀντίθ. νάτε̱νε̱ = τὴν νύκτα.

dίτουνε̱ καὶ dίτουρε̱ μτχ. τοῦ ρ. dί = οἶδα· γινώσκω.

dιτö (γ) = τöοτö (τ) = κα̈τι, κα̈τι τι· dιτö θότε̱ (γ) = τöοτö θότε̱ (τ) = κα̈τι λέγει· dίτö κα̈ bα̈μ (γ) = τöοτö κα̈ bε̱ρε̱ = κα̈τι ἔχει κάμει.

(ι-ε) *dίτουνε̱* (γ), dίτουρε̱ (τ) -ι-α = σοφὸς-ή· ἴδ. dιετᾱρ-ι dιεταρε-jα = εἰδήμων, ἐπιστήμων· 2) = γνωστὸς-ὴ-όν.

ι-dίτε̱öιμ-ι (γ) ἀρσ. ε-dίτε̱öιμε-jα (budi) θηλ. καὶ ι-dίτöιμ-ι (γ) ἀρσ. ε-dίτöιμε-jα θηλ. = ὁ εἰδὼς (πολλά).

dιτουνί-α (γ) = dιτουρί-α = ἡ γνῶσις, ἡ σοφία.

dιφτόj-όχ̄εμ = dε̱φτέj-χ̄εμ.

díχεμ: παθ. τοῦ ρήμ. dí=οἶδα· díχετε̱=ἄστε̱ ε dίτουνε̱=ἐννοεῖται, εἶναι γνωστόν.

dó: (budi-Σ-Τυρ.) ἴδ. dίσα.

dó-μος-dó:=ἑκὼν ἄκων.

(ι-ε-) *dóbε̱τε̱:* ἀδρανής, ἀσθενής, ἀδύνατος, χαῦνος· jαμ ι dóbε̱τε̱= εἶμαι ἀδύνατος, ἀσθενής, ἀδρανέω-ῶ.

dobεσίνε̱-α (γ)=ἀδράνεια, ἀδυναμία, ἀσθένεια· καὶ dobε̱σίρε̱-α (τ) πληθ. dobε̱σίνατε̱ καὶ dobε̱σίρατε̱.

dobī-α (budi-bogdan) (Σλαυιστ.-Βουλγ. dobίαρ=κερδίζω] κέρδος, ὄφελος πληθ. dobίτε̱. bᾶj dobī = ὠφελῶ σ' bᾶν dobī (γ) δὲν ὠφελεῖ· σ' με̱, σ' τε̱ σ' ι bᾶν dobī (γ) δέν με, δέν σε, δὲν τὸν ὠφελεῖ· ἴδ. φιτίμ-ι.

dobισ-ίτ-ίτ (budi-bogdan) ρ.=κερδίζω, ὠφελοῦμαι· ἴδ. φιτόνj-όj· καὶ dobίτ-ίτ-ίτ τὸ παθ. dobίτεμ.

dobίτε̱σ-ι (bogdan)=νικητής· πληθ. dobίτε̱σιτε̱.

dobίτσ̈-ι πληθ. dobίτσατε̱=νόθος (υἱός) καὶ doμνίτσ̈-ι ('Αργυρ.) doτσ̈-ι πληθ. dότσ̈ατε̱· καὶ κοπίλj-ι (γ) πληθ. κοπίλjατε̱, τὸ θηλ. κοπίλjε-jα πληθ. κοπίλjετε̱ (καὶ ὑπηρέτρια) (τ).

dόκρα-τε̱ (Βεράτ.)=κότσε̱κα τε̱ μbε̱δά=μεγάλα ὀστᾶ· καὶ dόκρε̱-α (γ) πληθ. dόκρατε̱· ἐν τῇ φράσει μος φόλjε̱ dόκρα=μος φόλjε̱ φιάλjε̱ τε̱ κότα, ρρε̃νjα.

dόμκε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. ρρότσ̈κε̱-α· πληθ. dόμκατε̱.

doμνίτσ̈-ι ('Αργυρ.) ἴδ. dobίτσ̈-ι (τ) πληθ. doμνίτσ̈α-τε̱.

dόρε̱-α ['Ελλην. δόρ-υ]=χείρ· πε̱ρ dόρε̱ζα ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ πε̱ρ dόρε̱ καὶ πε̱ρ dόρας (=πρόχειρον). σ̈κόj πε̱ρ dόρας= ὑπάγομεν μὲ τὰ χέρια πιασμένα, πλεγμένα. ν' dόρε̱=(γ. τ. budi)=νdε̱ dόρε̱=εἰς τὴν χεῖρα· σ' με̱ βιέν ν' dόρε̱=κοινῶς δὲν μοῦ ἔρχεται ἀπ' τὸ χέρι. dορ' επάρε̱:=ἡ πρώτη τάξις τῶν ἀνθρώπων· dορ' ε dύτε̱=ἡ δευτέρα τάξις τῶν ἀνθρώπων· νjε̱ dόρε̱ μίελ=μία χοῦφτα ἀλεῦρι.—ε ρρόκα πε̱ρ dόρε̱ ἢ ε κάπα πε̱ρ dόρε̱=τὸν ἔπιασα ἀπ' τὸ χέρι, τὸν χειραγωγῶ· βε̃ dόρε̱=βάζω χέρι=ἐπιχειρῶ τι· χιέκ dόρε̱=παραιτοῦμαι, ἐγκαταλείπω· dόρε̱ μbε̱ dόρε̱ ἢ dόρε̱ ν' dόρε̱=ἀπὸ χέρι σὲ χέρι=ἀλληλοδιαδόχως. πέσε̱ dούαρ=(πέντε χεῖρες)=25 ἐπὶ ἀριθμήσεως· διέτε̱ dούαρε=50 (κατὰ λεξ.=δέκα χεῖρες) νjε̱ζέτ dούαρ=100. μαρρ

dóρε̱=γίνομαι μαθητής.—ζᾱ-με dóρε̱ καὶ ζε̄-με dóρε̱=ἅπτομαι ἐγγίζω.—σ̈κόj νdε̱ρ doύαρ=μεταχειρίζομαι. ε βε̄ ν' dóρε̱=ἀποκτῶ τι· με̱ bίε ν' dóρε̱=τυγχάνει μοι, πέφτει 'ς τὸ χέρι μου· με̱ ρᾱ ν' dóρε̱=ἔτυχέ μοι· με̱ dóλι νγα dóρα·=ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰ χέρια μου· ἀπεστερήθην· απ νdερ doύαρ-παραδίδω.—πρεj dóρε̱σε̱ τ' όνε̱, τούεj, ατύνε ἐξ ἡμῶν, ἐξ ὑμῶν ἐξ ἐκείνων· ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους, ἐκ τῆς ἡμετέρας θρησκείας.

doρ' ε-διάθε̱τε̱=doρ' ε μbάρε̱=doρ' ε dρέjτε̱=doρ' ε νdρέjτε̱=ἡ δεξιὰ χείρ.—ἐνῷ doρ' ε μᾱjτε̱ (γ)=doρ' ε ρρε̱μάκτε̱ (Σ)=doρ' ε μbρέπσ̈τε̱ (Σ),=doρ' μᾱσ̈τε̱ (Μιρεdίτα)=|doρ' ε σ̈τε̱μάνγε̱τε̱ (budi)=doρ' ε με̱νγjε̱ρε̱ (τ)=ἡ ἀριστερὰ χείρ.

doράκ-ου (Σ) doράκε-jα (Σ) θηλ. πληθ. doράκε̱τε̱ ἀρσ. doράκετε̱ θηλ.=κουλοχέρης· καὶ doράτσ ι, doράτσε-jα (τ) καὶ doρατσάκ-ου, doρατσάκε-jα πληθ. doρατσάκε̱τε ἀρσ. doρατσάκετε̱ θηλ. καὶ doρε̱-τσούνκ-γου (γ) doρε̱-τσούνγε̱-α (θηλ.) doρα-σ̈ιθι (γ) ἐπιρ.=κουρ χ̆εθ νjερί με σ̈κόπινε̱. νγρε̄ dóρενε̱ νάλjτ.

doρdολjέτσ̈-ι πληθ. doρdολέτσ̈ατε̱=φόβητρον μὲ μορφὴν ἀνθρώπου εἰς τοὺς κήπους ἀναρτώμενον.—νdερτούεμ πόσί νjέρὶ με πέτκα τε̱ βιέτε̱ρα, τε̱ τσίλjιν ε βένε̱ νd' άρε̱τ α νdε̱ κόπε̱σ̈τ κjε̱ τε̱ κουjτόjενε̱ bότα σε ᾱσ̈τε̱ νjερὶ με τε̱ βερτέτε̱ ε τε̱ μος χ̆ύνjε̱νε̱ μbρένdα με βιέδε̱.

dóρε̱-α πληθ. doύαρτε̱ (τ) καὶ doύερτε̱ (γ) καὶ doυρτε̱ (γ) ἡ χείρ, αἱ χεῖρες· doρε̱-γjιάτε̱-ι-|α=μακρόχειρ=παντοδύναμος· dóρε̱-δᾱ̃νε̱-ι-α (γ) ἐγγυητὴς διὰ τὸ χρέος· καὶ dóρε̱-δε̃νε̱-: (τ).

doρε-ζᾱ̃νε̱-ι-α=ἐγγυητὴς διὰ τὸ ἄτομον· καὶ doρεζένε̱-ι-α (τ).

dóρε̱ζε̱-α καὶ *dóρτσε̱-α* πληθ. dóρε̱ζατε̱ καὶ dóρτσατε̱=δρᾶγμα, μ̱ιὰ χερ̱ιὰ, καὶ 2) ἡ χειρὶς τὸ γάντι.

dóρε̱ζε̱-α καὶ doρέ-jα (Σ. Καβ.) καὶ πάπε̱ζε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. doρέζατε̱, καὶ doρέτε̱=ἡ λαβὶς (τῆς μαχαίρας).

dóρε̱-θάτε̱-ι-α=ὁ ἔχων ξηρὰν χ̆εῖρα, κηλός· dóρε̱-μbύλε̱-ι-α=ὁ φειδωλός, ὁ φιλάργυρος.

dóρε̱-πλjότ=ἐπιρ.=πλουσιοπαρόχως· [πλjoτ=ἑλλ. πλήρης].

dóρε̱-σ̈κρέσε̱-α=χειρόγραφον πληθ. doρε̱σ̈κρέσατε̱.

dóρε̱-σ̈τρε̱νγούετε̱-ι-α (γ) ἐπιθ.=σφιγκτοχέρης· φειδωλὸς καὶ dóρε̱-στρε̱νγούτε̱-ι-α (γ. συνηρ.) dóρε̱-στρενγούαρε̱-ι-α (τ).

BKSH

dόρε-τσέλjε-ι-α=μεταδοτικὸς—ή· dόρε-χάπετε καὶ (τ) dόρε-χάπουρ-ι=γενναιόδωρος, ἀφειδής, πλουσιοπάροχος.

dόρε-χόλε-ι-α=πένης· dόρε-χόλε ἄστε αΰ=εἶνε πένης.

dόσε-α: πληθ. dόσατε=ἡ ὗς, ἡ σῦς.

dοσεbάλjε-α καὶ bαλdόσε-α (τ) εἶδος ζώου=ποσὶ κjέν καὶ χα μίσερινε.

dοτ: μόριον=ἀδύνατον, δύσκολον· με δέμπ γόjα σ' χα dοτ.=μὲ πονεῖ τὸ στόμα δὲν μπορῶ νὰ φάω· σ' ε bενj dοτ κετε πούνε=δὲν δύναμαι νὰ τὸ κάμω αὐτό, ἢ δυσκόλως γίνεται τοῦτο.

dοτσ̈-ι πληθ. dοτσ̈ατε=dobίτσ-ι.

dούα (τ)=dούε καὶ dοῦ (γ)=θέλω, βούλομαι, ἀγαπῶ· μετοχ. dάσ̈ε, dάσ̈ουνε (γ) καὶ dάσ̈ουρε (τ) καὶ dάσ̈τουνε· ἀόριστος dέσ̈α-ε-ι (ἴδ. Γραμ. Κ. Χριστοφορίδου). — τσ̈' bέν σι κjε; μίρε dεσ̈ Ζότι=τὶ κάνεις πῶς εἶσαι; καλὰ (ἠθέλησεν ὁ Κύριος) εὐχαριστῶ τὸν θεόν· νε dάσ̈τε Ζότι τε bενετε κεjό=ἂν θέλῃ ὁ Κύριος νὰ γίνῃ τοῦτο.

dουάθουνε (budi)=σbάθουνε: dουάθουνε ε dβεσ̈ουνε=σbάθουνε ε σβέσ̈ουνε· (γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος).

dούαj-τε (τ)-πληθ. μόνον ὁ ἑνικὸς ἐκ τοῦ dεμέτ-ι καὶ dούεj τε=δεμάτια σίτου· dούαj γροῦρι, έλbι, τερσ̈έρι, ορίζι κ.τ.λ. πληθ. συνηρ. dούj-τε (Ἐλβασ.)=dεμέτατ' ε τε λjάσ̈τα.

dεμέτ-ι λέγονται τὰ δεμάτια ἀραβοσίτου.

dουγᾶ-ανι: ἴδ. dυκjάν-ι.

dουγάνjε-α (Σ) ἢ dουγᾶjε-α· (Σ).

dούκεμ: ῥῆμα=φαίνομαι μετοχ. dούκε καὶ dούκουνε (γ) καὶ dούκουρε· dούκετε=ἀπρόσωπον=φαίνεται, δοκεῖ· με-τε-ι-να-ου-ου-dούκετε=μού φαίνεται σοῦ, τοῦ, μᾶς, σᾶς, τοὺς φαίνεται.

τε *dούκε* ἢ τε dούκουνε (μτχ.) σ' κᾶ τε dούκε ἢ σ' κᾶ τε dούκουνε κεjό γjᾶ=δὲν ἀποφαίνεται τοῦτο.

(ι-ε-) *dούκσ̈ιμ*: ὅτι εἶνε φανερόν: τὸ φανερόν.

dούκj-ι πληθ. dούκjετε=ἡ κάνουλα. καὶ κανέλ-ι (Περμετ), κανjέλε-α (Σ), κανjέλjε-α (Βεράτ-Καβάjα).

dούκjετε: πληθ. μόνον (Jάκοβα-Μιρdίτα)=τὰ δικάκκια.

dουλένjε-α (γ. Τυράν.) πληθ. dουλένjατε καὶ dουλίνjτε (Σ) καὶ dουλῖ-νι (Σ) καὶ dελίνjε-α (τ)=ἡ κέδρος, ἄρκαθος, κόκjε-dελενjε=ὁ καρπὸς τῆς κέδρου.

dούμ (γεγ. Μαλjεσία)??? σ' ι έπετε̦ dούμ??? (ἴσως εὐκολία).
dούμε-ja: μέτρον σίτου ἕξ 6 ὀκάδων. πλ. dούμετε̦.
dούνγε̦-α πληθ. dούνγατε̦=('Ελβασ.)=ἴδ. τσούπε-jα.
dουρόνj-όj (γ-τ-budi) ['Ελλην. δηρὸς]=ἀνέχομαι. παθ. dουρόνεμ -όχεμ. παροιμία: σ' dουρὸν κjίμε νdε̦ βέϊ= δὲν ἀνέχεται οὔτε τρίχα 'ς τὸ αὐτί.
dουρίμ-ι=ὑπομονή· πληθ. dουρίμετε̦. ι-ε- dουρούαρσ̈ιμ (τ)=ι-ε-dουρούερσ̈ιμ (γ) καὶ (συνηρ.) ι-ε dουρούρσ̈ιμ.=ὑπομονητικός, ὑπομένων.
Dούρρε̦σ-ι=Δυρράχιον (ἡ ἀρχαία 'Επίδαμνος).
Dουρρε̦σάκ-ου-κε-ja='Επιδάμνιος· (ὁ κάτοικος).
dούσ̈κ-ου: πληθ. dούσ̈κjετε̦·=δρῦς.
dουσ̈νέζε̦-α (Περμέτ) = πυκνόκλαδον ἴδ. σ̈κούρρε-jα (τυραν.).
dούφ-ι (γ. τ. Βεράτ) [Βουλγ. dουχ=πνεῦμα, ἀναπνοὴ] νdσιὲρ dούφινε̦= βγάζω τὸ ἄχτι μου, ξεθυμαίνω.
dούχεμ: παθ. τοῦ dούα (τ) καὶ dούε (γ)=ἀγαπῶμαι.
dούχετε̦ (γ. budi)=χρειάζεται, πρέπει. δεῖ.— dούχετε̦ κε̦jό γjᾶ= χρειάζεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα· ἴδ. λjύπσετε̦ ἢ λjίπσετε̦· dούχετε̦ τα bᾶνj κε̦τὲ πούνε̦ πρέπει νὰ τὸ κάμω αὐτό.—dούχετε̦ τα bᾶτσ̈ κε̦τε̦ πούνε̦=πρέπει νὰ τὸ κάμῃς αὐτό. με̦-τε̦-ι-να-ου-ου-dούχετε̦ =μοῦ, σοῦ, τοῦ μας-σας-τοὺς: χρειάζεται.—ἴδ. λjύπσε̦τε̦. λjίπσετε̦.
dρᾶ-νι (γ), dρά-ου (Βερ.), dράσ̈κε̦ζε̦-α (Τυραν. ·Καβ)=φούντε̦ρατ' ε τε̦ λjούενιτ (γjάλπιτε̦) τρέτουνε̦.=ὑπόλειμμα βουτύρου ἀναλυομένου.
dρανγούα-όϊ (τ) πληθ. dρανγόνj-τε̦=δράκων (ζῷον μυθολογικόν). καὶ dρανγούε-ὅϊ (γ) καὶ dραγού-όϊ, dρανγούε-όνι (Σ).
dράπ-ι=σ̈κόπ ι μάθ. (Τουρκ. dαjάκ).
dράπε̦ν-ι (γ) dράπε̦ρ-ι (τ) πληθ. dράπε̦να-τε̦ (γ) dράπε̦ρατε̦ (τ) καὶ dρε̦πένjιτε̦.
dρανταφίλj: (Σ) ἴδ. τρανταφίλj.
dρεδαλjέσ̈-ι [dρεθ-λjεσ̈]=κλωστήριον ἔνθα κλώθουσι τὸ μαλλὶ διὰ σάκκους.
dρίδε̦-α: πληθ. dρέδατε̦=στρεφογύρισμα. μος bᾶν dρέδα=μὴ κάμνεις στρεφογυρίσματα.—bᾶj dρέδα=κάμνω στρεφογυρίσματα
dρε̃-νι (γ), dρε̃-ρι (τ) ὁ ἔλαφος (ἀρσ) ἐνῷ ἡ ἔλαφος σ̈ούτε̦-α πληθ. σ̈ούτατε̦.

dρέγεζε-α: πληθ. dρέγεζατε· κοιν. ὁ ψειροφύτης· καὶ dρέκτσε-α (Σ) πληθ. dρέκτσατε.

dρέ (τσαμ) ἀρσ. κλητικὸν μόρ. κοῦ jέσ̈ε dρέ; (Τρουκ. bρὲ) καὶ ορὲ (τ) αρὲ (γ) μορὲ (Σ) μρὲ (γ), μόj· (τ) θηλ. καὶ μόρ θηλ.

dρεδαλjάκ-ι ἀρσ. dρεδαλjάκε-jα θηλ. = ἄστατος· καὶ dρεδαλjούκ-ι ἀρσ. dριδαλjούκε-jα θηλ.

dρέδεζε-α: πληθ. dρέδεζατε = φράουλαις ἴδ. πλjύσ̈κα [Τετόβα]. πληθ. dρέθεζετε. ἴδ. καὶ λjυλjυετρόδε-jα (Περμέτ).

dρέθ]Ἑλλ. ἄ-δρακτος] = κλώθω νῆμα, 2) εὐνουχιάζω· dρέθ φιάλjενε = στρέφω τὸν λόγον.

dρεθόνj (Βεράτ.) [dρεθ.] ρημ. = ἐκφεύγω τῆς εὐθείας ὁδοῦ· dάλj πρεj ούδεσε dρέjετε, κθέχεμ νγα ούδα ε μάρρ τιάτερε ούδε.

dρέθτσα-τε (γ. Σ. Μαλjεσία ε σίπερμε) dρίθτσατ' ε jοπίγεσε (Σ. Μαλjεσία ε σίπερμε) = ρρίπατ' ε οπίνγενσε = οἱ ἱμάντες τῶν σανδαλίων τῶν Ἀλβανῶν ὁμοιότατοι πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων.

dρέjνγουλε (Σ)??? (ἡ λέξις ἐν χρήσει ἐν Σκόρδᾳ).

dρέjτε: ἐπιρ. = ὀρθῶς, ἴσια, κατ' εὐθεῖαν, δικαίως· ἀντίθ. σ̈τρεμbετε καὶ νdρέjτε (Σ), dρέj-τα, dρεjταζε dρεκj (τ): φόλjε dρέjτε = φόλjε dρεγj (τ) = ὁμίλησον ὀρθῶς. — dρέjτε περ dρέjτε = ἴσια κατ' εὐθεῖαν· σ̈κό dρέjτε (ἢ dρεκj) ούδεσε = πήγαινε ἴσα τὸν δρόμον· ρρῖ dρέjτε μbε κεμbε = κάθισον ὀρθῶς (= ὄρθιος) εἰς τὰ πόδια. — ατύ dρέjτε = ἴσα κατ' ἐκεῖ· μος σ̈κο ατύ dρεjτε = μὴ περνᾷς ἴσα κατ' ἐκεῖ.

(ι-ε-τε) *dρέjτε* = ὀρθὸς-ἡ-όν, ἴσος, δίκαιος· ὅσιος, καὶ (ι-ε-τε) νdρεjτε: (Σ)· ἀντίθ. (ι-ε-τε) σ̈τρέμbετε.—με τε dρέjτε = μὲ τὰ σωστά. — κεσ̈τοὺ ἆσ̈τ' ε dρέjτα = ἔτσι εἶνε τὸ (σωστὸν) δίκαιον.

dρεκj: ἐπιρ. ἴδ. dρεjτε καὶ ρημ. νdρέκj.

dρεjτόνj-όj [ρημ. ἐνερ.] = ὀρθόνω, ἰσιάζω, εὐθύνω, προσαρμόζω· καὶ νdρεjόj (Σ)· ε dρεjτόβα πούνενε = ἐτακτοποίησα τὴν δουλειά μου = ε ουjdίσα πούνενε. — τὸ παθ.

dρεjτόνεμ-όχεμ καὶ νdρεjτόνεμ-όχεμ (Σ)· dρεjτενί-α (γ) dρεjτερί-α (τ) = δικαιοσύνη· ὁ πληθ. dρεjτενίτε (γ) dρεjτερίτε = ἄχρηστος.

dρέκε-α: πληθ. dρέκατε καὶ dρέκετε = τὸ γεῦμα, ἄριστον.

dρέκεζε-α (Βεράτ.) πληθ. dρέκεζατε = ἡμεροκαλλὶς-ίδος· = ἡμερόβιον ἄνθος.

drekój-óχem καὶ drékem = χα drékε = γευματίζω.
drékj-ι [δράκων] = διάβολος· πληθ. drékjεn-τε καὶ drékjεreτ.
drekjεsí-α καὶ drekjεζί-α = διαβολιά, πονηρία· ἴδ. dιαλεσί-α. — πληθ. drekjεsίτε, drekjεζίτε.
dremít (τ) ἴδ. dεrμισ-ίτ-ίτ (Ἐλβασ.).
drεnjε-α πληθ, drεnjατε??? (ἴσως ἡ δορκάς).
dreχέm-ι [Ἑλλην. δραχμὴ μέτρον βάρους] πληθ. drεχέμετε = τὸ δράμιον, τὰ δράμια.
drίdem: = τρέμω· ἴδ. τριστόj. — drίdem σι πουρτέκε χέκουρι. — καὶ 2) εὐνουχιάζομαι [τρίdεμ. (τ] ι-ε-τε drέdουρε = κλωσμένος καὶ 2) εὐνοῦχος καὶ ι-ε-τε drέdε καὶ ι-ε-τε drέdουνε = κλωσμένος.
driθεtónj-ój (γ. budi) ρημ. = τρέμω, λαχταρῶ. — καὶ φεργελόj (Τυραν.).
drίζε-ατε = τρίβολος, ἄκανθα.
drίθε-τε (οὐδ.) καὶ drίθε-ι (ἀρσ.) = ἀραβόσιτος. — γέννημα.
drίθνατε: τὸ σιταροπάζαρον, ὅπου πωλοῦνται γεννήματα.
drίθμε-α (γ. τ. budi) τρόμος, λαχτάρα· πληθ. drίθματε ἴδ. ρ. drεθ. καὶ driθτίμ-ι· πληθ. driθτίμετε· ἴδ. driθτόνj. — driμετσόj-όχεμ (Σ) ἴδ. dromετσόj-όχεμ.
Drī-νι: ὁ Δρῖνος ποταμός.
Drīνασ-ζι: ὁ παρὰ τὸν Δρῖνον κατοικῶν.
drinjε-α (Περμέτ.) σκαρπε-α. — πληθ. drίnja-τε.
dritár-ι = φωστήρ· πληθ. dritárετε.
drίτε-α = τὸ φῶς· πληθ. drίτατε· ἀντίθ. ἐρρεσίνε-α [Ἑλλην. ἔρεβος], φράσεις γδίνι (drίτα) = σbάρdι (drίτα) = ἐξημέρωσεν.
drίτεζε-α (bogdan) = κανdίλjε-jα = λύχνος, φῶς.
drίτεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. νdrίτεμ. — καὶ dritój-όνεμ (Ἀργυρ.).
drobolji-τε πληθ. = τὰ ἐντόσθια τῶν ζώων, γjίθε τσ' κα vdε bάρκουτ bέρρι, ζόρρ' ε πλjᾶνdεσ' ε μbεljτσῖ.
drobolít. ρ. ἐνερ. = ταράττω τὰ ἐντόσθια (Περμέτ.). — με drobolίτι = με τούνdι drobolῖτε = μοῦ ἐτάραξε τὰ ἐντόσθια.
drómτσε-α (Σ. bogdan) ἴδ. dεrμῖ-πληθ. drómτσατε.
dromετσόj-όχεμ, driμετσόj-όχεμ, γριμετσόj-όχεμ· ἴδ. dεrρμοj-όχεμ.
dróσε (Τυραν.) ἴδ. drούεσε.

BKSH

dρόε-ja (bogdan) = φόβος, σέβας.

dρόμ-ι (Σ) ἴδ. δρομ-ι: πληθ. dρόμετε̱.

dρού-α: πληθ. dρούτε̱ = ξύλον [Ἑλλην. δόρυ].

dροῦ-νι (γ) πληθ. dρουνjτε̱ = δένδρον [Ἑλλην. δρῦς. Σανσκριτικὰ dρούμα = δένδρον] καὶ dροῦ-ρι (τ). — dρουν' ι φίκουτ (γ) = dρουρ'ι φίκουτ = ἡ συκῆ· dρουν'ι ουλῖνιτ (γ) = dρουρ'ι ουλῖριτ (τ) = ἐλαία.

dρούανj (τ), νdρούαj (Περμέτ.), dρούεj καὶ dρούj (γ) = φοβοῦμαι, συστέλλομαι. — μτχ. dρα̈σουνε̱, dρα̈στουνε̱ (Σ) ἀόρ. dρά̈σα-ε-ι (Σ) καὶ dρα̈στα-ε-ι (bogdan). — dρούαj τε̱ φλjάσ = συστέλλομαι νὰ ὁμιλήσω· dρούαj τε̱ βέτε ατι̯έ = ἐντρέπομαι νὰ πάω αὐτοῦ. — μος dρόνι = [μὴ θροεῖσθε].

dρουβάρ-ι = ξυλοκόπος = αΰ κjε̱ πρετ dροῦ· πληθ -ρε̱τε̱.

dρούγε̱-α (Τυραν.) ἴδ. dρουκ-γου. — dρουγε̱ζε̱, ὑποκορ.

dρούεσε̱ (budi) [dρούεj-σε] dρούσε̱ (γ) = ἴσως, μήπως· dρόσε (= dρόσε = φοβοῦ-μή) μbάσε (τ) (= μbα-σε = βάσταξον ὅτι, διότι). — dροῦσε α̈στε̱ κυj = ἴσως εἶναι οὗτος· = μbάσε α̈στε̱ κυj. — dρούσε, βιέν, σόντε = ἴσως ἔρχεται ἀπόψε.

ι ε-τε̱ *dρούjτε̱* (Καβ.) = ξύλινος-η-ον.

dρούκ-γου (Τυραν.) κερκίς, κοινῶς σαΐτα, ἡ μασούρα· καὶ dρούγε̱-α dρούγε̱ζε̱-α (Dίβρα) πληθ. dρούγε̱ζατε̱· καὶ σοβάϊκε̱-α (Τοσκ.) πληθ. σοβάϊκατε̱.

dρῦ-νι (γ. budi — bogban) = κλείς, κλειδί. κλειδαρι̯ὰ (κρεμαστή) καὶ λjότα̈κε̱-α: πληθ. dρύνjτε̱ καὶ dρυεντε̱.

dρυπ καὶ *dρύπι* (γ) ἴδ. ρημ. σdρίπ. ἀν-ιθ. χ̱ιπ. ρ.

dύ ἀρσ. καὶ dῡ θηλ. = δύο πληθ. τε̱ dύ = οἱ δύο· γεν. τε̱ dύβε = τῶν δύο, θηλ. τε̱ dυα = αἱ δύο, γεν. τε̱ dύjαβε.

dυ-ja = τὸ δύο ὡς οὐσιαστ. = ἡ διάρα.

dύερτε̱ καὶ (συνηρ.) dύρτε̱ πληθ. τοῦ *dερε̱-α* = θύρα.

dύζε̱: ὑποκορ. τοῦ δύο = διαράκι.

dυζέτ = τεσσαράκοντα = κατρε̱διέτε̱ (γ).

dυζέτε̱α̈-ι = κατε̱ρδιέτε̱α̈ε̱-ι = σαραντάριον.

dυζέτ-κέμbε̱α̈ε-ja = (Περμέτ.) = κατε̱ρε̱δέτε̱ κε̱μbε̱α̈-ι (Σ) ἴδ. μόκρε̱-α = ἡ σαρανταποδαροῦσα (κοινῶς).

ι-ε-*dύjτε̱-ι-α* = (budi-bogdan) = ι-ε-dύτε̱-ι-α.

BKSH

dυκjάν-ι = ἐργαστήρι [λέξ. Τουρκ.] πληθ. dυκjάνε̱τε̱ καὶ dουγᾶ-νι (Σ) παντοιοπωλεῖον καὶ dουγάνjε̱-α (Σ) ἢ dουγάjε̱-α.
dύλε̱-τε̱ οὐδ. κοινῶς ἁγιοκέρι καὶ dύλε̱-ι ἀρσ. γεν. dύλιτ, αἰτ. dύλε̱νε̱ καὶ dύλινε̱ πληθ. dύλε̱νατε̱ (γ), dύλε̱ρατε̱ (τ) ἡ κηρήθρα μετὰ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ μέλιτος.
(ι-ε)-*dυλjτένjσ̈ιμ-ι-ε-jα* (Καβ. Ἐλβασ.)=μιέλι ι-ατὶ γρούνιτ κjε̱ ἄσ̈τε̱ λjάγουνε̱ νdε̱ λjᾶμετ τούκε ούσ̈ιμ, σαdό τε̱ θάχ̈ετε̱ νdε̱ dίελ, σι τε̱ bᾶχ̈ετε̱ bούκε̱, νούκε̱, πίκjετε̱ πο bᾶχ̈ετε̱ πόσι dυλ' ι bούτε̱, πο εdὲ πέτε̱ νούκε̱ τχ̈ούλετε̱ κυj φάρε̱ μίελι.
dυ-μbε̱-διέτε̱=δώδεκα=dυμbε̱δῖτε̱ καὶ dυμbεδέτε̱ (γ. Σ.).
dυμε̱ζάj: ἐπιρ.=διπλῶς (Περμέτ.)
dυμε̱ζόνj (Περμ.) ρημ.=διπλόνω.
(ι-ε) *dύμε̱στε̱-ι-α* (Περμέτ.)=διπλοῦς-ῆ-οῦν.
dύνκε̱ρε̱: ??? (ἀγνώστου σημασίας).
dύρ-τε̱=dύερτε̱.
dύσ̈-ι=τὸ διάρι ἡ δυὰς dύσ̈ε=δίχα, διχῇ εἰς δύο ἴσα μέρη, διττῶς.
(ι-ε) *dύτε̱-ι-α*: δεύτερος, δευτέρα.

Dσ

dσᾶ (γεγ.) dσε̃-dσε̃, dσᾶμε̱-dσίνι, dσάνε̱=μανθάνω· παρατ. dσίjε· ἀόρ. dσούνα-ε-ι, dσουμ-dσούτε̱, dσούνε̱ εὐκτ. dσᾶνσ̈α-dσᾶνσ̈-dσᾶντε̱, dσᾶνσ̈ιμ-dσάνσ̈ι-dσᾶνσ̈ινε̱. Προστ. dσέ, dσίνι, μετοχ. dσᾶνε̱ κ.τ.λ. καὶ *νdσᾶ*=ἀντιλαμβάνομαι (τ).
τε̱ *dσάνε̱τε̱*=αἱ ἐπαναλήψεις τῶν μαθημάτων.
dσᾶνε̱σ-ι (γ) πληθ. dσᾶνε̱σ-ιτε̱: μαθητής, μαθηταί.
dσάνε̱σε-jα (γ) πληθ. dσάνε̱σε-τε̱=μαθήτρια, μαθήτριαι.—καὶ dσε̱νε̱σ-ι (τ) ἀρσ. dσε̱νε̱σε-jα (τ) θῆλ. πληθ. dσένε̱σιτε̱ ἀρσ. dσένε̱σετε̱ θηλ.
dσαμάρε-jα (Σ) αὐλός, πίπε̱ζε̱: κάσ̈τε πρεj γρούνι-ε νγjόμε̱ καὶ ζαμάρε-jα: πληθ. dσαμάρετε̱· καὶ ζαμάρετε̱· καὶ πιρπίσ̈κε̱-α πληθ. πιρπίσ̈κατε̱ (Βεράτ.)
dσε̱ (τ) ἴδ. dσᾶ (γ) ἀόρ. dσοῦρα-ε-ι, εὐκτ. dσένσ̈α κ.τ.λ. προστ. dσέ,

BKSH

dσίρι καὶ dσίνι μετοχ. dσένε̱, ὑποτ. τε̱ dσε̱ τε̱ dσε̱ϭ̈—τε̱ dσε̱ρε̱ κτλ.

dσε̱νόνj (Περμέτ.) ἴδ. dενόνj (Περμέτ.)

dσε̱νόνεμ (Περμέτ.) ἴδ. dενόνεμ (Περμέτ.)

dσε̱̄νε̱σ-ι (τ) ἴδ. dσάνεσ-ι (γ) πληθ. dσένε̱σιτε̱.

dσε̱νε̱σε-ja (τ) ἴδ. dσάνε̱σε-jα (γ) πληθ. dσένε̱σετε̱.

dσίdσε̱-α πληθ. dσίdσατε̱ = σπινθήρ, ἴδ. ϭ̈κε̱νdίj-α. —καὶ dϭ̈ιdϭ̈ε̱-α (Σ) πληθ. dϭ̈ίdσατε̱.

dσιdσε̱μόν: ρημ. τριτόπρ. = τσούζει, σπινθηρίζει.—με̱-τε̱-ι-να-ου-ου dσιdσεμόν = μέ-σὲ-τὸν-μας-σᾶς-τοὺς τσούζει.

dσιdσε̱λίμε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. dσιdσε̱λίματε̱ = ἡ πυγολαμπὶς κοινῶς κωλοφωτιά· καὶ dσιdσε̱λόνjε̱-α· (Καβ.-Τυρ.-Κρουjα) πληθ. dσιdσε̱λόνjατε̱· καὶ dσιdσε̱λόjε̱-α (Σ) πληθ. dσιdσε̱λόjατε̱, καὶ bουκουρέζε̱-α (Βερατ.) πληθ. bουκουρέζατε̱, καὶ bουκ' ε-ρε̱̄-jα: (Περμέτ.) σεπσέ κουρ dάλjε̱νε̱ κε̱τό, ατε̱χέρε̱ dελj εδὲ bουκ' ε ρε̱̄, dο με θένε̱ γροῦρ' ι ρῖ.

dσιdσόj καὶ dϭ̈ιdϭ̈όj (Σ) ρῆμα = σπινθηρίζω· καὶ νdσιὲρ dσίdα.

dσjέbε-ja (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγjέbε-jα: πληθ. dσjέbετε̱.

dσjέδε̱-α (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγέδε̱-α πληθ. dσγέδατε̱.

dσjιϑ (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγίθ.

dσjίδεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγίδεμ.

Dϭ̈

dϭ̈ακόν-ι (Σ) ἴδ. γjακόν-ι (budi).

dϭ̈αμάκ-ου: πληθ. dϭ̈αμάκε̱τε̱ ἢ πιέκ-ου = ϭ̈κόπι κjε̱ λjόζινε̱ τσίνγουλj καὶ τϭ̈ομάκε-jα (τ).

dϭ̈άνγε̱-α (Τυρ.) ἴδ dϭ̈ουνγε̱-α.

dϭ̈ε̱̄! (γ) μόριον θαυμαστικὸν καὶ τσᾶ: (Περμέτ.) dσέ τε̱ πάϭ̈ε̱! (παίζοντα λέγουσι τὰ μωρα παιδία) καὶ τσᾶ τε̱ πάϭ̈ε̱.

dϭ̈αούρρα-τε̱ (Τυραν.) πληθ. μόνον. = καρθῖ τε̱ ϭ̈κούρτε̱να ε τε̱ βόγε̱λjα.

dϭ̈ελjέκ-ου (γ) dϭ̈ελjέκε̱τε̱ = χρονιάρικο ἀρνί, dαϭ̈ μοτάκ.—καὶ ϭ̈ελέκ-ου (τ)· dαϭ̈ ι βιέτε̱ρ ι θόνε̱ κουρ κᾶ καπε̱ρdσύεμ dυ βιέτ.

dσίdσε̱-α (Σ - Περμέτ.) ἴδ. dσιdσε̱-α : πληθ. dσιdσατε̱ καὶ dσιdσιλό-jε̱-α (Σ) ἴδ. dσιdσε̱λίμε̱-α.

dσιdσój = dσιdσój.

dσέφκε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. dσέφκατε̱ = λjαπούσκατ' ε καλῖουτ μίσε̱ριτ κjε̱ ριέπενε̱.

dσίκε̱-α (Βερατ.) πληθ. dσίκατε̱ = βούλε̱-α πληθ. βούλατε̱, = Τούρκε̱-α πληθ. Τούρκατε̱ = ἡ Τούρκισσα.

dσίλjε̱-α (Τυραν.) πληθ. dσίλjατε̱ = dυ κόκjε ἄρρα. — τσούνατε̱ κουρ λjούεjε̱νε̱ πίλjας, θόνε̱. — Σᾰ dσίλjα αρρε̱ σέμbι αΰ ; — νjε̱ dσίλjε̱ = dυ κόκjε ἄρρε̱ ἐνῷ νjῑ βουτί = κάτρε̱ κόκjε ἄρρε̱. — νjῑ βουτί ε νjῑ dσιλjε̱ = 6 κόκjε ἄρρε̱. — dυ βουτί = 8 κόκjε ἄρρε̱. — dυ βουτί ε νjῑ dσίλjε̱ = 10 κόκjε ἄρρε̱.

dσόκε̱-α πληθ. dσόκατε̱ = ἡ φλοκάτα.

dσόμκε̱-α καὶ dσούμbε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. ρρότσκε̱α· πληθ. dσόμκατε̱.

dσούνγε̱-α (Τυρ) πληθ. dσούνγατε̱ καὶ dσούνγρατε̱ (Τυρ.) = κουρ ε λjιθ σαμίνε̱ σι γρουστ πλjοτ με πάρε. — νjῑ dσούνγε̱ μὲ πάρε. — μᾶ ε μάδε σε dσουνγε̱ ι θόνε̱ dσάνγε̱-α.

dσούφκε̱-α : πληθ. dσούφκατε̱ = ἡ φούντα, θίσκνος.

Ε καὶ Ε̑

ε σύνδεσμος· ἴδ. εδέ, ενdέ.

ε ἀντωνυμ. τρίτου προσώπου γένους κοινοῦ = αὐτὸν-αὐτὴν ε bένj = bε̱νj ατέ = τὸ κάμνω, κάμνω αὐτό. τ' ε bένj ἢ τὰ bένj = τε̱ bένj ατέ = νὰ τὸ κάμω, νὰ κάμω αὐτό.

ε *bᾶνα* (γ) = ε bέρα (τ) = bᾶνα ατε̱ = bέρα ατέ = τὸ ἔκαμα, ἔκαμα αὐτό. [παραβ. Ἑλλην. ἑ (αυτόν)].

ε = ατε̱, ι = ατί· ε bε̱νj = bε̱νj-ατε̱ = τὸ κάμνω ἢ κάμνω αὐτὸ ι = ατά = ι bε̱νj = bενj ατα = τὰ κάμνω· ουbε̱νj = ατύρε ου bενj = bενj ατύρε = τοὺς κάμνω· jα (= ι + ε) bενj = τοῦ τὸ κάμνω = τοῦ κάμνω αὐτό· ουα (= ου + ε) bενj = τοὺς τὸ κάμνω = τοὺς κάμνω αὐτό.

ε *άμα* (γ) καὶ ε έμα (τ) = ἡ μήτηρ αὐτοῦ, αὐτῆς· πληθ. τ' άματε̱ καὶ τ' έματε̱ = αἱ μητέρες αὐτῶν.

BKsh

ε *βιέρρα*=ἡ πενθερὰ αὐτοῦ, αὐτῆς, πληθ. τε̱ βιέρρατε̱.—ε bίλjα (Τσαμ.) καὶ ε bίjα (γ) ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ-αὐτῆς πληθ. τε̱ bίλjατε̱ καὶ τε̱ bίjατε̱.

έγρε̱: ἐπιρ. = ἀγρίως καὶ εγε̱ρε̱: ἀντιθ. bούτε̱.

(ι-ε-τε) *έγε̱ρε̱* καὶ *έγρε̱* (τ) = ἄγριος-α-ον καὶ άσ̈πε̱ρε̱.

εγε̱ρσίνε̱-α καὶ *εγε̱ρσίρε̱-α* = ἡ ἀγριότης· 2) τὸ θηρίον· ἴδ. bίσ̈ε̱-α.

εγε̱ρσίσ̈τ καὶ *εγρε̱σίσ̈τ* = κατ' ἄγριον, κατὰ θηριώδη τρόπον.

εγε̱ρσόj καὶ *εγρε̱σόj* = ἐξαγριόνω τινά· ἀντιθ. σbουσ.—ρημ.

εγε̱ρσόχ̱εμ-εγρε̱σόνεμ = ἐξαγριοῦμαι· 2) εγρε̱τσόνεμ = κάσ̈πε̱ρόχ̱εμ ἀντιθ. σbούτεμ.

έγjε̱ρε̱-α καὶ *εγjε̱ρ-ι* ἡ αἶρα τοῦ σίτου· (κουσ̈ χ̱α bούκε̱ με εγjε̱ρ dέχ̱ετε̱).

έ-γjύσ̈ε-jα: πληθ τε̱ γjύσ̈ετε̱ = προμήτωρ αὐτοῦ, αὐτῆς.

εδέ (Ὁμηρικὸν ἠδὲ) συνδεσμ. = καί, δε, τε 2) = ἔτι, προσέτι· καὶ *ένdέ* καὶ ε.

έdιε-έdια (Σ) ἴδ. έτ-ι.

ε-*ζόνjα* = ἡ κυρία αὐτοῦ, αὐτῆς.

έθ-δι (Σ) (bogdan) πληθ. έδατε̱ ἴδ. κεθ-δι, κέτσ̈-ι.

έθετε̱: (πληθ.) = θέρμη, πυρετός· με̱ ζᾶνε̱ έθετε̱ = θερμαίνομαι.

ε-*θιέσ̈τρα:* πληθ. τε̱ θιέσ̈τρατε̱ = ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀνδρός.

έjα: ἑνικ. καὶ έα = ἔλα, δεῦρο, ἄγε, ἐλθέ: καὶ jακ (τ) = ἐλθέ· πληθ. έανι, έενι (budi) jάκε̱νε̱ (τ) δεῦτε, ἄγετε, ἔλθετε.

έj (γ) μόριον (ἐκφραστικὸν ἐπιθυμίας, εὐχῆς)· εj τε̱ dέ-ε̱ Ζότι = εἴθε νὰ θέλῃ ὁ θεός.

εj: (τ) ρημ. ἴδ. ᾶj (γ) ρῆμα· καὶ *έντ:* ρῆμα (Περμέτ.)

ἔντεμ: ρημ. πάθητ. τοῦ έντ (Περμέτ.)

ελjbαρόζε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱ (Τουρκ. ιdε̱ρσ̈αχ̱).

ελbε̱ρίστε-jα (τ) πληθ. ε-τε̱ καὶ ελbόρε-jα (γ) πληθ. —ετε̱: = νjε̄ άρε̱ κjε̱ κᾶ κjένε̱ μbιέλε̱ έλπ.—(ἀγρὸς ἐσπαρμενος κριθήν).

ε *κουνάτα:* πληθ. τε̱ κουνάτατε̱ = ἡ ἀνδραδέλφη αὐτοῦ — αὐτῆς.

ε *κουσ̈ρίνα* (γ) καὶ ε κουσ̈ρίρα (τ) πληθ. τε̱ κουσ̈ε̱ρίνατε̱ καὶ κουσ̈ρίρατε̱ = ἡ ἐξαδέλφη αὐτοῦ αὐτῆς. καὶ ελjεμίνε-jα (Τυραν.), πληθ. ελjεμίνε τε̱, ενεμί-α πληθ. ενε-μῑ-τε̱ (Κρούjα), γjερρατόρε-jα (Καβαjα) πληθ. γjερρατόρετε̱, στιέλε-jα (Ἐλbασὰν) πληθ. ε-τε̱, κjέρθουλε̱-ι (Βεράτ.) πληθ. κjέρθουj-τε̱.

έλjπ-bι: πληθ. έλbε̱νατε̱ καὶ έλbε̱ρατ (τ)=κρῖ, κριθή.

(ι-ε-τε̱) *έλjπτε̱*=κρίθινος—η—ον.

έμ (γ) ἀντων. ἴδ. ίμ (τ).

εμ-άτε̱ (γ) ἴδ. ιμ-άτε̱ (τ)=ὁ πατήρ μου.

εμ βε̱λά (γ) καὶ ιμ-βε̱λά=ὁ ἀδελφός μου.

εμ-βιέχ̄ερρ καὶ *ιμ-βιέχ̄ερρ*=ὁ πενθερός μου.

ε *έμτε-jα:* πληθ. τε̱ έμτετε̱-ἡ θεία αὐτοῦ, αὐτῆς.

(ι-ε-τε̱) *έμbε̱λjε̱* (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ ᾱ̄μbε̱λjε̱ (γ)=γλυκύς—εῖα—ύ.

έμbε̱λjε̱: (τ) ἴδ. ᾱ̄μbε̱λjε̱ (γ) ἐπιρ.

ε̱μbε̱λσίρε̱-α: καὶ εμbε̱λτσίρε̱-α πληθ.—α-τε̱ ἴδ. ᾱμbελjσίνε̱-α (γ).

έμbε̱λjσόνj ἴδ. ᾱμbελσόνj—ε̱μbε̱λσόνεμ=ᾱμbε̱λσόνεμ.

εμ-bίρ=ιμ-bίρ=ὁ υἱός μου.

εμ-γjΰσ̈ (γ) καὶ ιμ-γjΰσ̈ (τ)=ὁ πάππος μου.

εμ-δᾱνdε̱ρρ (γ) καὶ ιμ-δένdε̱ρρ (τ)=ὁ γαμβρός μου.

έμε̱-α πληθ. έματε̱ ἴδ. ᾱ̄με-α—ᾱματε̱=μήτηρ.

έμε (γ) ἀντων. ἴδ. ίμε (τ) ἀντων.

έμε-jα (γ) ἀντων. ἴδ. ιμε-jα=ἡ ἰδική μου.

έμε-βιέχε̱ρρε̱ καὶ *ιμε-βιέχ̄ε̱ρρε̱*=ἡ πενθερά μου.

έμε-bίjε̱ (γ) καὶ *έμε-bίλjε̱* (τσ̈αμ) καὶ ιμε-bίjε̱=ἡ κόρη μου.

έμε-γjΰσ̈ε καὶ *ίμε-γjΰσ̈ε*=ἡ μάμμη μου, ἡ προμήτωρ.

έμε-έμτε (γ) καὶ *ίμε-έμτε̱* (τ)=ἡ ἐμὴ θεία ἡ θεία μου.

έμε-ζόνjε̱ καὶ *ίμε ζόνjε̱*=ἡ ἐμὴ κυρία, ἡ κυρία μου.

έμε-θιέσ̈τε̱ρε̱ (γ) καὶ *ίμε θιέσ̈τρε̱*=ἡ θυγάτηρ μου.

έμε-κουνάτε̱ καὶ *ίμε κουνάτε̱*=ἡ ἀνδραδέλφη μου.

έμε-κουσ̈ρίνε̱ (γ) καὶ *ίμε κουσ̈ερίρε̱* (τ) ἡ ἐξαδέλφη μου.

έμε-μbέσε̱ καὶ *ίμε μbέσε̱*=ἡ ἀνεψιά μου.

έμε-μότε̱ρε̱ καὶ *ίμε μότε̱ρε̱*=ἡ ἀδελφή μου.

έμε̱νε̱-ι (γ) πληθ. έμε̱νατε̱=ὄνομᾱ, ὀνομασία, φήμη· καὶ έμε̱ρε̱-ι (τ) πληθ. έμε̱ρατε̱.—έμε̱ν' ι μίρε̱=καλὸν ὄνομα=καλὴ φήμη.—εμε̱ν' ι κέκj=κακὴ φήμη.—νjερί με έμε̱νε̱=ἀνὴρ περίφημος.—μόρι έμε̱νε̱=διεφημίσθη· ι dόλι έμε̱νε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱ α πε̱ρ τε̱ κέκj=διεφημίσθη ἐπὶ καλῷ ἢ ἐπὶ κακῷ.

εμε̱νόj: ρημ.=ὀνομάζω·=ι βε̱̄ έμε̱νινε̱· τὸ παθητ *εμε̱νόχ̄εμ:* (γ).

εμε̱νόρε-jα (γ) εμε̱ρόρε-jα (τ) πληθ. ε-τε̱=ὀνομαστική.—(πτῶσις γραμματικῆς).

έμε-νjέρκε̱ καὶ *ίμε-νjέρκε̱*=ἡ μητρυά μου.

έμε-ρε̱̄ καὶ *ίμε ρε̱̄*=ἡ νύμφη μου (οὕτως ὀνομάζει ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τὴν σύζυγον τοῦ υἱοῦ αὐτῶν).

έμε̱ρε̱-ι (τ) πληθ. έμε̱ρατε̱ ἴδ. έμε̱νε̱-ι (γ).

εμε̱ρόρε-jα (τ) πληθ. εμε̱ρόρετε̱ ἴδ. εμε̱νόρε-jα (γ).

έμε-ϭόκjε καὶ *ίμε-ϭόκjε*=ἡ σύζυγός μου.

εμ-ζότ καὶ *ιμ-ζότ*=ὁ κύριός μου.— Ὀνομ. εμ-ζότ καὶ ιμ-ζότ· γεν. τ' εμ-ζότ καὶ τ' ιμ-ζότ, δοτ. τ' εμ-ζότ, τ' ιμ-ζότ, αἰτ. τ' εμ-ζότ καὶ τ' εμ-ζότ, ἀφαιρ. τ' εμ-ζότι τ' ιμ-ζότι· κλητ. ō εμ-ζότ καὶ ō ιμ-ζότ.—Ὀνομ. πληθ. ζότι-ύνε̱, γεν. ζότιτ-τῦνε καὶ ζότιτ-τ' ένε̱ καὶ ζότιτ τ' όνε̱, δοτ. ζοτιτ τ' ύνε (γ καὶ τ) αἰτ. τε̱νε̱-ζονε̱ καὶ ζότινε̱ τε̱νε̱ ἀφαιρ. ζότιτ τ' ύνε̱ καὶ ζότιτ τ' όνε̱ καὶ ζότιτ τ' ένε̱, κλ. ō ζότι ύνε̱ (γ + τ).

εμ-νίπ καὶ *ιμ-νίπ*=ὁ ἀνεψιός μου.

εμ-ούνκj καὶ *ιμ-ούνκj*=ὁ θεῖός μου (γ).

εμ-ϭόκj καὶ *ιμ-ϭόκj*=ὁ σύζυγός μου· (ὁ σύντροφός μου).

ένγjε̱λε̱-ι (γ. budi) πληθ. ένγjε̱jτε̱=ἄγγελος καὶ ένγjουλε̱-ι πληθ. ένγjουjτε̱.

ενdέ=εδέ συνδ. (γ. budi).

ένdε̱-α (τ) ἴδ ᾱνdε̱-α (γ).

ένdε̱-α (γ) πληθ. ένdε̱τε̱ ἴδ. βέθ-ι (Σ).

ένdε-jα: πληθ. ένdετε̱ (τ)=ἄνθος. καὶ λjούλjε.

ε̱νdεμ: ρ.=ἀνθῶ, ἀνθίζω.

ε̱νdε̱ρρόj (τ)=ενdε̱ρίνj (Περμέτ.)=ϭοχ̃ ένdε̱ρρα=ὀνειρεύομαι.

ένd (γ) ἴδ. εντ. ρ.=ὑφαίνω· έντ πε̱λχ̃ούρε̱=ὑφαίνω πανί.

ένdεμ (τ) παθ.=ὑφαίνομαι.

ένε̱-α (τ) πληθ. ένε̱τε̱=ἀγγεῖον καὶ άνε̱-α πληθ. ένε̱τε̱: ένε̱ bάλjτε=ἀγγεῖον πήλινον.

έενι (budi) ἴδ. έjανι, jάκε̱νι (τ).

ένι (τ) μορ. ἴδ. άνι (γ) μόριον.

ένjε̱-α (γ) πληθ. ένjατε̱: ου θόνε̱ ατύνε dέλjεβετ κjί κάνε̱ ϭτιέμ, α ου κάνε̱ νγόρdε̱ (τσόφε̱) κjε̱νγjατε̱ τε̱ βόγjε̱λjε̱, ατὸ dέλjε κάνε̱ κjούμε̱ϭτ.

ε-ένjτε-jα καὶ *ε-ένjε̣τε̣-jα* (τ. bogdan) καὶ ε ε̄τε-jα (Καβάjα) πληθ. τε̣ ένjτετε̣, ενjε̣τετε̣ καὶ ε̄τετε̣ = ἡ Πέμπτη.

ένκ-γου (τ) = βλάξ, βουβός. = bουρdαλᾶ.

εντ (τ) ρ. καὶ ενd (γ) = ὑφαίνω· ἀορ. ένdα-ε-ι μετοχ. ένdε̣ καὶ έν-douρε̣ (τ).

έπεμ, παθ. τοῦ ῥήμ. άπ. δίδομαι 2) κάμπτομαι καὶ ίπεμ καὶ νέπεμ (Σ) παθ. τοῦ ῥήμ. νάπ. (Σ)· έπεμ ν' dόρε̣ = παραδίδομαι. — έπεμ πας τέjε = ἀφοσιοῦμαί σοι· με̣-τε̣-ι έπετε̣ = περνάει ἀπὸ τὸ χέρι μου, τὰ καταφέρνω· ἀντιθ. σ' με̣ έπετε̣· με̣ έπετε̣ κάρτα = προοδεύω εἰς τὰ γράμματα· σ' με̣ έπετε̣ τ' ι θεμ = δὲν τολμῶ νὰ τῷ εἴπω. — σ̈ούφρα έπετε̣ = ἡ βέργα λυγάει, κάμπτεται.

ι-έπε̣ρε̣-ι, ε έπε̣ρε̣-α τε̣ έπε̣ρετε̣ = ὁ-ἡ-ἄνω ἴδ. ι-ε σίπρε̣μ. Σκjιπε̣νία ε έπε̣ρ = ἡ Ἄνω Ἀλβανία.

έπε̣ρε̣: ἐπίρ. = ἄνω.

ε̣ργjέντ-dι (τ) πληθ. εργjένdετε̣ ἴδ. αργjᾱντ-dι (γ).

ι-ε-τε̣ ε̣ργjέντ-τε̣ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̣ αργjᾱντε̣ (γ).

ε̣ργjε̣ντσίρ̣ε̣-α (τ) πληθ. εργjε̣ντσίρατε̣ ἴδ. αργjαντσίνε̣-α (γ).

έργjεσ-ζε̣ (τ) πληθ. έργjεζε̣ έργjεζιτε̣: αἱ μικραὶ ψεῖραι αἵτινες μόλις φαίνονται. — ε κᾱ κρύετε̣ πλjοτ με έργjεζε̣ = ἔχει τὸ κεφάλι γεμᾶτο ψειρίτσαις. — βρας έργjεζε̣ = ψειρίζομαι.

έρε̣-α = ἀήρ, ἄνεμος· φρῦν έρε̣ = πνέει ἄνεμος. ερε̣-σ̈ίου = νότιος ἄνεμος, ερε̣ bόρε = βόρειος ἄνεμος. — έρε̣-α πληθ. έρε̣νατε̣ καὶ έρε̣ρατε̣ = ὀσμή, ὄσφρησις· έρ' ε μίρε̣ = εὐωδία· έρ' ε κέκjε = δυσωδία. — κᾱ έρε̣ τε̣ μίρε̣ = ἔχει εὐωδίαν. — κᾱ έρε̣ τε̣ κέκjε: ἔχει δυσωδίαν, ἀποφοράν. — ι βιέν έρ' ε μίρε = μυρίζει καλά, ι βιέν έρε̣ ε κέκjε = μυρίζει κακά· μόρι έρε̣ = ἐμύρισε, ἐβρώμησε· καὶ κᾱ έρε̣ = μυρίζει (κακά) = ι βιέν έρα = βρωμᾷ· μορι έρε̣ πέσ̈κου = ἐβρώμησε τὸ ψάρι. — μίσ̈ι μόρι έρε̣ = τὸ κρέας ἐβρώμησε. — κjένι ρᾱ μb' έρε̣ = ὁ κύων ὠσφράνθη, ἀνεκάλυψε τὰ ἴχνη διὰ τῆς ὀσφρήσεως. — μαρρ έρε̣ = ὀσφραίνομαι· ι μαρρ έρε̣ λjούλjεσε̣ = ὀσφραίνομαι τὸ ἄνθος σ' κᾱ έρε̣ = δὲν μυρίζει· κᾱ έρε̣ = μυρίζει. — πέσ̈κουτ, μίσ̈ιτ ι bίε έρα = πέσ̈κουτ, μίσ̈ιτ ι βιέν έρα = ὄζει τὸ ψάρι, τὸ κρέας. — με̣-τε̣ ι βιέν έρα = μυρίζω-εις-ει. — να-ου-ου βιέν έρα = μυρίζομεν-ετε-ουσι· πα έρε̣ = ἄοσμος.

έρ̣ενα-τε̣ (γ) πληθ. σημ. = τὰ μυρωδικά, εὔοσμα χόρτα· καὶ έρ̣ε̣ρατε̣ (τ) καὶ έρ̣ε̣ζατε̣ (Τυραν.) τὸ μάραθον, τὸ ἡδύοσμον, τὸ μακεδονήσιον κ.τ.τ.

ε ρ̣έjα = ἡ νύμφη του· πληθ. τε̣ ρ̣ατε̣: οὕτω καλοῦσι τὴν νύμφην ὁ πενθερὸς καὶ ἡ πενθερά.

ερ̣ενῖ-τε̣ πληθ. (γ) ἴδ. αλjεμίσ̈τρατε̣.

ερ̣εσ̈όj (᾿Αργυρ.) ρῆμα [έρ̣ε̣-α]. = ἀνεμίζω, κυματίζω.

ερ̣εσ̈ίρ̣ε̣-α (Περμέτ. τ.) πληθ. ε̣ρ̣ε̣σ̈ίρατε̣· ἴδ. ρρ̣ε̣σ̈ίνε̣-α.

Ερ̣ζε̃-νι: ποταμός τις ἐν ᾿Αλβανίᾳ χωρίζων τὸ ᾿Ελβασάνιον ἀπὸ τὴν Τυράννην· (ε κᾶ κρύετε̣ vdε̣ Σεμμερὶ μb᾿ ατ᾿ άνε̣ μάλjιτ Dάjτιτ.).

ερ̣ρ̣: ρημ. ἐνερ. = σκοτεινιάζω· 2) κάμνω τινὰ διὰ τῆς ἀργοπορίας νὰ τὸν πιάσῃ τὸ σκότος· μος με̣ ερρ = μὴ (γίνεσαι ἀφορμὴ νά με καταλάβῃ τὸ σκότος)· τὸ παθ. έρ̣ρεμ· σκοτεινιάζω, ἀμαυρόω· σκοτίζω· πε̣σέ ου έρρε; διατὶ ἐβράδιασες; σὲ ἔπιασε τὸ σκοτάδι; [Παράβ. τὸ ῾Ελληνικὸν ῎Ερεβος = θεὰ τοῦ σκότους].

ερ̣ρ̣ε̣σίνε̣-α (γ) καὶ ἐορε̣σίρ̣ε̣-α (τ) = σκότος, σκοτάδι.

ερ̣ρ̣εσόj, ἐρ̣ρ̣ε̣σόχ̣εμ καὶ ἔρρεμ = μὲ καταλαμβάνει ἡ νύξ.

έρ̣ρ̣ε̣τε̣: ἐπιρ. = σκοτεινά· ἴδ. μούγ̣ε̣τε̣.

(ι-ε-τε̣) *έρ̣ρ̣ε̣τε̣-ι-α* καὶ ι-ε-τε̣ ερ̣ρ̣ε̣-ι-α = σλωτεινὸς-ἡ-ὸν καὶ 2) τὸ βαθὺ χρῶμα, σκοῦρον.

έσ̣ε̣λε̣ καὶ *έσουλε̣* = νηστικός· πα νγρᾶνε̣ γjᾶ.

(ι-ε) *έσ̣ε̣λτε̣* καὶ ι-ε *έσουλτε̣* = νηστικός, ἄσιτος, ἄποτος.

έσ̈-ι (Περμέτ.) ἴδ. ιρίκj-ι.

εσ̈ε̣τίj (Περμετ.) ἴδ. τέσ̈εμ = πτάρνυμαι.

έσ̈κ: ἴδ. χαμουρίκ, έχῖνος.—ἴδ. ιρίκj-ι.

έσ̈κε̣-ου ἴσκα, ἐμπύρευμα δι᾿ οὗ ἀνάπτουσι· καὶ έσ̈κε̣-α (γ)

έσ̈κε-jα (Σ) πληθ έσ̈κε̣τε̣ ἴδ. βέσ̈κε̣τε̣.

έσ̈τ-ι (γ) ἴδ. αὄτε̣-α· έσ̈τε̣νε̣-ι (γ) πληθ. -α-τε̣-και-ρα-τε̣.

έτ-ι = ἡ δίψα· — κᾶμ ετ πε̣ρ ούjε̣ = διψῶ· — καὶ έτε-jα καὶ έdιε-έdια (Σ).

ε-*ε̃τε-jα* (Καβ.) πληθ. τε̣ ε̃τε τε̣: ἴδ. ένjε̣τε-jα.

ι-ε-*έτουρ̣ε̣* (τ) καὶ ι-ε-έτσ̈ιμ (γ. budi) = διψασμένος-η.

ε̃τσ̣ε̣j (τ) ρημ. [῾Ελλην. οἴσω] = βαδίζω, περιπατῶ, ἔρχομαι· καὶ έτσ̣ε̣νj (Περμέτ.) καὶ ἔτσι (γ) έτσιj ούδε̣σε̣ = βαδίζω τὸν δρόμον,

ЯSH

έτσε̱j άνε̱σε̱ dέτιτ = περιπατῶ εἰς τὴν ἀκροθαλασσιά· έτσε̱j με βραπ = πέριπατῶ γρήγορα· έτσε̱j νγα dάλjε = περιπατῶ ἀργά.— ἀόρ. έτσα-ε-ι· μτχ. έτσε̱, έτσουνε̱ (γ) καὶ έτσουρε̱. — Ὑποτ. τε̱ έτσε̱j, τε̱ έτσ̈ε̱τσ̈, τε̱ έτσε̱jε̱ καὶ τε̱ έτσε̱νj, τε̱ έτσενjτσ̈, τε̱ έτσε̱νjε̱ κτλ.

ε̃χεμ (τ) ἴδ. ἆχεμ (γ) κοινῶς πρίσκομαι, φουσκόνω.

Z

Ζά (τ) ἢ Ζότ = Κύριε· λέγεται ἐν τῇ φράσει: Ζά, λjιρόνα σότ σε̱ κέκjι (τ) ἢ Ζότ λjιρόνα σότ σε̱ κέκjι = Κύριε ρῦσαι ἡμᾶς σήμερον ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.—[Παράβ. Ἑλλην. Ζεύς].

ζᾶ (γ) καὶ ζε̃ (τ)· ἀόρ. ζοῦνα-ε-ι καὶ ζοῦρα-ε-ι· μτχ. ζᾶνε̱ καὶ ζε̃νε̱ = πιάνω, συλλαμβάνω. — 2) ἀρχίζω· ὡς ζοῦρα τε̱ χ̃α = ἤρχισα νὰ φάω· ζοῦρα πούνε̱νε̱ = ἤρχισα τὴν δουλειά· 3) μισθόνω· ζούρα πέσε̱ κούαj ε πέσε̱ πουνε̱τόρε̱ vdε βέσ̈τε̱ = ἐμίσθωσα πέντε ἄλογα καὶ πέντε ἐργάτας εἰς τὸ ἀμπέλι· ζε̃ κjέρρε̱νε̱ (Περμέτ.) = ζεύγνυμι· ζε̃ ν' γόjε̱ = ἀναφέρω.— με̱ ζοῦρι λjία = μ' ἔπιασεν ἡ εὐλογιά· ζε̃ νούσε = ἀρραβωνίζομαι. — μα ζε̃ σῦρι = μοῦ τὸ πιάνει τὸ μάτι· σ' μα ζε̃ σῦρι = δὲν μοῦ τὸ πιάνει τὸ μάτι· σ' ε ζε̃ πε̱ρ γjε̱ = δὲν τὸ πιάνω γιὰ τίποτε = δὲν τὸ λογαριάζω, ἀψηφῶ· ἴδ. ρημ. *κάπ* καὶ *ρ̱όκ*. — ἀντίθ. λjε̱σ̈όj = ἀφίημι, ἐῶ, καταλείπω.

ζᾶ-νι (γ) καὶ ζε̃-ρι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) = φθόγγος, φωνή, βοή. 2) φήμη· ζᾶν' ι μίρε̱ = καλὴ φήμη. —ζᾶν' ι κέκj = κακὴ φήμη· dόλι ζε̃ρ' ι μίρε̱ = ἐφημίσθη. — ι dόλι ζᾶν' ι κέκj = ἐδυσφημίσθη. — νουκ' ι ουνdῖ ζᾶνι ατί = δὲν ἠκούσθη ἡ φήμη του, δὲν ἠκούσθη τίποτε περὶ αὐτοῦ· μbᾶ ζᾶ = βαστῶ ἴσον ἐπὶ ᾀσμάτων. — Απ ζᾶ = ἀναγγέλλω· ου πε̱ρχ̃άπ ζᾶνι = διεδόθη ἡ φήμη.

ζαβράτ-ι : ἴδ. ποστάτ-ι.

ζαβε̱-α καὶ ζάβε̱ζε̱-α καὶ κόμσε̱-α = ἡ πόρπη ἴδ. φόλε̱-α = πούλε̱-α.

ζαbέλj-ι (γ) πληθ. ζαbέλjατε̱ = νjε̱ βεντ α νjε̱ πιέσε̱ πύλι με ζότ, λjᾶνε̱ πε̱ρ με πρε̃μ α πε̱ρ με bᾶμ dροῦ, πε̱ρ τε̱ dιέγε̱.

ζαγάλj-ι : πληθ. ζαγάλjατε̱ = οἶστρος, βοϊδόμυια, ἡ στρέγλα ἴδ. ζέκθ-θι.

BKSH

ζάγνα (Σ) ἴδ. χουλῖ-α, bράζε-α, βῖ-α.

ζαγορῖ-α (Ἐλβασ.) πληθ. ζαγορῖ-τε ἴδ. ζογορί-α (budi).

ζαγουσΐ-α (τ) = καταπνικτικὸς καιρός, κουφόβρασι· ἴδ. αγουσῖ-α.

ζᾶ-ϑᾶνεσ-ι πληθ. ζᾶ-δάνεσιτε καὶ ζε̄-δένεσ-ι πληθ. ζε̄-δένεσιτε = ὁ ἀναγγέλλων, ὁ ἄγγελος, μηνυτής.

ζάζε-α (τ) πληθ. ζάζατε καὶ γουάζε-α· πληθ γουάζατε = ὀστρακόδερμα — ὀστρακοδέρματα.

ζακόν-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) πληθ. ζακόνε-τε = συνήθεια, ἕξις.

ζάλ-ι: πληθ. ζάjτε: τὰ ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ χαλίκια: κύj λjούμε σ' bίε ζαλ, πο bάλjτε = αὐτὸς ὁ ποταμὸς δὲν φέρει λιθαράκια ἀλλὰ χῶμα· μ' ουμbούσ̈νε κεπούτσετε με ζάλ = γέμισαν τὰ παπούτσα μου μὲ χαλίκια. — κάκjε ι κθιέλετ ίσ̈τε λjούμι σα dούκεj ζάλι = τόσον λαγαρὸς ἦτο ὁ ποταμὸς ὥστε ἐφαίνοντο τὰ χαλίκια ἀπὸ κάτω.

ζαλαχῖ: [Ἑλλην. σάλος-σαλάγη] Τουρκ. ὄαματᾶ bενj ζαλαχῖ = bενj ὄαματά. — ταραχή.

ζαλίσ̈τε-α: πληθ. ζαλίσ̈τα-τε = βέντ πλjότ με ζάλ. — 2) ι θόνε ασάϊ τόκε κjι bίε ζάλ κουρ bεσ̈όν ούjετε.

ζάμερε-α: πληθ. ζάμερατε = δείλη = τρίτη ὥρα μ. μ. προσέτι δὲ bούκα κjε χάχετε μbε τρι όρε πας dρέκεσε.

ζέμερ-δέμbουρε-ι-α (τ) = εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων. — καὶ ζεμερδίμπσουνε-ι-α (γ).

ζᾶνούερ-όρι καὶ ζᾶνούρ-ι = ὁ βοὴν ἀγαθός, τηλεβόας· τὸ θηλ. ζᾶνόρε-jα· καὶ ἀρσ. (γ) ζᾶντούερ-όρι ζᾶντούρ-όρι, θηλ. ζᾶντόρε-jα = φωνῆεν — (γραμματικῶς).

ζαπερί-α = ρυτὶς-ίδος.

ζαπερόj: ρημ. = ρυτιδόνω.

ζαριγόγε (Βεράτ.) εἶδος πτηνοῦ ποταμίου ἢ τῶν λιμνῶν.

ζάχαρ-ι (τ) = ζάχαρις.

ζε̄-ρι (τ) ἴδ. ζᾶ-νι (γ).

ζεγάλj-ι ἴδ. ζαγάλj-ι καὶ ζεγόλj-ι (βεράτ.)

(ε) ζέζε-α ε ζέζε-α: πληθ. τε ζέζατε = μαύρη· ἴδ. ι-ζῖ-ου.

ζεκθ-ι (γ-τ) = οἶστρος, βοϊδόμυγα. — ε-ζούρι ζέκθι = τὸν ἔπιασεν ὁ οἶστρος· καὶ ζαγάλj-ι καὶ ζεγάλj-ι.

BIRSH

ζέλ-ι (Σ. budi)=ζῆλος κἄμ ζἔλ-ἔχω ζῆλον.

(ι-ε)*ζέλöιμ* (budi)=ζηλωτής· καὶ ζελτάρ-ι πληθ. αρε̱-τε̱ τὸ θηλ. ζελτάρε-jα πληθ. ζελτάρετε̱=ζηλωτής.

ζελjί-α καὶ *ζιλjί-α* (γ) ἴδ. σμιρρ-ι.—νdέζε̱-α=φθόνος.

ζέμε̱ρε̱-α: πληθ. ζέμε̱ρατε̱ [ἴδ. ἑλλην. ἵμερος-ζα-ἵμερος]=καρδία (καὶ αἱ ἐκ ταύτης ἀπορρέουσαι ἐπιθυμίαι) με γjίθε̱ ζέμε̱ρε̱=μ' ὅλη τὴν καρδjὰ=προθυμότατος· ε dούα με γjίθε̱ ζέμε̱ρε̱=τὸν ἀγαπῶ μ' ὅλην μου τὴν καρδjά· ε απ μὲ γjίθε̱ ζέμε̱ρ=τὸ δίδω εὐχαρίστως ε άπ πα ζέμε̱ρε̱=τὸ δίδω ἀκουσίως· ι πρίσι ζέμε̱ρνε̱=ι πρίσι κjέjφινε̱ (τουρκ.) ι ου θύε ζέμε̱ρα=ἦλθεν εἰς κατάνυξιν ἐρράγισεν ἡ καρδιά του με̱ do ζέμε̱ρα=deσ̈ε̱ρόj=dούα=ἐπιθυμῶ· με̱ χἄ ζέμε̱ρα μb' ατε̱ νjερὶ=ὑποπτεύω, ἔχω ὑποψίαν εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.—με̱ πλjάσι ζέμε̱ρα= ἔσκασεν ἡ καρδιά μου.

ζεμε̱ράκ-ου πληθ. ζεμε̱ράκε̱τε̱=θυμώδης, εὐόργητος· τὸ θηλ. ζεμε̱ράκεjα πληθ. ζεμε̱ράκετε̱· καὶ ἀρσ. ζεμε̱ρούερ-όρι καὶ ζεμερούρ-όρι τὸ θηλ. ζεμε̱ρόρε-jα· πληθ. ἀρσ. ζεμε̱ρόρε̱τε̱—θηλ. ζεμε̱ρόρετε̱.

ζεμε̱ράτε̱-α πληθ. ζεμεράτατε̱·=θυμός, ὀργὴ καὶ ζεμε̱ρίμι-ι (γ. τ. budi) πληθ. ζεμε̱ρίμετε̱.

ζέμε̱ρε̱—bαρdε̱-ι-α: ἄκακος, εἰλικρινής· κατὰ λέξιν=ἀσπρόκαρδος.

ζέμε̱ρ—άσ̈πε̱ρε̱-ι-α=σκληροκάρδιος.

ζέμε̱ρε̱-γjάνε̱-ι-α (γ) καὶ ζέμε̱ρε̱ γjέρε̱-ι-α=μακρόθυμος.

ζέμε̱ρε̱—δέμbουρ-ι-α (τ) εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων· καὶ ζέμε̱ρε̱-dιέγουνε̱ (γ) καὶ ζέμε̱ρε̱—dιέγουρε̱=καρδιοκαϋμένος, ζηλωτής· ἴδ. ζέμε̱ρε̱—πε̱ρβε̱λjοῦτε̱-ι-α.

ζέμε̱ρε̱—κθιέλε̱τε̱-ι-α=ἄκακος, ἀνοικτόκαρδος, εἰλικρινής.

ζεμε̱ρε̱—κjέν-ι: πληθ. ζεμε̱ρε̱—κjέντε̱=σκυλόκαρδος, σκληροκάρδιος· τὸ θηλ. ζέμε̱ρε̱—κjένε-jα πληθυντ. ζεμε̱ρε̱—κjέντε̱·=ἄσπλαγχνος.

ζέμε̱ρε̱—νγούσ̈τε̱-ι-α=στενόκαρδος, στενοχωρούμενος ταχέως.

ζεμε̱ρόνj-όj: ρημ.=κάμνω τινὰ νὰ ὀργισθῇ καὶ

ζεμε̱ρόνεμ-όχεμ=θυμόνω, ὀργίζομαι· ἐγώ.

ζεμε̱ρούερ-όρι καὶ *ζεμε̱ροῦρ-όρι* ἴδ. ζεμε̱ράκ-ου ζεμε̱ρόρε-jα (θηλ.) ἴδ. ζεμε̱ρακε-jα.

ζέμε̱ρε̱-πε̱ρβε̱λjοῦτε̱-ι-α ἴδ. ζέμε̱ρε̱—dιέγουνε̱-ι-α (γ).

ζέμε̱ρε̱—πλjάσε̱-ι-α=χολοσκασμένος—η.

ζέμε̣ρε̣χ̆έρε̣-α ('Αργυρ. — Περμέτ.) πληθ. ζεμε̣ρχ̆έρετε̣ καὶ ζάμε̣ρε̣ — χ̆έρε̣-α=ἡ δείλη· τὸ δειλινὸν έjα vdε̣ ζεμε̣ρε̣χ̆έρε̣.=ἔλα τὸ δειλινόν καὶ ζάμε̣ρε̣-α (γ) ἴδ. ζεμε̣ρε̣-α (γ).

ζε̣ρμούρετε̣: ('Αργυρ.) πληθ. τοῦ ζjάρμε̣-ι: καὶ ζjέμετε̣=τὰ πυρά· καὶ ζjάρρνατε̣ (γ) καὶ ζjράρε̣ρατε̣ (τ) dούκενε̣ vdε̣ μάλjιτ κάτρε̣ ζjέρμουρε=φαίνονται εἰς τὸ βουνὸν τέσσαρες φωτιαῖς.

ζεὂκαμάν-ι πληθ. ζεὂκαμάνε̣τε̣=μελαψός.

ζεὂκαμάνε-jα θηλ.=μελαγχρινή· καὶ ι ζεὂκ-ου—ε ζέὂκε̣τε̣· (θόνε̣ γράτε̣ ε ζεὂκα! = ἡ μαύρη. ὡς ἐπιφώνημα).

ζῖ-α:=λιμός, σιτοδεία· ζῖ bούκε̣=σιτοδεία.

ζῖ-α=πένθος·=μbᾶ ζῖ=πενθῶ, πενθοφορῶ μbᾶ ζῖ πε̣ρ τ' άνε̣, πε̣ρ τ' έμε̣νε̣=πενθεῖ διὰ τὸν πατέρα του, διὰ τὴν μητέρα του. ι ζῖ-ου ἀρσ. ε-ζέζε̣-α (θηλ.)=μαῦρος—η· πληθ. τε̣ ζέὂτε̣ ἀρσ. τε ζέζατε̣ θηλ. ἀντιθ. ι bάρδε̣-ι=λευκός.—ε ζεζ' ε σύριτ=τὸ μαῦρο μέρος τοῦ ὀφθαλμοῦ.—ε ζεζ' ε θόῖτ=ἡ ἀκαθαρσία τοῦ ὄνυχος. (φράσις)=μόλις ἐγλύτωσα· ου bουbού ουν' ι ζίου=ὤχ ὁ καϋμένος, ὁ μαῦρος· ου bουbού ουν' ε ζέζα=ἄχ ἡ καϋμένη, ἡ μαυρομοίρα.

ζjάρρ-ι: καὶ *ζjάρμ-ι*=πῦρ, φωτιά.

(ι ε) ζιάρρτε̣=ι-ε—ζjάρμτε̣=πύρινος—η.

ζjέbε-jα (τ) ἴδ. σγjέbε-jα.

ζjεj, ζιj [ἑλλην. ζέω]=βράζω, κοχλάζω, ζεσταίνω· ἀόρ. ζιέbα-ε-ου μετοχ. ζίεμ καὶ ζιμ, καὶ ζίερε̣.

ζιέσε̣-α=χέδρωψ (ὄσπριον).

ζjιθ ρ. ἴδ. σγjίθ.—ζjίδεγ ἴδ. σγjίδεμ. παθ.

ζι-κέκj-ι θηλ. ζι-κέκjε-jα πληθ. ἀρσ. ζι-κε̣κjίτε̣· θηλ. ζι-κε̣κjίατε̣ =ὁ τρώγων πεινασμένως· ὡσαύτως καὶ ζι-κjαρ-ι πληθ. ζι-κjάρε̣τε̣ θηλ. ζι-κjάρε-jα — ρετε̣.

ζιμbίτσε̣-α (Βεράτ.) πληθ. ζιμbίτσατε̣=vjε̣ τσόπε̣ μίὂι κjε ου dελj vdε̣ κjιέλε̣ζε̣τ κούαjβετ ε γομάρε̣βετ, ε σ' μουντ τε̣ χ̆άνε̣ έλπ, ατε̣ ου α πρέσε̣νε̣.

ι-ε-ζιόσουνε̣-ι-α (γ) [μετοχ. τοῦ ἀχρήστου ρημ. ζιόσ) πεινασμένος, κοινῶς λιμπιασμένος. —περτέ χ̆α σι ι ζιόσουνε̣;

ζίχ̆εμ: (παθ. τοῦ ζιεj=βράζω)=βράζομαι.

ζίχεμ (παθ. τοῦ ζᾶ=πιάνω)=συλλαμβάνομαι (γ).

BKSH

ζίχεμ (παθ. τοῦ ζε̄=πιάνω)=συλλαμβάνομαι (τ) 2) φιλονικῶ, πιάνομαι, μάχομαι, μαλόνω· ζίχ̱εμ με ανε̱μίκjτ.=μάχομαι μετα τῶν ἐχθρῶν.—ου ζούνε̱ ὅοκj με ὅοκj=πιάσθηκαν ἀναμεταξύ των· ου ζούσ̈ε̱ φύτας (ἢ πε̱ρφύτε̱) με κτέ=πιάσθηκα ἀπὸ τὸν λαιμὸν μ' αὐτόν.— ζίχ̱εμ μbε̱ θούε (Σ)=πενγόχεμ· κάλjι bίε μdε̱ θούε=κάλjι πενγόχ̱ετε̱.

ζμίρ-ι (bogdan) πληθ. ζμίρετε̱=φθόνος· καὶ ζμίjρ-ι.

ζόγε̱-α πληθ. ζόγατε̱ ὀρνιθόπουλον θηλυκόν, κjε̱ σ' κᾱ ζένε̱ τε̱ πιέλε̱ βε̄ ἀκόμα.—ζόγε̱ζε̱ τὸ ὑποκορ.

ζογορίj-α (budi ἀντὶ ζογορῖ-α) πληθ. ζογορίjτε̱ ἀντὶ ζογορίτε̱.—καὶ ζαγορῖ-α (Ἐλβ.)=ἀγέλη ἀγριοχοίρων, λύκων, κυνῶν κ.λ. (μεταφορ. ἐπὶ ἀνθρώπων).

ζόκ-γου: πληθ. ζόκjτε̱ (ἑλλην. -ζῶον)=πτηνόν, 2) ὁ νεοσσὸς παντὸς πτηνοῦ· ὡς: ζόκj πούλjε=ὀρνιθόπουλα· ζοκ ρίκε=παπάκ̱ια, ζοκ πετρίτι κ.τ.λ. ζοκ-ρρε̱φέσ̈κου=τὸ καρδερίνι· ἴδ. ρρε̱φέσ̈κ-ου.

ζόνjε̱-α πληθ. ζόνjατε̱=κυρία, δέσποινα.—ζόνj' ε ρᾱνdε̱=μεγάλη κυρία.--jαμ ε ζόνjα τα bενj=εἶμαι ἱκανὴ νὰ τὸ κάμω.—ζόνj' ε ὅτε̱ πίσε̱=οἰκοκυρά, οἰκοδέσποινα.—jαμ ε ζόνj' ε βετίουτ=εἶμαι αὐτεξούσιος, ἀνεξάρτητος· ίμε ζόνjε̱=ἡ κυρία μου, jοτ ζόνjε̱=ἡ κυρία σου, ε ζόνjα=ἡ κυρία αὐτοῦ—αὐτῆς.

ζορροβίνε̱-α πληθ. ζορροβίνατε̱ ὅ,τι εἶνε πολὺ μακρὸν (ὡς τὸ ἔντερον).

ζόρρε̱-α πληθ. ζόρρε̱τε=ἔντερον.

ζοτ-ι: πληθ. ζότνιτε̱ (γ) καὶ ζότριτε̱ (τ)=κύριος· jαμ ι ζότι=εἶμαι ἱκανός, ἄξιος· jέμι τε̱ ζότε̱=εἴμεθα ἱκανοὶ (budi) ἀντιθ. σ' jαμ ι ζότι=δὲν εἶμαι ἱκανὸς ι dαλj ζοτ=ι dαλj πε̱ρζότ=τὸν διαφεντεύω, προστατεύω.—jαμ ι ζοτ' ι βετίουτ=εἶμαι αὐτεξούσιος· πε̱ρτε ζόνε̱=μὰ τὸν Θεόν.—Ὀνομ. ζότ-ι, γεν. ζότι-τ, αἰτ. ζότι-νε̱ και ζότνε̱, καὶ ζόνε̱ ο ζότ καὶ ζότ-ο· πληθ. ὀνομ. ζότε̱ν-ιτε̱, γεν. ζότε̱νετ, αἰτ. ζότε̱ν-ιτε̱ ἀφαιρ. ζότε̱νισ̈. κλητ. ο ζότε̱ν (γ)· καὶ (τ) ζοτε̱ρίτε̱ γεν. ζότε̱ρετ, αἰτ. ζότε̱ριτ, ἀφαιρ. ζότε̱ρισ̈ κλητ. ο ζότε̱ρ ιμ-ζοτ=ὁ κύριός μου· υτ ζοτ=ὁ κύριός σου, ι ζότι=ὁ κύριος αὐτοῦ ἢ αὐτῆς, καὶ ὁ ἰδιοκτήτης. Ὀνομ. ι ζότι γεν. τε̱ ζότιτ, αἰτ. τε̱ ζότινε̱ καὶ τε̱ ζότνε̱ καὶ ζόνε̱ πληθ. τε̱ ζότε̱νιτε̱, γεν. τε̱ ζότε̱νετ, αἰτ. τε̱ ζότε̱νιτε̱. (ι) ζότι ἀρσ. ε-ζόνjα θηλ.=ἱκανός, ἐπιτήδειος.

ζοτ̱ενί-α (γ) καὶ ζοτ̱ερί-α (τ) = ἡ αὐθεντ̱ιά σας πληθ. ζοτενίτ̱ε, ζοτ̱ερίτ̱ε. = αὐθέντης, ἄρχων. — (Ἀγγλ. gentelman) ζοτ̱ενία jότε = ἡ ἀφεντειά σου. ζοτ̱ενι' ε ατύ = ἡ ἀφεντειά του. — καὶ ζοτρότε = ζοτ̱ερία = jότε.

ζοτ̱ενΐστ καὶ *ζοτ̱ερΐστ* = ἐπιρ. = ἀρχοντικά.

ζοτ̱ενόj καὶ *ζοτ̱ερόνj-όj* = ουρδ̱ενόj = ἐξουσιάζω 2) εἶμαι ἄρχων. Ἀλjί-πάσ̈α Τεπελένα ζοτ̱ερόντε vde Σκιπ̱ετάρ̱ε = Ἀλὴ-πασᾶς Τεπελενλῆς ἦτο ἄρχων τῶν Ἀλβανῶν.

ζοτ̱ενούερ-όρ̱ (πεποιημένη λέξις) (bogdan) = ἐξουσιαστής· τὸ θηλ. ζοτ̱ενόρε-jα. — ζοτ̱ενόρι-ζοτ = ὁ ἐξουσιαστὴς κύριος — ὁ κύριος τῶν κυρίων.

ζοτ̱ενόχ̈εμ: ἴδ. ζοτόχ̈εμ.

ζοτόχ̈εμ-όνεμ = ὑπόσχομαι (συντ. μετὰ γεν.).

ζότνj̱ε-α ἴδ. ζόνj̱ε-α.

ζουλάπ-ι ἢ τσ̈ουλάπ-ι ἐν γένει πᾶν ἄγριον ζῷον. 2) ὁ λύκος· ε χ̈άνγρι ζουλάπι = τὸν ἔφαγεν ὁ λύκος· ἴδ. bίσ̈ε̱-α.

[ζούρ̱ε̱] = ἀνάγκη. ἴδ. ζύρ̱ε̱-α.

ζουμάρε-jα (Σ) πληθ. ζουμάρετ̱ε· ἴδ. dσαμάρε-jα

ζούρ̱ρνε̱-α (Τουρκ. λέξ.) καὶ σούρλj̱ε-α (Σ) ἴδ. τρουμbέτ̱ε-α.

ζούσ̈τρατ̱ε: πληθ. μόνον. — ἐν τῇ φράσει bᾶj ζούσ̈τρα = κάμνω ὅ,τι θέλω καὶ δὲν θέλω· (ὡς τὰ μωρὰ παιδία).

ζούτσ̱ε-α πληθ. ζούτσατ̱ε = φουνdε̱ρίρ̱ε-α· ἴδ. μούργ̱ε-α.

ζύρ̱ε-α (Σ. budi) = πουν' ι νεβόΐσ̈ιμε = ἀναγκαία ὑπόθεσις, ἐπείγουσα· ζύρ̱ετ̱ε καὶ ζύρετ̱ε = σ̈τρ̱ενγίμετ̱ε = αἱ ἀνάγκαι, αἱ ἀσχολίαι, αἱ ἐπείγουσαι ὑποθέσεις.

Z̈

ζ̈ά (Σ) ἐπιφώνημα· ἐν τῇ φράσει: ζ̈α τ̱ε κjόφτ̱ε! (Σ) = μούντσαις νἄχῃς!

ζ̈άbε̱-α (Βεράτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις] = ἐπιδερμίς, φλοιὸς δένδρων, ὀπωρῶν, καὶ ἀνθρώπων.

ζ̈άbε̱-α: πληθ. ζ̈άbατ̱ε = εἶδος βαθρακιοῦ ἴδ. bρετκόσ̱ε-α.

ζάbε-α = βουτυροτόμαρον [λέξις σλαυϊκή] πληθ. -α-τε.
ζάbαρίτεμ: (Ἐλβασ.) ἐπὶ νηπίων ὅταν λούωνται εἰς τὸ σκάφος κτυπῶντα τὸ ὕδωρ μὲ τὰς χεῖρας, [ὡς βάτραχοι].
ζάλ-ι = ὁ σπόρος (γεννητικὸς) τοῦ ἀνδρός· ἴδ. ρενdε.
ζάπε-α: πληθ. ζάπατε = ἐπιδερμὶς = τσίπε-α.
ζαπί-νι (γ) πληθ. ζαπίνjτε = σαύρα μεγάλη, ὄφις· καὶ ζαπί-ου (τ) dσαπί-νι (Τυρ. Καβ.) ζαπιάκ-ου· κοινῶς αὐγουστερίτσα (ὡς φαινομένη τὸν Αὔγουστον). ἴδ. σ̈απί-ου. εἶναι χρώματος πρασίνου.
ζαραβίσ-ιτ-ιτ: ρημ =μουντζουρόνω τινά· καὶ σ̈καρραβίσ-ιτ-ιτ (Σ). τὸ παθητικὸν εἶνε ζαραβίτεμ καὶ σ̈καραβίτεμ.
ζέκ-γου (Σ) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. βάπε-α τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ ζούγουλε-ι (Βεράτ.) bαj ζούγουλε = bαj βάπενε = μεσημεριάζω· καὶ ζέγου ι βάπεσε = ὁ καύσων τῆς θερμότητος. — μος dιλj vdε ζεκτ = μὸς dιλj vdε βάπετε. — δέντε bα̈jνε ζέγουνε vde χ̈ίετ = τὰ πρόβατα μεσημεριάζουν ὑπὸ σκιάν. ρριμ' ε bέjμε ζέγουνε κετού. = ρριμ' ε bέjμε βάπενε κετού. — ἴδ. βάπε-α καὶ ζαγούσ̈ι-α.
ζεμbελjε-α (Περμέτ.) πληθ. ζεμbελjατε ἴδ. πόπελj-ι.
ζιγάτ (γ. Μαλεσία) ρ. ἐπὶ τῇ φράσει μος με ζιγάτ = μὴ μὲ ἐνοχλῇς, μὴ μὲ στενοχωρῇς (Τουρκ. bεσdίσ).
ζενκ-γου (Περμέτ.) ἴδ. κουλόσ̈τρε-α πληθ. ζένγετε. — κjουμεσ̈τ' ι πα κjερούαρε κjε dέλj κjούμεσ̈τ' ε γjακ. (αjο bαγετί σ' έσ̈τ' εμίρε περ τε μbιέλjουρε).
ζόσ̈κε-α πληθ. ζόσ̈κατε· ἴδ. ρ. σ̈οσ̈.
ζούγε-α (γ) πληθ. ζούγατε = ὁ σχοῖνος, τὸ σπάρτον· καὶ κουλjμάκ-ου (Ἀργυρ.) πληθ. κουλjμάκετε. — πρέj ζουγασ̈ bένjενε ρρογόζα (ψάθαις), πρεj κουλjμάκου bένjενε κανίστρα ε σ̈πόρτα.
ζούγουλε-ι (Βερατ.) ἴδ. καὶ ζεκ-γου (Σ).
ζουζίνκε-α (γ) = βίζε-α (τ) πληθ. ζουζίνκατε καὶ βιζατε: εἶδος κανθάρου μὲ πράσινον χρῶμα· ἴδ. bουbουζίνκε-α.
ζουζίτε-α πληθ. ζουζίτατε = ἡ τσίκνα τοῦ φαγητοῦ· καὶ ζουζί-α (Περμέτ.) = γjέλ' ε dιέγουρε φάρε κjε σ' χ̈αχ̈ετε με.
ζουλjάτε-α πληθ. ζουλjάτατε = συντριβή = τε περθύεμ.
ζουμbίνε-α (Βεράτ.) τὰ οὖλα τῶν ὀδόντων μίσ̈ ι δεμbεbετ: πληθ. ζουμbίνατε.

ξούνγε-α πληθ. —α-τε ??? (ἴσως = ὄγκος).

ξούνγεμ (τ) ρ. ὡριμάζω· μτχ. ξούνγουρε ἴδ. πίκjεμ.

ξούρ-ι πληθ. ξούρε-τε = ἄμμος· ἴδ. σούρ-ι.

ξουρίστε-α (γ) καὶ ξουρίνε-α (Σ) ι θόνε ατί βένdι κοῦ κᾱ σκουμ λjοῦμι ε κα λjᾶν σουρ ε ξαλ. — ι κᾱ χῦμ ξουρίνα ασάj άρε· (Σ) = ἐσκέπασε μὲ λιθάρια ὁ ποταμὸς αὐτὸ τὸ χωράφι.

ξύεj (γ. τ.) καὶ συνηρ. ξύj = λερόνω, σγρύεj 2) μαγαρίζω· ἀόρ. ξιέβαε-ου· μτχ. ξύερ καὶ ξύμ (γ) ξύερε (τ)· τὸ παθητ. ξύχεμ, σγρύχεμ νdράγεμ· ἴδ. νdράκ. τσούνι ου ξύε = τὸ παιδὶ λερώθηκε.

ξύλj-ι = ἡ λέρα, ἡ κηλίς. — ναβλία ε πούσκεσε ζε ξύλjε = τὸ λαμνὶ (ὁ σωλὴν) τοῦ ὅπλου πιάνει λέραν.

ξυσ-ύτ-ύτ (γ) = βουτῶ, βαπτίζω εἰς τὸ νερόν· καὶ κρέθ. (τ) ρῆμα = βυθίζω. — τὸ παθ. ζύτεμ καὶ κρέδεμ (τ).

ξύτε-κρύε-κούκjεjα (Δυρράχιον) εἶδος ἀγρίας πάπιας. — πληθ. ξύτε-κρύε-κούκjετε.

ξύχεμ παθ. τοῦ ξύεj.

Θ

θάdρε-α πληθ. θάdρατε = ἐργαλεῖον ξυλουργικόν Ἰταλ spacapino.

θαj : ρημ. μεταβ. = ξηραίνω τι· ἀόρ. θάβα, μτχ. θάμ (γ) καὶ θάρε (τ).

θάχεμ : οὐδ. = ξηραίνομαι. — ι ου θάφτε dόρα ατί κjε bερι κετε!

θάμ: ἴδ. ρημ. θέμ.

θᾶνε (γ) θενε (τ) μτχ. τοῦ ρήμ. θέμ. — dο με θᾶνε = τουτέστι, δηλαδή. — κεσ̈τού κενκα θενε = οὕτως εἶνε πεπρωμένον. — σι τε jέτε θᾶνε = ὅπως νὰ εἶναι πεπρωμένον.

θάνε-α: πληθ. θάνατε = ἡ κρανέα.

θάνεζε-α (γ) πληθ. θάνεζατε· ὑποκορ. τοῦ θάνε-α.

θαρεσίνε-α (γ) πληθ. α-τε. ἴδ. θαρετίνε-α (Τυραν.).

θάρετε: ἐπιρ. ξυνῶς. — ι-ε-τε θάρετε = ξυνός-ἡ-όν.

θαρετίνε-α (Τυρ.) = ἡ ξυνάδα· πληθ. θαρετίνατε. — καὶ θαρετίρε-α (τ) πληθ. α-τε· καὶ θαρτίμ-ι πληθ. θαρτίμετε.

θαρτόνj-όj: ρημ. μεταβ. = ξυνίζω τι· τὸ οὐδέτ. ἢ παθ. θαρτόνεμ-όχεμ.

θάρκ-ου: ἕρκος, ἑρκάνη [ἕρκ-ος-θέρκ-ος] = τόπος περιπεφραγμένος.— θάρκου ι δένετ = ατύ κου βένε̱ δέντε̱· α τύ κου μbύλινε̱ σ̈κέρρατε̱ μέ μος ουνγjίτουνε̱ dέλεβετ μbράπα, σεπσέ σ' μούνdινε̱ με έτσουνε̱ 2) ατύ κου φλjένε̱ dέρρατε̱. 3) νjε̱ βέντ' ι θούρουνε̱ κjε̱ βένε̱ bυλjμέτινε̱ μbρένdα· λέγεται καὶ θάρκε̱-α καὶ τσ̈αρρανίκ-ου (γ) πληθ. τσ̈αρρανίκε̱τε̱.

θάρπτε̱ (Σ) ἐπιρ. ἴδ. θάρε̱τε̱.— ι-ε-τε̱ θάρπτε̱ (Σ) ἐπιθ. = ι-ε-τε̱ θάρε̱τε̱.

θαρπτίμ-ι πληθ. θαρπτίμετε̱ = θαρε̱τίμ-ι.

θαρπτόj-όχ̌εμ = θαρε̱τόj-όχ̌εμ.

θαρτούαρ-όρι (γ) καὶ συνηρ. θαρτοὺρ-όρι = χ̌ιρρ' ε θαρε̱τούεμε̱ κjε̱ ε χ̌άνε̱ μbας du τρι dίτσ̈.

θάσε̱-τε̱ πληθ. τοῦ θέσ-ι. = σάκκος.

θάτε̱ ἐπίρ. = ξηρῶς.

(ι-ε-τε̱) *θάτε̱* = ξηρὸς-ά-όν· ἐπίθ.

θατε̱σίνε̱-α (γ) = θατε̱σίρε̱-α (τ) = ξηρασία.

θατίκ-ου (Βερατ.) πληθ. θατίκε̱τε̱ = ξηραγκιανός· καὶ θατίκj-ι (γ) πληθ. θατίκjε̱τε̱· τὸ θηλ. θατίκjε-jα πληθ. θατίκjετε̱.— καὶ ι-ε-θατίμ-ι (Τοσκ.).

θάχ̌εμ παθ. τοῦ ῥήμ. θαj = ξηραίνομαι, στεγνόνω.

θέκ ῥημ. μεταβ. = ξηροψήνω.

θέκεμ: τὸ παθ. τοῦ θέκ.

θέκε-τε̱: πληθ. μόνον = θέκε̱τ' ε ρρόbε̱σε̱.— θέκε̱τ' ε πε̱λjχ̌ούρε̱σε̱.

θέκε̱νε̱-α (γ) = θέκε̱ρε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱ = βρίζα, σύκαλις.

θεκε̱ρρίτσ: ῥῆμ. ἴδ. θέκ.

θεκε̱ρρίτσεμ: ῥῆμ. ἴδ. θέκεμ.

θέκε̱τε̱: ἐπίρ. = ξηροψημένως.

(ι-ε-τε̱) *θέκε̱τε̱*: ἐπίθ. ξηροψημένος-η-ον.— bούκ' ε θέκε̱τε = ψωμὶ ξηροψημένον· κοινῶς φραγανιὰ ἀντιθ. τσέκ.

θέλε̱ (τ. Σ) ἐπιρ. = βαθέως καὶ θέλε̱τε̱ (Σ. τ) καὶ φέλε̱ καὶ φέλε̱τε̱ (γ) κθέλε̱ (Σ). — ι-ε-τε̱ θέλε̱, θέλε̱τε̱, φέλε̱, φέλε̱τε̱, κθέλε̱ (Σ).

θε̱λέζε̱-α (τ) πληθ. θε̱λέζατε̱ = ἡ πέρδικα· θε̱λέζε̱-μάλjι, θε̱λέζε̱ φούσ̈ε. —καὶ θε̱λέντσε̱-α (τ) πληθ. θε̱λέντσατε̱, φε̱λᾶζε̱-α (γ) πληθ. ατε̱, φε̱λᾶdσε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱.

θελε̱σίνε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱ = βάθος, βαθύτης· καὶ θελε̱σίρε̱-α πλ. α τε̱,

BKSH

φελεσίνε-α πληθ. φελεσίνατε (γ) κθελεσίνε-α (Σ) πληθ. κθελεσίνατε.

θέλετε: ἐπίρ. = θέλε = βαθέως.

(ι-ε-τε) *θέλετε* = ι-ε-τε θέλε = βαθύς-εῖα-ύ.

θελίμ-ι πληθ. θελίμετε [Ἑλλην. θύελλα] = τρικυμία, ἀνεμοστρόβιλος. dέτι κᾶ θελίμ τε μαθ. = ἡ θάλασσα ἔχει μεγάλην τρικυμίαν.

θελόνj-όj (τ. Σ.) ρημ. μεταβ. = βαθύνω, ἐκβαθύνω τι. — καὶ φελόj (γ) κθελόj (Σ) τὰ παθητ. — θελόνεμ (τ) θελόχεμ (Σ), φελόχεμ (γ) κθελόχεμ (Σ) = βαθύνομαι.

θέλjε-α (τ) πληθ. θέλjατε = κοινῶς κοψίδι· καὶ φέλjε-α (γ) πληθ. φέλjατε. — νjε θέλε μίσϊ, πίσϊκου· = ἕνα κοψίδι κρέατος, ψαριοῦ.

θέλjπ-bι: πληθ. θέλjbετε καὶ θέλπνατε (Σ) σκελὶς-ίδος· 2) στοιχεῖον = element. — θέλjπ χούδρε, άρρε κ.τ.λ.

θεμ: ρημ. = φημί, λέγω· κjυϊ τε θόνε = κjυϊ τε κjούαjενε = πῶς σε λένε; πῶς ὀνομάζεσαι; — κjένεκα θάνε = εἶναι πεπρωμένον· σι τε jέτε θάνε = ὅπως νὰ εἶναι πεπρωμένον. — μὸς νdεγjὸ σε τϊ θόνε bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγουν ὁ κόσμος. — θόνε σε βdίκj νε δε τε χούαj = ᾄδεται ὅτι ἀπέθανεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. — do με θᾶνε καὶ do με θένε = δηλαδή, τουτέστι. — τϊ' θόϊτε αΰ, καὶ τϊ' θόj αΰ = τὶ ἔλεγεν αὐτός; τϊ' θούα (τ) καὶ τϊ' θούε (γ), τϊ θοῦ (γ. συνηρ.) καὶ τϊ φθοῦ (Κρούjα) = τὶ λέγεις· τὸ ρῆμα θεμ προφέρεται καὶ θομ καὶ θᾶμ (Σ). — φράσις μος ε θάϊτε Ζότι = νὰ μὴ τὸ δώσῃ ὁ θεός!

θέμbρε-α (γ) πληθ. θέμbρατε = ἡ φτέρνα καὶ θεμπρε-α (τ) πληθ. θέμπρατε· θεμbρ' ε κᾶμbεσε = ἡ φτέρνα τοῦ ποδός.

θεμέλj-ι (γ) πληθ θεμέλjετε = τὸ θεμέλιον. — καὶ θεμελjί-α πληθ. θεμελjίτε (τ) καὶ τεμελjί (Σ). -ϊτίε τεμέλj (Σ) = βέ τεμέλj = θεμελιόνω.

τεμελjόσ ρημ. μεταβ. = θεμελιόνω· τὸ παθ. θεμελjόσεμ.

θενγjῑλ-ι: πληθ. θενγίjτε = κάρβουνον ἐσβεσμένον. — καὶ θενγῑλ-ι (Κρουjα) πληθ. θενγίj-τε· καὶ κθενγjῑλ-ι (Σ) πληθ. κθενγjίjτε. — θενγjῑλ' ι (Σ) πληθ. κθενγjίjτε. — θενγjῑλ' ι dεζουνε = κάρβουνον ἀναμμένον.

θενέγουλε-α (γ) πληθ. θενέγουλατε = μύρμηξ-κος· καὶ θενιέγουλε-α (bogdan) πληθ. α-τε, φενέγουλε-α (Σ. Κρούjα) μίζε περδέσε (Τυραν.) πληθ. μίζα περδέσε. — μίζε περδέσεjε (Περμέτ.) μίζε περδέ-

τσε̱κε̱ ('Ελϐασ.), μίζε̱ δέου (Βεράτ.), μιλjινγόνε̱-α ('Αργυρ.) πληθ. μιλjινγόνατε̱.

θε̱νἲ-α (γ) πληθ. θε̱νῖτε̱ = τὰ φάρια τῆς ψείρας· καὶ θε̱ρῖ α (τ) πληθ. θε̱ρίτε̱· ἴδ. φόρμε̱λjε̱-α.

θε̱νιέγουλε̱-α (bogdan) πληθ. α-τε̱ ἴδ. θε̱νέγουλε̱-α.

θερ: ῥῆμα = σφάζω· (ἡ Σκόδρα λέγει μbύσ-ύτ-ύτ ἀντὶ θέρ) τὸ δὲ *θερ* ἐν Σκόδρᾳ σημ. πρέσ-ετ-ετ = κόπτω. τὸ τριτοπροσωπ. με̱-τε̱-ι θερ μὲ σφάζει (= ἔχω σφάκτην) ἀόρ. θέρα, μετοχ. θέρε̱ καὶ θέρουνε̱ (γ), καὶ θέρουρε̱ (τ) τὸ παθητ. θέρεμ.

θε̱ρέτσ-κε̱-α πληθ. θε̱ρέτσ-κατε̱ = κοινῶς γαϊδουράγκαθον γjε̱μbάτσ̈-ι (Βεράτ.) καὶ γε̱μπ γομάρι (γ. τ.) (ὑπάρχουσι πολλὰ εἴδη) (ἑλληνιστί· σκόλυμος, ὀνόπορδον, ὀνάκανθα, προσέτι ἀγριαγκινάρα, σόγχος καὶ σόγκος, κέρσιον, κοινῶς ζοχός· ὑπαγόμενα πάντα εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν).

θερμ-ι πληθ. θέρμετε̱??

θε̱ρμίκjε-jα (τ) πληθ. θε̱ρμίκjετε̱ ἴδ. θε̱ρρίμε-jα.

θερόρε-jα πληθ. θερόρετε̱ (κοῦ θέρινε̱) = θυσιαστήριον.

θε̱ρράσ-έτ-έτ: ῥημ. μεταϐ. ἐπὶ ἀνθρώπων· = φωνάζω τινά· καὶ

θε̱ρρεσ-έτ-έτ ἐπὶ δὲ ζώων : νdίελ καὶ νdῖλ (συνηρ.) οὗ ἀντιθ. dσbój.— ἀόρ. θε̱ρρίτα καὶ θίρρα μετοχ. θερρίτουνε̱ (γ) θίρρουρε̱ (τ).

θε̱ρρίμε-jα: πληθ. θε̱ρρίμετε̱ = τρῖμμα, ψιχίον (τῆς τραπέζης) θε̱ρρίμετ. ε bούκε̱σε̱: τὰ τρίμματα τοῦ ψωμιοῦ· λέγεται καὶ θερμῖ-α πληθ. θερμῖτε̱, θερμίκjε-jα πληθ. θερμίκjετε̱ (τ), γρίμτσε̱-α (Σ) πληθ. γρίμτσατε̱ (ἐκ ῥημ. γριj), dρόμτσε̱-α (bogdan).

θε̱ρρίτεμ καὶ *θίρρε̱μ* παθ. τοῦ θε̱ρράσ καὶ θε̱ρρέσ.

θε̱ρρμάκjε-τε̱: πληθ. (γ) = οριζ' ι θύεμ, θε̱ρρίμετ' ε ορίζιτ· ὡς θε̱ρρμακjε ορίζι = τὰ τρίμματα τῆς ὀρύζης.

θε̱ρμόj ('Ελϐασ.) ρ. μεταϐ. = θραύω, θρύπτω, τρίϐω. — θε̱ρμόj bούκε̱νε̱ πούλjαϐετ = τρίϐω τὸ ψωμὶ εἰς τὰς ὄρνιθας. — λέγεται καὶ dρομε̱τσόj (Σ) - ἴδ, dε̱ρρμόj· καὶ σῖj· τὰ παθητικά: θερρμόχ̈εμ, dρομε̱τσόχ̈εμ (Σ) σ̈ῖχ̈εμ (Τυραν.).

θέσ-ι: πληθ. θάσε̱τε : = σάκκος, σακκί· ['Ελλην. θησ-αυρός].

θεσάρ-ι: πληθ. θεσάρε̱τε̱ [θεσ-ι καὶ άρ-ι] = θησαυρός.

BKSH

θῑ-ου (γ) πληθ. θῑ-τε̱ [Ἑλλην. ὗς, σῦς. Λατ. sus, suis] = ἀγριόχοιρος, ἐν ᾧ dέρρ-ι = ὁ οἰκιακὸς χοῖρος.

θjάjε-jα (Βεράτ.) πληθ. θjάjετε̱ = κοινῶς ἡ θειά, πατραδέλφη ἢ μητραδέλφη· ἴδ. έμτε-jα.

θιέρρε̱-α = ἡ φακὴ καὶ φιέρρε̱-α (γ) καὶ θιέρρ-ι (Τυρ.)· θιέρρε̱ζε̱-α ὑποκορ. πληθ. θιέρρε̱ζατε̱.

θιέσ̈τ (γ. τ.) καὶ φιέσ̈τ (γ) ἐπιρ. = ἁπλῶς, ἀδόλως, ἀκράτως 2) ὁλοκλήρως. — intieramente, Ἰταλ.

(ι-ε-τε̱) *θιέσ̈τε̱* (γ. τ.) φιέσ̈τε̱ (γ) = ἐπιθ. ἁπλοῦς, ἄδολος, γνήσιος.

θιέσ̈τρε̱-ι (Ἰταλ. figliastro) κοινῶς προγονός· τὸ θηλ. θιέσ̈τρε̱-α = ἡ προγονή. — ασ̈τοὺ ου θότε̱ νjέρκα djέμβετ bούρριτ κjε̱ γjέν πρεj γρούασε̱ πάρε̱. — ιμ θιέσ̈τρε̱, υτ θιέσ̈τρε̱, ι θιέσ̈τρι. — ιμε θιέσ̈τρε̱, jοτ θιέσ̈τρε̱, ε θιέσ̈τρα.

θίθ: (γ. bogdan) ρημ. = βυζαίνω, ἀόρ. θίθα-ε-ι· μτχ. θίθε̱ καὶ θίθουνε̱ (γ)· τὸ ρημ. λέγεται καὶ θιθίj (τ).

θίθε̱-α πληθ. θίθατε̱ = ἡ ρόγα τοῦ βυζίου.

θιθε̱λjόπε̱-α (Κόρτσ̈α) πληθ. θιθε̱λjόπε̱τε̱ = νjε̱ φάρε̱ bρετκόσε jεσ̈ίλjε κjε̱ dελj νγα δε̃ου ποσὶ θίθε̱λjόπε.

θίj (γ) ἴδ. θίνj.

θίκε̱-α πληθ. θίκατε̱ [Λατ. sica - ρίζα ἑλλην. θήγ-ω] = μάχαιρα, μαχαίριον, ξιφίδιον.

θιλjέ-jα: πληθ. θιλjέτε̱ = θηλιά, βρόχος· [γραικισμός].

θιλjίκjε-jα πληθ. θιλjίκjετε̱ = θιλjέ-jα. — καὶ φιλjίκjε- (γ) πληθ. φιλjίκjετε̱, υλjύκjε-jα (Καβαjα) πληθ. υλjύκjε τε̱ [ἴδ. σῦθ-ι πληθ. σῦθε̱τε̱] = θηλιά, βρόχος. ἀντίθ. σούμbουλε̱-α.

θίνj ρ. καὶ θίj (ἄχρηστα) ἴδ. θῖχεμ

θίνjε̱ α πληθ. θίνjατε̱ = κjίμεjα ε bάρδε̱ (νγα πλjεκε̱νία).

(*θίπε̱-α*) = κοθέρε-jα ἴδ. τσίπε̱-α.

θῖχεμ : ρ. οὐδ. = με̱ σbάρδενε̱ κjίμετε̱ νγα πλjεκε̱νία· ἀόρ. ουθῖνα-ε-ι: μτχ. θῖμ. — μ' ουθῖνε̱ κjίμετε̱ = ουθῖσ̈ε̱ = ου σbάρθσ̈ε̱ = ἄσπρισαν τὰ μαλλιά μου, ἄσπρισα. — ιθῖμ-ι, ε θῖμε-jα, τε̱ θῖμιτε̱ (μτχ. ἐπιθ.).

θόμ : ἴδ. θέμ.

(ι-ε) *θόjτε̱* = ι-ε θόνjτε̱ : ἐπιθ. = πρεj θόϊ = ἐξ ὄνυχος, ὀνυχίτης.

θόχεμ : (γ) παθ. τοῦ θόμ, καὶ θοῦχεμ.

BKSH

θουθάκj-ι πληθ. θουθάκjετε̱· ἀρσ. θουθάκjε-jα πληθ. θουθάκjετε̱ θηλ.= ὁ μὴ δυνάμενος νὰ προφέρῃ σ ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ πάντοτε ϑ προφέρει· λέγεται καὶ θουθούκj-ι ἀρσ θουθούκjε-jα θηλ.

θούμπ bι πληθ. θούμbατε̱ = ἡ ἀγκύλη, τὸ ἀγκάθι.

θουμbόνj-όj = ἀγκυλόνω.

θουμbόνεμ-όχ̄εμ = ἀγκυλόνομαι.

θουμbουλόνj-όj : ρ. ἀμτβ.=νdσιέρ θούμπ. ὡς: θουμbουλόγε̱νε̱ dρούνjτε̱= κουρ ζᾶνε̱ dρούνjτε̱ ε νdσιέρρε̱νε̱ θούμπ πε̱ρ με τσ̈έλjε̱.

θούνdρε̱-α πληθ. θούνdρα-τε̱ = ἡ ὁπλή, χηλή· τὰ ὀνύχια τῶν τετραπόδων ζῴων τῶν ὁποίων ὁ πούς ἐμπεριέχεται εἰς ἕνα ὄνυχα, ὡς τοῦ ἵππου, ὄνου κτλ.

θούπρε̱-α (Σ) πληθ. θούπρατε̱ = βεργίτσα ξηρὰ ἥτις δὲν κάμπτεται: βίσ̈κουλ̈ε̱-α=βεργίτσα χλωρά, ἥτις κάμπτεται καὶ σ̈ούφρε̱-α πληθ. σ̈ούφρατε̱.

θούρ : [συγκρ. θώραξ] = φράττω.— ρ. μεταβ.

θοῦρεμ : παθ. = φράττομαι ἀόρ. θοῦρα, μετχ. θοῦρε̱ καὶ θούρουνε̱ (γ) θούρουρε̱ (τ).— θοῦρ ἄρε̱νε̱ με γαρθ = φράττω τὸν ἀγρὸν μὲ φράκτην· ἔτι δέ: θουρ θάσε̱τε̱ μὲ γjυλjπε̱νύρ = φράττω τοὺς σάκκους μὲ σακκοράφαν.

θούχ̄αεμ ('Αργυρ.) ἴδ. θοῦχ̄εμ (τ) παθ. τοῦ θέμ. = λέγω.

θόχ̄εμ (γ) παθ. τοῦ θόμ. = φημί, λέγω.

θύεj καὶ συνηρ. *θύj*, καὶ *θύενj* : ρημ. = τσακίζω· ἀορ. θέβα-ε-ου.— μετχ. θύεμ. συνηρ. θυμ, (γ) καὶ θύερε̱ (τ).— θύεj παρατε̱ = τσακίζω τὰ χρήματα = κάνω λιανώματα.— τε̱ θύερετ' ε νάτε̱σε̱ = μετὰ τὸ μεσονύκτιον.— τε̱ θύερετ' ε dίτε̱σε̱ = μετὰ μεσημβρίαν.

θύχ̄εμ : παθ. = τσακίζομαι, ἡττῶμαι· ἀντιθ. μούντ = νικῶ. — ου θύε νάτα, dίτα.— με̱ θύετε̱ ζέμε̱ρα = κατανύσσω ἐμαυτόν. — σ̈τε̱πί ε θύερε̱ = κουρ ε κάνε̱ βιέδε̱ κουσάρε̱τε̱.— ου θύε ουσ̈τε̱ρία νγᾶ αρμίκjτε̱ = ἡττήθη τὸ στράτευμα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

I

ι : ἑνικὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ τρίτου προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας δι' ἀμφότερα τὰ γένη: ι θασ̈' ατί = τοῦ εἶπα, ι θασ̈' ασάj=

τῆς εἶπα· ἢ εἶπον εἰς αὐτόν, εἰς αὐτήν· ι δᾶσ̈' ατί, ι δᾶσ̈, ασάj= ἔδωκα αὐτῷ, αὐτῇ, (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 56).

ι: αἰτιατικὴ πληθ. τοῦ τρίτου προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντων. δι' ἀμφότερα τὰ γένη· ι βράβα ατά=ἐφόνευσα αὐτούς· ι βράβα ατό ἐφόνευσα αὐτάς· (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 56).

ι άτι: (ὁ πληθ. λείπει)=ὁ πατὴρ αὐτοῦ αὐτῆς.

ι β̱ελάϊ: ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, αὐτῆς, πληθ. τε̱ β̱ελέζ̱ενιτε̱ (γ) καί τε̱ β̱ε̱λέζ̱ε̱ριτε̱ (τ)=οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι βιέχ̊ερ̱ρ̱ι (πληθ. λείπει)=ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι bίρ̱ι=ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐτῆς· πληθ. τε̱ bίjτε̱=οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι γjύσ̈ι (πληθ. λείπει) ὁ προπάτωρ αὐτοῦ αὐτῆς.

ι δᾶνdε̱ρ̱ρ̱ι καὶ *ι δένdε̱ρ̱ρ̱ι* (τ)=ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ αὐτῆς.

ίδεμ: παθ. τοῦ ρημ. *ίθ·* καὶ ιθτόχ̊εμ (Σ) παθ. τοῦ ιθτόj (Σ) καὶ χ̊ιδε̱ρόνεμ (τ).

ίδε̱τε̱: ἐπιρ.=πικρῶς, ἴθτε̱ (γ), χ̊ίδε̱τε̱ καὶ χ̊ίδουρε̱ (τ) ίδουνε̱ (bogdan) ἀντιθ. ᾱμbε̱λjε̱ (γ), έμbε̱λjε̱ (τ).

(ι-ε-τε̱) *ίδε̱τε̱* (γ) ίθτε̱ (Σ), χ̊ίδε̱τε̱ καὶ χ̊ίδουρ̱ε̱ (τ) ίδουνε̱ (bogdan)= πικρός-ά-όν· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ ᾱμbε̱λjε̱ (γ) έμbε̱λjε̱ (τ).

ιδε̱νίμ-ι (γ), χ̊ιδε̱ρίμ-ι (τ), ιθτίμ-ι (Σ) πληθ. ιδε̱νίμετε̱, χ̊ιδε̱ρίμετε̱, ιθτίμετε̱.=λύπη, πικρία, πικράδα.

ιδε̱νόj (γ) καὶ ιδε̱νόνj (budi)=πικραίνω, λυπῶ τινά· καὶ χ̊ιδε̱ρόνj (τ) παθ. ιδε̱νόχ̊εμ, (γ), χ̊ιδε̱ρόνεμ (τ).

ίδουλε̱-α πληθ. ίδουλατε̱ καὶ ούδουλε̱-ι πληθ. ίδουjτε̱=εἴδωλον.

ιδουλ-λjούτε̱σ-ι ἀρσ. ίδουλ-λjούτε̱σε-jα θηλ.=εἰδωλολάτρης· πληθ. ιδουλ-λjούτε̱σιτε̱ ἀρσ. — ιδουλ-λjούτε̱σετε̱ θηλ.

ιδουλ-λjούτεjε-jα=εἰδωλολατρεία· πληθ. ιδουλ-λjούτεjετε̱.

ιθ: (γ) προθ. (συντασ μετὰ γεν.)=ὄπισθεν· ὡς: ιθ μέjε, ιθ τέjε, ιθ-ατί, ιθ ασάj, ιθ νεσ̈, ιθ jουσ̈, ιθ ατύνε=ὄπισθέν μου, σου, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

ιθ: ρημ. ἐνεργ.=πικραίνω καὶ ιθτόj καὶ χ̊ιδε̱ρόνj (τ) ἀντιθ. ᾱμbε̱λjτόj (γ) εμbε̱λjσόj (τ).

ιθτε̱: (Σ) ἐπιρ. ἴδ. ίδε̱τε̱· (γ).

ιθτίμ-ι: πληθ. ιθτίμετε̱=πικρότης, πικρία.

(*ίjατε̱* καὶ *ίλjατε̱*)=τὰ ἐντόσθια ἴδ. ζόρρε̱τε̱.

BKSH

ίjε̣-α=τὸ πλάγιον (μέρος τοῦ σώματος) ἔνθα εἰσὶν αἱ πλευραί· πληθ ίjε̣τε̣=τὰ πλάγια· ιj, ε dιᾶθτε̣, ιj' ε μάνjε̣τε̣=τὸ δεξιὸν πλάγιον, τὸ ἀριστερὸν πλάγιον μέρος τοῦ σώματος.—ου πλjαγόσ νd' ίjετ= ἐπληγώθη εἰς τὰ πλάγια (ἰσχία).

ίκε̣νj (τ) ρημ.=φεύγω, ἀναχωρῶ· καὶ *ίκε̣j*, *ίκι* (γ).

ίκρα-τε̣ (Ἐλβασ.) πληθ. τὰ αὐγὰ τοῦ ψαριοῦ· καὶ βε̣ῦ πέσ̈κου (Σ), βε̣ύζε̣τ' ε πέσ̈κουτ. (Σ).

ίλjκjε-jα: εἶδος δένδρου πληθ. ίλjκjετε̣.

ίμ-ι (τ)=ἐμός.—ίμε-jα (τ)=ἐμή· καὶ εμ-ι ἀρσ. (γ) έμε-jα θηλ. (γ).

ίμθ-ι: ὑποκορ. τοῦ *ιμ-ι*.

ίμε-ρε̃: ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ οὕτως ὀνομάζουσιν τὴν σύζυγον τοῦ υἱοῦ αὐτῶν.

ίμ-σ̈όκj (τ) εμ-σ̈όκj (γ)=ὁ σύζυγός μου.

ίμε-σ̈όκjε (τ), έμε-σ̈όκjε (γ)=ἡ σύζυγός μου.

ίμε̣τε̣ (γ. τ.) ἐπίρ=λεπτῶς ἐπὶ πραγμάτων σποροειδῶν) καὶ χ̌όλε̣ (γ. τ) ἐπιρ.=ψιλῶς ἐπὶ πραγμάτων μονῶν.

(ι-ε-τε̣) *ίμε̣τε̣*: ἐπιθ. λεπτός-ή-όν.—σ' κᾶμ τ' ίμε̣τα=δὲν ἔχω ψιλά, τ' ίμε̣τατ' ε όρε̣σε̣=τὰ λεπτὰ τῆς ὥρας.—ρᾶνα ᾶσ̈τ' ε ίμε̣τε̣ (γ)= ρέρα έσ̈τ' ε ίμε̣τε̣ (τ)=ἡ ἄμμος εἶνε λεπτή· ἀλλὰ γjυλjπανα ε κᾶ λάjε̣νε̣ τε̣ χ̌όλε̣=ἡ βελόνη ἔχει τὴν μύτην ψιλήν.

ίνι (budi)=jίνι, jένι,=εστέ, εἶσθε· ἴδ. ρημ. jαμ.

ίντ-dι: =ἡ κρόκη κοινῶς τὸ ὑφάδιον (πληθ. ίνdετε̣ ἄχρηστος) καὶ ινd-ι (γ) [(πε̣ρσε̣ γjᾶνι (γ) πε̣ρσε̣ γjέρι (τ)] καὶ μάjε̣-α (τ) ἔλλην. στημόνι (πε̣ρ σε̣ γjάτι) καὶ τημόνι (Τυραν.) πε̣ρσ̈ε̣ γjᾶνε̣ (=κατὰ μῆκος).

ίπεμ ἴδ. έπεμ παθ. τοῦ *απ*=δίδω.

ιπῖ-α (Ἐλβασ.) πληθ. ιπῖτε̣ (Ἀργυρ. κιπῖ-α) ὁ σωρὸς τῶν δεμάτων, σίτου, κριθῆς, βρίζης, κεγχρίου, ὀρύζης. — ιπία ε dούαjβετ γροῦριτ, έλbιτ, τε̣ρσ̈έρε̣σε̣, μέλjιτ, ορίζιτ. ἴδ. καὶ καπούλj-ι=ὁ σωρὸς τῶν δεμάτων τοῦ ἀραβοσίτου: καπούλjι ι κάπαβετ μίσε̣ριτ.

ιρίκj-ι (γ. bogdan) πληθ. ιρίκjετε̣ σκαντζόχοιρος [ἴδ. ὕραξ-κος] λέγεται καὶ έσ̈-ι (Περμέτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις].

ίσ̈ουλε̣-α (Σ) [Ἰταλ. isula] πληθ. ισ̈ουλατε̣ ἴδ. ούjδε̣σε̣-α.

ίσ̈=ίσ̈τε=ἦτο ίσ̈ινε̣=ἦσαν: παρατ. τοῦ ρημ. jαμ=εἶμαι.

BKSH

J

ja [=ι-ε] ἀντωνυμ. τρίτου προσώπου (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 57).

jάβε̱-α: πληθ. jάϐε̱τε̱ = ἑβδομάς.

ja (τ) ἴδ. να—jάϐοκα (τ) = νάϐοκα, jάϐουκα (Ἀργυρ.) = ἰδού.

jάjε̱ α (Ἐλϐασ.) πληθ. jάjατε̱ ἴδ. θjάjε̱-α.

jάκ = έjα-jάκε̱νι (τ) = έjανι.

jάμ ρῆμ. ὑπαρκτ. = εἰμί.

jάπ ρ. = άπ (ρῆμα) = δίδω.

jαρ̱ανῖ-α (γ) = ἀστεϊσμὸς πληθ. jαρ̱ανῖτε̱.

jάρ̱γε̱-α πληθ. jάρ̱γε̱τε̱ = τὰ σάλια κοινῶς.

jάσ̈ταζ ἢ *jάσ̈ταζιτ* = ἔξωθεν, ἀπ' ἔξω.

jάσ̈τε̱: ἐπίρ. = ἔξω, ἐκτὸς (συντασ. μετὰ γενικῆς) ὡς jάσ̈τε̱ μεjε, τέjε, ατῖ, νεσ̈, jουσ̈, ατύνε (γ) καὶ ατύρε (τ) = ἐκτὸς ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν· λέγεται καὶ πε̱ρ̱jάσ̈τε̱-πε̱ρ̱jάσ̈τα.—φρᾶσις: dάλj jάσ̈τε̱ = διέσ. (ρῆμα).

(ι-ε) *jάστε̱-ι-α* καὶ (ι-ε) *jάσ̈τε̱σ̈μ*, ι-ε-πε̱ρ̱jάσ̈τε̱σμ = ἐξωτερικός-ή-όν 2) τὸ ἐξωτικὸν ἴδ. χ̱ίε-jα.

jάτε̱ρ̱ε̱-ι (τ) ἀρσ. jάτε̱ρ̱ε̱-α θηλ. καὶ jάτρε̱-ι jάτρε̱-α ἴδ. τjάτε̱ρ̱ε̱-ι ἀρσ. τjάτε̱ρ̱ε̱-α θηλ. = ἕτερος, ἄλλος.

jάφτ ἴδ. άφτ = ἀρκετὰ (ἐπίρ.).

jέ-ja (Ἀργυρ.) = ἄδεια ι δάσ̈ε̱ jέ = τῷ ἔδωκα ἄδειαν· πληθ. jέτε̱.—μόρι jε ε ίκου = ἔλαβεν ἄδειαν καὶ ἀνεχώρησεν.

jελ̱jέκ-ου: τὸ γελέκι πληθ. jελjέκε̱τε̱.

jερ̱εβῖ-α = bούρκ-γου πληθ. jερ̱εϐῖτε̱.

jέσ-ετ ετ (γ) ρῆμα = μένω· ἀορ. jέτα-ε-ι μετχ. jέτε̱ καὶ jέτουνε̱ (γ) jέτι μb' ούδε̱ = ἔμεινεν εἰς τὸν δρόμον.—jέτι μbράπα = ἔμεινεν ὀπίσω.—πσέ jέτε ατιέ; = διατί ἔμεινες αὐτοῦ; ἴδ. μbέσ-ετ-ετ.

jέτε̱-α πληθ. jέτε̱τε̱ = ζωή, αἰών.—πκτσ̈ jέτε̱ = νὰ ζήσῃς!—πάστε̱ jέτε̱ = νὰ ζήσῃ!—vdε jέτε̱ τε̱ jέτε̱βε = εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. πε̱ρ̱ γjίθε̱ jέτε̱νε̱ = εἰς τὸν αἰῶνα.—vdε̱ jέτε̱τ κjε̱ βιέν = εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν.—σ̈κόj jέτε̱νε̱ = διάγω τὸν βίον, περνῶ τὴν ζωήν.—

BKSH

πας κε̱σὰj jέτε̱ = μετὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν = μετὰ θάνατον. — απ jέτε̱ = ζωοποιῶ. — jέτε̱ μbας jέτε = αἰωνίως, εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. — πε̱ρ jέτε̱ (bogdan) = αἰωνίως (ὡς πε̱ρ dίτε̱, πε̱ρ νάτε̱, πε̱ρ βιέτ, πε̱ρ jάβε̱, πε̱ρ μούαj) — ι Μάδι jέτε̱σε̱ = ὁ Μέγας τῆς ζωῆς = ὁ Θεός, (τίτλος ἀποδιδόμενος εἰς τὸ ὕψιστον Ὂν παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς, ποιητικωτάτη ἔκφρασις).

jέτε̱-γjάτε̱-ι = μακρόβιος· τὸ θηλ. jέτε̱-γjάτε̱-α.

jέτε̱-σ̈κούρτε̱νε̱-ι-α (γ) jέτε̱-σ̈κούρτε̱ρε̱-ι α (τ) = βραχύβιος.

jέτε̱-δᾶνε̱σ-ι: ἀρσ. jέτε̱ δάνε̱σε-jα (γ) θηλ. = αὐ, αjό κjε̱ επ jέτε̱. καὶ jέτε̱-δένε̱σ-ι (τ) ἀρσ. jέτε̱-δένε̱σε-jα θηλ.

jέτε̱-μάρρε̱σ-ι ἀρσ. jέτε̱ μάρρε̱σε jα θηλ. = αὐ, αjό κjε̱ μερρ jέτε̱.

jετόj (γ) ρῆμα διάγω, τὸν βίον = σ̈κόj jέτε̱νε̱.

jεφγjίτ-ι (τ) πληθ. jεφγjίτε̱ριτε̱: κοινῶς γύφτος, ἀτσίγγανος, κατσίβελος. — καὶ jέφκ-γου (γ) πληθ. jεφκjγjίτε̱· καὶ γjύπ-ι (γεγ. Μαλεσία). — καὶ μαγjύπ-ι (Σ).

jεφγjίτκε̱-α (τ) πληθ. jεφγjίτκατε̱ = ἡ γύφτισσα καὶ jέφγε̱-α πληθ. jέφγατε̱.

jεφγjιτε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπίρ. = jεφγjιτε̱νίσ̈τ = γύφτικα ἐπίρ.

jεφγjιτε̱ρί-α (τ) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ γύφτοι (πληθ. λείπει). — καὶ jεφγjε̱νί-α (γ) (ὁ πληθ. λείπει).

jεφγjερίσ̈τε-jα (τ) jεφγjε̱νίσ̈τε-jα (γ) ἡ γύφτικη γλῶσσα.

jο (ἐκ τοῦ τουρκικοῦ jοκ = οὐχὶ) ἴδ. νούκε̱: ἐπίρ. ἀρνητ. = οὐ, οὐκ, οὐχὶ κοινῶς ὄχι, ἀντιθ. πό = ναί, μάλιστα.

jόνα: ἀντωνυμία. = ἡμετέρα, κοινῶς ἰδική μας [συγκρ. Ἰωνία].

jονγᾶρ-ι πληθ. jονγᾶρε̱τε̱ = ταμbουρᾶ-jα, bουζούκ-ου.

jοπίνγε̱-α = οπίνγε̱-α: πληθ. jοπίνγατε̱.

jόσ̈ε̱-α (Ἀργυρ.) = γjύσ̈ε-jα = ἡ μήτηρ τῆς μητρός.

jότ: (ἐν συνθέσει πάντοτε μετὰ θηλυκῶν ὀνομάτων) = σή σοῦ. — jότ-ᾶμε̱ = ἡ μήτηρ σου, jότ-μότρε̱ = ἡ ἀδελφή σου, jότ bίjε̱ = ἡ θυγάτηρ σου, jότ σ̈όκjε = ἡ σύζυγός σου κ.τ.λ. — ἡ Τυράννα λέγει κατ' ἐξαίρεσιν djάλjι ύτ καὶ djάλjι jότ.

jότε̱ καὶ *ύτε* (Καβάια) καὶ jότε̱jα καὶ ύτεjα (Καβάjα) ὡς: καπτίνα jότε (Καβ.) καὶ καπτίνα ύτε (Καβ.) = ἡ κεφαλή σου.

jότε-jα (καὶ jότε̱jα, jότια) = ἡ ὑμετέρα, ἡ ἰδική σου.

BKSH

jού=άντων. β΄. προσώπου=ὑμεῖς, κοινῶς σεῖς.
jουάjε̱ (τ), jούεjι (γ) καὶ jοῦjι (συνηρ.) (γ)=ὁ ἰδικός σας.
jουζί-α (Περμέτ.) ἴδ. λούτσε̱-α. πληθ. jουζῖτε̱· καὶ jουτσῖ-α πληθ. jουτσίτε̱ (Περμέτ.) (=λάσπη, πηλός).

K

(κάπα καθαρὸν ἢ κάπα οὐρανισκοπρόφερτον).

κᾶ-ου· πληθ. κjέτε̱=ὁ βοῦς, οἱ βόες· νjε̱ πε̱νdε̱ κjέ=ἓν ζεῦγος βοῶν.
κᾶ (γ. bogtan) αἰτιατικὴ τῆς ἀντων. κουσ̈ καὶ κε̄ (γ) καὶ κε̱ (τ)=κᾶ κε̱ρκὸν (ἢ κε̄ρκὸν) ἢ κε̱κε̱ρκόν,=τίνα ζητεῖς· ἴδ. καὶ ἀντων. κουσ̈.
κά: προθ. (Σ. Τοσκ.) (μετὰ ὀνομ. ἐνάρθου) καὶ καχ̑ (γ), καχ̑dε (τοσκ.) κάχ̑α (budi) νγα (τ) νγαχ̑ά (τ), να (τ).=ἀπό, ἐκ, ἐξ σημ. 1) τὴν ἐκ τόπου κίνησιν ὡς βινj νγα σ̈τε̱πία=ἔρχομαι ἀπὸ τὸ σπίτι. 2) τὸ ἔκ τινος προσώπου ὡς μόρα κάρτε̱ νγα ιμ bίρ=ἔλαβον γράμμα παρὰ τοῦ υἱοῦ μου. 3) τὸ ἀπό τινος ὡς βdίκj νγα ουρῖα· ἀπέθανεν ἐκ πείνης. 4) ἐπιμεριστικὸν τακτικόν· νγα νjε̱, νγα dύ, νγα τρέ, ἀνὰ ἕν, ἀνὰ δύο, ἀνὰ τρία. 5) ἐπίρ. ἐρωτημ. νγα βιέν; =πόθεν ἔρχεσαι; 6)=ὅθεν, ὁπόθεν: χ̑ύρε̱ πε̱ρσε̱ρί ανdέj νγα dόλε=εἴσελθε πάλιν ὁπόθεν ἐξῆλθες· jαμ πρεj Σκόdρε̱σε̱ εἰμὶ ἔσωθεν ἐκ Σκόδρας εἶμαι μέσα ἀπὸ τὴν Σκόδρα — Ἰταλ. dentro di Scutari καὶ jαμ κᾶ Σκόdρα: εἶμαι ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Σκόδρας. — Ἰταλικὰ delle vicinare di Scutari.
καbόj ἴδ. κοbόj ἢ κουbόj ἢ κε̱bόj ἴδ. καὶ γε̱νjένj τὸ παθ. καbόχ̑εμ ἴδ. κοbόχ̑εμ, κουbόχ̑εμ, κε̱bόχ̑εμ καὶ γενjέχ̑εμ. [παράβαλε τὸ Ἰταλ. gabbare=ἐξαπατῶ, πλανῶ].
κάδε̱-α (Τυραν.) πληθ. κάδατε̱ καὶ κάθ-δι ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον κλαδεύουσιν. — νjε̱ φάρε̱ dάπε̱ρι τε̱ χ̑έκουρτε̱ κjε̱ καθίσε̱νε̱ α σ̈καδίσε̱νε̱ φέρρατ' ε dρίζατε̱.
κάdε-jα (τ) πληθ. κάdετε̱ καὶ κάdεσ̈-ι=ἀγγεῖον ξύλινον μικρότερον τοῦ κάdρε̱-α.
καdότσ-ι (πούκα) ἴδ. κε̱νdούεσ-ι (Μιρε̱dίτα).
κάθ-δι=κάδε̱-α.

BKSH

κάθ-ι ('Αργυρ. κοινῶς τὸ κριθαράκι = νjε κόκjεζε̣ κjε̣ dελj νdε̣ κjερ-πίκ τε̣ σῦριτ.

κακαρίσ ('Ελϐασ.) ῥημ. οὐδ. = κακαρίζω (ἐπὶ ὄρνιθος)· καὶ καρκαρίσ (Περμέτ.) κοινῶς κακαριοῦμαι καὶ κοκορίσ (Σ) πούλjα κακαρίσ = ἡ ὄρνις κακαρίζει.

κάκε̣-α = μουτ (ἐπὶ βρέφους). — bε̣νj κάκε̣νε̣ = διέσ.

κακε̣-ζόγε̣-α ('Ελϐασ.) νjε̣ φάρε̣ γjάρπε̣νι ι βέρbε̣τε̣ κjι σ' ὅεφ ας νούκε̣ χ̣α. — πληθ. κακε̣ζόγατε̣.

κακε̣ζόγε̣-α ('Αργυρ.) πληθ. κακε̣ζόγατε̣ = βάτραχος (ὕδατος) καὶ καρ-κε̣ζόγε̣-α (Περμέτ.) πληθ. καρκε̣ζόγατε̣ καὶ κακρε̣ζόγε̣-α (Περμέτ.) πληθ. κακρε̣ζόγατε̣ καὶ bρετε̣κόσε̣-α ('Ελϐασ. καὶ Κροῦjα) πληθ. α-τε̣ κακε̣ρδότσε̣-α (Καϐαjα) πληθ. α-τε̣, ζ̆αbε̣-α πληθ. ζ̆αbατε̣ [Σλαυϊκὴ λέξις] βάτραχος ὕδατος. — 2) τὸ μαλακὸν κρέας τῆς κοιλίας τοῦ ἐσφαγμένου προβάτου· ἐν ᾧ bρετκόσε̣-α (Τοσκ. Περμ. 'Αργυρ.) βάτραχος τῆς γῆς· ἴδ. θίθε̣λjόπε̣-α.

κακε̣ρδί-α [ἐκ τοῦ κόκρε̣-α καὶ δῖ-α] πληθ. κακε̣ρδίτε̣· κοινῶς ἡ βερϐελιά, = bάγλjατ' ε δίσε̣.

κακε̣ρδίτσ̆ε̣-α ('Ελϐασ.) πληθ. α-τε̣ ἴδ. χ̣αρδίτσ̆κε̣-α.

κακε̣ρδόκ-ου (τ) πληθ. κακε̣ρδόκε̣τε̣ = ὁ βολϐὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ· καὶ κακορδόκε̣-α (Βεράτ.), κακε̣ρδόκj-ι (γ) πληθ. κακε̣ρδόκjε̣τε̣, λότσ̆κε̣-α (Περμέτ.) πληθ. λότσ̆κατε̣.

κακε̣ρδότσε̣-α πληθ. κακε̣ρδότσατε̣ (Καϐάjα) ἴδ. bρετκόσε̣-α.

κακῖ-α (Σ) πληθ. κακίτε̣ = σκτσ̆ (Τουρκ.).

κακόλjε-jα· πληθ. κακόλjετε̣ ἴδ. κε̣ρρόκουλε̣-α.

(τε̣) *κακρίζουρε̣-ιτε̣* (τ) = κουρ bε̣ν νjερίου με θόνj γε̣ρ, γε̣ρ, ε τε̣ ρρε̣κjέ-θετε̣ μίσ̆ι.

κακjᾶ: (γ. Σπάτι) ἐπιρ. δεικτ. ποσότητος = τόσον, τοσοῦτον, (ἀνα-φέρεται εἰς τὸ άκjε̣ (τ) άκjι (γ)· λέγεται καὶ κάκjε̣ (τ) κάκjι (Σ) καὶ κάκjε̣ (γ).

κάλ· ῥημ. ἀόρ. κάλα-ε-ι· μτχ. κάλε̣· ἴδ. κε̣λάσ· τὸ παθητ. κάλεμ ἴδ. κε̣λίτεμ. — 1) σημ. διαϐάλλω τινά, 2) εἰσάγω, ἐμϐάζω. — κουσ̆ τε̣ κάλι τε̣ bε̣νjτσ̆ ατε̣ πούνε̣; = τίς σὲ παρεκίνησε νὰ κάμῃς αὐτό; νουκ' ε bε̣ρι πρεj βετίουτ, τε̣ τιέρε̣ ε κάνε̣ κάλουρε̣ = δὲν τὸ ἔκαμεν ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἄλλοι τὸν παρεκίνησαν, τὸν ἔϐαλαν, τὸν ἔχωσαν.

BKSH

κάλ καὶ παθ. *κάλεμ* (Jάκοβα) ρημ. = ἀνάπτω, = δεσ ἢ νdεσ, δίζεμ ἢ νdίζεμ.

κάλα-τε̱ πληθ. [Λατιν. calumnia] = συκοφαντία. — κουρ κε̱λέτ τιέτε̱ρινε̱ τ' ι bάνjε̱ κεκj νdονjε̱ νjερίουτ (Τουρκ. φιτμέ) ἴδ. ρημ. κάλ.

καλαΐσ-εμ (Ἐλβασ.) = γανόνω-ομαι. — καὶ καλατίσ-εμ (Σ), καλαϊdίσ-εμ [μὲ Τουρκ κατάληξιν].

καλάj-ι = ὁ κασσίτερος, τὸ καλάϊ.

(ι-ε-τε̱) *καλάj-τε̱* = ἀπὸ κασσίτερον, ἀπὸ καλάϊ.

καλάμ-ι καὶ *καλέμ-ι* = κάλαμος· 2) καλάμετ' ε dούκρετ = τὰ κόκκαλα τῶν βραχιόνων.

καλάμε-jα: πληθ. καλάμετε̱. καὶ καλαμέ-jα: πληθ. καλαμέτε̱ = ἡ καλαμιὰ stoppel γερμ.

καλαπίτ (Βεράτ.) ρημ. ἐνεργ. = κατατρώγω, καταβροχθίζω· ε καλαπίτι = ε χ̱ένγρι πε̱ρνjε̱χ̱έρε̱.

καλατίσ-εμ = ἴδ. καλαΐσ-εμ.

κάλε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. κάλετε̱ = πῆχυς· ἴδ. κοῦτ-ι.

κάλε̱ζε̱-α πληθ. α-τε̱ ὑποκορ. τοῦ καλῖ-νι.

καλε̱ζόνj-όj (γ. Σ. budi) = διηγοῦμαί τι, dε̱φτένj· 2) διαβάλλω συκοφαντῶ· καλε̱ζόj πε̱ρ ατε̱ = διαβάλλω αὐτόν· τὸ παθ. καλε̱ζόνεμ-όχ̱εμ. — καλε̱ζόj νjερίνε̱ = dε̱φτέj νjερίνε̱ καὶ καλε̱ζόj πε̱ρ α τε̱ = διαβάλλω αὐτόν.

καλε̱ζέεσ-ι: πληθ. καλε̱ζέεσιτε̱ = αὐ κjε̱ καλε̱ζόν· καὶ τὸ αὐτὸ = καλε̱ζιμτάρ-ι πληθ. καλε̱ζιμτάρετε̱ ἀρσ. καλε̱ζιμτάρε-jα πληθ. καλε̱ζιμτάρετε̱ θηλ.

καλε̱ζίμ-ι: πληθ. καλε̱ζίμετε̱ = διαβολή, συκοφαντία· 2) δεῖξις, διήγησις.

καλε̱μ-ι = καλάμ-ι (τ).

καλε̱μίσ̈τε̱-α πληθ. καλε̱μίσ̈τατε̱ = ὁ καλαμών.

καλε̱νdούαρ-όρι (τ), καλε̱νdούερ-όρι (γ) καὶ *καλε̱νdούρ-όρι* = ὁ Ἰανουάριος μήν.

καλῖ-νι (γ) (Τυραν.) πληθ. καλίνj-τε̱ = στάχυς· καὶ καλῖ-ου (τ) πληθ. καλῖτε̱, κᾱλ-ι (Σ), κάλε̱σ-ζι (bogdan) πληθ. κάλε̱σ-ζιτε̱-κάλε̱ζε̱-α πληθ. κάλε̱ζατε̱ ὑποκοριστικόν· παροιμ. κε̱ρκόν κάλε̱σ νdε̱πε̱ρ βdόρε̱ (σbόρε̱) = ζητεῖ στάχυς ἐπὶ τῆς χιόνος (ἐπὶ σπανίων καὶ ἀδυνάτων πραγμάτων).

BKSH

καλούμε-ja: πληθ. καλούμετε (Τυραν.) = πυραμὶς-ίδος· (σωρός).— καλούμε κρύπε = πυραμὶς ἅλατος.

κάλj-ι καὶ *κάλjε-ι* [Ἑλλην. κέλης-τος] πληθ. κούαλjτε καὶ κούαjτε= ἵππος, ἄλογον.

καλαβέσ̈-ι (Καβάjα-Jάκοβα) πληθ. καλαβέσ̈ετε = βεσ̈-ρρούσ̈ι, πούπε ρρουσ̈ι.

καλjαμᾶ-ᾶνι (γ) καλjαμάνjτε = τὰ μικρὰ παιδία· καὶ τσ̈ιλjιμῖ-ου (τ) πληθ. τσιλιμῖτε.

καλακjάφε: ἐπιρ. = χ̌ίπουρε περ μbε κjάφετ.

καλjανdάρ-ι πληθ. καλjανdάρετε = τὸ μηνολόγιον.

καλjbεσίνε-α καὶ καλjbεσίρε-α (τ) = σηπεδὼν-όνος.

κάλjbεμ: ρῆμα = σήπομαι.

κάλjbετε = σαπρῶς, ἐπίρ.

(ι-ε-τε) *κάλjbετε:* ἐπίθ. σαπρὸς-α-όν, κοινῶς σάπιος.

καλjαπίτσ̈: ἐπίρ. ἴδ. κάλjικάτσ̈ ἐπίρ. (ὡς φέρουσιν αἱ μητέρες τὰ μικρὰ παιδία ἐπὶ τῶν ὤμων).

κάλjεν-ι (Dίβρα) ἴδ. σ̈ούλjτσ-ι.

καλjερῖ-α = καλjουρῖ-α.

καλjέστρε-α (Βεράτ.) πληθ. καλjέστρατε [σκαλιστήριον]· ἴδ. παρτί-α (γ).

καλjιbόbε-α (Σ) πληθ. καλjιbόbατε = ὁ καρπός, κόκρατ' ε φουλjέτεσε· ἴδ. τσαράτσ-ι (Τυραν.).

καλjιbότσ̈: ἐπίρ. ἴδ. καλjικάτσ̈ ἐπίρ.

καλjικάτσ̈ (τ) ἐπίρ. = χ̌ίπουνε μbι σ̈πίνετ, μbε κουρρίστ.—μέρρ-με κάτσ̈= μέρρ-με καλjαπίτσ̈. μbαj κάτσ̈.— καὶ καλjαπίτσ̈ (Ἐλβασ.), καλjιπέτσ̈ (Περμέτ.), καλjιbότσ̈ (γ) καὶ κατσ̈.

καλjίσ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) [Ἑλλην. σ-καλίζω] ἴδ. ρῆμα κέπ (γ).

καλjίτεμ (Βεράτ.) ἴδ κέπεμ (γ).

καλjίστρε-α (Τυραν.) πληθ. καλjίστρατε (ἡ καλίστρα ἴσως).

καλjόj (γ) = καπετόνj-όj = καβαλικεύω.

καλjόρεσ-ι ἀρσ. καλjόρε-jα θηλ. πληθ. καλjόρεσιτε ἀρσ. καλjόρεσετε θηλ. = ἱππεύς, καβαλάρης· τὸ ἀντίθ. κεμbεσούερ-όρι, κεμbεσόρε-jα θηλ. = πεζός.

καλjορῖ-α (γ) ἴδ. καλjουρί-α (γ) = καβαλαρία.

καλjούαρε̣ (τ), καλjούερε̣ (γ) καὶ καλjούρ. ἐπίρ. = καβάλα.— jαμ καλ jούαρε̣ = εἶμαι καβάλα, βέτε καλjούαρε̣ = ὑπάγω καβάλα, χ̆ίπι καλjούαρε̣ = ἱππεύω καβάλα, χ̆ίπι μbε̣ bύθε̣ = χ̆ίπι bύθαζι = ἱππεύω ὡς αἱ γυναῖκες· τὸ ἀντιθ. ἐπίρ. = κᾶμbε̣ (γ) = πεζῇ.

καλjούρθι: ἐπίρ. (Ἐλβασὰν) = οπτικάλjασ̆ ἐπίρ. ὃ ἴδ.

καλjουρῖ-α (γ), καλjορῖ-α, καλjε̣ρῖ-α (πληθ. λείπει) = τὸ ἱππικὸν ἢ καβαλαρία.— ἀντιθ. καμbε̣σῖ-α (γ) = τὸ πεζικόν.

κάλjπ: ρημ. = σήπω, σαπίζω· ἀορ. κάλjbα-ε-ι μτχ. κάλjbε̣ καὶ κάλjbουρε̣.

κάμ: ρῆμα = ἔχω (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου) σᾶ κᾶ κjό γjε̣; = πόσον ἔχει (ἀξίζει) τοῦτο; — κᾶμ νεβόjε̣ = ἔχω ἀνάγκην. σ' κᾶμ σε σί = δὲν δύναμαι.— κᾶμ πούνε̣ = ἐνασχολοῦμαι. — πάστε̣ jέτε̣ = νὰ ζήσῃ! (ἐπὶ ζώντων).— πάστε̣ dρίτε̣ = ὁ Θεὸς συγχωρήσαι (ἐπὶ τεθνεώτων). — πάστε̣ χ̆ίεν' ε τῖ = ἔξω ἀπ' ἐμᾶς. — πάστε̣ φάκjεν' ε ζέζ̣ε̣ = νὰ εἶναι κατῃσχυμμένος - πάστε̣ φάκjεν' ε bάρδε̣ = εὖγε αὐτῷ, νὰ εἶναι δεδοξασμένος, ἐπαινούμενος πάντοτε.

καμάστρε̣-α: πληθ. καμάστρατε̣ (Καβ. Τυρ.) ἴδ. κρεμαστάρ-ι (Ἐλβ.).

καμάτε̣-α (γ. bogdan) πληθ. καμάτατε̣ = τόκος.— καὶ οζούρε-jα, ουζούρε-ουζούρεjα πληθ. ετε̣· [Ἑλλην. ἡμερο-κάματον].

καματάρ-ι, τὸ θηλ. καματάρε-jα = τοκιστής.

κᾶμbε̣ (γ) ἐπίρ. καὶ κε̣μbε̣ (τ) = πεζῇ, πεζῶς.

κᾶμbε̣-α (γ) κέμbε̣-α (τ) πληθ. κᾶμbε̣τε̣, κέμbε̣τε̣ (παράβλ. gamba) χ̆ίπι μbε̣ κᾶμbε̣ = ἔλαβε βαθμόν, σbρίτι νγα κᾶμbα = ἔχασε τὸν βαθμόν.

κᾶμbε̣ζ̣ε̣-α (γ) κε̣μbε̣ζ̣ε̣-α (τ) καὶ κᾶμbέσε̣-α (γ) πληθ. κᾶμbε̣ζατε̣, κε̣μbέζατε̣, κᾶμbέσατε̣ = ἡ σκανδάλη τοῦ πυροβόλου· κᾶμbε̣ζ' ε τσ̆άρκουτ πούσ̆κε̣σε̣.

κᾶμbε̣σί-α (γ) κε̣μbε̣σί-α (τ) = τὸ πεζικόν, ἀντιθ. καλjουρῖ-α.

κᾶμbε̣σ-ι (γ) πληθ. κᾶμbε̣σιτε̣ = πεζός· τὸ θηλ. κᾶμbε̣σε-jα πληθ. κᾶμbε̣σετε̣.— κε̣μbε̣σ-ι (τ) πληθ. κέμbε̣σιτε̣ κε̣μbε̣σε-jα πληθ. κέμbε̣σετε̣ καὶ κᾶμbε̣σούερ-όρι, κᾶμbε̣σούρ-όρι πληθ. όρε̣τε̣ — τὸ θηλ. κᾶμbεσόρε-jα πληθ. κᾶμbε̣σόρετε̣. — κε̣μbεσούαρ-όρι πληθ. σόρε̣τε̣· θηλ. κε̣μbε̣σόρε-jα πληθ. όρετε̣· ἀντιθ. καλjόρε̣σ-ι, καλjόρε-jα θηλ.

κᾶμbε̣-κρυκj (γ) κέμbε̣ κρυκj (τ) = σταυροπόδι. — ρρῖ κᾶμbε̣ (κε̣μbε̣) κρύκj = κάθημαι μὲ τὰ πόδια σταυρωμένα, κάθημαι σταυροπόδι.

BKSH

κάμε̣σ-ι (τ) κάμε̣σε-jα θηλ. =πλούσιος-α. πληθ. ἄρσεν. κάμε̣σιτε̣ θηλ. κάμε̣σετε̣ ἴδ. καὶ ι-ε-πάσουνε̣-ι-α (γ).

καμίλε̣-α καὶ καμίλε-jα πληθ. καμίλατε̣ καὶ καμίλετε̣=ἡ κάμηλος.

καμερίε-jα: πληθ. καμερίετε̣=ὁ τόπος ἔνθα φυτεύονται διάφορα λουλούδια.

Κάμσ̈ε̣-α, ποταμὸς ἀπέχων τρεῖς ὥρας ἀπὸ τὸ Ἀντίβαρι.—ἀπὸ τὸ Ἀντίβαρι ἕως τὸν ποταμὸν τῆς Κάμσ̈ας ἡ περιοχὴ αὕτη ὀνομάζεται Μερκότ, ὅπου ὁμιλεῖται ἡ Σλαυϊκὴ γλῶσσα· ἐκεῖθεν δὲ τῆς γεφύρας τῆς Κάμσ̈ας ὁμιλεῖται ἡ Ἀλβανική.—(1877 Κ. Χριστοφορίδης).

καναβέτσε̣-α (Βεράτ.) χειρόμακτρον.

κάναaj (budi) αἰτ.=κενd (Σ)=τινά.

κανακᾶρ-ι-ρε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. κανακκάρε̣τε̣—ρετε̣ θηλ. χαϊδεμένος, η· [ἐκ τοῦ κᾶ καὶ νακᾶρ].

κανᾶλ-ι: = τὸ κανάλι.

κανᾶρε jα πληθ. κανάρετε̣=μακελεῖον· κjέν κανάρε̣σ̈=(κjε̣ν κασάπε̣σ̈).

κανάτε̣-α πληθ. κανάτατε̣ κοινῶς τὸ λαγένι (εἶδος μέτρου τοῦ οἴνου) καὶ κε̣νάτε̣-α πληθ. κε̣νάτατε̣.

κᾶνd (bogdan) κένd (Σ) αἰτιατικὴ τῆς ἀορ. ἀντωνυμ. κουσ̈=τις. Ατι νουκε̣ γjουκόν ας κᾶνd (bogdan)=ὁ Πατὴρ οὐδένα κρίνει.

κανdάρ-ι πληθ. κανdάρε̣τε̣=ὁ στατὴρ 44 ὀκάδες.

κανdίλj-ι (Σ) καὶ κανdίλjε-jα(τ)=λύχνος, λυχνίον [Λατιν. candella].

κανdιλjέρ-ι πληθ. κανdιλjέρε̣τε̣=λύχνος.

κανdόρε-jα=ἡ ἀνήκουσα εἰς τὴν ἄκραν, ἡ ἐν τῇ ἄκρᾳ κειμένῃ [ἴδ. καντ-dι).

κανdούν-ι (Ὕδρα)=ἡ γωνία (Τουρκ. bουσ̈άκ) ἴδ. καντ-dι.

κᾶνdρε̣-α (Τυρ.) πληθ. κάνdρατε̣=λαδερόν, καὶ ρόjε̣-α, (γ) ροjί-α (Ἐλβασ.) πληθ. ροjίτε̣, ρογε̣̃-jα (τ).

κάνε̣ (Jάκοβα) κjάνε̣ (bogdan), κjε̣̃νε̣ (γ) κjένε̣ (τ) μετοχ. τοῦ ρημ. jαμ.

κανέλ-ι (Περμέτ.)=ἡ κάνουλα ἴδ. dουκj-ι καὶ κανjέλε̣-α (Σ) πληθ. κανjέλατε̣, κανjέλjε̣-α (Καβ. Βεράτ.) πληθ. κανjέλjατε̣ κε̣νέλ-ι (Ἐλβασ.) [κανέτσ̈ε̣]=ἴδ. τοκ, bιρκj-ι.

κανίστρε̣-α πληθ. κανίστρατε̣ : τὸ κάνιστρον· [ἑλλην. κάνιστρον. Λατ. canistrum].

BKSH

κᾶνκε̱-α (γ), κένγε̱ α (γ), κε̱νγε̱-α (τ) πληθ. —ε-τε̱ = ᾠδή, ᾆσμα, τραγοῦδι.

κᾶντε̱τούερ-όρι: πληθ. κᾶντε̱τόρε̱τε̱ ἀρσ. καὶ κᾶνκε̱τούρ-όρι πληθ. κανκε̱τόρε̱τε̱—κᾶνκατόρε-jα πληθ. κᾶνκατόρετε̱ θηλ. καὶ κε̱νγε̱τούαρ-όρι πληθ. κε̱νγε̱τόρε̱τε̱ ἀρσ. κε̱νγε̱τόρε-jα (τ) πληθ. κε̱νγε̱τόρετε̱. = ψάλτης, ἀοιδός, τραγουδιστής.

κανίσκ-ου (Τοσκ.) = δουράτε̱-α (Τουρκ. πεσ̈κjέσ̈) κjε̱ σ̈πίενε̱ νdε̱ dάσμε̱ dασμόρετε̱. —τρῖ bούκε̱ ε νjὲ dασ̈ α νjε̱ τσιάπ, ενὲ νjε̱ τσιάπ, ενὲ νjὲ κανονίκ (=λαγένι) 5—6 όκε̱σ̈ με βέρε̱.

κανόσεμ = (τ) (μετὰ γενικῆς) = ἀπειλῶ τινά, φοβερίζω τινά. ι σ̈τίε φρίκε̱νε̱ κούjτ. —με̱-τε̱-ι κανόσετ = με-σὲ-τὸν ἀπειλεῖ. —μος μ' κανόσ σε σ' τε̱ τρε̱μbεμ = μὴ μὲ φοβερίζεις διότι δὲν σὲ φοβοῦμαι.

κανοσί-α πληθ. κανοσίτε̱ (τ) καὶ κανόσμε̱-α πληθ. κανόσματε̱ = ἀπειλή, ἀπειλαί.

κᾶνπ-ι (γ) (πληθ. λείπει) καὶ κε̱ρπ-ι (τ) πληθ. κέρπετε̱ = τὸ καναβούριον· ι-ε-τε̱ κᾶνπτε̱ (γ) = ι-ε-τε̱ κε̱ρπτε̱ (τ) = ἐκ καναβουρίου ἐπιθ. τῆς ὕλης δηλωτικόν.

κᾶντ-dι (γ. budi) πληθ. κᾶνdετε̱ = ἄκρα ὡς κᾶντ-ε-κᾶντ = πέρα καὶ πέρα· κοινῶς ἀπὸ μιὰ ἄκρη ἕως τὴν ἄλλην ἄκρην. κᾶνdι ι ρρόbε̱σε̱ = ἡ ἄκρα τοῦ ἐνδύματος.— ι γjάκα τ' έτ κᾶντ ε κᾶντ. = ὁμοιάζει τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς [κελτικὴ λέξις].

καπ: ρημ. = (πιάνω (διὰ τῆς χειρὸς κυρίως) [Λατ. capio = συλλαμβάνω] ἴδ. ρροκ ρημ. [τουρκ. καπ-άρεμ = κλέπτω, ἁρπάζω, μετοχ. καπμακ. ἴδ. καὶ ἑλλην. κάπω = ἁρπάζω]·

καπάρ-ι πληθ. καπάρε̱τε̱ = προκαταβολὴ ἴδ. πένκ-γου.

καπαρόj = προκαταβάλλω = άπ καπάρ· καὶ

καπαρόσ· τὸ παθ. καπαρόχεμ, καπαρόσεμ.

κάπε̱-α (Τυραν.) πληθ. κάπατε̱ = δεμάτιον ἀραβοσίτου. κάπε̱ μίσε̱ρι = σα κάπ κράχου = ὅσον πιάνει ὁ βραχίων ἴδ. ρημ. καπ. καὶ dεμέτ-ι.

κάπεζε̱-α (Περμέτ) πληθ. κάπε̱ζατε̱ = ἡ κώπη, ἡ λαβὴ τοῦ ξίφους· ἴδ. dόρε-jα ('Ελβασ.) dορέζε̱-α (Καβ. Σ) καὶ [ρημ. 'Ελλην. κάπω = ἁρπάζω].

κάπεμ καθ. τοῦ καπ.

καπε̱ρdίj (Σ) = πε̱ρdιj = πε̱ρπίj = καταπίνω.

καπερdij ἢ *καπερdίνj* ρ. ἐνεργ. = κατρακυλῶ, κατρακυλιάζω, κάμνω τούμπαις. = καπερdίχεμ τὸ παθ. = χίδεμ κόκε-νγούλjμεζι (Περμέτ.).

καπερdσέj (γ) καὶ καπερdούνj (Βεράτ.) ἴδ. καπερτένj καὶ ὄκαπερτσένj (Βεράτ.) = ὑπερπηδῶ.

καπερdσύελ-ι (τ) πληθ. καπερdσύεj-τε καὶ καπερdσύλ-ι (γ Σ) πληθ. καπερdσύj-τε, καὶ καπερτσέλ-ι = νjε dροῦ bίγε κjε βένε νdε γάρθτ περτε καπερdσύερε. — ἴδ. καπερτσύλ-ι.

καπερτσένj-έj (budi bogdan) ὑπερπηδῶ τι. 2) ὑπερβαίνω ὑπερέχω (Βεράτ.) ὄκαπερdσένj. — καπερdσέj λjούμινε, μάλjινε, χενdέκουνε κ.τ.λ. = ὑπερπηδῶ τὸν ποταμόν, τὸ βουνόν, τὸν χάνδακα. — ε καπερτσέβα τεj μb' ατ άνε = τὸ ὑπερεπήδησα πέρα-πέρα· χίδεμ ε dαλj μb' ατ-άνε. — ε καπερdσέj μbε dιτουνῖ = τὸν ὑπερέχω κατὰ τὴν σοφίαν. — καπερτσένj ουρdενίνε (budi) = παραβαίνω τὴν ἐντολήν.

καπερτσέχεμ-ένεμ (budi), καπερdσέχεμ-ένεμ (γ. Βεράτ.), ὄκαπερdσέχεμ-ένεμ· (Βεράτ.) παθ. τοῦ προηγ.

καπερτσέλ-ι, καπερτσύελ-ι (γ) πληθ. καπερτσύεjτε, καὶ καπερτσῦλ-ι (γ. Σ) πληθ. καπερτσῦjτε· ἴδ. καπερdσῦελ-ι.

καπερτσοῦ-νι (Καβ.) πληθ. καπερτσούνj-τε = κερτσοῦ-νι (γ) καὶ κερτσοῦ-ρι (τ).

καπετέλ-ι πληθ. καπετέλετε : καπετέλ' ι πάρε = τὸ ἔμπροσθεν ἐξέχον μέρος τοῦ σαγμαρίου· καπετέλ' ι πράπεσμ' (τ) τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ σάγματος· ἐν Καβάϊᾳ τὸ πρόσθιον μέρος λέγεται bαλούκ-ου ἴδ. bᾶλ-ι. — τὸ ὄπισθεν πράπεσε-jα.

καπιdάν-ι πληθ. καπιdάνατε = ὁπλαρχηγός, 2) πλοίαρχος.

καπιστᾶλ-ι καὶ καπιστράλ-ι (Ἀργυρ.) ἴδ. καπίστρε-α.

καπίστρε-α (γ) πληθ. καπίστρατε [Λατ. capistrum] καὶ κοπρέσε-α (Σ) πληθ. -ατε = τὸ καπίστριον.

καπίτσε-α (Βιτώλια) πληθ. καπίτσατε ἴδ. μουλᾶρ-ι.

καπλjίσ : ρημ. = πλακόνω τινά. — με καπλjίσι τε ρᾶνdετ' ε δέουτ. (Ἐλβασ.) = μὲ ἐπλάκωσεν ὁ ἐφιάλτης· να καπλjίσι ανεμίκου = μᾶς ἐπλάκωσεν, (μᾶς ἔφθασεν ἔξαφνα) ὁ ἐχθρός.

καπλjόκj-ι (Καβ.) πληθ. καπλjόκjετε = λjῖ α λjέσ κjε βενε νdε φουρκετ περ με ε τιέρρε.

BKSH

καπόν-ι = γjελj-ι· καὶ καπούα-όϊ πληθ. καπόνj-τε̱· κοκόσ̈-ι ('Αργυρ.), κε̱νdέσ-ι (Περμέτ.) πληθ. κε̱νdέσε̱τε̱, καdότσ̈-ι (Πούκα)· πληθ. καdότσ̈ατε̱. — καπόσ̈ dέτι = γjελj-dέτι (γ) = ἰνδιᾶνος, κοῦρκος. πούλjε̱ dέτι (τ) = ῥίγε̱-α (γ).

καπούλj-ι πληθ. καπούλjετε̱ ('Ελβασ.) = ὁ σωρὸς τῶν δεματίων ἀραβοσίτου· καπούλjι ι κάπαβετ μίσε̱ρι. (καὶ μεταφορικῶς). — με καπούλj = ἐπιρ. = σωρηδόν· ἴσ̈τε μbούσ̈ουρε̱ σαχ̌άνι πιλjάφιτ μὲ καπούλj κτλ.

καπούρ̱δε̱-α πληθ. καπούρδε̱τε̱ = τὸ μανιτάριον κοινῶς· καὶ κε̱πούρδε̱-α πληθ. κε̱πούρδε̱τε̱, καὶ κε̱ρπούδε̱-α.

καπούτσ̈-ι (Jάcοbα) = φεσ-ι (Τουρκ. φέστε).

καπρ̱έσε̱-α πληθ. καπρέσατε̱ = καπίστρε̱-α πληθ. α-τε̱.

καπρ̱ούαλ-ō̈λι (τ), καπρούελ-ō̈λι (γ) καὶ καπρούλ-όλι (συνηρ.) = ἡ δορκάς, τὸ ζαρκάδι πληθ. καπρένjτε̱ (Σπάτι)· καὶ καπράλε-jα θηλ πληθ. καπρόλετε̱. [Λατ. capra, capreola].

καπσ̈ί-α (Τυραν.) πληθ. καπσ̈ίτε̱ ἴδ. ρ̱ρουβᾶ-νι ('Ελβασ.).

καπσ̈άτε̱-α καὶ *καφσ̈άτε̱-α* πληθ. τα-τε̱ = ἡ βουκιά.

καπσ̈όνj-όj καὶ *καφσ̈όνj-όj* = δαγκάνω τι.

καπσ̈όχ̌εμ-όνεμ καὶ *καφσ̈όχ̌εμ-όνεμ* παθ. [ἴδ. κάπτω-χάφτω].

κάπτε̱ (Περμέτ.) [ἴδ. καπτόνj.] μ̱bε̱ τε̱ κάπτε̱ τε̱ μάλjιτ = μbε̱ τε̱ καπε̱ρdσύερε̱τε̱, = μb' ανε̱ τε̱ φάκεσε̱ τιάτε̱ρε̱ τε̱ μάλjιτ.

καπτίνε̱-α πληθ. καπτίνατε̱ (γ) [Λατ. caput] = κεφαλὴ (ἐν γένει ζώων καὶ ἀνθρώπων) ὅταν εἶνε κεκομμένη, ἢ ἑψημένη: κουρ̱ έσ̈τε̱ ε βράρε̱ α ε πρέρε̱, α ε θέρουρ̱ε̱ α ε πιέκουρ̱ε̱, α ε ζίερε̱. 2) κεφάλαιον.

καπτόν-όj: ρημ. ἐνεργ. (γ. τ. budi) = διαπερνῶ, κάμπτω, καπτόνj μάλjετε̱ (budi) = καπε̱ρτσένj μάλjετε̱· καπτόνj μάλjινε̱ = καπε̱ρτσὲj μάλjινε̱, dαλj τέj μb' ατ' άνε̱ μάλjιτ. 2) καπτόνj (τ) = πε̱ρ̱τσίελ καπσ̈άτε̱νε̱ (ἐκ τοῦ κάπω, χάφτω, ἴδ. κάπτω).

κάρ̱-ι πληθ. κάρ̱ε̱τε̱ = ποῦτσος, ψωλὴ κοινῶς.

καρ̱αβάσ̈ε̱-α (Βεράτ.) πληθ. καραβάσ̈ατε̱ = (καραβάσ̈ε̱-α = μαύρη κόρη) = εἶδος ἐντόμου μαύρου τὸ ὁποῖον κάθηται είς τοὺς τοίχους τοῦ φούρνου καὶ τῆς ἑστίας ὅπου εἶνε θερμὸν μέρος.

καρ̱αβέλjε̱-α (γ) καρβέλjε-jα (Περμέτ.), κραβέλjε-jα ('Αρ̱γ.) πληθ. ετε̱. = στρατιωτικὸς ἄρτος.

καραβίδε-ja: πληθ. καραβίδετε̱ = ἡ καραβίδα κοινῶς.

καραbουλάκ-ου (Σ. Τοσκ.) πληθ. καραbουλάκε̱τε̱ = γέρανος.

καραbούσ̈-ι (Σ), τραμάκ-ου (Πιζρενd - Jακόβα) πληθ. σ̈ε̱τε̱.

κουρτούκ-ου (Μάτια) πληθ. κουρτούκε̱τε̱ = καλ̇ιου ι bάσ̈κε̱ μὲ μίσε̱ρινε̱.

καρανέτσ-ι: (Καβ.) ἴδ. τίνε̱-α.

καράντσε̱-α πληθ. α-τε̱ = θε̱νέγουλε̱-α, μελjινγόνε-jα.

καραφίλj-ι: πληθ. καραφίλjατε̱ = γαρούφαλον.

καρβέλjε-ja (Περμέτ.) πληθ. ε τε̱ = καραβέλjε-jα ὃ ἴδ.

καρbούν-ι (γ) hundseouth; ἴδ. τε̱ρbίμ-ι.

καρdσέj: ἴδ. καρτσέj, κατσέj (Σ) = τρέχω.

καρdσίμ-ι πληθ. καρdσίμετε̱ = καρτσίμ-ι = δρόμος, τρέξιμον.

καρθῑ-α (Ἐλβασ.) πληθ. καρθῖτε̱ = φρύγανον, dροῦ τε̱ χ̇όλα ε τε̱ θάτα· καὶ κάρθε̱jε-jα (Περμέτ.), πληθ. κάρθε̱jετε̱, σ̈κάρπε̱-α (Βεράτ.) πληθ. σ̈κάρπατε̱.

κράνdε-ja (Σ) πληθ. κράνdετε̱, κάρθε̱λjε̱-α (Περμέτ.), πληθ. κάρθε̱λjατε̱.

καρκαβόσ̈ (Περμέτ.) = κάμνω τινὰ ἀδύνατον, λιγνόν, χαυνόνω, ἐπὶ ζώων (καὶ μεταφορ. ἐπὶ ὅλων).

καρκαβόσ̈εμ = γίγνομαι ἀδύνατος, χαῦνος, λιγνός.

καρκαδότσ̈ε̱-α (Καβ.) πληθ. α-τε̱ ἴδ. bρε̱τκόσε̱-α.

καρκαλjέτσ-ι: πληθ. καρκαλjέτσατε̱, καὶ καρτσαλέτσ-ι (Κρούjα, Σ) πληθ. καρτσαλέτσατε̱, καὶ κατσαλjέτσ-ι (Σ) πληθ. κατσαλjέτσατε̱ = ἡ ἀκρίδα κοινῶς.

καρκανdσ̈ούαλ-όλι (τ) ἴδ. καὶ λjουφγάτ-ι· πληθ. καρκανdσ̈όνjτε̱: καὶ καρκανdσ̈ούελ-όλι (γ) καρκανdσ̈ούλ-όλι (συνηρ.) [καλκανdσ̈ούαλόλι ἀναγραμματισμός. = ἐνδεδυμένος μὲ σιδηρᾶ φορέματα] κε̱μίσ̈ε̱ καρκανdσ̈όλι = κε̱μίσε̱ χ̇έκουρι: ὑποκάμισον πλεγμένον ἀπὸ σίδηρον τὸ ὁποῖον ἐφόρουν οἱ πολεμισταί.

καρκαρίσ: (Περμέτ) ἴδ. κακαρίσ· καρκουρίνε̱-α: πληθ. καρκουρίνατε̱ (Βεράτ.) πληθ. α-τε̱· = ἀρ' ε κέκjε κjε̱ σ' κᾱ δε̱̄ τε̱ μίρε̱.

καρκασ̈ίνε̱-α (Περμέτ.) πληθ. καρκασ̈ίνατε̱ = bε̱̄ρρ ι λjίγε̱τε̱, ι πα ουσ̈κύερε̱, ι σε̱μούρε̱.

κάρμε̱-α (Dίβρα) πληθ. α-τε̱ = σ̈κάμπ-bι, = πέτρα, βράχος.

κάρπε̱-α πληθ. κάρπατε̱ (Dίβρα), σ̈κρέπ-ι πληθ. α-τε̱ κρεπ-ι (Μιρε̱-

BKSH

dίτα) πληθ. κρέπατε̱· Μαλj κάρπε̱=πετρῶδες βουνὸν [σύγκρινον Καρπάθια ὄρη].

κάρσ-ι: ???=ἀντισταιικός, πεισματώδης, [ιναστσΐ τουρκ.].

καρτσαλjέτσ-ι (Κροῦjα, Σ.), πληθ. καρτσαλέτσε̱τε̱=καρκαλjέτσ-ι=ἀκρίς-δος.

καρτσένj-έj: ρημ. [ἑλλην. σκυρτῶ] 1) πηδῶ· τινάσσομαι 2) χορεύω, ὀρχοῦμαι.—καρdσέj πε̱ρπjέτε̱=ἀναπηδῶ, (κουρ κε̱ρτσέjε̱νε̱ βέτε̱μ α βέτ' ι dύτε̱ καὶ κούρ κε̱ρτσέjε̱νε̱ σ̈ούμε̱ βέτα πε̱ρ dόρε̱.— καὶ καρdσέj -νj, κατσέj (Σ. bogdan), κε̱τσέj (Σ. Περμέτ.)=bάνjε̱νε̱ βάλε, κουρ καρdσέjε̱νε̱ σ̈ούμε̱ βέτα πε̱ρdόρε̱.

καρτσίμ-ι=ὁ χόρος, τὸ σκυρτᾶν· καὶ καρdσίμ, κατσίμ-ι (Σ), κε̱τσίμ-ι πληθ. ετε̱.

καρραβόσεμ, παθ. τοῦ καρραβοῦj-οῦχεμ (Καβ.)=καμπουριάζω ἕνεκα τοῦ γήρατος, (ἐπὶ ζῴων) ἴδ. κε̱ρρούσ-εμ.

καρρούτε̱-α πληθ. καρρούτατε̱· ἴδ. ρῆμα κε̱ρρούσ.

κασόλε̱-α πληθ. κασόλατε̱ [ἰταλ. casa]=καλύβη καὶ κασόλε-jα, πληθ. κασόλετε̱, κατσόλε̱-α (Σ) πληθ. κε̱σόλατε̱=καλύβη· 2) κε̱σολ' ε πούλjαβετ=κjυμέσ-ζι· κουμάτσ, κοτέτσ = τὸ κοττέτσι.

καστραβέτσ-ι, κρασταβέτσ-ι πληθ. α-τε̱· ἴδ. τράνγουλε̱-ι (γ).

καστρίκj-ι πληθ. καστρίκjε̱τε̱=εἶδος ὄφεως μεγάλου μὲ τρεῖς ταινίας χρωματισμένας ἐπὶ τῆς ράχεως.

κατσαλjέτσ-ι (Σ) πληθ. κατσαλjέτσατε̱, κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ. ἀντὶ καρτσαλjέτσ-ι = ἀκρίς.

κασ̈όj-όχεμ (Σ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈- ἀντὶ καφσ̈όj-όχεμ.

κασ̈ε̱-α πληθ. κασ̈ατε̱ ἀντὶ καφσ̈ε̱-α πληθ. ατε̱ =ζῷον.

κάσ̈τε̱ ὄνομα περιληπτικὸν (πληθ. λείπει)=ἄχυρον· κασ̈τ' ε γροῦνιτ, ε έλjbιτ, ε τε̱ρσ̈άνε̱σε̱, ε λjῖνιτ· 2) κασ̈τε̱ ε κούμπτε̱ριτ=ὁ γαλαξίας (ἀστερισμός)· 3) κασ̈τε̱-α (Σ) ξηρὸς χόρτος (πρὸς διαστολὴν τῆς χλόης) ἴδ. καὶ bυκ-ου.—κασ̈τ' ε τέπε̱σε̱, ε ορίζιτ, κ.τλ. κουρ jάνε̱ dέγα τε̱ γjάτα πα σ̈ίμε̱ νdε̱ λjάμε̱τ ε πα θύεμ ε πα dε̱ρρμούεμ: πο κάσ̈τα σι τε̱ σ̈ΐχετε̱, ε τε̱ dερρμόχετε̱, ατε̱χέρε̱ ι θόνε̱ : bυκ-ου.

κασ̈τάρ-ι (Τυρ.)· γασ̈τάρε-jα ('Ελβ.) πληθ. γαστάρετε̱, κοτέτσ-ι (Κρούjα)= ατιέ κου βένε̱ μίσε̱ρινε̱.—γασ̈dάρε-jα ('Ελβασ.)=θούρε̱ με πουρτέκα ε μbουλjοῦμ με τιέγουλα α με κάσ̈τε̱,=νdε̱ρτέσε̱ με κάτρε̱ κjόσ̈ε.

καΐ̈τόρε-ja πληθ. καΐ̈τόρετε̱ [κάΐ̈τε̱-α] ἴδ. κασόλε̱-α ἢ κατσόλε̱-α.

κάτ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = καταβάλλω, νικῶ. ἀορ. κάτα-ε-ι· μετοχὴ κάτε̱ καὶ κάτουρε̱ (ἀπηρχαιωμένη λέξις).

καταλᾶ-νι (γ) πληθ. καταλάνj-τε̱ = κύκλωψ, ἄγριος ἄνθρωπος μεθ' ἑνὸς ὀφθαλμοῦ εἰς τὸ μέτωπον· καὶ καταλάν-ι (τ).

κατανdῑ-α: κοινῶς ἡ κατάντα = ἡ κατάστασις, ὁ πλοῦτος ἴδε καὶ πλjάνκ-γου.

κατανdίσ: ρ. οὐδ. = καταντῶ.

καταπῑ-α (Βεράτ.) πληθ. καταπῖτε̱ = μάνδαλος ἴδ. κjάπε̱-α (Καβάjα).

κατε̱ρδέτε̱-κᾶμbε̱σε̱ = μόκρε̱-α = ἡ σαρανταποδαροῦσα.

κατλόj (Σ) ἴδ. τρινγε̱λόj = κροτῶ.

κατούα-όϊ (Βεράτ.) πληθ. κατόνjτε̱ [Ἑλλην. κάτω] ἴδ. κjοῦρ-ι.

κάτε̱ρε̱ = ἴδ. κάτρε̱ καὶ πάντα τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα. — ι-ε-κατε̱ρδιέτε̱-ι-α = τεσσαρακοστὸς-ἡ-όν. — καὶ ι-ε κατε̱ρδῖτε-ι-α (Ἀργυρ.) συνηρ.

κατούντ-dι (γ. Ὕδρα) = χωρίον· πλ. κατούνdετε̱· καὶ φΐ̈άτ-ι, πΐ̈άτ-ι (τ) πληθ. φΐ̈άτρατε̱, πΐ̈άτρατε̱.

κατουνdάρ-ι: πληθ. κατουνdάρε̱τε̱ = χωρικός (γ).

κατουνdάρε-ja: πληθ. κατουνdάρετε̱ = χωρική (γ). — καὶ κατούνdε̱σ-ι ἀρσ. κατούνdε̱σε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. κατούνdε̱σιτε̱ θηλ. κατούνdε̱σετε̱. — καὶ φΐ̈ατάρ-ι (τ) ἀρσ. φΐ̈ατάρε-jα (τ) θηλ.

κατράφ-ι (Βεράτ.) = (κjεπένκ-γου Τουρκ. = dέρε̱ τΐ̈αρδάκου) [Βουλγαριστὶ καταράχ̌, ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ καταρράκτης].

κατραγjύΐ̈-ι: πληθ. κατραγjύΐ̈ατε̱ = ι ἄτι ι στε̱ργjύΐ̈ιτε̱ — τὸ θηλ. κατραγjύΐ̈ε-jα πληθ. κατραγjύΐ̈ετε̱ = ε ἄμα ε στεργjύΐ̈εσε̱.

κάτρε̱ καὶ *κάτε̱ρε̱* (γ) = 4 [Λατ. quattuor].

κατρε̱με̱ζάj (Περμέτ.) ἐπιρ. π λλαπλασιαστικὸν = τετραπλῶς.

κατρε̱με̱ζόνj ῥημ. = τετραπλασιάζω· παθ. κατρε̱με̱ζόνεμ. — ι-ε-κατρε̱με̱στε̱-ι-α (Περμέτ.) = τετραπλοῦς-ῆ-οῦν.

κάτρεΐ̈ε̱ = τατραχῆ, τετραχῶς ἐπιρ.

(ι-ε) *κάτρε̱τε̱-ι-α* = τέταρτος-η-ον. ἀριθμητ. τακτικόν.

κατρουρδε̱ράτε̱σ-ι (τ) πληθ. κατρουρδε̱ράτε̱σιτε̱ = τετράρχης [ἐκ τοῦ κατρε̱ούρδε̱ρε̱-α].

κάτσ-ι (τ) [ἐξ οὗ τὸ ἁπλοελληνικὸν κατσίκιον, καὶ τὸ Τουρκ. κjε̱τΐ̈ί] = κατσίκι [κέτσ-ι (τ)].

κατσαbοῦ-νι (γ) πληθ. κατσαbούνj-τε̱ = κοινῶς παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἡ ζινα.

κατσαdρε̱̃-νι (bogdan) πληθ. κατσαdρένjτε̱ = ἀκρίδες.

κατσαρρούμ-ι: (Ἐλβασ.), κατσ̈αρρούμ-ι (Κρούjα). — μιστρίσ̈τε-jα (Βερατ.) μισ̈τρίσ̈τετε̱ σι τ' ι σ̈κόκjινε̱ κόκjετε̱ καλϊουτ μίσε̱ριτ ι θόνε̱ κατσαρρούμ. κατσαρρούμ' ι μίσε̱ριτ.

κατσέj (Σ) ἀντὶ καρτσέj κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ. = κε̱τσέj = τρέχω.

κατσῖ-α: πληθ. κατσῖτε̱ = σιδηροῦν πτυάριον τῆς φωτιᾶς.

κατσίδε-jα (τ) πληθ. κατσίδετε̱ = νόμισμα μετάλλινον εἴκοσι παράδων. καὶ κατσίλ-ι (Σ. ἀντὶ κατσίδ-ι τὸ δ. εἰς λ.) καὶ τσακμάκ-ου (Ἐλβ).

κατσέκ-ου (Βεράτ.) πληθ. κατσέκε̱τε̱ = κάτσ-ι ἴδ. καὶ κατσίκj-ι (Ἐλβ.)

κατσίκj-ι (Ἐλβασ.) = ἀσκὸς [ἴδ. γραικ. κατσίκι]. κατσίκjε-jα (Βεράτ.) πληθ. κατσίκjετε̱. — κατσέκ-ου πληθ. κατσέκε̱τε̱ [ἴδ. κάτσ-ι] κατσ̈ίκj-ι = ὁ ἀσκὸς τοῦ ἐλαίου, τοῦ οἴνου, τοῦ ὄξους· λέγεται δὲ καὶ τσαλjίκ-ου (Κρούjα-Καβάjα), ρρε̱σ̈ίκj-ι (Σ), ρρε̱σ̈έκ-ου. — κατσούπ-ι (Περμέτ.) = λαδοτόμαρον. — κατσίκj βο̃λι, βε̃νε, ούθε̱λε = ἀσκὸς ἐλαίου, οἴνου, ὄξους.

κατσίτ: (τ) ρημ. οὐδ. = σκαλόνω, νγέλj, νγέτσ, ρημ.

κατσόλε̱ α πληθ. κατσόλατε̱ = κασόλε̱-α (Σ).

κάτσ̈-ι πληθ. κέτσ̈ = ὑφαντής, ἱστουργός.

κατσαμῖλ-ι (Σ) κατσμῖλ-ι (Τυραν.-Κρούjα) πληθ. κατσμίjτε̱· ἴδ. κε̱θμῖλ-ι.

κατσ̈αρρούμ-ι (Κρούjα-Τυραν.) = κατσαρρούμ-ι.

κατσ̈ίλε-jα πληθ. κατσ̈ίλjετε̱ [Ἑλλην. κύστις, Λατινικὸν ciste, cistella, = κάλαθος] κοινῶς καλάθι ἴδ. σ̈πόρτε̱-α (ὀρθότερον κασ̈ίλjε-jα).

κατσ̈ε̱λjούτε̱-α (Τυραν.) πληθ. κατσ̈ε̱λjούτατε̱· ἴδ. κατσ̈ούλ-ι κατσ̈ε̱ρούbε̱-α (Σ) πληθ. κατσε̱ρρούbατε̱.

κατσ̈έρρ-ι (Dίbρα) ???

κάτσκε̱-α: πληθ. κάτσκατε̱ ἴδ. άρρε̱-α.

κατσ̈ούλj-ι (Ἐλβασ.) κοινῶς τὸ λειρί, τὸ καρκάλι.

κατσ̈ουλίτε̱-α πληθ. κατσ̈ουλίτατε̱ (Καβάjα), κατσ̈ελjίτε̱-α πληθ. κατσ̈ε̱λjίτατε̱, καὶ κατσε̱λjούτε̱-α πληθ. ατε̱.

κατσ̈ε̱ρούbε̱-α πληθ. κατσε̱ρούbατε̱ (Σ) καὶ τσ̈άφκε̱-α (Βερατ.) πληθ. τσ̈άφκατε̱, τσ̈ούκε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. ατε̱, τσ̈ούκε̱ζ̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. τσ̈ούκε̱ζατε̱.

κατσ̈ούμε-ja (Πρέζα) πληθ. κατσ̈ούμετε̱ ἴδ. σ̈τᾶμε̱-α· καὶ κορούβε-jα.
κατσούπ-ι (Περμέτ.) ἴδ. κατσίκj-ι = ἀσκός.
κατσ̈όρρ-ι (Κρούjα) = κε̱λjυσ̈ λjέπουρι καὶ μάνγθ-λjέπουρι (Μυζεκjέjα).
κάφκε̱-α: πληθ. κάφκατε̱ = καύκαλον, κρανίον. — και τσ̈άτσ̈κε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱· ἴδ. άσ̈τε̱ ε κρέσε̱ (= ὀστοῦν τῆς κεφαλῆς).
κάφσ̈ε̱-α πληθ. κάφσ̈ατε̱ = [causa] 1) πρᾶγμα 2) ζῶον φορτηγόν, νγαρκόνj κάφσ̈ατε̱ = φορτόνω τὰ φορτηγὰ ζῶα.
κάφσ̈ε̱ζε̱-α: πληθ. κάφσε̱ζατε̱ = αἴνιγμα, πρόβλημα· 2) κάφσ̈' ε βόγε̱λ· ὑποκορ. τοῦ κάφσ̈ε̱-α.
κάχ̌α (τ) ἴδ. κα (γ). — ἴδ. νγά = πόθεν;
καχ̌τίτ: ρημ. ἐνεργ. = ξεφλουδίζω, τὰ καρύδια τὰ ἀμύγδαλα, τὰ ῥοδάκινα· ἀόρ. καχ̌τίτα-ε-ι μετοχ. καχ̌τίτουρε̱ — παθητ. καχ̌τίτεμ.
κέ (budi, bogdan, Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα, Καβάjα, καὶ ἅπασα ἡ μέση Ἀλβανία) ἴδ. τέ (τ), τέκ (τ), του (Σ) καὶ τουκ (Σ) = ἔνθα.
κε̄ (γ) κε̱ (τ) αἰτ. τῆς ἀντων. κουσ̈ ἐρωτ. καὶ ἀναφ. (budi, bogdan) (γ) κᾶ ἴδ. κουσ̈.
κέδε-ja πληθ. κέδετε̱ = ἐρίφιον θηλυκόν.
κέθ-δι (Ἐλβασ.) καὶ εθ-δι (Σ) πληθ. έδατε̱ = κατσίκι· καὶ κέτσ̈-ι (γ) πληθ. κέτσ̈ατε̱, κετσ-ι (τ) πληθ. κέτσε̱ρ-ιτε̱ (τ), κάτσ-ι (τ).
κε̱θένj-έj (γ), κθενj (τ) (budi) ρ. ἐνερ. = τρέπω, στρέφω γυρίζω, ἐπιστρέφω· κε̱θέj φιάλε̱νε̱ = παραβαίνω τὸν λόγον, τὴν ὑπόσχεσιν· ι κε̱θέj φιάλjε̱νε̱ = τοῦ ἀπαντῶ (ἐπὶ κακοῦ) = ἀντιλογῶ, ι κε̱θέj σ̈πίνε̱νε̱ = γυρίζω τὰ νῶτα· κθέj κρύετε̱ μbε̱ νj' άνε̱ = παραβλέπω· κε̱θέj bέσε̱νε̱ (καὶ ἁπλῶς κε̱θέχ̌εμ) = ἀλλάζω τὸ θρήσκευμα, ἐξομῶ· γίνομαι προσήλυτος, ὅθεν ι κε̱θύεμ-ι καὶ ε κε̱θύεμε-jα ὁ ἐξομότης, προσήλυτος· κε̱θέj πράπε̱ = γυρίζω ἀνάποδα· ι κε̱θέj με̱νdjιεν: ἢ ι κε̱θέj μέντε̱ = τὸν κάμνω νὰ ἀλλάξῃ γνώμην. — τὸ μέσον κε̱θέχ̌εμ (γ) κθένεμ (τ), νγθένεμ καὶ νγθέχ̌εμ (Κρουjα) τοῦ ἐνεργ. νγθε̱j = ἐπιστρέφω, τρέπομαι ἐξομῶ. — κε̱θέχ̌εμ πρεj σε̱ λjέμεσε̱ dίελιτ = στρέφομαι πρὸς ἀνατολάς. — ἡ μετοχ. ι κε̱θύεμ-ι (γ) καὶ ι κε̱θύμ-ι (τ).
(ε) *κε̱θύεμε-ja* (γ) ε κε̱θύμε-jα συνηρ., τε̱ κε̱θύεμιτε̱ (γ) καὶ τε̱ κε̱θύμιτε̱ συνηρ. (ι-ε-τε̱) κθύερε̱ (τ) = τροπή, στροφή. — τε̱ κε̱θύε̱μιτ ε dίελιτ = ὅταν γυρίζῃ ὁ ἥλιος αἱ ἡλίου τροπαὶ (δηλ 9 Μαρτίου καὶ 11 Σεπτεμβρίου) — σα τε̱ κε̱θύεμε κα σ̈τε̱πία; = πόσα δωμάτια ἔχει ἡ οἰκία;

BKSH

κε̱θίελ: (τ) [έλλην. καθαρός] ρ. ένερ.=αἰθριάζω, καθαρίζω (ἐπὶ τοῦ καιροῦ) καὶ κε̱θιελόj (γ) κε̱θιελόϊ κόχ̆α=ξεστέριασεν ὁ καιρός· κθιελόj (γ) κθιλόj (κατὰ συναιρ. τοῦ ιε εἰς ῑ) τὰ παθητ. κε̱θῑλεμ (τ) καθαρίζομαι, κθῑλεμ κε̱θιελόχ̆εμ-όνεμ (γ) ου κε̱θιελούα ούjε̱τε̱=κατεστάλαξε τὸ νερόν·.ου κε̱θιελούα κόχ̆α=ἐκαθάρισεν ὁ καιρός.— κθιελόχ̆εμ-όνεμ (γ) κθιλόχ̆εμ (γ).

κε̱θιέλε̱τε̱ (γ. τ.) κθιέλε̱τε̱ (τ. budi) ἐπιρ.=καθαρῶς 2) ξάστερα· φλjιὰς κθιέλε̱τε̱=ὁμιλῶ ξάστερα, καθαρά· ἀντιθ. τούρbουλε̱=ἐπιρ. (ι-ε-τε̱) κε̱θιέλετε̱ (γ. τ) καθαρός-ά-όν· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ κθιέλε̱τε̱ (γ. τ.) 2) ξάστερος-α-ον· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ τούρbουλε̱ ἐπιθ.:—φράσις: τε̱ κεθιέλε̱τε̱ ε νάτε̱σε̱ σι στολιτ' ε πλjάκε̱σε̱.=ἡ αἰθριότης τῆς νυκτός, ὡς στολισμὸς τῆς γραίας (δηλ. ἡ καλοκαιρία δὲν διακρίνεται τὴν νύκτα).

κε̱θμῑλ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. κε̱θμίjτε̱ κοινῶς ὁ σάλαγκας· καὶ κε̱ρμῑλ-(τ. Καβ.) πληθ. κε̱ρμίjτε̱ (ἐν γένει)· κρε̱μῑλ-ι πληθ.—ιj-τε̱, bobόλj-ι (Καβ.)=κε̱θμῑλ μὲ λjιbόdσ̈γε̱ ἐνῷ κερμῑλ-ι=κε̱θμῑλ πα λjιbότσγε̱· ἔτι δὲ κατσ̈ιμάλ ι (Τυραν. Κρουjα)-bobολj-ι (Καβ.) πληθ. bobόλjατε̱.

κε̱jό: δεικτ. ἀντων. γένους θηλ.=αὕτη, ἴδ. ᾱjό.—γεν. κε̱σᾱj, αἰτ. κε̱τᾱ καὶ κε̱τέ (γ) (τ) πληθ. κε̱τό γεν. κε̱τύνεβε (γ)· καὶ κε̱τύρεβε (τ) αἰτ. κετό· ἴδ. ατό.

κεκj: ἐπιρ.=κακῶς, σ̈ούμε̱ κέκj=πολὺ κακῶς=χεῖρον. φορτ κεκj=κάκιστα κεκj ε του κεκj=κακὴν κακῆς· με̱ βιέν κεκj λυποῦμαι, συλλυποῦμαι, αἰσθάνομαι λύπην, ἀντιθ. τοῦ κεκj εἶναι μίρε̱.

(ι) *κέκj-ι* πληθ. τε̱ κε̱κjῑτε̱=κακός, πονηρός· ε κέκjε-jα: πληθ. τε̱ κε̱κjίατε̱=κακή, πονηρά· τε̱ κέκjτε̱=οὐδ.=τὸ κακόν, ἡ κακία, ἡ πονηρία· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ μίρε̱.

κεκj-bᾱμε̱σε̱-ι (γ) πληθ. κεκj-bᾱμε̱σετε̱=κακοποιός, κακοῦργος· κεκj-bᾱμε̱σε-jα πληθ. κεκj-bᾱμε̱σετε̱=ἡ κακοποιὸς ἡ κακούργα· (γ).—κεκj-bέρε̱σ-ι κεκj-bερε̱σε-jα (τ) πληθ. κεκj-bέρε̱σιτε̱ ἀρσ. κεκj-bε̱ρε̱σετε̱ θηλ.

κε̱κjύρ καὶ *κεκjύρι* (Σ. budi)=βε̱σ̈τρόj (τ)=βλέπω· παθ. κε̱κjύρεμ καὶ κκjύρ-κκjύρεμ.

κε̱λάσ-ετ-ετ ρημ. ἐνεργ. εἰσάγω, ἐμβάζω κοινῶς χώνω· ἀόρ. κε̱λίτα-ε-ι

μετοχ. κε̱λῖτουνε̱ καὶ κε̱λῖτουρε̱ (τ) — καὶ κάλ· καὶ φούσ-ούτ, σύτ· καὶ ὅτιε — στῖ· συνηρ. κε̱λάσ νdε̱ δε̄τ = ἐνταφιάζω. — ἀντιθ. νdσιέρ, κjισ-ιτ-ιτ, καὶ κε̱ρρέj (Ἀργυρ).

κε̱λjbάζε̱-α (γ. bogdan) πληθ. κε̱λbάζατε̱ = φλέγμα, πτύελον.

κε̱λjbάζεμ, γε̱λjbάζεμ (Σ) ρ. μέσον = ἔχω φλέγματα.

κε̱λjbάσ, γε̱λjbάσ (Σ) ρ. ἐνεργ. τοῦ προηγουμένου.

κε̱λbόκjε-jα πληθ. κε̱λbόκjετε̱=μπὅτύμε̱ ε τράσ̈ε̱ σι κjύρρε̱=φλέγμα.

κε̱λ/θάσ-έτ-έτ (τ. bogdan) ρ. οὐδ.=φωνάζω δυνατὰ καὶ γε̱ρθάσ-έτ-έτ=κράζω ἀόρ. κε̱λθίτα-ε-ι καὶ κε̱λθέσ-έτ-έτ (budi) ἴδ. ρ. bε̱ρτασ-ετ-ετ. ἀόρ. γε̱ρθίτα-ε-ι καὶ κλίθα-ε-ι τοῦ ἐνερ. κλjιθ-ιθ-ιθ [ἑλλην. κράζω] μετοχ. κε̱λθίτουνε̱, γε̱ρθίτουνε̱, κλίθουρε̱.

κε̱λίτεμ: παθ τοῦ κε̱λάσ-έτ-έτ ἴδ. κάλεμ, φούτεμ. ὅτῖχ̈εμ.

κε̱λκάζε̱-α (γ) κε̱λκάζε̱-α (τ) πληθ α-τε̱=ἡ δρακοντιά (φυτόν).

κε̱λκjέρε-jα (γ. τ. bogdan) [Λατ. calx-cis] ἡ ἄσβεστος· καὶ κε̱ρκjέλjε-jα (κατ' ἀναγραμματισμὸν), γε̱λκjέρε-jα· πληθ. κε̱λκjέρετε̱, κε̱ρκjέλετε̱, γε̱λκέρετε̱.

κε̱λόγjε̱ν-ι (γ) πληθ κε̱λόγjενιτε̱=καλόγηρος. — καὶ κε̱λόγjε̱ρ-ι (γ) πληθ. κε̱λόγjε̱ριτε̱. — ἴδ. γρόζουλε̱-α κλογjε̱ρέσε̱-α (τ) πληθ. κε̱λογjε̱ρέσ̈ατε̱.

κε̱λjτσασ-έτ-έτ (Ἐλβάσ.) ἀορ. κε̱λτσίτα-ε-ι μετοχ. κε̱λτσίτουνε̱=κερτσάσ-ετ-ετ=κροτῶ, κρούω.

κε̱λτσάτε̱σε̱-α (Τυραν.) πληθ. α-τε̱=στε̱ρφύτσ-ι κε̱λjύσ̈-ι πληθ. κε̱λjύσ̈τε̱=κοινῶς τὸ κουτάδιον (ἐπὶ ζώων τετραπόδων) κελjυσ̈ κjένι, μάτσεjε, κ.τ.λ.

κέμ-ι (Σ) ἴδ. κjέμ-ι.

κέμbε̱ (τ) ἐπιρ.=κᾶμbε̱ (γ) ἐπιρ. κέμbε̱-α (τ) πληθ. κέμbε̱τε̱=κᾶμbε̱-α (γ).

κε̱μbέεσ-ι = ὁ ἀνταλλάσσων.

κε̱μbεζε̱-α (τ) πληθ. κε̱μbε̱ζατε̱=κᾶμbε̱ζε̱-α (γ) κε̱μbένj-εj καὶ σ̈κε̱μbενj-εj (τ bogdan) [Λατ. cambio (κάμπτω)] ρημ. ἐνεργ.=ἀνταλλάσσω=μάρρ τένdενε̱ ε άπ τίμενε̱· ἴδ. νdε̱ρρόj=ἀλλάσσω ἁπλῶς.

κε̱μbέχ̈εμ-νεμ καὶ σ̈κε̱μbέχ̈εμ-νεμ παθ.

κε̱μbέσε̱-α καὶ σ̈κε̱μbέσε̱-α=ἀνταλλαγή.

κέμbε̱-κούκjε-jα (Περμέτ.) πληθ. κέμbε̱-κούκjετε̱=πε̱ρbε̱λjάκ-ου· ὃ ἴδ.

BKSH

κεμbε-κjιρῑ-ου (τ) πληθ. κέμbε-κjιρίτε = εἶδος πτηνοῦ ζῶντος ἐν ὕδατι.
κεμbενjενίj (budi) ??? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 194,195,195,196,196,197).
κέμbεσ-ι (τ) πληθ. κεμbεσιτε = κᾱμbεσ-ι (γ) = ὁ πεζοπόρος.
κεμbεσε-jα (τ) πληθ. κέμbεσετε ἴδ. κᾱμbεσε-jα (γ) = ἡ πεζοπόρος.
κεμbεσούαρ-όρι, κεμbεσόρε-jα θηλ. πληθ. κεμbεσόρετε κεμbεσόρετε θηλ. ἴδ. κᾱμbεσούερ-όρι, κᾱμbεσόρε-jα (γ) = πεζοπόρος.
κεμbεσῑ-α = κᾱμbεσί-α (γ) = πεζικόν.
κεμbέχεμ (Μαλjεσία ε Σκόδρεσε) ἴδ. τσ̈εμενdεμ (Ἐλβασ.) ου κεμbέβα = ου τσεμένdα (Ἐλβασ.), σ̈καλόβα (Βεράτ.).
κεμbόνε-α (γ. budi) πληθ. α-τε ἴδ. κουμbόνε-α (γ).
κεμbόνεζε-α (γ) = κουμbόνεζε-α (γ). κεμbόνj (τ) = κουμbόνj (γ).
κεμbόρε-α (τ) = κεμbόνε-α (γ) (κουδοῦνι τῶν προβάτων).
κεμbόρεζε-α (τ) πληθ. α-τε = κουμbόνεζε-α (γ) = κουδουνάκι.
κεμίσ̈ε-α πληθ. κεμίσ̈ατε = χιτών, ὑποκάμισον.
κέμρε-α ??? (= ἴσως κερμε-α = πτῶμα).
κενάκj (γ) ρ. = ἡδύνω, τέρπω, εὐφραίνω, καὶ κερνάκj (Βερατ.) τὸ παθ. κερνάκjεμ, κενάκjεμ = εὐχαριστοῦμαι.
κενάκjεjε-jα (budi-bogdau) πληθ. κενάκjεjετε = τέρψις, ἡδονή, εὐχαρίστησις.
κενάτε-α πληθ. κενάτατε ἴδ. κανάτε-α = ἡ κανάτα.
κενγάλε-α (Σ) πληθ. α-τε ἴδ. γjινκάλε-α.
κένγε-α = κᾱνγε-α (γ) = ᾆσμα.
κενγετούαρ-όρι (τ) πληθ. κενγετόρετε = κᾱνκετούερ-όρι (γ) = ψάλτης.
κενγετόρε-jα πληθ. κενγετόρετε = κᾱνκατόρε-jα (γ) = ψάλτρια.
κένd καὶ *κᾱνd* (bogdan) αἰτ. τῆς ἀντων. κουσ̈ = τις.
κενdε̄j (γ) = κετέj (τ) [ἴδ. κετοῦ] κενdέjα = κετέjα. — κενdῦ (budi) καὶ κενdὺj (bogdan) = εἰς τὸ ἑξῆς, τοὐντεῦθεν.
(ι-ε) *κενdε̄jσ̈εμ* (γ) ἴδ. ι-ε-κετέjσ̈εμ.
κενdέσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. κενdούεσ-ι (Μιρεdίτα), γjέλj-ι = ἀλέκτωρ.
κενdίμ-ι: πληθ. κενdίμετε = τραγῴδημα, ᾆσμα. 2) ἀνάγνωσις, 3) σπουδὴ (γραμμάτων).
κενdόνj-όj [Λατ. canto] ρ. = ψάλλω, τραγουδῶ, ᾄδω, ὑμνῶ. 2) ἀναγινώσκω, κοινῶς διαβάζω.

κεndόχεμ-νεμ παθ. τοῦ προηγουμένου.

(ι-ε) *κεndούεσιμ*, ι-ε-κεndούεσεμ (γ), ι-ε-κεndούσιμ, ι-ε-κεndούσεμ (γ) συνηρ. καὶ ι-ε-κεndούαρσιμ ἢ ι-ε-κενdούαρε (τ) = λόγιος, διαβασμένος, γραμματισμένος.

κεndούεσ-ι (Μιρεdίτα) πληθ. κεndούεσιτε = γjέλj-ι = πετεινός.

κεndῦ καὶ *κεndῦj* ἐπιρ. = ἐντεῦθεν, ἐδῶθεν, ἀπ' ἐδῶ. — κενdῦ τούτιε = εἰς τὸ ἑξῆς, ἀπ' ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς· (budi) (γ).

κενέλ-ι (Ἐλβασ.) = κανέλ-ι (Περμέτ.).

κενέτε-α πληθ. κενέτατε. = λίμνη ἥτις τὸν μὲν χειμῶνα ἔχει νερὸν τὸ δὲ καλοκαίριον ξηραίνεται. — ἴδ. καὶ λjεκjε-νι (γ).

κενκj-γjι (Σ) = κjενκj-γjι καὶ κῑ-jι (Σ) πληθ. κίj-τε = ἀρνίον.

κενjέμ-ι (Βερατ.) ἴδ. κjέμ-ι.

κέπ (Καβ.) ρ. ἐνερ. ἴδ. κjούκ· ρημ. ἐνεργ.

κέπ-κέπ-κέπ: ρημ. = γλύφω, σκαλίζω καὶ καλjίσ-ίτ-ίτ (Βερατ.) κέπ νjε στύλε γοῦρι = σκαλίζω ἕνα στῦλον. — παθ. κέπεμ, καλjίτεμ. — κέπ γοῦριν' ε μουλῖνιτ = καλjίσ μόκρενε = κέπ μόκνενε (γ).

κεπούρδε-α: πληθ. κεπούρδατε = καπούρδε-α (Καβ.) = κερπούδε-α (τ).

κεπουσ-ούτ-ούτ (γ) = κόπτω, διακόπτω· καὶ κεπούτ-ούτ-ούτ (τ) κεπούσ γjέθετ' ε dρουῖνιτ. = κόπτω τὰ φύλλα τοῦ δένδρου διὰ τῆς χειρός. — κεπούσ νjε λjούλjε = κόπτω ἓν ἄνθος. — κεπούσ νjε βέσ ρρουσι = κόπτω ἕνα τσαμπὶ σταφύλι. — ἴδ. καὶ πρέσ-έτ-έτ = κόπτω διὰ τῆς μαχαίρας. 2) κεπούσ φιάλjενε = ἀποφασίζω κεπούσ νjε κόκjε φίκου, κόκjε μόλε, νjε κόκjε dάρδε, κόκjε κούμbουλε κ.τ.λ. — κεπούτεμ νdερ βέτεχε (Σ) = dεκόχεμ, καὶ τσίλjεμ νdερ βέτεχε (Σ).

κεπούσε-α (Βεράτ.) πληθ. κεπούσατε = κρότων-ονος, κοινῶς τσιμπούρι [μικρότερα τοῦ ρρίκjενε-α (γ), ρρίκερε-α (τ)].

κεπούτσε-α πληθ. κεπούτσετε = ὑποδήματα κοινῶς παπούτσια (τροπ. τοῦ π εἰς κ). 2) ἀπ κεπούτσε = δωροδοκῶ τινα (ἐπὶ καλοῦ) δι' ἐκδούλευσιν· μαρρ κεπούτσε = δωροδοκοῦμαι δι' ἐκδούλευσιν ἐπὶ καλοῦ, (δίδουν παπούτσια εἰς τοὺς μεσιτεύοντας εἰς γάμον).

κεπουτσάρ-ι καὶ κεπουτσετάρ-ι πληθ.-άρετε· κεπουτσάρε-jα καὶ κεπουτσετάρε-jα πληθ.-άρετε = μεσίτης (ἐπὶ καλοῦ)· αὔ α αjο κjε μερρ κεπούτσε περτε μbαρούαρε νdονjε πούνε τε μίρε· ἐννοεῖται δῶρον· κοινῶς ποδοκόπιον· ἴδ. χέκεσ-ι = μεσίτης (ἐπὶ κακοῦ).

κε̱ρbε̱-α πληθ. κε̱ρbατε̱ = τὸ βουτσὶ κοινῶς φουτσ̈ὶ κουρbὰς (Τουρκ.).
κε̱ρbίσ̈τ-ι = τὸ ἱερὸν ὀστοῦν.
κε̱ρbισ̈τε̱jε-τε̱ πληθ. κοινῶς τὰ πάκια καὶ (Σ. Περμέτ.) κρύκjεζατ' ε κουρρίζιτ, λjκογjόνε-τε̱ ('Αργυρ.) με̱ ράνε̱ κε̱ρbίσ̈τε̱jετε̱ = ἔπεσαν τὰ πάκια μου· καὶ με̱ ράνε̱ κρύκjεζατε̱.
κε̱ρbούνjεμ (Καβ.) ἴδ. κε̱ρρούσεμ.
(ι-ε-τε̱) *κε̱ρbούτε̱-ι-α* πληθ. τε̱ κε̱ρbούτε̱τε̱, τε̱ κε̱ρbούτατε̱ θηλ. καὶ γε̱ρμούτσ-ι (ἴδ. γε̱ρμούκεμ.) = κοινῶς ὁ καμπούρης. — γε̱ρμούτσε-jα θηλ. τοῦ γε̱ρμούτσ.
κε̱ρθῖ-νι (γ. bogdan) πληθ. κε̱ρθίνj-τε̱ = ὄψιμος, τρυφερὸς (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων). — κε̱ρθίνjε̱-α θηλ. πληθ. κε̱ρθίνjατε̱.
(ι) *κε̱ρθῖ-ου* πληθ. τε̱ κε̱ρθῖτε̱. — ἀρσ. ε κε̱ρθίνjε̱-α πληθ. τε̱ κε̱ρθίνjατε̱ = ὄψιμος.
κε̱ρθῖ-νι (bogdan) = φόσ̈νjε̱-jα = βρέφος.
κε̱ρέσ̈ε̱με̱-τε̱: πληθ. = νηστεία, τεσσαρακοστή.
κε̱ρεσ̈μόρε-jα πληθ. κε̱ρεσ̈μόρετε̱ = σαρακοστιανὸν φαγητόν.
κε̱ρεσ̈μόνj (budi) ρ. οὐδ. = βαστῶ σαρακοστὴν = μbα κε̱ρέσ̈ε̱με̱ (γ.τ).
κε̱ρθίνj-τε̱ (bogdan) = καλjιμάνj-τε̱, τσ̈ιλjιμῖτε̱· djέμ-κε̱ρθίνj = ὑστερότοκα, ὄψιμα παιδία (ἅτινα ἐγεννήθησαν κατὰ τὰ γηρατεῖα). — κjένκj κε̱ρθῖ = κενγj' ι νjόμε̱· ἀντίθ. ι-ε-τε̱ λjάσ̈τε̱ = πρώϊμον.
κε̱ρθῖ: ἐπίρ. = ὀψέ, ὀψίμως.
κε̱ρθίνj: ῥῆμ. ἐνερ. = κάμνω τι ὄψιμον.
κε̱ρθίζε̱-α (γ) πληθ. κε̱ρθίζατε̱ (γ.τ) = ὀμφαλός. 2) τὸ κέντρον (μεταφορικῶς)· με̱ ρᾶ κε̱ρθίζα = μοῦ λύθηκεν ὁ ὀμφαλὸς [παράβ. ἑλλην. καρδία].
κε̱ρκόνj-όj [Λατιν. quaereo] = ἐρευνῶ, κοινῶς ψάχνω, 2) ζητῶ, 3) γεύομαι, δοκιμάζω: ὡς κερκόνj γjέλε̱νε̱ πε̱ρ κρύπε̱ = δοκιμάζω τὸ φαγητὸν για ἁλάτι· τὸ παθητικὸν κε̱ρκόνεμ-όχεμ.
κε̱ρκόνjε̱σ-ι (Τυραν.) πληθ. κε̱ρκόνjε̱σιτε̱ καὶ κε̱ρκέσε̱-α πληθ. κε̱ρκέσατε̱· ἴδ. κε̱ρκίμ-ι.
κε̱ρκjέλε̱-α (Τυραν.) πληθ. κε̱ρκέλατε̱ [λέξις ἀπηρχαιωμένη] = θίκε̱ κjε̱ μbᾶνε̱ νdε̱ bρέστ.
κε̱ρλjούκ-ου (Dίbρα) πληθ. κε̱ρλjούκετε̱· = κε̱ρράbε̱-α. — ὁ ἴδ.

κερμε-α: πληθ. κερματε [γραικ. κορμὶ] καὶ στερβίνε-α (Σ) πληθ. στερβίνατε = πτῶμα ζῴου, κοινῶς ψοφίμι· ἴδ. νγορδεσίνε-α.

κερνάλε-ja πληθ. κερνάλετε = ὠκεανός· καὶ κερνjάλ-ι (Σ).

κέρπ-bι (Dίβρα) ??? (ἴσως ἄγκιστρον).

κέρπ-ι (τ) ἴδ. κᾶνπ-ι (γ).

(ι-ε) *κέρπτε* = ι-ε κᾶνπτε (γ).

κερπίj = κρεπίj· κερπίτεμ = κρεπίτεμ.

κερσῖ-νι (γ) πληθ. κερσίνj-τε καὶ κερτσῖ-ρι (τ) = ὁ κάλαμος τοῦ ποδαριοῦ· κερσίνjτ' ε κεμbεβετ.

κερσίσ-ίτ-ίτ (Σ) ρ. ἐνεργ. = βροντῶ κατὰ γῆς· μτχ. κερτσίτουνε: ἴδ. κερτσάσ ρημ. καὶ περπιέκ.

κερσίτεμ = κερτσίτεμ.

κερσ̈ενdέλε-τε: πληθ. = τὰ Χριστοῦ-γεννα καὶ κεσ̈νdέλατε (Σ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ πρὸ τοῦ σ συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις).

κερσ̈μόνj = κρεσ̈μόj = μbα κρέσ̈με = νηστεύω.

κερσ̈έτ-ι (Καβ.) = γερσ̈έτ-ι.

κερτούκ-ου (Μάτια) καὶ κερτούκετε πληθ. = καλ:jτ' ε μίσεραβετ πα κεπούτουνε νd' άρε. — καὶ μίσερ-ι (Μάτια) = μίσερι ι σ̈κόκjουνε.

κερτσάσ-έτ-έτ (γ. τ. Σ. budi) [ἑλλην. κροτῶ-κρούω] = κάμνω κρότον = κροτῶ· καὶ κρετσάσ-έτ-έτ = τρίζω καὶ κελτσάσ-έτ-έτ (Ἐλβασὰν) κερτσίστε πούσ̈κα = ἐκροτοῦσε τὸ τουφέκι· κερτσάσ γjίσ̈τεριτε = τρίζω τὰ δάκτυλα. — κερτσίτι ε μόρι μάλjετε = ἀνεχώρησε μετὰ κρότου καὶ ἐπῆρε τὰ βουνά· παρατ. κερτσίσjε-κερτσίσ̈jε-κερτσίσ̈τε· ἀόρ. κερτσίτα-ε-ι· μετοχ. κερτσίτουνε (γ) καὶ κερτσίτουρε (τ).

κερτσε-α: πληθ. κερτσατε: κοινῶς τραγανὸν κόκκαλον, τραγανάδι.

κερτσελῖj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = τρίζω τοὺς ὀδόντας· καὶ νγερτσελόj (Σ) νγερτσελῖj (γ): κερτσελῖj δέμbετε (τ) = νγερτσελόj δεμbετε (Σ), = νγερτσελῖj δέμbετε (γ).

κερτσοῦ-νι (γ) πληθ. κερτσουνjτε = κοινῶς τὸ κούτσουρον = ἀφοῦ κόψης τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου. — καὶ κερτσοῦ-ρι (τ), καπερτσοῦ-νι (Καβ.) πληθ. καπερτσούνjτε, τσούνγε-α (γ) πληθ. τσούνγατε, κερτσ̈όπ-ι (Βερατ.) πληθ. κερτσ̈όπετε.

κερράbε-α: πληθ. κερράbατε = καὶ κερλjούκ-ου (Dίβρα) πληθ. κερλjου-

κε̣τε̣ = ἡ ποιμαντορικὴ ράβδος ἡ ἀγκλοῦτζα κοινῶς.—κε̣ρράb' ε δένε̣τ = ἡ ἀγκλίτσα τῶν προβάτων, ποιμενικὴ ράβδος.

κε̣ρρένj-έj : ρῆμα ενεργ. = ἐκβάλλω, νdσίερ 2) ρρε̣μbέj, μάρρ φσ̈έουραζι ἀόρ. κε̣ρρέβα-ε-ου μετοχ. κε̣ρρύερε̣.

κε̣ρρίγε̣-α (Βεράτ.) πληθ. κε̣ρρίγατε̣ (Βεράτ.) καὶ γjυλjπε̣νῦρ-ι (Σ) πληθ. γjυλjπε̣νύρε̣τε̣, σ̈τίζε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈τίζατε̣ = κοινῶς ἡ καλτσοβελόνα.

κε̣ρρίσμε̣-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̣: ἴδ. κρίσμε̣-α.

κε̣ρρίτσ̈-ι πληθ. κε̣ρρίτσατε̣ (Βεράτ.) ἴδ. βίσ̈κ-ου (Τυραν.).

κε̣ρρνελdίσεμ (Ἐλβάσ.) ρ. οὐδ. = ὅταν πιάνωνται τὰ νεῦρα τοῦ ποδός· τσέρμε̣-α (Βεράτ.), τσε̣ρμε̣ζε̣-α (Βεράτ. Περμέτ.).—μ' ουκε̣ρνε̣λdίσνε̣ dέjτ' ε κε̣μbε̣σε̣ = με̣ ζοῦρι τσε̣ρμα α τσέρμε̣ζα· 2) αἱ λεξεις τσε̣ρμε̣-α ἢ τσε̣ρμε̣ζε̣-α σημ. κρυολόγημα· πληθ. τσε̣ρματε̣ α τσέρμε̣ζατε̣.

κε̣ρρόκουλε̣-α : πληθ. κε̣ρρόκουλα-ε̣ = ρρέσ̈τε̣να = τὸ ἰσχίον. = κοκάλjατε̣ πε̣ρμbῑ bύθε̣τ = τὸ ἱερὸν ὀστοῦν.

κε̣ρρούσ-ούτ-ούτ = κουρρούσ-ούτ-ούτ ρημ. κε̣ρρούσεμ = ἀορ. κε̣ρρούσα-ε ι μετοχ. κε̣ρρούσουνε̣ = κυρτόνω.

κε̣ρρίνj (γ) (ἄχρηστον) ἴδ. ρρῑνj ἢ ρρῑj.

κε̣ρρούτε̣ α πληθ. κε̣ρρούτατε̣ [συγκρ. ἑλλην. κυρτὸς] = τετράποδον μὲ κέρατα κεκλιμένα ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς· dέλjε α δῑ κjε̣ ι κᾶ bριν jτε̣ κε̣ρρούσουρε̣ πράπα κρέσε̣, [ἴδ. κε̣ρρούσ-ούτ-ούτ].

κε̣σάj = ταύτης γεν. τοῦ κε̣jό ἀντων. δεικτ. καὶ (bogdan) = κε̣σάjναj.

κε̣σέν (Ἐλβασ.) ρ· τριτοπρόσωπον με̣-τε̣-ι κεσέν = με̣ τε̣-ι θέρ = μὲ σφάζει, μὲ κόπτει κοινῶς (ἐπὶ κρυολογήματος).

κε̣σί (γ. Σ.) ἀρσ. καὶ κε̣τσὶ τοῦ κυj = ἐκ τούτου.

κε̣σίσ̈ : (γ. Σ.) ἀφ. πληθ. = ἐκ τούτων.

κε̣σό (γ. Σ.) *κετσ̈ό* (γ) ἀφ. τοῦ κε̣jό = ἐκ ταύτης.

κε̣σόσ̈ (γ. Σ.) κετσόσ̈ ἀφ. πληθ. ἐκ τούτων· μεργόχ̃ου κε̣σί νjερίου = ἀπομακρύνθητι τούτου τοῦ ἀνθρώπου· μεργόχ̃ου κε̣σάj γρούεjε = ἀπομακρύνθητι ταύτης τῆς γυναικός.—μεργόχ̃ου κε̣σίσ̈ = ἀπομακρύνθητι ἐκ τούτων (ἀρσ.) μεργόχ̃ου κε̣σόσ̈ = ἀπομακρύνθητι ἐκ τούτων (θηλ.) κε̣σό γjάjε̣ = ἐκ τούτου τοῦ πράγματος. κε̣σὸ φαρε̣ γjάjε = τοιούτου

BKSH

εἴδους πράγματος = τέτοιον πρᾶγμα. — κεσὶ φαμε νjερίου = ι κετίλε νjερῖ = τέτοιος ἄνθρωπος· κεσό φάρε νjερεζίσ̈ = τέτοιοι ἄνθρωποι = τε κετίλε νjέρεσ· κετὸ φάρε γρᾶσ̈ = τέτοιαις γυναῖκες = τε κετίλα γρᾶ ἴδ. αὐί ἢ ατσί, αυό ἢ ατσό αυισ̈, αυοσ̈ — κεσό dόρε (Σ. Τυραν. — Κροῦjα) = τοιούτου εἴδους.

κεσό-dόρετ (Σ) (κοινῶς) = τέτοιας λογῆς· ἴδ. ι κετίλε (τ).

κεσόλε = α (Σ) = κασόλε-α πληθ. α-τε = ἀχυρών.

κεσούλε-α (γ. τ. bogdan) πληθ. κεσούλjατε = ἡ σκούφια τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

κεσίλ-ι (budi) = συμβουλή, 2) συμβούλιον, συνέλευσις· σύσκεψις· καὶ κεσίλε-α πληθ. κεσίλjατε — κεσ̈ίλε-jα πληθ. κεσίλετε· bάνj κεσίλε = συγκροτῶ συμβούλιον, συνέλευσιν· bάνj κεσ̈ίλε ε κουβέντ.

κεσ̈ιλjόj: ῥημ. = συμβουλεύω· δίδω συμβουλὴν ι κεσ̈ιλόβα νdε βεσ̈τ = τοῦ ἐψιθύρισα 'ς τὸ αὐτίον.

κεσ̈ιλόχεμ-όνεμ παθ. = συμβουλεύομαι ὑπό τινος.

κεσ̈ιλίμ-ι πληθ. κεσ̈ιλίμετε = συμβουλή.

κεσ̈τένjε-α (Σ) πληθ. κεστένjατε καὶ γεσ̈τένjε-α πληθ. γεσ̈τένjατε [Λατ. castanea, Ἑλλην. κάστανον] = ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον.

κεσ̈τού (γ. τ) = τοιουτοτρόπως ἴδ. καὶ ασ̈τού· πο κεσ̈τού να ε bᾶν = πάντοτε ἔτσι μᾶς τὸ κάνεις· κεσ̈τούνα (γ) κεσ̈τούνε (τ) = ασ̈τούνε-α.

κεσ̈τούθινε ὑποκορ. = ασ̈τούθινε = ἔτσι δά.

κεσ̈ού (Κόρτσα) ἴδ. αχού (Κθιέλα), ασ̈όε (Κόρτσα).

κετέ (γ. τ.) αἰτ. τοῦ κύj καὶ κεjό = τοῦτον. ταύτην.

κετέj (τ) κετέjα, κενdέj (γ) κενdέjα, κενdύ (budi) κενdύj (γ. budi) ἐπιρ. = ἐντεῦθεν ἐδῶθεν, ἀπ' ἐδῶ· (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. καὶ ατέj, ατέjα, ανdέj — ανdέjα, ανdύ-ανdύj.

(ι) *κετέjμ-ι* (τ) = (τ) = ὁ ἐντεῦθεν· ἴδ. ι ατέjμ-ι ε κετέjμε-jα = ἡ ἐντεῦθεν, ἡ ἐδῶθεν, ἴδ, ε ατέjμε-jα.

(ι-ε) *κενdέjσ̈ιμ* (γ) καὶ ι-ε κενdέjσ̈εμ· ι-ε κετέjσ̈ιμ (Σ) καὶ ι-ε κετέjσ̈εμ. — (Σ) πληθ. τε κετέjμιτε ἀρσ. τε κετέjμετε θηλ. τε κετέjσ̈ιμιτε: ἀρσ. τε κετέjσ̈ιμετε θηλ. τε κεντεjσ̈εμιτε ἀρσ. τε κετέjσ̈εμετε θηλ. τε κενdέjσ̈ιμιτε ἀρσ. τε κενdέjσ̈ιμετε θηλ. τε κενdέjσεμιτε ἀρσ. τε κενdεjσ̈εμετε θηλ. ἴδ. καὶ ι-ε ατέjμ, ι-ε ατέjσ̈ιμ,

BKSH

ι-ε ατέjσ̈εμ, ι-ε ανdέjσ̈ιμ, ι-ανdέjσ̈εμ = ὁ ἐντεῦθεν, ὁ ἐκεῖθεν.

κέτ̤ερ̤ρ-ι (Βεράτ.) νj̤ε φάρε̤ σ̈τᾶζ̤ε ποσι-μῑ κj̤ε χ̑α άρρε̤· καὶ γjέρ-ι (γ).

κε̤τjέ: ἐπίρ. = ἐδῶ πέρα (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ατjέ = ἐκεῖ πέρα.— έjα κε̤τjέ = ἔλα ἐδῶ πέρα.

(ι) *κε̤τίλε̤ ι:* πληθ. τε̤ κε̤τίλετε̤ = τοιοῦτος.

(ε) *κετίλε̤-α* πληθ. τε̤ κε̤τίλατε̤ = τοιαύτη.

(τε̤) *κε̤τίλε̤-τε̤* οὐδ. ἀντων. (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ι-ε-τε̤ ατίλε̤· τε̤ κε̤τέλετε̤ = ἡ ἰδιότης (bogdan) = qualita (Ἰταλ.).

κε̤τσύ: κετύ ἐπιρ. (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ατύ.

κε̤τσέj, κε̤τσένj (Σ. Περμέτ, budi) = σπεύδω, τρέχω.

κέτσ̈ε-jα (Βεράτ.) πληθ. κέτσ̈ετε̤ = κοράσιον.

κε̤χ̑ᾶ (γ. bogdan) ἐπιρ. = κετσύ = πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. [Ἰταλ. ca] έjα κε̤χ̑ᾶ = ἔλα πρὸς τοῦτο τὸ μέρος.

κθε̤νγjῖλ-ι (Σ) ἴδ. θενγjῖλ-ι.

κθέj (budi Τοσκ.) = κε̤θέj.

κθέλε̤ = θέλε̤ ἐπιρ.— ι-ε-τε̤ κθέλε̤ = ι-ε-τε̤ θέλε̤ ἐπίθ. = βαθύς.

κθέχ̑εμ = κε̤θέχ̑εμ = γυρίζω, στρέφομαι.

κθίελ (τ) = κε̤θίελ.— ρῆμα, κθιελύj = κε̤θιελόj, κθῖλεμ = κε̤θίλεμ. κθιελόχ̑εμ = κε̤θιελόχ̑εμ — κθιλόχ̑εμ = κε̤θιλόχ̑εμ = αἰθριάζω.

κθιέλε̤τε̤: ἐπίρ. = κε̤θιέλε̤τε̤ ἐπίρ. = αἰθρίως.

(ι-ε-τε̤) *κθιέλε̤τε̤* = ι-ε-τε̤ κε̄θιέλε̤τε̤ ἐπιθ. = αἴθριος.

κθίσ-ι (Περμέτ.) πληθ. κθίσατε̤ = μοῦρ-ι = τοῖχος.

κῑ-jι (Σ) πληθ. κῑj-τε̤ = κένκj-γjι (Σ) = ἀρνίον.

κίζε̤-α (γ. τ) πληθ. κῑζατε̤ = κλαδευτήριον.

κῖθι (γ) [ἴδ. κιj ρ] ἐπιθ. = πλαγίως καὶ σ̈κάρθι (Βεράτ.) ἐπιρ. [σ̈κασ. ρημ.] — ε πρέβα πε̤ρ σε̤ κῖθι = ε πρέβα πε̤ρ σε̤ σ̈κάρθι = τὸ ἔκοψα πλαγίως.

κιj ρ. ἐνερ. = κλαδεύω. — κῑj βέσ̈τινε̤ με κῖζε̤ (γ. τ) = κλαδεύω τὴν ἄμπελον μὲ τὸ κλαδευτήριον.

κίκjελj-ι (γ) = κjίκελjι.

κίλjε̤ζε̤-α (γ) πληθ. κίλjε̤ζατε̤ = ἡ κλείδωσις τῶν σκελῶν.

κίλjε̤ζε̤-α (Καβ.) πληθ. κίλjε̤ζατε̤ = κουρ μbούσ̈ε̤νε̤ σ̈τρέσε̤νε̤ (Τουρκ. dυσ̈έκουνε̤), ανί ι bε̤νjε̤νε̤ κίλjε̤ζατε̤ do με θένε̤ ατό βε̤ρατε̤ κjε̤ κjέπινε̤.

κιλjεζόj (Σ) ρ. ἐνεργ. κοιν. = γαργαλεύω, γαργαλίζω· καὶ κιλjικόσ ('Ελβασ.), κιλjικὸj (Τυραν.-Κροῦjα) γιdιλόj (Σ) γουdουλίσ ('Αργ.) [γραικ. γουdουλιάζω]· τὸ παθητ. κιλjεζόχεμ, κιλjικόσεμ ('Ελβ.), κιλjκόχεμ (Τυρ. Κροῦjα) γιdιλόχεμ (Σ), γουdουλίσεμ ('Αργυρ.) = γαργαλίζομαι.

κίμτσε-α (Σ) πληθ. α-τε ἴδ. τσίμκε-α (Καβ.-Κρούjα).

κίνγελjε-α: πληθ. κινγέλjατε = εἶδος χόρτου.

κίντ-dι (γ. Περμέτ.) πληθ. κίνdατε = αἱ λόξαις, αἱ πτυχαὶ τοῦ φουστανίου· ἴδ. καὶ πόλj-ι (Σ) πόλjατ' ε φουστάνιτ· καὶ κλjιντ-dι (Περμέτ.). — κίνdι ι μάλjιτ καὶ κλjίνdι ι μάλjιτ (Περμέτ.) = σάρρ' ε μάλjιτ (γεγ.).

κίσε-α: πληθ. κίσατε = κjίσε-α πληθ. κjίσατε = ἐκκλησία.

κίτσ-ι (Καβ.) = κερρίτσ-ι (Βεράτ.) = ὀνάριον.

κίχεμ: παθ. = κλαδεύομαι ἴδ. κῖj ρῆμα.

κκjὺρ (budi) = κεκjὺρ (Σ) ρημ. τὸ παθ. κκjύρεμ = κεκjύρεμ (Σ).

κλάϊκε-α (περτρέλjα) = ὁ ἐπὶ τῆς θύρας μάνδαλος· πληθ. κλάϊκατε· ἴδ. κjάπε-α.

κλάπε-α καὶ *σκλάπε-α* (γ. τ) πληθ. α-τε = γρόπατ' ε ούδεσε πλjότ με bάλτε, bερε πρεj σε σκέλjουριτ ουδετάρεβετ, κκφσεβετ, κουρ κᾶ ρενε σι. — κοινῶς αἱ κλάπαις· κάλjι σκέλj κλάπε μbε κλάπε.

κλαπίτ-ίτ-ίτ: (Περμέτ.) = λούπ = χᾶ σι κjέν.

κλαπόσ: ρ. (Περμέτ.) = φούτ κεμbενε νdε κλάπετ.

(κλοπάσκε) = ζεμρέκ (Τουρκ.) ὃ ἴδ.

κλότσ-κε-α (Βεράτ.) πληθ.-α-τε = σκjόκε α ('Ελβάσ.) (γραικ. κλῶσσα). κλούκε-α (Σ) πληθ. κλούκατε.

κλαj (Τσάμ.) = κλαίω· 2) ἐνάγω, ἐγκαλῶ καὶ κjάj (γ.τ) κλαj μbε τε = κjαj μbε τε = τὸν ἐνάγω, τὸν ἐγκαλῶ. κjαj με λjιγε ἢ κjάj με φιάλε = μυρολογῶ· τὸ παθ. κλjάχεμ (Τσάμ.) = παραπονοῦμαι· καὶ κjᾶχεμ· (γ.τ) με κjάχετε σούμε περ τῦ = πολὺ παραπονεῖται εἰς ἐμὲ διὰ σέ.

κλjίθμε-α: πληθ. κλjίθματε = κρίθμε-α (Τυραν.).

κλjίντ-dι (Περμέτ.) ἴδ. κίντ-dι (Περμέτ.).

κλjούαj (Τσάμ.) [Λατ. clamo, 'Ελλην. καλε-ω-ῶ] καὶ κjούκj (τ), κjούεj (γ) = ὀνομάζω τινά· ἀόρ. κλjούαjτα κjούκjτα (τ), κjούεjτα

(γ), μτχ. κλjούαjτουρε̱, κjούαjτουρε̱ κjούεjτουνε̱ καὶ κjούjτουνε̱ τοῦ συνηρ κjούj (γ) = καλῶ.

κλjούχεμ (Τσαμ.), κjούχεμ (γ. τ.) = ὀνομάζομαι, καλοῦμαι.

κλjούμε̱ὃτε̱-ι (Τὃαμ.) (πληθ. λείπει). = γάλα-κτος καὶ κjούμε̱ὃτε̱-ι (τ) καὶ οὐδετέρως τ' ἄμbε̱λε̱-ιτε̱.

κλjουμε̱ὃτούαρ-όρι (Τσαμ.) πληθ. κλjουμε̱ὃτόρε̱τε̱, κλjουμε̱ὃτόρε-jα (θηλ.) πληθ. κλjουμε̱ὃτόρετε̱, κjουμε̱ὃτούαρ-όρι, κjουμε̱στόρε-jα, κjουμε̱στούερ-όρι (γ) κjουμε̱στόρε-jα θηλ. καὶ συνηρ. κjουμε̱στούρ-όρι = γαλατερός. 2) ἡ ἐκ γάλακτος πίττα, τὸ γαλατερόν.

κλjοῦχεμ (Τὃαμ.) παθ. τοῦ κλjαj καὶ κjοῦχεμ τοῦ κjούαj.

κλυτῦρ-ι [Σελίτα ε Τιράνε̱σε̱] [ἴδ. Ἑλλην. κλείω] καὶ κε̱λjτῦρ-ι = (Τουρκ. τὸ καπάκι) σκέπασμα ἀγγείου.

κλjυτὃ-ι (Βεράτ.) πληθ. κλjύτσετε̱ κjύτὃ-ι (τ) καὶ κύτὃι = ἡ κλειδαριά, πληθ. κjύτὃετε̱, κύτὃετε̱.

κοβάτὃ-ι [Σλαυϊκὴ λέξις] = φαρκάρ-ι (Κροῦjα).

κόβε̱-α: πληθ. κόβατε̱ = ὁ κουβᾶς, κοινῶς.

κόbε̱-α (Περμέτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις] = ζημία· ἴδ. dᾶμ-ι 2) κόbε̱ = ἡ κλοπὴ γενομένη κρυφίως (Βεράτ.) μ' ου bε̃ κόbε̱ πρα σ' με̱ βέτε πούνα μbάρε̱ = μὲ ἔκλεψαν κρυφίως ὅθεν δὲν προοδεύω.— ου bε̃ κόbε̱ ανdᾶj χα μῖου. = συνέβη κλοπὴ (κρυφίως) ὅθεν κατατρώγει ὁ ποντικὸς (τὰ πράγματα).

κοbίμ-ι πληθ. κοbίμετε̱ = πλάνη, ἀπάτη· ἴδ. τε̱ γε̱νjύερε̱ (τ), τε̱ γε̱νjύεμ-ιτε̱ (Σ).

κοbιμτᾶρ-ι πληθ. κοbιμτάρε̱τε̱ = ἀπατεών, πλάνος.

κοbιμτᾶρε-jα πληθ. κοbιμτάρετε̱ = θηλ. τοῦ προηγουμένου.

κοbίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) = ζημιόνω (τινά), 2) (Βεράτ.) = κλέπτω κρυφίως (ἐπὶ οἰκιακῶν καὶ πιστῶν) = βιέθ φὃέχουραζι [Σλαυϊκὴ λέξις] ἴδ. κόbε̱-α.

κοbόj: ρημ. ἐνερ. = πλανῶ, ἀπατῶ τινα, = κουbόj (γ) καbόj (Τυραν.) [Ἰταλ. gabbare] ἴδ. καὶ γε̱νjέj (τ), νγε̱νjέj (Σ), μαὃτρόj (Πιζρένdι).— τὸ παθ. κοbόχεμ, κουbόχεμ, καbόχεμ = ἀπατῶμαι, πλανῶμαι ὑπό τινος· ἴδ. γε̱νjέχεμ, (τ), νγε̱νjέχεμ (Σ).

κοdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ κοdίτ-ίτ-ίτ (τ) = γοdίτ-ίτ-ίτ· τὸ παθ. κοdίτεμ = γοdίτεμ.

BKSH

κόdρε̱-α: πληθ. κόdρατε=λόφος.

κοζέλj-ι (Περμέτ)=κολjανdίνε̱-α ('Αργυρ.).

κοθέρε-jα (γ. τ.) πληθ. κοθέρετε̱=ἡ κόρα τοῦ ἄρτου· καὶ κόρε-jα· [Λατ. corium].— πληθ. κόρετε̱· ἴδ. κούα-jα (τ).

κοθέσ-ι (γ)=σιτοθήκη,=κασόλε̱ νdε̱ρτούεμ με πουρτέκα πε̱ρ με βοῦμ μίσε̱ρ μbρένdα· καὶ κοτέτσ-ι (Σ), κοσ̈τάρ-ι (Σ. Τυραν.) πληθ. κοσ̈τάρε̱τε̱ –γασdᾱρε-jα ('Ελβάσ.) πληθ. γασ̈dάρετε̱· 2) κοτέτσ-ι=κουμάσιον, ὀρνιθῶν.

κόθρε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κόθρατε̱ = ρρέθ' ι σ̈όσ̈ε̱σε̱, ρρέθ' ι λjακκε̱ρόριτ. ἴδ. καὶ κοθέρε-jα.

κόj: ρημ. ἐνερ.=ψωμίζω, κοινῶς βουκόνω ἢ μπουκόνω, ταγίζω (ἐπὶ νηπίων) καὶ κούαj ('Αργυρ.), με̱κόνj (Περμέτ.) [Λατιν. cœno, are (cœna=δεῖπνον) δειπνῶ] τὸ παθ. κόχεγ, με̱κόνεμ (Περμέτ).

κόκε̱-α (τ) πληθ. κόκατε̱ [ἑλλην. κόκ-κος], κούκε̱-α πληθ. κούκατε̱· ἴδ. κρύε-τε̱.

κόκε̱-λjέσ̈ι (τ)=κρύελjέσ̈-ι.

κόκε̱-λjίδουρε̱-ι (τ), κόκε̱ λjίδουνε̱-ι (γ)=ὁ χότζας (ὁ ἔχων τὴν κεφαλὴν δεδεμένην).

κόκε̱-μάθ-δι (τ)=κρύε-μάθ-δι· κοκε̱ μάδε-jα (τ)=κρύε-μάδε-jα.

κοκε̱ρδόκ-ου (Σ) πληθ. κοκε̱ρδόκε̱τε̱=ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ κοκε̱ρδόκj-ι πληθ. κοκε̱ρδόκjε̱-τε̱· κοκε̱ρδόκου ι σῦνιτ (Σ).

κοκε̱ τράσ̈ε̱-ι: ἀρσ. πληθ.-τράσ̈ε̱-τε̱=χονδροκέφαλος· κοκε̱τράσ̈ε̱-α θηλ. πληθ. σ̈ατε̱.

κόκμε-jα: πληθ. κόκμετε̱ (Τυραν.)=στάμνος ἐκ μετάλλου 2) κοκμε-jα (Σ)=ιbρίγου ι μαθ πε̱ρ τε̱ ζῖεμ κάφε.— καὶ dσ̈έζμε-jα (Σ)=ιbρικ κάφεjε ι βόγε̱λjε̱· 3) κόκμε-jα (Καβ.)=ὁ κουβᾶς, κόβε̱-α.

κοκομᾱρ-ι: (Τυραν.—Καβαjα) πληθ. κοκομάρε̱-τε̱ ἴδ. πιέπε̱νε̱-ι (γ), καὶ πιέπε̱ρε̱-ι (τ) [κοκο – μᾱρε (βλαχιστὶ)=μέγας].

κοκορέθ: (τ) ἐπιρ.=τε̱ κετίλε̱ τε̱ λjίδουρε̱=(σι λjέμσ̈). — μα λjίδι σ̈αμίνε̱ κοκορέθ.

κοκορέτσ-ι (τ)=ζόρρε̱ τε̱ πιέκουρα νdε̱ χέλτ, ἐδὲ μουλτσ̈ίρα.

κοκορέτσ̈-ι (Καβ.)=βρασμένον καλαμπόκιον.

κοκορίσ ρ. (Σ)=κακαρίσ· ρ. ('Ελβασ.).

κοκόσ̈-ι ('Αργυρ.) ἴδ. γjελj-ι (γ) πληθ. κοκόσ̈ε̱τε̱.

κοκοσ̈άρ-ι ἀρσ. πληθ. κοκοσ̈ᾶρε̱τε̱· τὸ θηλ. κοκοσ̈ᾶρε-jα πληθ. κοκοσ̈ᾶρε-τε̱.

κόκρε̱-α (Σ) πληθ. κόκρατε̱=ἴδ. κόκjε-jα=καὶ κόκρρε̱-α πληθ. κόκρρατε̱.— κόκρα ε μότιτ ἢ κόκρ' ε μότιτ (Σ)=κεραυνός· ἴδ. ρουφέ-jα.

κόκjε-jα πληθ. κόκjετε̱=κόκκος κοινῶς· ἐνῷ κόκρε̱-α (Σ)=σπορί, νjε̱ κόκjε μόλjε̱, dέρδε̱, φίκ, κούμbουλε̱, κ.τ.λ. πληθ. κόκjετε̱=χ̈έρδετε̱ πληθ.

κολ-ι (Σ) (Κροῦjα)=κόλε̱-α=βῆχας κοινῶς.

κολανdίσ-εμ (Ἀργυρ.) ἴδ. κουλανdίσ-εμ, λjε̱κούντ-dεμ· με̱ κολανdίσετ δέμbι=με̱ λjε̱κούνdετ δέμbι=με̱ τοῦνdετ δέμbι.

κόλε̱-α=ὁ βῆχας κοινῶς· με̱ ζε̃ κόλα=μὲ πιάνει ὁ βῆχας.—με̱ νγετ κόλα=μὲ πειράζει ὁ βῆχας.— κόλ' ε μbάρδε̱ (κατὰ λέξιν)=ἄσπρος βῆχας.— κόλ' ε ζέζε̱ (κατὰ λέξιν)=μαῦρος βῆχας.

κόλ' ε κέκjε (γ)=ἡ φθίσις. κᾶ κόλε̱ν' ε κέκjε=πάσχει ἀπὸ φθίσιν· ἴδ. κουλjουφίτσκε̱-α.

κολjέ-jα πληθ.κολjε̃τε̱??? [τὸ παχὺ ἔντερον πλῆρες ἐντοσθίων, λουκάνικον].

κολῖτεμ (Περμέτ.) ἴδ. κούχλεμ καὶ συνηρ. κοῦλεμ=βήχω.

κολjανdίνε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. κολjανdίνατε̱, καὶ κοζέλj-ι (τουρκ. σανdσ̈άκ), σ̈ιλjοῦρ-όρι (Καβ.—Κροῦjα) πληθ. σ̈ιλjόρε̱τε̱, σ̈ε̱ρρέκουλε̱-α (Σ) πληθ. σ̈ε̱ρρέκουλα-τε̱=εἶδος αἰώρας.— παιδιά.

κολjένdρε̱-α: πληθ. κολjένdρατε̱ καὶ κουλίνdρε̱-α πληθ. κουλjίνdρατε̱ dίτ' ε κολjίνdραβετ έσ̈τε̱ dαρκ' ε Κε̱ρσ̈νdέλεβετ=ἡ εἰκοστὴ τετάρτη ἡμέρα τοῦ Δεκεμβρίου, ἡ παραμονὴ τῶν Χριστοῦ-γεννῶν, καθ' ἣν οἱ παῖδες περιφέρονται ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν συλλέγοντες κουλουράκια δι' αὐτοὺς ἐπίτηδες παρασκευαζόμενα.

κολjοβάτ (Περμέτ.) ρ. ἀμεταβ. κρεμῶ εἰς τὰ μετέωρα· κολjοβίτι κρύετε̱=ἐκρέμασε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ μετέωρα (ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ θανάτου ὅταν ἀποθνήσκῃ τις).

κολjούbε-jα (Περμέτ.) πληθ κολjούbετε̱, καὶ κορούbε-jα (Περμέτ.) κορούbετε̱, κοσ̈έρε-jα (Περμέτ.) [κοσ̈-ι] κοινῶς κουβέλι ἴδ. σγjούχ-όϊ.

κομ-ι καὶ *κόμε̱-α* (τυραν.)=ἡ χαίτη τοῦ ἵππου· ἴδ. λjέλjε-jα (Ἀργ.).

κομbίσ̈τ-ι (τ. Ἐλβάσ.) πληθ. κομbίσ̈τε̱να-τε̱ (γ) καὶ κομbίσ̈τε̱ρατε̱ (τ). =κιύκε̱-α (Τυραν.), καὶ κουκοβίτσ̈-ι (Τυραν.), =πιέπε̱ν' ι πα πιέκουνε̱ (γ)=πιέπε̱ρ' ι πα πιέκουρε̱ (τ).

κόμπ-bι: πληθ. κόμbε̣τε̣ καὶ κόμbατε̣ (τ) = ἔθνος.

(ι-ε-τε̣) *κόμτε̣* = τρίχινον ἀπὸ τρίχας· σιτ' ε κόμτε̣ = σήτα τρίχινη.

κονdάκσ (γ) ρ- ἐνερ. = πειράζω, ἴδ. τενdόj (Σ) τὸ παθ. κονdάκσεμ.

κονdίσμε̣-α: πληθ. κονdίσματε̣ ??? (= εἰκών).

κονdίσ (Ἐλβάσ. — bogdan) ρ. οὐδ. = καταλύω, κοινῶς κονεύω· 2) κοινῶς κᾶταντῶ, παρευρίσκομαι ἴδ. νdόδεμ.

κόνdρα (τ) [Λατ. contra] = ἐπιρ. ἐναντίως· (Τουρκ. καρόϊ) κόνdρε̣ (τ) 2) = προθ. μετὰ γεν. = κατά. — κούνdρε̣ (γ) καὶ κούνdρα (γ) = κούνdρε̣ μέjε, τέjε, ατί = κατ' ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ.

κονdρούφ-ι (Περμέτ.) = πυκνόφυλλον δένδρον, κονdρούφκε̣-α (Περμέτ.) θηλ. — πληθ. κονdρούφκατε̣.

κονέπσ (τ) ρ. οὐδ. = κονεύω (bᾶνj κονάκ Τουρκ.) ἴδ. κονdίσ. ρ.

κονουρόνj (budi) = κουνορε̣ζόνj = στεφανόνω.

κοπάτσ̈ε-jα: πληθ. κοπάτσ̈ετε̣ = νjε̣ τσόπε̣ dρούjε τε̣ τράσ̈ε̣.

κοπέ-jα (τ) πληθ. κοπέτε̣: ἴδ. τούφε̣-α (γραικ. τὸ κοπάδι).

κόπε̣ρ-ι = τὸ μάραθον. — κόπε̣ρ κjένι = ἀγριομάραθον.

κόπε̣σ̈τ-ι πληθ. κόπσ̈τε̣νατε̣ (Σ) καὶ κόπσ̈τε̣-ι (budi) πληθ. κjόπσ̈τε̣-νκ-τε̣ (γ), κόφσ̈τε̣-ι (τ) πληθ. κόφσ̈τε̣ρατε̣ καὶ κόφε̣σ̈τε̣-ι (τ) = κῆπος.

κοπε̣σ̈τάρ-άρι: ἀρσ. = κηπουρός, κοπε̣στᾶρε-jα θηλ.

κοπε̣σ̈τῖν-ι (Τυραν.) πληθ. κοπε̣σ̈τίνj-τε̣ = μικρὸς κῆπος (ἐν ταῖς οἰκίαις).

κοπίλj-ι (γ. bogdan) πληθ. κοπίλjατε̣ ἀρσ. — κοπίλjε-jα πληθ. κοπίλjετε̣ θηλ. = νόθος-η. ἴδ. dobίτσ-ι. 2) ὑπηρέτης [γραικ. κοπέλι] ὑπηρέτρια· ἴδ. σ̈ερbετοῦαρ-όρι — σ̈ερbετόρε-jα.

κοπιλjῖ-α (γ) πληθ. κοπιλjῖτε̣ = πανουργία, κατεργαριά, ἀλωπεκῆ, στρατήγημα.

κόπσ̈τε̣-ι = κόπε̣σ̈τε̣-ι = κῆπος.

κοπίτ: (Τυρ.) ρημ. ἀπρόσωπον με̣-τε̣-ι κοπίτ = με̣-τε̣-ι-bε̣ν γjεφσ̈έκ (Τουρκ.) [ἴδ. Ἑλλην. κόπος].

κοπίτσε̣-α: πληθ. κοπίτσατε̣ [γραικ. λέξις] ἴδ. μολjίτσε̣-α (Περμέτ.), τένjε̣-α (γ).

κόπσε̣-α: πληθ. κόπσατε̣ (Ἀργυρ.) [γραικ. λέξις] ἴδ. μολjίτσε̣-α (Περμέτ.), τένjε̣-α (γ). 2) κόμτσ̈α κjε̣ μbε̣ρθέjε̣νε̣ ἴδ. ζάβε̣-α.

BKSH

κόρ-ι (budi) = ἡ σειρὰ ἡ ἀράδα. (Τουρκ. νοbέτ) ι έρθ κόρι = τοῦ ἦλθεν ἡ ἀράδα κοινῶς (Τουρκ. νοbέτι) ἴδ. κούρε̱-α (Τυραν.).

κόρbε̱-α πληθ. κόρbατε̱ = κόραξ: κος.

κόρδε̱-α πληθ. κόρδατε̱ = ἴδ. σ̈πάτε̱-α = σπάθη.

κόρδε̱ζε̱-α: πληθ. κόρδε̱ζατε̱ = ἡ χορδή, 2) ἔντερα πλεκτὰ ψημένα (διὰ φαγητόν).

κορδόσ: (τ) ρ. [γραικ. κορδόνω] = τεντόνω ἴδ. νγόρθ. ρ.

κορδόσεμ = κορδόνομαι, τεντόνομαι. [χορδὴ] ἴδ. νγόρδε̱τε̱.

κόρε-jα (Σ) πληθ. κόρετε̱ = κιχόριον, κοινῶς ραδίκιον.

κόρεζε̱-α: πληθ. κόρεζατε̱ (ὑποκορ. τοῦ προηγ.) καὶ (τ) κορρέ-jα πληθ. κορρέτε̱.

κόρε̱ζα (Καβ.) ἐπιρ. δῆθεν, τάχα, τάχατες κοινῶς, (περσικὰ γjojά). κόρρσε (Τυραν.) κόρσε̱μ (τ), κjένεχ̄ου (ἐξέτασον ἂν εἶνε Τουρκ. λέξις) (Βεράτ, Περμέτ, Ἀργυρ.) ἴδ. κjίνεσε (bogdan).

κορίτε̱-α (Ἐλbασ.) πληθ. κορίτατε̱ ἴδ. γοbάτε̱-α. — κορίτε̱ ρρουσ̈ι (Ἐλbασ.) ἴδ. γαbίτσ̈-ι (Σ) = πατητήριον.

κορίσ-ίτ-ίτ (Μαλjεσία ε Σκόdρε̱σε̱) ρ. ἐνερ. = καταισχύνω τινά, ἐντροπιάζω. — ἴδ. τουρπε̱νόj. — να κορίτι = μᾶς ἐντρόπιασε.

κορκολjίτεμ (Περμέτ.) = πε̱ρκούνdεμ (Περμέτ.) = λjε̱κούνdεμ.

κορκοσοῦρ-ι = ἀδόλεσχος, φλύαρος, πολύλογος.

κορκοσ̈ίνε̱-α (Βεράτ.) πληθ. κορκοσ̈ίνατε̱ ἴδ. καρκουρίνε̱-α (Βεράτ).

κόρπ-bι (Σ. bogdan) [Λατ. corbus] πληθ. κόρbε̱νιτε̱ (γ), καὶ κόρbε̱ριτε̱ (τ) = κόραξ-κος.

κόρπ-ι (Σ. bogdan) [Λατ. corpus) πληθ. κόρπνατε̱ ἴδ. κούρμ-ι, τρούπ-ι = σῶμα, κορμός.

κορπε̱νίσ̈τ (Σ) ἐπιρ. = σωματικῶς.

κορσέλj-ι (γ. Μαλjε̱σία) = στυπτηρία, κοινῶς στύψις· (Τουρκ. σ̈άπ).

κόρσε̱μ (τ) ἴδ. κόρρσε (Τυρ.) ἐπιρ.

κορούbε-jα (Περμέτ.) πληθ. κορούbετε̱ ἴδ. κολjούbε-jα.

κόρρ: ρ. ἐνεργ. = θερίζω (μὲ τὸ δρέπανον). τούκε μbάjτουρε̱ bάρινε̱ με dόρε̱.

κόρρε̱-α = τὸ θέρος, τὸ θερίζειν.

κόρρεμ: παθ. θερίζομαι.

κόρρε̱σ-ι: πληθ. κόρρε̱σιτε̱ = θεριστής.

BKSH

κορρίκ-ου = Ἰούλιος μὴν (κ.τ.λέξ. θεριστής).

κορρίκουλε̱-ι (Τυραν.) πληθ. κορρίκουj-τε̱ = dooῦ με̱ γε̱θάπε̱ κjε̱ βάρινε̱ πλjάσ̈κατε̱ bαρῖτε̱ μbε̱ τε̱.

κόρρσε̱ ἐπίρ. ἴδ. κόρσε̱μ (Τυραν).

κόσ-ι = ξυνόγαλα (Τουρκ. γjαοῦρτι).

κόσε̱-α πληθ. κόσατε̱ = εἶδος πλεξουδίου κατασκευαστοῦ.

κόσε̱-α πληθ. κόσατε̱ = δρέπανον ἴδ. dράπε̱ρε̱.

κόστρε̱-α πληθ. κόστρατε̱ = δρέπανον μέγα μὲ τὸ ὁποῖον κόπτουσι, θερίζουσι τὸν χόρτον ριζηδόν. = κόσε̱-α καὶ κόστρε̱-α.

κοσίτ-ίτ-ίτ ρ. ἐνερ. = θερίζω (μὲ κόσε̱) τὸν χόρτον μέχρι ἐδάφους. — κοσίτ bάρινε̱ με κόσε̱ πα μbάjτουνε̱ με dόρε̱ — τὸ παθ. κοσίτεμ, ἀορ. κοσίτα, μτχ. κοσίτε̱ καὶ κοσίτουνε̱ (γ), κοσίτουρε̱ (τ).

κόσκε̱-α (τ) πληθ. κόσκατε̱ καὶ κότσ-κε̱-α πληθ. κότσκατε̱ = κόκκαλον. ἴδ. ἄσ̈τε̱-α, ρρέστε̱νε̱-α κοκάλ-ι.

κόσ̈τρε̱-α πληθ. κόστρατε̱· ἴδ. κόσε̱-α.

κόσ̈-ι πληθ. κόσ̈ατε̱ [Σλαυϊκὴ λέξις] = κοφίνιον.

κοσ̈αρίκjε-jα πληθ. κοσ̈αρίκjετε̱ (γ) = μικρὸν κοφίνιον (σᾶ γjύμεσ' ε κόσ̈ιτ).

κόσ̈ε̱-α πληθ. κόσ̈ατε̱ ἀντὶ κόφσ̈ε̱-α· κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈.

κόσ̈ε̱ζε̱-α πληθ. κόσ̈ε̱ζατε̱ (γ) = dισᾶ κρύμbᾶ κjε̱ ου dάλjε̱νε̱ γjέσε̱ γjᾶλε̱ νdε̱ κουρρίστ νdε̱νε̱ λjε̱κούρε̱τ νdε̱ dίμε̱ρ πρέj σε̱ πα νγρένιτ, εδὲ νdε̱ βέρε̱ ου dάλjε̱νε̱ jάσ̈τε̱ λjε̱κούρε̱σε̱, κοινῶς γοῦβρος· ἴδ. βονγορέτσ-ι (Βεράτ.).

κοσ̈έρε-jα (Περμέτ.) πληθ. κοσ̈έρετε̱ [κοσ̈-ι] ἴδ. κολjούbε-jα.

κοτ (γ) ἐπιρ = ματαίως· νκότ (budi) κότε̱-κοτ (γ) = κοινῶς εἰς τὰ εὔκαιρα· καὶ: dε̱μ (τ) παραλόγως.

κότι = βουβαλάκιον = κοττόρρ-ι (Βεράτ.) βουβαλάκιον ἀρσ. — κοτόρρε-jα βουβαλάκιον θηλ. πληθ. κοτόρρε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *κότε̱* (γ) = μάταιος-αία-ον.

κότεμ (Σ) (Τυρ. Κροῦjα, Καβ.) οὐδ. ρῆμα ἴδ. dε̱ρμίσ.-ίτ-ίτ.

κοτε̱σίνε̱-α (γ) πληθ. κοτε̱σίνατε̱ καὶ κοτε̱σίρε̱-α πληθ. κοτε̱σίρατε̱ (τ) = ματαιότης.

κοτόρρ-ι: κοτόρρε-jα θηλ. ἴδ κότ-ι πληθ. κοτόρρε̱τε̱ = μάτην.

BKSH

κοτόχ̌εμ (γ) καὶ τσ̈αρτόνεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = παραλαλῶ (ἐπὶ ἀρρώστων) καὶ φλjάτ τσ̈άρτ (Βεράτ. — Περμέτ).

κοτέτσ-ι καὶ κοθέτσ-ι πληθ. α-τε̱ = κjυμέσ πούλjασ̈ = τὸ κοττέτσι.

κόφε̱σ̈τ-ι ἴδ. κόπε̱σ̈τ-ι καὶ κόφσ̈τε̱-ι πληθ. κόφσ̈τε̱ρατε̱ ἴδ. κόπσ̈τ-ι καὶ κόφσ̈τε̱-ι πληθ. κόφσ̈τε̱ρατε̱ ἴδ. κόπσ̈τε̱-ι — κόφσ̈ε̱-α = μηρός, μηρίον.

κοφσ̈άρε̱τε̱ (Βεράτ.) πληθ. [ἴδ. κοφσ̈ε̱-α] καὶ ποτούρρετε̱ (γ) = τσ̈εdίκε̱τε̱ πρεj σ̈αjάκου, = ἀναξυρίδες.

κοφτό-όϊ ('Αργυρ.) = κομμένον σιτάριον· [ἴδ. γραικ κόφτω = κόπτω].

κόχ̌ε̱-α (γ. τ.) πληθ. κόχ̌ε̱νατε̱ (γ) καὶ κόχ̌ε̱ρατε̱ (τ) = καιρός, ἐποχή. — μbε̱ τσ̈' do κόχ̌ε̱ = ἐν παντὶ καιρῷ. — κᾰμ κόχ̌ε̱ = εὐκαιρῶ σ' κᾰμ κόχ̌ε̱ = δὲν ευκαιρῶ· κόχ̌' ε μίρε̱ = καλοκαιρία· κόχ̌' ε κέκjε = κακοκαιρία· γjένj κόχ̌ε̱ = εὑρίσκω τὸν καιρόν, εὐκαιρίαν· νjε̱ κόχ̌ε̱ = κοινῶς μίαν φορά, κ' ἕνα καιρόν. — ι σ̈κόι κόχ̌α = παρήκμασεν, παρῆλθεν ἡ ἐποχή του. — με κόχ̌ε̱ = ἐγκαίρως. — πα κόχ̌ε̱ = ἀκαίρως. — πόλλι με κόχ̌ε̱ = ἐγέννησεν ἐγκαίρως. — πόλλι πα κόχ̌ε̱ = ἐγέννησεν ἀκαίρως. — νdε̱ κόχ̌ε̱ τε̱ dίτε̱σε̱ = ἐν ὥρᾳ ἡμέρας, νdε̱ κόχ̌ε̱ τε̱ νάτε̱σε̱ = ἐν ὥρᾳ νυκτός, ι έρδι κόχ̌α = ἦλθεν ἡ ἐποχή του. — νdε̱ κόχ̌ε τε̱ Φαραούνιτ = εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Φαραώ.

κόχ̌ο-jα (budi-'Ελβασ.) ἴδ. κόχ̌ε̱-α.

κότσε-jα ('Αργυρ.) πληθ. κότσετε̱ ἴδ. γότσε̱-α (γ), καὶ κέδε-jα (Βεράτ.) = κοράσιον.

κότσ̈κε̱-α (τ) πληθ. κότσκατε̱ = κόσκε̱-α (τ) = ὀστοῦν.

κοτσ̈έκ-ου (Βεράτ.) νdερτούαρε̱ με πουρτέκα πε̱ρ τε̱ βένε̱ κjούμε̱σ̈τινε̱ bρένdα [Σλαυϊκ. κοφσ̈έκ = κιβωτὸς] (ἴσως ἐκ τοῦ κόσ̈-ι ἔπειτα κοτσέκ-ου ἀντὶ κοσ̈έκ-ου).

κοτσ̈ῖ-α (γ. bogdan) = ἅμαξα σκεπαστή.

κοτσ̈ιμάρε-jα πληθ. κοτσ̈ιμάρετε̱: κοινῶς κουκουνάρι, κόκjε πίσ̈ε̱ (γ) (Τουρκ. φε̱στίκ) (ἴσως ἐκ τοῦ κόκjε-jα καὶ Βλαχιστὶ μάρε = μεγάλη).

κοῦ: ἐπίρ. ἐρωτ. = ποῦ· κοῦ jέ; = ποῦ εἶσαι; κοῦ jέσ̈ε; = ποῦ ἤσουν; καὶ ἐπίρ. = κου-κουdο = ὅπου· κοῦ τε̱ dούασ̈ = ὅπου θέλεις· κουdό = ὁπουδήποτε· κουdό τε̱ βέτσ̈ = ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάγῃς· καὶ κοῦ (γ) = τεκ (τ), τούκ (Σ).

κοῦ-νι (γ) πληθ. κούνj-τε̱ = κῶνος.

κοῦ-ja (Ἐλβάσ.), γεν. κούσ̈ε, αἰτ. κούνε ἴδ. κούα-όϊ.

κού-όϊ (τ) = ἡ κόρα τοῦ ψωμίου· καὶ κοῦε-όϊ (γ) συνηρ. κου-ōϊ (γ)· ζοῦρι κούα = ἔπιασε κόραν (ἔκαμε κόραν).

κούαj (Ἀργυρ.) ἴδ. κόj = ταγίζω (τὸ βρέφος).

κούαλεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. κοῦλεμ (γ).

κούαρρ: (Ἀργυρ.) ἴδ. κορρ = θερίζω.

κουβενdόj: ρ. οὐδ. = συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι.

κουβενέσε-α: (budi) πληθ. κουβενέσατε = διορία, προθεσμία· ἴδ. (Κατηχ. budi σελ. 88, 120, 121, 124, 125).

κουβέν-dι (γ. τ. bogdan) πληθ. κουβένdετε καὶ κουβίσε-jα πληθ. κουβίσετε = συνομιλία, συνδιάλεξις· bένj κουβέντ = συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι.

κουbόj-όχεμ = κοbόj-όχεμ = κλέπτω.

κούδερε-α (τ) πληθ. κούδερατε καὶ *κούθ-δι* (γ) [γραικ. γουδὶ] = ἄκμων. Παροιμία: τσὰ τε τσ̈όκουτ ε τσά τε κούδερεσε. = ἄλλοι τῆς σφύρας καὶ ἄλλοι τοῦ ἄκμονος· (ἐπὶ ἀσυμφωνίας, δηλ. ἀσύμφωνοι).

κούθ-δι = ἄκμων, 2) πιθάριον· κοὺθ γjάλjπι, κοὺθ κόσι [γραικ. γουδί].

κουdό = τέκ (τ), τούκ (Σ), κε (γ. budi), κοῦ = ὅπου, ὁπουδήποτε. — κουdο τε βέτσ̈ = ὅπου ἂν ὑπάγῃς. = τεκ τε βετσ̈ (τ), τούκ τε βέτσ̈ (Σ), κε τε βέτσ̈ (γ) = κου τε βέτσ (γ) = κουdο κjε τε βέτσ̈ = ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάγῃς.

κούερ (budi): ἐν τῇ φράσει πα κούερ = ἄνευ μέτρου.

κούε-όϊ (γ)—ἴδ. κούα-όϊ = ἡ κόρα (τοῦ ψωμιοῦ).

κούετ-ι (budi) = κοῦτ-ι (γ. τ.) πληθ. κοῦτ = πῆχυς.

κούζε-ja (Τυράν.) πληθ. κούζετε = (Τουρκ. ταπσί).

κουΐσ-ίσ-ίσ ἢ κουjίσ (τ): ρ. οὐδ. = τε λjέχουριτ' ε κjένιτ, (τε κλjαρετ' ε κjένιτ) κουρ ε ρρέχ νjερί, νjε φάρε τε κλjάρι με ζε τε χόλε (ὡσὰν κΐου, κίου) καὶ μεταφοριακῶς καὶ ἐπὶ τῶν νηπίων καὶ βρεφῶν ὅταν κλαίωσιν.

κούj: γεν. τοῦ κούσ̈ = τίς-τίνος· ἀντων. ἐρωτημ. καὶ ἀόρ. — καὶ (budi) = κούjναj = ὅστις-ἥτις. — τε κούjιτ = τίνος, ποίου (budi).

κουjdέσ-ι: πληθ. κουjdέσετε = ἡ φροντίς, ἔγνοια. με κουjdέσ: ἐπίρ. = προσεκτικῶς.

κουjdέσεμ: ρ οὐδ. = φροντίζω· καὶ κᾶμ κουjdέσ = φροντίζω.

BKSH

κουjdεσ-τᾱϱ-ι : πληθ. κουjdεστάρετε̱ = φροντιστής, ἐπίτροπος· τὸ θηλ. κουjdεστάρε-jα : πληθ. κουjdεστάρετε̱.

κουjτίμ-ι = ἡ ἐνθύμησις ἀντίθ. χ̆αρρίμ-ι = λήθη.

κουjτόj : ρημ. ἐνεργ. = ἐνθυμοῦμαι, φέρω εἰς τὴν μνήμην τινά· κουjτόj τ' ιμάτ = ἐνθυμοῦμαι τὸν πατέρα μου· φράσις : κουjτό Ζότινε̱! = ἐνθυμήσου τὸν Θεόν! καὶ κουλjτόj. — 2) σημ. νομίζω ὡς τσ̈'κουjτόν τι; = τί νομίζεις σύ; [Λατ. cogito = σκέπτομαι].

κουjτόχ̆εμ-όνεμ = ἐνθυμοῦμαι· ἀντίθ. χ̆αρρόj. — ου κουjτούασ̈ε̱ = ἐνθυμήθην. — μ' ου κουjτούα = ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην μου· καὶ με̱ ρᾶ νdε̱ϱ με̱ντ = ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην μου.

κουκάσ-έτ-έτ (Καβ.) ἴδ. κουκόj (Καβ.) = τσιτόνω.

κούκε̱-α ('Αρbε̱ρίσ̈τ) πληθ. κούκατε̱ = κόκε̱-α (τ).

κούκε̱-α πληθ. κούκατε̱ (Τυραν.) ἴδ. κομbίτσ̈-ι ('Ελβασ.). καὶ κουκοβίτσε̱-α (Τυράν.) καὶ κουκοβίτσ̈-ι (Τυράν.).

κούκλε̱-α πληθ. κούκλατε̱ - ἡ κοῦκλα· (κουτσοῦνα κοινῶς).

κουκόj (Καβ.) ρ. ἐνερ. = μbούσ̈ πλjάσατ' ε βόζε̱σε̱ με πελχ̆ούρε̱, καὶ κουκάσ-έτ-έτ, κουνjάσ-άτ-άτ (Βεράτ.) κε̱λκάσ-έτ-έτ (Περμέτ) ἀόρ. κε̱λκάτα-ε-ι, μτχ. κε̱λκάτουρε̱. — καὶ πακσέλj ('Ελβάσ.).

κουκοβάjε̱-α ('Ελβασ) πληθ. κουκουβάjατε̱ = ἡ γλαῦξ-κός· καὶ κουκουβάjκε̱-α πληθ. ατε̱ = κοινῶς ἡ κουκουβάϊα· κουκουβάτσε̱-α (Σ) πληθ. ατε̱, κουκουμάτσ̈ε-jα [κουκουμάτσ̈ε-jα] πληθ. κουκουμάτσ̈ετε̱. — κουκουμjάτσ̈κε̱-α (Βεράτ.) πληθ. κουκουμjάτσκατε̱· φουρουβέjκε̱-α (Βεράτ.) πληθ. ατε̱, φουρρουβέκjε̱-α (Περμετ.) πληθ. α-τε̱. — χ̆ερε̱κέκjε-jα (γεγ. Μαλεσία) ἐκ τοῦ χ̆έρε̱-α = ἡ ὥρα· καὶ ε κέκjε = ἡ κακή· δηλ. ἡ προμηνύουσα τὴν κακὴν ὥραν κατὰ τὴν πρόληψιν.

κουκουβϱίκj-ι = νdε̱ μbάjτε̱ νjερὶ νjε̱ κόκjε βὲ dυζέτ dίτ νdε̱ γjῖτ, ε τε̱ τσ̈έλjε̱ ατί ζόγου κjε̱ τε̱ τσ̈έλjε̱ ι θόνε̱ κουκουβρίκj.

κουκούθ-δι = κάμπη μελανὴ προξενοῦσα ἐρεθισμὸν εἰς τὴν ἐπιδερμίδα, 2) εἶδος βρυκολάκου· ἴδ. λjουφγάτ-ι.

κουκουλόνεμ (τ) [γραικ. κουκουλόνομαι] ἴδ. πουλjίτεμ.

κουκουμάλj (Καβ.) ρ. ἐνεργ. = χ̆εθ πε̱ρ κjίελ = ρίπτω ὁριζοντίως πρὸς τὰ ἄνω. — κουκουμάλj γοῦρε̱ = χ̆εθ γοῦρε̱ πε̱ρπιένε̱, χ̆εθ γοῦρε̱ πε̱ρ κjίελ.

κουκουμάλjθι (Καβ.) ἐπίρ = ὁριζοντίως πρὸς τὰ ἄνω.

κουκουμάτσ̈ε-jα πληθ. κουκουμάτσ̈ετε̱ καὶ κουκουμάτσ̈κε̱-α (Βεράτ.) [κούκου-μάτσ̈ε-jα] = γλαῦξ-κός.
κούκj: ἐπίρ. = κόκκινον.
(ι) *κούκj-ι* πληθ. τε̱ κούκj-τε̱ = ἐρυθρός, κόκκινος. ε κούκjε-jα πληθ. τε̱ κούκjετε̱ = ἐρυθρά, κοκκίνη· τὸ οὐδ. τε̱ κούκjτε̱ = ἡ κοκκινάδα.
κούκj καὶ *νγούκj* ρημ. ἐνερ. = κοκκινίζω τι· τὸ παθ. κούκjεμ, νγούκjεμ = κοκκινίζομαι· καὶ τε̱ κούκjτ' ε μάθ ('Ελβασ.) = νjῑ φάρε̱ λjούνγε.
κουκουμάλjε-jα ('Ελβασ.) πληθ. κουκουμάλjετε̱ καὶ τούμbε jα ('Ελβ.) πληθ. τούμbετε̱ [Ἑλλην. τύμβος] = ἡ πυραμὶς τοῦ ὄρους. — κουκουμάλjε-jα καὶ τούμbε-jα· καὶ κουλjουπῖ-α ('Αργυρ.) = σωρός· πληθ. κουλjουπί-τε̱.
κουκjάλj-ι πληθ κουκjάλjε̱τε̱ = κοκκινωπὸς ἄνθρωπος. — *κουκjάλjε-jα* πληθ. κουκjάλjετε̱ θηλ. καὶ *κουκjάσ̈-ι* πληθ. κουκjάσ̈ετε̱ τὸ θηλ. — *κουκjάσ̈ε-jα* πληθ. κουκjάσ̈ετε̱. — καὶ κουκjε̱ρρίμ-ι (γ), κουκjε̱ρρίμε-jα πληθ. κουκjε̱ρρίμετε̱ (γ), κουκjουρρέμ-ι (Βεράτ.) θηλ. κουκjουρρέμε-jα πληθ. κουκjουρρέμετε̱.
κούκjετε̱ (Jacόβα) πληθ. τὰ δισάκκια (Τουρκ. χ̑εjbέ).
κούκjε̱λjε̱-α ('Ελβασ.) (πληθ. ἄχρηστος) καὶ κούκjε̱λj-ι (Σ) ὄνομα περιληπτ. καὶ λjε̱νγjε̱ρε̱-α (Βεράτ.) = λjε̱νγου ι bε̱ρσ̈ῖβετ συλινjβετ.
κουκjε̱ρρίμ-ι (γ) ἀρσ. θηλ. κουκjε̱ρρίμε-jα ἴδ. κουκjάλj-ι· καὶ *κουκjουρρέμ-ι* (Βεράτ.) ἀρσ. κουκjουρρέμε-jα θηλ. = κοκκινωπός.
κουκjε̱ρρίτσ ρ. ἐνεργ. = ὑποκοκκινίζω· τὸ παθητ. *κουκjε̱ρρίτσεμ* = ὑποκοκκινίζομαι.
κοῦλεμ (γ) ρ. οὐδ. = βήχομαι [κόλε̱-α] ἴδ. κούαλεμ ('Αργ.).
κουλόj: ρημ. = διυλίζω, στραγγίζω· 2) στάζω, σταλάζω, λαγαρίζω· ἴδ. ρημ. σ̈τρύθ.
κουλόσ-ότ-ότ (τ) ρ. ἐνεργ. καὶ ἀμετάβ. = βόσκω.
κουλότασ-ι (τ) πληθ. κουλότασιτε̱ = βοσκὸς ἴδ. bαρῖ-ου.
κουλότε̱-α πληθ. κουλότατε̱ = ἡ βοσκή.
κουλόχ̑εμ: παθ. = διυλίζομαι, στραγγίζομαι, λαγαρίζομαι, τελειοποιοῦμαι· ἴδ. κουλόj.
(ι-ε-τε̱) *κουλούαρε̱* (τ), κουλούεμ καὶ κουλοῦμ (συνηρ.) (γ), μτχ. τοῦ κουλόj = στραγγισμένος.
(ι-ε-τε̱) *κουλούετε̱* καὶ κουλοῦτε̱ (γ) = ἐπίθ. = λαγαρός.

κουλούετε̱ καὶ συνῃρ. κουλοῦτε̱ = ἐπίρ. = λαγαρῶς.
κουλούμ-ι (τ) πληθ. κουλούματε̱ = σωρὸς ἅλατος, πυραμίς.
κουλjάρ-ι πληθ. κουλjᾶρε̱τε̱ καὶ τεϐλίκ-ου (Ἀργυρ.) = κουλjάρ-ι τεϐλjέκ-ου = σίδηρος ἢ ξύλον κεκαμμένα εἰς γωνίαν ὡς κλάπα.
κουλόστρε̱-α (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ κουλόj] πληθ. κουλόστρατε̱ = πῖον, τὸ πρῶτον γάλα τῆς μητρὸς μετὰ τὴν γένναν (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζῴων)· τὸ ὁποῖον δὲν πίνεται· μετ' ὀλίγας ἡμέρας γίνεται καλὸν καὶ πίνεται· ἴδ. ζε̱νκ-γου (Περμετ.).
κουλjάιτσ-ι: πληθ. κουλjάτσε̱τε̱ = κουλούριον κοινῶς, 2) ἄζυμον ψωμί.
κουλjάτσ: ἐπίρ. = κουλουριστά· ὡς: γjάρπε̱νι ρρῖ κουλjάτσ.
κούλjbε̱-α πληθ. κούλbατε̱ = εἶδος ἰχθύος.
κουλjέτε̱-α πληθ. κουλjέτατε̱ (γ. τ. bogdan) κοινῶς τὸ πουγγί, ἡ σακκοῦλα τῶν χρημάτων, προσέτι 500 γρόσια ὡς μία μονὰς θεωρουμένη· dύ, τρι, κάτρε̱ κουλjέτα κτλ. = δύο, τρία, τέσσαρα πουγγιὰ κτλ. (Τουρκ. κjεσέ)· 2) κουλjέτα ε φουσέκε̱βετ· ἴδ. φυσεκόρεjα (Σ).
κουλjέτσε̱τε̱ πληθ. τοῦ κουλjάτσ-ι = ἄρτος ἄζυμος.
κουλjίνdρε̱-α πληθ. κουλjίνdρατε̱· ἴδ. κολε̱νdρε̱-α = κουλοῦρα.
κούλjμ-ι [Λατ. culmen], πληθ. κούλjμετε̱ καὶ κουλjμάρ-ι (Καϐ.) πληθ. κουλjμάρε̱τε̱, κουλμᾶρε-jα (Περμέτ.) πληθ. κουλμάρετε̱ = κορυφὴ οἰκίας ἢ κτιρίου κοινῶς ἡ τούρλα τῶν κεραμίδων.
κουλμάκ-ου (Ἀργυρ.) πληθ. κουλμάκε̱τε̱ = τὸ σπάρτον· φυτὸν βλαστάνον παρὰ τοὺς ποταμοὺς ἢ τὰς λίμνας· καὶ ζούγε̱-α (γ) πληθ. ζούγατε̱. — πρέj κουλμάκου bένjε̱νε̱ σπόρτα ε κανίστρα.
κουλουβέρ-ι (Χειμάρα) ἴδ. υλbέρ-ι (Ἐλϐασ.) = οὐράνιον τόξον.
κουλουμbρῖ-α (γ) πληθ. κουλουμbρῖτε̱· εἶδος δένδρου.
κουλjουφίσκε̱-α πληθ. κουλουφίσκατε̱ = φθίσις. — [συγκρ. ἑλλην. κολικός· Σλαυϊκ. κολίκ, Ρωσικὰ κολούχ = κολικόπονος].
κουλjπ-bι = εἶδος δένδρου ἀκάρπου· κουλjb' ι έγρε̱, κουλjb, ι bούτε̱.
κούλjπε̱ν-ι (γ) = χελιδών, καὶ χόρτος κοινῶς χελιδρονια καὶ κούλπε̱ρ-ι (τ) πληθ. κούλπε̱νιτε̱ καὶ κούλjπε̱ριτε̱ (τ).
κολjτσέdρε̱-α (budi — bogdan — Τυραν.) πληθ. κουλjτσέdρατε̱ καὶ κουλjσέdρε̱-α (Σ) πληθ. κουλσέdρατε̱ = κουτσέdρε̱-α πληθ. α-τε̱ = δράκων· [ζῷον μυθολογικὸν] = ὄφις μετὰ ποδῶν πτερύγων καὶ κεράτων.

BKSH

κουμbόj (γ) *κε̱μbόj* = κουδουνίζω, σημαίνω, ἠχῶ.— κε̱μbόνjε̱νε̱ μάλjετε̱= γjε̱μόjενε̱. — με̱ κε̱μbόν βέσ̈ι = με̱ τρινγε̱λῖν βέσ̈ι = κουδουνίζει τὸ αὐτί μου.

κουμbόνε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ καὶ κε̱μbόρε̱-α πληθ. α-τε̱ = κώδων, κοινῶς κουδοῦνι.

κουμbόνε̱ζε̱-α (γ) κε̱μbόρε̱ζε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱· ὑποκορ. = τὸ κουδουνάκι (Τουρκ. ζίλjε).

κούμbουλε̱-α πληθ. κούμbουλατε̱=δαμάσκηνον (τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπός).

κουμέρκj-ι = τελώνιον· κουμερκjᾶρ-ι: πληθ. κουμερκjάρε̱τε̱ = τελώνης.

κουμῖ-α (γ), κουμίνε̱-α (τ) πληθ. κουμῖ-τε̱ (γ) κουμῖνατε̱ (τ), = ἡ κάμινος τῶν κεραμέων.

κούμπτρε̱-ι (γ. τ.) = ὁ ἀνάδοχος (ὁ βαπτίζων καὶ ὁ στεφανόνων· ἐν τῷ γάμῳ) κοινῶς κουμπάρος.

κούμπτρ-α ἀφηρ. ἑν. = ἡ κουμπαροσύνη.

κουνάτ-ι. κουνατόλ-ι = ὁ ἀνδράδελφος, κοινῶς κουνιάδος· (ἡ νύμφη ὀνομάζει κουνάτ τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀνδρός της).— ερ κουνατ (γ) καὶ ιμ κουνάτ (τ) = ὁ ἀνδράδελφός μου. — υτ κουνατ = ὁ ἀνδραδελφός σου, ι κουνάτι ὁ ἀνδράδελφός της.

κουνάτε̱-α πληθ. κουνάτατε̱ = ἡ ἀνδραδέλφη, ἡ κουνιαδα· έμε κουνάτε̱ (γ) καὶ ίμε κουνάτε̱ (τ) = ἡ ἀνδραδέλφη μου, jοτ κουνάτε̱ = ἡ ἀνδραδέλφη σου, ε κουνατα = ἡ κουνάτα = ἡ ἀνδραδέλφη της.

κουνγάτε̱-α πληθ. κουνγάτατε̱ = ἡ μετάληψις, θεία κοινωνία.

κούνγε̱-α πληθ. κούνγατε̱ = τὸ ἱερὸν βῆμα.

κουνγῖμ-ι πληθ. κουνγῖμετε̱ = ἡ θεία κοινωνία.

κουνγόj: ρ. = κοινωνῶ, (ἄλλον).

κουνγόχ̱εμ-όνεμ = μεταλαμβάνω, κοινωνῶ, λαμβάνω τὴν θείαν κοινωνίαν.

κούνd καὶ *κούνdι* (γ. bogdan) ἐπιρ. τόπου = εἴς τινα τόπον, κοινῶς πουθενά.— σ' dούκετε̱ κούνd (bogdan) = δὲν φαίνεται πουθενά.— καὶ γjακούνd, γjακούνdι (γ) ασγjακούν-ασγjιακούνdι (γ) = οὐδαμοῦ.

κουρ̱κούνd-κουρ̱κούνdι (Σ) = εἰς κανὲν μέρος.

κουνdαλjῖ-α ('Αργυρ.) πληθ. κουνdαλῖτε̱ ἴδ. σ̈ε̱ρ̱ρέγουλε̱-α (Σ).

κουνdαλjίσ: ρ. ἐνεργ. ἴδ. λjε̤κούντ. ῥῆμα.
κουνdε̤ρμόνj (Βεράτ.) = βρομῶ τινά· με̤ κουνdε̤ρμόϊ = με̤ κjέλjbι.
κούνdρα (γ. budi-bogdan) πρόθεσις = κατά· καὶ κούνdρε̤ (γ) κόνdρα (τ), κόνdρε̤ (τ). κούνdρε̤ μέjε, κούνdρε̤ τέjε, κούνdρε̤ ατί, κούνdρε̤ νέσ̈, jούσ̈, ατύνε, = κατ' ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.— κούνdρε̤ ανε̤μίκουτ = κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. 2) ἐπιρ. = ἐναντίως, ἐναντίον· φλjετ κούνdρε̤ = ὁμιλεῖ ἐναντίον.
κούνdρε̤-γjύκjε̤σι: πληθ. κούνdρε̤-γjύκε̤σιτε̤ = ἀντίδικος.
κουνdρέj (γ) ἐπίρ. = ἀντικρύ, ἀπέναντι (Τουρκ. καρόϊ) καὶ κουνdρέκj (τ), κουνdρούελ (γ. bogdan), πε̤ρ-κουνdρέj (γ).—κουνdρούελ σ̈τε̤πίσε̤ = κουνdρέj σ̈τε̤πίσε̤ = κουνdρέκj σ̈τε̤πίσε̤ = πε̤ρ κουνdρέj σ̈τε̤πίσε̤ = ἀπέναντι τῆς οἰκίας.
κουνdρε̤στᾶρ-ι (budi, bogdan) πληθ. κουνdρε̤στάρε̤τε̤· κουνdρε̤στάρε-jα πληθ. κουνdρε̤στάρετε̤ (θηλ.) = ἐναντίος, ἀντίπαλος.
κουνdρε̤στίj-α (budi) πληθ. κουνdρε̤στίj-τε̤ = ἀντίθετα πράγματα.
κουνdρε̤στόνj (budi, bogdan) (μετὰ γεν) = ἀνθίσταμαί τινι, ἐναντιόνομαι, ἀντιτείνω, dαλj κούνdρε̤ (γ) = ι κουνdρε̤στόνj ατῖ = ι dάλj κούνdρε̤ ατῖ.
κούνdρε̤-φιάλjε̤-α πληθ. κούνdρε̤ φιάλjε̤τε̤ = ἀντιλογία.
κούνdρε̤-φόρμε̤-α πληθ. κούνdρε̤-φόρματε̤ = ἀντίτυπον.
κουνdροῦελ (bogdan) ἐπίρ. = κουνdρέj - κουνdρέκj.
κουνε̤ρόνj (budi) ἴδ. κουνορε̤ζόj (γ), κουνερόνεμ· ἴδ. κουνορε̤ζόχ̌εμ (γ).
κουνίχ̌-ου (Ἀλβανο-Σικελικὸν) = καὶ χ̌αρμούσ̈-ι = κε̤λjύσ̈' ι κουνίχ̌ουτ.
κουνόρε̤-α (γ) πληθ κουνόρατε̤ = στέφανος, καὶ κουρόρε̤-α (τ) = στέφανος, διάδημα, στέμμα, [Ἑλλην. κορωνὶς - Λατ. corona]. κουρόρ' ε πάρε̤ = πρῶτος γάμος, κουνόρ' ε dῦτε̤ = δεύτερος γάμος, κουρόρ' ε τρέτε̤ = τρίτος γάμος. — γρούα με̤ κουρόρε̤ = νόμιμος γυνή.— γρούα πα κουνόρε = παλλακίς. — βε̤ κουνόρε̤ ἢ σ̈τίε κουνόρε̤ = στέφω, στεφανῶ (ἐπὶ τελετῆς γάμου).
κουνορε̤ζόj (γ) = στέφω, στεφανόνω, τὸ παθ. κουνορε̤ζόχ̌εμ· καὶ κουρορε̤ζόνj-όμεμ (τ).
κουνjάσ-άτ-άτ (Βεράτ.) ἴδ. κουκόj (Καβάjα).
κουνjόj (Τυράν.) [κοῦ-νι] ρ. ἐνεργ. = νγούλj κούννε̤ θέσιτ.

κουπάτσ-ι = κλειδοπίνακον.

κούπε̱-α πληθ. κούπατε̱ [Λατ. cupa, Ἑλλην. κύπ-ελλον] = ποτήριον, κοινῶς ἡ κούπα, 2) πιάτο βαθύ.

κουπῑ-α πληθ. κουπίτε̱ = κώπη, τὸ κουπί.

κουπίσ (Ἀργυρ.) ρ. ἐνεργ. (Γραικ. λέξις) = τραβῶ κουπὶ (εἰς τὸ καΐκι) ἴδ. βοζίσ-ίτ-ίτ (Σ).

κούρ: προθ. = ὅταν, ὁπόταν, ὅτε.

κουρκοῦσ̈ καὶ *κουρκούσ̈ι* (Σ) = οὐδεὶς οὐδεμία· γεν. κουρκούιj = οὐδενὸς οὐδεμιᾶς· δοτ κουρκούιj = οὐδενὶ οὐδεμιᾷ, αἰτ. κουρκένd = οὐδένα, οὐδεμίαν· καὶ ὀνομ. ασκούσ̈ ασκούσ̈ι, γεν. ασκούιj, δοτ. ασκούιj, αἰτ. ασκε̱νd· ἴδ. καὶ ασνdονjε̱-ασνjερί.

κούπε̱-α: κούπ' ε κρέσε̱ = κάφκε̱-α, τσ̈άτσ̈κε̱-α.

κούρε̱: προθ. = ὅταν, ὁπόταν, ὅτε: κjε̱ κούρε̱ (τ) = ἀφ' ὅτου, κjι κούρε̱ (γ), τσ̈ε̱ κούρε̱ (Σ) καὶ κjε̱ κούρσε = κjι κούρε̱ σε, τσ̈ε̱ κούρε̱ σε· ὡς κjε̱ κούρε̱ σε bε̱ρε κε̱τε̱ πούνε̱ (τ) = κjι κούρε̱ σε bε̱ρε κε̱τε̱ πούνε̱ (γ) = ἀφ' ὅτου ἔκαμες τοῦτο.

κουπε̱τόνj (τ) ρ. = καταλαμβάνω, ἐννοῶ· καὶ κουπτόνj [Λατ. capio] = μάρρ βέσ̈ (γ.τ) = μάρρ βέσ̈τ (γ) = μανθάνω ἀπὸ ἄλλους.

κούραζε̱-α (Τυράν.), κούρε̱-α (Καβ. Τυρ. Κρούjα), κόρ-ι (budi) = σειρά, ἀράδα (Τουρκ. νοbέτ). σ' ι έπσ̈ινε̱ κούρε̱ = σ' ι έπσ̈ινε̱ νοbέτ. ι έρθ κόρι (budi) = τοῦ ἦλθεν ἡ ἀράδα. με κούρε̱ (Τυράν.) ἐπίρ. = μὲ τὴν ἀράδα, (με νοbέτ) [μίαν φορὰν ἐγὼ καὶ μίαν φορὰν ἐσύ].

κουρβᾱρ-ι: πληθ. κουρβάρε̱τε̱ [λέξις Σλαυϊκὴ] = πόρνος· ἴδ. νdῡνε̱σ-ι (γ), νdῡρε̱σ-ι (τ).

κούρβε̱-α πληθ. κούρβατε̱ = πόρνη.

κουρβε̱νῑ α (γ) = κουρβε̱ρῑ-α (τ), πληθ. ῑ-τε̱ = πορνεία· ἴδ. νdυνε̱σί-α (γ), καὶ νdυρε̱σῑ-α (τ).

κουρβε̱νόj (γ), κουρβε̱ρόνj (τ) = πορνεύω.

κουρβε̱νίσ̈τ (γ) = κουρβερίσ̈τ (τ) = πορνικῶς.

κουρdό ἐπίρ. = πάντοτε, ὅποτε· κε̱jό πούνε̱ bε̱νετε̱ κουρdό = τοῦτο γίνεται πάντοτε.

κούρ: ἐπίρ. = πότε; κούρ έρδε = πότε ἦλθες;

κούρθ-ι (Σ) δοκάν-ι (τ) = παγὶς-ίδος.

BKSH

κορίτουρε̣ (τ) ἐν τῇ φράσει: δε̃ου ε̣ὅτε̣ κορίτουρε̣ πε̣ρ ούjε̣: κουρ θάχ̣ετε̣ δε̃ου νγα τε̣ πα ρ̣ένε̣τ' ε σ̈ίουτ.

κουρκένd (Σ) αἰτ. τοῦ κουρκούσ̈ (Σ) ἡ γεν. κουρκούjτ.

κουρκούνd (Σ) κουρκούνdι = πουθενά· ἴδ. ασγjακκούνd-ασγjακκούνd-ι.

κούρμ-ι [γραικ. κορμί, Ἑλλην. κορμὸς] = τὸ σῶμα· 2) ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου.

κουρσᾶρ-ι πληθ. κουρσάρε̣τε̣· ἴδ. κουσᾶρ-ι.

κουρσέj καὶ *κουρτσέj* (τ) = φείδομαι· ὡς κουρσέj παράτε̣ = φείδομαι τῶν χρημάτων.

κουρσε̣ρῖ-α ἴδ. κουσε̣ρῖ-α. — κουρσε̣ρίσ̈τ = κουσερίσ̈τ. — κουρσε̣ρόj = κουσε̣ρόνj.

κουρσέχ̣εμ, *κουρτσέχ̣εμ*· παθ. φείδομαι, κάμνω οἰκονομίαν.

κουρσίμ-ι καὶ *κουρτσίμ-ι* = φειδωλία, οἰκονομία· πα κουρσίμ: ἐπίρ. = ἀφειδῶς. — με κουρσίμ τε̣ μαθ = μετὰ μεγάλης οἰκονομίας.

κουρσιμταρ-ι πληθ. κουρσιμτάρε̣τε̣· θηλ. κουρσιμτᾶρε-jα πληθ. κουρσιμτάρε̣τε̣ = φειδωλός-ή· οἰκονόμος.

κουρτίνε̣-α πληθ. κουρτίνατε̣ [Λατ. curtina) = τὸ παραπέτασμα (Τουρκ, περdέ).

κουρτούκ-ου (Μάτια) πληθ. κουρτούκjε̣τε̣ = μίσερι ι πα πρέρε̣ νd' ἄρε̣τ, στε̣ πρῖτετ ε τε̣ σ̈κόκjετε̣ ι θόνε̣ μίσε̣ρ.

κούρραj (budi — bogdan) = κούρρε̣ ἐπιρ. = ποτέ, οὐδέποτε· ασκούρρε̣ = οὐδέποτε, ασκούρρε̣ νdο νjε̣ χ̣έρε̣ = οὐδέποτε.

κουρρίσ-ζι [ρημ. κουρρούτ] καὶ σ̈πίνε̣-α (γ) πληθ. α-τε̣ = ἡ ράχη· κουρρίζι ι μάλjιτ = ἡ ράχη τοῦ βουνοῦ.

κουρρίσ-dάλjε̣-ι ἀρσ. κουρρίσ-dάλjε̣-α θηλ. = καμπούρης.

κουρρούσ-ούσ-ούσ· ρ. ἐνερ. σκύπτω τινα, κάμνω νὰ σκύψῃ· ἀόρ. κουρρούσα-ε-ι μετοχ. κουρρούσε̣ καὶ κουρρούσουνε̣ [συγκρ. κυρτὸς] ἴδ. κουρρσ-ζι. — τὸ μέσον = κουρρούσεμ = σκύπτω ἐγώ.

κουσε̣ρί-α (τ. budi) πληθ. κουσε̣ρίτε̣ = ληστεία· ἐκ τοῦ κουσσάρ-ι κουσάρε̣τε̣ = ληστής [Ἰταλ. cossaro].

κουσε̣ρίσ̈τ = κουρσε̣ρίσ̈τ = ληστρικῶς.

κουσε̣ρόνj = κουρσε̣ρόνj = ληστεύω.

κουσί-α πληθ. κουσῖτε̣ = τὸ κουσὶ (κοινῶς) (χάλκινον ἀγγεῖον).

κούσπουλ-ι = ἀνάπηρος, παράλυτος [τουρκ. γjυτρύμ].

BKSH

κουσ̈ : ἀντων. ἐρωτ. (γεν. ἀρσ. καὶ θηλ.) Ὀν κουσ̈ = τίς; γεν. κουjτ = τίνος, δοτ. κουjτ = τίνι, αἰτ. κᾶ (γ) καὶ κε̱ (τ) = ὁ πληθ. ἀριθ. λείπει).

κουσ̈ : Ἀντων ἀναφορικὴ [Λατ. qui, quis] (γέν. ἀρσ. καὶ θηλ.) Ὀνομ. κουσ̈ = ὅστις — ἥτις, γεν. κουjτ = οὗτινος ἧστινος, δοτ. κουjτ = ᾧτινι, ᾗτινι αἰτ. κᾶ (γ) καὶ κε̱ (τ) ὅντινα, ἥντινα.

κουσ̈ρῖν ι (γ), κουσ̈ρῖ - ρι (τ) πληθ. κουσρίντε̱ = ἐξάδελφος. — ιμ κουσ̈ρί, υτ κουσρῖ, ι κουσ̈ρῖνι καὶ ι κουσ̈ρῖρι = ὁ ἐξάδελφός μου, σου, αὐτοῦ. — έμε κουσ̈ρῖνε̱ καὶ ίμε κουσ̈ρίρε̱, jοτ κουσρίνε̱ καὶ jοτ κουσρίρε̱, ε κουσρῖνα καὶ ε κουσρίρα = ἡ ἐξαδέλφη μου, σου, αὐτοῦ· κουσ̈ρῖν' ι πάρε̱ = πρῶτος ἐξάδελφος, κουσ̈ρίν' ι dύτε̱ = δεύτερος ἐξάδελφος, κουσ̈ρῖν' ι τρίτε̱ = τρίτος ἐξάδελφος.

κουσ̈ρίνε̱-α (γ), κουσ̈ρίρε̱-α (τ) πληθ. κουσ̈ρίνατε̱ — κουσ̈ρίρατε̱ = ἡ ἐξαδέλφη.

κούσ̈τ-ι (Σ. — Τυραν. - Κροῦjα) = τάξιμον εἰς τὰ θεῖα· καὶ κούσ̈τρε̱ - α (τ), κουσ̈τίμ-ι (budi, Σ - γ.) (Ἰταλ. voto, Τουρκ. καούλ). — ε λjίδιμ με καούλ.

κουσ̈τίμ-ι (budi Σ. γ.) = τὸ τάξιμον εἰς τὰ ἱερά, εἰς τὰ θεῖα· καὶ κᾶμ bᾶμ κουσ̈τ = ἔταξα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἢ εἰς πρᾶξιν θρησκευτικήν.

κουσ̈τόνεμ-όχεμ (budi) (συντασ. μετὰ γεν.). — ι κουσ̈τόνεμ Τινε̱ζότ (budi) = κάμνω τάξιμον εἰς τὸν θεόν.

κουστόνj (γ) [Λατ. costo — are] = κωστίζω, τιμῶμαι· ἴδ. βε̱λjέj, βε̱jέj, κε̱νdρόj, bένj. — σα κουσ̈τόν κέjό γjᾶ; = πόσον, τιμᾶται, ἀξίζει, κωστίζει τοῦτο τὸ πρᾶγμα;

κουσ̈τρε̱ (τ) = κούσ̈τ-ι = τάξιμον.

κουτ : — ἐπιφώνημα (ἐπὶ σκύλων) λέγουσι κούτ! κούτ! κούρ νdιέλε̱νε̱ κjέντε̱.

κουτ-ι = πῆχυς πληθ. κούτ.

κούτε̱-α καὶ κούτσε̱-α πληθ. α-τε̱ = σκύλαξ, κουτάβι τοῦ σκυλιοῦ κοινῶς.

κουτουλjίσ (Ἀργυρ.) ρ. ἐνεργ. ἴδ. ρρουκουλέj.

κουτουλjίσ̈τε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κουτουλjίσ̈τατε̱ = τὸ γουδὶ (κυρίως ξύλινον).

κουτουρίσ : ρημ. ? ? ? = συμπεραίνω, εἰκάζω.

κουτουρτσ̈ί-ου ? ? ? = εἰκοτολόγος, ὁ ὁμιλῶν κατ' εἰκασίαν.

κουτρόβε-ja: πληθ. κουτρόβετε̣. ἴδ. σ̈τᾱμε̣-α.
κουτροβαdσ̈ί-ου (Τυραν.) (μὲ κατάληξιν Τουρκ.) ἴδ. σ̈τε̣μbᾱρ-ι (τ).
κουφῖ-νι (γ) πληθ. κουφίνjτε̣ = σύνορον, μεθόριον βε̣ κουφῖ = ὁροθετῶ.
κουφόμε̣-α, γουφόμε̣-α πληθ. α-τε̣ κοῦφος, κούφιος τόπος, 2) τὸ πτῶμα νεκροῦ (ὡς κούφιον ἄνευ ψυχῆς) ἴδ. κέρμε̣-α καὶ κουρμ-ι ἢ τρούπ-ι = τὸ σῶμα (τοῦ ζῶντος).
κούχεμ (γ) ρ. οὐδ. = συγκαίομαι (κοινῶς). — μίσ̈τ' ε φόσ̈νjε̣σε̣ κούχε̣τε̣ = τὰ κρέατα τοῦ βρέφους συγκαίονται.
κουdσόj (γ) ἴδ. κουτσόνj = τολμῶ.
κουdσίμ-ι = κουτσίμ-ι = τόλμη.
κούτσε̣-α (Σ) = κούτε̣-α πληθ. κούτσατε̣.
κούτσ-κε̣-α (Περμέτ.) πληθ. κούτσ-κατε̣ = ἀγγεῖόν τι μὲ χεροῦλι.
κουdσίμ-ι = τόλμη πληθ. ε-τε̣ καὶ γουτσίμ-ι, γουdσίμ-ι.
κουτσιμτᾶρ-ι πληθ. κουτσιμτάρετε̣ = τολμηρός.
κουτσιμτάρε-ja πληθ. κουτσιμτάρετε̣ = τολμηρά· καὶ κουdσιμτάρ-ι, γουτσιμτάρ-ι, γουdσιμτᾶρ-ι πληθ. ε-τε̣.
κουτσόνj (budi), κουdσόj (γ), γουτσόj (τ) γουdσόj (γ), γε̣ζὸj (Τυρ.) (γάσ-ζι) = τολμῶ [γραικ. κουτάω] κουτσόνj ε bάνj ζέμε̣ρε̣ (budi) = τολμῶ. — σ' κουτσόνj τε̣ bένjε̣ φάρε̣ γjέjε = σ' γε̣ζόν με bᾱμ φάρε̣ γjᾱjε (Τυρ.) = δὲν τολμᾷ νὰ κάμῃ τίποτε.
κούτσ̈ ἐπιφώνημ. (ἐπὶ σκύλων) ὅταν διώχνουσι τοὺς σκύλους (Τουρκ. ὀσ̈τ).
κράλj-ι πληθ κράλjατε̣ (γ) καὶ κράλjετε̣ (τ) = βασιλεὺς ἴδ. ρίγε̣-α, μbρέτι-ι.
κρακουρίνε̣-α πληθ. κρακουρίνατε̣ ἴδ. καρκουρίνε̣-α.
κράνdε-ja πληθ. κράνdετε̣ = πλjάτσ̈-κε̣-α καὶ κράνdεjε-jα (Σ), κρένdε-jα (Περμέτ.), νjῑ τσόπε̣ dροῦνι. — dέγα dροῦρι πρέρα με γέθε. ἴδ. καρθῖ-α (Ἐλβασ.) σ̈κάρπε̣-α.
κράνθ-ι (γ) = γjέθε τε̣ βόγελjα κjε̣ τσέλj dροῦνι, α αjὸ γέθεjα ε βόγε̣λjε̣ ποσᾱ dέλj πρὲj σῦθιτ.
κραουτύρε̣-α (budi) πληθ. κραουτύρατε̣ ἴδ. κρεατύρε̣-α.
κριέσε̣-α πληθ. κριέσατε̣ = πλάσις.
κράπ-ι (Σ) πληθ. κράπατε̣ = εἶδος ἰχθύος.
κρασίτ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) ρ. = κλαδεύω· καὶ κραστίτ-ίτ-ίτ. (Περμέτ.) ἀορ. κρασίτα, μετχ. κρασίτουρε̣. — τὸ παθ. κρασίτεμ, κραστίτεμ (Περμ).

BVSH

κρασταβέτσ-ι πληθ. κρασταβέτσατε̱. ἴδ. καστραβέτσ-ι = ἀγγοῦρι.

κραδόj (γ) = παραβάλλω, συγκρίνω.

κράχ̌-ου (τ. bogdan) πληθ. κράχ̌ετε̱.— καὶ κράχ̌-ι (Σ) πληθ. κρά χ̌ατε̱ = βραχίων.— ι απ κραχ̌ = τὸν ὑποστηρίζω, τὸν βοηθῶ. — ι dάλj κράχ̌ = τὸν ὑπερασπίζομαι.— κᾶμ κραχ̌ = ἔχω προστασίαν· προστατεύομαι κοινῶς ἔχω πλάτην.— ε μάρ̣ρ̣ νdε̱ κράχ̌ε̱ = τὸν σηκόνω εἰς τοὺς βραχίονας.— νjε̱ κρὰχ̌ bᾱρ = σᾶ bαρ̣ μὲρ̣ρ̣ κράχ̌ου. 2) κράχ̌-ου = πτέρυξ-γος καὶ φλjέτε̱-α (γ) = ἡ πτέρυξ.

κράχ̌α-θάτρε̱-α (Ἔλβασ.) πληθ. κράχ̌α-θάτρατε̱ = εἶδος ἱέρακος λίαν ἰσχυροῦ ὅστις συνήθως σκοτόνει τὰ πτηνὰ κτυπῶν διὰ τῶν πτερύγων, νjε̱ φάρε̱ σκjιφτέρι κjι ι κᾶ κράχ̌ατε̱ ποσὶ θάdε̱ κραχ̌αθραdρα ι βρ̣ὲτ ζόκjτε̱ με κράχ̌α εδε ι χ̌α, πο σκjιφτέρι ι ζὲ ζόκjτε̱ φλjουτουρίμθι με θόνj εδὲ ι νdούκ με σκjούπινε̱.

κράχ̌αν-ι καὶ *κράχ̌ε̱ν-ι* (γ), κρ̣έχ̌ε̱ρ̣-ι (τ) = τὸ κτένι.

κραχ̌ανοῦερ-όρι (γ) [κράχ̌αν-ι] = τὸ στῆθος.— καὶ κραχ̌ανοῦρ-όρι (συνηρ. γ), κραχ̌ε̱νοῦερ-όρι (bogdan κράχ̌ε̱ν-ι) κραχ̌ε̱νούρ-όρι (συνηρ.) κραχ̌ε̱ρούαρ-όρι [κρέχ̌ε̱ρ-ι] πληθ. κραχ̌ανέρ̣ε̱τε̱, κραχ̌ενόρ̣ε̱τε̱ (γ), κραχ̌ερόρ̣ε̱τε̱ (τ).

κραχ̌αδόj (Τυρ.-Καβ.) ρ. ἐνερ. = βὲ κρ̣άχ̌α με κράχ̌α· dο με θένε̱ bὰj σινjινjί (= παραβάλλω [μεταφορ.]).

κρεατύρ̣ε̱-α (budi-bogdan) πληθ. κρεατόρατε̱ = πλάσμα καὶ κριετύρ̣ε̱-α (γ), κρίεσε̱-α (γ) = πλάσις, δημιούργημα.

κρέδεμ (Βεράτ.) καὶ κρίδεμ, ξ̌ύτεμ (γ) = βουτῶ (ἐγώ).

κρέθ καὶ ξ̌ύσ-ύτ-ύτ (γ) = βουτῶ ἄλλον.

κρέjτ (Dίβρα-Τετόβα) = κρύε-κε̱πούτε̱ (Σ), = φάρε (τ) = ὁλοτελῶς, παντελῶς, ὅλως διόλου (κοινῶς).

κρεμαστᾶρ-ι (Ἔλβασ.) πληθ. κρεμαστάρ̣ε̱τε̱ [Ἑλλην. κρεμαστήριον] ἴδ. βαργόρ-ι βαργούε-ονι (Σ).

κρε̱μῖλ-ι (τ) πληθ. κρε̱μίjτε̱ ἴδ. κερμῖλ-ι = κοχλίας.

(ε) *κρέμτε-jα* (τ) = τε̱ κρέμτετε̱ = φέστε̱-α πληθ. φέστατε̱ = ἑορτή. dίτ'ε κρέμτε = ἑορτάσιμος ἡμέρα ἀντίθ. dίτε̱ πουνε̱τόρε.

κρε̱μτόνj (τ) ρ. = ἑορτάζω καὶ φεστόj (Σ. γεγ.)

κρενάjε-jα (γ) πληθ. κρενάjετε̱ = τὸ ἐπάνω μέρος τόπου τινός, τὸ ἐκ τῆς κεφαλῆς μέρος τόπου τινός.

BKSH

κρένdε-jα (Περμέτ.) πληθ. κρένdετε̱ = κράνdε-jα = γjέθε-jα

κρέπ-ι (Μιρεdίτα) ἴδ. σ̈κρέπ-ι.

κρε̱πίj ρημ. [κρύπε̱-α] καὶ κε̱ρπίj = τρώγω μεζελίκια διὰ νὰ πίνω τὸ κρασί. — μεσ. κρε̱πίτεμ, κε̱ρπίτεμ.

κρέρε̱-τε̱ (Περμέτ.) ἴδ. δρῖ-α (Ἀργυρ.) = κλήματα.

κρεσ̈μόj = νηστεύω.

κρεσ̈μόνj (budi) ρ. ἐνερ. = χρίω τινά· καὶ βojój (Σ) = λαδόνω.

κρεσ̈μόνεμ (budi) βojóχεμ (Σ) παθ. τοῦ προηγ.

(τε̱) *κρεσ̈μούεμ-ιτε̱* = τὸ χρῖσμα.

κρέσ̈ε̱-α (τ) πληθ. κρέσ̈ατε̱ κρέφσ̈ε̱-α (Βεράτ.) ἴδ. κρέσ̈τε̱-α = θρίξ.

κρέσ̈ε̱με̱τε̱ (γ) ἴδ. κε̱ρέσε̱με̱τε̱ καὶ κρεσ̈με̱τε̱· mbᾶ κε̱ρέσ̈με̱ = νηστεύω.

κρεσ̈ε̱μόρε-jα· ἴδ. κε̱ρεσ̈ε̱μόρε-jα· πληθ. κρεσ̈μόρετε̱ = σαρακοστιανός.

κρεσ̈πε̱ρόνj (τ) ρ. ἐνερ. = νγρέχ̈ κjίμετε̱ σί μάτσεjα α σι κjένι, ὅταν θυμόνωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν. — τό μεσ. κρεσ̈πε̱ρόνεμ.

κρέσ̈τε̱-α = κjίμε τ' ασ̈πε̱ρα σι τε̱ dέρριτ. — σί κρέσ̈τ' ε γjέλjιτ dέτιτ κjε̱ κα̃ νdε̱ γούσ̈ε̱τ· 2) ἡ ξύστρα τοῦ ἀλόγου μὲ τὴν ὁποίαν ξύουν τὸ ἄλογον. — καὶ κρεφσ̈ε̱-α (Βεράτ.) κρέσ̈ε̱-α (τ). — κρέσ̈τ' ε θιουτ, κρέσ̈τ' ε γjέλjιτ dέτιτ, κρεσ̈τ' ε πράσιτ' κρέσ̈τ' ε κjέπε̱σε̱ κ.τ.λ.

(ι-ε) *κρέσ̈τενε̱-ι-α* καὶ *κρε̱σ̈τρέρε̱-ι α* (τ) ἴδ. γε̱σ̈τένε̱ (γ), γε̱στέρε̱ (τ).

κρε̱σ̈τε̱νίμ (γ), κρε̱σ̈τε̱ρίμ (τ) = χριστιανισμός.

κρέφ· ρ. (γ) ἴδ. κρεχ̈ ρ. = κτενίζω.

κρέφσ̈ε̱-α ἴδ. κρέσ̈τε̱-α = τραχεῖα θρίξ, γουρουνότριχα.

κρέχ̈ (γ. τ.) = κτενίζω [συγκρ. κλώθω].

κρέχ̈ερ-ι (τ) ἴδ. κράχ̈εν-ι (γ) = κτένι.

κρετσάσ-έτ-έτ = ἴδ. κε̱ρτσάσ-έτ-έτ ρ. = κροτῶ.

κριέσε̱-α πληθ. κριέσατε̱ [κριόj] (γ) = δημιούργημα πλάσις, γένεσις.

κριεσε̱τάρ-άρι πληθ. άρε̱-τε̱ ἀρσ. (γ) = δημιουργὸς πλάστης. — κριεσε̱τάρε-jα πληθ. άρε̱-τε̱ θηλ. καὶ κριετάρ-άρι ἀρσ. κριετάρε-jα θηλ. (γ), καὶ κριούεσ-ι (budi, bogdan — γεγ.) πληθ. κριούεσιτε̱.

κρίθμε̱-α (Τυραν.) πληθ. κρίθματε̱ καὶ κλjίθμε̱-α πληθ κλjίθματε̱ = κραυγή.

κρίνε̱-α πληθ. κρίνατε̱ = τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν· κρίν ε bljέτε̱σε̱ ρα̃ mbε̱ dροῦτ = τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ δένδρου.

κριούεσ-ι (budi — bogdan — γεγ.) πληθ. κριούεσιτε̱ = κριετάρ-ι.

BKSH

κριό/-όνj (γ. budi — bogdan) = δημιουργῶ, πλάττω. — παθ. κριόχεμ-όνεμ· δημιουργοῦμαι, πλάττομαι· ἐν τῇ φράσει μος ου κριόφτε̱ ι κε̱τίλε̱ νjερῖ = νὰ μὴ δημιουργηθῇ τοιοῦτος ἄνθρωπος (ἐννοεῖται κακός).

κρίπ-ι (bogdan) = φλjόκ-ου ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς· με κρίπ ρρούεμ = μὲ ξυρισμένα μαλλιά, νγρέ πε̱ρ κρίπ (bogdan) = νγρὲ πὲρ φλjόκε̱σ̈ = τὸν σηκόνω ἀπὸ τὰ μαλλιά, δηλ. ἀπὸ τὴν κόμην.

κριπ-ζῖ-ου: πληθ. κρίπ-ζέστε̱· κριπ-ζέζε̱-α θηλ. κρίπε̱-α (τ) ἴδ. κρύπε̱-α (γ) = ἅλας, ἁλάτι.

κρίπ: (τ) ρημ. ἴδ. κρυπ (γ) ρ. = ἁλατίζω.

κριπε̱σόj (τ) ρ. ἴδ. κρυπε̱σόj (γ) ρ. καὶ κριπόj = κρύπ ρ. = ἁλατίζω.

κρίπεμ = κρύπεμ, κριπε̱σόνεμ = κρυπε̱σόχεμ κριπόνεμ ἴδ. κρίπεμ ἴδ. κρύπεμ. = ἁλατίζομαι.

κριπε̱σίρε̱-α (τ) ἴδ. σ̈ε̱λίρε̱-α (τ) καὶ σ̈ελίνε̱-α (γ) = ἁρμύρα.

κρίσ-ίσ-ίσ: ρ. κοινῶς ραγίζω· ὡς κρίσι κjέλjκjεjα ἐρράγισε τὸ γυαλὶ κοινῶς· 2) κρίσ = κροτῶ, κάμνω κρότον κρίσι πούσ̈κα = ἐπυρσοκρότησε τὸ πυροβόλον· ἔκαμε κρότον τὸ πυροβόλον· ἀόρ. κρίσα-ε-ι· μετοχ. κρίσε̱, κρίσουνε̱ (γ), κρίσουρε̱ (τ).

κρίσε̱-α πληθ. κρίσατε̱ = ράγισμα κοινῶς κρίσμε̱-α πληθ. κρίσματε̱ = κρότος.

κρίφεμ (γ) παθ. τοῦ ρ. κρέφ. (γ) κρίχεμ (τ. γ. Σ.) μεσ. ρ. = κτενίζομαι.

κρίτσμε̱-α πληθ. κρίτσματε̱ = κρίσμε̱-α = κρότος.

κρόενετε̱ (budi) πληθ. τοῦ κρούα-όϊ = αἱ βρύσεις.

κρόμε̱-α πληθ. κρόματε̱ = ἡ λέπρα καὶ σβέbε-jα [ἴδ. κρούαj] ἴδ. στρόκε̱-α.

κρομόσεμ = με̱ dέλj κρόμα : (Σ) = λεπριάζω.

κρομόσ-ζι (γ) καὶ *κρομόσ̈-ι* = αὐ κjι κα κρόμε̱νε̱ = λεπρός.

κρονγῖλ-ι (Περμέτ.) πληθ. κρονγjίjτε̱ = βάργετ ε άκουλιτ κjε̱ βάρενε̱ νε̱ πε̱ρ τιέγουλατ = κρύσταλλα.

κρότσ̈-ι (Ἀργυρ.) πληθ. κρότσ̈ετε̱ ἴδ. κε̱ρρίτσ̈-ι (Βεράτ.) = πῶλος ὄνου.

Κροῦ-jα γεν. Κροῦσε̱, αἰτ. Κροῦνε̱ = πόλις τῆς Ἀλβανίας ἡ πατρὶς τοῦ Σκενδὲρ μπεη· ἡ Κρόϊα.

κροῦα-όϊ = βρύσις, πληθ. κρόνjτε̱ = βρύσις. κρουνός· καὶ κρούε-οϊ πληθ. κρόνjτε̱ καὶ κροένετε̱ (budi), κροῦ-οϊ (συνηρ.) πληθ. κρόνjτε̱.

BKSH

κρούανj (τ) ρ. ἐνερ. [ἑλλην. κνάω] = ξύω καὶ κρύιj (γ) κρούj (συνῃρ.) κρούανj, κρύετε = ξύνω τὴν κεφαλὴν [συγκρ. σ̈κρούανj, γερρύενj, γερρίτσ, γερδίτσ̈].

κρούχεμ: παθ. = ξύομαι.

κρούνdε-α πληθ. κρούνdετε (Βεράτ) = πίτουρα χονδρὰ με τε τράσ̈α σε χίμετε· ἐνῷ χίμετε (Βεράτ.) = πίτουρα ψιλὰ (με τε χόλα σε κρούνdετε.) χίμετε (Καβάjα, Τυρ. Κρούjα).

κρούσπουλ-ι (γεγ. Βεράτ.) = ἀνάπηρος· (τουρ. γjυτρύμ.) ἐν τῇ φράσει Ζότι τε bέφτε κρούσπουλ. (ἐλβασ). ἴδ. γορούτσ-ι = καμπούρης.

κροῦσ̈κ-ου πληθ. κρούσκj-τε = συμπέθερος.

κρούσ̈κε α πληθ. κρούσ̈κατε = συμπεθέρα.

κρουσ̈κjῖ-α = συμπεθεριὰ κοιν. bᾶj κρουσ̈κῖ = συμπεθεριάζω, συμπεθερολογῶ.

κρύε καὶ *κρέjι*, γεν. κρέjιτ, αἰτ. κρύετε ἀφαιρ. κρέjιτ. καὶ κρύετε οὐδ. ἡ γεν. κρέjιτ, αἰτ. κρύετε, ἀφαιρ. κρέjιτ. πληθ. κρένετε καὶ κρέρετε (τ). κλητ. ἑνικ. ο κρύε· πληθ. ο κρένε (γ), ο κρέρε (τ)· ἀφαιρ. κρένεσ̈ (γ) κρέρεσ̈ 1) = κεφαλή· 2) ἀρχή, 3) ἀρχηγός, 4) κεφάλαιον. νjε κίντ κρέρε δε̃ν (ἐπὶ ζώων) = ἑκατὸν πρόβατα· νjε κιντ κρέρε δῖ, λjόπε κ.τ.λ. = ἑκατὸν αἶγες, ἀγελάδες κ.τ.λ. ν' κρύετ = εἰς τὴν ἀρχὴν (budi)· κρέρετ ε φάραβετ = οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν· με δεμπ κρύετε, dόρα, κέμbα, βέσ̈ι, σῦρι, κ.τ.λ. = μὲ πονεῖ ἡ κεφαλή, ἡ χείρ, ὁ πούς, τὸ οὖς, ὁ ὀφθαλμὸς κ.τ.λ. έσ̈τε κρύε mbε βέτε = εἶναι αὐτοκέφαλος, ἀνεξάρτητος· mbε κρύε τε τιj = πράττει αὐτοκεφάλως, ἀνεξαρτήτως· mbε κρύετ = εἰς τὴν κορυφήν· mbι κρύετ = ἐπὶ κεφαλῆς· νdε κρύετ τε μεσάλεσε = εἰς τὴν κορυφήν· ἀντιθ. *νdε* φούντ, νdε bίσ̈τ = εἰς τὸ τέλος κρέρετ' ε Σκjιπερίσε = οἱ ἀρχηγοὶ τῆς 'Αλβανίας· κρύετ' ε πούνεσε = ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔργου· 2) ὁ πρωταίτιος. — κρύετ' ε λjούμιτ = ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ· ἴδ. γούρρε-α. — λjούμι 'Ερζένιτ ε κᾶ κρύετε νdε Σεμμερῖ α νdε Σενγjέρκj = πηγάζει. — κᾶ κρύε τε λjάρτε = εἶναι ἀπειθής — με κρύε ν' dόρε = ριψοκίνδυνος, ἐπικινδύνως· νγρὲ κρύε = ἐπαναστατῶ. — νοῦκε dέλj mbε κρύε = δὲν ἀποπερατοῦται· κοιν. δὲν ἐβγαίνει εἰς τὸ κεφάλι. — κjισ mbε κρύε, νdσιὲρ mbε κρύε = ἀποπερατῶ· ἀντιθ. φούντ-dι, bισ̈τ-ι = τέλος, οὐρά.

κρύε-jα (Περμέτ.) = ἡ κεφαλὴ γενικῶς· ἡ γεν. κρύεσε αἰτ. κρύενε.

κρύε-άρτε̱ζε̱-α πληθ — ζατε̱ = τὸ καρδαρίνι καὶ ζοκ-ρρε̱φέσ̈κου (τυραν.).
κρύε-βότε̱ρε̱-α (γ) = κρύετ' ε βότε̱ρε̱σε̱: ρρι νdε̱ κρύε-βότε̱ρε̱ = ρρι νdε̱ κρύε τε̱ βότε̱ρε̱σε̱ (ἐπὶ πρωτοκαθεδρίας).
κρύε-bαρέ-jα = αὖ κjε̱ ε κᾰ κρύετε̱ σα νjὲ bαρρέ.
κρύε-διέτε̱σ-ι = δέκαρχος.
κρύε-κε̱πούτε̱ (Σ) ἐπίρ. ἴδ. κρὲjτ (Dίbρ-Τετόbα) = ἀκέφαλος.
κρύε-κούνγουλ-ι = αὖ κjε̱ ε κᾰ κρύενε̱ ποσὶ κούνγουλ.
κρύε-κούνγουλ-ρρουμbουλάκ-ου = στρογγυλοκολοκινθοκέφαλος.
κρύε-κίνdε̱σ-ι = ἑκατόνταρχος.
κρύε-κjυτὲτ = ἡ πρωτεύουσα.
κρύε-λjάρτε̱-ι-α (τ) ἴδ. κρυ-νάλjτε̱-ι-α (γ) = ὑπερήφανος, ἀπειθής.
κρύε-γλούφτε̱τᾱρ = πολέμαρχος. πληθ. κρυελjουφτε̱τάρε̱τε̱.
κρύε-μίjε̱σ-ι = χιλίαρχος.
κρύε-μότ-ι = ἀρχιχρονιά.
κρύε-νάλτε̱-ι-α (γ) = ἀπειθὴς καὶ κρύε λjάρτε̱-ι-α (τ).
κρύε-νγούλθι (Ἐλbασ. Καb. Βεράτ.), πιτσανγούλθι (Τυραν.) πιτσινγούλj (Σ. Κροῦjα) = κατακέφαλα. = με κρύε μbε̱ δέτ, ε με κᾶμbε̱ πε̱ρπιέτε̱· ρᾶσ̈ε̱ πιτσινγούλj με κρύε νdε̱ τόκε̱τ (Σ) = ἔπεσα κατακέφαλα εἰς τὴν γῆν.
κρύε-κε̱τσύεμ [κρύε καὶ κε̱τσέj] (budi) μετοχ. ἴδ. Κατηχ. σελ. 13.
κρύε-ούλjε̱τε̱-ι-α = εὐπειθής, ταπεινὸς καὶ κρυεούνjτε̱-ι-α.
κρύε-ουσ̈τε̱τούαρ-όρι (τ) πληθ. κρύε-ουσ̈τε̱τόρε̱τε̱, κρύε-ουσ̈τε̱τούερ-όρι (γ) καὶ συνηρ. κρύε-ουσ̈τετουρ-όρι = ἀρχιστράτηγος.
κρύε-πεσε̱διέτε̱σ-ι = πεντηκόνταρχος.
κρύε-πρίφτ-ι: πληθ. κρύε-πρίφτε̱νιτε̱ (γ) κρυεπρίφτε̱ριτε̱ (τ) = ἀρχιερεύς.
κρύεj: (γ. τ) ρ. ἐνερ. [κρύε-τε̱] = ἀποπερατόνω, ἀνακεφαλαιόνω, τὸ βγάζω πέρα κοινῶς — κjισ μbε̱ κρύε = νdσιέρ μbε̱ κρύε. ἀορ. κρέbαε-ου. — μετοχ. κρύεμ καὶ κρῦμ (γ), κρύερε̱ (τ).
κρύθ (Ἐλbασ.) ρ. ἐνερ. ἀορ. κρύδα-ε-ι. — μετχ. κρύδε̱ καὶ κρύδουνε̱. ἐν τῇ φράσει jα κρύδι παράτε̱ = τοῦ τὰ σούφρωσε τὰ χρήματα κοιν. — jα μόρι παράτε̱ τε̱ τε̱ρα νγα dσ̈έπι πα ε νdιέρε̱ = τοῦ τ' ἅρπαξεν ὅλα τὰ χρήματα ἀπ' τὴ τσέπι ἀνεπαισθήτως. — (κουρ βέτε νdόνjε̱ πας κούρbασ̈ α πας κάρτε̱ρασ̈ (bιdσ̈όζιτ)).

BKSH

κρύκj-ι [Λατ. crux] πληθ. κρύκjετε̱ καὶ κρύκjε-jα, (budi) κρύκjε-α (budi) = σταυρός.— bένj κρύκj = κάμνω τὸν σταυρόν.

κρύκj καὶ κρύκjαζε̱ ἐπιρ. = σταυροειδῶς, σταυρωτά.— ρρῖ κᾶμbε (ἢ κέμbε̱) (τ) κρύκj = κάθημαι σταυροπόδι.— ε πρέου κρύκj = τὸν ἔκοψε σταυρωτά.

κρύκjε-jα πληθ. κρύκjετε̱ = σταυρωτή. ούδε̱ κρύκjε = σταυροδρόμιον, δρόμος σταυρωτός.— νάπε̱ κρύκjε = μανδήλιον σταυρωτόν, κομμένον σταυροειδῶς.

κρυκjάσ ('Αργυρ.) ρ. ἴδ. κρυκjε̱ζόj (γ) = διασταυρῶ.

κρυκjάσεμ ('Αργυρ.) ἴδ. κρυκjε̱ζόχ̇εμ (γ) = διασταυροῦμαι.

κρυκjε̱ζόj (γ) ρ. ἐνερ. = σταυρόνω καὶ κρυκjε̱σόνj (Περμέτ.)— κρυκjε̱-ζόχ̇εμ (γ) παθ = σταυρόνομαι καὶ κρυκjε̱σόνεμ (Περμέτ).

κρυμbόσεμ (γ) ρ. οὐδ. = σκουληκιάζω. = ζᾶ κρίμbα = πιάνω σκουλήκια.

κρύκjεζατε̱ πληθ. (Σ) [λέξις ἀνατομική].— κρύκjεζατ' ε κουρρίζιτ (Σ) = ἴδ. κε̱ρbίσ̈τετε̱ = ἱερὸν ὀστοῦν.

κρύμπ-bι πληθ. κρύμbατε̱ (γ. τ. bogdan) = σκώληξ, [σύγκρινον κράμβη].

κρύπε̱-α (γ) (ὄνομα περιληπτικὸν) = ἅλας, ἁλάτι κοινῶς.

κρύπ καὶ κρύπι (γ) καὶ *κρυπε̱σόj* = ἁλατίζω.

κρύπεμ καὶ κρυπε̱σόχ̇εμ = ἁλατίζομαι.

κὺ καὶ κύj (γ. τ) ἀντων. δεικτ. = οὗτος ἴδ. αὐ = αὐτός· γεν. κε̱τίj ἢ κετί, αἰτ. κε̱τᾶ (γ) κε̱τέ (τ), ὀν. πληθ. κε̱τά, γεν. κε̱τύνεbε (γ) καὶ κε̱τύρεbε (τ) ἀφαιρ. κε̱σίσ̈ = ἐκ τούτων.

κύτσ̈, κύτσ̈, κύτσ̈ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = κλειδόνω. — κύτσ̈ιμε̱, κύτσ̈νι, κύτσ̈νιjε̱νε̱ = κλειδόνομεν-ετε-ουσι.

κυτσ̈ε̱νίτσε̱-α πληθ. α-τε̱ = κjυτσ̈ε̱νίτσε̱-α = κλειδαρία.

Kj

(ὑγρὸν ἢ ὀδοντοπρόφερτον).

κjάζ̆νε̱-α (Dίbρα) = ὄαjάκ-ου ὃ ἰδ. πληθ. κjάζ̆νατε̱ = ἐριοῦχον ὕφασμα.

κjάj = κλjάj (Τσ̈αμ.) ἀορ. κjάbα-ε-ου· μετχ. κjάρε̱ (τ) καὶ κjάμ (γ) = κλαίω. 2) κjὰj μbε̱ τε̱ (γ. Κροῦjα) = ἐγκαλῶ, ἐνάγω.

κjάνdρε̱-α (γ) (bogdan) πληθ. κjάνdρατε̱ = κένdρε̱-α (τ) = τὸ κέντρον.

κjᾶνε̱ (bogdan) ἴδ. κjένε̱ μτχ. τοῦ ρ. jάμ. — καὶ κjᾶνε̱ (τ. Jακόβα) μτχ. — jὰμ ε κᾶνε̱ = κὰμ κjένε̱.

(τε̱) *κjάνε̱τε̱* (bogdan) ἴδ. τε̱ κjένε̱τε̱ = ἡ ὕπαρξις, τὸ εἶναι.

κjάπε̱-α (Καβ.) πληθ. κjάπατε̱ = μάνδαλος = κjάπε̱-α καὶ = κjάπε̱-α (Καβ.), μανdάλ-ι (Ἐλβάσ.) καταπῖ-α (Βεράτ.) πληθ. καταπίτε̱, κλjάjκε̱-α (Πε̱ρτελjα) πληθ. κλάjκατε̱.

κjάρκε-jα (Ἐλβάσ.) πληθ. κjάρκετε̱ = ζόρρε̱τ' ε τράϊσα με διάμε̱.

κjάρκ ἐπιρ. [Λατ. circa] = πέριξ κύκλῳ· ἴδ. ρρεθ, ρρότουλε̱, τόρρε̱ καὶ πε̱ρκjάρκ. — κjαρκ-πε̱ρκjάρκ = γύρω τριγύρω. — πο ι βίνj πε̱ρκjάρκ τ' α ζᾶ = τὸν τριγυρίζω νὰ τὸν πιάσω.

κjαρκόj καὶ κε̱ρθουλόνj (Βεράτ.) κε̱ρθε̱λόνj (τ), ρρεθόj (Σ) = περικυκλόνω· τὸ παθ. κjαρκόχ̱εμ, κε̱ρθουλόνεμ. ρρεθόχ̱εμ (Σ).

κjάρτε̱-α (τ. bogdan) = ἔλεγχος, ἐπίπληξις, μάλωμα (Τουρκ. καβγά) πληθ. κjάρτα-τε̱

κjαρτόj (bogdan) ρ. = ἐπιπλήττω, ἐλέγχω ψέγω τινά· καὶ κjε̱ρτόνj-οj (τ) [Ἑλλην. κερτομέως].

κjαρτόχ̱εμ (bogdan) κε̱ρνόνεμ (τ. budi) παθ. = ἐπιπλήττομαι, ἐλέγχομαι, ψέγομαι.

κjάρρ-ι πληθ. κjάρρατε̱ = εἶδος ἀγρίου δένδρου.

κjαρρίστε̱-α = βέντ πλjōτ με κjάρρα πληθ. κjαρρίστατε̱.

(ι-ε-τε̱) *κjάρρτε̱* ἐπιθ. = πρεj κjάρρι.

κjάσ (γ) ρ. ἐνερ. = λjαργόj = ἀποχωρίζω τινά. κjάσεμ (γ) παθ. = λjαργόχ̱εμ = ἀποχωρίζομαι· κjάσου μbε̱ νj' άνε̱ (γ) = λjαργόχ̱ου μbε νj' ανε̱ (τ) = ἀποχωρίσθητι.

κjάσ (τ) ρ. ἐνερ. = αφρόνj πλησιάζω τινα κjάσεμ (τ) παθ. = αφρόνεμ = πλησιάζω· κjάσου τχ̱ού (τ) = αφρόνου· κjάσου τούτjε (τ) = λjαργόνου.

κjάσε̱-α (Κρουjα) = ταλαγάνε-jα, γούνε̱-α πληθ. κjάσατε̱.

κjασέ-jα (Βεράτ.) = μέτρον χωρητικότητος 30 ὀκάδων· ἐν Αὐλῶνι καὶ Πρεμετῇ 40 ὀκάδων πληθ. κjασέτε̱.

κjάφε̱-α πληθ. κjάφατε̱ = λαιμός· κjάφ' ε μάλjῑτ. — μος με̱ μερρ νdε̱ κjαφε̱ = μή με πέρνεις στὸν λαιμό = μὴ μὲ ἀδικεῖς· με̱ ρα νdε̱ κjάφε̱ = με̱ νγάου πα ι bέρε̱ γjέ. — ε λjε̱ νdε̱ κjάφε τένdε· τὸν ἀφίνω εἰς τὴν

BKSH

ψυχήν σου.—κȩπούτ κjάφȩνȩ κȩνdύ = γρεμίσου ἀπ' ἐδῶ· ρρόκ νdȩ κjάφετ = ἐναγκαλίζω· ρρόκεμι νdȩ κjάφετ = ἐναγκαλιζόμεθα.

κjάφȩ γjάτȩ-ι-α = μακρόλαιμος· κjάφȩ-σ̌κούρτȩνε-ι-α (γ) = κjάφȩ-σ̌κούρτȩρȩ-ι-α = κοντόλαιμος.

*κjάφȩ-τρά*σ̌*ȩ-ι-α* = χονδρόλαιμος.

*κjάφȩ-*χ̌*όλȩ-ι-α* = ψιλόλαιμος.

κjαφόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ρροκ νdȩ κjάφȩ = ἐναγκαλίζω.

κjαφόνεμ (Περμέτ.) παθ. τοῦ προηγ.

*κjά*χ̌*εμ :* (γ. τ.) παθ. τοῦ κjαj.—παραπονοῦμαι ἴδ. κλjάχ̌εμ (τσ̌αμ.).

κjέ (Σ) ἴδ. νjȩ = ἰδού· κjȩ (τ). τσ̌ȩ (γεγ. Ὕδρα—Σπέτσαι) κjι (γ) = ὅστις, ἥτις, ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποία (κοιν. ὅπου) αΰ κjȩ = ἐκεῖνος ὅστις αjό κjȩ = ἐκείνη ἥτις· ατȩ κjȩ (οὐδ.) = ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον· ατά κjȩ = ἐκεῖνοι οἵτινες· ατό κjȩ = ἐκεῖναι αἵτινες.—αΰ κjȩ φλjέτ = ἐκεῖνος ὅστις ὁμιλεῖ, αjό κjȩ φλjέτ = ἐκείνη ἥτις ὁμιλεῖ· ατά τȩ φόλjȩ = αὐτὸ τὸ ὁμιλεῖν.—ατά κjȩ φλjάσȩνȩ, ατό κjȩ φλjάσȩνȩ = ἐκεῖνοι οἵτινες ὁμιλοῦσιν· (κοινῶς = ἐκεῖνος ὁποῦ ἐκείνη ὁποῦ—ἐκεῖνοι ὅπου, ἐκεῖναι ὁποῦ) αΰ κjȩ έσ̌τȩ μȩ ι μαθ σε ούνȩ = ἐκεῖνος ὅστις εἶναι μεγαλύτερός μου· (κοιν. ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι μεγαλύτερός μου)· έσ̌τȩ ζȩ νjερίου κjȩ θερρέτ = εἶναι φωνὴ ἀνθρώπου ὅστις φωνάζει.—2) σημ. ἵνα, διὰ νὰ ὅπως· dȩργούανȩ νjέρȩς κjȩ τα ζῖν' ατȩ = ἔστειλαν ἀνθρώπους διὰ νὰ πιάσωσιν αὐτόν· 3) ἐκ, ἀπό· κjȩ νdȩ τȩ ρῖτ τ' ίμ = ἐκ νεότητός μου κjȩ νγα ƀάρκου ι σ' έμȩσȩ = ἐκ κοιλίας μητρός· κjȩ νdασ̌τί = ἀπὸ τόρα· κjȩ νdȩ μȩνγjές = ἀπὸ τὸ πρωΐ κjȩ νdȩ κρύετ' ȩ χ̌ερȩσȩ = ἐξ ἀρχῆς· κjȩ χ̌έρȩν' ε πάρȩ = ἀπὸ τὴν πρώτην φοράν, ἀπὸ τὴν ἀρχήν· κjȩ κουρ λjέƀα = ἀφ' ὅτου ἐγεννήθην κjε νγα Jανίνα νγερ νdȩ Σκόdρȩ = ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα ἕως τὴν Σκόδραν.

κjȩ-κούρȩ (τ) = πρὸ πολλοῦ· κjι κούρȩ (γ) τσ̌ȩ κούρȩ (γ).—φράσις : ασ̌τού κjȩ θούα (τ) = ἔτσι ὅπου λέγεις.

κjέƀȩσ-ι = εἶδος δένδρου ὡς τὸ πσ̌ικȩ—κάρτε (= εἶδος δένδρου) κjȩζ̌ȩ-α (Κρουjα) κjέ̄-νι (γ) πληθ. κjȩζατȩ.

κjεθ-ι (Καƀ.) ἴδ. κjέ̄-νι (γ) πληθ. κjέθȩτȩ· καὶ κjεθ-δι (Σ) = πλαστῆρι = κjέ̄θ-ι (Βεράτ.) πληθ. κjέθȩτȩ· καὶ κjέχ̌εν-ι πληθ. κjέχ̌να-τȩ = κjέ̄-ρι (τ).

κjέ̄θ : ρῆμα = ψαλιδίζω· ἀόρ. κjέθα-ε ι μετοχ. κjεθȩ κjέθουνȩ (γ) κjέθουρȩ (τ)· κjεθεμ = ψαλιδίζομαι, κείρομαι.

κjέθεμ (Σ), νγέθεμ (Βεράτ. Περμέτ.) ἴδ. ρρε̣κjεθεγ, τε̣ρκjέθεμ. ρ. = ἀνατριχιάζω.

κjέλπ-bι = ἔμπυον (πληθ. κjέλjπνατε̣ (γ) κjέλπρατε̣ (τ) ἄχρηστος).

κjέλjπ ρ. ἐνερ. = βρομῶ τινα· κjέλjbεμ· ρ. οὐδ. = βρομῶ.

κjελjbε̣σίνε̣-α (γ) κjελjbε̣σίρε̣-α (τ) καὶ κjελjbε̣τσίρε̣-α (τ) πληθ. κjελjbε̣σίνατε̣, κjελjbε̣σίρατε̣ κjελbε̣τσίρατε̣ = δυσωδία, βρῶμα.

κjελjbε̣σόνj-όχεμ (γ) ἴδ. κjέλjπbεμ = ἀπόζω, βρωμῶ.

κjελjbε̣σ-ι εἶδος ζώου (ποσὶ σ̈κjαρθ ι μάθ, σα νjε̣ γjύμε̣σε̣ μάτσ̈εjε· πληθ. κjέλjbε̣σιτε̣.

κjελjενdρύσ̈ε-jα (Περμέτ.) πληθ. κjελjενdρύσ̈ετε̣ = ἴδ dυλε̣νdύσ̈ε̣-jα = χελιδών.

κjελjῑ-α [Λατ. cella] = τὸ κελὶ τῆς ζωοτροφίας 2) ἡ κάμαρα τῶν μοναχῶν πληθ. κjελjῑτε̣.

κjε̣λίμ-ι (τ) κjιλίμ-ι (γ) = ἡ ἐπιτυχία, τε̣ κjε̣λούαρε̣τε̣ πληθ. κjε̣λίμετε̣ (γ) ἴδ. κjε̣λόνj (τ).

κjελjκj-ι πληθ. κjέλjκjετε̣ ὕαλος κοινῶς γυαλί· ἴδ. γασ̈τάρε-jα (γ)· (ι-ε) κjέλjκjτε̣ = (ι-ε) γασ̈τάρε̣τε̣ = ὑάλινος.

κjε̣λόνj (τ) = τυγχάνω, ἐντυγχάνω, νdόθ, νdόδεμ κjιλόj (γ) ἀόρ. κjιλόbα ατύ (Ἐλbάσ.) = ἔτυχε (νὰ εἶμαι) αὐτοῦ 2) κjιλόj = σκοπεύω, γοdίτ· (τ) ε κjιλόϊ με γοῦρ (Ἐλbασ.) = ε γοdίτι με γουρ (τ) = ε γjούεjτι με γοῦρ (Σ). — σ' κjιλόϊ νjερ̣ὶ ατύ κουρ ουbᾱ κε̣jό πούνε̣ = οὐδεὶς ἔτυχεν αὐτοῦ ὅτε ἔγινε τοῦτο.

κjέμ-ι (γεγ. bogdan) = θυμίαμα· κέμ-ι (Σ) κε̣νjέμ-ι (Βεράτ.).

κjεμόσ (γ) κjίσ, κέμ (Σ) = ρημ. = θυμιατίζω· παθ. κjε̣μόσεμ (γ).

κjε̄-νι (γ. Ἐλbασ.) = ἡ πινακωτή, ἁπλοελλην. πλαστῆρι, κjε̄-ρι (τ).

κjε̄ζε̣-α (Κρουjα) πληθ. κjε̄ζατε̣ = νjῑ dε̣ρράσε̣ κjι βε̣νε̣ bούκε̣τε̣ πε̣ρ με ι τσ̈οῦμ νdε̣ φούρρε̣ τε πίκjενε̣. — καὶ κjεθ-ι (Καb.) πληθ. κέθε̣τε̣, κέθ-δι (Σ), κεθ-ι (Βεράτ.) πληθ. κέθε̣τε̣. κjε̄χεν-ι πληθ. κjέχενατε̣ (Τυράν.) = πινακωτή, πλάθρον.

κjέν-ι (γ) πληθ. κjέντε̣ κjέν-ι (τ) πληθ. κjε̣ντε̣ [Λατ. canis, Ἑλλην. κύων] κοινῶς σκύλος.

κjεν-bισ̈τ-τσούνκ-γου = σκύλος μὲ κομμένην οὐράν.

κjε̣νγjε̣λjε̣-α (τ) εἶδος χαμοδένδρου, πληθ. κjε̣νγjε̣λjα-τε̣ καὶ κjίνγjε̣λjε̣-α (γ) πληθ. κjίνγjε̣λjατε̣.

κjενdίσ (γ. τ. budi) ρ. ἐνεργ. = κεντῶ (ἐπὶ ραπτικῆς)· κενdίσεμ παθ.
(ι-ε-τε) *κjενdίσουρε* (τ) = κεντισμένος, ι-ε-τε κjενdίσουνε (γ).
(τε) *κjενdίσουνε* (γ) = τε κjενdίσουριτε (τ) = τὸ κέντημα.
κjενdρόνj (τ) ρ. οὐδ. = στέκομαι, στηρίζομαι, ἀντιστέκομαι, ἀντέχω, 2) διαρκῶ καὶ (γ) κjινdρόνj· 3) κjενdρόν τριτοπροσ. = κωστίζει.— κjενdρόνj μbε κεμbε = στέκομαι ἐπὶ ποδός. ι κjενdρόνj αρμίκουτ = ἀνθίσταμαι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. κεjό γjε εὅτε ε λjίγε σ' κjενdρόν ὅούμε κόχε = αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀχαμνό, δὲν διαρκεῖ (βαστᾷ) πολὺν καιρόν. — σᾶ τε κjενdρόν κεjό γjε = πόσον σοῦ κωστίζει τοῦτο; με κjενdρόν κάκjε = μὲ κωστίζει τόσον· [ἴδ. Ἑλλην. κέντρον = τὸ στήριγμα, ἡ μέση ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ὅλον τὸ βάρος τοῦ σώματος].—κjενdρό ατύ! μος λjούαj βενdιτ = στάσου αὐτοῦ! μὴ κινεῖσαι.
κjενdρε-α (τ) πληθ. κjενdρατε καὶ κjᾶνdρε-α (bogdan) [ἴδ. κjενdόνj (τ) καὶ κjανdρόνj κατὰ τὴν προφορὰν τοῦ bogdan] = τε κjενdρούεμιτε = ἡ θέσις, ἡ στάσις, ὁ σταθμός, τὸ κέντρον. πληθ. κjᾶνdρα-τε. — κjάνdρα ε τιj ᾶὅτε μjεdίσι α ζέμερα ε τιj (bogdan).
κjενdρίμ-ι (τ) κjινdρίμ-ι (γ) πληθ. κjενdρίμετε, κjινdρίμετε = ἀντίστασις.
κjενdρέσε-α (τ), κjινdρέσε-α (γ) πληθ. α-τε = στερέωμα.
(ι-ε-τε) *κjενdρούαρὅιμ* (τ) = στάσιμος, βάσιμος· ι-ε-τε κjενdρούεὅιμ (γ) καὶ ι-ε-τε κjενdροῦσιμ (συνηρ.)· τὸ ἀντίθ. ι-ε-τε πα κjενdρούαρὅιμ (τ) = ἄστατος, ἀβάσιμος· ι-ε-τε πα κjενdρούεὅιμ καὶ —οῦὅιμ (συνηρ.).
κjένε (γ) κjενε (τ) μτχ. τοῦ jαμ· τὅ' do με κjένε (γ) καὶ τὅ' do με κjενε (τ) = τί θέλει νὰ εἰπῇ; (= τὅ' εστε;)
(τε) *κjενετε* (γ) = τε κjενετε (τ) = ἡ ὕπαρξις, τὸ εἶναι.
κjένε-jα (γ) = κjενε-jα (τ) = ὅακε-α (Σ) = σκύλλα.
κjενεζε-α (τ) = κjένεζε-α (Καβ.) ὑποκορ. τοῦ κjένε-jα· 2) παρανύχι κοινῶς· πληθ. κjενεζατε.
κjένεχου (Περμέτ.) = ἐπίρ. = δῆθεν· κοιν. τάχα, σαμάτι. — κjενεχου (Ἀργυρ.) [Τουρκιστὶ γjojᾶ], κjίνεσε καὶ κjίνσε· Jούδα κjίνσε πο πούθι Ισοῦνε ε τραθτόϊ = ὁ Ἰούδας δῆθεν ὅτι ἐφίλησε τὸν Ἰησοῦν τὸν ἐπρόδωκε. κjίνσε (Σ), μαjdέ (Βεράτ.) κjένσε πο ὅκόj (Σ) = bᾶj σικούρ πο ὅκόj. — σ' εστε βερτέτ εὅτε κjένεχου.

κjένθ-ι ('Ελβάσ.) πληθ. κjένθιτε̱ = κουρ καπσ̈όν νjερίνε̱ κjένι ι τε̱ρbούκρε̱, α κουρ ε σ̈ικόν νdε̱ρ σῦ, ι λjε̱σ̈όν κjε̱νθιτε̱. — κε̱τὰ κjε̱νθ πας dῦ τρῖ dίτσ̈ bε̱χ̌ενε̱ ποσί κ κjεζα τε̱ βόγε̱λjα νdε̱νε̱ γjύχ̌ετ τε̱ τσ̈ίλjατ' ι dιέγε̱νε̱ με bοσ̈τ χ̌έκουρι τε̱ νdσ̈ε̱τε̱, ἐδέ κε̱σ̈τοῦ νjερίου σ̈πε̱τόν ε νουκε̱ τε̱ρbόνετε̱: πο νdε̱ μός ι dιέκτε̱ ατε̱χ̌έρε dούανε̱ με θε̱νε̱ σε ατό κόκjεζατε̱ bέχ̌ενε̱ ποσὶ κε̱λjύσ̈ κjε̱νσ̈ τε̱ βόγjε̱λjε̱, εδὲ πας dυζ̌έτ dίτε̱ ι χ̌ύνjε̱νε̱ νdε̱ τρουτ, εδὲ τε̱ρbόνετ' ε βdέτ.

κjενίσ̈τ (γ) καὶ *κjε̱νίσ̈τ* (τ) ἐπίρ. = ὡς κύων, κατὰ τρόπον τῶν κυνῶν.

κjένκj-γjι = ἀρνίον κjε̱νκj-γjι (τ), κjίνκj-γjι (γ), κένκj-γjι (Σ), κῖ-jι (Σ)· πληθ. σ̈κjέρρατε̱ ἢ σ̈τjέρρατε, κίνγατε̱ (Σ) καὶ κίjτε̱ (Σ) = ἀρνία.

κjένκj-πίμεσ-ι (γ) (Τυραν.), κjε̱νκj πίρε̱σ-ι (τ) = ἀρνὶ βυζινιάρικο, πληθ. κjένκj-πίμε̱σιτε̱ (γ), κjε̱νκj πίρε̱σιτε̱ (τ).

κjένσε (Σ) ἴδ. κjίνσε (bogolan) κjένεχ̌ου (τ) = τάχα, δῆθεν.

(ι-ε-τε̱) *κjε̱ντρε̱* (Περμέτ.) λjέσ̈ κjε̱ντρε (Περμέτ.) = λjεσ̈ bάρκου (δηλ. κεντρικόν).

κjέπ-ι ('Αργυρ.) ἴδ. σ̈κjέπ-ι = ξεράπτω.

κjέπ. ρ. ἐνερ. = ράπτω, ἀντιθ. σ̈κjέπ. ρ. = ξεράπτω.

κjέπεμ ρ. παθ. = ράπτομαι ἀντιθ. σ̈κjέπεμ. ρ.

κjέπε̱-α: πληθ. κjέπε̱τε̱ [Λατ. cepa, cepe] = κρόμμυον.

κjέπτε̱-α (τ) καὶ κjέπε̱ρ-ι (γ) (ὀρθῶς κjέπρε̱-ι) πληθ. κjέπρατε̱ = δοκάριον μικρόν, καὶ κjέρπε̱ν-ι (γ) = μικρὸς δοκός.

κjέρε̱-α (γ), κjέρε-jα (τ) πληθ. κjέρετε̱ = κατσίδα.

κjέρθουλ-ι ('Ελβασ.), κjέρφουλ-ι (Καβ.), μοτοbίλjε-jα (Βεράτ.) πληθ. κjέρθουj-τε̱, κjέρφουjτε̱ μοτοbίλjετε̱ = τὸ τυλιγάδι κοινῶς· (ἴδ. τυλίσσω), ὄργανον ὑφαντικὸν περιστρεφόμενον περὶ ἄξονα.

κjέρθουλ-ι (Περμέτ.) κοινῶς, ἀνέμι. — σ̈τιέλε̱jε-jα ('Αλβασ.)· σ̈τιέλε̱τσ-ι (Σ) πληθ. κjέρθουj-τε̱ (Περμέτ.), σ̈τιέλε̱jετε̱· ('Ελβασ.).

κjέρθουλε̱, κjέρθε̱λε̱· ἐπίρ. = κύκλῳ, πέριξ ἴδ. ἐπίρ. κjάρκ. — κjέρθουλε̱ σ̈τε̱πίσε̱ = κjάρκ σ̈τε̱πισε̱ = πέριξ τῆς οἰκίας.

κjέρθουλονj-όνεμ (Βεράτ.) καὶ κε̱ρθε̱λόνj-όνεμ ἴδ. κjαρκόνj-όχ̌εμ (γ).

κjερθουλίμ-ι (Βεράτ.) καὶ κε̱ρθε̱λίμ-ι· πληθ. κε̱ρθουλίμετε̱ κε̱ρθε̱λίμετε̱.

κjερόνj (τ) κjε̱ρόj (γ) (ἀντὶ κλjε̱ρόj) [Λατ. claro) ρ. ἐνερ. = καθαίρω, καθαρίζω, κοιν. παστρεύω. 2) κjε̱ρόνj μόλε̱νε̱ κ.τ.λ. = καθαρίζω τὸ μῆλον, τὸ ἀπίδιον. — κjε̱ρόνεμ, κjιρόχ̌εμ (γ) παθ.

(ι-ε-τε̱) *κjε̱ρούατε̱* (τ) κjιρούετε̱ (γ) ἐπίρ.=καθαρισμένως.
κjερόσ-ι (τ) κjιρόσ-ι (γ) πληθ. κjιρόσετε̱=κατσιδιάρης κοιν. (Τουρκ. κjελjὲσ̈).
κjερπίκ-ου (γ) πληθ. κjερπίκε̱τε̱ ἴδ. κjεπάλε̱-α = βλέφαρον.
κjερσ̈ί-α πληθ. κjερσ̈ίτε̱=κεράσιον (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).
κjερτόνj (τ) ἴδ. κjαρτόj καὶ κjε̱ρτόνεμ ἴδ. κjαρτόχ̈εμ = μαλόνω.
κjέρφουλ-ι (Καβ.) ἴδ. κjέρθουλ-ι (Ελβασ.) πληθ. κjέρφουjτε̱.
κjέρε-α (τ), κjέρρε-jα (γ) πληθ. κjέρρετε̱ = ἅμαξα, ἅμα.
κjέσ-έτ-έτ (budi) Σ.) ἴδ. κjίσ ίτ-ίτ = ἐκβάλλω.
κjεσε̱νdί-α: περίπαιγμα (Τουρκ. μαjτάπ.) πληθ. κjεσε̱νdῖτε̱.
κjεσε̱νdίσ, κjεστίσ (Σ) ρ. ἐνερ.=περιπαίζω, περιγελῶ ἴδ. πε̱ρκjέσ̈ τὸ παθ. κjεσε̱νdίσεμ, κjεστίσεμ=ἐμπαίζομαι.
κjεσ̈ ρ. ἐνερ.=γελῶ· ἀντίθ. κλjάνj-άj καὶ κjάj.
κjέσ̈εμ πε̱ρ ατέ = (Σ) περιγελῶ ἴδ. πε̱ρκjεσ̈.
κjέφτ-ι (τ.) [ἑλλην. κεῦθος]=ποτήριον.
κjέφουλ-ι=κέφαλος εἶδος ἰχθύος πληθ. κjέφουjτε̱ καὶ κjε̱φάλ-ι (τ).
κjέχ̈εν-ι (Τυραν.) ('Ελβασ.) ἴδ. κjέ-νι (γ) πληθ. κjέχ̈ενατε̱ = πλάθρον.
κjὲσ-κjετ-κjετ (Σ. budi) ρ.=ρίπτω, = σ̈τίε, χύνω μέσα, ὡς κjεσ̈ ούjε̱ dοῦερβετ (γ).— σ̈τίε πούσ̈κε̱=κjεσ̈ πούσκε̱ (Σ).
κjι (γ) ἴδ. κjε̱ (τ)—κjι-κούρε̱ (γ)=κjε̱-κούρε̱ (τ) = ἀφ' ὅτου.
κjῖ-jι (Σ) πληθ. κιjτε̱ ἴδ. κjινκj-γjι (Σ) = ἀρνίον.
κjίδ-ι (γ) ??? (= ἴσως κλαδευτήριον).
κjίελ-ι ἢ *κjιέλ-ι* (γ. τ) [Λατ. coelum] πληθ. κjίεjτε̱ καὶ κjιέjετε̱ καὶ κjῖjτε̱ (συνῃρ.), κjῖλ-ι (συνῃρ) καὶ κjιέλ-ια (budi).— κjέλε̱ζε̱-α (γ. τ.) καὶ (συνῃρ.) κjίλε̱ζε̱-α=ὁ οὐρανίσκος (τοῦ στόματος) πληθ. κjιέλε̱ζατε̱ καὶ κjίλε̱ζατε̱.
κjιελοῦαρ-όρι (τ) κjιελοῦερ-όρι καὶ (συνῃρ.) κjιελοῦρ-ι (γ)=οὐράνιος, ἐπουράνιος. κjιελόρε-jα θηλ.=ἐπουρανία· πληθ. ἀρσ. κjελόρε̱τε̱, θηλ. κjιελόρετε̱.— ι-ε-τε̱: κjιελούρτε̱ (τ), κjιελούερτε̱ καὶ κjιελούρτε̱ (γ) = κυανοῦς - ῆ - οῦν.
κjιθάρε̱-α πληθ. κjιθάρατε̱=κιθάρα.
κjιθαρούαρ-όρι (τ) κjιθαρυύερ-όρι καὶ κjιθαροῦρ-όρι (γ) = κιθαρῳδός.
κjιθαρόρε-jα πληθ. κjιθαρόρετε̱ = ἡ κιθαρῳδός.
κjῖj-κjῖν-κjῖν: ρημ. ἐνερ.=συνουσιάζομαι, κοινῶς γαμῶ. ἀόρ. κjῖβα-ε̱-ου, μτχ. κjῖμ (γ), κjῖρε̱ (τ).

(ι-ε) *κjίμ-ι-ε-ja* (γ), ι-ε-κjίρε̱-ι-κ (τ) = κοιν. γαμημένος-νη. — τε̱ κjῖμιτε̱ (γ) = τε̱ κjίριτε̱ (τ) οὐδ. = τὸ γαμεῖν.

κjίκε̱λjε̱-α (τ), κjίκελj-ι ἢ κίκε̱λj (γ) = αἰχμή. — πληθ. κjίκε̱λjατε̱ καὶ κjίκjε̱ρε̱-α πληθ. κjικjε̱ρατε̱ καὶ κjίκjε̱ρ-ι (γ) = ρεβίθι.

κjίλ-ι πληθ. κjίjετε̱ (συνηρ.) ἴδ. κjίελ-ι = οὐρανός.

κjιλjίμ-ι ἴδ. κjε̱λjίμ-ι πληθ. κjιλjίμε̱τε̱ = τάπης.

κjιλόj (γ) ἴδ. κjε̱λόνj (τ) = κτυπῶ, τύπτω, ἐπιτυγχάνω.

κjιλjίσμε̱-α πληθ. κjιλjίσματε̱ κοιν. κύλισμα. — ὄτίε κjιλjίσμε̱ = σκάπτω κύλισμα (= ἀγρὸς ἐσκαμμένος).

κjίμε-jα: πληθ. κjίμετε̱ = κοιν. ἡ τρίχα καὶ κjύμε-jα (Σ).

κjίμε-jα (Βεράτ.) = γάγραινα (εἶδος πληγῆς) πληθ. κjίμε-τε̱ καὶ κjίμεζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. κjίμεζατε̱.

κjιμε̱σέες (γεγ.) = κατσαρομάλης.

κjίνγjε̱λjε̱-α (γ) ἴδ. κjένγjε̱λjε̱-α (τ) πληθ. κjίνγjε̱λjατε̱.

κjίνdε-jα = μέτρον ἐξ 100 δραμίων. πληθ. κjίνdετε̱.

κjίνdε̱σ-ι = ἑκατοστάριον (νόμισμα) πληθ. κjίνdε̱σατε̱.

κjινdρόj = ἴδ. κjε̱νdρόj (τ) = στέκομαι.

κjινdρίμ-ι (γ) = ἴδ. κjε̱νdρίμ-ι (τ) πληθ. κjινdρίμετε̱ = ἡ στάσις.

κjινdρέσε̱-α (γ) ἴδ. κjε̱νdρέσε̱-α (τ) πληθ. κjινdρέσατε̱ = στάσις, σταθμός.

κjίνεσε καὶ *κjίνσε* (bogdan) ἴδ. κjένσε (Σ) = τάχα, δῆθεν.

κjίνκj-γjι = ἴδ. κjένκj-γjι. — κjίνκj-πίμε̱σ-ι (γ) ἴδ. κjένκj-πίμε̱σ-ι (γ) πληθ. κjίνκj-πίμε̱σιτε̱ (γ) = ἀρνὶ βυζανιάρικο.

κjίντ [Λατ. centum] = ἑκατόν. νjε̱ κjίντ, dυ κjίντ, τρέ κjίντ κ.τ.λ. = ἑκατὸν διακόσια, τριακόσια κ.τ.λ. σα πε̱ρ κjίντ; = πόσον τοῖς ἑκατόν; — διέτε̱ πε̱ρ κjίντ = δέκα τοῖς ἑκατόν. — νjε̱ κjίντ' ε νjε̱ = 101, νjε̱ κjίντ ε dυ = 102, νjε̱ κjίντ ε τρι = 103, νjε̱ κjίντ ε κάτρε̱ = 104 κ.τ.λ.

κjίντ-dι = τὸ ἑκατὸν = ἡ ἑκατοντάς.

κjίντ-dι (τ) πληθ. κjίνdετε̱, κίντ-dι (γ) πληθ. κίνdετε̱, κλjίντ-dι (Περμέτ.) πληθ. κλjίνdετε̱, = πόλj-ι πληθ. πόλjατε̱ (Σ) = λόξαις, πτυχαῖς. — κjίνdετ' ε φουστάνεσε̱ = πόλjατ' ε φουστάνιτ (Σ).

κjιπάρετε̱ πληθ. = τὰ χαρακτηριστικά.

κjιπῖ-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πληθ. κjιπῖτε̱ = σωρός. καὶ πλjόκ-γου (Περμ).

κjίπρε̱-α: πληθ. κjίπρατε̱ = μπροῦντζος. — ι-ε-κjίπρε̱τε̱ = μπρούντζινος.

κjιρὶ = κjερί = κηρός.

κjιρῖ-ου: πληθ. κjιρῖτε̱ = ὁ κηρός, μικρὰ λαμπάς, κοινῶς τὸ κερί. — κjιρίου ι dῦλτε̱, κjιρίου ι διάμτε̱.

κjιρῖθι (Ἐλϐασ.) ἐπίρ. ἐπὶ ζώων ὅταν στέκωνται ὀρθὰ μὲ τὰ δύο ὀπίσθια πόδια. — κοινῶς ἐστάθη ὁλόρθιον· καὶ σάχ̃θι (Βεράτ.) αρῖθι (Καϐάjα). — κάλjι ου νγρὲ κjιρίθι, α σάχ̃θι, α αρῖθι (= σι νγρίετ αρίου ε ρρῖ με τε̱ dῦ κε̱μbετ' ε πράπμε.

κjιρόj-όχ̃εμ ἴδ. κjε̱ρόνj-όνεμ = καθαρίζω.

κjιρούετε̱ καὶ *κjιροῦτε̱* (γ) ἐπιρ. ἴδ. κjε̱ρούατε̱ (τ). — ι-ε-τε̱ κjιρούετε̱ (γ) καὶ κjιροῦτε̱ ἴδ. ι-ε-τε κjε̱ρούατε̱ (τ) = καθαρός.

κjιρόσ-ι (γ) πληθ. κjιρόσε̱τε̱ ἴδ. κjερόσ-ι (τ) = λεπρός.

κjισ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = νdσίερ = ἐκϐάλλω κοιν βγάζω.

κjίτ-ίτ-ίτ (τ) ἀορ. κjίτα-ε-ι μτχ. κjίτε̱ καὶ κjίτουνε̱ (γ) κjίτουσε̱ (τ) κjισ jασ̈τε̱ (budi) = ἐκϐάλλω. — κjίτα νjε̱ δε̱μbάλε̱ = ἔϐγαλα ἕνα τραπεζίτην. — κjίτα dόρενε̱ βένdιτ = ἔϐγαλα τὸ χέρι μου ἀπὸ τὸν τόπον. — με̱ κjίτι γjούμε̱τε̱ = μὲ ἔϐγαλε τὸν ὕπνον (= μὲ ἐξύπνησεν).

κjίσ̈ (budi-bogdan, Ἐλϐασ.) μόριον ἐρωτ. = τί; κjισ̈ dό = τί θέλεις; γροῦε κjίσ̈ κjᾶν; (bogdan) = γύναι τί κλαίεις καὶ τσ̈' do = τί θέλεις; — γροῦα τσ̈' κλjᾶν (τ) = γύναι τί κλαίεις; — κjίσ̈ πούνε̱ jάνε̱ κε̱τὸ = τσ̈' πούνε̱ jάνε̱ κε̱τὸ = τί πράγματα εἶναι αὐτά; 2) = μόριον ἀναφ. = ὅ,τι, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον. — κjίσ̈ τε̱ dούεσ̈ (γ) = τσ̈' τε̱ dούασ̈ (τ) = ὅτι θέλεις. — bᾶν κjίσ̈ τε̱ dούασ̈ = be̱ν τσ̈' τε̱ dούασ̈ (τ) = κάμνε ὅ,τι θέλεις. — μος νdε̱γjό σε κjίσ̈ θόνε̱ bότα = μος dε̱γjό σε τσ̈' θόνε̱ bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγει ὁ κόσμος. — κjισ̈ θότε̱ Ζότι ασ̈τε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱νε̱ τ' όνε̱ (γ) = τσ̈' θότε̱ Ζότι έσ̈τε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱νε̱ τ' όνε̱ = ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει ὁ Θεὸς εἶναι διὰ τὸ καλόν μας.

κjισ̈dὸ (budi-bogdan) = τσ̈' dό (τ) = ὅτι δήποτε. — περ κjισ̈dὸ κάφσ̈ε̱ = πε̱ρ τσ̈' do κάφσ̈ε̱ (τ) = δι' ὅτι δήποτε πρᾶγμα.

κjίσ̈ε̱-α πληθ. κjίσ̈ατε̱ = ἴδ. κλjίσ̈ε̱-α (Τσ̈αμ.) = ἐκκλησία. — καὶ κίσ̈ε̱-α πληθ. κίσ̈ατε̱.

κjίτεμ παθ. τοῦ κjίσ = κολλῶ.

κjίχ̃εμ παθ. τοῦ κjίj-ῖν-ῖν = συνουσιάζομαι (παθ.) = γαμοῦμαι.

κjίφτε̱-α = εἶδος ἱέρακος.

κjόj (bogdan-Ἐλϐασ.) ρ. ἐνερ. καὶ σκjόνj (Βεράτ.), σγjόνj (Περμ.)

BKSH

τσ̈οj (Σ) [κjοΰτε̱=ἔξυπνος]=ἐγείρω, ἐξυπνῶ τινά. ἀόρ. κjόβα-ε-ι· μ.τχ. κjοΰεμ (Ἐλβασ. budi) σκjούκρε̱ (τ) καὶ κjοὺμ (συνηρ.) τε̱ κjούεμιτε̱ καὶ τε̱ κjούμιτε̱ οὐδ.=τὸ ἐξυπνεῖν.— παθ. κjόχεμ, σκjόνεμ, σγjόνεμ τσ̈όχεμ=ἐγείρομαι ὑπό τινος καὶ οὐδ.=ἐξυπνῶ μόνος. — ι-ε-κjούετε̱-ι-ε-κjούετε̱-α (bogdan) ἐπιθ.=ἔξυπνος, 2) ὀξύνους· καὶ ι-ε-κjοΰτε̱-ι-α (Ἐλβασ. συνηρ.) καὶ ι-ε-σκjούατε̱-ι (Βεράτ.) ι-ε σγjούκρε̱ (Περμέτ.) κjούετε̱(γ) συνηρ. κjούτε̱ ἐπιρ.=ἐξύπνως.— καὶ σκjούατε̱ (Βεράτ.), σγούαρε̱ (Περμέτ).

κjόκ (γεγ.) ρ. ἐνερ. = τὸκ (Βεράτ.) = ρ̱ρὸκ πε̱ρ dόρε κουρ πε̱ρσ̈ε̱νdέτενε̱.=κjόκ-ι κε̱τοὺ (γ)=κάμε τόκα κοινῶς.-- τόκε-κε̱τοὺ (Βεράτ).

κjόκε̱-α (Καβ.) ἴδ. σκjόκε̱-α (Ἐλβάσ.) πληθ. κjόκατε̱.

κjόφκε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. μουλένjε̱-α (γ) πληθ. κjόφκατε̱=(κόσσυφος).

κjούαν/ (τ) ἴδ. κλjούαj (τσ̈αμ), κjούεj ἀόρ. κjούαjτα-ε-ι καὶ (συνηρ.) κjοΰjτα· μετοχ. κjούαjτουρε̱ (τ), κjούαjτουνε̱ (γ) (συνηρ.) κjούjτουνε̱.

κjούετε̱ (bogdan) κjοΰτε̱ (συνηρ. Ἐλβασ.) ἐπιρ. ἴδ. κjόj (bogdan—Ἐλβάσ.) jαμ κjούετε̱=εἶμαι ἔξυπνος· (ι-ε) κjούετε̱ κjοΰτε̱ (συνηρ.) ἴδ. κjοj.—ἆσ̈τε̱ νjερι ι κjοΰτε̱=εἶναι εὐφυής, ὀξυδερκὴς ἄνθρωπος.

κjούκ (Ἐλβασ.), κjουκόj (Σ), κεπ (Καβ.), τσ̈ουκίτ (Βεράτ. Περμέτ.), τσ̈ουκάσ-ατ-ατ (Βερατ.)· ρ. ἐνερ. τσιμπῶ μὲ τὸ ράμφος (ἐπὶ πτηνῶν) τὰ παθ. κjούκεμ, κjουκόχεμ, κέπεμ, τσ̈ουκίτεμ, τσ̈ουκάτεμ.

κjούκε̱-α (γ) πίκε̱-α· πληθ. κjούκατε̱ [ἴδ. κjουκ=τσιμπῶ] πίκατε̱=τὰ εἰς τὸ πρόσωπον σημεῖα τῆς εὐλογίας, στίγματα· κjιούκα—κjούκα·= στίγματα—στίγματα.

κjουκάν-ι (Jακόβα) = κοῦρκος· γjελj-dέτι πληθ. κjουκάνε̱τε̱ τὸ θηλ. κjούκε̱-α=ἡ κούρκα=πουλjε̱-dέτι πληθ. κjούκατε̱=ἡ γαλοπούλα.

κjούλ-ι=χυλὸς κοινῶς κορκοῦτι· (πληθ. ἄχρηστος).

κjΰλε̱ ἐπιρ.=μούσκεμα, κοινῶς μουσκίδι=κjούλ. ἐπίρ.

κjούλ (γ) καὶ σ̈κουλ (Ἐλβάσ.) ρ. ἐνερ.=μουσκεύω, βρέχω τινά· καὶ *κjουλόj* (τ) ἀόρ. κjοΰλα-ε-ι μετοχ. κjούλε̱ καὶ κjούλουνε̱ (γ) τὸ παθ. κjοΰλεμ (γ), κjουλόνεμ (τ).

κjουλοπίτε̱-α (Περμέτ.) [κjουλ-πίτε̱-α]=λjακρούαρ με νjε̱ πέτε̱ πε̱ρπόσ̈τε̱.

κjούμε̱στε̱-ι (τ) ἴδ. κλjούμε̱σ̈τε̱-ι (τσ̈αμ)=γάλα.

κjουμε̱στούαρ̱-όρ̱ι (τ), κjουμεστοΰερ-όρι (συνηρ.),=γαλατόπιττα, 2)

(Βεράτ.) = γαλακτοπώλης 3) ἐπιθ. = ὁ γαλακτώδης. = πλήρης γάλακτος. πληθ. κjουμε̱σ̈τόρετε̱.

κjουρ-ι (γ) = κατώγειον 2) κjουρ κουσάρε̱σ̈ = κλεπτοδόχος καὶ bουρκγου (Σ) πληθ. bούργjετε̱ = κϋ κjε̱ πρέτ πε̱ρbρένdα κουσάρε̱· καὶ κατοῦα-σ̈ϊ (Βερατ.) πατόσ-ζι (Περμέτ.) πληθ. κjούρε̱-τε̱.

κjούχ̱εμ = ἴδ. κλjουχ̱εμ = καλοῦμαι.

κjούκj-ι ἀρσ. = κοῦκκος πληθ. κjύκjετε̱· καὶ κjύκjε-jα θηλ. πληθ. κjυκjετε̱ = κόκκυξ.

κjύμε-jα (Σ) ἴδ. κjίμε-jα πληθ. κjύμετε̱· (Σ) = τρίχα.

κjυμέσ-ζι πληθ. κjυμέζατε̱ = κουμάσιον, κοιν. τὸ κουμάσι, ὀρνιθών, (γενικῶς, δι' ὅλα τὰ ἥμερα πτηνά) ἴδ. κοτέτσ-ι = τὸ κοττέτσι.

κjύρ (Τυραν.) ἐν τῇ φράσ. γjερ κjυρ vdε̱ σ̈τε̱πī = μέχρι τῆς οἰκίας.

κjύρε̱-α (γ) πληθ. κjύρατε̱, μύκε̱-α (Βεράτ.), μύκλjε̱-α (Περμέτ.), μύκjε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μύκjατε̱· = αjό ανε̱ ε θίκε̱σε̱ καὶ νουκε̱ πρέτ.

κjύρρε̱-α πληθ. κjύρρατε̱ = μύξαις· μπσ̈ïj κjύρρατε̱ = σφουγγίζω ταῖς μύξαις.

κjυρράκ-ου κjυρράσ̈ε-jα (θηλ.), κjυρράσ̈-ι ἀρσ. κjυρράσ̈ε-jα θηλ. κjυρρανjόσ-ι (Καβ.) θηλ. κjυρρονjόσ̈ε-jα θηλ. = ατī κjε̱ ι dέρδεν κjύρρατ' ε σ' ι μπσ̈ϊν.

κjυρρόj [ἴδ. κjυρρε̱-α] = ρίπτω κατ' ἄλλου μύξαις.

κjυσ̈: ἐπιρ. = πῶς κjυσ̈ ε bέρε = πῶς τὸ ἔκαμες ; μὲ τί τρόπον τὸ ἔκαμες ; κjυσ̈ ι θόνε̱ ; = πῶς λέγεται ; κjυσ̈ τα bε̱νj ; πῶς νὰ τὸ κάμω ; τίνι τρόπῳ νὰ τὸ κάμω ; ἴδ. σι ; = τί ;

κjυσ̈: (budi) ἴδ. γjερ, νγjερ· κύτσ̈ (γεγ.) = ἕως ποῦ ;

κjύτε̱-α ἴδ. τοῦ-νι (γ) = ἕως (τοπικῶς).

κjυτέζε̱-α = καστε̱λι ι πλjέκjετ Σκjιπε̱τάρε̱βετ (φρούριον Πελασγικὸν) dυζέτ (40) τ' ίμε̱τα (λεπτὰ) πε̱ρτέj Πε̱ρτρέλjε̱σε̱, πε̱ρ φούνdιτ ι θόνε̱ Βίλjε̱-α (= προάστειον). Κjυτέζα ᾱσ̈τε̱ νγρέχ̱ουνε̱ vdε̱ μάλjτ τε̱ Πε̱νσ̈κjόπιτ. Πε̱νσ̈κjόπι ασ̈τε̱ νjε̱ μάλj νjε̱ γjύμε̱σ όρε α dυζέτ τ' ίμετα (40 λεπτὰ) πε̱ρτέj Πε̱ρτρέλjε̱σε̱. Πε̱ρμbī κε̱τε̱ μάλj ᾱσ̈τε̱ νγρέχ̱ουνε̱ Κjυτέζα πρεj πλjεκjετ τ' ανε̱ (ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀρχαίων Πελασγῶν) σοτ κατρε̱ μίjε̱ βιετ ε σίπε̱ρ = πρὸ 4,000 ἐτῶν.

κjυτέτ-ι: πληθ. κjυτέτε̱τε̱ [Λατ. civitas-atis Ἰταλ. cita] = πόλις· καὶ κjυτέτε-jα, κjυτετε̱-α (budi) = πόλις.

BKSH

κjυτετάρ-άρι ἀρσ. κjυτετάρε-jα θηλ. = πολίτης· πληθ. κjυτετάρετε ἀρσ. κjυτετάρετε θηλ. καὶ κjυτέτασ-ι, κjυτέτασε-jα θηλ. πληθ. κjυτέτασιτε ἀρσ. κjυτετάσετε θηλ.

κjυτέτεζόνj-όj = ἐκπολιτίζω τινα, κjυτεζόνεμ-όχεμ ἐκπολιτίζομαι.

κjυτετεζίμ ι = ἐκπολιτισμὸς, πληθ. κjυτετεζίμετε.

κjύτσ̈ (γ) ἴδ. κjυσ̈ (budi) γjέρ, νγjερ = ἕως ὅπου, ἕως ποῦ.

κjύτσ̈-ι (τ) πληθ. κjύτσ̈ετε = ἴδ. κλjύτσ̈-ι (τ) = κλείς, κλειδί.

κjυτσ̈ενίτσε-α [κλjυτσ̈ενίτσε-α] = κjυσ̈ενίτσε-α καὶ κυτσ̈ενίτε-α (τ) μανdάλε-α (Καβ.) πληθ. κjυτσ̈ενίτσατε (τ), κυτσ̈ενίτσατε (τ) μανdάλατε (Καβ.) καὶ ρομάν-ι, σ̈ούλjτσ-ι, λος-ζι = κjυτσ̈ενίτσε-α = λωστὸς δι' οὗ κλείουσι τὴν θύραν ὄπισθεν.

Λ

(ὑγρὸν ἢ τραχύ).

λαbίτσ̈-ι (Ἀργυρ.) ἴδ. χ̈ίε-jα, λjουφγάτ-ι, κουκουβρίκj-ι = βρυκόλαξ.

λαζίνε-α (Περμέτ.) = τόπος κενὸς εἰς τὸ μέσον τῆς χώρας, ἔνθα δένουσι τοὺς ἵππους, ὄνους κ.τ.λ. πληθ. λαζίνατε.

λάjε-α (Κροῦjα) = ἑταῖρος ἴδ. λjότσ-ι (Σ), λjάκο-jα (Περμέτ.) χ̈έτσ κε λαjα (Κροῦjα) = έτσ τοῦ λjότσι (Σ) λjουμ λαjα (Κρ.) = λjουμ λjότσι (Σ) πληθ. λαjα-τε. — κοῦ βέτε μρὲ λάjε; (Κρ.) = κού πο βέτε μόρε λjοτσ; (Σ).

λάλε-α (Τοσκ.) = πεσβανὲ (Τουρκ.) πληθ. λάλατε.

λάλεζε-α (τ) ὑποκορ. πληθ. λάλεζατε.

λαμbουρίτ (Ἀργυρ.) ρ. ἀμεταβ. = φωτοβολῶ, κάμνω πολὺ φῶς· bένj σ̈ούμε dρίτε.

λαμνί-α (τ) πληθ. λαμνίτε, ναμλῖ-α (Βεράτ.) [Τουρκικὴ λέξις ναμλῖ] πληθ. ναμλῖτε, καὶ ναβλῖ-α (γ) πληθ. ναβλίτε.

λᾶνε-α (γ) πληθ. λανετε [ἑλλην. ὠλένη], καὶ λερε-α (τ) πληθ. λέρετε, φουκjῖ-α (Βεράτ.), πληθ. φουκjῖτε περβέσ̈ λέρενε ἢ λερετε = ἀνασκουμπῶ τὴν ὠλένην, ἀνασκουμπόνομαι.

λαούσ-ζι (Περμέτ.) λjαούσ-ζι (Ἔλβασ) = λαὸς ἴδ. γjένdεjε-jα.

λαπ: ρημ. ἐνεργ. = λάπτω καὶ λαπόj. — κjένι πο-λάπ ούjε = λαφύσσω.

λαπαζάρ-ι (τ) πληθ. λαπαζάρετε̱ = ἴδ. λούπε̱σ-ι = ἐπαίτης.

λάπε̱-α = κοινῶς λαπᾶς· 2) λάπε̱-α πληθ. λάπατε̱ = λάπατ' ε dσ̈όκε̱σε̱, (βέσ̈ε̱τ' ε dσ̈όκε̱κε̱).

Λατίν-ι = Λατῖνος· ἴδ. λjετῖ-νι (γ) πληθ. Λατίνε̱τε̱ = Λατῖνος.

Λατινίσ̈τ (γ) ἐπιρ. λατιρίσ̈τ (τ) = Λατίνιστὶ ἴδ. λjετινίσ̈τ (γ).

Λατινίσ̈τε-jα (γ), Λατιρίσ̈τε-jὰ (τ) = ἡ Λατινικὴ (γλῶσσα) πληθ. Λατινίσ̈τετε̱ = τὰ Λατινικά.

Λατίνκε̱-α πληθ. Λατίνκατε̱ = Λατινὶς-ίδος ἴδ. Λjε̱τίνκε̱-α (γ).

λατουρίσ-ίτ-ίτ (τ) ρ. μεταβ. = λερόνω, κηλιδόνω· (τὸ vdūj εἶναι σφοδρότερον).

λαπαζάν-ι (Τυραν), σ̈ακλαbάν-ι (Σ) = φλύαρος, πολυλογᾶς κοιν. (Τουρκ. λαφαζάν) πληθ. λαπαζάνε̱τε̱, σ̈ακλαbάνετε̱ (Σ).

λαπούσ̈ε̱-α: πληθ. λαπούσ̈ατε̱ = εἶδος λαχανικοῦ μὲ φύλλα φαρδιά.

λαπούτσ̈κε̱-α (γ) πληθ. λαπούτσ̈κατε̱ = γjέθετ ε καλῖουτ μίσε̱ριτ, καὶ λjε̱bόρε-jα (Τυραν.) πληθ. λjε̱bόρετε̱ ἴδ. τσ̈έφκε̱-α.

λάσ̈κε̱-α (Περμέτ.) [Ἑλλην. καταβολάς-άδος] κοιν. μάννα (ἐπὶ κλημάτων) ὅταν παραχώνουσι διὰ νὰ κάμωσι νέαν ρίζαν· πληθ. λάσ̈κατε̱.

λε̱ρε̱-α πληθ. λε̱ρε̱τε̱ (τ) λᾶνε̱-α (γ) = ὠλένη.

λογαρῖ-α = λογαριασμὸς (Τουρκ. χ̌εσάπ) πληθ. λογαρῖτε̱.

λοζνίτσε̱-α (Κόρτσ̈α) ἴδ. πιέργουλ̓ε̱-ι: πληθ. λοζνίτσατε̱ = κληματαριά.

λοκομίτσε̱-α (Σ) ἴδ. χ̌ίνκε̱-α (= χωνὶ) πληθ. λοκομίτσατε̱.

λοκοτσ̈ίσ-ίτ-ίτ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = κοιν. κλουκουκίζω = ταράσσω τὸ ὕδωρ.

λοκοτσ̈ίτεμ παθ. κουρ τούνdετε̱ ούjε̱τε̱ ε bε̱ν λούκ-λούκ.

λόσ-ζι (Βεράτ.) πληθ. λόζε̱τε̱ = μοχλὸς κοινῶς λωστὸς καὶ ρομάν-ι (Περμέτ.) (κυρίως ἐκ ξύλου)· ἴδ. σ̈ουλj-ι, σ̈ούλjτσ-ι, χ̌ανdάρ-ι 2) λόσ-ζι (Κροῦjα) = ι θόνε̱ bουργίσε̱ μουλῖνιτ βόjιτ.

Λοbέσ̈ε̱-α, χωρίον τι εἰς τὸ Τόμαρον ὄρος. — ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου Λοbεσ̈ε̱ λέγεται Λjοbεσ̈άρ-ι [ἴδ. Θουκυδ. οἱ Λωπεσοὶ ἦσαν οἱ ἐπίτροποι τοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης].

λόσ̈-ι (τ) (Βεράτ.) = βέντ πλjōτ με bάρ τε̱ νγατουρρούαρε̱ ζοῦρα νjε̱ λjέπουρ vdε̱ λόσ̈.

λόσ̈-ι (Σ) = ἴδ. λούτσε̱-α = λάσπη, πηλός.

λότσ̈κε̱-α (Βεράτ. - Περμέτ.) ἴδ. κακε̱ρδόκε̱-α πληθ. λότσ̈κατε̱ = βολβός.

λόχ̌ε̱-α (τ) κε̱τὲ μούρ ε ζε̱ λόχ̌α = κε̱τὲ μούρ ε ρρέχ̌ σ̈ίου = νοτιά.

λούκε̱-α πληθ. λούκατε̱ καὶ σκλούκε̱-α (Σ) = κλούβιο αὐγό. — βε̃ λούκε̱ = αὐγὸ κλούβιο.

λούμ-ι (τ. Ἐλβασ.) ἴδ. λjούμ-ι (Σ) πληθ. λούμνατε̱ (Σ) λούμρατε (τ) = ἀκαθαρσία ἐλαίου, ἴζημα.

λοὺπ ἢ *λούπι* (γ. τ) ρ. ἐνερ. = κατατρώγω· ἴδ. λάπ. — ε λούπι πε̱ρνjέχ̃ε̱ρε̱ = τὸ κατεβρόχθισε διὰ μιᾶς = λαφύσσω.

λούπε̱σ-ι = αὔ κjε̱ λοὺπ πληθ. λούπε̱σιτε̱· καὶ λαπαζ̃άρ-ι (τ) πληθ. λαπαζ̃άρε̱τε̱.

λούτσε̱-α (γ) πληθ. λούτσατε̱ κοινῶς ἡ λοῦτσα. — καὶ λjούτσε̱-α (τ) πληθ. λjούτσατε̱, jουζῖ-α (Περμέτ.) πληθ. jουζίτε̱, jούτσε̱-α (Περμέτ.) πληθ. jουτσίτε̱, λόσ̃-ι (Σ) ἴδ. bάλjτε̱-α = λάσπη.

Λj
(καθαρόν).

λjᾱ (γ), *λjε̱* (τ): ρ. ἐνεργ. = ἀφίνω, ἐγκαταλείπω, παραιτῶ, παραχωρῶ. 2) ἐπιτρέπω, δίδω τὴν ἄδειαν. 3) χάνω (ἐπὶ χαρτοφορίας). ἐνεστ. λjᾱ ε̃-ε̃, ἀορ. λjᾱσ̃ε̱-ε̃-ᾱ-ᾱμ-ᾱτε̱-ᾱνε̱ (γ), μτχ. λjᾱνε̱ (γ), λjε̃νε̱ (τ) παθ. λjῑχ̃εμ (γ) λjῑχεμ (τ)· φρᾶσις: λjέ! λjέ! μος κjαj = ἄφες! ἄφες! μὴ κλαίῃς. — λjᾱ κρύετε̱ μbας τέjε = θυσιάζομαι διὰ σέ. — λjᾱσ̃ε̱ ρακίνε̱ = ἀπέκοψα τὸ ρακί. — λjᾱ γρούανε̱ = ἀφίνω τὴν γυναῖκα. — λjε̃-με̱ = ἐπίτρεψόν μοι. — λjᾱ φιάλjε̱ = παραγγέλλω = ἀφίνω παράδοσιν. — τε̱ λjᾱ βιέτ = (σὲ ἄφησε χρόνους) = ἀπέθανε (ὅταν ἀποθνήσκῃ τις).

λjαβαρόσ (Περμέτ.) ἴδ. λjαπαρόσ ρ. (Ἐλβασ. Τυρ.) = λασπόνω.

λjαβdῑ-α (γ. τ. budi-bogdan) = δόξα, ἔπαινος· πληθ. λjαβdῑτε̱· καὶ λjαβd-ι (budi) = ὕμνος [Λατ. laus-dis] λjάφτ (Ἐλβασ.) πληθ. λjάφτατε̱.

λjαβdój (γ) λjε̱βdòj (τ), λjαβdερój καὶ λjαβdουρój (γ), λjε̱βdε̱rόνj-όj (τ) = ἐπαινῶ, ὑμνῶ [Λατ. laudo are = δοξάζω, δοξολογῶ] τὸ παθ. λjαβdόχ̃εμ = δοξάζομαι ἐπαινοῦμαι, 2) = μbοῦρρεμ = καυχῶμαι λjιεβdόνεμ (τ. budi) λjαβdε̱ρόχ̃εμ καὶ λjαβdουρόχ̃εμ (γ) λjεβdε̱ρόνεμ (τ).

λjaβdίμ-ι πληθ. λjαβdίμετε̱ (γ) λjε̱βdίμ-ι πληθ. λjε̱βdίμετε̱ (τ) λjαβ-dουρίμ-ι πληθ. λjαβdουρίμετε̱ (γ), λjεβdουρίμ-ι πληθ. λjεβdουρί-μετε̱ (τ), λjαβdουρῑ-α (γ) πληθ. λαβdουρίτε̱ = ἔπαινος.

λjaβίρε̱-α (Τυρ.) = πόρνη, = κούρβε̱-α πληθ. λαβίρετε̱.

λjabε̱ργόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ξεσφίγγω = λιρόj.

Λjabε̱ρῑ-α: κλjούχ̃ετ' αν' ε Κουρβελjέσ̈ιτ, εδὲ Αρbερῑ-α. — κλjοῦχ̃ετ' αν' ε Βλjόρε̱σε̱, πο σ̈οῦμε̱ χ̃ε̱ρε̱ εδε άνε̱σε̱ Κουρβέλέσ̈ιτ, εδὲ άνε̱σε̱ Βλjόρε̱σε̱ ι θόνε̱ Αρbερῑ εδὲ Λjαbερῑ = Λιαμπουρ̣ιά.

λjabε̱ρίσ̈τ ἐπίρ. = Λιαπιστί.

λjabε̱ρίσ̈τε-jα = ἡ Λιαπικὴ διάλεκτος.

λjabότ-ι = εἶδος χόρτου, λαχάνου.

λjaγα-τε̱ρι (Ἐλβασ.) ἐπιρ. = ἄστατος καιρὸς ὁτὲ μὲν ἥλιος ὁτὲ δὲ βροχὴ ὡς ἐπὶ τοῦ Μαρτίου μηνός.

λjάγεμ παθ. τοῦ λjὰκ = βρέχομαι (μὲ νερόν).

λjάγε̱σ-ι πληθ. λjάγε̱σιτε̱ = ποτιστήριον.

λjαγε̱σόj-όνj ρ. ἐνερ. = ὑγραίνω, λjάκ με ούjε̱. — τὸ παθ. λjαγε̱σόνεμ-όχ̃εμ.

λjαγε̱σίνε̱-α (γ) λjαγε̱σίρε-α πληθ. α-τε̱ = βροχερὸς καιρός, 2) ὑγρασία.

λjάγε̱τε̱ = ἐπίρ = μουσκίδι.

(ι-ε-τε̱) *λjάγε̱τε̱* ἐπίθ. = βρεγμένος-η-ον.

λjαγέν-ι = λάγηνος, λαγένι.

λjάγετε̱: πληθ. (bogdan) = δρόμοι.

λjᾱj [Λατ. lavo-are, Ἑλλην. λούω] ρ. ἐνερ. λούω, κοιν. πλύνω, νίπτω. — λjαj σῦτε̱ = νίπτομαι (κ.τ.λεξ. = νίπτω τοὺς ὀφθαλμούς). — λjᾱj λjε̱βέρετε̱ = πλύνω τὰ ἀσπρόρρουχα. — λjαj σῦτε̱ ἢ λjᾱj φακ-jετε̱, λjᾱj dούαρτε̱, λjᾱj κε̱μbε̱τε̱, = νίπτομαι (τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ πρόσωπον, τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας), 2) = ἐξοφλῶ, πληρόνω. — λjαj dετύρε̱νε̱ = πληρόνω τὸ χρέος, λjᾱj πουνε̱τόρινε̱ = πληρόνω τὸν ἐρ-γάτην. — ι λjάβα παράτε̱ = τὸν ἐπλήρωσα τὰ χρήματα. 3) = ἀθω-όνω τινά. — κε̱τὲ νjερῑ ε λjᾱj ούνε̱ σε σ' κᾱ βράμ, α σ' κᾱ βιέδε̱, α σ' κᾱ bᾱμ κε̱τὲ τε̱ κέκjε̱ = ἐγὼ ἀθωόνω τοῦτον τὸν ἄνθρωπον διότι δὲν ἐφόνευσεν ἢ δὲν ἔκλεψεν ἢ δὲν διέπραξε τοῦτο τὸ κακόν. — κε̱τὲ νjερῑ ε λjᾱνj οῦνε̱ σε σ' κᾱ bέρε̱ νdο νjὲ φάjε̱ = τοῦτον τὸν ἄν-θρωπον ἀθωόνω ἐγὼ διότι δὲν ἔπραξε κανὲν πταῖσμα. — φρᾶσις λjᾱj

BKSH

ε λjύεj = κολακεύω (ἐπὶ κακῶν)· ἀορ. λjάβα-ε-ου μτχ. λjᾶμ (γ) λjᾶρε̱ (τ).

λjαjεταᾶρ-ι καὶ *λjαjετόρε-jα* = ὁ νιπτὴρ πληθ. λjαjετάρε̱τε ἀρσ. λjαjετόρετε̱ θηλ.

λjαjθάτε̱-α πληθ. λjαjθάτατε̱ καὶ (Περμέτ.) λjαφάτε̱-α πληθ. λjαφάτετε̱ = ἡ κουτσουπιά· (δένδρον ἄκαρπον).

λjαjθῖ-α = λεπτοκάρυον πληθ. λjαjθῖτε̱· (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

λjάjκε̱-α πληθ. λjάjκατε̱ = κολακεία.

λjαjκατούαρ-όρι: πληθ. λjαjκατόρετε̱ (τ) ἀρσ. = κόλαξ, κολακευτής.— καὶ λjαjκε̱τοῦερ-όρι (γ) λjαjκε̱τοὺρ-όρι (συνηρ.), λjακε̱τόρε-jα θηλ. πληθ. λjαjκε̱τόρετε̱.— καὶ λjαjκατάρ-ι ἀρσ. λjαjκατάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. λjαjκατάρε̱τε̱, θηλ. λjαjκατάρετε̱.— καὶ λjάjκε̱σ-ι ἀρσ. λjάjκε̱σε-jα θηλ. πληθ. λjάjκε̱σιτε̱.— ἀρσ. λjάjκε̱σετ θηλ παροιμία: λjάjκε̱σι τε̱ λjᾶν ε τε̱ λjύεν ε τε̱ κε̱λέτ γίσ̈τινε̱ μ' bύθε̱.— τὸ παθ λjακατίσεμ = κολακεύομαι.

(ι) *λjαΐμ* (γεγ. Τοσκ. Φράσ̈αρι) = μηνυτής, ἀπεσταλμένος, μεσίτης, προξενητὴς καὶ ι λjάjμ-ι (budi) πληθ. τε̱ λjάjμιτε̱ (budi) τε̱ λjαΐμιτε̱ (τ) καὶ λjάjμε̱σ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. λjάμε̱σιτε̱.

λjαjμεσόj: ρ. οὐδ. ὑπάγω ὡς πρέσβυς, πραγματεύομαι, ἐνεργῶ, πράττω ὡς πρέσβυς, ἐντεῦθεν, παρακαλῶ, μεσιτεύω, πρεσβεύω.

λjάμε̱σ-α = πρεσβεία, ἀποστολή, μεσιτεία, 2) ὄνομα περιληπτικόν· οἱ πρέσβεις, οἱ ἀπεσταλμέεοι, οἱ μεσῖται, οἱ προξενηταί.

λjακ (καὶ λjάγ. (γ)) ρ. ἐνερ. = βρέχω μὲ νερόν· ἀντιθ. τέρ. ῥῆμα.

λjάκ-ου: πληθ. λjέκjετε̱ = βρόχος, θηλειά, ἱμάς καὶ λjάκθ-ι : ὑποκορ. καὶ σῦθ-ι [σῦν-ι] (Ἐλβάσ). = θηλειὰ πληθ. σῦθε̱τε̱.

λjακε̱dίτ (τ) ἴδ. ρημ. λjαθίτ = λησμονῶ.

λjακε̱μόνj-όj (γ. τ. budi - bogdan) ρ. οὐδ. = πλεονεκτῶ, ἀντίθετον κουρσέj = φείδομαι.

λjάκε̱με̱σ-ι (budi) = πλεονέκτης· πληθ. λjακε̱μέεσιτε̱ καὶ λjακε̱μοῦεσ-ι (γ) πληθ. λjακε̱μούεσιτε̱, λjακε̱μιμτᾶρ-ι ἀρσ. λjακε̱μιμτᾶρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. λjακε̱μιμτάρε̱τε̱, λjακε̱μιμτάρετε̱ θηλ.

λjακε̱μίμ-ι = πλεονεξία πληθ. λjακε̱μίμετε̱ καὶ λjακε̱μῖ-α (budi - bogdan) πληθ. λjακε̱μῖτε̱.

λjακε̱νάρμε-jα (γ) = λάχανον ἁλμυρὸν πληθ. λjακε̱ναρμέ-τε̱· λjάκε̱νε̱-α

BKSH

(γ) = λάχανον πληθ. λjάκε̱νατε̱.—λjάκε̱ρε̱-α (τ) πληθ. λjάκερατε̱.

λjακε̱σόj ??? = λjάκ = βρέχω, μουσκεύω.—θαμιστ. ρημ.

λjάκο-ουα ('Αργυρ.) = φίλος, εταῖρος.

λjάκο-jα (Περμέτ.) καὶ λjάκοζε̱-α (Περμέτ.) ὑποκορ., λjάjε̱-α (Κροῦjα), λjότσ̈-ι (Σ) πληθ. λjότσατε̱, λjάjατε̱, λjάκοζατε̱ : φράσεις — χ̱ετσ κε̱ λjάjα (Κρ.) = ἔλα νὰ σὲ χαρῶ· κοιν. ἐτσ τε̱ λjότσι (Σ), λjούμ λjάjα = νὰ σὲ χαρῶ, κοινῶς (Κρ.) λjούμ λjότσι (Σ) = νὰ σὲ χαρῶ.— κοῦ σ̈κόν μρε λjάjε = ποῦ πηγαίνεις φίλε μου ; (Κρ.) = κοῦ πό σ̈κόν μόρε λjότσ ; (Σ).

λjακουρίκj (budi, γ. (τ) καὶ λjασκουρίκj = ἐπιρ. = γυμνῶς.

λjακουρικj-ι (Σ. Τυρ. Βεράτ.), λjακουρίκε̱σ-ι (τ), λjακουρέκjε̱σ-ι (γ) πληθ. λjακουρίκjατε̱, λjακουρίκε̱σιτε̱, λjακουρέκjε̱σιτε̱· = νυκτερίθρα κοινῶς.

λjάλjε̱-α πληθ. λjάλjατε̱ : ὁ μικρότερος ἀδελφὸς ὀνομάζει λjάλjε̱ τὸν μεγαλύτε.ον ἀδελφόν· λjάλjα ι μάθ = ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός.

Λjάλjε̱-α : πληθ. λjάλjε̱τε̱ : ἐπιθ. ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς κατοίκους Μυζεκέας· κε̱σ̈τοὺ ου θε̱ρρέσε̱νε̱ Μυζεκjάρεβετ, κουρ σ' ου dίνε̱ ἐμε̱ρινε̱.- Μυζεκjαρε̱βετ ου θόνε̱ bάbε̱-α : ὁ ἴδ.

λjάμε̱-α (γ), λjέμε̱-α (τ) πληθ. λjάμε̱τε̱, λjέμε̱τε̱ = τὸ ἁλώνιον.

λjᾱμσ̈-ι (γ), λjέμσ̈-ι (τ) = ἡ ἀγαθίς-ίδος· κοιν. κουβάρι (νήματος ἢ κλωστῆς ἢ ράμματος) πληθ. λjᾱμσ̈ατε̱, λjέμσ̈ετε̱.

λjανγούα-όϊ (τ) πληθ. λjανγόνjτε̱, λjανγοῦε-οϊ καὶ λjανγοῦ οϊ (συνῃρ.) λjανγοῦε-όνι (Σ) = τὸ λαγωνικόν.- θηλ. λjανγόρε̱τε̱ = ἡ λαγωνίκα.

λjᾱνdε̱-α (γ) λjένdε̱-α (τ) = ξυλική· πληθ. λjᾱνdε̱τε̱ (γ) λjένdε̱τε̱ (τ)

λjανdετάρ-ι (bogdan) ξυλουργός, λεπτουργός, πληθ. λjᾱνdετάρε̱τε̱ λjάνκ-γου (γ) λjενκ-γου (τ) (πληθ. λείπει) = ζωμός, κοινῶς ζουμί.

λjανjε̱τάρ-ι ἴδ. λjαjετᾱρ-ι πληθ. λjανjε̱τάρε̱τε̱ τὸ θηλ. λjανjε̱τόρε-jα ἴδ. λjαjε̱τόρε-jα· πληθ. λjανjε̱τόρετε̱.

Λjάπ-bι καὶ Λjαπ-ι = Λjάπης πληθ. Λjάbε̱ριτε̱.

λjαπαρόσ ('Ελβασ.—Τυρ.) [ρυπαρὸς] = λασπόνω, λερόνω, βρομῶ· καὶ λjαβαρόσ (Περμέτ.), λjατουρίσ (Βεράτ.) τὸ παθ. λjαπαρόσεμ, λjατουρίσεμ.

λjάπε̱-α = τὸ δέρμα τῆς κοιλίας τῶνσφαζομένων ζώων καὶ τά παρόμοια (συγγενὴς τῇ λέξει λjάφσ̈ε̱-α).

BKSH

λjαπε̱ρδῑ-α (γεγ.) πληθ. λjαπε̱ρδῑτε̱ = αἰσχρολογία = φιάλjε̱ τε̱ νdῡτα.

λjάπσ ('Ελϐάσ.) ρ. οὐδ. = ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω: ὡς λjάπσα νγα κυj νjερῑ = ἀπηύδησα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· λjάπσα πρεj σε̱ κε̱ρκούεμιτ = ἀπηύδησα ζητῶν· μός με̱ λjάπσε̱ = μὴ μὲ κάμῃς νὰ ἀπαυδῶ· ἴδ. γjυφκjέj.

λjάπσ (Τυραν.) ρ. οὐδ. = deσ̈ε̱ρόj (ἀντιθέτως τῆς σημ. 'Ελϐασανίου) = ἐπιθυμῶ.

λjαράσ̈κε̱-α (γ) πληθ. λjαράσ̈κατε̱ [λjαρε̱-α] καὶ λjαράτσκατε̱ = ἡ καρακάξα· καὶ γρίζ̈ε̱λε̱-α (Σ), γρίφσ̈ε̱-α (Περμέτ.).

λjαράσ̈-ι [λjάρε̱-α] ἴδ. φαλκούα-όϊ πληθ. λjαράσ̈ε̱τε̱ = παρδαλός.

λjαούσ-ζι ('Ελϐάσ.) ἴδ. λαούσ-ζι (Περμέτ.) γjένdεjε-jα = λαός.

λjάρ-ι (Σ. Καϐ.) = δάφνη· ἴδ. dαφίνε̱-α.

λjάρκ ἐπίρ. = μακράν, πόρρω, πρόσω, μακρόθι κοιν. μακριά· πε̱ρ σε̱ λjάργου ἢ πε̱ρ σε̱ λjάργουτ = μακρόθεν· (συντασ. μετὰ γενικῆς) λjάρκ μέjε, λjάρκ τέjε, λjάρκ ατῑ, λjάρκ νέσ̈. — λjάρκ jουσ̈-ατύρε = μακρὰν ἀπὸ ἐμὲ - σὲ - αὐτοῦ, ἡμῶν - ὑμῶν - αὐτῶν. — λjάρκ τέjε = ἔξω ἀπὸ σένα κοινῶς. — κjόφτε̱ λjάρκ = μὴ γένοιτο, ἔξω ἀπ' ἐδῶ κοιν. — ἀντίθ. άφε̱ρε̱.

(ι-ε-τε̱) *λjάργε̱τε̱* ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̱ άφε̱ρε̱.

λjάργαζε̱ (γ) *λjάργαζι* (τ) ἐπίρ. = μακρόθεν· ἀντίθ άφε̱ραζε̱.

λjαργέσε̱-α πληθ. λjαργέσατε̱ = ἡ ἀπόστασις.

λjαργε̱σίνε̱-α ('Ελϐασ.) πληθ. λjαργε̱σ̈ίνατε̱ καὶ λjαργε̱σίρε̱-α (τ) πληθ. — ρατε̱ = μακρυνὸν μέρος, ἀντίθ. αφε̱ρσίνε̱-α.

λjαργόνj-όj ρ = ἀπομακρύνω τινά· καὶ με̱ργόνj-όj ἀντίθ. αφε̱ρόνj-όj. — τὸ παθ. λjαργόνεμ-όχ̈εμ καὶ με̱ργόνεμ-όχ̈εμ· ἀντίθ. ἀφε̱ρόνεμ-όχ̈εμ.

λjάρε̱-α πληθ. λjάρατε̱ = τὸ παρδαλὸν κοινῶς, τὸ ποικίλον, κατάστικτον. — λjάρα - λjάρα = παρδαλῶς.

(ι-ε-τε̱) *λjάρε̱* ἐπίθ. = παρδαλὸς-ὴ-ὸν καὶ ι-ε-τε̱ λjάρε̱μ-ι, ε̱με-jα.

λjάρε̱σ-ι, λjάρε̱σε-jα· πληθ. ἀρσ. λjάρε̱σιτε̱, λjάρε̱σετε̱ θηλ. λjαρόσ̈-ι, λjαρόσ̈ε-jα πληθ. ἀρσ. λjαρόσ̈ε̱τε̱, λjαρόσ̈ετε̱ θηλ. λjαρίσκ-ου θηλ. λjαρίσκε̱-α πληθ. λjαρίσκατε̱ θηλ. λjαραμάν-ι, θηλ. λjαραμάνε-jα πληθ. ἀρσ. άνε̱τε̱ - άνετε̱ θηλ. λjαραγάν-ι-ε-jα (Περμέτ.) πληθ. ἀρσ. λjαραγάνε̱τε̱, λjαραγάνετε̱ θηλ. = κατάστικος. — πούλjε λjαρίσκε̱ = κατάστικτος ὄρνις, γελj λjαρίσκε̱· κοινῶς ἡ πιτσίρα.

BKSH

λjαρόνj-όj (γ) καὶ *λjαρόσ* (τ) = κάμνω παρδαλόν· bανj λjάρα, λjάρα.
λjαρόϭ-ι (Περμέτ.) πληθ. λjαρόϭετε̤ = κάμνω παρδαλόν· τὸ παθ. λjαρόχεμ (γ), λjαρόσεμ, λjαρόϭεμ = γίνομαι παρδαλός.
λjαρούϭκ-ου = ἀγριοστάφυλο πληθ. λjαρούϭκj-τε̤.
λjαρόj (Ἐλβασ.), λjε̤ρόνj (Βεράτ.) λjαβρόνj (Σ), λjε̤βρόj (Σ) νγάσ-έτ-έτ κέτε̤ (Κρούjα, Τυράν. Ἐλβασ) = γεωργῶ, καλλιεργῶ τὴν γῆν· τὸ παθ. λjαρόχεμ, λjε̤ρόνεμ, λjαβρόνεμ, νγίτεμ.
λjάρτε̤ (τ) ἴδ. ναλjτ (γ) ἐπίρ. ἀντίθ. πόϭτε̤ = ὑψηλά.
λjάρταζι (τ) καὶ *λjάρταζιτ* (τ) ἐπίρ. = ἄνωθεν.
(ι-ε-τε̤) *λjάρτε̤* καὶ *λjάρτε̤σμ* (τ) = ἴ ι-ε-τε̤ νάλjτε̤.
λjαρτόνj-όj (τ) ἴδ. ναλjτόj (γ) - λjαρτόνεμ (τ) ἴδ. ναλτόχεμ (γ).
λjᾶϭ-ι (Σ) ἀντὶ λjᾶμϭ-ι κατ' ἀποβολὴν τοῦ μ πρὸ τοῦ ϭ (συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις) πληθ. λjᾶϭατε̤ (Σ) = κουβάρι.
λjάϭε̤-α ἀντὶ λjάφϭε̤-α κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ ϭ (συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις) πληθ. λjάϭατε̤ = τὸ λειρί.
(ι-ε-τε̤) *λjάϭτε̤* = ο-η-πρώϊμος, ἀρχαῖος-αία-ον [συγκρ. Ἀγγλ. last] πλjάκου ι λjάϭτε̤ = πλjάκου ι βιέτε̤ρε̤.—ε̤ϭτε̤ θε̤νε̤ σε̤ λjάϭτε̤σ = ἐρρήθη παρὰ τῶν ἀρχαίων. ἀντίθ. βόνε̤ (γ). — τε̤ λjάστα-τε̤ = τὰ σπαρτά· (ἐπὶ γεννημάτων), ὡς σῖτος, κριθάρι κ.τ.λ. πρώϊμα.
λjαϭτόj ρ. οὐδ. = παλαιόνω, ἡλικιόνω· bε̤νεμ ι λjάϭτε̤.—dίτε̤ μbε̤ dίτε̤ λjαϭτὸν = ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ γηράσκει.
λjάτε̤-α (Σ) ἴδ. γε̤δένdε̤-α = ρόζος.
λjάτε̤-α [λjατόj Περμέτ.) = σε̤πάτ' ε βόγε̤λjε̤· καὶ τσακόρρε-jα (Τυρ.) = λjάτ' ε βόγε̤λjε̤ κοινῶς τσεκοῦρι πληθ. τσακόρετε̤.
λjατο̃ρε-jα πληθ. λjατόρετε̤ = τσακόρρε-jα (Τυρ. γ. Μαλjεσία) = ἀξίνη μικρά. — λjατόρεjα ε̤ϭτε̤ με̤ ε βόγε̤λjε̤ σε λjάτα, λjάτα ε̤ϭτε̤ με̤ ε βόγε̤λjε̤ σε σε̤πάτα· (Τουρκ. ναdϭάκε̤ = τσεκοῦρι).
λjατόj-όχεμ (Σ) ἴδ. γε̤δέντ-dεμ = ἐκλέπω, ξεφλουδίζω.
λjατοῦερ-όρι καὶ *λjατοῦρ-όρι* = σφραγὶς ξυλίνη (διὰ τὰς προσφοράς)· ἴδ. λjατόνj· ἴδ. καὶ μπλjατοῦαρ-όρι (γ) μπλjατοῦερ-όρι (γ).
λjατουρίσ (Βεράτ.) ἴδ. ρ. λjαπαρόσ (Ἐλβασ. Τυράν.).
λjάφϭε̤-α πληθ. λjάφϭατε̤ κοιν. τὸ λειρί, τὸ καρκάλι· 2) ἡ ἀκροβυστία ὡς λjάφϭ' ε κᾶριτ = ἡ ἀκροβυστία, τοῦ πέους.
λjαφάτε̤-α (Περμέτ.) πληθ. λjαφάτε̤ τε̤ ἴδ. λjαjθάτε̤-α = κουτσουπιά.

λjαφσ̈άκ-ου = νjε̨ γjε̨ με λάφσ̈ε̨ = ἀπερίτμητος· πληθ. λjαφσ̈άκε̨τε̨.

λjάχ̈εμ παθ. = λούομαι κοιν. πλύνομαι, νίπτομαι· 2) ἐξοφλοῦμαι, πληρόνομαι· ουλjᾶμ bάσ̈κε̨ = οὔτε μοῦ χρεωστεῖς οὔτε σὲ χρεωστῶ· 3) ἀθωόνομαι· 4) λjάχ̈εμ ε λjῦχ̈εμ = κολακεύομαι ὑπό τινος.

λjε̃ ἴδ. λjᾶ (γ) ρ. = ἀφίνω.

λjε̃-νι (Ἐλϐασ.) πληθ. λjένατε̨ κακῶς ἀντὶ λjένjτε̨ ἴδ. λjεγjέν-ι (Σ) = λεκάνη.

λjεβαρdσ̈-ι (Βεράτ.) ἀρσ. λjεϐαράσ̈ε-jα πληθ. λjεϐαράσ̈ε̨τε ἀρσ. λjεϐαράσετε̨ θηλ. = αΰ α αjο κjε̨ λjε̨ϐρόν. = ὁ (ἡ) περιφερόμενος, ὁ (ἡ) ἄστατος, ὁ μὴ στέκων εἰς ἓν μέρος.

λjε̨βόνj-όνεμ (Τοσκ. budi-bogdan) ἴδ. λjαϐdόj-όχ̈εμ (γ) καὶ *λjεβdερόνj-όνεμ* ἴδ. λjαϐdερόj-όχ̈εμ (γ) = ἐπαινῶ-οῦμαι.

λjε̨βdίμ-ι (τ), λjε̨ϐdουρίμ-ι (τ) ἴδ. λjαϐdίμ (γ) λjαϐdουρίμ (γ) πληθ. λjε̨ϐdίμετε̨, λjε̨ϐdουρίμετε̨ = ἔπαινος.

λjε̨βέdσ̈γε̨-α (Βεράτ.), λjεϐύσ̈γε̨-α (τ), λjεϐότσ̈κε̨-α (γ), λjε̨ϐέσ̈γε̨-α λjιϐόσ̈γε̨-α (Καϐ.), ϐε̨λjότσ̈γε̨-α (τ), λjουϐέσ̈γε̨-α (Περμέτ.) = γε̨λjϐόdσ̈α ε ἄρρεσε̨, ε ϐέσε̨, ε κjέπε̨σε̨ κ.τ.λ. καὶ ϐλέσ̈γε̨-α (Ἀργυρ.), γε̨λjϐόdσ̈ε-α (Τυράν.), γε̨λjϐόjκε̨-α (Κρούjα), γε̨ϐόdσ̈ε̨-α (Σ) ἴδ. γούαλ-ι (Βεράτ.) καὶ γούαjε̨-α (Περμέτ.) [καὶ ϐε̃-jα ἢ ϐέζε̨ α ἢ ϐεό-jα (Σ) = τὸ ᾠόν, [ἴσως ἡ λέξις σύνθετος] = τὸ τσέφλι, τὰ δύο κομμάτια τοῦ φλοιοῦ, κεχωρισμένα· πληθ. λjε̨ϐέdσ̈γατε̨, λjεϐύdσ̈γατε̨, λjε̨ϐότσ̈κατε̨, λjε̨ϐέσ̈γατε̨, λjιϐόdσ̈γατε̨, ϐε̨λjότσ̈γατε̨, ϐε̨λjότσ̈κατε̨, λjουϐέσ̈γατε̨, ϐλέσ̈γατε̨, γε̨λjϐότσ̈κατε̨, γε̨λjϐόjκατε̨, γε̨ϐόdσ̈ατε̨ = κέλυφος.

(ε) *λjε̨βε̨ρούαμε-jα* (τ) [Λατ. laboro-are = πονῶ, ἐργάζομαι] = ἡ ἐργάσιμος (ἡμέρα)· ἀντίθ. ε κρέμτε-jα, φέστε̨-α. — dιτ' ε λjε̨ϐε̨ρούαμε̨ (τ) = dίτε̨ πουνε̨τόρε (γ) = καθημερινή, ἐργάσιμος ἡμέρα.

λjε̨βόρε-jα πληθ. λjε̨ϐόρετε̨ ἴδ. λαπούτσ̈κε̨-α = ράκος.

λjε̨βίρεμ (Τυραν.) (συντασ. μετὰ γενικῆς) = παρακαλῶ. — ι λjε̨ϐίρεμ ατῖ νjερίου = ι λjοῦτεμ = παρακαλῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

λjε̨βίσ ρ. οὐδ. = κινοῦμαι (ἐπὶ ζωϋφίων).

λjε̨βρόνj (Βεράτ.) λjεϐρίj (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = κινοῦμαι (ἐπὶ ἀνθρώπων), περιέρχομαι, περιφέρομαι.

λjεβρίj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = πλύνω τὰ φορέματα ἐκ δευτέρου (κινῶν αὐτὰ ἐντὸς τοῦ ὕδατος) λjε̨ϐρῖj ρρόbατε̨ = ι σ̈κόj με ούjε̨ πε̨ρ σε̨ dύτι.

BASH

λjεβρόj-όχ̌εμ (Σ) ἴδ. λjαβρόj-όχ̌εμ (Σ) = ἐλαφρύνω, β΄) καλλιεργῶ.

λjεβῦρ-ῦρ-ῦρ (Zabζουνα) ρ. ἐνεργ. = γε̣ρρίτσ = γρατσουνίζω.

λjε̣βῦρεμ παθ. = γε̣ρρίτσεμ· ἀορ. λjε̣βῦρα-ε-ι μτχ. λjε̣βύρε̣ καὶ λjε̣βύρουνε̣ = γρατσουνίζομαι.

λjε̣bάρκε-jα (Περμέτ.) [λjε = ἀφίνω καὶ bαρκ-ου] = δυσεντερία πληθ. λjε̣bάρκετε̣.

λjέbερ-ι = εἶδος ἀρρωστίας ἐπὶ τῶν μαστῶν τῶν γυναικῶν ὅταν πήζῃ τὸ γάλα ἐντὸς τῶν βυζιῶν.

λjέbρε̣-α (Περμέτ.) = ἡ λέπρα· πληθ. λjέbρατε̣ ἴδ. σγjέbε-jα.

λjεbρόσ-εμ (Περμέτ.) = ἴδ. σγjεbόσ-εμ = ἔχω λέπραν.

λjεγjέν-ι (Σ) = ἡ λεκάνη κοιν. τὸ λεγένι πληθ. λjεγjένατε̣.— καὶ λjε̣γjέν-ι (τ) πληθ. λjε̣γjένατε̣, λjεjέν-ι (τ) πληθ. λjεjένατε̣, λjε̃-νι (Ἐλβασ.) πληθ. λjένατε̣.

λjέγjετε̣ πληθ. (τ) = ἴδ. λjέκjετε̣ πληθ.— ἴδ. λjάκ-ου = οἱ ἱμάντες.

λjε̣γjε̣ρόν-όj (τ) ρ. = ὁμιλῶ, ἀγορεύω· καὶ λjιγjε̣ρόj (γ).

λjε̣γjε̣ράτε̣ (τ) λjιγjε̣ράτε̣ (γ) = ὁμιλία, λόγος.

λjέδε̣-α (Τυραν.) καὶ λjέδε-jα (Καβ.) πληθ. λjέδατε̣ = χάϊδευμα. ἴδ δέλjκε̣-α.

λjεδατάρ-ι: ἀρσ. λjεδατάρε-jα θηλ. (Καβ. Τυραν.) ἴδ. δελjατᾱρ-ι-ᾱρε-jα πληθ. λjεδατᾱρε̣τε̣ ἀρσ. λjεδατάρετε̣ θηλ. = κόλαξ.

λjεδατόj (Καβ.) ρ. ἐνεργ. = χαϊδεύω· ἴδ. πε̣ρκε̣δέλj τὸ παθ. λjεδατόχ̌εμ = (Καβ.) = χαϊδεύομαι ἴδ. πε̣ρκε̣δέλjεμ.

λjεδίσ̈τε̣-α (γ) = ασάj τόκε κjε̣ ι bίε λjέδι· πληθ. λjεδίσ̈τατε̣.— καὶ λjυμε̣νίσ̈τε̣-α (γ) = ασάj τόκε κjε̣ ι bίε λjύμι πληθ. λjυμε̣νίσ̈τατε̣ καὶ ζαλίσ̈τε̣-α (γ) = ασάj τόκε κjε̣ ι bίε ζᾶλι πληθ. ζαλίσ̈τατε̣.

λjέζε̣-α (Τυραν.) πληθ. λjέζατε̣ = κοινῶς ἐλαιὰ = τὸ εἰς τὸ πρόσωπον ἢ εἰς τὸ σῶμα κόκκινον σημάδι καὶ λjύθ-ι (Ἐλβασ).

λjέθ-ι (Ἐλβασ.) ἴδ. λjύμ-ι (Σ) καὶ λούμ-ι (τ) πληθ. λjέθνατε̣ (ἄχρηστος).

λjέθ-δι (τ) πληθ. λjέδετε̣ = ὁ ὄχθος τοῦ ἀγροῦ, τῆς ἀμπέλου, τοῦ κήπου, τὰ χωρίζοντα ἄκρα τὰ ὁποῖα δὲν σκάπτουσι πρὸς διαστολὴν καὶ φυτρόνει χόρτος.

λjέθ-δι (Dίbρα-Τετόbα) = τοῖχος ἴδ. μοῦρ-ι.

λjε̃j: ρ. = γεννῶ, γεννῶμαι, καὶ λjίντ, πῖελ = τίκτω (ἐπὶ γυναικῶν)

BKSH

καὶ (συνηρ.) πῖλ· γρούαjα πο̄λι φόσ̈νjε̱ = ἡ γυνὴ ἔτεκε βρέφος. — dέλjεjα πο̄λι κjε̱νκj = τὸ πρόβατον ἐγέννησεν ἀρνίον. — ἀόρ. λjέβαε̱-ου, καὶ λjίνdα-ε-ι· μτχ. λjεμ (γ) καὶ λjέρ̣ε̱ (τ) λjίνdε̱ καὶ λjίνdουρ̣ε̱ (τ) λjίνdουνε̱ (γ) — ἀορ. πο̄λα-ε-ι καὶ πούαλ (τ) πούελ (γ), μτχ. πιέλε̱, πιέλουνε̱ (γ) πιέλουρε̱ (τ). 2) σημ. ἀνατέλλω ὡς: λjέου dίελι, χ̄ᾶνα = λjινdι dίελι, χᾶνα = ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος. ἡ σελήνη. — ἀντιθ. περε̱νdόϊ dίελι, χ̄ᾶνα = ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη. — κουσ̈ κᾶ λjέρε̱ dο τε̱ βdέσε̱ = κουσ̈ κᾶ λjίνdουρε̱ dο τε̱ βdέσε̱ = ὅστις ἐγεννήθη, μέλλει νὰ ἀποθάνῃ. — με̱ λjίνdι διάλjε̱, τε̱ λjίνdι διάλjε̱, ι λjίνdι διάλε̱ = με̱ λjέου διάλjε̱ τε̱ λjέου διάλjε̱, ι λjέου διάλjε̱ = ἐγεννήθη μοι υἱός, ἐγεννήθη σοι υἱός, ἐγεννήθη αὐτῷ υἱός, (ἔπὶ ἀνδρός). — Σάρ̣ρα πόλι Ισαάκνε̱ = ἡ Σάρ̣ρα ἔτεκε τὸν Ἰσαάκ. — Αβραάμιτ ι λjέου (ι λjίνdι) Ισαάκου: τῷ Ἀβραὰμ ἐγεννήθη ὁ Ἰσαάκ. — κουρ λjεν (α λjίντ) νdο νjε̱ διάλjε̱ α βάϊζε̱ κε̱σ̈τοὺ ουρόνjε̱νε̱: Φατ-μάθ ε κε̱μbε̱ μbαρ̣ε̱ (πε̱ρ μάσ̈κουλε̱). — Φατ-μάδε ε κέμbε̱ μbάρε̱ (πε̱ρ φέμε̱ρε̱). — τὸ παθ. πῖλεμ: σ' πῖλετε̱ νdε̱ bότε̱ ι κε̱τίλε̱ νjερὶ = δὲν γεννᾶται 'στὸν κόσμον τέτοιος ἄνθρωπος.

λjε̱jσόνj-όνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. λjετε̱σόνj-όνεμ (Βεράτ.) = ἐλαφρύνω, ἐλευθερόνω

Λjέκε̱-α πληθ. Λjέκε̱τε̱ = Ἀλέξανδρος 2) οἱ ὀρεινοὶ τῆς Σκόδρας ὀνομάζονται Λjε̱κε̱.

λjε̱κούντ (γ. τ.) ρ. = κουνῶ ἴδ. κολανdίσ ρ. καὶ τούντ (γ), τουνdουλὸj (γ), παθ. λjε̱κούνdεμ, τοῦνdεμ, τουνdουλὸχ̄εμ = ἴδ. κολανdίσεμ.

λjε̱κούρ̣ε̱-α (τ), λjικούρε̱-α (γ) πληθ. — α-τε̱ = δέρμα.

(ι-ε-τε̱) *λjε̱κούρ̣τε̱ — λjικούρ̣τε̱* = δερμάτινος-η-ο ν = πρέj λjε̱κούρε.

λjε̱κjε̄-νι (γ. bogdan) πληθ. λjε̱κjένj-τε̱, λjε̱κjέ-ρι (τ.) πληθ. λjε̱κjένjτε̱, λjικjέ-νι (γ) πληθ. λjικjένjτε̱ [συγκρ. λεκάνη] = λίμνη. (Τουρκ. γjόλj).

λjέκjετε̱ (Ἐλβασ.) πληθ. τοῦ λjάκ-ου, λjέγjετε̱ πληθ. τοῦ λjάκ-αγου λjακ-ου, λjέκjεζατε̱ πληθ. ὑποκορ., ρ̣ρε̱τσ̈κῦθ-ι (Κροjα) πληθ. ρ̣ρε̱τσ̈κύθε̱τε̱ (Κροjα), γίλjτσατε̱ (Σ) πληθ. — με̱ dρίδενε̱ λjέκjετε̱ ε κᾶμbεσε̱ = μὲ dρίδενε̱ λjέγjετ'ε κε̱μbεσε̱ (τ) = με dρίδεν' λjέκjεζατ'ε κε̱μbε̱σε̱ (τ) = μὲ dρίδεν' ρ̣ρε̱τσ̈κύθετ'ε κᾶμbε̱σε̱ (Κρ.) = μὲ dρίδενε' γίλjτσατ' ε κᾶμbε̱σε̱ (Σ) = οἱ ἱμάντες, τὰ λωρία.

BKSH

λjελjέ-jα ('Αργυρ.)=χαίτη τῶν ζώων πληθ. λjελjέτε̱ καὶ κομ-ι=ἡ χαίτη τοῦ ἵππου, κόμε̱-α (Τυραν.).

λjέμε̱-α πλθ. λjε̱με̱τε̱=ἴδ. λjᾱμε̱-α (γ) = ἁλώνι.

λjέμε̱ζε̱-α λέφε̱ζε̱-α (Τυραν.), χ̄έλμε̱ζε̱-α (Περμ.)=λύγξ, κοινῶς λόξυγγας πληθ. λjέμε̱ζατε̱ λjέφε̱ζατε̱ (Τυρ. ἄχρηστος) χ̄έλμε̱ζατε̱ (Περμέτ. ἄχρηστος). με̱ ζε̄ λjέμε̱ζα=με̱ μερρ λjέμε̱ζα = λjεμε̱ζόj=μὲ πιάνει ὁ λόξυγγας. λjεμε̱ζόj = με ζε̄ λjέμεζα, με̱ μέρρ λjέμε̱ζα.

λjε̱μίσ̈τε-jα ('Ελβασ. Περμὲτ) πληθ. λjε̱μίσ̈τετε̱=μικρὰ ξυλάκια, σκουπίδια.

(τε̱) *λjέμιτ' ε dίελιτ* (γεγ)=ἡ ἀναστολὴ τοῦ ἡλίου, τε̱ λjέρε̱τ'ε dίελιτ (τ), τε̱ λjίνdουριτ' ε dίελιτ. (τ).— άν' ε σε̱ λjέμε̱τ dίελιτ (γ) = αν' ε σε̱ λjέριτ dίελιτ (τ)=άν' ε σε̱ λjίνdουριτ' dίελιτ (τ)=ἡ ἀνατολή.

λjε̱μόσε̱νε̱-α (γ. budi bogdan) πληθ. λjε̱μόσ̈ε̱νατε̱=ἐλεημοσύνη 2) (γεγ. Μυζεκjέjα)=κόλυβα ἢ ἄλλα φαγόσιμα τὰ ὁποῖα μοιράζουσι διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἀποθαμένων.

λjέμσ̈-ι πληθ. λjε̱μσετε̱=ἴδ. λjᾱμσ̈-ι (γ) = κουβάρι.

λjε̱νγάτε̱-α πληθ. λjε̱νγάτατε̱=ἀρρωστία, νόσος, ἀσθένεια λjενγάτ' ε τόκε̱σε̱=ἐπιληψία, σεληνιασμὸς (Σ) — ζᾱνε̱ πρε̱j λjε̱νγάτε̱σε̱ τόκε̱σε̱ = σεληνιασμένος.

λjε̱νγίμ-ι = τὸ πάσχειν ἀπὸ ἀρρώστιαν πληθ. λjε̱νγίμετε̱.

λjε̱νγόνj-όj ρ. οὐδ. πάσχω, ἀπὸ ἀρρώστιαν, νοσῶ.— τσ̈' κᾱ κjε̱ λjε̱νγόν αὖ νjερῖ;=ἀπὸ τί πάσχει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; λjενγόν νγα κολ' ε κέκjε=πάσχει ἀπὸ φθίσιν. — λjε̱νγόβα dυ βιέτ νγα έθετε̱=ἔπαθον δύο ἔτη ἀπὸ πυρετόν.

λjένγjε̱ρε̱-α (Βερατ) ἴδ. κούκjε̱λjε̱-α πληθ. λjε̱νγjε̱ρᾶτε̱.

λjενγjύερ-ι ('Αργυρ.) καὶ λjε̱νγjύρε̱-α ('Αργυρ.) ἴδε λjυνγjύρε-α (γ)=τῦφος.

λjε̱νdε̱-α: πληθ. λjε̱νdε̱ρα ἴδ. λjάνdε̱-α (γ) = βάλανος.

λjε̱νdῖ-α (γ) κοιν. πίκα· κᾱμ λjενdῖ με ατε̄=ἔχω πίκαν μαζί του· κᾱ λjενdῖ με μοῦ=ἔχει πίκαν μαζί μου. (=κᾱ με̱ρὶ μὲ μοῦα).

λjε̱νdίμ-ι [ἴδ. λjενdόj]· ἀφηρ.=κέντημα εἰς τὴν πληγήν. πληθ. λjε̱νdίμετε̱.

λjε̱νdίνε̱-α (Βερατ Περμέτ) πληθ. λjενdίνατε̱= χέρσος, τόπος ἀκαλλιέργητος, γῆ ἀκαλλιέργητος ἴδ. djέρρ-ι.

BKSH

λjε̣νdόνj-όj (γ) λjε̣νdόνj-όj (τ) ρ. ἐνερ. = ἐρεθίζω τὴν πληγήν, κουρ τε̣ πιέκ νdονjε̣' νdε̣ πλε̣άγε̣τ ε τε̣ δε̣μπ. με̣λjε̣νdόϊ πλjάγε̣νε̣ = μὲ ἔγγιξεν 'ς τὴν πληγὴν (καὶ ἐπόνησα) με̣ λjε̣νdόϊ ζε̣με̣ρνε̣˙ = μὲ κέντησέ εἰς τὴν καρδιά˙ μὸς με̣ λjε̣νdὸ ατιέ τεκ με̣ δε̣μπ = μὴ μὲ ἐγγίζεις ἐκεῖ ὁποῦ μὲ πονεῖ˙ καὶ ἠθικῶς = μὴ μὲ πειράζεις˙ τὸ παθ. λjε̣νdόνεμ(τ), λjενdόχ̆εμ (γ) = πειράζομαι ἠθικῶς, κεντοῦμαι ἠθικῶς˙ μ' ουλjε̣νdούα ζέμε̣ρα = ἐκεντήθην ἠθικῶς, ἐπειράχθην ἠθικῶς.

λjένdε̣-α πληθ. λjένdε̣τε̣ = βαλανίδιον.

λjε̣νκ-γου (τ) = ἴδ. λjάνκ-γου (γ) [πληθ. λείπει] = ζωμός.

λjενόj (γ) [Λατ. lenio-ire]˙ ρῆμ. ἐνεργ. = ἐλαφρύνω, κουφίζω, ἀνακουφίζω˙ ἴδ. λjετε̣σόνj (Βεράτ.) λjετσόνj (Περμέτ.) τὸ παθ. λjενόχ̆εμ (γ) = ἴδ. λjετε̣σόνεμ, λjετσόνεμ.

λjεόν-ι πληθ. λjεόνε̣τε̣ = λέων, κοιν. λεοντάρι˙ καὶ λjουᾶ-νι (γ) πληθ. λjουάνjε̣τε̣.

λjεπαρόσ-εμ (Σ) = εἶμαι ξεσχισμένος εἰς τὰ φορέματα.

λjεπέτσ-ι (Τοσκ. 'Αργυρ.) = θόνε̣ κάουτ πλjάκ κjε̣ ε̣σ̈τε̣ ι dόbε̣νε̣ ε ι λjίκ˙ [Βουλγαριστὶ λjεπέτσ = εἶδος χόρτου].

λjε̣πιέτε̣-α = λάπατον (πληθ. λείπει).

λjεπῖj (γ. τ.) ρ. = γλύφω (διὰ τῆς γλώσσης). ἀόρ. λjε̣πῖνα-ε-ι, μτχ. λjε̣πῖμ (γ), λjε̣πίρε̣ (τ), παθ. λjε̣πῖχ̆εμ (γ. τ.).

λjέπουρ-ι πληθ. λjέπουjτε̣ καὶ λjέπουρατε̣ (τ) [Αἰολ. λέπορις - λεπόριος, Λατ. lepus] = λαγώς.

λjε̣πούσ̈ε̣-α (τ) = εἶδος φυτοῦ πλατυφύλλου˙ πληθ. λjε̣πούσ̈ατε̣.

λjερόνj-όνεμ (Βεράτ.) ἴδ. λjαρόνj-όχ̆εμ = ἐλαφρύνω. β'.) καλλιεργῶ.

λjε̣ρούσ̈κ-ου : πληθ. λjερούσ̈κj-τε̣ = ἴδ. λjαρούσ̈κ-ου (γ) = κληματίς.

λjέσ-ζι (Σ) καὶ νέϊσ-ζι (Περμέτ.) = ἓν σκληρὸν κρέας τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται εἰς τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν ἢ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος ὡς εἶδος παρασίτου.

λjέσ̈ε̣-α = ατό dσ̈ούφκατε̣ κjε̣ βάρινε̣ γράτε̣ ε φσ̈ατάρε̣βετ ατε̃j ε κε̣τε̃j νdε̣πε̣ρ ρρόbατε̣˙ λjέσ̈ε̣-α (Βεράτ. - 'Ελβάσ.) πληθ. λjέσατε̣ = τρίνε̣-α˙ 2) ατὸ τρίνατ' ε βάθε̣σε̣ κjε̣ jάνε̣ bε̣ρε̣ πόσι dύερε̣ πε̣ρτε̣ μbύλουρε̣ βάθε̣νε̣˙ 3) ατό τρίνα κjε̣ σ̈εσ̈όjε̣νε̣ πλjίσατ' ε άρε̣σε̣˙ λέγεται καὶ παρέτκε̣-α (τσ̈ερμενίκα) = θίνανος.

λjεσνίκ-ου (Περμέτ.) ? ? ? (ἴσως εἶναι Σλαυϊκὴ λέξις).

λjέσ̈-ι ἀόρ. πληθ, λjέσ̈νατε̱ (γ), λjέσ̈ρατε̱ (τ) [ἴδ. ἑλλην. λάχ-νος] καὶ λjέσ̈-λjέσ̈τε̱ οὐδ. = τὸ μαλλίον.

λjεσ̈τούαρ-όρι (τ), λjεσ̈τοῦερ-όρι (γ) καὶ (συνῃρ.) λjεσ̈τοῦ-ορι πληθ. λjεσ̈-τόρε̱τε̱ = μαλλερός θηλ. λjεσ̈τόρε-jα = μαλιαρή· πληθ. ρετε̱.

(ι-ε-τε̱) *λjέσ̈τε̱* ἐπιθ. = μάλλινος, ἐρεοῦς.

λjεσ̈-κόρρε̱-α (τ): κυυρ ι βdεσ bοῦρρι νdονjε̱ γρούαjε, νdε̱ μος dασ̈τε̱ τε̱ μαρτόνετε̱ με̱̄, πρετ φλjόκjε̱τε̱, πο νdε̱ μος ι πρέφτε̱ dο τε̱ μαρτόνετε̱ πε̱ρσε̱ρῖ. — πληθ. λjεσ̈-κόρρατε̱.

λjε̱σ̈όνj-όj, *λjισ̈όj* (γεγ.) ρ. = ἀφίνω, καταλείπω, ἀπολείπω ἀπολύω, ἀπορρίπτω, ἀποβάλλω, ἀπολνῶ (ἁπλῶς) [Ἑλλην. λιάζω] γjίθε̱ dρούνjτε̱ λjε̱σ̈όνjε̱τε̱ νdε̱ βιέσ̈τε̱ = ὅλα τὰ δένδρα ἀπορρίπτουσι (ἀποβάλλουσι) τὰ φύλλα τὸ φθινόπωρον· μόλα, dαρδα, φίκου λjε̱σ̈όϊ κόκjετε̱ πε̱ρδε̱̄ = ἡ μηλέα, ἡ ἀπιδιά, ἡ συκῆ ἀπέρριψε τοὺς καρποὺς κατὰ γῆς· λjε̱σ̈όj κέντε̱ τα ζᾱνε̱. = ἀπολνῶ τὰ σκυλιὰ νὰ τὸν πιάσουν· ε ζοῦνα εδέ ε λjε̱σ̈όβα τὸν ἔπιασα καὶ τὸν ἀπέλυσα. — dούα τε̱ βέτε πο σ' με̱ λjε̱σ̈ον ιμ' ατε̱ = θέλω νὰ ὑπάγω ἀλλὰ δὲν μὲ ἀφίνει ὁ πατήρ μου. — με̱σόνjε̱σι λjε̱σ̈όϊ djέμτε̱ νγα σκολία = ὁ διδάσκαλος ἀπέλυσε τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὸ σχολεῖον· bοῦρρι λjε̱σ̈όϊ γρούανε̱ = ὁ ἀνὴρ ἀπέλυσε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. — ζοτε̱νία λjε̱σ̈όϊ σ̈ε̱ρbε̱τόριν' ε τῑ = ὁ κύριος ἀπέλυσε τὸν δοῦλον αὐτοῦ. — μος ε μbᾱ πο λjε̱σ̈όjε = μὴ τὸν κρατεῖς ἀλλ' ἀπόλυσον αὐτόν. — ἀντίθ. μbᾱ = βαστῶ, κρατῶ.

λjε̱σ̈όνεμ (τ) λjισ̈όχ̱εμ (γ) παθ. = ἀφίνομαι, καταλείπομαι, ἀπολείπομαι ἀποβάλλομαι ἀπορρίπτομαι ἀντιθ. τὸ ρημ. μbᾱχ̱εμ. — λjε̱σ̈όχ̱εμ τα ζᾱ = ρίπτομαι νὰ τὸν πιάσω.

(ι-ε-τε̱) *λjέτε̱*: ἐπίθ. = ἐλαφρούτσικος (κατὰ τὸν νοῦν) κοιν. ἠλίθιος. καὶ ι-ε-τε̱ λjε̱̄ (budi) ἐπίθ. = ἐλαφρός, ἀβαρής, ι-ε-τε̱ λjέ-τε̱, (τ), λjέχ̱ετε̱ (τ). — λjέτε̱-λjέχ̱ετε̱ ἐπιρ. = ἐλαφρῶς.

λjέτε̱ρε̱-α (γ) πληθ. λjέτε̱ρατε̱ = χαρτίον, 2) ἐπιστολή, κοιν. γράμμα.

λjετε̱σόνj (Βεράτ.) λjεjσόνj (Περμέτ.) λjενὸj (Ἐλβασ.) [Λατ. lenioire] ρ. = ἐλαφρύνω, κουφίζω, ἀνακουφίζω. — ἀντιθ. ρανdὸj (γ) ρε̱νdόj (τ) παθ. λjετε̱σόνεμ (Βεράτ.) λjεjσόνεμ (Περμέτ.) λjενόχ̱εμ (Ἐλβασ.) ἐλαφρύνομαι, κουφίζομαι, ἀνακουφίζομαι.

λjετε̱ρούερ-όρι (budi) = γραμματισμένος, πεπαιδευμένος.

BKSH

λjετε̣ρόρε-jα θηλ. = γραμματισμένη, πεπαιδευμένη πληθ. λjετε̣ρόρε̣τε, ἀρσ. — λjετε̣ρόρετε̣ θηλ.

λjε̣τῖ-ι (γ) λjιτῖ-ι (γ) = Λατῖνος· 2) Καθολικὸς (τὸ θρήσκευμα) ἴδ. λατίν-ι πληθ. λjετίνjτε̣, λjετίνjτε̣ = ἡ Λατινίς.

λjε̣τινέσ̆ε̣-α (γ), λjιτινέσ̆ε̣-α (γ), λjετίνκε̣-α (γ), λjιτίνκε̣-α (γ) πληθ. λjε̣τινέσ̆ατε̣, λjιτινέσ̆ατε̣, λjετίνκατε̣, λjιτίνκατε̣.

λjε̣τινίσ̆τι (γ) ἐπίρ. λjιτινίσ̆τ (γ) = Λατινιστὶ ἴδ. λατινίσ̆τ (γ).

λjε̣τινίσ̆τε-jα (γ) λjιτινίστε-jα (γ) = ἡ Λατινικὴ (γλῶσσα) ἴδ. λατινίστε-jα.

λjέφ: (γ) = ἴδ. λjέχ (ρῆμα.) = ὑλακτῶ, γαυγίζω.

λjε̣φτόνj = ἴδ. λjουφτój (γ) (ἀντιθ. πακjσój, πακjτój, παjτój) = πολεμῶ.

λjε̣φύτ-ι (Ἐλβασ. Βεράτ.) κοινῶς τὸ botσινάρι πληθ. λjεφύνατε̣ καὶ τσ̆ύτσ̆ε̣-α (Τυραν.) τσ̆ύτσ̆-ι (Κροῦjα), τσ̆επ-ι = προεξοχὴ ἀγγείου.

λjέχ̆ (τ. γ) ρημ. οὐδ. = γαυγίζω, βαβίζω (ἐπὶ σκύλων) καὶ λjέφ (γ).

λjέχ̆ε̣-α (Περμέτ.) = στρέμμα γῆς ἀπροσδιόριστον.

λjέχ̆ε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. λjέχετε̣ = σποριά. — νjε̣ λjέχ̆ε πρασ. = ... νjε̣ λjέχε κjέπε̣, χ̆ούδρα, λjε̣πιέτε̣ = ἓν στρέμμα, πράσα κ.τ.λ.

λjε̣χε̣ρόνj (Περμέτ.) = χωρίζω τὸ χωράφιον εἰς στρέμματα.

λjεχ̆όνε̣-α (τ) πληθ. λjεχόνατε̣· λjε̣χόνε̣-α πληθ. α-τε̣ = γροῦε ε dέργjουνε̣ (Σ) [ἴδ. dέργjεμ ἢ dίργjεμ] = λεχώ.

λjεχονῖ-α = ἡ κατάστασις τῆς λεχούσης εἰς διάστημα 40 ἡμερῶν.

(ι-ε) *λjέχ̆ε̣τε̣-ι-α* (τ) = ἴδ. ι-ε-λjετε̣-ι-α (γ) = ἐλαφρός.

λjέχ̆ε̣τε̣ (τ) = λjέχ (τ) = λjέτε̣ (γ) ἐπιρ. = ἐλαφρῶς.

λjέτσ̆κε̣-α (Ἐλβασ. Τοσκ.) πληθ. λjέτσκατε̣ = ράκος, κοινῶς κουρέλι (Τουρκ. πατσαβοῦρε). — καὶ ρρέτσκε̣-α πληθ. ρρέτσκατε̣, σούκουλ-ι (Τυρ.) πληθ. σούκουjτε. — κε̣μίσ̆α ου γρισ ε ου bᾰ λjετσ-κα λjέτσ-κα = ράκη.

λjετσκόσ καὶ *ρρετσκόσ* (Περμέτ.) = κουρελιάζω, ξεσχίζω τὰ φορέματα.

λjετσ̆ίσ-ίτ-ίτ: ρημ. ἐνεργ. = δημοσιεύω, κηρύττω.

λjετσ̆ίτεμ παθ. = κηρύττομαι, δημοσιεύομαι.

λjετσ̆ίτε̣σ-ι = κήρυξ-κος πληθ. λjετσ̆ίτε̣σιτε̣.

λjε̣φόρε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. λjε̣φόρατε̣ = τὸ λέπιον τοῦ ὀψαρίου.

λjῖ-α = εὐλογιὰ (ἀρρώστια) (πληθ. λείπει).

BKSH

λjῖ-νι (γ) = τὸ λίνον καὶ τὸ φυτὸν τοῦ λίνου [Ἑλλην. λίνον, Λατ. linum] κοιν. λινάρι καὶ λjῖ-ρι (τ), γρέθ-ι (γ) = λjίν' ι ρράχ̌ουνε̱ πο jό δε ι κρέχ̌ουν' ε ι κοdίτουνε̱. -- φκjόλε̱-α (γ) = λjῖν' ι ρράχ̌ουν' ε ι κοdίτουνε̱ πληθ. φκjόλε̱τε̱.— λjίνjτε̱ (ἄχρηστος).

λjιβάθ-δι πληθ. λjιβάδετε̱: κοιν. τὸ λιβάδι.

λjίβε̱-α (Περμέτ.) = ὁ λύβιος ἄνεμος, φρῦν λjίβε̱ = πνέει λύβιος.

λjιβότσ̈γε̱-α (Καβαjα) = ἴδ. λjε̱βόσ̈γε̱-α (τ) πληθ. λjιβότσ̈γατε̱.

λjιβρίζε̱-α [ἴδ. λjε̱βρίj (τ)] = ταινία. — κρῦmb' ι γjάτε κjε̱ ρρίτετε̱ vdε̱ bάρκουτ τε̱ vjερίουτ· πληθ. λjιβρίζατε̱.

(ι-ε) *λjίβε̱ρτε̱* = ὄχι πολὺ σφιγμένος (Περμέτ.) ἴδ. ι-ε λjίρε̱ = χαλαρός.

λjιγάτε̱-α (γ. τ) = ἕλος, βάλτος, πληθ. λjιγάτατε̱ καὶ μοτσ̈άλj-ι (Βεράτ).

λjιγάτε̱-α = vjε̱ φάρε̱ σε̱μούvdε̱ κjε̱ ου κάλbεvε̱ με̱λjτσ̈ίτε̱ dέλjεβετ κουρ χ̌άνε̱ bᾶρ λjιγάτε̱ (Τουρκ. κjε̱λjε̱bεκ).

λjιγάτεμ: ρ. οὐδ. = μάρρ λjιγάτε̱ = ἀσθένεια πνευμονικὴ τῶν προβάτων.

(ε) *λjίγε̱-α* ἐπίθ. = λιγνή, ἀχαμνή· 2) ε-λίγε̱-α = ε κεκjε-jα.

λjίγεμ ρ. οὐδ. = γίνομαι λιγνός, ἀχαμνός, λιγνόνω, ἀχαμνόνω. — bότα vγjάλεvε̱ ε ούvε̱ λjίγεμ. — ἀντίθ. vγjάλεμ.

λjίγε̱τε̱: ἐπίρ. = λιγνῶς, ἀχαμνῶς ἀντιθ. vγjᾶλ.

λjίγjε̱-α (γ) πληθ. λjίγjατε̱ [Λατ. legis] = νόμος 2) (Ὕδρα) = δίκαιον. — νουκ' ε ἐπ λjίγjα = δὲν τὸ ἐπιτρέπει, δὲν τὸ συγχωρεῖ ὁ νόμος. — ποῦνε̱ πα λjίγjε̱ = παράνομον πρᾶγμα. — πούνε̱ με λjίγjε̱ = νόμιμον. — κε̄ λjίγjε̱ (Ὕδρα) = ἔχεις δίκαιον (ragion) — με λjίγjε̱ = ἐπίρ. νομίμως. — πα λjίγjε̱ = ἀνόμως, παρανόμως.

λjίγjε̱-δᾶνε̱σ-ι (γ) πληθ. γjίγjε̱-δᾶνε̱σιτε̱ καὶ λjίγjε̱-δε̄νε̱σ-ι (τ) = νομοθέτης ἴδ. νομ-δένε̱σ-ι (τ).

λjίγjε-jα πληθ. λjίγjετε̱. — κλjᾶj με λjίγjε = κjάνj με λjίγjε̱.

λjιγjερόj (γ) ἴδ. λjεγjερόνj (τ) [Ἑλλην. λιγέω] = λιγόνω.

λjιγε̱ράτε̱-α (γ) ἴδ. λjεγjε̱ράτε̱-α (τ) = λιγοῦρα.

λjίδε̱-α (τ) = δεσμός, δέσιμον· πληθ. λjίδατε̱.

λjίδε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. λjίδετε̱· ἴδ. λjίδε̱τσατε̱ (Σ) πληθ. λjίδετε̱.

λjίδεμ: παθ. τοῦ ρήμ. λjίθ. — λjίδου! (οὕτω λέγουσιν οἱ λησταί). — ι λjίδουνε̱ ε ι μbάjτουνε̱ = ἀπηγορευμένος, ἐμποδισμένος. — σ' λjίδετε̱ με φιάλjε̱ = δὲν πείθεται. — τε̱ λjίδουνατε̱ (γ) τε̱ λjίδουρατε̱

BKSH

(τ) = κοιν. ἀποκρεαῖς ἀντιθ. τε̱ σγίδουνατε̱, (γ) τε̱ σγίδουρατε̱ (τ).

λjίδε̱τσατε̱ (Σ) = ἴδ. λjίθτσατε̱ (bogdan-Κροῦjα) = καλτσοδέταις.

λjίθ καὶ *λjίδι* (γ) ρ. ἐνερ. = δένω. 2) λjὶθ (ἢ λjὶθ μίσ̈ινε̱) = ἀποκρεύομαι, κάμνω ἀποκριά· ἀντιθ. σγίθ.

λjίθτσατε̱ (bogdan-Κροῦjα) = τε̱ λjίδουνατε̱ κjε̱ λjίδινε̱ τίρκjιτε̱. = τὰ δεσίματα. — καὶ λjίρτσατε̱ (Μιρεdίτα) (Τουρκ. dιj-bαjέ), λjίδε̱τσατε̱ (Σ), λjίδεjετε̱ (Ἐλβασ.) λjίθτσε-jα (Καβ.) πληθ. λjίθτσετε̱.

λjίκ ἢ *λjίγι* (γ) ρ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ λιγνὸν ἢ ἀχαμνὸν ἀντιθ. νγjᾶλ.

(ι) *λjικ-γου:* ἐπιθ. = λιγνός, ἀχαμνός· ἀδύνατος, ἄνανδρος. — πληθ. τε̱ λjικjτε̱ ἀρσ, τε̱ λjικj-τε̱ ἀρσ. τε̱ λjίγατε̱ θηλ. 2) (τοσκικῶς) = κακός-ή· ἴδ. ι κεκj-ι-ε κέκjε-jα· 3) ε-λjίγα = ἡ κακία· πληθ. τε̱ λjίγατε̱· φράσις: μος σ̈κό vdε̱ τε̱ λjίγε̱τ = μὴ βαδίζῃς εἰς τὸ κακόν· ι λjίγου ι dόσε̱σε̱! = ἄνανδρε! με̱ μαρρτσ τε̱ λjίγατε̱ = με̱ μαρρτσ τε̱ κέκjενε̱ = νὰ μοῦ πάρῃς τὸ κακό. — έσ̈τ' ι λjίκ, νουκ' έσ̈τε̱ ι τρίμ = εἶναι ἄνανδρος, δὲν εἶναι γενναῖος.

λjίκσ̈τ (τ) ἐπιρ. = ἀχαμνά, κακῶς κοινῶς κακὰ καὶ κέκj, λjίγε̱τε̱. — jαμ λjίκσ̈τ (τ) = εἶμαι ἄσχημα, εἶμαι κακά· με̱ βιέν κεκj. — με βιέν κεκj πε̱ρ ατε̱ νjερῖ = λυποῦμαι δι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

λjικογjόνε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. λjικογjόνετε̱ (Ἀργυρ.) = με̱ κᾶ ρᾶνε̱ κε̱ρbίστεjέτε̱ (Ἐλβασ.) = κοινῶς ἔπεσαν τὰ πάκια μου.

λjικούρε̱-α (γ) = ἴδ. λjε̱κούρε̱-α (τ) πληθ. λjικούρατε̱ ι-ε-τε̱ λjικούρτε̱ = ι-ε-τε̱ λjε̱κούρτε̱ = δέρμα, — δερμάτινος.

λjικjε̄-νι (γ) = ἴδ. λjε̱κjε̄-νι (γ) πληθ. λjικjένjτε̱.

λjίλjε̱-α (Ἐλβάσ.) πληθ. λjίλατε̱ = μικρὸς κρίκος τοῦ μαχαιρίου· λjίλjατ' ε ζινdσ̈ίριτ = οἱ κρίκοι τῆς ἁλυσίδος.

λjίλjνι (Μιρεdίτα) = ἀλαλάξατε! ὅταν ἀρχίσῃ ἡ μάχη λέγει ὁ ἀρχηγὸς πρὸς τοὺς στρατιώτας: Λjίλjνι μίτσα! ἀλαλάξατε παιδιά! τότε οἱ ταχύποδες Μιρε̱dίτιδες ὁρμῶσιν ἀστραπηδὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀλαλάζοντες· λjι, λjι, λjι, λjι, λjι! τότε λέγει ὁ ἀρχηγὸς πρὸς αὐτούς: Με dόρε̱! = διὰ τῶν χειρῶν, Με dόρε̱, Με dόρε̱ μίτσα = διὰ τῶν χειρῶν, διά τῶν χειρῶν παιδιά! δηλ. ἄνευ μάχης νὰ ζωγρήσωσι τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῶν χειρῶν.

λjιμᾶ-νι (γ) πληθ. λjιμάνjτε̱ (γ) καὶ λιμάν-ι (τ) = λιμήν.

λjίμε̱-α πληθ. λjίματε̱ [Λατ. lima] = ἡ ρίνη, ρινητήριον· 2) πιάτο ριχό.

BKSH

λjιμέρ̣-ι : ἡ τῶν ληστῶν θέσις ἔνθα κάθηνται ἐξησφαλισμένοι.

λjιμόνj-όj [Λατ. limo-are] ρ. ἐνεργ. = ρινίζω, ρινέω· καὶ φε̱ρ̣ρ̣όj (Κρ̣οῦjα) λjιμόνj χ̌έκουρ̣ινε̱ καὶ φε̱ρ̣ρ̣όj χ̌έκουρινε̱ (Κρ̣ουjα) = ρινίζω τὸν σίδηρον= κάμνω λεῖον, ἀντίθ. ασ̈πε̱ρ̣όνj

λjιμόνεμ (τ) λjιμόχ̌εμ (γ) καὶ φε̱ρ̣ρ̣όχ̌εμ (Κρ̣οῦjα), παθ. τοῦ προηγ.

(ι-ε-τε̱) *λjιμούετε̱* (γ) καὶ (ι-ε-τε̱) λjιμοῦτε̱ (συνηρ.) = ρινισμένος 2) λεῖος.

λjιμούετε̱ καὶ *λjιμοῦτε̱* (γ) ἐπιρ. = λείως.

λjιμόσ̈ε̱νε̱-α (γ) ἴδ. λjε̱μόσε̱νε̱-α (γ) πληθ. λjιμόσ̈ε̱νατε̱ = ἐλεημοσύνη.

λjινάρ̣-ι (γ) [ἀντὶ λjιχνάρ̣-ι δυσπρόφερτον εἰς τὴν 'Αλβανικὴν] λύχνος, λυχνάριον κοινῶς· πληθ. λjινάρ̣ε̱τε̱.

λjιντ. ρ. οὐδ. = λjε̄j· ἀόρ. λjίνdα-ε-ι· μετοχ. λjίνdε̱ καὶ λjινdουνε̱ (γ), λjίνdουρ̣ε̱ (τ) = γεννῶ-ῶμαι.

λjινοῦρ̣ (γ) ρ. ἐνερ. = κρέχ̌ λjίνινε̱ = λαναρίζω.

λjινοῦρ̣εμ = κρέχ̌εμ σί λjῖνι, (καὶ μεταφορικῶς ξεσχίζομαι).

(ι) *λjίντε̱-ι* ἀρσ.— ε λjίντε̱-α θηλ. [Λατ. linteus] = λινεος-λινοῦς.— πε̱λ-χ̌ουρ' ε λjίντε̱ = πανὶ λινό.

(τε̱) *λjίντατε̱* ('Ελβάσ.) = τε̱ πα άνατε̱ (Σ) = τά ἐσώβρακα.

λjίνjε̱-α : πληθ. λjίνjατε̱ = ὑποκαμ. ἐκ λινοῦ.—κε̱μίσ̈ε̱ ε χ̌όλε̱ πρ̣ε̱j λjῖνι κjε̱ βέσ̈ινε̱ γρ̣ᾶτε̱.

λjινjε̱-α (τ) ⟨γυναικεῖον ὑποκάμισον⟩.

λjιπούσ̈ε̱ α (Καβ.) γjεθετ' ε καλῖουτ μίσε̱ρ̣ιτ κjε̱ σβίσ̈ενε̱· καὶ λjιπού-σ̈κε̱-α : πληθ. λjιπούσ̈ατε̱, λjιπούσ̈κατε̱.

λjιπσ ('Αργυρ̣.) = ρ̣. οὐδ. λείπω.— λjίπσα νγα σ̈τε̱πῖα = ἔλειψα ἀπὸ τὸ σπίτι ('Αργυρ̣.).

λjιπσῖ-α (τ) λjιπσῖτε̱ ⟨ἔνδεια, ἔλλειψις⟩.

λjιρ̣όνj-όj (γ. τ. budi) ρ̣. ἐνερ. = ἐλευθερόω τινα κοινῶς ἐλευθερόνω· 2) δίδω τὴν ἄδειαν· λjιρ̣όνj djάλj νε̱ τε̱ βέjε̱ jάσ̈τε̱ = δίδω τὴν ἄδειαν εἰς τὸ παιδὶ νὰ ἐξέλθῃ.—dούα τε̱ βέτε ποσ'με̱ λjιρ̣όν ιμ' ἀτ=θέλω νὰ ὑπάγω ἀλλὰ δὲν μοῦ δίδει τὴν ἄδειαν ὁ πατήρ μου· ἀντιθ. μbᾱ.—3) ἀδειάζω τι, εὐκαιρόνω τι = σμbράσ ρ̣. λjιρ̣όνj ᾱνε̱νε̱ = ἀδειάζω τὸ ἀγγεῖον· λjιρ̣όνj σ̈τε̱πίνε̱ = ἀδειάζω τὴν οἰκίαν· ἀντιθ. νdσᾱ (γ) νdσε̄ (τ) 4) εὐθυνῶ, κάμνω εὔθυνόν λjιρ̣όνj dρίθε̱νε̱ = εὐθυνῶ τὰ γεννήματα· ἀντιθ. σ̈τρένj-τόνj.— 5) χαλαρόνω· ἀντίθ. σ̈τρ̣ε̱νγόj· ὡς λjιρ̣όνj bρέζινε̱ = χαλαρόνω ἀντιθ. σ̈τρ̣ε̱νγόj. — παθ. λjιρ̣όνεμ-όχ̌εμ

BKSH

(ι-ε-τε) *λjίρε* = ἐπιθ. 1) ἐλεύθερος ἀπελευθερωμένος· 2) ὁ ἔχων ἄδειαν· 3) ἄδειος = (ι-ε-τε) σbράζετε· 4) εὐθυνός-η-όν. 5) χαλαρωμένος ἀντιθ. (ι-ε-τε) μbάjτουνε, (ι-ε-τε) λjίδουνε, ι-ε-σbράζετε, ι-ε-ϭτρένj-τε, ι-ε-ϭτρενγούετε (γ) ι-ε-ϭτρενγούαρε (τ).

λjίρε: ἐπιρ. = ἐλευθέρως. — 2) μὲ τὴν ἄδειαν· ἀντίθ. μbάjτουνε λjί-δουνε· 3) ἄδεια, (εὔκαιρα κοινῶς, σbράζετε· ἀντιθ. νdάνε (γ) νdσέ-νε (τ). —4) εὐθυνὰ ἀντίθ. ϭτρένjτ, ϭτρίντ. — 5) χαλαρωμένως ἀντιθ. στρενγούετε (γ) στρενγούαρε (τ).

(τε) *λjίρετε* οὐδ. (γ.τ. budi-bogdan) = τὸ ἐλεύθερον, ἡ ἐλευθερία.— 2) ἡ ἄδεια, 3) ἡ εὐθύνια 4) ἡ χαλάρωσις· καί τε λjιροῦεμ-ιτε (γ. budi), τε λjιρούαρε-τε (τ) οὐδ. = ἡ χαλάρωσις.

λjιράτε-α = ἐλευθερία 2) ἄδεια, 3) τὸ εὔκαιρον, 4) ἡ εὐθύνια 5) ἡ χαλά-ρωσις· πληθ. λjιράτατε.

(ι-ε-τε) *λjίρετε* (Περμέτ.) (ι-ε-τε) τϭλjίρετε, (ι-ε-τε) λjίβερτε = ὄχι πολὺ σφιγμένος· 2) ἀπελευθερωμένος.

λjισ-ι πληθ. λjίσατε: εἶδος ἀγρίου δένδρου διαιρουμένου εἰς τρία εἴδη. 1) λjισ κjάρρ 2) λjισ ι boῦτε 3) λjισ ϭπαρρ πληθ. λjίσατε· νjῖ πά-λjε λjίσα. — 2) = μίτος, κοιν. ἁπλοῦν ὕφασμα.— dῡ πάλjε λjίσα = δίμιτο κοιν. ἴδ. πελχούρε-α.

λjιϭόj-όχεμ (γ) = ἴδ. λjεϭόνj-όνεμ (τ) = ἀφίνω.

λjιτάρ-άρι (γ. τ. budi) πληθ. λjιτάρετε = κοιν. τὸ σχοινί.

λjιτῖν-ι (γ) = ἴδ. λjετῖ-νι (γ) πληθ. λjιτίνjτε = Λατῖνος.

λjιτινέϭε-α (γ) = ἴδ. λjετινέϭε-α: πληθ. λjιτινέϭατε = Λατινίς.

λjιτίνκε-α (γ) = ἴδ. λjετίνκε-α πληθ. λjιτίνκατε = Λατινίς.

λjιτινίϭτ (γ) ἐπιρ. = ἴδ. λjετινίϭτε-jα (γ) = Λατινιστί.

λjῖχεμ (γ) παθ. τοῦ λjᾶ (γ), λjῖχεμ παθ. τοῦ λjε̄ (τ) λjε̄χεμ (Σ) = ἀφί-νομαι.

λjιχονῖ-α = ἴδ. λjεχονῖ-α = λοχεία· ἡ 40ήμερος κατάστασις τῆς τεκούσης γυναικός.

λjιχουδjάρ-ι (τ) πληθ. λjιχουδjάρετε [ἑλλην. λείχω] = ὁ θηρεύων λεπτὰς γεύσεις.— τὸ θηλ. λjιχουδjάρε-jα πληθ. λjιχουδιάρετε = λιχούδης.

λjιχουδῖ-α (τ) ἀφηρ. = τὸ θηρεύειν λεπτὰς γεύσεις πληθ. λjιχουδῖτε = λιχουδιά.

λjοβίδε-jα (Περμέτ.) = λοβός. — ου θόνε μουϭούρκαβετ (bουστάjαβετ) (γ)

κjε̱ βάρενε̱ νdε̱ρ γjέθετ· λjοβίδε φκσούλjε̱σ̈, λjοβίδε πιπέρεβετ κτλ. πληθ. λjοβίδετε̱ = ὄσπρια ἔλλοβα.

λjογορί-α (Περμέτ.) = βάjε̱-α = μυρολόγημα [ἑλλην. λόγ-ος] πληθ. λjογορῖτε̱.

λjογορίσ (Περμέτ.) = μυρολογῶ, κλαίω (μὲ λόγους) τὸν ἀποθαμένον ἀόρ. λογορίσα ε-ι (γραικισμός).

λjόδεμ ρ. οὐδ. = κουράζομαι· ἀντὶ σ̈πλjόδεμ.

λjόdρε̱-α (τ) πληθ. λjόdρατε̱ [Λατ. ludo-ere = παίζω] = παιγνίδιον· καὶ λjόjε̱-α (Σ), [ἴδ. λjοσ-λjοτ, λjούαj] — φιτόβα τρῖ, λjόdρα (τ) = ἐκέρδισα τρία παιγνίδια· καὶ φιτόβα τρῖ λjόjα (Σ).

λjόdρε̱-α πληθ. λjόdρατε̱ = τύμπανον καὶ λjόdε̱ρτ, ῖα (Σ) = τύμπανον· πληθ. λjοdε̱ρτίτε̱ (budi) = μουσικὰ ὄργανα συγκείμενα κυρίως ἐκ τυμπάνων).

λjόθ καὶ *λjόδι* (γ) ρ. ἐνερ. = κουράζω τινὰ ἀντιθ. σ̈πλjόθ.

λjόjε̱-α (Σ) = ἴδ. λjόdρε̱-α (τ) παιγνίδιον. — με̱ bε̱ρι λjόλjι = με bᾶνι λjόλjε̱ (γ) = μὲ ἐθεάτρισε, μὲ περιέπαιξεν.

λjόκματε̱ ??? πληθ. λjόκματε̱ ἴδ. πλjάγε̱-α = πληγή.

λjόκjετε̱ πληθ. = ἴδ. χ̰έρδετε̱ = τὸ αἰδοῖον τοῦ ἀνδρός, τὰ ἀρχίδια.

λjονdίτ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = κινῶ. — λjονdῖτεμ = παθ. κινοῦμαι.

λjοπάτε̱-α: πληθ. λjοπάτατε̱ = πτυάριον. — καὶ τε̱ρπλjότε-jα (Σ. Κρ.) πληθ. τετε̱.

λjοπάρ-ι-ε-jα = bαρῖ λjόπε̱σ̈ = βουκόλος πληθ. ε̱τε̱ ἀρσ. ετε̱ θηλ.

λjόπε̱-α πληθ. λjόπε̱τε̱ = ἀγελὰς θηλ. τὸ ἀρσ. = μουζάτ-ι.

λjόπε̱ζε̱-α ὑποκορ. τοῦ λjόπε̱ πληθ. λjόπε̱ζατε̱ = ἀγελάς.

λjόσ-λjόσ-λjόσ (τ) λjόσ-ότ-ότ (Σ) [Λατ. ludo-ere] ρ. οὐδ. = παίζω. ἀορ. λjόζα-ε-ι (τ) μτχ. λjόζουρε̱.

λjότ-ι πληθ. λjὸτ καὶ λjότε̱τε̱ (τ) = δάκρυον. — με̱ dέρδενε̱ λjότ = δακρύζω. — ι ουdέρθνε̱ λjὸτ πρὲj σ̈ῦσ̈ = ἐδάκρυσαν τὰ 'μάτια του.

λjότσ̈-ι (Σ) πληθ. λjότσ̈ατε̱ = φίλε μου, καλέ μου, ἀγαπητέ μου. — λjοὺμ λjότσ = φίλε μου, λjότσι έμ = φίλε μου.

λjουᾶ-νι (Σ. bogdan) πληθ. λjουάνj-τε̱ = ἴδ. λjεόν-ι = λέων.

λjούαj (τ) ρ. ἐνερ. = κινῶ τι ἐκ τοῦ τόπου. — λjούαj βένdιτ = κινῶ ἐκ τοῦ τόπου. — καὶ λjούεj (γ) λjοὺj (συνηρ.) 2) λjούαj = κινοῦμαι, 3) περιφέρομαι, 4) λjούεj καὶ λjοὺj (γ) = παίζω καὶ λjὸσ-λjὸτ-λjότ.

5) ἐμπαίζω τινι, σκώπτω, χλευάζω τινά· ἀόρ. λjούαjτα-ε-ι (τ) μτχ. λjούαjτουρε̱ (τ)· ἀορ. (γ) λjούεjτα καὶ λjούjτα (γ) μτχ. λjούεjτουνε̱ καὶ λjούjτουνε̱ (γ) παθ. λείπει. — λjούαν ὅτε̱πῖα νγα έρ' ε φόρτε̱ = κινεῖται ἡ οἰκία ἐκ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου.— λjούαjνε̱ δέμbε̱τε̱ = κινοῦνται τὰ δόντια. — μὸς λjούαj βένdιτ = μὴ κινεῖσαι ἐκ τοῦ τόπου. — μὸς ε λjούαj βένdιτ = μὴ τὸν κινεῖς. — λjούαj (μb' ατ'-άνε̱ μbε̱ κε̱τ' άνε) = περιφέρομαι (ἔνθεν κἀκεῖθεν).— μος λjούαj με μοῦα ἢ μος με̱ λjούαj = μή με περιπαίζεις.—λjούαj σῦνε̱ = νεύω.

λjουbῖ-α (Ἀργυρ.) = τέρας μυθολογικὸν ἀδηφάγον.— πληθ. λjουbῖτε̱.

λjουbίτ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) ρ. ἐνερ. = κολακεύω τινά.

λjουγάτ-ι (Σ) ἀντὶ λjουφγάτ-ι κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ. πρὸ τοῦ γ. = βρυκόλαξ.

[λjουγάτε̱-α] = λjοπάτε̱-α, τε̱ρπλjότε-jα πληθ. λjουγάτατε̱ = πτυάριον.

λjούγε̱-α πληθ. λjούγε̱τε̱ = χουλιάρα μεγάλη.

λjουγόρε-jα (Τυραν.) λjούγε̱-α = γουβάτ' ε βόγε̱λjε̱ πε̱ρ με λjᾶμ dούερτ' ε κᾶμbε̱τε̱ πληθ. λjουγόρετε̱ = σκάφη.

λjούεj καὶ *λjοὺj* (συνηρ.) = ἴδ. λjοῦαj = παίζω.

λjούκ-γου: πληθ. λjούγjετε̱ καὶ λjούκjετε̱=σίφων. 2) =γοβάτε̱ πρέj dροῦjε α πρὲj γοῦρι πε̱ρ με ὄκοῦεμ ούjε̱τε̱. = 2) λjούγου ι μουλῖνιτ.—λjούγου ι κjάφε̱σε̱ (Σ) = ὁ σβέρκος, ὁ τράχηλος καὶ ὄϊ-νι (Ἐλβασ.) [Βουλγαριστὶ ὄϊα] = τράχηλος, σβέρκος (ἐν γένει πᾶν κοῖλον).

λjούκθ-ι (γ) λjούκθ ι bάρκουτ (γ) = λjούγ' ι bάρκουτ (Περμέτ.) με̱ ρρὲχ̱ λjούκθ ι bάρκουτ (τ).— ἐν γένει πᾶν κοίλωμα.

λjουκουρίσ (Ἀργυρ.) κατ' ἀναγραμματισμὸν = ἀντὶ ρρουκουλίσ = κυλίω.

λjούκρε̱-α (Λjάπ) = τὸ ποίμνιον πληθ. λjούκρατε̱.

λjούλjε-jα: πληθ. λjούλjε̱τε̱ = ἄνθος κοιν. λουλούδιον. — λjούλjεjα ε bαλιτ=τὸ κεντρικὸν ἄσπρον μέρος τοῦ μετώπου.—λjούλjεjτ ε dίελιτ= τὸ ἡλιοτρόπιον.— ι ρᾶ με πλjούμπ μου νε̱ λjούλjετ τε̱ bαλιτ = τὸν ἐσφαιροβόλησεν μὲς 'ς τὴν μέση τοῦ μετώπου.

λjούλjε̱-κούκj (Ἐλβασ.) πληθ. λjούλjε-κούκjτε̱ = ἡ παπαροῦνα.

λjούλjε-κούκj-ι (Τυραν.) = τὰ καταμήνια τῶν γυναικῶν μεταφορικῶς.

λjούμ: ἐπίρ. = μακάριος, καλότυχος. — λjοὺμ αὑ νjερῖ = καλότυχος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος.— λjοὺμ αjό γροῦα = μακαρία ἐκείνη ἡ γυνή.— λjοὺμ

κουσ̈ bὲν μίρε̱ = μακάριος ὁ πράττων τὸ καλόν· ἀντιθ. μιέρ κουσ̈ bε̱ν κεκj. = ἀλλοίμονον εἰς τὸν πράττοντα τὸ κακόν.— εἰς τὰς φράσεις· με̱ λjούμτε̱ τε̱ λjούμτε̱ ι λjούμτε̱ = εὖγε μου, εὖγε σου, εὖγε αὐτοῦ. —να λjούμτε̱, ου λjούμτε̱ (jούβε), ου λjούμτε̱ (ατύρε) = εὖγε μας, εὖγε σας, εὖγε τους. — τε̱ λjούμτε̱ dόρα! = χαρὰ 'ς τὸ χέρι σου! (ὅταν πράττῃ τι καλόν) τε̱ λjούμτε̱ γόjα! = χαρὰ 'ς τὸ στόμα σου (ὅταν τραγωδῇ) (ἢ ὅταν ὁμιλῇ καλῶς). — τε̱ λjούμσ̈ινε̱ κράχ̈ατε̱! = χαρὰ 'ς τοὺς βραχίονάς σου (ὅταν ἐργάζεται) — τε̱ λjούμσ̈ινε̱ dούαρτε̱ κ.τ.λ. με̱ λjούμσ̈ινε, τε̱ λjούμσ̈ινε̱, ι λjούμσ̈ινε̱ dούαρτε̱ κράχ̈ατε̱.— να λjούμσ̈ινε̱ ου λjούμσ̈ινε̱ (jούβε) ου λjούμσ̈ινε̱ (ατύρε) dούαρτε̱ κραχ̈ατε̱ κ.τ.λ. = χαρὰ 'ς τοὺς βραχίονάς σας κ.τ.λ.

λjούμι, λjούμθι ἐν τῇ φράσει λjούμι ούνε̱, λjούμι τί, λjούμ αΰ ἢ αjό = λjούμθι ούνε̱, λjούμθι τι, λjούμθι αΰ ἢ αjό = μακάριος ἐγώ, σύ, αὐτὸς ἢ αὐτή.— ἀντίθ μjέρι ούνε̱, τι, αΰ ἢ αjό λjούμθι βέτε̱ πε̱ρ bουκουρίνε̱, πε̱ρ dιτουνίνε̱, πε̱ρ dρεjτίνε̱ = μακάριος αὐτὸς διὰ την ὡραιότητα, τὴν σοφίαν, δικαιοσύνην.

(ι) *λjούμ* = μακάριος, ι λjοῦμι = ὁ μακάριος. — ε λjοῦμε = μακαρία, ε λjούμεjα = ἡ μακαρία. — ι λjούμουρε̱ = μακάριος, ι λjούμουρι = ὁ μακάριος. — ε λjούμουρε̱ = μακαρία, ε λjούμουρα = ἡ μακαρία.

λjουμε̱νόj (γ) = λjουμε̱ζόνj (Βεράτ.) = μακαρίζω· τὸ παθ. λjουμε̱νόχ̈εμ, λjουμε̱ζόνεμ.

λjουμάκjε-jα πληθ. λjουμάκjετε̱ = ἐξανθήματα εἰς δένδρα καὶ θάμνους.

[λjουμbούρεμ] = ἐπαίρομαι, ἀγάλλομαι.

λjούμ-ι (γ. bogdan), λjούμε̱-ι (τ), λjούμε̱-α (Τυρ.) πληθ. λjούμε̱νατε̱, λjούμε̱ρατε̱ = ποταμός. — λjούμι Τιράνε̱σε̱ ενdέ Τε̱ρκούζα ἐνdέ Ζέζα dέρδενε̱ νdε̱ λjούμτ τε̱ Ἰσ̈μιτ, ε bίενε̱ νdε̱ dέτ νjῑ γjῡμε̱σ' όρε πε̱ρτέj Ἰσ̈μιτ. Τε̱ρκούζα ε Ζέζα bα̈jενε̱ (= σχηματίζουσιν) λjούμιν' ε Ἰσ̈μιτ.— Λjάνα χ̈ῡν νdε̱ Dόbρετ, Dόbρεjα χ̈ῡν νdε̱ λjικjένετ τε̱ Πρέζε̱σε̱, κε̱τὰ μbασανdάj χ̈ύjε̱νε̱ νdε̱ λjούμτ τε̱ Ἰσ̈μιτ. — (Κ. Χριστοφορίδης).

λjουμ-ζῑ-ου : πληθ. λjουμ-ζέστε̱ (τ) = κακόμοιρος, ἄθλιος, ταλαίπωρος· λjουμε̱-ζέζε̱-α πληθ. λjουμε̱ζέζατε̱ θηλ. = λjουμε̱-μαθ-δι-ε-jα πληθ. λjούμε̱-με̱dένjτε̱ ἀρσ. — λjούμε̱-με̱dάτε̱ θηλ. = κακόμοιρος.

λjούνγε̱-α : πληθ. λjούνγατε̱ (κοιν. ὁ βύζουνας) = ἀμυγδαλῖτις. — ἀδένωσις.

λjούνdρε̱-α πληθ. λjούνdρατε̱ = πλοιαριον καὶ λjούνdρε̱ζε̱-α πληθ. ατε̱.

BKSH

λjουνdρόνj-όj (budi) = πλέω, ἐπιπλέω.

λjούρbε α (τ) = νjε γjε ε τρούbουλε κjε μbέτετε περπόστε = ἴζημα.

λjούσ-ούτ-ούτ [Ἑλλην. λίττομαι, λίσσ-ω] ρ. ἐνεργ. = λατρεύω, ἱκετεύω· λjούσ Ζότινε = λατρεύω, ἱκετεύω τὸν Θεὸν (συντ. μὲ αἰτ.) ἴδ. αδουρόj.

λjοῦτεμ (συντ. μετὰ γεν.) = παρακαλῶ· ι λjοῦτεμ Ζότιτε = παρακαλῶ τὸν Θεόν· ι λjοῦτεμ νjερίουτ = παρακαλῶ τὸν ἄνθρωπον· 2) προσεύχομαι· ἴδ. φάλjεμ.

λjούτιεjε-jα = λατρεία, λιτανεία, δέησις, προσκύνησις, 2) παράκλησις· ἴδ. αδουρέσε-α-αδουρίμ-ι.

λjούτεσ-ι πληθ. λjούτεσιτε = ἴδ. αδουρούεσ-ι = λάτρης, προσκυνητής.

λjούτεσε-jα πληθ. λjούτεσετε θηλ. = ἡ λάτρις.

λjουφγάτ-ι, λjουγάτ-ι (Σ) ι dενούμ-ι (Καβ.) [ρημ. dενόj] = ὁ βρυκόλακας· πληθ. λjουφγjέτετε.

λjούφτε-α (γ. τ. bogdan) πληθ. λjούφτενατε (γ), λjούφτερατε (τ) = πόλεμος· ἀντίθ. πακj-ι, πακjτίμ-ι. — bαj λjούφτε = πολεμῶ.

λjουφτετάρ-ι (bogdan) πληθ. λjουφτετάρετε = πολεμιστής.

λjουφτετάρε-jα πληθ. λjουφτετάρετε = ἡ μαχήτρια.

λjουφτόνj-όj = πολεμῶ· 2) προσπαθῶ· ἀντίθ. πακjτόj, πακjσόj.

λjουφτόνεμ-όχεμ παθ. πολεμοῦμαι.

λjούτσε-α πληθ. λjούτσατε = ἡ λούτσα (bάλτε-α = λάσπη) καὶ λουτσῖ-α (τ) πληθ. λουτσίτε, jουτσῖ-α πληθ. jουτσίτε λούτσε-α (γ) πληθ. λούτσατε = πηλός, λάσπη.

λjουτσόj (τ) ρ. = λασπόνω, λερόνω μὲ λάσπην = ε σ̈γρύεj με λούτσε (γ)· ἴδ. φουλίκj, ρῆμα.

λjουτσόνεμ (τ) παθ. = φουλίκjεμ = λερόνομαι, λασπόνομαι.

λjύενj καὶ *λjύεj* (γ. τ.) ρ. = ἀλείφω· καὶ συνηρ. λjύj· ἀόρ. λjύεjτα-ε-ι καὶ λjέbα-ε-ου, μτχ. λjύεjτουνε (bogdan), λjύεμ καὶ λjῦμ (γ), καὶ λjύερε (τ) τε λjύενι-τε (γ. budi-bogdan) [τοσκ. ι λjύερ-ι — ε λjυερε-α] καί τε λjύνιτε (συνηρ.), τε λjύερετε μετοχ. τοῦ λjύενj καὶ β΄ = γjάλπετε (τ), οὐδ. καὶ ἀρσ. γjάλπε-ι (ὁ πληθ. λείπει).

λjύθ-ι (Ἐλβάσ.) ἴδ. λjέζε-α (Τυραν.).

λjυλjυβέρ-ι (Βεράτ.) = ἴδ. υλbέρ-ι (Ἐλβάσ.) (πληθ. λείπει) = ἶρις, τόξον.

λjυλjυσ̈τρύδε-jα (Περμέτ.) = φράουλα ἄγρια· πληθ. λjυλjυσ̈τρύδετε καὶ καὶ dρέθεζα-τε.

λjύμ-ι (Σ) λουμ-ι (τ), λjεθ-ι ('Ελβασ.) = ιλύς, κοιν. λάσπη τοῦ ποταμοῦ, βοῦρκος.— ὁ πληθ. λούμjατε̱, λjέθνατε̱, ἄχρηστος.

λjυμε̱νίσ̈τε̱-α (Σ.γ.) = ἴδ. λjεδίσ̈τε̱-α πληθ. λjυμε̱νίσ̈τατε̱ = ὄχθος ἀγροῦ.

λjυνγjύρε̱-α (γ) λjε̱νγjύρε̱-α ('Αργυρ.) = τῦφος, ἀρρώστια τε̱ ζάντε̱ λjυνγjύρα ! (ἀρά).

λjύπε̱νj (τ) λjύπεj (τ), λjυπίνj (bogdan), λjυπίj (γ) λjύπ καὶ λjυπι (γ) αἰτῶ, ζητῶ, διακονεύω· παθ. λjύπεμ.

λjυπε̱σ-ι-ε-jα = ἐπαίτης - ζητιάνος· πληθ. λjύπε̱σιτε̱ ἀρσ. λjύπε̱σετε̱ θηλ.

λjύπσεμ ('Ελβάσ. τ.) = εἶμαι χρήσιμος, χρειάζομαι ἴδ. dούχ̄εμ.—λjύπσετε̱ (τ. 'Ελβ.) ρ. τριτοπρόσ. = ἴδ. dούχ̄ετε̱ με̱-τε-ι λjύπσετε̱ = με̱-τε̱-ι dούχ̄ετε̱ (γ) να-ου-ου λjύπσετε̱ = να-ου-ου dούχ̄ετε̱ (γ).

(ι) *λjύπσε̱μ-ι* (τ) = χρειαζούμενος, ἀναγκαῖος.

(ε) *λjύπσε̱με-jα* = χρήσιμος, ἀναγκαία. — νjερίου ι λjύπσε̱μ = χρήσιμος ἄνθρωπος.

λjύρε̱-α (τ) = τὸ πάχος εἴτε τοῦ φαγητοῦ εἴτε ἐκ βουτύρου, εἴτε ἐλαίου, κοιν. λίγδα.— γjέλε̱ με λjύρε̱ = γjέλε̱ με υνdύρε̱ (γ).— γjέλε̱ πα λjύρε̱ = γjέλε̱ πα υνdύρε̱ (γ) ἴδ. τε̱ λjύενε̱-τε̱ (γ) = τὸ βούτυρον.

λjύχ̄εμ: παθ. τοῦ λjῦεj = ἀλείφομαι.

M

μᾰ (γ) *με̱* (τ) = ἐπιρ. ποσότητος = πλέον.— τσ̈' dὸ με̄ = τί θέλεις πλέον; σ' dούα γjε̄ με̄ = οὐδὲν θέλω πλέον. -- λjε̄ με̄ εδὲ τύ = ἄφες πλέον καὶ σύ — σ' βέτε μᾰ ατιέ. = δὲν ὑπάγω πλέον ἐκεῖ.— εδὲ μᾰ ἢ εδέ με̄ = ἔτι προσέτι, κοιν. ἀκόμα.— 2) μᾰ (γ) με̄ (τ) = μόριον συγκριτικόν.— μᾰ ι μίρε̱ = καλύτερος.— μᾰ ε μίρε̱ = καλυτέρα.— μᾰ ι μίρι = ὁ καλύτερος, μα ε μίρα = ἡ καλυτέρα.— μᾰ τε̱ μίρε̱ = καλύτερον. — μᾰ τε̱ μίρε̱τε̱ = τὸ καλύτερον.— μᾰ μίρε̱ ἐπιρ. = καλύτερα.— μᾱ κέκj χειρότερα. = μᾰ θέλε̱ = βαθύτερον.— μᾰ νάλτ = ὑψηλότερον.— μᾰ σα πιὲλ μούσ̈κα άκjε̱ πίελ αjό = ὅσον πλέον γεννᾷ τὸ μουλάριον, τόσον γεννᾷ ἐκείνη.— μᾰ σα τε̱ νdεγjόjσ̈, άκjε̱ μᾰ ι dίτσ̈ιμ dότε̱ bάχ̄εσ̈ = ὅσον περισσότερον ἀκούσῃς τόσον σοφώτερος θέλεις γίνει. — σ̈ούμε̱

BKSH

= πολύ.— μᾶ σ̈ούμε̣ = περισσότερον.— μᾶ τέπε̣ρ = πλειότερον. — μᾶ φόρτ = σφοδρότερον. — μᾶ πε̣ρπάρα (γ) = πρότερον, προτήτερα. = με̄ πε̣ρπάρα (τ), μᾶ πάρε̣ (budi) = πρότερον = μᾶ πάρι (budi).

μαγαζῖ-α = κατάστημα πληθ. μαγαζῖτε̣.

μαγαζόϳ ??? ⟨ἴσως = πιάνω μαγαζῖ⟩.

μαγουλούεμ (budi) ?? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 176).

μαγdανόσ-ι (Σ) (Τουρκ. λέξις) ἴδ. μακεδονίσ-ι = τὸ πετροσέλινον.

μαγϳάρ-ι πληθ. μαγϳάρε̣τε̣ = ἴδ. γομάρ-ι (Dίϐρα-Μιρε̣dίτα) = ὄνος.

μαγϳάρε-ϳα πληθ. μαγϳάρετε̣ = ἴδ. γομάρε-ϳα = ἡ ὄνος.

μαγϳάρ-ζϳάρ̄μι (γ. Μαλε̣σία) = σίδηρος ἐφ' οὗ στηρίζονται τὰ κούτσουρα εἰς τὴν ἑστίαν· [Τουρκ. dεμὶρ οdσ̈άκ].

μάγϳε-ϳα πληθ. μάγϳετε̣ = τὸ σκάφος, τὸ πλοῖον. ἴδ. λϳούνdρε̣-α.

μαγϳε-ϐοῦκε = τὸ σκάφος ἔνθα ζυμόνουσι τὸν ἄρτον.

μάγϳε-πέτε̣κασ̈ (Κροῦϳα) = ἡ σκάφη ἔνθα πλύνουσι τὰ φορέματα. ἴδ. κορίτε̣-α (Ἐλϐασ.) γοϐάτε̣-α.

μαγϳῖ-α πληθ. μαγϳίτε̣ = τὰ μάγια κοινῶς καὶ με̣νγϳῖ-α (Σ. Τυρ̣ν.) πληθ. με̣νγϳῖτε̣.

μαγϳιστᾶρ-ι (Ἐλϐάσ.) πληθ. άρε̣τε̣ = μάγος.

μαγϳιστᾶρε-ϳα πληθ μαγϳιστάρετε̣ = μάγισσα· καὶ με̣νγϳιστάρ-ι (Σ.Τυρ̣.) με̣νγϳιστάρεϳα θηλ. — πληθ. άρε̣τε̣-άρετε̣.

μαγϳύπ-ι (Σ. budi) [ἴσως ἐκ τοῦ μάγος] = γύφτος· ἴδ. γϳύπ-ι· 2) ἀνοσιοῦργος· πληθ. μαγϳύπε̣τε̣.

μαγϳυπῖ-α (Σ) πληθ. μαγϳυπῖτε̣ = ἡ ἀνοσιουργία.

μαγϳυπόϳ = ἀνοσιουργῶ.

μάδε-ϳα: πληθ. μάδετε̣ = ἴδ. γϳύσ̈ε-ϳα.— ε μάδε-ϳα πληθ. τε̣ με̣δάτε̣ (γ. τ.) καὶ τε̣ με̣δέτε̣ (Ἐλϐασ.) = μεγάλη· ἴδ. ι μάθ-δι.

μαδε̣νῖ-α (γ), μαδε̣ρῖ-α (τ) = μεγαλωσύνη, τὸ μεγαλεῖον· πληθ. μαδε̣νῖτε̣ μαδε̣ρῖτε̣. — πε̣ρ μαδε̣νῖ τε̣ Ζότιτ! (ὅρκος).

μαδε̣νίσ̈τ (γ) μαδε̣ρίσ̈τ (τ) = μεγαλοπρεπῶς· ἐπίρ.

μαδε̣νόϳ (γ) ρ. ἐνεργ. = μεγαλύνω τινα (ἠθικῶς), μαδε̣ρόϳ (τ), μαδε̣τόϳ (Ἀργυρ.)· τὸ παθ. μαδε̣νόχ̌εμ, μαδε̣ρόνεμ, μαδε̣τόνεμ.

μαδε̣σ̈τῖ-α (γ)· πληθ. -ῖ-τε̣ = ὑπερηφάνεια.

μαδε̣σ̈τόχ̌εμ (γ) = ὑπερηφανεύομαι.

μαδε̣σ̈τούαρ-όρι (τ), μαδε̣σ̈τούερ-όρι καὶ μαδε̣σ̈τοῦρ-όρι (γ) πληθ. μα-

BKSH

δε̱ϊ̈στόρε̱τε̱ = ὑπερήφανος. — τὸ θηλ. μαδε̱ϊ̈στόρε-jα = ἡ ὑπερήφανος.

μαδόj (γ. τ.) σμαδόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = μεγαλύνω τι ἀντίθ. βογε̱λjόj.— τὸ παθ. μαδόνεμ-όχ̱εμ σμαδόχ̱εμ (Σ).

μᾶζε̱-α (Σ) = ἀνθόγαλα (Τουρκ. καϊμάκ) ἴδ. μάκε̱-α.—μᾶζα ε τ'ᾶμbε̱λjιτ (Σ) = κοιν. ἡ τσίπα, τὸ καϊμάκι. — καὶ βε̱μέσε̱-α (Τυρ.) = μᾶζα ε κjέπε̱σε̱ (Σ) = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου.

μάζε-ja (γ) πληθ. μάζετε̱ = πωλάριον (θηλυκὸν) καὶ με̱ζε-jα (τ) πληθ. με̱ζετε̱.

μαζῖ-α (γ) πληθ. μαζῖ-τε̱ = δε̄ ι νγάρε̱, τόκ' ε πουνούχρε̱ bε̱ρε̱ γατῖ περτε̱ μbιέλε̱ = ουγᾶρ-ι (τ) πληθ. ουγᾶρε̱τε̱.

μαζόj : ? ? ? ἴδ. λjίγεμ ⟨= γίνομαι ἀχαμνός⟩.

(ι) *μάϑ-δι* πληθ. τε̱ με̱δένj-τε̱ καὶ τε̱ με̱δίνjτε̱ (τ) = μέγας

(ε) *μάδε-ja* πληθ. τε̱ με̱δάτε̱ καὶ τε̱ με̱δόjατε̱ ('Ελβασ.) = μεγάλη.

(τε̱) *μάϑ-τε̱*: οὐδ. ἐπιθ. = ὁ μέγας - ἡ μεγάλη - τὸ μέγα. — νjερίου ι μαθ = μέγας ἀνήρ. — τε̱ με̱δένjτε̱ = οἱ μεγιστᾶνες, οἱ ἀριστοκρατικοί. — ι μάδι jέτε̱σε̱ = ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ζωῆς, τίτλος ἀποδιδόμενος εἰς τὸν Θεὸν παρ' Ἀλβανοῖς· (ποιητικωτάτη ἔκφρασις).

μᾰj-ι [Λατ. maius] = Μάϊος μήν.

μᾶj (γ) ρῆμα = τρέφω, παχύνω τινά· μτχ. μάjτουνε̱ (γ) μάjτουρε̱ (τ) μᾰj (τ)· τὸ παθ. μᾶχ̱εμ (γ) μᾶχ̱εμ (τ) = τρέφομαι, γίνομαι παχὺς = παχύνω.

μάjδε (Βεράτ.) = τάχατες (ἐπὶ ἀπορίας) ὡς νά, ὡσὰν νά, δῆθεν (Τουρκ. γjόjα) σικουρσέ ἴδ. σικουρσέ. — θόνε̱ μάjδε bότα σε κε̱ϊ̈στοὺ γjεjτι = λέγουσιν ὁ κόσμος ὅτι τάχατες οὕτω συνέβη· μάjδε ἐπίρ. (Περμέτ.) = μὴ δὰ (= μὴ τὸ κάμνης) ἀστειευόμενος ὅταν σὲ φοβερίζη τις.

μαjδέ (ἐπίρ.) = μάλιστα.

μάjδενι (Βεράτ.) = σταθῆτε· μάjδενι τε̱ μόρρεμι βεϊ̈! = σταθῆτε νὰ ἀγροικηθῶμεν.

μάjε̱-α πληθ. μάjατε̱ = κορυφή· μαj' ε δρουῦνιτ = ἡ κορυφὴ τοῦ δένδρου.— μαj' ε μάλjιτ' = ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους· μαj' ε γjυλjπᾶνε̱σε̱ = ἡ μύτη τῆς βελόνης· μαj' ε μιέλιτ = τὸ ἄνθος τοῦ ἀλεύρου.—μαj' ε δjελjμε̱νίσε̱ = τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας.— έτσε̱νj με μάjατ' ε γίϊ̈σταβετ = περιπατῶ μὲ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων.—ἀντίθ. ρρᾶζε̱-α (γ), ρρε̱ζε̱-α (τ) bύθε̱-α.

BKSH

(ι-ε-τε̱) *μᾶjε̱* (γ) ι-α-τε̱ ἐπίθ = παχύς· ι μάjμ-ι πληθ. τε̱ μάjμιτε̱ = παχύς. — ε μάjμε-jα = παχεῖα· τε̱ μάjμετε̱ πληθ. θηλ. — τε̱ μάjμιτε̱ οὐδ. = τὸ πάχος, ἡ παχύτης.

(ι-ε-τε̱) *μάjτε̱-ι-α* = ι-ε-τε̱ μενγjε̱ρε̱-ι-α (τ) = ἀριστερὸς-ὰ-όν· dορ' ε μᾶjτε̱ = ἡ ἀριστερὰ χείρ. — μbε̱ τε̱ μενγjε̱ρε̱ = εἰς τὸ ἀριστερὸν (μέρος).

μαῢρόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. μαῢρόj-όχεμ (Πιζρένdι) = ἀπατῶ, κλέπτω.

μαῢρῖ-jα (budi) = ἀπάτη, πλάνη· ἴδ. μαῢρόj, ἴδ. κοbίμ-ι.

μακάρ̣ (γ), μακάρι, μακάρσε (Γραικ. μακάρ] = εἴθε, ἄμποτες· ῢεj (γ)· ῢεj τα κίῢτε bᾶμ κετε̱ πούνε̱ = εἴθε νὰ τὸ εἶχε κάμει τοῦτο.

μάκε̱-α (γ) πληθ. μάκατε̱ = ἡ τσίπα (ἐπὶ τῶν ὑγρῶν)· μακ' ε τ' ᾶμbε̱λλjιτ = ἡ τσίπα τοῦ γάλακτος· ζοῦ μάκε̱ = ἔπιασε τσίπαν· (ἐπὶ τῶν ὑγρῶν) ἐνῷ μακε̱ρόσε̱-α: πληθ. μακε̱ρόσατε̱ ('Ελβάσ. Τυράν.) = ἡ πράσινη τσίπα ἡ ἐπὶ τῶν λιμναζόντων ὑδάτων.

μάκθ-ι (Τυράν.), μᾶνγθ-ι (Καβ.), ᾶνκθ-ι (Σ), ᾶνκθ-ι (Κρουjα), τε̱ ρ̣ᾶνdιτ̨ ε δέουτ ('Ελβάσ.) = ὁ ἐφιάλτης.

μακεδονίσ-ι ('Ελβάσ.) = μακεδονίσιον [Τουργ. μαγdανὸς] καὶ πετροσέλ-ι (Βεράτ.).

μᾶλ-ι (πληθ. λείπει) = πόθος· κᾶμ μᾶλ = ποθῶ.—με̱ μοῦαρ μᾶλι = ἐπόθησα.—με̱-τε̱-ι-μέρρ μᾶλι = ποθῶ-εἷς-εἶ.—σ' κᾶμ μᾶλ πε̱ρτῦj = δὲν ἔχω πόθον δι' ἐσέ (=δὲν μὲ μέλει διὰ σένα).—νdσόρα μᾶλινε̱ κουρ ε πάῢε̱ = ἐπέρασεν ὁ πόθος μου ὅταν τὸν εἶδα· 2) *μᾶλ* ('Αργυρ.) = πλῆθος.— α κjένε̱ ῢούμε̱ νjερς; = ἦσαν πολλοὶ ἄνθρωποι; μᾶλ = πλῆθος.— παροιμ. ρ̣ράλε̱ ε πε̱ρ μαλ = ἀραιὰ καὶ περιζήτητα. — ἀντιθ. = ῢούμ' ε πε̱ρλjούμ = τόσον πολλὰ ὥστε νὰ τὰ πετᾷ τις εἰς τὸν ποταμόν.

μαλε̱κέσε̱-α πληθ. μαλε̱κέσατε̱ = κατάρα, ἀφορισμός· καὶ μαλε̱κίμ-ι (ἐκκλησιαστικῶς) ἀντιθ. bεκίμ-ι = εὐλογία.

μαλε̱κόνj όj (budi—bogdan, γ. τ.) ρ. ἐνερ. = καταρῶμαι, ἀναθεματίζω, ἀφορίζω (ἐκκλησιαστικῶς) μαλε̱κόνεμ-όχεμ παθ.—τὸ ἀντιθ. bεκόj-όνεμ.

μαλε̱νγjέλ: (budi γ. τ.) ρ. οὐδ. = κjᾶj πρέj μάλιτ: φράσις τε̱ μαλε̱νγjέφῢα bῖρ = τε̱ κjάφῢα πρέj μάλιτ.—τὸ παθ. μαλε̱νγjέχεμ = (Περμέτ.) = ἐπιποθῶ· μαλε̱νγjένεμ ἢ μαλε̱νγjέχεμ (γ) πε̱ρ̣ τε̱ νγρᾶνε̱ ἢ

περ τε νγρένε (τ) = deözeρój περ τε νγρᾶνε. — ἀντιθ. τöμαλενγjένεμ, νdσίερ μάλινε.

μαλενγjίμ-ι πληθ μαλενγίμετε = πόθος· κᾶμ μαλενγjίμ τε μαθ περ... = ἔχω πολὺν πόθον διά... ἴδ. dεöερίμ-ι· ι-ε-μαλενγjύεöιμ = λυπηρός-ά.

μάλj-ι : πληθ. μάλjετε = βουνόν· φράσις μάρρ μάλjετε = δραπετεύω, (πέρνω τὰ βουνὰ κοινῶς) μόρα μάλjετε = ε φούöατε = ἐδραπέτευσα, ἔγεινα φυγάς· ἴδ. biéöκε-α.

Μάλj' ι Ζῑ = τὸ Μαυροβούνιον. — 2) ἐπαρχία τις ἐν τῇ Ἄνω Ἀλβανίᾳ Μαλj' ι Ζῑ ι Σκjπενίσε.

Μαλjαζῑ-ου : πληθ. Μαλjαζέστε = Μαυροβουνιώτης, Μαυροβούνιος.

Μαλjαζέζε-α : πληθ. Μαλjαζέζατε = Μαυροβουνιώτισσα.

Μαλjαζίöτ : ἐπίρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν Μαυροβουνιωτῶν.

μαλjεσῑ-α : ὄνομα περιληπτ. = τὰ ὄρη 2) οἱ ὀρεινοί.

μαλjεσίöτ = ἐπιρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν ὀρεινῶν.

μαλjεσοῦαρ-όρι (τ) πληθ. μαλjεσόρετε = ὀρεινός, βουνήσιος· καὶ μαλjεσοῦερ-όρι, μαλjεσοῦρ-όρι (γ) τὸ θηλ. μαλjεσόρε-jα θηλ. πληθ. μαλjόκετε ἀρσ., μαλjόκετε θηλ.

μαλjετσίμ-ι (budi, γ. τ.) πληθ. μαλjετσίμετε, μαλjτσίμ-ι (budi, γ. τ.) πληθ. ε τε=μαχῑ-α (budi—Περμέτ),=πεσματίμ-ι (budi) πληθ. πεσματίμετε = ἐρεθισμὸς (ἐπὶ πληγῆς).—ἐρέθισμα, ἀφόρμησις.

μαλjετσόνj-όj (budi γ. τ.) = ἐρεθίζω, ἀφορμίζω (τὴν πληγὴν) καὶ μαλjτσόνj-όj (budi γ. τ.), πεσματόνj (budi) [ἑλλην. πεῖσμα] μαχῑσ-ιτ-ιτ (Βεράτ.-Περμέτ.) ἀόρ. μαχῑτα-ε-ι, μτχ. μαχῑσουρε.—μαλjετσόβα πλjάγενε = ἠρέθισα τὴν πληγήν· τὸ παθ. μαλjετσόνεμ-όχεμ, μαλjτσόνεμ-όχεμ, πεσματόνεμ = μαχῑσεμ (Βεράτ.-Περμέτ.) = ἐρεθίζομαι (ἐπὶ πληγῆς).

μαμίτσε-α (bogdan) ἴδ. μανdέöε-α (γ) = ἡ τροφὸς πληθ. α-τε.

μάν-ι (Καβ. Περμέτ) με̄ν-ι (Βεράτ.), μανd-ι (Ἐλβάσ.) μάνε-jα (Περμέτ.), μανέζε-α (Περμέτ.) ὑποκορ. = τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπὸς τῆς συκομορέας, κοινῶς τὸ μοῦρον· πληθ. μάνετε, με̄νατε μάνdατε, μάνετε, μάνεζατε ὑποκορ.

μανιζῑ (γ) πληθ. μανατεζέσ = μαυρομουριὰ καὶ τὰ μαῦρα μοῦρα καὶ μανd ιζῑ πληθ. μανdατεζές.

μάνα φέρρε (γ) με̄να φέρρε (τ) = ἄβρυνα, κοινῶς βατόμουρα· καὶ μάνdα φέρρε, ('Ελβάσ.) μάννα φέρραϊ (γ), φερεμάνεζε-α (Καβ.) πληθ. φε ρεμάνεζατε, φερεμάτσε-α (Σ) πληθ. φερεμάτσατε.

μάνα-τόκετ (Σ) = φράγουλαι.

μανάκ-ου πληθ. μανάκετε???

μανάλjε-jα: πληθ. μανάλjετε = κηροστάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάπτουσι κηρία καὶ λαμπάδας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις.

μαγγάλε-α = πύραυνον, τὸ μαγγάλι.

μάνγε-α (γ) πληθ μάνγετε [Λατ. manica], με̄νγε-α (τ) πληθ. με̄νγετε = χειρίς-ίδος, κοιν. μανίκι· μάνγετ'ε κεμίσ̈εσε τὰ μανίκια τοῦ ὑποκαμίσου· νjε μένγε dροῦ (τ) νjε κράχ̄ dροῦ (γ) = μιὰ χεριὰ ξύλα.

μάνγθ-ι (Καβ.) ἴδ. μάκθ-ι = ἐφιάλτης. κοινῶς βραχνιᾶς.

μανγθ λjέπουρ (Μυζεκjέα) ἴδ. κατσ̈όρρ-ι (Κροῦjα) ⟨= νεογνὸν λαγοῦ⟩.

μάνγου (budi Σ) = με̄νγουτε (Σ), με̄τε ('Ελβάσ.γ.) ἐπιρ. = λειψὰ (Τουρκ. εκσίκj) [ρημ. με̄j] = λιποβαρής.

(ι-ε-τε) *μάνγουτε*, μένγουτε, με̄τε [ἴδ. ρημ. μεj] = λειψός-ή-όν.

μανdάλ-ι = μάνδαλος.

μανdάλε-α (Καβ.) πληθ. μανdάλατε ἴδ. σ̈ούλjτσ-ι = μοχλὸς τῆς θύρας.

μανdέσ̈ε-α (γ) πληθ. μανdέσ̈ατε καὶ μενdέσ̈ε-α (τ) πληθ. μενdέσ̈ατε = ἡ τροφός.

μάνdρε-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. μάνdρατε ἴδ. στάν-ι = ἡ μάνδρα.

μανέσε-α (bogdan-'Ελβασ.) πληθ. μανέσατε = ἀργοπορία. [ἴδ. μενὸj] πα μανέσε dεργόϊ dισ̈έπουjτε (bogdan) = ἄνευ ἀργοπορίας ἔπεμψε τοὺς μαθητάς.

μανόj (bogdan) ρ. οὐδ. = ἀργοπορῶ μτχ. μανούεμ.

μανίτεμ: (τ) ρ. οὐδ. = ἐξίσταμαι, θαυμάζω.

μαράjε-α = μαράκjε-jα, μαράκj-ι (τ) = μάραθον.

μαράσκε-α: πληθ. μαράσκατε = ἀγριομάραθον = κόπερ κjένι.

μαράσ̈-ι ?? ⟨ἴσως σημ. μαράσ = παράπονον, πόθος ἀνεκπλήρωτος, ἐπὶ τεθνεώτων⟩.

μαργαριτάρ-ι πληθ. μαργαριτάρετε = μαργαριτάριον, μαργαρίτης.

μάρδε-α: πληθ. μάρδατε = ψῦχος. [ἴδ. μάρδεμ].

μάρδεμ παθ. τοῦ μαρθ ρ. = κρυόνω.

μάρε-α πληθ. μάρατε = κούμαρον.

μαρέσ̃τε̱-α μαρέτ-α καὶ μερέσ̃τε̱-α (Βεράτ.) πληθ. μαρέσ̃τατε̱ = τόπος κατάφυτος ἐκ κουμάρων.

μαρδά-ϳα (γ. τ) = κοιν. μαρδᾶς.— πασκϳύρα νουκ' έσ̃τ' ε κϳε̱ρούαρε̱ πο κᾱ μαρδά = ὁ καθρέπτης δὲν εἶναι καθαρός, ἀλλ' ἔχει μπέρδεμα.

μάρθ: ρ. = κρυόνω, κοιν. μαργόνω. ἀόρ. μάρδα-ε-ι μτχ. μάρδε̱, μάρδουνε̱ (γ) μάρδουρε̱ (τ). τὸ παθ. μάρδεμ. ἴδ. με̱ρδίχ̱ = κρυόνω.

μαριμᾱνγε̱-α (Σ) πληθ. μαριμᾱνγατε̱ ἴδ. μιρμάνγε̱-α = ἀράχνη.

μαρμοῦρ-ι (budi) = μάρμαρον.

μαρμουρόνϳ = ρ. μαρμαρόνω, ἀπολιθόνω. — τὸ παθητ. μαρμουρόνεμ (budi).

Μάρς-ι = Μάρτιος μὴν καὶ μάρτσ-ι (Σ).

(ε) *μάρτε̱-α* [Λατ. dies Martis] = τρίτη (ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος) dιτ' ε μάρτε̱ = τρίτη ἡμέρα.

μαρτέσε̱-α πληθ. μαρτέσατε̱ = γάμος, σύζευξις, ὑπανδρεία, νύμφευσις καὶ μαρτίμ-ι [ἴδ. 'Ιταλ. marito].

μαρτιριζόνϳ (budi) = μαρτυρῶ (ὑπὲρ πίστεως)!

μαρτόνϳ-όϳ = ὑπανδρεύω, νυμφεύω [ἴδ. 'Ιταλ. marito].

μαρτόνεμ-όχ̱εμ = ὑπανδρεύομαι, νυμφεύομαι.

μάρρ-μέρρ-μέρρ ρῆμα ἐνεργ. = λαμβάνω ἀντιθ. άπ. — ἀορ. μόρα-ε-ι καὶ μούαρ (τ) μούερ καὶ μοῦρ συνηρ. (γ) μτχ. μάρρε̱ καὶ μάρρουνε̱ (γ) μάρρουρε̱ (τ) — παθ. μέρρεμ καὶ μίρρεμ.— σᾱ μερρ κεϳό ἔνε̱; πόσον χωρεῖ τοῦτο τὸ ἀγγεῖον; με̱ μέρρ ουρῖα = πεινῶ. — με̱ μέρρ γϳοῦμι = ἀποκοιμῶμαι. — με̱ μέρρ μᾶλι = ποθῶ. — με̱-τε̱-ι μίρρενε̱ μέντε̱ = ζαλίζομαι. — με̱-τε̱-ι μίρρετε̱ κέμbα = κουτσαίνω (ἐπὶ ἀποπληκτικῶν). — με̱-τε̱-ι μίρρετε̱ γόϳα = ψευδίζω.— μάρρ γροῦϳα = νυμφεύομαι ἴδ. μαρτόχ̱εμ.— μάρρ bοῦρρ = ὑπανδρεύομαι ἴδ. μαρτόχ̱εμ.— μάρρ κάρτε̱ = λαμβάνω ἐπιστολήν. — μάρρ έρε̱ ρ. = μυρίζω. — μάρρ φρύμε̱ = ἀναπνέω.— μάρρ νdε̱πε̱ρ κέμbε̱ = κακομεταχειρίζομαι. — μάρρ βεσ̃ (τ) καὶ μάρρ βέσ̃τ (γ) = μανθάνω ἐξ ἀκοῆς. ἀκούω παρ' ἄλλων, πληροφοροῦμαι 2) μάρρ βέσ̃τ (γ) = καταλαμβάνω, ἐννοῶ. ἴδ. κουπε̱τόνϳ.— μάρρ ε άπ = κάμνω ληψοδοσίαν 2) κάμνω συνοικέσιον, συμπεθερολογῶ. — τε̱ μάρρα ε τε̱ δένα = ληψοδοσίαι. — μάρρ dὲμ (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν βοῶν) = βατεύομαι.— λϳόπε̱τε̱ μάρρε̱νε̱ dέμα = συνουσιάζονται.— μάρρ βετε̱χ̱ένε ἢ μάρρ βέτενε̱ = ἀναλαμβάνω (ἐπὶ ἀρ-

BKSH

ρώστων.— μάρρ μbε̣ σῦ = βασκανίζω τινά. — μίρρεμ μbε̣ σῦ = βασκανίζομαι, καὶ μίρρεμ σῦσ̈. — μάρρ σῦ ε φάκjε = ἐνθαρρύνομαι. — ι-ε-μάρρε̣ μέντσ̈ = φρενοβλαβὴς (bogdan-γεγ.) — μάρρ μάλjετ' ε φούσ̈ατε̣ = δραπετεύω, γίνομαι φυγάς.— έμε̣ρι ι ατῖ μόρι δε̄νε̣ = διεδόθη ἡ φήμη του.— μάρρ με τε̣ μίρε̣ = καλοπιάνω τινα (κοινῶς). — μάρρ με τε̣ κέκj = κακοπιάνω τινα (κοινῶς).— μάρρ μbε̣ θούε (Σ) ρ. ἐνερ. = σκοντάπτω τινὰ ἴδ. πενγόj.— μέρρεμ μbε̣ θούε (Σ) ρ. οὐδ. = σκοντάπτομαι ἴδ. πενγόχ̌εμ.— χ̌ᾱνα μούερ ζjάρρ = ἔγεινε νέα σελήνη.— μάρρ πε̣ρ dόρε = χειραγωγῶ.— μάρρ νdε̣ κjάφε̣τ = ἀγκαλιάζω τινὰ καὶ β΄. πέρνω 'ς τὸν λαιμό. — μάρρ ζjάρρ = ἀνάπτω· ἴδ. νdίζεμ. — μὰρ φουκjῖ ρ. οὐδ. = ἐνδυναμόνομαι.— ι-ε-μάρρε̣ χ̌ίεσ̈ = ι-ε-σ̈ουπλjάκε̣.— τε̣ μάρρε̣ βέσ̈ = ἡ νόησις (bogdan).— ι-ε-μάρρε̣ ι-α = ἀνόητος (bogdan) (κοιν. παρμένος).

μάρρε-ja καὶ (budi, bogdan) μbάρε-jα = ἐντροπή, καταισχύνη = τούρπ.

μαρρε̣ζῖ-α πληθ. μαρρε̣ζῖτε̣ = ἀνοησία.

μαρρόj (Σ) ρ. ἐνερ. = ἐντροπιάζω τινὰ ἴδ. τουρπε̣νόj.— τε̣ μαρρόφτε̣ Ζότι ! = τε̣ τουρπε̣νόφτε̣ Ζότι ! — μαρρόχ̌εμ (Σ) ρ. = ἐντρέπομαι, τουρπε̣νόχ̌εμ.

μαρρόσ-όσ-όσ (τ) ρ. ἐνερ. = μωραίνω τινά.— τε̣ μαρρόστε̣ Ζότι ! = νὰ σὲ μωράνῃ ὁ Θεός ! — μαρρόσεμ (τ) = οὐδ. μωραίνομαι.— ἀορ. μαρρόσαε-ι· μτχ. μαρρόσουρε̣.

μάσ-ζι (γ) πληθ. μάζατε̣ καὶ μέσ-ζι (τ) πληθ. μέζατε̣ = πουλάριον (ἀρσενικὸν ἐπὶ ἵππων).

μασγάλε̣-α (Περμέτ.) πληθ. μασγάλατε̣ = βρῖμ' ε μοῦριτ· καὶ φρουγjῖ-α ('Ελβασ. Τυραν.), φρενγjῖ-α (Κροῦjα) = βρῖμ' ε μοῦριτ πε̣ρ τε̣ κάλουρε̣ γρύκατ' ε πούσ̈κε̣βετ νdε̣ πε̣ρ ατὸ κουρ λjε̣φτόjε̣νε̣.

μάσ-άτ-άτ (γ) ρ. ἐνερ. = μετρῶ, καταμετρῶ, διαμετρῶ καὶ μὰτ-μὰτ-μὰτ (γ).— μας du κουτ = μετρῶ δύο πήχεις.— μας ρόbε̣νε̣ = μετρῶ τὸ ἔνδυμα.— μας δένε̣ = μετρῶ τὴν γῆν.— μασ dρίθε̣τε̣ = μετρῶ τὰ γεννήματα. ἀόρ. μάτα-ε-ι μτχ. μάτε̣ καὶ μάτουνε̣ καὶ μάτουρε̣ (τ).

μάσε̣-α (γ. τ. bogdan) πληθ. μάσατε̣ = μέτρον χωρητικότητος) μάρρ μάσε̣ = πέρνω μέτρον.— με μάσε̣ = μετὰ τὰ μέτρου. — πα μάσε = ἄνευ μέτρου.

BKSH

μασκαρῖ-α: πληθ. μασκαρῖτε̱ (budi Ἐλβάσ.) = ἀστειότης (τουρκ. μασκαρά—Ἰταλ. mascare).
μασκαρόϳ ρ. οὐδ. = ἀστειεύομαι (Ἐλβασ.).
μαστάπ-ι (Βεράτ.) ἴδ. στάπ-ι = ράβδος.
μαστέκ-ου ? ? ⟨ἴσως = ἀκρίς⟩.
μάσκε̱-α (τ) πληθ. μάσ̈κατε̱ = πόκος, κοιν. ποκάρι, λϳεσ̈ δε̱νσ̈ ι παν dάρε̱, κοῦρ κϳέθε̱νε̱ δε̱ντε̱ εδέ ε μάρρε̱νε̱ σι λϳε̱κούρε̱· μάσ̈κε̱-α ? ? ?.... ἴδ. μέσ-ζι = πῶλος.
μάσ̈κουλ-ι [Λατ. masculus] πληθ. μάσ̈κουϳτε̱ καὶ μέσ̈κουϳτε̱ (τ) = ἄρρην, ἄρσεν, ἀρσενικός.—ἀντιθ. φέμε̱ρε̱-α (τ), φέμε̱νε̱-α (γ).
μασ̈κουλούαρ-όρι (τ) συνηρ. γ) = ἀρσενικός.
μασ̈κουλόρε-ϳα· πληθ. μασκουλόρετε̱· ἀντιθ. φεμε̱ρόρε-ϳα (τ) = θηλυκή.
μάσ̈κουλ-ι (γ) πληθ. μασ̈κουϳτε̱ = ἡ κόλλα τοῦ χάρτου· νϳῖ μασ̈κουλκάρτε̱ = μία κόλλα χαρτί.
μασ̈τρόϳ (Πιστρενdι—bogdan) ρ. ἐνερ. = ἀπατῶ, πλανῶ· ἴδ. κοbόϳ.—τὸ παθ. μασ̈τρόχ̌εμ = ἀπατῶμαι, πλανῶμαι· ἴδ. κοbόχ̌εμ· ἀόρ. μασ̈τρόβα-ε-ι μετοχ. μασ̈τρούεμ.
μάτ-άτ-άτ (τ) = ἴδ. μάσ-άτ-άτ τὸ παθ. μάτεμ = μετρῶ.
Μάτ-Μάτϳα = ἡ Μάτια, ἡ Ἀμαθία ἐπαρχία τῆς Ἄνω Ἀλβανίας.
μάτε̱σ-ι πληθ. μάτε̱σ̈ιτε̱ = ὁ μετρῶν 2) τὸ μέτρον· ἴδ. μάσε̱-α.
μάτεμ: παθ. μετροῦμαι· 2) μάτεμ τ' ι bίε = ἑτοιμάζομαι νὰ τὸν κτυπήσω, μάτεμ τ' ι φλϳάσ = ἑτοιμάζομαι νὰ τοῦ εἴπω· μάτεμ τα bένϳ ατε̱ πούνε̱ = ἑτοιμάζομαι νὰ κάμω τοῦτο τὸ πρᾶγμα.— μάτεμ τ' ιθέμ πο κᾶμ φρίκε̱ ἑτοιμάζομαι νὰ τοῦ εἴπω ἀλλὰ φοβοῦμαι.
ματαρόϳ (γ) ρ. ἐνερ. = τακτοποιῶ, διορθόνω, νdρέκϳ.
μάτκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μάτκατε̱ [Σλαυικά-μάτκα = μήτηρ] = ἡ μήτηρ τῶν μελισσῶν, ἡ βασίλισσα.
ματορρίκ-ου ? ? ?
μαφέσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. φαρσουλϳατε̱-α = μανδήλιον.
μαχ̌ί-α (Βεράτ.) πληθ. μαχ̌ῖτε̱ = ἴδ. μαλϳτσίμ-ι = πόνος, ἐρεθισμὸς πληγῆς.
μαχ̌ίσ-ίσ-ίσ (Βεράτ. - Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ἐρεθίζω, ἀφορμίζω (τὴν πληγὴν) ἴδ. ρ. μαλϳε̱τσόϳ—μαχίσα πλϳάγε̱νε̱ = μαλϳε̱τσόβα πλϳάγε̱νε̱.—ἀόρ. μαχίσα-έ-ι· μετοχ. μαχ̌ίσουρε̱· 2) μαχ̌ίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = περι-

BKSH

γελῶ, περιπαίζω· ἀόρ. μαχ̌ίτα-ε : μτχ. μαχίτουνε̱ (γ).—μαχ̌ίτεμ= περιγελῶμαι, περιπαίζομαι.

μάτσε̱-α (γ) πληθ. μάτσατε̱=γαλῆ κοιν. γάτα, καὶ μάτσε-jα (γ) πληθ. μάτσετε̱, ματσ̈ε-jα (τ) πληθ. μάτσ̈ετε̱, μίτσε̱-α (Σ) πληθ. μίτσατε̱.— ματσ̈-ι (τ) πληθ. ματσ̈ετε̱ ? ? ? = γάτος. — μάτσ̈ μουλῖρι.

ματσ̈όκ-ου πληθ. ματσ̈όκε̱τε̱=γάτος κοιν. καὶ ματσ̈όρρ̱-ι (Σ). dάτσ-ι (Σ. Κρουjα, Ἐλβάσ.) πληθ. dάτσατε̱.

μbᾰ-ᾰ-ᾱ (Ἐλβασ.)=ἴδ. μbᾱ-ᾰν-ᾱν (γ) μbᾰ-ᾰν-ᾱν (γ)=ἴδ. μbᾱj (τ)— ἀόρ. μbάjτα-ε-ι μετοχή, μbάjτουνε̱ (γ) μbάjτουρε̱ (τ)=βαστῶ.

μbάθ=ρ. ἐνερ.—ἀντιθ. σbάθ. ρ. μbάθ κε̱πούτσε̱τε̱, σ̈όjετε̱, bρέκε̱τε̱, τίρκjιτε̱.–μbάθ κάλjινε̱=καλλιγόνω τὸ ἄλογον.–μbαθ βε̱σ̈τινε̱, ουλῖσ̈τε̱νε̱ μὲ πλjέχ̌ε̱—παθ. μbάθεμ ἀντιθ. σbάθεμ.

μbάθε̱τε̱: ἐπίρ. ἀντιθ. σbάθε̱τε̱.— ι-ε-τε̱ μbάθε̱τε̱ ἐπίθ.—ἀντιθ. ι-ε-τε̱ σbάθε̱τε̱.

μbᾱj (τ) καὶ μbᾰνj (τ) ρ. ἐνερ.=κρατῶ 2) ἐμποδίζω, 3) σημαίνω.— ἀορ. μbάjτα, μτχ. μbάjτουνε̱ (γ) καὶ μbάjτουρε̱ (τ) — ὁ ἐνεστ. καὶ μbᾰ-ᾰν-ᾰν (γ), μbᾰ-ᾰ-ᾰ (Ἐλβασ.)—μbᾰj μέντ = ἐνθυμοῦμαι. — μbᾰj σ̈πρέσε̱ = σ̈πρεσόνj, μbᾱ γόjε̱νε̱ = κράτει τὴν γλῶσσαν (τὸ στόμα)=(μὴ ὑβρίζῃς) μbᾰ βέσ̈=βε̱̄ βέσ̈ καὶ βε̱ βέσ̈ (τ) = προσέχω.— μbα dρέjτε̱=βαστῶ ἴσια.— μος με̱ μbᾰ = μὴ μὲ ἐμποδίζῃς. — μbᾰ άνε̱ = εἶμαι μὲ τὸ κόμμα (αὐτῶν).— μbα dίελινε̱ = ἐμποδίζω τὸν ἥλιον.– τσ̈' μbα κε̱jὸ κε̱σ̈τοῦ ; = τί σημαίνει τοῦτο; ι-ε-τε̱ μbάj- τουνε̱ (budi) = ἐμποδισμένος, ὑποχρεωμένος.— μοτ' ι μbάjτουνε̱ ε ι λjίδουνε̱ (budi) = καιρὸς ἐμποδισμένος καὶ ἀπηγορευμένος.

μbάλε̱ (bogdan)=μbε̱ bᾰλ=εἰς τὸ μέτωπον.

μbαλαφάκjε: ἐπιρ. (Σ. γ) [bαλ-ι καὶ φάκjε-jα]=ἐνώπιον, παρρησίᾳ, καὶ μbαλε̱φάκjε (budi), φάκjε (μετὰ γεν.) ὡς φάκjε μέjε, τέjε- ατί=ἐνώπιόν μου, σοῦ, αὐτοῦ, νdε̱ φάκjε, νdε̱ρ σῦ, περ φάκjεζε̱.— ἀντιθ. φσ̈έχ̌ουραζι (τ).

μbᾱρ-ᾱρ-ᾱρ (τ)=ἴδ. bᾱρ-ᾱρ-ᾱρ (Σ) ρ. = κουβαλῶ.

μbαρασόνj (Βερατ.) [ἴδ. πάρε̱-α] ρ. ἐνερ. = συγκρίνω, παραβάλλω, μbαρε̱σόνεμ (Βερατ.) παθ. = συγκρίνομαι, παραβάλλομαι.

μbάρε̱ [πάρε̱] μbρόθ (τ) ἐπιρ.=ἀπὸ τὴν ὄψιν, δεξιά· 2) (γ) γενικῶς· ἀντίθ. πράπε̱—κε̱μίσ̈ε̱νε̱ ε κε̱̄ βέσ̈ουρε̱ πράπε̱, κε̱θέjε μbάρε̱=ἔχεις φορέσει

BKSH

τὸ ὑποκάμισον ἀνάποδα, γύρισέ το ἀπ' τὴν ὄψιν. — νούκε με βιὲν μbάρε τε ὄκρούανj με dόρε τε μένγjερε = δὲν μοῦ ἔρχεται δεξιὰ νὰ γράψω μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα. — κεὄτοὺ με βιὲν μbάρε = ἔτσι μοῦ ἔρχεται δεξιά, πλέον εὔκολα. — ι βιὲν μbάρε πούνα ἢ ι βέτε μbάρε πούνα, ι βιὲν μbρὸθ πούνα = προοδεύει ἡ δουλειά του. — ου νγρίτνε μbάρε = ἐσηκώθησαν γενικῶς, (ἅπαντες ὁμοῦ), ἐπανεστάτησαν γενικῶς. — μὸς φόλjε μbάρ' ε πράπε = μὴ ὁμιλεῖς ὅτι φθάσῃ.

(ι-ε-τε) *μbάρε* ἐπίθ. = ἐπιδέξιος. ἀντιθ. ι-ε-τε-πράπε. — djαλj' ι μbάρε = προκομμένο παιδί, dιάλj' ι πράπε = ἀνάποδο παιδί. — οὐδ' ε μbάρε: (φράσις) = κατευόδιον! — πούν' ε μbάρε = καλῶς κάμνετε (φράσις). — ἀπόκρισις: μbάρε πάτὄ! = καλῶς νἄχῃς! κᾰ dόρε τε μbάρε, κᾰ κέμbε τε μbάρε (Τουρκ.-ουγουρλίτικο χέρι, πόδι). — κετὰ έὄτε τε μbάρετε τ' άτ = αὐτὴ εἶναι ἡ προκοπή σου.

μbᾶρεμ (τ) = bᾶρεμ (Σ) = φέρομαι, κουβαλιοῦμαι.

μbαρεσῖ-α = πρόοδος, ἐπιδεξιότης. πληθ. μbαρεσῖτε ἀντιθ. πραπεσῖ-α πληθ. πραπεσῖτε.

μbαρεσόj: ρ. ἐνερ. = βε̃ μbᾶρε, ε βε̃ μb' ούδε τε μbάρε. — μbαρεσόβα bούρρινε.

μbαρεσόχεμ παθ. οὐδ. = βῖρεμ μb' ούδε τε μbάρε.

μbάρ-ι (bogdan) = ἴδ. πάρι (bogdan) ἐπιρ. — ποσὶ μbάρι (bogdan) = καθὼς πρότερον. — περ σᾰ ι πατ θάνε μbάρι (bogdan) = δι' ὅσα εἶχεν εἴπει αὐτῷ πρότερον. ἴδ. περπάρα.

(ι) *μbαρκανjόσμ-ι* (bogdan) = ὑδρωπικιασμένος [bάρκ-ου].

(ε) *μbαρκανjόσμε-jα* = ὑδρωπικιασμένη.

μbαρόνj-οj [μbάρε] ρ. ἐνερ. = τελειόνω τι, ἐκτελῶ, ἀποτελειόνω τι. 2) μbαρόνj (Πιζρένdι) (Ἄνω Ἀλβανία) = πράττω, bάνj (γ), bένj (τ) — μbαρόβα πούνενε = ἐτελείωσα τὴν ἐργασίαν μου, τὴν ὑπόθεσίν μου. — κοῦ μbαρὸν κεὄτού; = ποῦ πηγαίνεις; ποῦ ὥρα καλή; (= ποῦ τελειόνει ὁ δρόμος σου;). — dούε με ε μbαρούεμ (Ἄνω Ἀλβανία) = dούε με ε bᾶμ (γ), dουα τα bενj (τ) = θέλω νὰ τὸ τελειώσω.

μbαρόνεμ-όχεμ: παθ. καὶ οὐδ. να ου μbαρούα bούκα = ἐτελείωσε τὸ ψωμί, ἐσώθηκε τὸ ψωμί. — σότ μbαρόχετε πούνα = σήμερον τελειόνει ἡ δουλειά. — μ' ου μbαρούανε παράτε = σώθηκαν τὰ χρή-

ματά μου. — σ' πάσκα τε μbαρούαρε = δὲν ἔχει τελειωμό, δὲν ἔχει τέλος.

μbάρσ [bάρρε-α] ρ. ἐνεργ. = ἐγγαστρόνω. — ἀόρ. bάρσα, μτχ. μbάρσε καὶ μbάρσουνε (γ), μbάρσουρε (τ). — πέλjεν' ε κᾶμ μbάρε = ἔχω τὴν φοράδα γαστρωμένην· ἴδ. νγjίσ με bάρρε.

μbάρσεμ παθ. = νγjίτεμ με bάρρε.

μbάρρε-ja (budi-bogdan) πληθ. μbάρρετε ἴδ. μάρρε-jα (Σ) κᾶμ μbάρριε (bogdan) = ἐντρέπομαι.

μbάς (γ) = πας (τ) πρόθεσις = ὀπίσω.

μbασανdάj (γ) = ἴδ. πασανdάj (τ), μbασανdèj (Σ), μbασανdύj (γ), μbασανdάjτα (γ) = ἔπειτα, ὕστερον.

μbασέ (Βεράτ.) [μbᾰ-σε = βάστα ὅτι, ὑπόθεσον ὅτι] καὶ μbασὸ (Περμέτ.), dροῦσε (γ) [dρούεj σε] = μbασέ μος = ἴσως μή· μbασὲ βιὲν νdαστὶ = ἴσως ἔρχεται τόρα (Βεράτ.) = μbάσο βιὲν ταστὶ (Περμέτ.) = dροῦσε βιὲν ταστὶ (γ).

μbασσί (γ) [μbας-σι] = ἴδ. πασσὶ = ἀφοῦ, ἐπειδή.

μbασκενdάj (γ) ἴδ. πασκενdάj (τ), μbασκενdέj (Σ), μbασκενdύj (γ), μbασκενdάjτα (γ), μbασκενdάjναj (bogdan) = εἶτα, ἔπειτα.

μbασνέσερ (γ) = πασνέσερ (τ), μbασνέσερι (Σ) = μεθαύριον.

μbασνέσερ-τιέτερ (γ) = πασνέσερ τιέτερε, μbασνέσερ τιέτερι (Σ) = ἀντιμεθαύριον.

μbαστόν: (budi γ.) τριτοπρ. ρ. = ἀρκεῖ, ἐπαρκεῖ, φθάνει. — με-τε-ι μbαστὸν = μοῦ-σοῦ-τοῦ φθάνει. — να-ου-ου μbαστὸν = μᾶς-σᾶς-τοὺς φθάνει. — νούκε με μbαστὸν bούκα = δὲν μὲ φθάνει τὸ ψωμὶ = νούκε με dέλj bούκα. — ἴδ. με-τε-ι dέλj = ἀρκεῖ.

μbατερσάνε-α (bogdan) = λόγχη· καὶ πατερσάνε-α (bogdan).

μbᾰχεμ = ἴδ. μbάρεμ (τ).

μbᾰχεμ: παθ. = κρατοῦμαι, διατηροῦμαι, ἐμποδίζομαι· 2) καυχῶμαι. — σ' μbάχετε βροῦλ' ι ζjάρρμιτ = δὲν ἐμποδίζεται, δὲν κρατεῖται ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρός. — κjύσ μbάχετε ύτ-άτε; = πῶς διατηρεῖται (εἰς τὴν ὑγείαν) ὁ πατήρ σου; μbάχετε μίρε = διατηρεῖται καλῶς (εἰς τὴν ὑγείαν). — μbαχεμ γjαλ (budi) = διατηροῦμαι ζωντανός. — μbαχεμ μbε τε μάθ, ἢ ἁπλῶς μbαχεμ = καυχῶμαι. — περ γjάνε, περ bουκουρίνε, περ dιτουνίνε = καυχῶμαι διὰ τὰ πλούτη, τὴν ὡραιό-

τητα, τὴν σοφίαν.—μbᾱχ̌εμ γjᾱλȩ ε γjȩλῑγj (budi) = διατηροῦμαι ζωντανὸς καὶ ζῶ.

μb' ατ' ανȩ : ἐπιρ. = πέραν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἴδ. καὶ μbȩ κετ' ἀνȩ.

μbȩ : προθ. (μετ' αἰτ. καὶ τοπικῶς) = πρός, εἰς· σημαίνει τὸ πρός τι ὄκόνι μb' ἄτέ βέντ = ὑπάγετε πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος· (ἴδ. Γραμ. Ἀλϐ. Κ. Χριστοφορίδου σελ. 162).

μbȩκᾱμbȩτȩ (Τυράν.) ἴδ. πȩρκȩμbȩμ (τ) μbȩκᾱμbετȩ djᾱλjι (Τυράν.) = κουρ ζε̄ djάλjι με ένσουνȩ μbȩ κάμbȩ χ̌ερȩν'ε πάρȩ = ἀρχίζω νὰ περιπατῶ (ἐπὶ νηπίων).

μdȩ κȩτ' ἀνȩ = ἐπιρ. = ἐντεῦθεν, πρὸς τοῦτο τὸ μέρος.

μbȩλύνj (τ) = ἴδ. μbύλ ρ. = κλείω.

μbȩjέθ (τ) ρ. [τροπῇ τοῦ λj εἰς j] ἴδ. ρ. μbȩλjέθ = μαζεύω.

μbȩjῑδεμ (τ) = ἴδ. μbȩλjίδεμ = μαζεύομαι.

μbȩλjεδȩjε-jα πληθ. μbȩλjεδȩjετȩ = συνέδριον, συναγωγή, συνάθροισις.

μbȩλjέδȩσ-ι : πληθ. μbȩλjέδȩσιτȩ = αὐ κjȩ μbȩλjέθ = ὁ συλλέγων.

μbȩλjέδȩσε-jα = πληθ. μbȩλjέδȩσετȩ = αjό κjȩ μbȩλjέθ = ἡ συλλέγουσα.

μbȩλjέθ : (budi-γ. τ.) ρ. ἐνερ. = συνάζω, συναθροίζω, κοινῶς μαζόνω· ἀντιθ. σbȩλjέθ. — μbȩλjέθ. — παθ. μbȩλjίδεμ — ἀντιθ. σbȩλjίδεμ.

μbȩλjτόνj (τ) [μ-bάλjτȩ-α] ρ. ἐνεργ. = φυτεύω (οὐχὶ ρίπτων τὸν σπόρον ὡς ἐπὶ τῶν γεννημάτων ἀλλὰ παραχώνων μὲ τὸ παλοῦκι) π. χ. μbȩλjτόνj κjέπȩ, χ̌ούδρα, πρέσ̈ȩ κ.τ.λ. = νγοῦλj vdȩ δε̄ ρρένjȩνȩ.— μbȩλjτόνj χ̌αρδῑ vdȩ βέσ̈τȩ = φυτεύω κλήματα 'ς τὸ ἀμπέλι· 2) παραχώνω, θάπτω· μbȩλjτούανȩ τȩ βdέκουρινȩ = ἔθαψαν, παρέχωσαν τὸν νεκρὸν (ἐπὶ ἐχθρῶν καὶ ἀλλοτρίων, ἐπὶ δὲ φίλων καὶ ὁμοεθνῶν λέγεται ε κάλνȩ, ε ὄτῑνȩ, ε βοῦνȩ vdȩ δε̄τ.).— τὸ παθ. μbȩλjτόνεμ (τ) ἴδ. μbῑελ—μbῑλεμ = σπείρω (σπόρον ἢ κόκκους).

μbȩ νj' ἀνȩ = ἐπιρ. = κατὰ μέρος, χωριστά. —βέν-ε μbȩ νj'ἀνȩ = βά' το κατὰ μέρος.— ικȩ μbȩ νj' ἀνȩ = φύγε κατὰ μέρος.

μbȩρδε̄ : (Βεράτ.) = ἴδ. πȩρδε̄ = κατὰ γῆς, χαμαί.

μbȩρέτ-ι πληθ. μbȩρέτιν-ιτȩ (γ) μbρέτιριτȩ (τ) [Λατ. imperator] = βασιλεύς, ἄναξ· ἴδ. περȩνdόρ-ι (bogdan), ρίγȩ-α.

μbȩρετȩρέσ̈ȩ-α (τ) μbȩρετȩνέσ̈ȩ-α (γ) πληθ.—ατȩ = βασίλισσα· ἴδ. πȩρȩνdέσ̈ȩ-α (bogdan).

BKSH

μbε̣ρετε̣νῑ-α (γ), μbερετε̣ρῑ-α (τ) = πληθ.—ῑτε̣ = βασιλεία· ἴδ. περε̣νdῑ-α (budi-bogdan), ρεγjε̣νῑ-α (bogdan Σ.).

μbε̣ρετε̣νίσ̈τ (γ) μbε̣ρετε̣ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = βασιλικῶς.

μbε̣ρετε̣νόνj-όj (γ) [Λατ. impero-are] ρ. = βασιλεύω· ἴδ. περε̣νdόj, ρεγjε̣νόj.— μbε̣ρέτε̣ρόνj (τ).

μbε̣ρζῑχ̱εμ καὶ *νdε̣ρζῑχ̱εμ* (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν προβάτων) π. χ. δέντε̣ μbε̣ρζίχ̱ενε̣ = τὰ πρόβατα βατεύονται.

μbε̣ρθένj-έj = ρ. ἐνερ. = κουμβόνω, καρφόνω· τὸ παθ.

μbε̣ρθένεμ-έχ̱εμ.—ἀντιθ. σbερθέj-έχ̱εμ.

μbε̣ρθέσκε̣-α, μbε̣ρθέτσκε̣-α, μbερθέτσε̣-α (Σ) καὶ μbε̣ρθύσε̣-α (Σ) πληθ. α-τε̣ = κομβίον, κόψα.

μbε̣ρσ̈έλj (budi) ρ. = ἴδ. μbε̣σ̈έλj (budi-bogdan) ρ. = κλείω.— μbε̣ρτσ̈έλj (Βεράτ.) = ἴδ. μbε̣ρσ̈έλj ρ.

μbρένj (τ) ρημ. ἐνεργ. = ζευγόνω· ἀντιθ. σbένj (τ) μbρένj κjέτε̣, βούαjτε̣ = ζευγόνω, τοὺς βοῦς βουβάλους, ἵππους κ.τ.λ. παθ. μbρένεμ (τ).

μbε̣ρρῑνj (budi, bogdan, Ἐλβάσ. Καβ.) ρ. ἐνερ. = φθάνω (ἐπὶ ὕψους)· ε μbε̣ρρῑνι dέγε̣ν' ε dροῦνιτ = τὸν ἔφθασε τὸν κλῶνον τοῦ δένδρου· 2) ρῆμα οὐδέτ. = προφθάνω (ἐπὶ ἀποστάσεως) ε μbε̣ρρῑνι πρέj ούδε̣σε̣ = τὸν ἐπρόφθασεν ἀπὸ τὸν δρόμον.—ἴδ. ρρῑνj (γ), χ̱αρρῑνj-ῑj, αρρῑνj-ιj (τ).

μbε̣ρρούθ (Καβ.) = ἴδ. ρρούδε̣τε̣ ἐπιρ. ⟨κατσαρά⟩.

(ι-ε-τε̣) *μbε̣ρρούδε̣τε̣* (Καβ.) ἐπιθ. = ἴδ. ι-ε-τε̣ ρρούδε̣τε̣.—ἐπιθ. κατσαρός.

μbέσ̈-έτ έτ (γ. τ. bogdan) ρ. οὐδ. = μένω, ἀπομένω, σταματῶ· μbέτι νdε βέντ = ἔμεινε 'ς τὸν τόπον.— ατε̣ τσ̈άστ ι μbέτι τε̣ ρριέδουριτ' ε γjάκουτ = ἀμέσως ἐσταμάτησεν ἡ ρύσις τοῦ αἵματος.

μbέσε̣-α: πληθ. μbέσατε̣ = ἀνεψιὰ (ἐκ θυγατρὸς ἢ ἐξ υἱοῦ ἐξ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς)· ίμε μbέσε̣ = ἡ ἀνεψιά σου.—ε μbέσα = ἡ ἀνεψιά του (ἧ-της).

μbεσόνj-όj (budi. Ἐλβάσ. Βεράτ.) = ἴδ. bεσόνj-όj (γ τ.) (συντάσ. μετὰ γενικῆς) ι μbεσόνj Ζότιτ = πιστεύω τῷ Θεῷ.

μbε̣ρσίτεμ (Dίβρα) ρ. οὐδ. = bουρbουλjέτεμ, πε̣ρμbε̣λjέτεμ = ἀρταίνομαι.

μbε̣σ̈έλj (γ. budi, bogdan), μbερσ̈έλj (budi) ρ· ἐνερ. = κλείω, ἀντιθ. τσ̈ελj ρ.—μbε̣σ̈έλj dέρε̣νε̣ = κλείω τὴν θύραν· τὸ παθ. μbε̣σ̈ίλjεμ.— μbερσ̈ίλjεμ ἀντιθ. τσ̈ίλjεμ.

BKSH

(ι-ε-τε̱) *μbε̱σ̈έλjε̱* (bogdan) = κλειστός-ή-όν, τυλιγμένος.
μbε̱σ̈τίελ (bogdan) ρ. σύδ. = ἴδ. μπσ̈τίελ ρ. = τυλίσσω.
μbε̱σ̈τιέλε̱ (bogdan) μετοχ. = ἴδ. μπσ̈τιέλε̱ μετοχ.
μbε̱σ̈τῖλεμ (bogdan) = ἴδ. μπσ̈τῖλεμ = τυλίσσομαι.
μbῑ: προθ. (μετὰ γεν. καὶ τοπικῆς) (σημ. τὸ ἐπάνω· ἀντιθ. νdε̱νε̱).
μbίελ καὶ *μbιέλ* καὶ *μbῖλ:* = σπείρω (σπόρους, κόκκους) μbῖελ γροῦν, έλjπ, τε̱ρσ̈ᾶνε̱ κ.τ.λ. ἀντιθ. κόρρ.
(τε̱) *μbιέλε̱τε̱* οὐδ. = τὸ σπείρειν.
μbιέλε̱σ-ι πληθ. μbιέλε̱σιτε̱ = ὁ σπείρων, ὁ σπορεύς.
μbιελέσε-jα πληθ. μbιέλε̱σετε̱ = ἡ σπείρουσα.
μbιέλε̱: ἐπιρ. = σποράδην.
(ι-ετε̱) *μbιέλε̱* = ἐπιθ. = ἐσπαρμένος.
μbῖλεμ παθ. τοῦ μbίελ ρ.
μbῖλ: ρ. συνηρ. = ἴδ. μbίελ ρ. = σπείρω.
μbῖj: (τ) = ἴδ. πῖj (γ) = μουδιάζω τινά.
μbίεj καὶ *μbιέλj* ρ. ἐνερ. = ἀμέλγω καὶ μbῖλj (συνηρ.).—τὸ παθ. μbῖλjεμ. = ἀμέλγομαι.
μbιέλjε̱σ-ι-ε-jα = ὁ ἀμέλγων ἡ ἀμέλγουσα.
μbῖχ̈εμ (τ) = ἴδ. πῖχ̈εμ (γ) = οὐδ. μουδιάζω-ομαι.
μbιέρ (Κροῦjα) = ἴδ. γjέρ, νγjέρ = ἕως.
μbλατσ̈ίτ: οὐδ. = ἴδ. πε̱ρτσ̈άπ ρ. (γ) = ὑπερπηδῶ.
μbλατσ̈ίτεμ = ἴδ. πε̱ρτσ̈άπεμ (γ) = ὑπερπηδῶμαι.
μbλjάκ (τ) ρ. = ἴδ. πλjακ ρ. = γηράσκω τινά ἀντιθ. πε̱ρτε̱ρῖj (γ).
μbλjάκεμ (τ) = πλjάκεμ ρ. οὐδ. = γηράσκω.
μbλjατατούρ-όρι (Καβ.) συνηρ. ἴδ. μπλjτούαρ-όρι (τ) καὶ μbλjάτε̱σ-ι πληθ. μbλjάτε̱σιτε̱, (Βεράτ.), μbjατοῦερ-όρι (γ), μbλjατούρ-όρ (γ) = σφραγὶς διὰ τὰ πρόσφορα.
(ι-ετε) *μbλjέρε̱* (τ) = ἴδ. (ι-ε-τε̱) bλjέρε̱ (τ) [μbλjερονj].
μbλjερόνj (τ. budi) = ἴδ. bλjερόνj = χλοάζει, πρασινίζει.
(ι) *μbλjερούεμ-ι* (budi) = χλωρός· ε-μbλjερούεμε-jα = χλωρά τε̱ μbλjερούεμ-ιτε̱ = οὐδ. = ἡ χλωρότης, τὸ χλωρόν.—(ι-ε-τε̱) μbλjερούαρε̱ (τ) [*μbλjίμ-ι*] = ὑποθήκη, ἐνέχυρον· ἴδ. πένκ-γου.
μbλύσ̈ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. μbούσ̈ ρ. μbλjούσ̈εμ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. μbούσ̈εμ.
μbόχ (budi)?? ἐν τῇ φράσει: με ι ράαμ μbόχ̈ = ἀρνοῦμαι· (Τουρκ. ι

BKSH

bίε ινκjäρ). — ι ράσ̈ε̱ μbόχ̌ = τὸν ἠρνήθην· με ι ρκαμ μbοχ̌ = ἴδ. μοχ̌ύj = ἀρνοῦμαι.

μbodέτσ-ι ἴδ. bodέτσ-ι = εὐνοῦχος.

μbόλjε-jα (γ) πληθ. μbύλjετε̱ ἴδ. χ̌έρδετε̱ = ἀρχίδια.

μbρᾱζεμ: (budi) παθ. τοῦ μbρασ. ρ. ἴδ. dε̱κόχ̌εμ, λjιρόχ̌εμ = ἀδειάζομαι.

μbράζε̱τε̱ ἐπίρ. = ἄδειον, κενόν.

(ι-ε-τε̱) *μbράζε̱τε̱:* ἐπίθ. = ἄδειος-α-ον, κενὸς-ή-όν.

μbρᾱμα (γ) μbρέμε̱ (τ) πρέμε̱ (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ἀπόψε, τὸ βράδυ, ταύτην τὴν ἑσπέραν. — έjα μbρᾱμα καὶ έjα μbρέμε̱ νdε̱ ὄτε̱πὶ καὶ έjα πρέμε̱ νdε̱ ὄτεπῑ = ἔλα ἀπόψε τὸ βράδυ 'ς τὸ σπίτι. — νέσε̱ρε̱ μbρᾱμα = αὔριον βράδυ, αὔριον τὴν ἑσπέραν. — πασνέσε̱ρε̱ μbρᾱμα = μεθαύριον βράδυ, μεθαύριον τὴν ἑσπέραν.

μbρᾱμανετ (γ. budi), μbρέμανετ (τ) ἐπιρ. = τὸ ἑσπέρας, πρὸς τὸ ἑσπέρας, εἰς τὸ ἑσπέρας. — μbρᾱμανετ ε με̱νγjέσιτ (budi) = νdε̱ μbρᾱμε̱jετ ε νdε̱ με̱νγjέσ (γ), ἢ νdε̱ μbρᾱμιετ ε νdε̱ με̱νγjέσ (γ) ἢ μbρέμανετ ε με̱νγjέσιτ (τ) ἢ πε̱ρ μbρᾱμεjε ε πε̱ρ με̱νγjέσι (γ) = πρωῒ καὶ βράδυ ἢ πρωῒ καὶ ἑσπέρα. — μbρᾱμι ε με̱νγjέσι (budi) = πρωῒ καὶ βράδυ. — ἀντίθετον με̱νγjέσιτ.

μbρᾱμε̱ (γ) μbρέμε̱ (τ), πρέμε̱ (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ψὲς τὸ βράδυ, τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν. — πε̱ρ μbρᾱμε̱ (γ) = κάθε βράδυ. — (μbρέμε̱ (τ) καὶ πρέμε̱ (Ἀργυρ.) σημαίνουσιν = ἀπόψε τὸ βράδυ καὶ ἐψὲς τὸ βράδυ). — παρμbρᾱμε̱ (γ) = προψές, τὴν προπαρελθοῦσαν ἑσπέραν. — μbρᾱμε̱-α (γ) = ἡ ἑσπέρα· καὶ μbράμε̱jε-jα (γ), μbράμιε-jα (budi-Σ), μbρέμε̱-α (τ) — ἀντιθ. με̱νγjέσ-ι. — μίρε̱ μbρᾱμα (γ) = καλὴ ἑσπέρα. — μbράμια μίρε̱ (Σ) μίρε̱ μbρέμα (τ) (ἑνικῶς) καὶ μίρε̱ μbρέμανι (τ) = καλὴ ἑσπέρα σας. — πε̱ρ γjίθε̱ μbράμιε (budi) = πε̱ρ τödo μbράμιε (γ) = καθ' ἑκάστην ἑσπέραν.

μbράσ-άσ-άσ (budi) [Σλαυϊκὴ λέξις] ρ. = ἀδειάζω τι, εὐκαιρόνω, κενόνω τι. ἀορ. μbράζα-ε-ι μτχ. μbράζε̱ καὶ μbράζουνε̱ ἴδ. dε̱κόj, λjιρόj = ἀδειάζω.

μbράπ (γ) ἐπίρ. ἴδ. πράπ (τ) ἐπίρ. = πάλιν.

μbράπ (γ) ρ. ἴδ. πραπτόj (Σ) = γυρίζω ὀπίσω, ἄλλον.

μbράπα: (γ) πρόθ. = ἴδ. πράπα (τ) = ὀπίσω. — πε̱ρ μbράπα (γ) = ὄπισθεν.

μbϱάπε̱ (γ) μbράπσ̈τε̱ (Σ) = ἴδ. πράπε̱ (τ) πρόθ. = ὄπισθεν.

(ι-ε-τε̱) *μbϱάπε̱*, μbράπσ̈τε̱ = ἴδ. ι-ε-τε̱ πράπε̱ (τ) ἐπίθ. = ὀπίσθιος.

μbϱάπεμ: (γ) παθ. τοῦ μbράπ (γ) ρ. = γυρίζω ὀπίσω.

(ι-ε-τε̱) *μbϱάπε̱μ* (γ. Ἐλβασ.), μbράπε̱σεμ (γ), μbράπε̱νε̱-ι-α-τε̱ (budi, Κροῦjα) ἐπίθ. = τελευταῖος, ἔσχατος, ὑστερινός, ὀπίσθιος.

μbϱαπεσῖ-α καὶ μbραπε̱σ̈τῖ-α (γ. Σ) πληθ. ί-τε̱ ἴδ. πραπεσῖ-α (τ)· καὶ μbραπε̱σ̈τίμ-ι (Σ) = ἀναποδία κοινῶς.

μbϱαπεσ̈τόj = ἴδ. πραπε̱σόj = γυρίζω ὀπίσω, ἄλλον.

μbϱάπε̱τα (γ) = ἴδ. πράπε̱τα = τὰ ἀνάποδα, ἡ ἄλλη ὄψι.

μbϱάπε̱τε̱ (γ) ἴδ. πράπε̱τε̱ (τ) ἐπίρ. = ἀνάποδα.

μbϱάπσ (budi-Καϐ.-Τοσκ.) παθ. μbράπσεμ = ἴδ. μbράπ-εμ.

μbϱάπσ̈τε̱ (Σ) = ἴδ. μbράπε̱ (γ) πρόθ. = πάλιν, ὀπίσω.

μbϱάσ ρ. = γεμίζω, ἀντίθ. dσ̈bράσ.

μbϱένdα (γ) ἴδ. bρένdα (τ) = μέσα.

μbϱέσεμ (Κροῦjα) ??? ⟨παθ. τοῦ μbράσ⟩.

μbϱέτεμ (Τυραν.) μρέτεμ (Τυραν.) = βρίτεμ, πληγόνομαι βαριοῦμαι.— μ' ουμbρέτ κᾶμbα, dόρα, γjίσ̈τι κ.τ.λ. = μ' ου βρᾶ κᾶμbα, dόρα, γjίσ̈τι (ε ου νdσῖ γjάκου πε̱ρμbρένdα).

μbϱέσ-έτ-έτ (Τυραν.) ρ. ἐνεργ. = βράσ-έτ-έτ = βαρῶ κοινῶς καὶ μρέσ-έτ-έτ (Τυραν.) [ἴδ. μόρτ-ια]. ἀορ. μbρέτα μτχ. μbρέτε̱ καὶ μbρέτουνε̱.— ουμbρέτ καὶ ᾶσ̈τε̱ μbρέτε̱ = ᾶσ̈τε̱ βρᾶμ μίσ̈ι, εἶνε βαρεμένος, πληγωμένος.— κᾶμ μbρέτουνε̱ dόρενε̱, κάμbε̱νε̱, γjίσ̈τινε̱ κ.τ.λ. φτόϊ, μόλα σ̈ελjκjῖνι, πιέπε̱νι κ.τ.λ. κjένε̱κα μbρέτουνε̱ = κjένε̱κα βρᾶμ.

μbϱέχ̓ (Περμέτ.) = ἴδ. πρέχ̓ ρ. = ροκανίζω (κόκκαλα).

μbϱίνjε̱-α (budi) = ἴδ. bρίνjε̱-α = πλευρά.

μbϱίχ̓εμ (Περμέτ.) ἴδ. πρίχ̓εμ = ροκανίζομαι.

[*μbϱόθ*] ρ. = ὠφελῶ.— [τε̱ μbρόδουρε̱-ι-τε̱] = ὄφελος.

μbϱόθ (τ) ἐπίρ. = μbάρε̱.— ι-ε-μbρότε̱-ι-α (bogdan).

(ι-ε-τε̱) *μbϱούνjτουϱε̱* (Περμέτ.) μbροῦμ (γ) = ζυμωμένος-η-ον.— τε̱ μbροῦμ-ιτε̱ (bogdan) οὐδ. = τε̱ γατούεμιτ' ε bούκε̱σε̱.— bουκ' ε bρούνjτουρε̱ καὶ bουκ' ε μbροῦμε̱ (γ) = ἔνζυμος ἄρτος.

μbϱούνj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. [bροῦμ-ι] = ζυμόνω τὸν ἄρτον.— μbρούνj ἢ μbρούj (γ) 2) = γατούεj bούκε̱νε̱ (bogdan) ἀόρ. μbρούjτα, μτχ. μbρούjτουρε̱ (τ) μbροῦμ (γ).

BKSH

μbύθ [bύθε̱-α] ρ. ἐνερ. = χώνω εἰς τὸν κῶλον, κε̱λάσ μ' bύθε̱. — jα μbύθ = jα κε̱λάσ μ' bύθε̱ = jα ὅτίε μ' bύθε̱ = jα βε̃ μ' bύθε̱.

μbύλ (γ. τ) ρ. ἐνερ. = κλείω ἁπλῶς. — μbε̱λύνj (τ), μbε̱σ̈έλj (γ. budi) μbε̱τσ̈έλj (τ. Περμέτ.), μbε̱ρτσ̈έλj (Βεράτ.), με̱σ̈έλj (γ), νdρῦνj (γ) ἢ νdρῦj (γ) ρ. ἐνερ. = κλείω. — μbύλ dέρε̱νε̱ = κλείω τὴν θύραν. — μbύλ σῦτε̱ = ἀποθνήσκω, μbύλ με dρού = κλειδόνω. — ἀντιθ. χ̃άπ, σbύλ (Καβ.), τσ̈έλj [συγκρ. μbουλjόj] φράσις: σᾶ τσ̈έλj ε μbύλ σῦτε̱ = ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ.

μbύλε̱ ἐπίρ. = κλειστά. ἀντιθ. χ̃άπε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *μbύλε̱-τε̱* ἐπίθ. = κλειστὸς-ὴ-ό. ἀντιθ. ι-ε-τε̱ χάπετε̱.

μbῦλεμ παθ. = κλείομαι ἀντιθ. σbῦλεμ, χ̃άπεμ.

μbύλε̱σ-ι: πληθ. μbύλε̱σ-ιτε̱ = αὐ κjε̱ μbύλ. 2) = ὑποκριτής. — μbύλε̱σε-jα πληθ. μbυλέσετε̱ θηλ.

(ι-ε) *μbύλε̱τε̱* = ὑποκριτής, κρυφός.

μbύσ-ύτ-ύτ [Ἑλλην. βυθ-ίζω, βυθ-ὸς = bύθε̱-α] ρ. ἐνερ. = μbύτ-ύτ-ύτ (τ) = πνίγω 2) (Σ) σφάζω ἴδ. θέρ. ρῆμα ε μbύτι πε̱ρ φύτι = τὸν ἔπνιξεν ἀπὸ τὸν λαιμόν. — ε μbύτι νdε̱ λjούμτ = τὸν ἔπνιξεν εἰς τὸν ποταμόν. — μbύσ μίελινε̱ με μjάλjτε̱ = βυθίζω τὸ ἀλεῦρι εἰς μέλι, ζυμόνω μὲ μέλι.

μbύτεμ: παθ. = πνίγομαι· μ' ουζοῦ φρύμα ε ου μbύτα = μbύτεμ νdε̱ dέτ = πνίγομαι εἰς τὴν θάλασσαν.

μbουγάτ-ι (γ) ἴδ. bουγάτ-ι (γ) = πλούσιος [Σλαυϊκὴ λέξις].

μbουγάτεμ (γ) ἴδ. bουγάτε̱-α (γ) = πλουτῶ.

(ι-ε) *μbουγάτσ̈ιμ* (γ) ἴδ. ι-ε bουγάτσ̈ιμ (γ) = πλούσιος.

μbουκουρόj (bogdan) ἴδ. σbουκουρόj = καλλωπίζω.

μbουκουρόχ̃εμ: παθ. ἴδ. σbουκουρόχ̃εμ = καλλωπίζομαι.

μbουλjέσε̱-α πληθ. μbουλjέσατε̱ = σκέπασμα, κάλυμμα, ἀντίθ. σbουλέσε̱-α· καὶ μbουλίμ-ι πληθ. μbουλίμετε̱ = σκέπασμα. — ἀντίθ. σbουλίμ-ι καὶ μbουλjόνjε̱-α (Σπάτι)· πληθ. μbουλjόνατε̱ = σκέπασμα, μbουλίτσε̱-α ἢ bουλίτσε̱-α· πληθ. α-τε̱.

μbουλjόνj: ρ. ἐνεργ. = σκεπάζω, καλύπτω, ἀντίθ. σbουλjόνj· 2) μνηστεύω, ἀρραβωνίζω κοιν. ἴδ. φιjόj (Σ)· τὸ παθ. μbουλjόνεμ-όχ̃εμ.

μbουρόνj-όj (τ) ρ. ἐνεργ. ὑπερασπίζω τινά.

μbουρόνεμ-όχ̃εμ παθ. = ὑπερασπίζομαι ὑπό τινος καὶ οὐδ. ὑπερασπί-

BKSH

ζομαι· (ι dαλj ζότ ἢ ι dαλj περ̣ ζότ = οἰκειοποιοῦμαι)· ἴδ. πουρόχ̌εμ (Βεράτ.).

μbουρ̣όνjε̣-α [ἴδ. bε̣ρ̣-ι] πληθ. μbουρόνjατε̣ = ἀσπὶς-ίδος.

μbουρ̣όνjε̣σε̣-ι πληθ. μbουρόνjε̣σιτε̣ = ὑπερασπιστής.

μbουρ̣όνjε̣σε-jα θηλ. πληθ. μbουρόνjε̣σετε̣ = ὑπερασπίστρια.

μbούρ̣ρ̣ (τ) [bοῦρρ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἐπαινῶ τινα· καὶ μbουρρίσ (τ).

μbοῦρ̣ρ̣εμ (τ) μbουρρίσεμ (τ) = κομπάζω, μεγαλαυχῶ, καυχῶμαι, μεγαλορρημονῶ = μbάχ̌εμ μbε̣ τε̣ μάθ (γ).

μbουρ̣ρ̣ε̣σῖ-α (τ) πληθ. μbουρρε̣σίτε̣, μbουρρε̣τσῖ-α (τ)· πληθ. μbουρρε̣τσίτε̣, μbουρρίμ-ι (τ), πληθ. μbουρίμετε̣ = κομπορρημοσύνη.

(τε̣) *μbούρ̣ρ̣ουρ̣ε̣-ιτε̣*: οὐδ. = τὸ καύχημα· [bοῦρρ-ι ἐξ οὗ μ' bούρρ-εμ = ἀνδρίζομαι].

μbουρ̣ρ̣ε̣τένj, *μbουρ̣ρ̣ε̣τόνj* (Περμέτ.) = μουρρε̣τένj, μουρρε̣τόνj· (τὸ b εἶναι προσθετικὸν ἐπιτασσόμενον συνήθως μετὰ τὸ μ) = ἐπαινῶ.

μbουρ̣ρ̣ίμ-ι (τ) πληθ. μbουρρίμετε̣ = καύχημα.

μbουρ̣ρ̣ῖτεμ (Περμέτ.) παθ. = ὅταν κτυπῶνται μὲ τὰ κέρατα οἱ κριοί, οἱ τράγοι, οἱ βόες καὶ ἄλλα ζῷα.

μbουρ̣ρ̣ούσ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. bαρρόj = φορτόνω (πολύ).

μbουφάσ-άτ-άτ (γ. τ.) νγουφάσ-άτ-άτ (Σ) ρ̣. ἐνεργ. = φουσκόνω, ἀόρ. μbουφάτα, μτχ. μbουφάτουνε̣ (γ) — ουρ̣ε̣ (τ) — μbουφάτεμ παθ. καὶ οὐδ. καὶ νγουφάτεμ (Σ).

μbούσ̌ ρ. ἐνεργ. = γεμίζω· ἀντίθ. dέρθ. καὶ (ἀπηρχαιωμένον), μbλjούσ̌ (τ) ρ. παθ. μbούσ̌εμ, μbλjοῦσ̌εμ (ἀπηρχαιωμ.)· ἀντίθ. dέρδεμ ι μbούσ̌α κόκε̣νε̣ ἢ ι μbούσ̌α με̣νdε̣jενε̣ = τὸν κατέπεισα, τοῦ ἔδωκα νὰ καταλάβῃ. — ου μbούσ̌ χ̌ε̣νε̣ζα = ἔγεινε πανσέληνος. — ου μbούσ̌ προφιτία = συνεπληρώθη ἡ προφητεία. — ου μbούσ̌νε̣ dίτε̣ = συνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.

με: πρόθεσις (συντασ. μετ' αἰτ.) = μετά, κοιν. με· 2) διὰ μέσου· με ατε̃ = μετ' αὐτοῦ· με άνε̣ τ' ατὶ = διὰ μέσου αὐτοῦ.

με̣ = ἀντων. προσωπ. = μοῦ-μοὶ-μέ.

με̣ = μόριον περιποιητικὸν ἢ ἀντιπεριποιητικὸν = χάριν ἐμοῦ ἢ ἐναντίον ἐμοῦ. — π. χ. με̣ τε̣ λjᾶνε̣ ε με̣ τε̣ λjύενε̣, με̣ τε̣ βέσ̌νε̣, ε με̣ τε̣ νγjέσ̌νε̣, με̣ τε̣ στολjίσ̌νε̣ ε με̣ τε̣ bε̣νε̣ νούσε (περιποιητικόν). — με̣ τε̣ ρ̣ράχ̌νε̣ ε με̣ τε̣ βράνε̣ ε με̣ τε̣ τσοπε̣τούανε̣ (ἀντιπεριποιητικόν),

BKSH

ἐναντίον ἐμοῦ. — μα λjᾶν' ε μα λjύενε̱ μα βέöνε̱ ε μα νγjεöνε̱, μα στολίöνε̱ εμα bενε̱ νούσε [= ἀντὶ με̱ ε λjᾶν' ε με̱ ε λjύενε̱, με̱ ε βέöνε̱ ε με̱ ε νγjέöνε̱ με̱ ε στολjίσνε̱ ε με ε bε̱νε̱ νούσε] (= χάριν ἐμοῦ). — με̱ τὰ ρράχ̆νε̱, με τα βράνε̱ ε με̱ τα τσοπε̱τούανε̱ [= ἀντὶ με̱ τε̱ ε ρράχ̆νε̱, με̱ τε̱ ε βράνε̱ ε με̱ τε̱ ε τσοπε̱τούανε̱] (= ἐναντίον σου χάριν ἐμοῦ). — με̱ jα λjᾶνε̱ ε με̱ jα λjύενε̱, με̱ jα βέöνε̱ ε με̱ jα νγjέöνε̱, με̱ jα στολjίσνε̱ ε με̱ jα bε̱νε̱ νούσε [= ἀντὶ με̱ ι ε λjάνε̱ ε με̱ ι ε λjύενε̱, με̱ ι ε βέöνε̱ ε με̱ ι ε νγjέöνε̱, με̱ ι ε στολίσνε ε με̱ ι ε bένε̱ νούσε] = χάριν αὐτοῦ. — με̱ jα ρράχ̆νε̱ ε με̱ jα βράνε̱ ε με̱ jα τσοπε̱τούανε̱ [= ἀντὶ με ι ε ρράχ̆νε̱ ε με̱ ι ε βράνε̱ ε με̱ ι ε τσοπε̱τούανε̱] = ἐναντίον του, αὐτοῦ. — με̱ τα λjᾶνε̱ ε με̱ τα λjύενε̱, με τα βέöνε̱ ε με̱ τα νγjέöνε̱ με̱ τα στολίöνε̱ ε με̱ τα bε̱νε̱ νούσε [= ἀντὶ με τε̱ ελjᾶν' ε με̱ τε̱ ε λjύενε̱, με̱ τε̱ βέöνε̱ ε με̱ τε̱ νγjέöνε̱, ε με̱ τε̱ bε̱νε̱ νούσε] (= χάριν σοῦ). — με̱ τα ρράχνε̱ ε με̱ τα βράνε̱ ε με̱ τα τσοτετούανε̱ [= με̱ τε̱ ε ρράχ̆νε̱ ε με̱ τε̱ ε βράνε̱ ε με̱ τε̱ ε τσοπε̱τούανε̱] (= ἐναντίον σου). — πληθ. νάε, ούα, νὰ = μᾶς το, σᾶς το, τούς το.......

με̄ (τ) μόριον συγκριτικὸν = ἴδ. μᾶ (γ) = πλέον.

(ι) *μέε* (budi) = ι μετε̱ (γ), ι μανγουτε̱ (Σ) = ἀριστερός

μεζατᾶρ-ι πληθ. — ρε̱-τε̱ = μεσαῖος, μεσιανὸς κοινῶς μεζατάρε-jα πληθ. ρε-τε̱ θηλ. — βελάϊ μεζατοῦρ (Ἐλβάσ.) = ὁ μεσαῖος ἀδελφός. — καὶ μεζατούαρ-όρι (τ) μεζατούερ-όρι (γ), μεζατούρ-όρι (συνηρ. Ἐλβασ.) μεζατόρε-jα (τ. Ἐλβάσ.) πληθ. — όρετε̱· μότε̱ρα μεζατόρε = ἡ μεσαία ἀδελφή.

μεζάτ-ι (bogdan) ἴδ. μουζάτ-ι = δημοσιότης, δημοσίᾳ.

μέζε-jα (τ) πληθ. με̱ζετε̱ = ἴδ. μάζε-jα (γ) = πῶλος.

μεζί: ἐπιρ. (γ. τ.) = μόλις· μεζίj (budi), μεμζί, μζίj (bndi), μεdσί (Σ) καὶ μενdσί (Σ) καὶ μενdσί (Σ).

μεj (Ἐλβάσ.) [συγκρ. ἑλλην. μέν-ω] ρ. ἐνερ. = λείπω, λειψὸν ἢ ἐλλιπὲς καθυστερῶ· καὶ με̱νγόj (Σ) μουνγόj (Σ) ἀόρ. μένα-ε-ι μετοχ. μεμ· μεj βούκε̱νε̱, γjέλε̱νε̱ ούjε̱τε̱, βένε̱νε̱ κ.τ.λ. = κάμνω λειψόν, στειρεύω, τὸ ψωμί, τὸ φαγητόν, τὸ νερό, τὸ κρασί κ.τ.λ.

μεjάφ (budi), μεjάφτ, (bogdan) με̱jάφτ, μjάφτ, = ἐπιρ. = ἀρκετά, ἀρκετὸν μιάφτ μᾶ = ἀρκετὰ πλέον, φθάνει πλέον· ἴδ. ἀφτ.

με̱κάτ-ι (Σ. bogdan) πληθ. με̱κάτετε̱ = ἴδ. μπκάτ-ι (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π).

μεκατνουερ-όρι (γ. Σ. bogdan) = ἴδ. μπκατνούερ-όρι.—μεκατνουερ-όρι (συνηρ.), μεκατνόρε-jα θηλ. ἴδ. μπκατνοῦρ-ορι—μπκατνόρε-jα.

μέκεμ (γ. τ.) ρ. οὐδ. = μbέτεμ παφρύμε = γίνομαι ἀναίσθητος· ου μέκα σε κjέσ̈ουρι = μ' ου πρε̄ φρύμα νγα τε κjέσ̈ουριτ· μετοχ. μέκε καὶ μέκουνε (γ), μέκουρε (τ).

μεκερἴj (Μυζεκjεjα) ρ. = βελάζω (ἐπὶ αἰγῶν) δῖτε μεκερίνjενε—ἴδ. ρ. βερράσ.

μεκόνj (Περμ'έμ.) = ἴδ. κόj μεκόνεμ παθ. = ἴδ. κόχ̌εμ.

μέλj-ι = κέγχρος κοινῶς κεχρί, ἴδ. πενίκ-ου.

μελjακουκj-ι ??? <κεχρὶ κόκκινο>.

μέλε-α ???.........

μελε̄ρι (Περμέτ.) καὶ bουλούνγε (Ἐλβάσ.) πληθ. α-τε.— αὔ βένd κjε ᾶσ̈τ' ᾶjτουνε κουρ κᾶ βρᾶμ κρύετε.

μελέζε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε = εἶδος πτελέας (ποσὶ dροῦρ' ι βίδιτ' πο dροῦρ' ι βίδιτ βέτε ι dρέjτε, ε dροῦρι ι μελέζεσε βέτε ι χ̌άπουρε.

μελένjε-α (τ) πληθ α-τε ἴδ. μουλένjε-α (γ) = πτελέα, δέδρον. — μελίνjε-α (Περμέτ.) πληθ. μελίνjατε.

μελjινγόνjε-α (Ἀργυρ.) πληθ. α-τε = μύρμηξ-κος· καὶ μελjινγόνjε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε· θενέγουλε-α (γ)· ἴδ. μίζε περδέσεjε (Περμέτ.)

μελjκόj (γ) = ἴδ. μουλjκοj (γ).

μελjόρε-jα (Τυρᾶν.) πληθ.—ο̄ρετε = νjε άρε κjε κᾰ κjένε μbιέλε μέλj. (ι-ε-τε) *μέλjτε* = ἀπὸ κεχρί = bουκ' ε μελjτε = ψωμὶ κέχρινο.

μελτσῖ-α (γ. τ.) = ἴδ. μουσ̈κενῖ-α (γ)· μουσ̈κερῖ-α (τ).—μελτσ̈ῖ ε bάρδε = ἴδ. μουσ̈κενῖ-ε bάρδε πληθ. μελτσῖτε = ὁ πνεύμων μελτσ̈ῖ ε ζέζε = ἴδ. μουσ̈κενῖ ε ζέζε = τὸ συκῶτι.

μέμε-α (τ) πληθ. μέματε [Ἑλλην. μαμμά, μαμμά], (παιδιλὴ λέξις) καὶ μόμε-α πληθ. μόματε (γ) = μήτηρ.

μεμέτσ-ι ἀρσ. = ὁ ἄλαλος πληθ. μεμέτσατε.

μεμέτσε-jα θηλ. = ἡ ἄλαλος πληθ. μεμέτσετε. — μενέτσ-ι (Τυραν.) πληθ. μενέτσατε. — μενέτσε-jα θηλ. (Τυραν.) πληθ. μενέτσετε = ι-ε-πα γόjε-ι-α (Σ) πληθ. = τε πα γόjετε ἀρσ. — τε πα γόjατε θηλ.

μεμζί: ἐπίρ. = ἴδ. μεζίj (budi) = μόλις.

μέν-ι (Βεράτ.) πληθ. μένατε = ἴδ. μάν-ι (Καβ. γ) πληθ. μάνατε. —

με̱νούαρε̱ (τ) βόνε̱ (γ) = βραδέως, ἀργά· ἀντίθ. πα με̱νούαρε̱· ε̱ὄτε̱ με̱νούαρε̱ = ἄὄτε̱ βόνε̱ = εἶναι ἀργά.

μέντ (ʼΑρbερία) ρ. ἐνεργ. = θέτω τὰς μητέρας νὰ βυζαίνουν τὰ βρέφη· ἀόρ. με̱νdα· μτχ. με̱νdουρε̱. — κουρ ι νγόρθ κjε̱νγjι dέλjεσε̱ ι βε̱νε̱ νjε̱ τιέτε̱ρε̱ κjε̱νκj τε̱ πίjε̱ σίσε̱ κjε̱ τε̱ μος ι ὄτέρετε̱ κjούμεὄτι, ατε̱χέρε̱ bαρῖτε̱ θόνε̱ ε με̱νdα κjε̱νγjινε̱ με ατε̱ dέλjε. — ἴδ. με̱νdέὄε̱-α = τροφός.

μεντ ἢ *μένdια* (γ) πληθ. μέντε̱ [Λατ. mens] με̱ντ-μένdια (τ) πληθ. μέντε̱ [Ἑλλην. μένος] = νοῦς, φρήν, γνώμη, ἰδέα. — μbᾶ μέντ = ἐνθυμοῦμαι (τὸ παρελθόν). — με̱-τε̱-ι μέρρενε̱ μέντε̱ = ζαλίζομαι-σαι-ται. — μbα νdε̱ρ μέντ = ἐνθυμοῦμαι (διὰ τὸ μέλλον). — με μέντ = φρονίμως. — πα μέντ = ἀφρόνως. — με̱-τε̱-ι dούαλε̱ μέντε̱ = ου πρίὄα μέντὄ = ἔγεινα ἔξω φρενῶν. — jαμ με dῦ μένdιε = εἶμαι ἀμφίβολος = ἀμφιβάλλω. — με̱ dούελj πρὲj μένdιεσε̱ = χαρρόβα. — bίε νdερ μέντ = ἐνθυμοῦμαι. = με̱ ρα νdε̱ρ μέντ = ἐνεθυμήθην, ουκουjτούαὄε̱. — βῖνj νdε̱ρ μέντ = ἀναλαμβάνω τὰς αἰσθήσεις μου. — ὄκὸj νdε̱ρ μέντ = μελετῶ. — με̱ νdσόρε μέντε̱ = μὲ ἐξεμυάλισες. — με̱ ἐπ μέντ = μὲ νουθετεῖ. — με̱-τε̱-ι ὄκὸν νdε̱ρ μέντ = περνάει ἀπὸ τὸν νοῦν μου, ἰδεάζομαι. — με̱-τε̱-ι ὄτίε μέντε̱ = με-σε-τὸν σωφρονίζει. — βε̃ νdε̱ρ μέντ με bᾶμ ατὲ πούνε̱ (γ) = βε̃ νdε̱ρ μέντ τε̱ bένj ατὲ πούνε̱ (τ), = σκοπεύω νὰ κάμω (τοῦτο) — jαμ με νjι μέντ = ὁμοφρονῶ. — με̱-τε̱-ι ίκου μένdια = ἔχασα-ες-ε τὸν νοῦν μου, σου, του. — ι βε̃ μένdιενε̱ (γ). = τὸν παρατηρῶ. — μος ι βε̃ μένdιενε̱ = μὴ τὸν παρατηρῇς. — βέν-ι μένdιενε̱ = παρατήρησέ τον. — με̱-τε̱-ι έρθνε̱ μέντε̱ = ἐσωφρονίσθην-ης-η. — bᾶj μέντ (ʼΕλβασ.) = σκέπτομαι.

μεντ-βερῖ-ου = αὑ κjε̱ ι κᾶ μέντε̱ ποσὶ βερὶ (ἐπὶ τῶν ἀστάτων νέων).

μεντ-ὄκούρτενε̱-ι-α (γ) μεντ-ὄκούρτε̱ρε̱-ι-α (τ) = κοντόμυαλος. — γρούαjα έὄτε̱ φλjόκε̱-γjάτε̱ ε μέντ ὄκούρτε̱ρε̱ = ἡ γυνὴ εἶναι μακρομαλλοῦσα καὶ κοντόμυαλος.

(ι-ε) *μέντὄιμ* (γ)-ε-μέντὄουρε̱-ι-α (τ) = φρόνιμος, γνωστικός-ή.

μενdσί (Σ) ἴδ. μεdσί (Σ) = μεζί = μόλις.

μένjε̱-α (τ), μένjεζε̱-α (ὑποκορ.) = ψιχούλα, ὄίου ι χόλε̱· πο bίε μένjε̱ = ψιχαλίζει. — 2) μένjε̱-α (τ) = τὸ μάννα· νjε̱ ε έμbε̱λjε̱ κjε̱ bίε νγα κjίελ πε̱ρμbῖ γjέθετ τε̱ λjαjθάτε̱σε̱.

BKSH

μενjόλε-α (Τυραν.) bίμε-α ('Ελβάσ.) πληθ. μενjόλατε, φυτόριον, νέον φυτόν, dρουν' ι βόγελjε ι πα ρρίτουνε.—μενjόλε μάνι, φίκου, μόλε dάρδε κ.τ.λ.

μεργόνj-όj (γ. τ.) = λjαργόνj-όj = μακρύνω.

μεργόνεμ-όχεμ = ἴδ. λjαργόνεμ-όχεμ.

μεργούαρε-α ??? ⟨μακράν, ἔξω ἀπ' εδῶ, ἐπὶ ἀρᾶς⟩.

μερδίχ (τ), μερδίφ (γ), ('Αργυρ. Περμέτ.), μερδάσ-έτ-έτ (Σ) νερθ (γ. Μαλjεσία) ρ. οὐδ. = κρυόνω, 2) ἐνερ. = κρυόνω τινά· ἀόρ. μερδίχα-ε-ου, μετοχ. μερδίχουρε καὶ ἀόρ. μερδίτα· μετοχ. μερδίτουνε ἀόρ. νέρθα μετοχ. νέρθουνε [ἴδ. μάρδε-α].

μέρε-α (τ) = χωρητικότητος μέτρον (γενικῶς ὅλα τὰ χωρητ. μέτρα).

(τε) *μέρε-τε* οὐδ. ('Ελβάσ.).—κᾶμ τε μέρε = ἀποστρέφομαί τι, μισῶ τι.

(ε) *μερκούρρε-α* ἢ dίτ' ε μερκούρρε [Λατ. dies Mercurii] = ἡ Τετάρτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος.

μερεκουλῖ-α πληθ. μερεκουλῖτε (budi-bogdan-Σ) (Λατ. miraculus] = θαῦμα.—ἴδ. τσ̈ουdῖ-α.

μερεκουλόj (γ) ρ. = θαυματουργῶ, κάμνω θαύματα.

μερεκουλόχεμ (γ) ρ. οὐδ. = θαυμάζω.—ἴδ. τσ̈ουdίσ-ίτ-ίτ τσ̈ουdίτεμ.

(ι-ε) *μερεκουλούεσ̈ιμ* καὶ (συνηρ.) μερεκουλοῦσ̈ιμ (γ) = θαυμαστός-ή, θαυματουργός· ἴδ. ι-ε-τσ̈ουdίτσ̈ιμ.

μερένj : (Περμέτ.) ρ, ἐν. = βασκανίζω, 'ματιάζω τινά.

μερένεμ (Περμέτ.) παθ. = βασκανίζομαι, 'ματιάζομαι.

μερέτ-ι = ζελενιὰ κοιν. (εἶδος δένδρου ἀειθαλοῦς).

(ι-ε-τε) *μερέττε* : ἐπιθ. = πρεj μερέτι, dροῦ τε μερρέτα.

μερζένj (Βεράτ.), μερdσέj (τ) = bένj βάπενε, (ἐπὶ προβάτων, αἰγῶν, βοῶν) κοινῶς σταλιάζω, σταλίζω.

μερζίμ-ι = ὁ τόπος ἔνθα σταλίζουν τὰ πρόβατα, αἱ αἶγες, οἱ βόες.

μερζίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = βαρύνω τινά.

μερζίτ-ίτ-ίτ (τ) ρ. ἐνερ. = μισῶ τινά.

μερζίτεμ (budi-bogdan 'Ελβάσ. γ.) ρ. οὐδ. = βαρύνομαι· με-τε-ι μερζίτετε (γ) οὐδ. = βαρύνομαι.

μερζίτεμ : παθ. = μισοῦμαι ὑπό τινος.

(ι-ε) μερζίτσ̈ιμ (γ. budi-bogdan) = βαρετός, ὀχληρός-ά 2) (τ) = μισιτός-ή.

με̱ρῑ-α (τ) = ἴδ. με̱νῑ-α (γ) = μῆνις.

με̱ριμάνγε̱-α (Καϐ.) πληθ.—α-τε̱ = ἴδ. μιρμάνγε̱-α (Ἐλϐάσ.).

μεριτίμ-ι (Σ) = ⟨ἀξία, ἀμοιϐή⟩.

μεριτόνj (budi) = meritare ⟨ἐκτιμῶ, ὁρίζω ἀξίαν⟩.

με̱ρjέσ̈τε̱-α (Βεράτ.) = ἴδ. μαρέσ̈τε̱-α.

με̱ρίχ̆εμ (τ) = ἴδ. μενίχ̆εμ (γ).

με̱ρκόσ̈-ι (Dουμρε̄-jα, Σπάτι) πληθ. με̱ρκόσα-τε̱: με̱ρκόσ̈ ι θόνε̱ ατῑ bοῦρρι κjι ικᾱ πιέλε̱ γρούαjα ι τσίλjι dίργjετε̱ νdε̱ σ̈τράτ ποσὶ λjεχ̆όνα, εδὲ πρέτ ε πε̱ρτσίελ ατά κjι βῑνε̱ πε̱ρ τε̱ πᾱμ.

μερκjῑ-νι (γ. bogdan - Τυραν.) πληθ. μερκjίνj-τε̱ καὶ (τ) μερκjῑ-ρι = παλίουρος, κοιν. παλιοῦρι, παλιουριά· καὶ με̱ρκjῑ-νι (γ).

με̱ρκjίνjε̱-α (budi-Περμέτ.) πληθ. με̱ρκjίνjατε̱.

με̱ροῡ-jα = ἴδ. dορέ-jα, dορέζε̱-α, με̱νόνjε̱-α (Τυραν.).

με̱ρούεμ (budi) μετοχ. ? ? ?

μερύεμ (budi) μετοχ. ? ? ? ἴδ. σελρ.

μέρρεμ παθ. τοῦ ρημ. μάρρ καὶ μίρρεμ.

με̱ρσ̈ίνε̱-α ? ? ? ⟨ἴσως, μυρσίνη⟩.

μέσ-ι (Περμέτ.) πληθ. μέσετε̱ = τὰ μέλη τοῦ σώματος, ὡς χείρ, πούς, ὀφθαλμός, οὖς, ρίς, κ.τ.λ.

μεσ-dε̄τ-ι (τ) = ἴδ. μjέσ-dετ-ι (γ).—μεσ-dίτε̱-α (τ) = ἴδ. μjεσ-dίτε̱-α (γ).

μέσ-ζι (τ) πληθ. μέζατε̱ = ἴδ. μάσ-ζι (γ) πληθ. μάζατε̱ = πῶλος.

μέσ-ζι (τ) = ἡ μέση καὶ μιεdίσ-ζι (γ).—νdε̱ μέστ (τ) καὶ νdε̱ μιεdίστ (γ) = εἰς τὴν μέσην.

μέσ-πε̱ρ-μέσ (τ) καὶ μιεdίσ-πε̱ρ-μιεdίσ (γ) ἐπιρ. = ἀνάμεσα, μέσα εἰς τὴν μεσην κοινῶς.

με̱σάλε̱-α: πληθ. με̱σάλατε̱ [Λατ. mensa, mensalis] = τράπεζα, τραπέζιον, 2) συμπόσιον.—ι bέρα νjε̱ με̱σάλε̱ = τοῦ ἔκαμα ἕνα τραπέζι (=συμπόσιον).

μεσ-dε̄τ-ι (τ) = ἴδ. μιεσ-dε̄τ-ι (γ).

μεσ-dίτε̱-α (τ) = ἴδ. μιεσ-dίτε̱-α (γ) = μεσημϐρία.

μέσε̱-α (γ. Ἐλϐάσ.) = ἡ τσίπα· μεσ' ι κjέπε̱σε̱ = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου· μεσ' ε τ' ᾱμbε̱λjιτ (γ) = θόνε̱ ασάj πε̱λjχ̆ούρε̱σε̱ χ̆όλε̱ κjε̱ βε̄ κjούμε̱σ̈τι κουρ νdσ̈έχ̆ετε̱.

(ι) *μέσε̱μ-ι* (τ) πληθ. τε̱ μέσε̱μιτε̱ = μεσαῖος, μεσιανός.

BKSH

(ε) *μέσε̤με-ja* (τ) πληθ. τε̤ μέσε̤μετε̤ = μεσαία, μεσιανή· καὶ ι-μιεdίσ̈ε̤με-ι (γ) πληθ. τε̤ μιεdίσ̈ε̤μιτε̤· ε-μιεdίσ̈ε̤με-jα θηλ. ε-νdε̤ρμιέτσ̈ιμε-jα (Σ).

με̤σίμ-ι (γ. τ.) πληθ. με̤σίμετε̤ = δίδαξις, διδαχή, 2) συνήθεια, ἐξάσκησις, ἐξοικείωσις· καὶ μπσίμ-ι, πσίμ-ι.

με̤σόν (Dίβρα) ρ. τριτοπρ. = ἴδ. bουνόν (γ), bουρόν (τ).

με̤σόνj-όj (τ. bud¦-bogdan), πσόνεμ (τ) = διδάσκομαι, 2) συνηθίζω, ἐξοικειοῦμαι.

με̤σόνjε̤σ-ι πληθ. με̤σόνjε̤σιτε̤ = διδάσκαλος.

με̤σόνjε̤σε-ja πληθ. με̤σόνjε̤σετε̤ = διδασκάλισσα.

μεσ̈τᾱρ-ι : πληθ. μεσ̈τάρε̤ τε̤ = μεσίτης· ἴδ. νdε̤ρμιέτε̤σ-ι (γ).

μεσ̈τᾱρε-ja : πληθ μεσ̈τάρετε̤ = μεσίτρια· ἴδ. νdε̤ρμιέτε̤σε-jα (γ).

μέσ̈ε̤-α πληθ. μέσ̈ε̤τε̤ = ἡ θεία λειτουργία· 2) ἡ προσφορά = ὁ ἄρτος τῆς λειτουργίας) κοιν. λειτουργιά.

με̤σ̈έλj (γ) = ἴδ. ρ. μbε̤σ̈έλj = μαζεύω.

με̤σ̈ερίερ (bogdan) = ἴδ. μισ̈ερίερ-ι (Σ).

με̤σ̈έσε̤-α (γ) πληθ. με̤σ̈έσατε̤ = ἴδ. μπσ̈έσε̤-α = σκοῦπα.

με̤σ̈έχ̄ (Σ), με̤σ̈έφ (γ) ρ. οὐδ. = ἴδ. μπσ̈έχ̄ (τ) ρ. ⟨κρύπτω⟩.

(ι-ε-τε) με̤σ̈έχ̄ε̤τε̤ (Σ), με̤σ̈έφε̤τε̤ (γ) = ἴδ. ι-ε-τε̤ μπσ̈έχε̤τε̤ (τ).

με̤σ̈έχ̄ε̤τε̤ (Σ), με̤σ̈έφε̤τε̤ (γ) = ἴδ. μπσ̈έχ̄ουρα (τ) = κρυφίως ἐπιρ.

με̤σ̈εχ̄ε̤σίνε̤-α (Σ), με̤σ̈εφε̤σίνε̤-α (γ) = ἴδ. μπσ̈εχ̄ε̤σίρε̤-α (τ).

με̤σ̈ίj (γ) = ἴδ. μπσ̈ίj (τ) ⟨σκουπίζω⟩.

με̤σ̈ίκ (γ) = ἴδ. μπσ̈ίκ ρ. ⟨σουφρόνω, ζαρόνω⟩.

με̤σ̈ίκε̤-α πληθ. με̤σ̈ίκατε̤ = ἴδ. μπσ̈ίκε̤-α πληθ. μπσ̈ίκατε̤ ⟨ρυτίς, πτυχή⟩.

με̤σ̈ίκε̤ζε̤-α πληθ. με̤σ̈ίκε̤ζατε̤ = ἴδ. μπσ̈ίκε̤-α.

με̤σ̈ίκεμ (γ) = ἴδ. μπσ̈ίκεμ ⟨ζαρόνομαι⟩.

με̤σ̈ίλjεμ (γ) = ἴδ. μbε̤σ̈ίλjεμ ⟨τυλίσσομαι⟩.

με̤σ̈ίχ̄εμ παθ. τοῦ με̤σ̈έχ̄ (Σ) ἴδ. μπσίχ̄εμ (τ).

με̤σ̈κούρ-όρι (Σ) ???

με̤σ̈κόρε-ja (Σ) ???

με̤σ̈κjέρρε̤-α πληθ. με̤σ̈κjέρρατε̤ = ἴδ. μουσ̈κjέρρε̤-α ⟨δάμαλις⟩.

με̤σ̈όj (γ) ἴδ. μπσ̈όj (Τοσκ. Περμέτ.) ⟨μανθάνω⟩.

μεσ̈όj (τ) μέσ̈τόj (γ) καὶ bᾱj μέσ̈ε̤, νdσίερ μέσ̈ε̤ = ρ. οὐδ. = λειτουργῶ (ἐκκλησιαστικῶς).

με̤σ̈τέσ (γ) = μπεσ̈τέσ ρ. ⟨ἀκουμβῶ τι, στηρίζω⟩.

BKSH

με̣σ̈τέτεμ (γ) = ἴδ. μπε̣σ̈τέτεμ ⟨ἀκουμβῶ⟩.
μεσ̈τίελ (γ) καὶ συνῃρ. με̣σ̈τῖλ = ἴδ. μπσ̈τίελ ρ. ⟨μαζεύω⟩.
με̣σ̈τῖλεμ (γ) = ἴδ. μπσ̈τῖλεμ ⟨μαζεύομαι⟩.
με̣σ̈τιέρρε̣-α πληθ. με̣σ̈τιέρρατε̣ = ἴδ. μουσ̈τιέρρε̣-α = δάμαλις.
μεσ̈τόj (γ) = ἴδ μεσ̈όj (τ).
με̣σ̈τῦj (γ) = μπσ̈τῦj.
με̣σ̈τύμε̣-α πληθ. με̣σ̈τύματε̣ = ἴδ. μπσ̈τύμε̣-α.
με̣σ̈τύμ-εμ = ἴδ. μπσ̈τύμ-εμ.
με̣σ̈τῦχ̌εμ (γ) = ἴδ. μπσ̈τῦχ̌εμ.
με̄τε̣ (γ) (Ἐλβασ.) ἐπίρ. [με̄j ρ.] = ἐλλιπὲς κοιν. λειψὸ καὶ μᾰνγουτε̣ (budi-Σ) [Τουρκ. ἐκσίκj] μένγουτε̣ (Σ) ἐπίρ.
(ι-ε-τε̣) *με̄τε̣* (γ. Ἐλβασ.), ι-ε-τε̣ μάνγουτε̣ (budi-Σ) ι-ε-τε̣ μένγουτε̣ (Σ) ἐπίθ. = ἐλλιπὴς-ές, κοιν. λειψὸς-ὴ-όν.
μεdσὶ (Σ) = ἴδ. μεζί.
μεdσ̈αβῑ-νι (Τυραν.) πληθ. μεdσ̈αβίνj-τε̣ = μικρὸν παιδίον ἀπὸ δύο ἕως ἓξ ἐτῶν.
μέτσ̈ε-jα (Καβ.) πληθ. μέτσετε̣ = κjυπ οῦjι ι βόγε̣λjε̣.
με̣τσ̈έλj (γ) ἴδ. με̣σ̈έλj ρ. = μαζεύω.
με̣τσ̈έφ (γ) = ἴδ. με̣σ̈έφ (γ) ρ. = κρύπτω.
με̣τσ̈έφε̣τε̣ (γ) ἐπίρ. = ἴδ. με̣σ̈έφε̣τε̣ (γ) ἐπίρ. = κρύβδην, κρύφα.
(ι-ε-τε̣) *με̣τσ̈έφε̣τε̣* = ἴδ. ι-ε-τε με̣σ̈έφε̣τε̣ (γ) ἐπίθ. = κρυφός.
με̣τσ̈εφε̣σίνε̣-α (γ) πληθ. α-τε̣ = ἴδ. με̣σ̈εφε̣σίνε̣-α (γ).
με̣τσ̈ίλjεμ (γ) = ἴδ. με̣σ̈ίλjεμ.
με̣τσ̈ίφεμ (γ) = ἴδ. με̣σ̈ίφεμ (γ).
μέτσ-κε̣-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̣ ἴδ. χ̌άρρε̣jε-jα.
μέχ̌εμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = ἔρχομαι εἰς αἴσθησιν, 2) σωφρονίζω.
με̄χ̌εμ (γ) (Ἐλβασ.) οὐδ. = λείπω, γείνομαι λειψός· καὶ με̣νγόχ̌εμ (Σ) ου με̄ bούκα, γjέλα κ.τ.λ. = ἔλειψεν ὁ ἄρτος, τὸ φαγητὸν κ.τ.λ. ἴδ. σ̈τε̄ρεμ = στειρεύω (ἐπὶ ὑγρῶν).
μζίj: (bogdan-budi) = ἴδ. μεjίj (budi).
μίελ ι [Ἑλλην. μύλη] = ἄλφιτον, ἄλευρον καὶ μίελ-τε̣ = οὐδ. κοινῶς ἀλεῦρι. — μῖλ-ι (συνῃρ.) πληθ. μίελνατε̣ καὶ μίλνατε̣. — μῖλ-τε̣ οὐδ. (συνῃρ.) (ἄχρηστον).
μῑ-νι (Σ) πληθ. μίνj-τε̣, μῑ-ου (γ) πληθ. μίνjτε̣, μῑ-ου (τ) πληθ.

BKSH

μίνjτε̣ = μῦς, ποντικός· γεν. μῖνιτ καὶ μῖουτ, αἰτ. μῖνε, μῖνε̣.
μίελj ἢ *μιέλj* (τ) = ἴδ. μbῖελj ρ. μbῖλ (συνῃρ.) ⟨ἀμέλγω⟩.
μjάκ-μjάκ-μjάκ (τ. Περμέτ.) ρ. οὐδ. = πεθαίνω, ψοφῶ τῆς πείνης, πεινῶ ὑπερβολικὰ (ἐπὶ ἄρτου μόνον) ὡς μjάκ πε̣ρ bούκε̣ = ἀποθνήσκω τῆς πείνης. ἀόρ. μjέκα-ε-ου· μτχ. μjέκ καὶ μjέκουρε̣.— ἴδ. γαjάσ ρ.
μjάλjε̣-α (τ. Σ) [Ἑλλην. μέλι-τος Λατ. mel], μjάλjτε̣-ι (Ἐλβασ.) κοιν. τὸ μέλι (πληθ. λείπει).
μjάλjτσε̣ζε̣-α (bogdan) πληθ. μjάλjτσε̣ζατε̣ = μέλισσα ἴδ. bλjέτε̣-α.
μjάφτ: ἐπίρ. ἴδ. μεjάφτ ἐπίρ.
μjέγουλε̣-α (τ. Σ) μjέργουλε̣-α (τ) (πληθ. ἄχρ.) = ἴδ. νjέγουλε̣-α.
μjέκ-ου (budi, bogdan) = ἰατρός, 2) μjέκ-ου (γ) = ἰατρικόν, 3) μάγος.
μjέκε̣σ-ι πληθ. μjέκε̣σιτε̣ = ἰατρός, 2) μάγος.
μjέκε̣σε-jα πληθ. μjέκε̣σετε̣ = ἰάτρισσα, 2) μάγισσα.
μjεκε̣τᾱρ-ι πληθ. μjεκε̣τάρε̣τε̣ ἀρσ. = ἰατρός.
μjεκε̣τάρε-jα πληθ. μjεκε̣τάρετε̣ θηλ. = ἰάτρισσα.
μjεκε̣σῖ-α πληθ. μjεκε̣σῖτε̣ = ἰατρεία, θεραπεία, 2) μαγεία.
μjεκόj: ρ. ἐνερ. = ἰατρεύω τινὰ — μjεκόχ̣εμ παθ. = θεραπεύομαι.
μjέκε̣ρε̣-α, μjέκρε̣-α πληθ. α-τε = κοιν. τὰ γένεια.
μjεκε̣ρόσ̈-ι πληθ. μjεκε̣ρόσ̈ε̣τε̣ = bούρρ με μjέκε̣ρε̣ = κοιν. γενᾶτος = ὁ ἔχων γένειον. φράσεις:
μjέκε̣ρ-bάρδε̣-ι.—μjέκε̣ρ-γjάτε̣-ι. — μjέκε̣ρ-ζίου.—μjέκε̣ρ-κούκj-ι.— μjέκερ-σ̈κούρτε̣νε̣-ι (γ) — μjέκε̣ρ-σ̈κούρτερε̣-ι (τ). — μjέκερ-σ̈τε̣λούν-γε̣-α.
μjέκουλε̣-α = εἶδος πτηνοῦ.
μjέρ = ἀλλοίμονον. — μjέρ σε τσ̈ να γjέτι! = ἀλλοίμονον τὸ τί ἐπάθαμεν.—μjέρ να τε̣ μjέρε̣τε̣ = ἀλλοίμονον ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι.
(ι) *μjέρε̣-ι* πληθ. τε̣ μjέρε̣τε̣ = ἀρσ. = ἄθλιος, δυστυχής.
(ε) *μjέρε̣-α* πληθ. τε̣ μjέρατε̣ θηλ. = ἀθλία, δυστυχής.
μjέρε̣-ι πληθ. μjέρε̣τε̣ ἀρσ. μjέρε̣-α πληθ. μjέρατε̣ θηλ.— ούν' ι μjέρι! ούν' ε μjέρα! νά τε̣ μjέρε̣τε̣! νά τε̣ μjέρατε̣! — μjέρι ούνε̣! μjέρι τί, μjέρι αΰ. — μjέρε̣τε̣ νά! μjέρε̣τε̣ jού! μjέρετ' ατά! μjέρα-ούνε̣, μjέρα τί, μjέρα αjό, μjέρατε̣ νά, μjέρατε̣ jού, μjέρατ' ατό.— μjέρι ούν' ι μjέρι! — μjέρε̣τε̣ νά τε̣ μjέρε̣τε̣! — μjέρα ούν' ε μjέρα! — μjέρατε̣ νά τε̣ μjέρατε̣.

BKSH

μjέργουλε̱-α (τ) = ἴδ. μjέγουλε̱-α (τ) = ὁμίχλη.

μjερόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ἐλεεινολογῶ τινα.

μjερόνεμ (παθ.) ἐλεεινολογοῦμαι ὑπό τινος.

μjεσ-dε̱̄τ-ι (γ) = μεσ-dε̱̄τ-ι (τ) = Μεσόγειος θάλασσα.

μjεσ-dίτε̱-α (γ) = μεσ-dίτε̱-α (τ) = μεσημβρία, μεσημέρι.

μjεσ-jέτε̱-α (γ) = μεσ-jέτε̱-α (τ) = μεσαίων.—Ἱστορία ε μjεσ-jέτε̱σε̱ = ἡ Ἱστορία τοῦ μεσαιῶνος.—τε̱ κε̱τίλα πουνε̱ bε̱χ̱εσ̆ινε̱ νdε̱ κόχ̱ε̱ τε̱ μεσ-jέτε̱σε̱ = τοιαῦτα ἐπράττοντο εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ μεσαιῶνος.

μjεσ-νάτε̱-α (γ) = μεσ-νάτε̱-α (-) = μεσονύκτιον.

μjέσ̆τε̱ρ̱-ι : πληθ. μjεσ̆τε̱ρ̱ετε̱ [Λατ. magister] = διδάσκαλος, τεχνίτης.

μjέσ̆τερῑ-α : πληθ. μjεσ̆τερίτε̱ = τέχνη.

μjε̱σ̆τερίσ̆τ = ἐπιρ. = τεχνικῶς.

μjέτ : (Μάτια-budi) = ἐπιρ. = νγjερ̱ = μέχρι.—μjέτ κε̱τού (Μάτια) = νγερκετού—μjετ νdε̱ (budi) = νγjερ νdε̱.

μjέτε̱-α (τ)?? κύ λjεσ̆ έσ̆τε̱ γjίθε̱ μjέτε̱.— ⟨ἐν τῇ φράσει ταύτῃ⟩.

μίζε̱-α πληθ. μίζατε̱ [Ἑλλην. μυῖα, Λατ. musca] = μυῖγα.

μίζε̱-κάλjι = ἀλογόμυιγα κοινῶς· μίζε̱-πε̱ρδέτσ-κε̱ (Ἐλβασ.) = θε̱νέγουλε̱-α μίζε̱-πε̱ρδέσε̱jε (Περμέτ.) πληθ. μίζα-πε̱ρδέσε̱jε = ἐν γένει ὅλα τὰ εἴδη τῶν μυρμήκων.

μιζ' ε τε̱ρ̱bούεμε̱ (γ) καὶ μίζ' ε τε̱ρ̱bοῦμε (συνηρ.), μίζ' ε τε̱ρ̱bούαρε̱ (τ) = εἶδος πρασίνης μυίγας, τὴν ὁποίαν δίδουσιν εἰς τοὺς λυσσασμένους νὰ καταπίωσιν ὡς ἰατρικόν.

μίζε̱-κjένε-jα (γ), μίζε̱-κjε̱νε-jα (τ) πληθ. μίζε̱-κjένετε̱ = κυνάμυια.

μίjε̱-α (γ. τ.) = ἴδ. μίλjε̱-α (τσ̆αμ.) νjε̱ μίjε̱ = χίλια.—du μῖjε̱, τρῖ μῖjε̱ = δύο χιλιάδες, τρεῖς χιλιάδες.

μίκ-ου : πληθ. μίκj-τε̱ (Λατ. amicus] = φίλος· ἀντιθ. ανε̱μίκ-ου.

μίκε-jα : πληθ. μίκετε̱ = φίλη, κοινῶς φιλινάδα· ἀντιθ. ανε̱μίκε-jα.

μικjε̱σῑ-α πληθ. μικjε̱σῖτε̱ = φιλία· 2) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ φίλοι.

μικjε̱σίσ̆τε̱· ἐπιρ. = φιλικῷ τῷ τρόπῳ.

μικέσ̆ε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. μικjέσ̆ατε̱ = φιλη, φιλινάδα.

μικjέσ̆ε̱-α (Βεράτ.) πληθ. μικjέσ̆ατε̱ = ἡ φίλη

μικνέσ̆ε̱-α (γ) πληθ. μικνέσ̆ατε̱ = ἡ φίλη.

μῖλ-ι: πληθ. μῖλετε̱=κοιν. τὸ θηκάρι· μῖλ' ι θίκε̱σε̱=τὸ θηκάρι τοῦ μαχαιριοῦ.

BKSH

μῖλ-ι καὶ μιλ-μῖλτε̱ οὐδ. = ἴδ. μῖελ-ι καὶ μίελ-τε̱ οὐδ.

μιλjάκ-ου καὶ μιλjάκj-ι = κοιν. λαγόπουλο, λαγουδάκι· ἢ κε̱λjύσ̈ λjέπουρι· ἴδ. πιγούν-ι (Περμέτ.).

μίλjε̱-α (τσ̈αμ) [Λατ. mile] = χιλιάς· καὶ μίjε̱-α (γ) = ἐπιθ. = χίλιοι-αι-α. — νjε̱ μίjε̱. dū μίλjε̱, τρῖ μίλjε̱, κάτρε̱ μίλjε̱ = χίλιοι, δύο χιλιάδες, τρεῖς χιλιάδες, τέσσαρές χιλιάδες κ.τ.λ. με μίλjε̱ καὶ με μίjε̱ = ἀναρίθμητα ψεύματα.

μιλjιοῦνι (γ) πληθ. μιλjιούνjτε̱· νjε̱ μιλjιοῦ, dυ μιλjούνj, τρε μιλjιούνj κ.τ.λ.

μιλjοῦρ-όρι (Τυραν.) πληθ. μιλjόρε̱τε̱ = δύο ἐτῶν κριός· καὶ πιελάκ-ου, πληθ. πιελάκε̱τε̱.

μίρε̱ ἐπιρ. = εὖ, καλῶς — ἀντιθ. κέκj ἐπιρ. με̱ βιέν μίρε̱ = χαίρω, εὐχαριστοῦμαι· ἀντίθ. με̱ βιέν κέκj = μοῦ κακοφαίνεται, λυποῦμαι· μίρε̱ σε έρδε = καλῶς ἦλθες. — μίρε̱ σε τε̱ γjέτα = καλῶς σὲ ηὗρα. — ἢ μίρε̱ σ̈ε τε̱ προῦ Ζότι ύνε̱ (γ). μιρ' ουγε̱dῖφσ̈ = καλοξημέρωμα κjόφτε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱ (κατ' εὐφημισμὸν) π. χ. ἐπὶ διηγήσεως· μίρε̱ κjσ̈φσ̈ ἢ μίρε̱ μbέτσ̈, λjᾶμε̱ του μίρε̱ (γ) = χαίρετε (adio) ἀπόκρισις : μίρε̱ βάφσ̈ (τ), μίρε̱ βσ̈φσ̈ (γ). — πε̱ρ τε̱ μίρε̱! (ἐπὶ πόσεως) = εἰς ὑγείαν. — ἀπόκρισις μίρε̱ πάτσ̈ = ὑγείαν νἄχῃς — τε̱ bε̱φτε̱ μίρε̱ = τε̱ bᾶφτε̱ μίρε̱ (γ) (ἐπὶ βρώσεως) = μὲ τῆς ὑγείας σας. — ἀπόκρισις μίρε̱ πάτσ̈ = ὑγείαν νἄχῃς. — μα μίρε (γ) καὶ μίρε̱ (τ) = ἐπιρ. = καλύτερα· φόρτε̱ μίρε̱ = κάλλιστα· μίρ' ε του μίρε̱ = πάνυ καλῶς· ἀντιθ. κεκj ε του κεκj = κακὴν κακῶς· με̱ dόλι μίρε̱ = ἐγένετο πρὸς καλόν μου, συνέβη πρὸς καλόν μου· ἀντίθ. με̱ dόλι κεκj = ἐγένετο πρὸς κακόν μου· με̱-τε̱-ι dέλj μίρε̱ = γίνεται, συμβαίνει πρὸς καλόν μου, σου, αὐτοῦ.

(ι) *μίρε̱-ι* πληθ. τε̱ μίρε̱τε̱ = καλός, ἀγαθός, ἀντιθ. ι-ε-τε̱ κέκj.

(ε) *μίρε̱-α* : πληθ. τε̱ μίρατε̱ = καλή — ἀγαθή.

(τε̱) *μίρε̱τε̱* = οὐδ. = τὸ καλόν, ἡ καλωσύνη, ἡ ἀγαθότης· βενd' ι μίρε̱ = ἱερὸς τόπος. — πε̱ρ τε̱ μίρε̱τε̱ τ' άτ = διὰ τὸ καλόν σου, πρὸς ὄφελός σου· ἴδ. jα dῖ πε̱ρ νdέρε̱. — ε μαρρ με τε̱ μίρε̱ = τὸν καλοπιάνω κοινῶς τὸν καλομεταχειρίζομαι· ἀντιθ. ε μάρρ με τε̱ κέκj = τὸν κακοπιάνω, τὸν κακομεταχειρίζομαι.

μίρε̱-bᾶμε̱σ-ι (γ) μίρε̱-bέρε̱σ-ι (τ) πληθ. μιρε̱-bᾶμε̱σιτε̱ = εὐεργέτης.

μίρε̱ bᾶμε̱σε-jα (γ) μίρε̱-bέρε̱σε-jα (τ) πληθ — σετε̱ θηλ. = εὐεργέτις.

μίρε̱-φῖλι (budi) ἐπιρ. = πραγματικῶς, τῷ ὄντι, ἀκριβῶς βεβαίως· μίρε̱-φίλι ε πε̱ρ τε̱ βε̱ρτέτε̱ (budi) = φράσις : πραγματικῶς καὶ ἀληθῶς.

μιρμᾶκε̱-α (Κροῦjα) ἴδ. μιρμάνγε̱-α, μαρ'μάνγε̱-α = ἡ ἀράχνη καὶ ὁ καλλικάντζαρος· [συγκρ. ἑλλην. μύρμηξ-κος].

μιρόσ : ρ. ἐνεργ. = καλυτερεύω τινά· μιρόσεμ = καλυτερεύω ἀμετάβ.

μιρόσ = ἀλείφω μὲ μύρον, μιρόσεμ = μυρόνομαι· ἴδ. βοjόj-όχ̱εμ (Σ).

μίρρεμ = ἴδ. μέρρεμ.

μίσε-τε̱ (τ) πληθ. [συγκρ. μισ̆-ι] = τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου. — ι κᾶ μίσετε̱ τε̱ bούκουρα = ἔχει ὡραῖα χαρακτηριστικά.

μίσε̱ρ-ι πληθ. μίσε̱ρατε̱ = ἀραβόσιτος. — κοιν. καλαμπόκι.

(ι-ε) *μίσε̱ρτε̱* = ἐξ ἀραβοσίτου· bούκ' ε μίσ̆ε̱ρτε̱ = ψωμὶ καλαμποκίσιο.

μισε̱ρόρε-ja : πληθ. μισε̱ρόρετε̱ (Τυραν.) = ajό ἀρε̱ κjε̱ κᾶ κjένε̱ μbιέλε̱ μίσε̱ρ.

μισε̱ρίσ̆τε-ja πληθ. μισε̱ρίσ̆τατε̱ (Βεράτ.) = ἴδ. γοζίτε̱-α.

Μισῖρ-ι = ἡ Αἴγυπτος· 2) εἶδος ἄνθους κοιν. βιόλαις.

μισκόνjε̱-α πληθ. μισκόνjατε̱ (Κροῦjα) = ἴδ. μισ̆κόνjε̱-α.

μίσ̆-ι καὶ *μίσ̆-τε̱* οὐδ. [Ἑλλην. μῦς-μυῶνος. Σλαυϊκ. μισό] πληθ. μίσ̆νατε̱ (γ) μίσ̆ρατε̱ (τ) = σάρξ-κός, κρέας.

μισ̆ερῖρ-ι (Σ) [miseria] καὶ μισ̆ερίρε-jα = ἔλεος, εὐσπλαγχνία· ἴδ. πε̱ρdε̱λίμ-ι.

(ι) *μισ̆ε̱ρῖρσ̆εμ-ι*, ε μισ̆ερίρσ̆ε̱με-jα (Σ) = ἴδ. ι-ε πε̱ρdε̱λύεσ̆ιμ.

μισ̆κόνjε̱-α (Ἐλβασ.) [Λατ. musca] μιτσ̆κόνjε̱-α (Τυραν.), μισκόνjε̱-α (Καβάjα), μουσ̆κόνjε̱-α (Περμέτ.), μουσ̆κάjε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱ = κώνωψ, κοιν. κουνοῦπι.

(ι) *μίσ̆μ-ι*, ε μίσ̆με-jα, τε̱ μίσ̆μ-ιτε̱ = σαρκώδης· πλjõτ με μίσ̆.

(ι-ε-τε̱) *μίσ̆τε̱* ἐπίθ. = σαρκικὸς-ἡ-όν.

μισ̆τρίσ̆τε-jα (Βεράτ.) πληθ. ε-τε̱ = ἴδ. κατσαρρούμ-ι (Ἐλβανσ.).

μίτε̱-α (Περμέτ.) = δωροδοκία.

μιτε̱-μάρρεσ-ι = ὁ λαμβάνων δῶρα (δωρα-δεχόμενος).

μιτόσ ρ. ἐνεργ. = δεκάζω τινα διὰ δώρων.

(ι-ε) *μίτουνε̱* (γ) μίτουρε̱ (τ) - ι-α = ἁπλοϊκός, ἀρχάριος (Τουρκ. αdσ̆αμῖ). — ᾶσ̆τ' ι μίτουν' ε ι πα ρρίτουνε̱ (γ) (ἐπὶ μικρῶν παιδίων) παροιμ.

μίτρε̱-α πληθ. μίτρατε̱ = ἡ μίτρα (τῆς κεφαλῆς).

BKSH

μίφ καὶ μίφι (Κροῦjα) = ἴδ. μίχ̆ καὶ μίχ̆ι (Σ) ρ.

μίφεμ (Κροῦjα) = ἴδ. μῖχ̆εμ (Σ).

μίτσ-ι (γ. Μαλjεσῖα) πληθ. μίτσατε̱ = ἴδ. τσ̈ούν-ι.

μιτσ̈ούερ-όρι (bogdan) πληθ. μιτσ̈όρε̱τε̱ = σκληρός.

μιτσ̈όρε-ja (bogdan) πληθ. μιτσ̈όρετε̱ = σκληρά· νjέρσ μιτσ̈όρε̱ (bogdan) = ἄνθρωποι σκληροί.

μιτσύρε̱-α (bogdan) = ἡ σκληρότης.

μίdσ̈ο-ουα ('Αργυρ.), μίdσ̈ο-jα (Περμέτ.) [Τουρκ. αμουdσ̈ά] ἴδ. ούνκjγjι = θεῖος· ἴδ. dάjκο jα [Τουρκ. dάjα].

μλjατε̱-α (bogdan) [λjατόj] ἴδ. μπλjάτε̱-α.

μλjατοῦερ-όρι (γ) καὶ (συνῃρ.) μλjατοῦρ-όρι = ἴδ. λjατοῦερ-όρι.

μλjύσ-ι (Σ), μλjύτσ̈-ι (γ) πληθ. α-τε̱ = εἶδος ἰχθύος ποταμίου.

μνdερόχ̆εμ (Σ) = τρομάζω (ἀναγραμματισμὸς) ἴδ. τμερόχ̆εμ.

μο : ἴδ. μός ⟨=μή⟩.

μόδε̱-α (γ) (ὄνομα περιληπτικόν· πληθ. λείπει), μόδνε̱-α (Τυραν.), μόδουλε̱-α ('Ελβασ.), μόdουλε̱-α (Βεράτ. - Καβάjα), γjίνγjε̱ρε̱-α (Περμέτ.), γρασ̈ίνε̱-α (Περμέτ.). γρόζ̆ουλε̱-ι (Σ) = κόκρ' ε ζέζε̱ σι σάτσ̈εμ, κε̱λόγjε̱ν-ι̇ (Σ) = τὸ ζιζάνιον, κοιν. ὁ ἀρακᾶς.

μόκε̱νε̱-α (γ) πληθ. μόκε̱νατε̱ καὶ μόκνε̱-α - μόκνατε̱, μόκε̱ρε̱-α (τ) μόκε̱ρατε̱ = μυλόπετρα.

μόκε̱ρε̱-α (τ) πληθ. μόκε̱ρατε̱ = ἑκατόμπους (εἶδος σκώληκος) καὶ dυζέτ-κε̱μbε̱σε-jα (Περμέτ.), κατε̱ρ-δε̄τε̱ κᾶμbε̱σ-ι (Σ) = νjε̱ κρύμπ με σ̈ούμε̱ κᾶμbε̱, κουρ, ε ζε̱̄ ατέ, μπσ̈τίλετε̱.

Μολαγjέσ̈-ι = νjε̱ φσ̈ατ' ι Κε̱ρράbε̱σε̱ 'Ελbασάνιτ κjε̱ bε̱ν μόλε̱ γjέσ̈ε (εἶδος μήλου)·

Μολα-γjέσ̈ασ-ι : πληθ. Μολα-γjέσ̈ασιτε̱ = κάτοικος τοῦ Μολαγεσίου.

μόλε̱-α : πληθ. μόλε̱τε̱ = μῆλον (τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπός).

μόλε̱ζ̆ε̱-α πληθ. μόλε̱ζ̆ατε̱ = τὸ μῆλον τοῦ μαγούλου· μόλεζ' ε φάκjεσε̱.

μόλε̱-μούτσ̈ε-ja (Τυραν.) πληθ. ε-τε̱ = ἴδ. μούσ̈μουλε̱-α.

μόλjε̱-α καὶ *μόλjε-ja* (τ. Βεράτ.) πληθ. μόλjετε̱ ἴδ. τένjε̱-α, τένε̱-α κόπσ̈ε̱-α κοιν. κουτσιπίδα.— καὶ

μολjίτε̱-α, μουλjίτε̱-α (Καβ.), μολjίτσε̱-α, μουλjίτσε̱-α (Βεράτ. Περμ.) πληθ. μολjίτσατε̱, μουλjίτσατε̱ = σάρακας, μόλιτσα.

μολjί-α πληθ. μολjῖτε̱ = μόλυσμα.

BKSH

μολjίσ-ίτ-ίτ καὶ μολέπσ = μολύνω.

μολjίτεμ καὶ *μολjέπσεμ* = παθ. μολύνομαι.— ι-ε-τε̱ μολjίτουνε̱ καὶ μολjέπσουνε̱ = μεμολυσμένος.

μολjίτ-ίτ-ίτ (τ) ἀόρ. μολjίτα μτχ. μολjίτουρε̱.— ρ. ἐνερ. = μόλjα μολjίτ ρρόbατ' ε λjε̱κούρατε̱. = ἡ κουτσιπίδα κατατρώγει τὰ φορέματα καὶ τὰ δέρματα.— έσ̈τε̱ μολjίτουρε̱ = εἶναι καταφαγωμένον ἀπὸ τὴν κουτσιπίδα. 2) ἐπὶ εὐλογίας.— έσ̈τε̱ μολjίτουρε̱ νγα λjῖα = εἶναι κατεστιγματισμένος, σημαδεμένος, καταφαγωμένος ἀπὸ τὴν εὐλογίαν.

μολjχ̌ίσ-ίτ-ίτ (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ (ἐπὶ ἀσθενῶν) = μολύνω.

μολjχ̌ίτεμ (Ἐλβασ.) παθ. = μολύνομαι (ἐπὶ ἀσθενῶν).

μόμε̱-α (γ) πληθ. μόματε̱ = ἴδ. μέμε̱-α (τ).

μοράjε̱-α (Ἐλβασ.) = μάραθρον· καὶ [μοράτσ-ι].

μόρε̱-α ???

μορέ (τ) ἀρσ. ἴδ. αρὲ (γ) καὶ ορέτ (τ), μρὲ (Ἐλβασ.) ἀρσ.— μόρε (γ) ἀρσ. μορί (τ) θηλ.— ἴδ. μόj, μόρι (γ) θηλ. ἴδ. μόj.

μόρθ-ι: κοιν. ξεπάγιασμα, ὅταν ξεπαγιάζουν τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια, ἡ ἐπιδερμὶς γίνεται κόκκινη καὶ ὁ ἄνθρωπος ξύεται.

μόρτ-ι [Λατ. mors-mortis (μόρτος)] = θάνατος.

μόρτ-μόρτια (budi-bogdan), μόρτε̱jε-jα (πληθ. ἄχρηστ.) καὶ μόρτεjα.— ι άπ μόρτ (budi) = τοῦ προξενῶ θάνατον, τὸν κάμνω νὰ ἀποθάνῃ.

(ι) *μόρτσ̈ιμ-ι-ε-μόρτσ̈ιμε-jα* = θνητὸς-ή.— νjερίου ι μόρτσ̈ιμ = ἄνθρωπος θνητός.— νjέρς τε̱ μόρτσ̈ιμ = ἄνθρωποι θνητοί.

μόρρ-ι πληθ. μόρρατε̱ = ἡ ψεῖρα.

μορράσ: ρ. ἐνερ. = μορρίσ ρ.— μορράτεμ = ἴδ. μορρίτεμ.

μορρέπσ-εμ = ἴδ. μορρίσ-μορρίτεμ.

μορρίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ μορρίτ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = ξεψειριάζω τι, νά σ̈ικόj πε̱ρ μόρρα νdονjὲ τιέτε̱ρε̱.— καὶ μορράσ-άσ-άσ (Περμέτ.) — μορρίτεμ, μορράτεμ (Περμέτ.) = ψειρίζομαι σ̈ικόj πε̱ρ μόρρα, σ̈τύπ μόρρα.

μορρατσάκ-ου (γ. τ) πληθ. μορρατσάκε̱τε̱ = ψειριάρης.

μορρατσάκε-jα θηλ. πληθ. μορρατσάκετε̱: καὶ ι-πε̱ρμόρρτε̱-ι (Σ) ε-πε̱ρμόρρτε̱-α (Σ) θηλ.

μός καὶ *μό* = μόριον ἀπαγορευτικὸν = μή. (ἐπὶ πληθ.) = μόσνι μόσνι ὁ τε̱ κέκj = μὴ ὦ κακοί.— νdε̱ μὸς ἄρθτε̱ σ' bένετε̱ κε̱jὸ πούνε̱ = ἐὰν

BKSH

μὴ ἔλθῃ δὲν γίνεται τοῦτο· ἢ: πα ἀρδε̱ αὔ σ' bένετε̱ κεjὸ πούνε̱.

μόσ = 2) μήπως.— κᾶμ φρίκε̱ μος βρίτετε̱ vdε̱ λjούφτε̱ = φοβοῦμαι μήπως σκοτωθῇ 'ς τὸν πόλεμον. — μος ίκνε̱; = μήπως ἔφυγον; — μος ου βράνε̱: = μήπως ἐφονεύθησαν. — μος νουκ' ε bε̱νjε̱νε̱ κε̱τὲ πούνε̱ εδέ τε̱ τιέρε̱; = μήπως δὲν κάμνουσι τοῦτο καὶ ἄλλοι; ἴδ. σος. — μος ō ζō̃τ! = μὴ γένοιτο.— μος ἢ μο = μὴ (ἀπαγόρευσις).— μός με bᾶμ (γ) = μὴ ποιεῖν.— μός με ου bᾶμ = μὴ ποιεῖσθαι. — μός με με̱ bᾶμ (γ) = μός με μ' ου bᾶμ.— μός με τε̱ bᾶμ = μός με τ' ου bᾶμ. — μός με ι bᾶμ = μός με ι ου bᾶμ. — μός με να bᾶμ = μός με να ου bᾶμ.— μός με ου bᾶμ (jύbε) = μός με ου ου bᾶμ (jούbε). — μός με ου bᾶμ (ατύνε) = μός με ου ου bᾶμ (ατύνε).— με μος bᾶμ (bogdan) = μός με bᾶμ ἐνερ. — με μος ου bᾶμ (bogdan) = μός με ου bᾶμ παθ.

μόστρε̱-α πληθ. μόστρατε̱ [mostro-are] = δεῖγμα.

μόσ̃ε̱-α (γ) [μότ-ι] = ἡλικία.— ἴδ. βέρτσε̱-α (τ).

μοσ̃ατᾶρ-ι (γ) πληθ. μοσ̃ατάρετε̱ = ὁμῆλιξ, συνηλικιώτης.

μοσ̃ατάρε-jα πληθ. ε-τε̱ θηλ. καὶ μότσ-ι (Σ) [ἴδ. μότ-ι] ἀρσ. μότσε-jα θηλ. πληθ. μότσετε̱.—jαμ μοτσατάρ με τῦj, με ατέ = εἶμαι συνομῆλιξ μετὰ σοῦ, μετ' αὐτοῦ. — ἀσ̃τε̱ μοσ̃ατάρ με μούε = εἶνε συνομῆλιξ μετ' ἐμοῦ.

μότ-ι πληθ. μότε̱τε̱ = καιρός, χρόνος· ἴδ. κόχ̃ε̱-α 2) ἔτος μοτ ι λjικ = κακοκαιρία. — μοτ ι μίρε̱ = καλοκαιρία· κjε̱ μότι πρὸ καιροῦ. — νjε̱ χ̃έρε̱ μότι = πάλαι τε̱ γjάτε̱ν' ε μότιτ = εἰς τὸν αἰῶνα.— ρρόφτε̱ τε̱ γjάτε̱ν' ε μότιτ· (Τυραν.) = ζήτω εἰς τὸν αἰῶνα.—σᾶ κόχ̃ε̱ κε̃ κε̱τοῦ; μοτμότ = ἕν ἔτος. — κουρ; = πότε; μότιτ = τὸ ερχόμενον ἔτος· πε̱ρ μότ ἢ μότ πε̱ρμότ = πε̱ρ βιέτ ἢ βιέτ πε̱ρ βιέτ = κατ' ἔτος· νγα μότι (τ) = ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος.— με μότ = μὲ τὴν χρονιά· μόρα κε̱τέ σ̃τεπῖ με μότ = με βιέτ = μὲ τὴν χρονιά· νjε̱ χ̃έρε̱ vdε̱ μοτ = νjε̱ χ̃έρε̱ vdε̱ βιέτ = ἅπαξ τοῦ ἔτους· πε̱ρ σ̃ουμε̱ μοτ = πε̱ρ σ̃οῦμε̱ βιέτ = εἰς ἔτη πολλά.

μοτάκ-ου μοτακε̃-jα = ἑνὸς ἔτους κοιν. χρονιάρικος· βίτσ̃ μοτάκ = μοσχαράκι χρονιάρικον.

μότε̱ρε̱-α: πληθ. μότε̱ρατε̱ [συγκρ. Ἑλλην. μήτηρ, Λατ. mater, Ἀγγλ. mother] = ἀδελφή· ίμε μότε̱ρε̱, jοτ μότε̱ρε̱ ε μότε̱ρα· = ἡ ἀδελφή μου-σου-αὐτοῦ.

μότι: (bogdan) ἐπιρ. = πάλαι· σ' κᾱ κjένε̱ μότι κε̱ὄτού· (bogdan) = δὲν ἦτο πάλαι οὕτω.

μοτμοτὄᾱρ-ι ἀρσ. μοτμοτὄάρε-jα θηλ. = ἴδ. μοτάκ-ου-ε-jα.

μοτοβίλjε-jα (Βεράτ.) πληθ. ε-τε̱ = ἴδ. κjέρθουλε̱-ι.

μοτρε̱γόρε-jα: πληθ. ε-τε̱ = μανδραγόρας (Περμέτ.).

μότσ-ι (Σ) ἀρσ. μότσε-jα (Σ) θηλ. = ἴδ. μοὄατᾱρ-ι-ρε-jα.

μοτὄάλj-ι (Βεράτ.) = μοτὄάλjε̱-α (Περμέτ.), λjιγάτε̱-α (γ) πληθ. λjιγάτατε̱, μούσγε̱-α (Περμέτ.) [βλαχικὴ λέξις bάλjε̱-α] (μερικώτερον).— = τόπος βαλτώδης μὲ χόρτα.

(ι) *μότὄιμ-ι* καὶ ι μότὄε̱μ-ι = ἀρχαῖος.

(ε) *μότὄιμε-jα* καὶ ε μότὄε̱με-jα = ἀρχαία.—γjαj' ε μότὄιμε = ἀρχαῖον πρᾶγμα· σε̱μούνd' ε μότὄιμε = χρόνιον πάθος, ἀσθένεια.

μοχ̌όj (γ) ρ. οὐδ. = ρ. ἀρνοῦμαι, ἀορ. μοχ̌όbα, μετοχ. μοχ̌ούεμ καὶ (συνηρ.) μοχ̌ούμ.

μου = μάλιστα (bogdan) ὡς: μοὺ θόνε̱ σε ὄάρρα πατ κjένε̱ dροῦjετ (bogdan) = μάλιστα λέγουσιν ὅτι τὸ πριόνιον ἦτο ἐκ ξύλου. — μοὺ μᾱ ι bούκουρε̱ = μάλιστα ὡραιότερός μου (τ) = ἴδ. μουν (γ) = μόριον δεικτικόν.

μούα (γ) μούε (γ) μοῦ (συνηρ.) = γεν. τῆς ἀντωνυμ. ούνε̱ = ἐγώ.

μούαj-ι (τ) πληθ. μούαjτε̱ = μήν-ός (σπανίως λέγεται μούαj-μόjι) καὶ μούεj-ι (γ) πληθ. μούεjτε̱ (συνηρ.) μοῦj-ι πληθ. μουjτε̱.—πε̱ρμοῦαj καὶ μοῦαj πε̱ρμοῦαj = κατὰ μῆνα· πε̱ρ τὄ dό μοῦαj = καθ' ἕκαστον μῆνα· vdε̱ μούαj τε̱ γούὄτιτ = τὸν μῆνα Αὔγουστον.

(ι-ε) *μούαjὄιμ* (τ) = ἑνὸς μηνός· djάλj' ι μούαjὄμ, φόὄvjε ε μούαjὄμε = βρέφος ἑνὸς μηνός.

μούγε̱τε̱ (τ) ἐπιρ. = ζοφερῶς, γνοφερῶς.

(ι-ε-τε̱) *μούγε̱τε̱* (τ) ἐπιρ. = ζοφερός-ά-όν.—ουνγρίτ κjε̱ μbε̱ τε̱ μούγε̱τε̱ (τ) = ἠγέρθη ἐπὶ ὄρθρου (βαθέος). = (κουρ ζε̄ σbάρδε̱ dίτα, πο έὄτε̱ εδὲ έρρε̱τε̱ ε νούκε̱ ὄεχ̌ dότ μίρε̱ vjερίου), εἰς τὸ σκοτάδι πρὶν ξημερώσῃ ἀκόμη.

μούγετε̱ (τ. Καb.) = τριτοπρόσωπον ρ. = σκοτεινιάζει.—τανὶ ουμούγ (Ἀργυρ.) = τανί ουέρρ, ουνγρύσ.

μούε (γ) = ἴδ. μούα (τ) ἀντων.

μούεj-ι (γ) = ἴδ. μούαj-ι (τ).

μουζάτ-ι πληθ. μουζέτετε = ταῦρος· κάου ι πα τρέδουρε· ἴδ. dεμ-ι.

μούζγετε = πληθ. (Καβ.) = ἴδ. μούνdσε-τε (Βεράτ.) άπ μούζγετε = άπ μούνdσετε· (Βεράτ.) = μουντζόνω.

μοῦj (Σ) = ἴδ. μοῦνdεμ (γ), μούντ (τ) = δύναμαι. — ἀόρ. μούjτα, μτχ. μούjτουνε.

μούκ-γου : ? ? ?

μουλᾶρ-ι πληθ. μουλᾶρε-τε = θημωνιά· κοιν. θεμωνιά

μούλεζε-α : πληθ. μούλεζατε : κοιν. ἡ μοῦλα.

μούλζε-τε : (Ἐλβασ.) ἴδ. μούνdσετε (Βεράτ.).

μουλένjε-α (γ) πληθ. μουλένjατε = κίχλη, κοιν· τσίχλα· μελένjε-α (τ), μελίνjε-α (Περμέτ.), κjόφκε-α (Περμέτ.) πληθ. κjόφκατε = κόσσυφος· μουλένj' ε bάρδε (γ) = κίχλα· μουλένj ε ζέζε = κόσσυφος, κοιν. κότσυφας.

μουλῖ-νι (γ) μουλῖ-ρι (τ) πληθ. μουλίνjτε [ἑλλην. μύλη, Λατ. mola [molaris] = μύλος. — μουλῖ dρίθι (γ) = μύλος. — μουλῖ-βόjι (γ) = ἴδ. μένγερε-α (Βεράτ.) = ἐλαιοτριβεῖον.

μουλῖσ-ι (γ) = μυλωνᾶς.

μουλjίτε-α (Καβ.) = ἴδ. μολjίτε-α (Καβ.). καὶ μουλjίτσε-α (Βεράτ.) πληθ. μουλjίτσατε = ἴδ. μολjίτσε-α.

μουλjκόj καὶ *μελjκόj* (γ) ρ. = ἐπαρκῶ, καταφθάνω τι· κάκjε τε λjῦνε σ'ε μουλjκόν κετε γjέλε=τόσον βούτυρον δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τοῦτο τὸ φαγητόν.

μούν (γ. τ.) μού (τ) = μόριον δεικτικόν, σημαῖνον τὸ καθαυτὸ μέρος ἢ πρᾶγμα, τὴν πραγματικὴν θέσιν.—Βάjτα μουν νdε ὅτεπῖ τ' ατῖ = ὑπῆγον ἴσια, ἴσια εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν αὐτοῦ.— κουρ ε βράνε ουνdόθε̃ε μουν ατύ = ὅτε τὸν ἐφόνευσαν παρευρέθην ἴσια ἴσια αὐτοῦ.—έρδα μου νdε στεπῖ (γ) = άρθε̃ε μου νdε στεπῖ (τ) = μουν κε γάρδι (γ) = μού τε γάρδι (τ) μου-κού ; (τ) = ἕως ποῦ ; μου ατjέ = ἕως ἐκεῖ· δαπά κοινῶς.

μουνγᾶρ-ι (Σ) πληθ. μουνγᾶρε-τε = μοναχὸς (καλόγηρος)· καὶ κελόγjεν-ι (γ) κελόγjερ-ι (τ).—τὸ θηλ.

μουνγέσ̃ε-α (Σ) πληθ. μουνγέσ̃ατε = μοναχὴ (καλογρηά) καὶ κελογjενέσ̃ε-α (γ) κελογjερέσ̃ε-α (τ) πληθ.—α-τε.

μουνγόj (Βεράτ.) [μούγετε] ρ. ἀμετάβ. = νγρίχ̃εμ χ̃έρετε (γ)· καὶ μενγόj (τ) = νγρίχ̃εμ με νάτε.

μούνd (γ. budi)—ρ. ἐν. = νικῶ τινα.—μούντ (τ), μουj (Σ)· ε μούνdα ἀνε̱μίκουνε̱ (γ) = ε μούνdα αρε̱μίκουνε̱ (τ) = ἐνίκησα τὸν ἐχθρόν· ἀόρ. μούνdα μετοχ. μούνdε̱ καὶ μούνdουνε̱ (γ), μούνdουρε̱ (τ).—ἀόρ. μοῦjτα (Σ) μετοχ. μούjτουνε̱.—μοῦνdεμ (γ. τ.) παθ. ουμούνdα = ἐνικήθην.

μούνdε̱-α (budi-bogban) καὶ μούνdε̱jε-jα πληθ. μούνdε̱jετε̱ = κόπος, μόχθος.

μούνdεμ (γ) ρ. = δύναμαι εἰμπορῶ κοιν. μουντ (τ) μουj (Σ) μούνdεμ με bᾶμ κε̱τε̱ (γ) = μούντ τε̱ bε̱νj κε̱τε̱ (τ) = μουj με bᾰ κε̱τέ (Σ) = δύναμαι νὰ κάμω τοῦτο.—ἀντιθ. σ' μούνdεμ, σ' μουντ σ' μούj.

μουνdίμ-ι πληθ. μουνdίμετε̱ = κοινῶς παιδεμός.

μουνdόj ρ. ἐνερ. = τιμωρῶ, παιδεύω.—μουνdόνεμ-όχ̱εμ = τιμωροῦμαι, παιδεύομαι· 2) προσπαθῶ ἴδ, πε̱ρπίκjεμ = προσπαθῶ.

μούνε̱ (ἡ Μέση 'Αλβανία) (budi) δυνητικὴ ἔγκλισις = μουντ-τε̱.—Δυνητ. ἐνεστώς,—μουνε̱ κε̱ρκόj, μούνε̱ κε̱ρκόjσ̈, μουνε̱ κε̱ρκόjε̱· μουνε̱ κε̱ρκόjμε̱, μούνε̱ κε̱ρκόνι, μούντ κε̱ρκόjε̱νε̱ = μουντ τε̱ κε̱ρκόνj (τοσκ.) μουντ τε̱ κε̱ρκόνjσ̈, μουντ τε̱ κε̱ρκόνjε̱· μουντ τε̱ κε̱ρκόjμε̱, μούντ τε̱ κε̱ρκόνι, μουντ τε̱ κε̱ρκόjε̱νε̱ = δύναμαι ζητεῖν, δύνασαι ζητεῖν, δύναται ζητεῖν. κ.τ.λ. μούνε̱ θόμι (budi) = δυνάμεθα εἰπεῖν = μουντ τε̱ θόμι (τ) μουνε̱ κε̱ρκόχ̱εμ = μουντ τε̱ κε̱ρκόνεμ = δυνατὸν νὰ ζητηθῶ.

μούνdε̱νj (budi) = μουντ, δύναμαι, ἐμπορῶ.

μούνdσε̱-α ? ? ? ⟨μούντσαις⟩.

μούνdσε̱τε̱ πληθ. (Βεγάτ.) κοινῶς μούντζωμα· καὶ μούλζε̱τε̱ ('Ελβασ.) ἀπ μουνdσε̱τε̱ = μουντζόνω τινά· μούζγε̱τε̱ (Καβ.) = ἀπ μούλζε̱τε̱ καὶ ἀπ μούζγε̱τε̱ = μουντζόνω.

μοῦρ-ι : πληθ. μούρετε̱ [Λατ. murus] = τοῖχος, τεῖχος.

μούνdε̱ρε̱-α (Σ) πληθ. μούνdε̱ρατε̱ = πᾶν ὅ,τι ἀπομνήσκει ὑποκάτω τοῦ ἐλαίου, μέλιτος, βουτύρου καὶ τῶν τοιούτων· κοιν. τὸ καταπάτι, τὰ ἀπομεινάδια κ.τ.λ.

μούργε̱-α (γ) (πληθ. ἄχρηστος) ι θόν' ατῖ λούμιτ βόjιτ κjε̱ μbετ νdε̱ φούντ τε̱ κjύπιτ.—ἴδ. ζούτσε̱-α.

μούρκ-γου ἀρσ. κοιν. = μοῦργος πληθ. μούρκjτε̱· θηλ. μούργε̱-α (γ) πληθ. μούργατε̱.—μούργου ι ζῖ! μούργ' ε ζέζε̱!

μουργjίν-ι ἀρσ.—μουργjίνε-jα θηλ. ἴδ. μουρράσ̈-ι μουρράσ̈ε-jα.

BKSH

μουρίστε-α (Βεράτ.) πληθ. μουρίστατε = ἴδ. γερμάδε-α.
μουρμουρόνj-όj [Ἑλλην. μορμύρω, μορμυρίζω] ρ. οὐδ. γογγύζω, ψιθυρίζω.
μουρμουρίμε-ι πληθ. μουρμουρίμετε = γογγυσμός.
μουρτάjε-α πληθ. μουρτάjατε = κοιν. ἡ πανοῦκλα.
μουρρᾶ-νι (γ) μουρρε̃-ρι (τ) = βόρειος ἄνεμος (πληθ. ἄχρηστος).
μουρράσ̈-ι πληθ. μουρράσ̈ετε (ἐπὶ ζώων) = μελανωπός. τὸ θηλ.
μουρράσ̈ε-jα πληθ. μουρράσ̈ετε· κοιν. μαυροδερός-ή. καὶ μουργjίν-ι (Βεράτ.), μουργjίνε-jα, μούρρο-ουα καὶ μούρο-jα (Ἀργυρ. τ).
(ι) *μούρρεμ-ι* (Βεράτ.) ἀρσ. πληθ. τε μούρρεμιτε ε-μούρρεμε-jα (Βεράτ.) θηλ. πληθ. τε μούρρεμετε. — κjὲν μούρρο ἢ κjὲν μουρράσ̈ = σκύλος μαυροδερός.
μουρρέλjε-α πληθ. μουρρέλjατε καὶ μουρρjέλjε-α. — νjε φάρε μίζε κjε νγετ κούαjτε ε γομάρετε.
(ι-ε) *μούρρεμ-ι-ε-jα* (Βεράτ.) = ἴδ. μουρράσ̈-ι-ε-jα.
μουρρετένj (Περμέτ.) [ἴδ. μούρρο-ουα] ρ. ἐνερ. = κάμνω μελανωπόν, σκοτεινιάζω. — καὶ μουρρετόνj. — ου μουρρετύε κόχ̈α ἢ ου μουρρετούα κόχ̈α = ἐσκοτείνιασεν ὁ καιρός.
μουρρετόνεμ, μουρρετένεμ (Περμέτ.) = γίνομαι μελανωπός, σκοτεινιάζω.
μουρρίσ-ζι = τρίβολος πληθ. μουρρίζατε καὶ μούρρο-ουα (Ἀργυρ.) καὶ μούρο-jα (γ. τ) ἴδ. μουρράσ̈-ι.
μουσάνdρε-α πληθ. μουσάνdρατε = ἑρμάριον ὅπου θέτουσι τὰ στρώματα καὶ παπλώματα. [Βουλγαρ. μουσάνdρε = (Τουρκ.) dυσ̈εκλέκ· ἀλλὰ δὲν εἶνε Βουλγ. λέξις] μουσάνdρ' ε dυσ̈έκεβετ (Σ).
μούσγε-α (Περμέτ.) = ἴδ. μοτσ̈άλj-ι = λειβάδειον.
μουσ̈τάκjετε (Σ) πληθ. (μουσ̈τάκjε-jα ἑνικ ἄχρηστος) καὶ μουσ̈τέκjετε (ἑνικ. μουσ̈τέκjε-jα ἄχρηστος) [Ἑλλην. μύσταξ] κοινῶς τὰ μουστάκια.
μουσ̈έρε-jα (Τυραν.) πληθ. μουσ̈έρετε. — μούσ̈ερε dιᾶθι (Τυραν.) = νjε στόπε dιᾶθι.
μουσίτσε-α: πληθ. α-τε = μικρὰ ἔντομα εὑρισκόμενα εἰς τὰ τσίπουρα τῶν σταφυλιῶν καὶ εἰς τὸ κρασί.
μούσ̈κ-ου (ἀρσ.) μουλάριον. πληθ. μούσ̈κατε.
μούσ̈κε-α (θηλ.) μουλάριον πληθ. μούσ̈κατε.

μουσ̈κάj̱ε-α (Σ) πληθ. μουσ̈κάjατε̱ [Λατ. musca] = μουσ̈κόνjε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μουσ̈κόνjατε̱ = κώνωψ-πος. κοινῶς κουνοῦπι. — ἴδ. χ̈άρρε̱jε-jα.

μουσ̈κε̱νῑ-α (γ. Σ) πληθ. μουσ̈κε̱νῖτε̱, μουσ̈κουνῑ-α, πληθ. μουσ̈κουνῖτε̱, μουσ̈κε̱ρῑ-α (τ) πληθ. μουσ̈κε̱ρίτε̱ = με̱λjτσ̈ῑ-α πληθ. με̱λjτσῖτε̱. — μουσ̈κενῑ ε bάρδε̱ = μουσ̈κερῑ ε bάρδε̱ = ὁ πνεύμων, κοιν. τὸ πλεμόνι. — μουσ̈κενῑ ε ζέζε̱ = μουσ̈κερῑ ε ζέζε̱ = τὸ ἧπαρ κοιν. συκῶτι.

μουσ̈κόρε-jα πληθ. μουσ̈κόρετε̱ = μουσ̈κούρ-όρι (Ἐλβασ.) = κοτόρρε πα πιέλε̱ = κοτόρρ' ι βόγε̱λjε̱ = βουβαλάκι.

μουσκόνj̱ε-α (Περμέτ.) πληθ. μουσ̈κόνjατε̱ = ἴδ. μουσ̈κάjε̱-α (Σ).

μουσ̈κj̱έρρε̱-α θηλ. (καὶ ἀρσ. dέμ-ι) πληθ. μουσ̈κjέρρατε̱ [γραικ. μοσχάριον], καὶ μουσ̈τjέρρε̱-α πληθ. μουσ̈τjέρρατε̱ = δάμαλις, (ἀγελὰς ἥτις δὲν ἐγέννησεν ἀκόμη $1\,^1/_2$ ἔτους· ἴδ. dέμ-ι.

μούσ̈μουλε̱-α πληθ. α-τε̱ = Ἑλλην. μέσπιλα κοιν. μούσμουλα (ἡ αὐτὴ λέξις καὶ Τουρκιστὶ) καὶ μούζουλε̱-α (Σ), μόλε̱-μούτσ̈ε-jα (τ) πληθ. ε-τε̱.

μούσ̈τ-ι: (πληθ. ἄχρηστος) [Λατ. mustum] = γλεῦκος· κοιν. μοῦστος.

μουσ̈τj̱έρρε̱-α πληθ. α-τε̱ ἴδ. μουσ̈κjέρρε̱-α = δάμαλις.

μούτ-ι: γεν. μούτιτ, αἰτ. μούτινε̱ καὶ μούτνε̱ καὶ μούνε̱, πληθ. μούτνατε̱ (γ), μούτρατε̱ (τ) = τὸ σκατὸν (τοῦ ἀνθρώπου).

μουτῖ-νι (γ) πληθ. μουτίνj-τε̱ = νjε̱ φάρε̱ τίνε τε̱ νγούσ̈τε̱ ε τε̱ γjάτε̱ κjε̱ ρράχ̈ενε̱ κjουμεσ̈τινε̱ ε εbενjενε̱ γjαλjπε̱.

μουχ̈αβῖτεμ (Ἐλβασ.) = ἴδ. ᾱχ̈εμ.

μπάρι (budi) ἐπίρ. = ἴδ. πάρι (budi-bogdan) ἐπίρ. = πρότερον.

μπάστε̱ρε̱ (budi) = ἴδ. πάστε̱ρε̱· ἐπίρ.

(ι-ε-τε̱) *μπάστε̱ρε̱* (budi) = ἴδ. ι-ε-τε̱ πάστε̱ρε̱.

μπαστε̱ρόνj-όνε̱μ = ἴδ. παστε̱ρόνj-όνεμ.

μπεκάτ-ι (Σ. γ.) πληθ. μπεκάτε̱τε̱ = ἴδ. πε̱κάτ-ι καὶ

μεκάτ-ι (Σ. γ. bogdan) πληθ. μεκάτε̱τε̱ ἴδ. φαλj-ι, φαj-ι ὡς bᾱj μεκάτ = ἁμαρτάνω. — κᾰ χ̈ῡj νdε̱ μεκάτ.

μπε̱κάτε̱σ-ι (Σ) πληθ. μπεκάτε̱σιτε̱ = ἁμαρτωλός, καὶ μπε̱κατνούερόρι, μπε̱κατνοῦρ-όρι (συνηρ.) ἀρσ. πληθ. όρετε̱.

μπεκατνόρε-jα θηλ. = ἁμαρτωλή· πληθ. μπεκατνόρετε̱, ἴδ. πεκατνούερόρι, πεκατνόρε-jα (Σ), φαλjτούαρ-όρι (Τσ̈αμ.), φαjτούαρ-όρι (τ),

φαjτνούερ-όρι (γ) φαjτουρ-όρι (συνῃρ.) φαλjτόρεjα (Τŏαμ.), φαj-τόρε-jα (τ.γ.).

μπιέκ: (budi) ἴδ. πιέκ = ἑνόνω, σμίγω.

μπῑκjεμ (budi) = ἴδ. πῑκεμ.

μπλjάκ-εμ = ἴδ. πλjάκ-εμ.

μπλjάτε̤-α, μbλjάτε̤-α, μλjάτε̤-α (bogdan) [πλάττω] [λjατόj (bogdan)] = προσφορὰ (ἄρτος διὰ τὴν θείαν λειτουργίαν) ἴδ. μέσ̈ε̤-α.

μπλjατούαρ-όρι (τ) καὶ μπλjατοῢερ-όρι (γ) μπλjατοῢρ-όρι [πλάττω] = σφραγὶς ξυλίνη μὲ τὴν ὁποίαν σφραγίζουσι τὰς προσφοράς· καὶ μbλjατοῢρ-όρι, μbλjάτε̤σ-ι (Καβ. Βεράτ.) πληθ μbλjάτε̤σιτε̤ λjατοῢερ-όρι (γ. λjατόj) καὶ συνῃρ. λjατοῢρ-όρι (γ).

μπόσε (budi)??? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 12, 26, 106).

μπράπε̤ (budi) = ἴδ. πράπε̤ ἐπιρ. (ι-ε)μπραπτουνε̤ (budi) ἴδ. (ι-ε) πράπσ̈τουνε̤ (budi).

μπρέχ̈ (budi) ἴδ. πρεχ̈ ρ. μπρίχ̈εμ = ἴδ. πρίχ̈εμ.

μπσέ (budi) = πσέ, πε̤ρσέ = διατί.

μπσίμ-ι = ἴδ. πσίμ-ι με̤σίμ-ι.

μπσόj (budi) ρ. = διδάσκω τινά.

μπσόνj = ἴδ. πσόνj, με̤σόνj-όj.

μπσόνεμ = ἴδ. πσόνεμ, με̤σόχ̈εμ.

μπσέσε̤-α (τ) ἴδ. πσ̈έσε̤-α (τ) καὶ με̤σέσε̤-α (γ).

μπσ̈εφ (bndi) = ἴδ. φσ̈εχ̈ (τ), μπσ̈εχ = πσ̈εχ· (ρῆμα) = με̤σ̈εχ̈ (Σ) = με̤τσ̈εφ (γ) = τσ̈έφ (γ).

μπσ̈εχ̈ε̤σίρε̤-α (τ) = ἴδ. πσ̈εχ̈ε̤σίρε̤-α (τ), μεσ̈εχ̈ε̤σίνε̤-α (Σ) πληθ. α-τε̤· με̤τσ̈εφε̤σίνε̤-α (γ).—(ι-ε) μπσ̈έχ̈ε̤τε̤ (τ) = πσ̈εχ̈ε̤τε̤ (τ) = με̤σ̈εχ̈ε̤τε̤ (Σ) = με̤τσ̈έφε̤τε̤ (γ).

μπσ̈έχ̈ουρα (τ) = ἴδ. πσ̈έχ̈ουρα (τ).

μπσ̈εχ̈ούραζι = μπσ̈έχ̈ουραζι, = με̤σ̈έχ̈ε̤τε̤ (Σ) (Σ) με̤τσ̈έφε̤τε̤ (γ).

μπσ̈ερε̤τίνj (Βεράτ-Περμέτ) ἴδ. πσ̈ερε̤τίνj (Βεράτ-Περμέτ.) = ἀναστενάζω.

μπσϊj (τ)-ῑχ̈εμ, με̤σ̈ιj ῑχ̈εμ (τ).

μπσ̈ικ-εμ, με̤σ̈ικ-εμ (γ) ἴδ. πσ̈ίκ-εμ ρ. ἐνερ. = κάμνω τι νὰ ἐκβάλῃ φούσκαις κτυπῶν μὲ τὸ ραβδί· = φουσκαλίζω τι.

μπσ̈ίκε̤-α (τ), με̤σ̈ίκε̤-α (γ) = ἴδ. πσ̈ίκε̤-α (τ), με̤σ̈ίκε̤-α (γ) = ἴδ. πσ̈ίκε̤-α, μεσ̈ίκε̤-α.

BASH

μπσϊκεζε-α (τ)=ἴδ. πσϊκεζε-α (τ), μεσϊκεζε-α (γ) μπσϊκεζα μενdάφσι (τ)=πσϊκεζα μενdάφσι (τ)=μεσϊκεζα μενdαφσι (γ)=βομβάκιον κουκούλιον (τοῦ μεταξοσκώληκος).

μπσῖφεμ (budi)=ἴδ. πσίφεμ, μπσίχεμ=ἴδ. πσίχεμ· μετσίφεμ (γ), τσίφεμ (γ).

μπσόνj (τ. Περμέτ.), μεσόνj (bogdan γ.) = ἴδ. πσόνj-όj [pesare] ρ. ἐνερ. βαρύνω τινά, ἐπιφέρω βάρος τινί.—τερεζῖα μπσου μbε τε dιάθετε=ἡ ζυγαριὰ βαρύνει πρὸς τὰ δεξιά· αjό φιάλjε ι μπσόϊ= αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ ἦλθε βαρύς· μεσό-jι μίρε=ρράσjου μίρε· μος ι μεσό γjιθ' ακjι φόρτ, σε πο πελjτσέτ με-τε-ι μεσόχετε (γ)=με-σε-τὸν βαρυφαίνεται·=με-σε-τὸν κακοφαίνεται.— ι ουμεσούε (γ) = τοῦ βαρυφάνηκε=σοῦ κακοφάνηκε.

μπστέσ-έτ-έτ (budi)=πστέσ-έτ-έτ=στηρίζω.

μπστέτεμ=πστέτεμ, μεστέσ-έτ-έτ (γ) μεστέτεμ (γ).

μπστίελ ἴδ. πστίελ ρ. ἐνερ.=τυλίσσω, κοινῶς τυλίγω.—μπστῖλ (συνηρ.) μεστῖελ (γ) μεστῖλ (γ. συνηρ.)

μπστῖλεμ=ἴδ. πστῖλεμ παθ. μεστῖλεμ (γ).

μπστῦj-ύχεμ (τ)=ἴδ. πστυj-ύχεμ (τ), μεστῦj-ῦχεμ (γ. Σ.)=πτύω-ομαι.

μπστύμ-ύμεμ=ἴδ. πστύμ-εμ, μεστύμ-εμ (γ).

μπστύμε-α (τ) μεστύμε-α (γ)=ἴδ. πστύμε-α (τ. Καβ Σκοd.)

μράσ-ζι (γ)=ὑπερβολικὸν κρῦος, ξηρὸν κρῦος· μρέζε-α (τετράγλωσσον) = δίκτυον ἴδ. ρριέτε-α.

μρuμάγε-α (bogdan)=ἴδ. μιρμάνγε-α.

μσέ (budi)=ἴδ. μπσέ (budi).

μσόνj (budi)=ἴδ. μπσόνj=διδάσκω.

μσῦj ἢ μσῦνj (bogdan) ρ. ἐν.=ἐποφθαλμιῶ=ι βε σῦνε μσῦνι ατᾶ (bogdan)=adocchio quello, ι βοῦνι σῦνε ατῖ.

μτερόχεμ (γ. Μάλjεσία), μνdερόχεμ (Σ)=ἴδ. τμερόχεμ=ἐξίσταμαι.

μυκ-ον [Λατ. mucus] (πληθ. λείπει)=εὐρώς, μοῦχλα, εὐρωτίασις.

μύκεμ=εὐρωτιῶ, κοινῶς μουχλιάζω. — (ι-ε-τε) μύκετε=εὐρώεις-εσσαεν. κοιν μουχλιασμένος μύκετε : ἐπιρ.

μύκε-α (Βεράτ.)=ἴδ. κjύρε-ά (γ), μύκλjε-α (Περμέτ.) καὶ μύκjεjε-jα (Περμέτ.).

μυλjμέσε-α (Τυραν·)=τὸ ἀπαιτούμενον λάδι ἢ βούτυρον διὰ φαγητόν·

γjέλε̮ με μυλjμέσε̮ = φαγητὸν λαδερὸν ἢ μὲ βούτυρον· γjέλε̮ πα μυλj-μέσε̮ = φαγητὸν ἄνευ βουτύρου ἢ ἐλαίου.

μυλjμόj (Τυρκν.) ρ. ἐνερ. = ι ὂτίε γjέλε̮σε̮ τε̮ λjῦνε̮, α βόj.

μυdσύϱε̮-α ??? μυνdσύρε̮-α ??? ⟨μουντζούρα⟩.

μτσόj ??? ἴδ. ουρρέj ⟨ἀηδιάζω⟩.

Ν

νά (τ) ἴδ. νγά.

νά: ἀντων. α'. προσώπου = ἡμεῖς (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου).

νά: μόριον = λαβὲ (κυρίως ὅμως ἐννοεῖται ἰδού). — να πεσ κjίντ γρόσ̈ = λάβε 500 γρόσια (= ἰδοὺ 500 γρόσια).

νά (τ) = νάβοκα (τ), νάβουκα (Ἀργυρ.) = ἴδ. νjε̮̄, νjοῦ (γ).

ναβλῑ-α = κοιν. τὸ λαμνί. πληθ. ναβλῑτε̮· ἴδ. γυπ' ι πιστόλjε̮σε̮ (Σ).

νάdιε-νάdια (Σ) = ἴδ. νάτιε, νάτια (Σ).

νακάϱ-ι (τ) = (ζῆλος) κυρίως φθόνος· djᾰλι σ' κᾰ νακάρ νdε̮ τε̮ μίρε̮τ.

νάλjτ (γ) λjάρτ (τ) ἐπιρ. = ὑψηλά. [Λατ. altus].

(ι-ε-τε̮) *νάλjτε̮-ι-α-τε̮* (γ), λjάρτε̮-ι-α-τε̮ (τ) = ὑψηλὸς-ὴ-όν. — τε̮ νάλjτε̮τε̮ (γ), τε̮ λjάρτε̮τε̮ (τ) οὐδ. = τὸ ὕψος. — τε̮ νάλjτε̮τ ε κjίελιτ, τε̮ λjάρ-τε̮τ ε κjέλιτ = τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ.

ναλjτε̮σίνε̮-α (γ), λjαρτε̮σίρε̮-α (τ) πληθ. α-τε̮ = ὕψος.

ναλjτόj (γ), ναλjτόνj (budi) λjαρτόνj (τ) καὶ ναλjτσόj (budi) = ὑψόνω. bᾱνj τε̮ νάλjτε̮, νγρε̮̄ νάλjτ.

ναλjτόχ̆εμ (γ) καὶ ναλτόνεμ (budi), ναλτσόνεμ (budi) λjαρτόνεμ (τ) = ὑψόνομαι.

ναλjτίμ-ι, λjαρτίμ-ι πληθ. ναλjτίμετε̮, λjαρτίμε̮τε̮ = ὕψωσις.

νᾱμ (γ), νεμ (γ. bogdan) νε̮μ (τ) = καταρῶμαι τινά, ἀντιθ. ουρόνj. ἀόρ. νέμα-ε-ι (γ) νε̮μα-ε-ι (τ) μτχ. νέμε̮ καὶ νέμουνε̮ (γ) νέμε̮ καὶ νέμουρε̮ (τ).

νᾱμε̮-α (γ. bogdan), νέμε̮-α πληθ. νέμε̮τε̮ = ἡ ἀρά, ἡ κατάρα. [Νέ-μεσις, θέα τῆς ἐκδικήσεως] ἀντιθ. ουρίμ-ι, ουράτε̮-α.

νάμε̮ζε̮-α: ὑποκορ. — ι-δᾰ νᾱμε̮ζετε̮ = τὸν ἐμούντζωσε (κοιν.) ἴδ. μούν-dσε̮-τε̮. — τε̮ μάρτε̮ νᾱμα (γ) = νὰ σὲ πάρῃ ἡ κατάρα! = τε̮ μάρτε̮

BKSH

νέμα (τ). — τε̱ ζᾶντε̱ νᾶμα (γ), τε̱ ζέντε̱ νέμα (τ) = νὰ σὲ πιάση ἡ κατάρα.

ναμε̱νά (τ) ἐπίρ. = τοιουτοτρόπως, οὕτω πως.

νανάτσ̈-ι (Βεράτ.) = ἰσχυρογνώμων, κακοανατεθραμμένος.

νᾶνdε̱ (γ) = νέντε̱ (τ) = ἐννέα.

νᾶνdε̱-α, (γ), νέντε̱-α (τ) = τὸ ἐννέα.

νᾶνdε-διέτε̱ (γ), νᾶνdε̱ δῖτε̱ (γ. συνηρ.) νέντε̱ διέτε̱ (τ) = ἐνενήκοντα.

νᾶνdε̱-διέτε̱σ-ι (γ) νᾶνdε̱-δῖτε̱σ-ι (συνηρ.), νέντε̱-διέτε̱σ-ι (τ) = ἐνενηντάριον.

νᾶνdε-μbε̱-διέτε̱ (γ) νᾶνdε̱ μbε̱ δῖτε̱ (συνηρ.) = νέντε̱ μbε̱ διέτε̱ (τ) = δέκα ἐννέα.

νᾶνdε̱σ-ι (γ) = νέντε̱σ-ι (τ) = τὸ ἐννεάριον.

νᾶνdε̱σ̈ (γ) = νέντε̱σ̈ (τ) ἐπιρ. = ἐννεαχῶς.

(ι-ε) *νᾶντε̱-ι-α* (γ) = νένττε̱-ι-α (τ) = ἀριθμ. τακτ. = ἔνατος-η.

νάνι (Ὕδρα-Σπέτσαι) ἐπίρ. = ἴδ. ταχί, τασΐ.

νάπ: (γ) = ἴδ. ρ. άπ.

νάπε̱-α πληθ. νάπατε̱, bουρουλούκ-ου (Βεράτ.), dεγε̱ρμῖ-α (Σ) πληθ. dεγε̱ρμίτε̱ = καλύπτρα, κοιν. φακιόλι, 2) τὸ τουλουπάνι.

ναπράν-ι ἀρσ. βάναυσος; ἰδιώτης. ι πα κουπε̱τούεσ̈ιμ. πληθ. ναπράνε̱τε̱ ἀρσ. ναπράνετε̱ θηλ.

νάτε̱-α πληθ. νέτ [Ἑλλην. νὺξ-κτός, Λατ. nox-ctis] κοιν. ἡ νύκτα. — νάτε̱ν' ε μίρε̱ = καλὴ νύκτα. — ἀπόκρισις: τε̱ μίρε̱ βάφσ̈ ἢ τε̱ μίρε̱ ε bέφσ̈. — νjῖ νάτε̱ (Σ) καὶ νjῖ νάτιε (Σ) = μίαν νύκτα, νύκτα τινά. — νγα νάτε̱ (τ) = πε̱ρ νάτε̱ (γ) = καθ' ἑκάστην νύκτα. — νάτε̱νε̱ ἐπίρ. = τὴν νύκτα. — ἀντιθ. dίτε̱νε̱ = τὴν ἡμέραν.

νάτιε-νάτια καὶ νάdιε-νάdια (Σ) νάτε̱-α (τ) = μενγjέσ-ι νάτια μίρε̱ ἢ νάdια μίρε̱ (Σ) = μίρε̱ με̱νγjέσ. — νdε̱ νάτjετ (bogdan) = νdε̱ με̱νγjέσ (τ) = τὸ πρωΐ. ἀντιθ. μbραμεjε (bogdan) = τὸ βράδυ. — ου νγρίτα κjε̱ με νάτε̱ = ου νγρίτα χ̈έρετ. — νjε̱ νάτε̱ζε̱ (τ) ἐπιρ. = προψές = νάτε̱νε̱ κjε̱ σ̈κόϊ καὶ νjε νάτε̱ζαj (τ). — νjῖ νάτε̱ (γ) νjι νάτε̱ζε̱ (γ) ἐπιρ. = νύκτα τινά, τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἢ πρό τινων νυκτῶν. — νjῖ νάτε̱ [= νjινάτε̱ νάτε] = ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν, νjῖ νάτε̱ πρέj νέτσ̈ (γ).

νβίεϱ (budi) = ἴδ. βίερ ρ. — νbίρεμ (budi) = ἴδ. ρ. βίρεμ.

BKSH

νγά (τ), νγαχ̆ά (τ) νά (τ) = ἴδ. κά, κάχ̆, καχ̆ά.

νγαδε̱νjένj-έν-έν (budi) μτχ. νγαδε̱νύεμ (budi). καὶ νγαδε̱νύεj (bogdan) — νγαδε̱νjύεν-εν. μτχ. νγαδε̱νύεμ = κυριεύω τινά, κατακτῶ, [Τουρκ. ζαπτόj] dominare.

νγαδε̱νέχ̆εμ παθ. τοῦ προηγ.

νγαδε̱νjύεσ-ι (bogdan) πληθ. νγαδε̱νjύεσιτε̱ = κατακτητής.

νγαζε̱λίμ ι ἢ *νγαζουλίμ-ι* πληθ. με-τε̱ ἴδ. γαζε̱μέντ-di (Σ) γε̱ζίμ-ι, γαζε̱λίμ-ι (γ) = χαρά, ἀγαλλίασις.

νγαζε̱λόνj, νγαζουλόj (Ἐλβασ.) ρ. ἐνεργ. = γε̱ζόj, γε̱ζόνj = ἀγάλλω τινά. ἴδ. γαζε̱λόj (γ)

νγαζε̱λόχ̆εμ (Ἐλβασ.) ἢ νγαζουλόχ̆εμ = ἀγάλλομαι ἴδ. γαζε̱λόχ̆εμ (γ), γε̱ζόχ̆εμ, γε̱ζόνεμ (τ).

νγάθεμ: ρ. οὐδ. = πιάνομαι (ἀπὸ τὸ ψῦχος), γίνομαι ὀκνός, δὲν δύναμαι νὰ ἐργασθῶ. ἀντιθ. ŏκάθεμ.

(ι-ε-τε̱) *νγάθε̱τε̱:* ἐπίθ. = πιασμένος (ἀπὸ τὸ ψῦχος) ὀκνός, μὴ δυνάμενος νὰ ἐργασθῇ.

νγάθε̱τε ἐπίρ. ἀντιθ. ŏκάθε̱τε̱ = ὀκνῶς ἐπίρ.

νγαλκόχ̆εμ: βατεύομαι (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν ἵππων) πέλjατε̱ νγαλκόχ̆ενε̱ = αἱ φοράδες βατεύονται.

νγαλμόj (γ) νγαλμόχ̆εμ (γ) παθ. ἀντίθ. ŏκαλμόj-ŏκαλμόχ̆εμ = πειράζω.

νγαλόνj (Βεράτ.) [ν-γόλjε̱-α = στόμα] ρ. οὐδ. = γεύομαι, θέτω τι εἰς τὸ στόμα.— ἴδ. νγjε̱ρόνεμ (τ) νγjε̱νόνj (γεγ).

νγαλjε̱μόj (γ) = πειράζω, ἐρεθίζω, προκαλῶν· μος με̱ νγαλε̱μό = μὴ μὲ προκαλῇς.

νγάλjεμ (γ) νγαλόχ̆εμ (γ) νγαλόσεμ (γ) = ρ. οὐδ. σ' μούντ τε̱ έτσε̱νj, με̱ jάνε̱ ζένε̱ κέμbε̱τε̱ ἀντίθ. ŏκάλjεμ. δῖτε̱ ουνγαλjόσνε̱ = κουρ τŏαλjόjε̱νε̱ δῖτε̱ πρέj κᾱμbε̱ŏ ου δᾱμbινε̱ κᾱμbε̱τε̱ πρέj λjαγε̱σίνε̱σε̱.

(ι-ε-τε̱) *νγάλjε̱τε̱* = βραδυκίνητος, αὖ κjε̱ σ' έτσε̱ν dότ, κjε̱ ι jάνε̱ ζένε̱ κέμbε̱τε̱.

νγάλε̱τε̱ ἐπιρ. ἀντίθ. (ι-ε-τε̱) ŏκάλjε̱τε̱.

νγαλjακάκj-ι, νγαλjακακjε-jα θηλ. (γ) = βραδυκίνητος· καὶ νγαλακj-ι ἀρσ. (Τυραν.) νγαλάκjε-jα θηλ., νγάλjακακjε̱τε̱ ἀρσ. νγαλjακάκjετε̱ θηλ.

νγαλjιρόχ̆εμ (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = ἴδ. νγατε̱ρόχ̆εμ νάλjτ νdε̱ dροῦτ· νγα-

BKSH

λjαρόχ̄εμ νε̱πε̱ρ dέγατ τε̱ φίκουτ = μbῑ νjε̱ dέγε̱ βε̱ τιέτρε̱νε̱ κέμdε̱, επε̱ρ νjε̱ τιέτε̱ρε dέγε̱ μbᾰχ̄εμ με dόρε̱, ε με τιέτε̱ρε̱ dόρε̱ ρρόκ νjε̱ τιέτε̱ρε̱ dέγε̱.

νγαρκάτσ̈ε-ja πληθ. νγαρκάτσ̈ετε̱ καὶ φουρκάτσ̈ε-jα πληθ. ε-τε̱ ι θόνε̱ ασᾱj dρούσε̱ κjε̱ νγαρκόjε̱νε̱ bάρρε̱τε̱ (Βεράτ.) [φούρκ-ου].

νγαρκόνj-οj = φορτόνω· ἀντιθ. σ̈καρκόj.

νγαρκόνεμ-όχ̄εμ παθ. ἀντιθ. σ̈καρνόνεμ-όχ̄εμ. παθ. τοῦ προηγ.

νγασ-έτ-έτ (γ. τ.) ἀόρ. νγάβα-ε-ου μετοχ. νγᾶμ (γ) νγάρε̱ (τ) ρ. οὐδ. = έτσε̱νj με βραπ = τρέχω.—νγασ με ρένdε̱ (Ἐλβασ.) = τρέχω ὀγλήγορα· 2) ρημ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ νὰ τρέξῃ· νγασ κάλjινε̱ = κεντῶ τὸν ἵππον· 3) ρ. ἐνερ. πειράζω τινά (Dίβρα) = μός ε νγά = μὴ τὸν πειράζεις· νγας με dόρε̱ = πειράζω τινὰ μὲ τὴν χεῖρα· ἐνῶ γαζίσ-ίτ-ίτ = πειράζω (ἠθικῶς) τεντόj (Σ) ἴδ. τσύσ-ύτ-ύτ. — (Ἐλβασ.) με̱ νγασε̱ν' έθετε̱ = μὲ πιάνουν θέρμαις.—με̱ νγέτ κρύετε̱ = μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι· 4) νγας κjέτε̱ (Τυραν.) (Κρoῦjα Ἐλβάσ.) = λjαβρόj (Σ) = λjαρόj (Ἐλβασ.) = λjε̱ρόνj (Βεράτ.) = καλλιεργῶ τὴν γῆν.

νγασ̈ε̱ρόνεμ (Βεράτ.) ἴδ. γασ̈ε̱ρόνεμ = ὅταν τις ἀρχίζῃ νὰ κλαίῃ.— νγασ̈ε̱λόνεμ (τ).

νγασ̈ε̱ρίμ-ι (Βεράτ.) νγασ̈ε̱λίμ-ι (τ) = ἡ ἀρχὴ τοῦ κλαΐματος πληθ. νγασ̈ε̱ρίμετε̱, νγασ̈ε̱λίμετε̱.

νγατε̱ρρόνj-όj ρ. ἐνεργ. = ἐμπερδεύω, ἐμπλέκω περιπλέκω συγχέω.

νγατε̱ρόχ̄εμ-όνεμ παθ. = ἐμπερδεύομαι περιπλέκομαι συγχέομαι ἀντιθ. σ̈κατε̱ρόνj-όχ̄εμ μετοχ. νγατε̱ρούεμ (γ) νγατε̱ροῦμ (συνηρ.) νγατε̱ρούαρε̱ (τ) = ἐμπερδευμένος· ἀντιθ. σ̈κατερρούαρε̱.

νγατε̱ρρέσε̱-α (γ) νγατε̱ρίμ-ι (γ) = ἐμπέρδευμα, σύγχυσις· πληθ. νγατε̱ρρέσατε̱, νγατε̱ρρίμετε̱ ἀντιθ. σ̈κατε̱ρρέσε̱-α, σ̈κατε̱ρρίμ-ι (ι-ε) νγατε̱ρρούεσ̈ιμ (γ) νγατε̱ρροῦσ̈ιμ (συνηρ). = ἐπιθ. = ἐμπερδευμένος-η, συγκεχυμένος-η.

νγαφόρ-ι = ἴδ. γαφόρρε-jα (Ἐλβάσ. bogdan).

νγε̃-ja = εὐκαιρία· κᾶμ νγε̃ = εὐκαιρῶ, σ' κᾶμ νγε̃ = δὲν εὐκαιρῶ· πληθ. νγε̃τε̱ = αἱ εὐκαιρίαι.

νγελj (γ) ρ. οὐδ. = σκαλόνω (ἐπὶ ὑγρῶν)· 2) ἐμποδίζομαι· νγέλjι κάλjι νdε̱ bάλjτε̱τ = ἐσκάλωσε τὸ ἄλογον εἰς τὴν λάσπην· νγέλjι εδὲ κε̱τε̱ jάβε̱ = ἐμποδίσθηκε καὶ αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα.

νγέλjεμ (γ) ρ. οὐδ. = σκαλόνω (ἐπὶ ὑγρῶν) 2) ἀργοπορῶ (μεταφορικῶς).
νγέλjε-jα (Περμέτ.) ἴδ νγολάρ-ι· πληθ. νγέλjετε̱.
νγε̱θέj-έχ̱εμ (Κρουjα) = κε̱θέj-εχ̱εμ = γυρίζω.
νγε̱νέσ̈τρε̱-α (Σ) = ἴδ. γε̱νjέσ̈τρε̱-α πληθ. νγε̱νέσ̈τρατε̱ = ψεῦδος.
νγενjένj-νγε̱νjεχ̱εμ (budi-bogdan) = ἀπατῶ, πλανῶ τινά, ἀπατῶμαι, ἴδ. γε̱νjέj (τ) γε̱νjέχ̱εμ (τ).
νγε̱νjίμ-ι (budi = ἀπάτη, πλάνη, δόλος· πληθ. νγε̱νjίμετε̱.
νγε̱ρδέσ̈εμ (Σ) ρ. οὐδ. = πε̱ρdρέθ boύζε̱τε̱, πε̱ρκjέσ̈ με φυτύρε̱.
νγε̱ρλjέσ̈εμ (γ) ρ. οὐδ. – κουρ νγρεφόσινε̱ λjέσ̈ινε̱ σ̈τάζε̱τε̱, ποσὶ μάτσεjα, κjενι κ.τ.λ.
νγε̱ρbούκj : ἐπιρ. = καμπουριστά.
νγε̱ρbούκjεμ : ρ. οὐδ. [ἀναγραμματισμὸς] = καμbουριάζω.
νγε̱ρμόj (γ. bogdan) = σφίγγω τινά, ἀγκαλιάζω. — μὰ νγε̱ρμόϊ πε̱ρ τε̱ νγρανε̱ (γ) = [ἴδ. γε̱ρμόj].
νγε̱ρτσε̱λὶj (γ) = ἴδ. κε̱ρτσε̱λὶj (Βεράτ.) νγε̱ρτσε̱λόj (Σ) = ἴδ. κε̱ρτσε̱λόj (Κροῦjα).
νγε̱ρτσόj = ἴδ. νdε̱ρσε̱j (Ἐλβασ.) ἐπὶ κυνῶν, αἰκάλλω.
νγε̱ρράσ-έτ-έτ (Βεράτ.) ἴδ. γε̱ρχ̱άσ-έτ-έτ πληθ. νγε̱ρράσε̱με̱ νγε̱ρρίσνι, νγέρράσε̱νε̱ = κράζω ἔξαφνα.
(ι-ε) *νγέσ̈ιμ-ι* : εὔκαιρος· αὔ α αjό κjε̱ κᾱ νγε̄. — ἴδ. νγε̄-jα.
νγέτσ (ἐπὶ πραγμάτων στερεῶν) νγε̱τσ (Ἀργυρ.) = σκαλόνω· ἀντιθ. σ̈κέτσ. — με̄ νγέτσι κε̱μίσ̈α νdε̱ φέρρετ = ἐσκάλωσε τὸ ὑποκάμισόν μου εἰς τὴν βάτον. — νγέτσι πλjούμbι νdε̱ γρύκε̱τ τε̱ πούσ̈κε̱σε̱, = ἐσκάλωσεν ἡ σφαῖρα εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ ὅπλου. — νγέτσι γρέπι μbρένdα ε νούκε̱ dελj μᾱ.
νγέχ̱εμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = εὐκαιρῶ ἴδ. νγε̄-jα.
νγῖj-ῖν-ῖν (Ἐλβασ. ρ. ἐνερ. χορταίνω τινά· καὶ νγῖνj-ῖν-ῖν (τ. bogdan) ἀόρ. νγίνjα-ε-ι (τ. bogdan) μετοχ. νγίνjουνε̱ (bogdan), νγίνjουρε̱ (τ) νγῖνα-ε-ι (Ἐλβασ.) μετοχ. νγῖμ (Ἐλβασ.)
νγῖνjεμ (τ. bogdan) ρ. οὐδ. = χορταίνω· νγῖνjεμ με boύκε̱ καὶ νγῖνjεμ = χορταίνω ψωμί.
νγίσ̈τε-jα (Σ) ἴδ. γίσ̈τε-jα πληθ. νγίσ̈τετε̱, νγίσ̈τρε̱-α πληθ. νγίσ̈τρατε̱ = δακτυλήθρα.
νγίτεμ : παθ. τοῦ νγάσ-έτ-έτ.

BKSH

νγῖχ̌εμ ('Ελβασ.) παθ. τοῦ νγj῀ij ('Ελβασ.)

νγjᾶλ ρ. ἐνερ. [γjᾶλ] = ζωντανεύω τινά, 2) νγjᾶλ (γ) = ἰῶμαι, ἰατρεύω τινά, ἴδ. σ̈ε̱ρόνj (τ). 3) νγjᾶλ = παχύνω τινά. — νγjᾶλ dέσ̈ε̱τε̱ = ι μᾶj (ἐπὶ ζῴων ὅταν τὰ δίδουν πολλὴν τροφὴν διὰ νὰ παχύνουν) 4) νγjᾶλ = διατηρῶ (τὸ εἶδος) ὡς νγjᾶλ ποῦλjα, ρόσα, πάτα κ.τ.λ. — ἀόρ. νγjάλα-ε-ι μτχ. νγάλε̱ καὶ νγjάλουνε̱ (γ) νγjάλουρε̱ (τ).

νγjάλεμ: ρ. οὐδ. = ζωντανεύω, 2) ἰατρεύομαι, σ̈ε̱ρόνεμ, 3) παχύνω, γίνομαι παχύς, μᾶχ̌εμ. 4) διατηροῦμαι (κατὰ τὸ εἶδος) με̱-τε̱-ι-νγjάλετε̱ φάρα = διατηρεῖται, πληθύνει κατὰ τὸ εἶδος μου, σου, αὐτοῦ. ἀντίθ. σ̈ούχ̌ετε̱.

(ι-ε-τε̱) *νγjᾶλε̱* = θρεμμένος-η-ον, παχὺς-εῖα-ύ. ἀντίθ. ι-λjίκ-γου, ε-λjίγε̱-α, τε̱ λjίγε̱-τε̱, τε̱ νγjᾶλε̱τε̱, (ἀφηρ.) τε̱ νγjάλουνε̱-ιτε̱ (γ) τε̱ νγjάλουρε̱-ιτε̱ (τ).

νγjάλjε̱-α πληθ. νγjάλjατε̱ = ἔγχελυς κοιν. χέλι.

νγjάσ-άτ-άτ (γ. τ) [γjάτε̱] ρ. ἐνερ. = μακρύνω. 2) ἐκτείνω, ἐξαπλόνω, νγjάσ dόρε̱νε̱ τα μάρρ ποσ' ε χ̌αρρῖνj = ἁπλόνω τὸ χέρι νὰ τὸ πάρω, ἀλλὰ δὲν τὸ φθάνω. — ε νγjάτε τέπε̱ρε̱ = πολὺ τὸ ἐμάκρυνες. ἀντίθ. σ̈κουρτόνj, ἀόρ. νγjάτα-ε-ι μτχ. νγjάτε̱ καὶ νγjάτουνε̱(γ) νγjάτουρε̱(τ).

νγjᾶτεμ (γ. τ) ρ. οὐδ. = μακρύνομαι 2) ἐκτείνομαι, ἐξαπλοῦμαι. — νγjᾶτεμ τα μᾶρρ ποσ' ε χ̌αρρῖj = ἁπλόνομαι νὰ τὸ πάρω ἀλλὰ δὲν τὸ φθάνω. — σ̈τρῖχ̌εμ με ε μάρρε̱. — τ' ουνγjάτε̱ jέτα = ζήτω. — τ' ουνγjάτε̱ με νdέρε̱. — (ἀπόκρισις).

νγjάτ (γεγ. bogdan) ἐπίρ. = ἐγγύς, πλησίον κοιν. κοντά. — πε̱ρ σε̱ γjάτι καὶ πε̱ργjάτι (Σ) = ἐκ τοῦ πλησίον, ἀπὸ κοντά. — με̱ σ̈κόϊ λjέπουρι πε̱ρ σε̱ γjάτι = ἐπέρασεν ὁ λαγὼς ἐκ τοῦ πλησίον μου. — ἀντίθ. τέj, λjάρκ.

νγjατόνj-όj (γ. τ), γjατόj, σγjατόj ρ. ἐνερ. = σγjάσ-άτ-άτ ἀντίθ. σ̈κουρτόνj.

νγjατόνεμ-όχ̌εμ, γjατόνεμ-όχ̌εμ, σγjατόνεμ-όχ̌εμ = ἴδ. σγjάτεμ.

νγjάσ-έτ-έτ (Κόρτσ̈α) = ἴδ. γjάσ (γεγ.) ρ.

νγjέθεμ (τ) = ἴδ. ρρε̱κjέθεμ ('Ελβασ.) τε̱ρκjέθεμ (Καβ.).

νγjέκj-ι (τ) ???

(ι-ε-τε̱) *νγjέλjbε̱τε̱* (Τυραν.) ἐπίθ. = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, καὶ ι-ε-τε̱ σ̈ε̱λῖτε̱ (γ) (ε σ̈ε̱λῖτα ᾶσ̈τε̱ μᾶ ε φόρτε̱ σε ε νγjέλbε̱τα) ἴδ. σ̈ε̱λίνε̱-α (γ).

BKSH

(ι-ε) *νγjέλjμȩτȩ* = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, (ἐπὶ ὑγρῶν) ούj' τȩ νγjέλjμȩτȩ (Σ) = ι-ε-τȩ κρύπȩτȩ (Σ) = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, (ἐπὶ κρεάτων ζῴων, τετραπόδων, πτηνῶν, ἰχθύων κ.τ.λ.).

νγjένd (γ) τριτοπρόσ. ῥῆμα [ἴσως ἐκ τοῦ κεν-ῶ] = ἀδειάζω. — μȩ-τȩ-ε-νγjένd (γ) = κᾶμ-κε̄-κᾶ νγε̄ = εὐκαιρῶ. — σ' μȩ νγjένd, σ' τȩ νγjένd σ' ε νγjένd = δὲν ἀδειάζω-εις-ει.

νγjȩνόνj (budi) ρ. οὐδ. = γεύομαι. ἀντίθετον αγjȩνόνj, καὶ νγjινόj (γ) νουκ' ουνγjερούατσ̈ νγα κȩjò πέμȩ (Περμέτ.) = δὲν ἐγεύθην ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου. τὸ παθ.

νγjȩρόνεμ, (Περμέτ.) γjȩρόνεμ (Βεράτ.).

νγjέρ ('Ελβασ. - Καβ.) = ἴδ. γjέρ (τ).

νγjȩρσᾶ = ἴδ. γερσᾶ (τ).

νγjȩρόνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. γjερόνεμ = πλατύνομαι.

νγjέσ̈: ῥῆμα ἐνερ. = ζώνω. — νγjέσ̈ bρέζινȩ = ζώνω τὴν ζώνην. ἀντίθ. σ̈γjέσ̈ ρ. 2) πλάττω· ὡς νγjέσ̈ bρούμινȩ, bάλτȩνȩ.

νγjέταj (bogdan), νγjέτι (Σ) ἐπιρ. ἴδ. γjετῑ, ἢ γjετίj = ἀλλοῦ, ἀλλαχοῦ.

νγjέτσ̈ (Τυραν.) ἢ ανγjέτσ̈ = ἴδ. γjερ. — νγjετσ̈ νdȩ σ̈τȩπῑτ γjέρ νdȩ σ̈τȩπῑ.

νγjέχ̈: (γ. bogdan) ρ. ἐν. = ἀριθμῶ ἴδ. νουμȩρόνj καὶ νγjέφ (γ. budi).

νγjέχ̈εμ (γ. bogdan) νγjέφεμ (γ. budi), = ἀριθμοῦμαι ἴδ. νουμȩρόχ̈εμ· ἀόρ. νγέχ̈α-ε-ου, νγέφα-ε-ου, μετοχ. γjέχȩ καὶ νγjέχουνȩ (γ) νγjέφȩ καὶ νγjέφουνȩ.

(τȩ) *νγjέχ̈ουνȩ-ιτȩ* (γ. bogdan) τȩ νγjέφουνȩ-ιτȩ (γ. budi = τȩ νουμȩρούανιτȩ. — τȩ πα νγjέχουνατȩ, τȩ πα νγέφουνατȩ = ἀναρίθμητα.

νγjιζάρ-ι (Περμέτ.) = ἴδ. γjιζάρ-ι πληθ. νγjιζάρȩτȩ.

νγjίθȩ: (budi) = ἴδ. γjίθȩ.

νγjινόj (γ) = νγjενόνj (budi) = γεύομαι ἀντιθ. αγjινόj νγjινόj (Σ) = ἴδ. αγjινόj = νηστεύω.

νγjινέσȩ-α (Σ) καὶ γjινίμ-ι = ἴδ. αγjινέσȩ-α, αγjȩνίμ-ι. — πληθ. νγjινέσατȩ, νγjινίμετȩ.

(ι-ε) *γjȩνούεσ̈ιμ*, (ι-ε) *γjȩνοῦσ̈ιμ* = ἴδ. (ι-ε) αγjενούεσ̈ιμ (ι-ε) αγjȩνούσ̈ιμ (γ).

νγjῑρ-ι: πληθ. νγjίρετȩ ? ? ? <λάκκος βαθύς, ἐν ποταμῷ>.

νγjῑρεμ: ? ? ?

νγjῖρρεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. βραχνιάζω· κουρ ζίρετε̱ ζε̄ρι ε σ' κουβε̱νdόν dότ' — νγjοῦρρεμ (Βερράτ.) μ' ουνγjῖρρ ζε̄ρι = ἐβράχνιασεν ἡ φωνή μου ἀόρ. ουνγjῖρρα καὶ ουνγjίρρτσ̈ (Περμέτ.)

νγjίσ̈εμ (παθ. τοῦ νγjεσ̈ ρ.) = ζώνομαι. — 2) πλάττομαι· ἀντιθ. σγjίσ̈εμ σ' με̱ νγjίσ̈ετε̱ bούκα.

νγjῖσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ νγjίτ-ίτ-ίτ (τ) κοινῶς κολνῶ· ἀντιθ. σ̈κισ-ίτ-ίτ· (γ) καὶ σ̈κιτ-ίτ-ίτ (τ). - μα νγjίτνε̱ σε bᾶνα ατέ = μὲ ἐσυκοφάντησαν ὅτι ἔκαμα αὐτό. — νγjίτα djάλjε̱νε̱ τε μjέσ̈τι = ἔβαλα τὸ παιδὶ 'ς τὸν μάστορα. — νγjίτα djάλjε̱νε̱ νdε̱ μjέσ̈τρῑ = ἔβαλα τὸ παιδὶ εἰς τὴν τέχνην· νγjισ με bάρρε̱ = μbάρσ = ἐγγαστρόνω (γυναῖκα).

νγjίτεμ παθ. κολνοῦμαι. — 2) ι νγjιτεμ (γ) ἢ νγjίτεμ μbράπα (γ. budi) (μετὰ γεν.) = ἀκολουθῶ τινα. — ι νγjίτεμ μbράπα ατὶ νjερίου = ἀκολουθῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον = βέτε πᾶς ατὶ νjερίου = ἀκολουθῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· ἀντιθ. σ̈κίτεμ ι ουνγjίτ τε̱ ζότιτ = ἠκολούθησε τὸν κύριόν του. — ι νγjίτεμ dροῦνιτ (γ) ι νγjῑτεμ dροῦριτ (τ) ἀναβαίνω εἰς τὸ δένδρον, ἑρπύζω, ἀναρριχῶμαι εἰς τὸ δένδρον. — νγjίτεμ νdε̱ μάλjτ = ἀναβαίνω εἰς τὸ ὄρος· ἀντιθ. ούλjεμ, ούνjεμ νγjίτεμ με bάρρε̱ ρ. οὐδ. = μbάρσεμ, ἐγγαστρόνομαι.

νγjίχ̈εμ, (παθ. τοῦ νγjόχ̈) νγjίφεμ (γ) παθ. τοῦ νγjιόφ (γ) = γνωρίζομαι.

νγjόχ̈, νγjόφ (γ) ρ. ἐνερ. = γνωρίζω ἀόρ. νγjόχ̈α-ε-ου, νγjόφα-ε-ου (γ)· μετοχ. νγjόχ̈ουνε̱ (γ) νγjόφουνε̱ (γ) νγjόχ̈ουρε̱ (τ)· (ι-ε-τε̱) νγjόχ̈ουρε̱ (τ) νγjόφουνε̱ (γ) = γνωστός-ή-όν ἀντιθ. (ι-ε-τε) πα νγjόχ̈ουρε̱ (τ) (ι-ε-τε̱) πανγjόφουνε̱ (γ) = ἄγνωστος.

(τε̱) *νγjόφουνε̱-ιτε̱* (γ) τε̱ νγjόχ̈ουριτε̱ (τ) = γνωρισμός, γνωριμία· ἀντιθ. τε̱ πα νγjόχουρε̱-ιτε̱ (τ) τε̱ πα νγjόφουνε̱-ιτε̱ (γ).

νγjόμε̱ (ἐπιρ.) = χλωρῶς ἀντίθ. θᾶτε̱ ἐπίρ. νγλjόμε̱ (Τσ̈αμ.).

(ι-ε-τε̱) *νγjόμε*, *νγλjόμε̱* (Τσ̈αμ.) = χλωρός-ά-όν ἀντιθ. — (ι-ε-τε̱) θατε̱.

νγjομ: ρ. ἐνεργ. = μουσκεύω· τὸ παθ. νγjόμεμ.

νγjοῦρρεμ (Βεράτ.) = ἴδ. νγjίρρεμ (Περμέτ.)

νγjύεj καὶ (συνηρ.) νγjῡj = βουτῶ τι· νγjόεj καφσ̈ᾶτε̱νε̱ νdε̱ γjέλε̱τ = βουτῶ τὴν βουκιά εἰς τὸ φαγητόν· 2) βάφω: ὡς νγjύεj ρρobατε̱ = βάφω τὰ ἐνδύματα· νγjῡεj τε̱ ζέζε̱, τε̱ κούκjε, τε̱ βέρdε̱ κ.τ.λ. = βάφω μαῦρο, κόκκινον, κίτρινον. — ἀόρ. νγjέβα-ε-ου μετοχ. νγjύεμ — νγjῡμ καὶ νγjύερε̱ (τ).

νγj῟χεμ : παθ. = βουτῶμαι 2) βάφομαι.

(ι-ε) *νγjύεμ* (γ. bogdan) καὶ (ι-ε) νγj῟μ, (ι-ε) νγjύερε̱ = βαμμένος· τε̱ νγjύεμ-ιτε̱ (γ) τε̱ νγjύμιτε̱ (συνηρ.) τε̱ νγjύεριτε̱ (τ) = ἡ βαφή, τὸ χρῶμα.

νγόjε-jα : κουρ ι βένε̱ νγόjε κάλjιτ, bᾱjε̱νε̱ λjιτᾱριν' ε καπίστρε̱τε̱ σῦθ, ε jα βένε̱ νγόjε̱ πε̱ρ με ε πε̱ρμbάjτουνε̱. — πληθ. νγόjετε̱.

νγοjόj (Τυραν.) ρ ἐνερ. = κατηγορῶ τινά, ε μάρρ vdε̱ πε̱ρ γόjε̱. — *νγοjόχ̌εμ* παθ. (Τυραν.).

νγολάρ-ι πληθ. νγολάρε̱τε̱ καὶ νγέλjε-jα (Περμέτ.) ι βοῦρα διέτε̱ νγολάρε̱ vdε̱ bύθε̱τ κjε̱ σ' ι dάλjε̱νε̱ κούρρε̱ = ι πουνόβα νjε̱ νγολάρ vdε̱ bύθε̱τ κjε̱ τα μbάjε̱ μέντ. — πληθ. νγελjετε̱.

νγόπ, νγόσ (τ) ρ. ἐνεργ. = κορέννυμι, χορταίνω τινα ἴδ. νγῖνj.

νγόπεμ-νγόσεμ (τ) ρ. οὐδ. κορέννυμαι, χορταίνω· ἴδ. νγῖνjεμ· ἀντιθ. κᾶμ ουνῖ, με̱ βιέν ουνῖ.

νγορδάκj-ι ἀρσ. νγορδάκjε-jα θηλ. πληθ. νγορδάκε̱τε̱ ἀρσ νγορδάκjετε̱ θηλ. καὶ νγορδαλjάκj-ι ἀρσ. νγορδαλjάκjε-jα θηλ. πληθ. ε̱τε̱ ἀρσ.— ετε̱ θηλ. = ψόφιος, μισοπεθαμένος, ἡμιθανὴς (χλευαστικῶς).

νγορδεσίνε̱-α (γ) στε̱ρβίνε̱-α (Σ) πληθ. νγορδεσίνατε̱, στε̱ρβίνατε̱ = ψοφίμι, πτῶμα.

(ι-ε) *νγόρδε̱τε̱* ἐπίθ. = ψόφιος, 2) ι-ε νγόρδε̱τε̱ [κορδόνω] = φουσκωμένος· ἴδ. νγόρδετε̱, τριτοπρόσωπον ρημ.

νγόρδε̱τε̱ ἐπίρ. = ψόφια, 2) φουσκωμένα.

νγόρδετε̱ ρ. τριτοπρόσ. [κορδόνω] ἀντίθ. σ̈κόρδε̱τε.— με̱-τε̱-ι νγόρδετε̱ = φουσκόνω, τεντόνω. — μ' ουνγόρθ κᾱρι = ἐφούσκωσεν ἡ ψωλή μου, ἐσηκώθηκεν ἡ ψωλή μου.

νγόρθ (τ. γ.) ἢ νγόρδι (γ) ρ. οὐδ. = ψοφῶ (ἐπὶ ζώων, καὶ βdέσ ἐπὶ ἀνθρώπων)· τσόφ (γ. τ. bogdan ἐπὶ ζώων) [Ἑλλην. ψοφ-ῶ].— νγόρδι = τσόφι = ἐψόφησεν.

νγοῦκj (Ἀργυρ.) = ἴδ. κούκj = κοκκινίζω.

νγοῦκjεμ (Ἀργυρ.) = ἴδ. κοῦκjεμ ρ. οὐδ. = κοκκινίζω.

νγούλj ρ. ἐνεργ. = χώνω, ἀντίθ. σ̈κούλj = ξεριζόνω, ξεκολνῶ.

νγοῦλjεμ παθ. ἀντίθ. σ̈κοῦλjεμ.

νγουλjτσ̈όνj (Περμέτ.) = ἴδ. γουλjτόνj (Περμέτ.).

νγουρόj (Σ) = ἴδ. ουλjουρῖj (γ).

BKSH

νγουρόνj-όj (γ. τ. bogdan) [ν-γοῦρ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἀπολιθόνω, σκληραίνω. — νγουρόνεμ-όχ̈εμ παθ. = ἀπολιθοῦμαι, σκληρύνομαι.

νγούρρ (Περμέτ.) [ν-γοῦρ-ι] ρ. ἐνεργ. = σκληρύνω· καὶ νγουρρε̱τόνj (Περμέτ.). — ἀντίθ. τσ̈κρεφε̱τόνj.

νγοῦρρεμ - νγουρρετόνεμ παθ. ἀντίθ. τσ̈κρεφε̱τόνεμ.

(ι-ε) *νγούρρε̱τε̱* (Περμέτ.) ἐπίθ. = σκληρός-ά. — ἀντίθ. ι-ε τσ̈κρέφε̱τε̱.

νγούσ-ούτ-ούτ (γ) ρ. ἐνεργ. = βιάζω τινά· ἴδ. νdσιτόj, ἀόρ. νγούτα-ε-τι, μτχ. νγούτε̱ καὶ νγούτουνε̱.

νγουσ̈ουλόj (Σ) νγουσ̈ε̱λόj (Σ. budi) ρ. ἐνεργ. παρηγορῶ τινά· ἀντίθ. σ̈κουσ̈ε̱λόνj (budi) ι-ε σ̈κουσ̈ε̱λοῦεμ = ἀπαρηγόρητος. — νγουσ̈ουλόχ̈εμ, νγουσ̈ε̱λόχεμ (Σ. budi) παθ. — ἀντίθ. σ̈κουσ̈ε̱λόνεμ.

νγουσ̈ουλίμ-ι (Σ) καὶ νγουσ̈ε̱λίμ-ι (Σ. budi) = παρηγορία· πληθ. νγουσ̈ουλίμε̱τε̱.

νγουσ̈ουλούεσ-ι πληθ. νγουσ̈ουλούεσιτε̱ = παρηγορητής· καὶ νγουσ̈ουλιμτάρ-ι: ἀρσ. νγουσ̈ουλιμτάρε-jα θηλ.—πληθ. ἀρσ. τάρε̱τε̱ θηλ. τάρετε̱ καὶ νγουσ̈ε̱λιμτάρ-ι νγουσ̈ε̱λιμτάρε-jα = παρηγορητὴς - παρηγορήτρια.

(ι-ε) *νγουσ̈ουλούεσ̈ιμ*: (Σ) καὶ ι-ε νγουσ̈ε̱λούεσ̈ιμ καὶ ι-ε νγουσ̈ε̱λοῦσ̈ιμ καὶ ι-ε̱ νγουσ̈ε̱λοῦσιμ (συνῃρ.) = παρηγορημένος-η.

(ι-ε-τε̱) *νγούσ̈τε̱* ἐπίθ. = στενὸς-ή· ἴδ. ι-ε-τε̱ ανγούσ̈τε̱ ἀντίθ. ι-ε-τε̱ γjα̈νε̱.

νγούσ̈τε̱ ἐπίρ. στενῶς· ἴδ. ανγούσ̈τε̱. ἀντίθ. γjα̈νε̱ (γ), γjέρε̱ (τ).

νγουσ̈τόνj-όj ρ. ἐνεργ. = στενεύω· ἀντίθ. σ̈γjανόj (γ) σ̈γjερόνj (τ).

νγουσ̈τόνεμ-όχ̈εμ παθ. στενεύομαι· ἀντίθ. σ̈γjα̈νόχ̈εμ (γ) σ̈γjερόνεμ (τ).

νγουσ̈τίμ-ι πληθ. νγουσ̈τίμετε̱ (ἀφῃρ.) = ἴδ. ανγουσ̈τίμ-ι.

νγούτεμ (γ) παθ. τοῦ νγούσ-ούτ-ούτ (γ) = βιάζομαι.

νγουφάσ-άτ-άτ, νγουφάτεμ (Σ) = ἴδ. μbουφάσ-άτ-άτ — μbουφάτεμ.

νγρα̃νε̱ (γ) νγρε̱νε̱ (τ) μτχ. τοῦ ρ. χ̈α = ἐσθίω, τρώγω.

(ι-ε) *νγράτε̱-ι* (γ) γjόρε̱-ι-α (τ) = ἴδ. ι-ε μjέρε̱-ι-α.

νγράτσκε̱-α (Περμέτ.) [νγρέχ̈ ρ.] = ἴδ. bετίμε̱-α πληθ. νγράτσκατε̱ νγράτσ̈κε̱-α (Περμέτ.), γράτσκε̱-α πληθ. ατε̱.

νγρε̃-ε̃ν-ε̃ν καὶ τσ̈όj (Σ) = σηκόνω τι· ἀντίθ. ουνj, ουλj ρ. νγρε̃ κρύε = ἐπαναστατῶ· ἀόρ. νγρῖτα-ε-ι, μτχ. νγρίτε̱ καὶ νγρίτουνε̱ (γ) νγρίτουρε̱ (τ).

BKSH

νγρένεσ-ι ('Αργυρ.) ἀρσ. νγρενεσε-jα θηλ. = χάμεσε-ι, χάμεσε-jα.—πληθ. νγρενεσιτε ἀρσ.— νγρενεσετε θηλ.— χάμεσιτε ἀρσ. — χάμεσετε = ὁ ἀδηφάγος, πολυφάγος, κοιν. φαγᾶς.

νγρέχ, νγρέφ (γ) = στήνω, σταίνω ρ.— ἀντίθ. ὄκρέχ, ὄκρέφ (γ).

(ι-ε-τε) *νγρέχετε, νγρέφετε*=στημένος-η· ἀντίθ. ι-ε-τε ὄκρέχετε, ὄκρέφετε.

νγρέχετε, νγρέφετε ἐπίρ. ἀντίθ. ὄκρέχετε, ὄκρέφετε.

νγρίχεμ, νγρίφεμ παθ. τοῦ νγρέχ, νγρέφ· ἀντίθ. ὄκρῖχεμ, ὄκρῖφεμ.

νγρῖχεμ, τσόχεμ: παθ. τοῦ νγρε̃ = σηκόνομαι· ἀντίθ. ούνjεμ, ούλjεμ.— ου νγρε̃ = βάτε = σηκωθεὶς ὑπῆγεν. — νγρέου = σήκου. — ουνγρίτα πρεj γjοῦμιτ = ἐσηκώθην ἀπὸ τὸν ὕπνον — νγρῖχεμ νdε κεμbε = σηκόνομαι εἰς τὸ ποδάρι. — νγρέου τί κjε φλjε̃, ε τσόχου περ τε βdέκουνισ = ἔγειραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν (ψαλμός).

νγρῖj, νγρῖj (γ. τ.) ρ. οὐδ. = παγόνω· (ἐπὶ ὑγρῶν καὶ μετάλλων)· ἀντίθ. ὄκρῖj (γ) ὄκρῖj (τ). — νγρῖνι ούjετε ε ουbᾱ άκουλε· νγρῖνι βόjτε, τε λjύνετε, dύλετε. — νγρῖνι πλjούμbι, αργjᾶνdι, ᾶρι· [ἴδ. Ἑλλην. κρυόνω].

νγρῖτε (γ) νγρῖτε (τ) ἐπίρ. καὶ νγρίρε (τ) ἀντίθ. ὄκρῖτε (γ) ὄκρῖτε (τ).

(ι-ε-τε) *νγρῖτε* (γ) νγρῖτε (τ) ἐπίθ. = παγωμένος-η· ἀντίθ. ι-ε-τε ὄκρῖτε (γ) ὄκρῖτε (τ) καὶ ι-ε-τε νγρῖρε (τ).

νγρόχ, νγρόφ (γ) ρ. ἐνεργ. = θερμαίνω, ζεσταίνω· ἴδ. νdσε̃j = πυρόνω· ἀντίθ. φτόχ, φτόφ (γ).

νγρόχεμ, νγρόφεμ (γ) παθ. ζεσταίνομαι· ἴδ. νdσε̃χεμ (γ) = πυρόνομαι· ἀντίθ. φτόχεμ, φτόφεμ. — πούλjα νγρόχ βε̃τε· νγρόχεμ νdε ζjάρρ = θερμαίνομαι εἰς τὴν φωτιάν.

νγρόχετε, νγρόφετε: ἐπίρ. = θερμῶς· ἀντίθ. φτόχετε, φτόφετε.

(ι-ε-τε) *νγρόχετε, νγρόφετε*: ἐπίθ. = θερμὸς-ή, ζεστὸς-ή· ἀντίθ. ι-ε-τε φτόχετε, φτόφετε (γ).

νγρούστ-ι πληθ. νγρούστατε = ἴδ. γρούστ-ι.

νγρύκε ἐπίρ. [ν-γρύκε-α] ('Ελβασ.) χόπα ('Ελβασ), μbε χόπ (Τυραν.) = ἀγκαλιὰ ἐπίρ. — μάρρ. νγρύκε = μάρρ χόπα = μάρρ μbε χοπ = πέρνω ἀγκαλιά, πέρνω 'ς τὴν ἀγκαλιά μου. — ε μόρα νγρύκε ('Ελβασ.) = ε μόρα χόπα ('Ελβασ.) = ε μόρα μbε χοπ (Τυραν.) = τὸν ἐπῆρα εἰς τὰς ἀγκάλας. — μάρρ νγρύκε (budi - bogdan) = ἀγκαλιάζω, ἴδ. ρρόκ νdε κjάφετ.

νγρ̱ύσ-ύσ-ύσ ρ. ἐνεργ. = βραδυάζω τινά· ἀντίθ. γε̱δῖj. — Περε̱νdία νγρῦσι dίτε̱νε̱ = ὁ Θεὸς ἐβράδυασε τὴν ἡμέραν· ἀόρ. νγρῦσα-ε-ι μτχ. νγρύσε̱, νγρύσουνε̱ (γ) νγρύσυρε̱ (τ).

νγρ̱ύσεμ: ρ. οὐδ. = βραδυάζω. νγρύσετε̱ τριτοπροσ. = βραδυάζει = γίνεται ἑσπέρα. — ουνγρύσ = ουbᾱ νάτε̱ = ἐβράδυασεν = ἔγεινεν ἑσπέρα. ἀντίθ. γε̱δῖχ̆εμ. — έτσε̱ ὅπέjτ σε ουνγρύσ ε να ζοῦ νάτα μb' ούδε̱ = περιπάτει γρήγορα διότι ἐβράδυασε καὶ μᾶς ἔπιασεν ἡ νύκτα εἰς τὸν δρόμον. — jέμι νjέρσ γρύσεμι ε σ' γε̱δῖχ̆εμι.

(τε̱) *νγρ̱ύσουνε̱-ιτε̱,* (γ) τε̱ νγύσουρε̱-ιτε̱ (τ) καὶ τε̱ νγρύσμιτε̱ = ἡ βραδυά. — μος τε̱ γjέτε̱ τε̱ γρύσμιτε̱ = νὰ μὴ φθάσῃς νὰ βραδυάσῃς (ἀρά).

νγρ̱ύσε̱τε̱: ἐπίρ. = βραδέως.

νdαj (γ. τ. budi) πρόθεσις = παρά, πλησίον, ἄφερε̱ νdάj Ζότινε̱ (budi) = αφε̱ρε̱ Ζότιτ νdάj νάτε καὶ νdαj νάτε̱ (Περμέτ.) = ἄφε̱ρε̱ μbράμε̱jεσε̱· νdαj τε̱ γδῖτε̱, ἄφε̱ρε̱ σε̱ γε̱δῖμε̱σε̱ (γ)· νdαj Τε̱νε̱-Ζόνι (bogdan) = ἄφε̱ρε̱ Ζότιτ τ' ἀνε̱.

νdαj (τ) = ἴδ. dᾱj (γ) = διαιρῶ, χωρίζω.

νdάλj (γ), νdαλjόj (γ), dάλj, dαλjόj (τ) = ρ. ἐνεργ. = σταματῶ τινά· ρ. οὐδ. = ἐμποδίζω ἐμαυτόν. — νdάλjε καὶ dάλjε = στάσου. — νdάλjε ατύ = στάσου αὐτοῦ. — νdάλjεμ, νdαλjόχ̆εμ (γ)· dάλjεμ, dαλjόνεμ (τ) παθ.

νdᾶνdε̱τε̱ (γ) = ἴδε dᾶνdε̱τε̱ (γ) ἐπίρ. <πυκνῶς>.

(ι-ε-τε̱) *νdᾶνdε̱τε̱* = ἴδ. ι-ε-τε̱ dᾶνdε̱τε̱ (γ) ἐπίθ. <πυκνός>.

νdάρε̱ (Ὕδρα) ἐπίρ. = ἀπέναντι.

νdαῢτί (Ἔλbασ) (Βεράτ.) = ἴδ. ταῢτί.

νdᾶχ̆εμ (τ) παθ. τοῦ νdᾶj (τ) = ἴδ. dᾶχ̆εμ (γ).

νdε̱ = ἴδ. τε̱ = πρός.

νdε̱ (μετὰ αἰτιατ. ἑνικῆς) = ἐν, εἰς· σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ρρῖ νdε̱ ὅτε̱πῑ = κάθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ· 2) τὴν εἰς τόπον κίνησιν, βέτε νdε̱ στε̱πῑ = ὑπάγω εἰς τὴν οἰκίαν· 3) τὸ ἐντός, μέσα, ε βούρα νd'άρκετ = τὸ ἔθεσα εἰς τὸ κιβώτιον· 4) [συντ. μεθ' ὑποτακτ.] = ἐάν, ἄν· νdε̱ bέφῢα = ἐὰν κάμω, νdε̱ φόλjτῢα = ἐὰν ὁμιλήσω· νdε̱ κjόφτε̱ = ἐὰν εἶναι· νdε̱ πάστε̱ = ἐὰν ἔχῃ κ.τ.λ. — νdε̱ μος bε̱φῢα = ἐὰν μὴ κάμω· νdε̱ μὸς φόλjῢα = ἐὰν μὴ ὁμιλήσω κ.τ.λ. — ε νdε̱ μὸς = εἰδεμή. — νε̱ ε

BKSH

bε̱φσ̈α μίρε̱ πο vbε̱ μὸς (ἢ) ε vdε̱ μός, ατε̱χέρε̱ . . . . . = ἐὰν τὸ κατορθώσω καλῶς, εἰδεμή, τότε . . . . . — vdε̱ βε̱vd καὶ βέντ (γ) (μετὰ γεν.) = ἀντί· σημ. τὴν ἀνταλλαγὴν ἢ ἀντικατάστασιν· vdε̱ βέντ τ'οῦjιτ πῖντε βε̄vε̱ = ἀντὶ ὕδατος ἔπινεν οἶνον.

vdεεβόvε̱ (budi) = ἐπίρ. παστάj (τ) μbασανdάj (γ) = ἔπειτα.

vdε̱γjόj ρ. ἐνεργ: (μετὰ αἰτ.) = ἀκούω· 2) (μετὰ γεν.) = ὑπακούω· 3) vdε̱γjόvj (budi) = ἀκούω, ὑπακούω· β'. ἐννοῶ, κουπε̱τόvj ἴδ. dε̱γjόj, dιγjόj (τ). — vdιγjόj (γ).

vdε̱γjόχ̄εμ-όvεμ, vdιγjόχεμ-όvεμ (γ) παθ. = ἀκούομαι· 2) (budi) ἐννοοῦμαι, κουπε̱τόvεμ. — ἴδ. dε̱γjόvεμ, dιγjόvεμ (τ).

(ι ε) *vdε̱γjoύε̱σ̈ιμ - dε̱γjoῦσ̈ιμ* (συνηρ.), dιγjoῦεσ̈ιμ, dιγjoῦσ̈ιμ (γ) = εὐπειθής, ὑπήκοος καί: ι-ε dε̱γjουάρσ̈ιμ (τ) — ἀντίθετον ι-ε παdε̱γjoύεσ̈ιμ - παdε̱γjoῦσ̈ιμ = παvdιγjoύεσ̈ιμ - παvdιγjoῦσ̈ιμ· ι-ε παdε̱γjουάρσ̈ιμ (τ) παdιγjουάρσ̈ιμ (τ) = ἀπειθής.

(τε̱) *vdε̱γjoύεμ-ιτε̱* καὶ (τε̱) *vdε̱γjoῦμιτ* (συνηρ.) οὐδ. = ἡ ἀκοή· καὶ τε̱ vdιγjoύεμ-ιτε̱ καὶ τε̱ vdιγjoῦμιτ (συνηρ.) οὐδ. καὶ προσέτι τε̱ γjέγjουvε̱-ιτε̱ (γ) = ἴδ. τε̱ dε̱γjουάρε̱-τε̱ (τ), τε̱ dιγjουάρε̱τε̱ (τ).

vdέζε̱-α ('Ελβασ.) = ζῆλος, ζηλοτυπία (ἐπὶ καλοῦ). — ε κᾶμ vdέζε̱ = ε κᾶμ ζελjῖ (ατε̱ vjερῖ) = τὸν ζηλεύω, τὸν ζηλοτυπῶ. — με̱ κε̄ vdέζε̱ = με̱ κε̄ ζελjῖ = μὲ ζηλεύεις.

vdέζεμ (Σ) παθ. τοῦ vdέσ ρ. ἴδ. vdίζεμ (= ἀνάπτω, κυρίως καὶ μτφ.).

vdε̄j (γ) vdε̄j (τ), vdε̄ρ (τ)· ἴδ. vdε̄vj (γ), vdε̄vj (τ) = ἁπλόνω.

vdε̱ιέj-έχ̄εμ (γ. τ.) = ἴδ. vdε̱λjέj-έχ̄εμ (Τσ̈αμ.) μτχ. vdε̱λύεμ (γ) καὶ vdε̱jύμ (συνηρ.), vdε̱jύερε̱ (τ) = ἴδ vdε̱λjύερε̱ (τσ̈αμ) = συγχωρῶ.

vdε̱ιέχ̄εμ (γ. τ.) παθ. ἴδ. vdε̱λjέχεμ (τσ̈αμ) = συγχωροῦμαι.

vdε̱jέσε̱-α (γ. τ.) = ἴδ vdε̱λjέσε̱-α = συγχώρησις.

vdεκ (τ) = ἴδ τεκ (τ).

vdε̱λjέj (τσ̈αμ) ρ. ἐνεργ. συγχωρῶ ἀόρ. vdε̱λjέβα-ε-ου μετοχ. vdε̱λjύερε̱ παθ. vdε̱λjέχ̄εμ (τσ̈αμ).

vdε̱λjέσε̱-α (τσ̈αμ) = συγχώρησις, πάστε̱ vdε̱λjέσε̱ ! (ἐπὶ τεθνηκότων) = ὁ θεὸς συγχωρήσαι.—ἴδ. πάστε̱ dρίτε̱ (Σκόdρα) ἐπὶ θνητῶν.

vdε̱vε̱ (μετὰ αἰτ.) = ὑπό : τὸ ὑποκάτω ἢ τὸ ἐξαρτώμενον· vdέvε̱ δε̄τ = ὑπὸ γῆν· vdε̱v' ούρδε̱ρ τε̱ πάριτ = ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ.— vdέvε̱ πουσ̈τέτ = ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν.

νdε̄νj (γ) ἢ νdε̄j (γ), νdε̄νj ἢ νdεj (τ) νdε̣ρ (τ) = ρ. ἐνεργ. = ἁπλόνω.— νdε̄νj ρρόbατε̣ = ἁπλόνω τὰ ροῦχα. — μετοχ. νdε̄μ (γ) νdε̄ρε̣ (τ) ἀόρ. νdε̄να-ε-ι (γ) νdε̄ρα-ε-ι (τ).

νdε̄χεμ (γ) νdε̄χεμ (τ) = ἐξαπλόνομαι.

dένjούνε̣ (γ) νdένjουρε̣ (τ) μετοχ. τοῦ ρρῖ = κάθημαι· ἀόρ. νdένjα-ε-ι (γ. τ. budi-bogdan).

(τε̣) *νdένjουνε̣-ι-τε̣* (γ) τε̣ νdένjουρε̣-ιτε̣ (τ) οὐδ. = ἡ διαμονή, ἡ κατοικία· κοῦ ε κᾱ τε̣ νdε̣νjουριτε̣ ; = ποῦ ἔχει τὴν κατοικίαν ; ποῦ κατοικεῖ ;

νdέπε̣ρ: πρόθ. (μετ' αἰτ.) σημ. τὴν διά τινος τόπου διάβασιν: σ̈κόβα νdε̣πε̣ρ μάλjετ ε νdε̣πε̣ρ φούσ̈ατ = διέβην διὰ τῶν ὀρέων καὶ τῶν πεδιάδων. — σ̈κόβα πε̄νε̣, νdε̣περ βε̣ρε̣ν' ε γjυλjπέρε̣σε̣. — νdέπερ-μέσ (μετὰ γεν.) = διὰ μέσου, ἀνάμεσα: σ̈κόβα νdε̣περ μες τε̣ ουσ̈τε̣ρίσε̣ αρμίκjετ ε σ' με̣ πα νjερῑ = διέβην διὰ μέσου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ οὐδεὶς μὲ εἶδεν. — ε dεπε̣ρτόϊ πλjούμbι νdε̣περ μες τε̣ ζέμε̣ρσε̣ εδὲ ρᾱ παφρύμε̣ = τὸν διεπέρασεν ἡ σφαῖρα ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἔπεσεν ἄπνους. — κουσ̈ μούντ τε̣ σ̈κόνjε̣ νdε̣περ μεσ τε̣ ζjάρριτ ετε̣ μος dίγjετε̣; = νdε̣ρ [Λατ. inter] (πρόθ. μετ' αἰτ. πληθυντικῆς) = τὸ ἐν μέσῳ (εἴτε χρονικὸν εἴτε τοπικὸν) διάστημα: νdε̣ρ νjέρζιτ = εν τοῖς ἀνθρώποις, νdε̣ρ bούρρα ε νdε̣ρ γρᾱ = ἐν μέσῳ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

νdε̄ρ (τ) = ἴδ. νdε̄νj (τ) ρ. = ἁπλόνω.

νdε̄ρ (τ) ??? τε̄ρ (γ) ρ. ⟨ἴσως στεγνόνω, 'λιάζω⟩.

νdε̄ρ-νdε̄ρ-νdε̄ρ (budi) ρ. = ἴδ. νdερόνj ἀόρ. νdε̄ρα (budi) μτχ. νdέρουνε̣ (budi) = τιμῶ.

νdε̄ρεμ (budi) = ἴδ. νdερόχεμ-όνεμ· παθ. τοῦ προηγ.

νdε̣ργjέγjε̣jε-jα = [νdε̣ρ-γjέγjεμ] = συνείδησις. πληθ. νdε̣ργjέγjε̣jε-τε̣.

νdε̣ρdύμ (bogdan) = ἀμφιβολία = ᾱσ̈τε̣ νdε̣ νdε̣ρdύμ (bogdan) = ὑπάρχει ἀμφιβολία. — πα νdε̣ρdύμ (bogdan) = ἀναμφιβόλως.

(ι) *νdε̣ρdύσ̈ιμ-ι* ἀρσ. ε-νdε̣ρdύσ̈ιμε-jα θηλ. (bogdan) = ἀμφίβολος.

νdε̄ρ-ι ἢ *νdέρε̣-ι* (γ. τ. budi) νdε̄ρ-νdέρια (budi) πληθ. νdε̄ρετε̣ = τιμή, ὑπόληψις. 2) χάρις. — με νdερ τέjε = μὲ τὸ συμπάθειο (κοιν.) — κjόφσ̈ με νdερ = εἴθε νὰ σὲ τιμῶσιν. — να bέρι σ̈ούμε̣ νdε̄ρ = μᾶς ἐτίμησε πολύ. — σ' κᾱ νdε̄ρ = δὲν ἔχει ὑπόληψιν. — ι άπ νdε̄ρινε̣ ν' dόρε̣ = τὸν ἀτιμάζω. — με̣ bέρι νjε̣ νdέρε̣ = μοῦ ἔκαμε μίαν χάριν.

— jα dῑ πε̱ρ vdeρ = τοῦ τὸ γνωρίζω διὰ χάριν, τὸν εὐγνωμονῶ.— σ' jα dῑ πε̱ρ vde̱ρ = δὲν τοῦ τὸ γνωρίζω διὰ χάριν, ἀγνωμονῶ.

vde̱ρέκj (γ. τ. budi-bogdan) ρ. ἐνερ. = διορθόνω, κοιν. ἰσιάζω. 2) συμβιβάζω τινά, 3) στολίζω τινά, 4) vdρέκj κάλjινε̱ = εὐνουχίζω τὸν ἵππον.

vdρέκjεμ: παθ. διορθόνομαι, κοιν. ἰσιάζομαι 2) συμβιβάζομαι, 3) στολίζομαι. — ου vdρέκjα με ατε̱ vjερῑ = ἐσυμβιβάσθην μὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

vde̱ρζέχ̄εμ: συνουσιάζομαι (ἐπὶ προβάτων).—δέντε̱ vde̱ρζέχ̄ενε̱, πὸ κjε̄τε̱, κjέντε̱, μάτσ̈ετε̱, ούjκjτε̱ κ.τ.λ. vdίκjενε̱, σ̈τε̄ζε̱τε̱ σ̈κέλjενε̱, πέσ̈κjιτε̱ ρρίχ̄ενε̱, πέλjατε̱ χ̄ίκjενε̱. — μbε̱ σὲ ε κε̄ χ̄ιέκjουρε̱ πέλjε̱νε̱; (do με θένε̱ πε̱ρ μάσ α πε̱ρ μούσ̈κε̱).

vde̱ρζῑχ̄εμ: ἴδ. μbε̱ρζῑχ̄εμ.

vde̱ρκᾱμπ (bogdan) ρ. ἐνερ. = μαρρ vdε̱πε̱ρ κέμbε̱ = καταδυναστεύω.

vde̱ρκᾱμbεμ (bogdan) = καταδυναστεύομαι. = μέρρεμ vdέπε̱ρ κέμbε̱.

(ι-ε) *vde̱ρκᾱμbουνε̱* (bogdan) = καταδυναστευμένος.

vdερκρέχ̄εμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = ἴδ. σ̈καλόj (γ) ρ. οὐδ.

vde̱ρλjίκj-ίκj-ίκj (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ. = νγατε̱ρόj φίjετ' ε πελjχ̄ούρε̱σε̱. — ἀόρ. vde̱ρλίκjα, μτχ. vde̱ρλjίκjε̱ καὶ vde̱ρλjίκjουνε̱.

vde̱ρλjίκjεμ παθ. [ἴδ. λjικjετ' ε κρᾱχ̄ανιτ πελjχ̄ούρε̱σε̱].

vde̱ρμbλjύσ-ύτ-ύτ (γ) ρ. ἐνερ. = φε̱ρκόj σι bερbε̄ρι, do με θᾶνε̱ τουε σ̈τύπουνε̱ με dόρε̱, τουε ρρόκουνε̱ με dόρε̱, τουε σ̈κέλjουνε̱ με dόρε̱. vde̱ρμbλjύτεμ παθ. τοῦ προηγ.

vde̱ρμένdεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = bίε vde̱ρ μέντ, συνέρχομαι.

vde̱ρμές (τ) = ἴδ. vde̱ρμjέτ (γ).

vde̱ρμjέτ (γ) πρόθεσις. σημ. τὸ μεταξύ, ἢ ἐν τῷ μέσῳ κείμενον.— vde̱ρμjέτ jουσ̈ γjένdετε̱ vjε̱ vjερῑ ι κέκj = μεταξὺ ὑμῶν ὑπάρχει κακός τις.

vde̱ρμjέτε̱σ-ι vde̱ρμjέτε̱σε jα θηλ. πληθ. vde̱ρμjέτε̱σιτε̱ ἀρσ.— vde̱ρμjέτε̱τετε̱ θηλ. = μεσίτης, μεσίτρια.

(ι-ε) *vde̱ρμjέτσ̈ιμ* (ἢ) ι-ε-vde̱ρμjέτσ̈εμ (Σ) = ἴδ. ι-ε-μέσε̱μ.

vdερόνj-όj: ρ. ἐνερ. = τιμῶ.— vdερόνεμ-όχ̄εμ = τιμῶμαι.

vdε̄ρς: εἰς τὰς φράσεις: φάλjεμι vdε̄ρς (= εὐχαριστοῦμέν σοι) = εὐχαριστῶ.— ι φάλjεμ vdε̄ρς Ζότιτ = εὐχαριστῶ τὸν Θεόν.— τε̱ φάλjεμ

BKSH

νdε̄ρς πε̱ρτε̱ μίρε̱νε̱ κjε̱ με̱ bέρε (κjι με̱ bᾶνε (γ)) = σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὸ καλὸν ὅπου μοῦ ἔκαμες· ὀρθότερον εἰπεῖν· φάλjεμι νdε̄ρε̱σε̱ Ζότιτ. ὁ budi σχηματίζει τὴν γενικὴν τοῦ νdέρε̱-να γεν νdε̄ρσε̱ ἀντὶ νdέρε̱σε̱ = τῆς τιμῆς.

νdε̱ρσέj (Ἔλβασ,) ρ. ἐνεργ. κοινῶς = ἀναγκάζω, (παρακινῶ) τὸν σκύλον.

νdε̱ρσόj (Κροῦjα), νγε̱ρτσόj (Σ) [νdε̱ρ-σῦ-νι (γ) ἢ σῦ-ρι (τ)] ἀναγκάζω τὸν σκύλον ἐπάνω του· νdε̱ρσέj κjέντε̱.

(ι-ε) *νdε̄ρσ̈ιμ* καὶ (ι-ε) *νdέρσ̈εμ* (γ. τ.) = τίμιος-α ἔντιμος· ννdε̱ρρόνj-όj : ρ. ἐνερ. = ἀλλάτω, μεταλλάτω, μεταβάλλω, ἀνταλλάσσω. — φράσις : νdε̱ρρόϊ jέτε̱νε̱ = ἀπεβίωσεν· ἴδ. κε̱μbένj.

νdε̱ρρόνεμ-όχ̈εμ : παθ. καὶ οὐδ. = ἀλάττομαι, μεταβάλλομαι 2) ἀλλάττω τὴν ἐνδυμασίαν· νdε̱ρρόχ̈εμ = νdε̱ρρόj ρρόbατε̱, κε̱μίσ̈ε̱νε̱, τε̱ λjίντατε̱ κ.τ.λ. ἴδ. κε̱μbένεμ-έχ̈εμ.

νdε̱ρτόj-όχ̈εμ = ἴδ. dε̱ρτόj-όνεμ (τ) νdρετόj όχ̈εμ (Σ).

νdε̱ρτέσε̱-α : πληθ. νdε̱ρτέσατε̱ = κτίριον, κτίσις, κτίσμα.

νdεσ ρ. ἐνεργ. = ἴδ. δέσ. ἀόρ. νdέζα, μετοχ. νdέζε̱ καὶ νdέζουνε̱ (γ) νdέζουρε̱ (τ). — νdέσα με νjε̱ρῖ τε̱ λjικ (τ) = κοινῶς ἔντεσα μὲ ἕνα κακὸν ἄνθρωπον· (Τουρκ. ογραdίσ ρ.)

νdεσ̈ ἐπιρ (Σ) ι ρὰ μbε̱ κράχ̈α, α ι ρὰ μbε̱ bε̱ρρούλj τε̱ κράχ̈ουτ.

νdέσ̈α μίρε̱ : φράσις (Μαλjε̱σία ε Σκόdρε̱σε̱) [ἀντὶ νdιέφζ̈α μίρε̱, κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈ καὶ τροπῇ τοῦ ιε εἰς ε, καθὼς διέτε̱ καὶ δε̄τε̱ (Σ), ρριέσ̈τε̱-α καὶ ρρέσ̈τε̱-α (Σ) ρριέδε̱-α καὶ ρρε̄δε̱-α (= ῥεῦμα) κ.τ.λ. συνήθως κατὰ Σκοδριάνοις] Μαλjε̱σόρε̱τε̱ ε Σκόdρε̱σε̱ κουρ πίκjενε̱ μb' ούδε̱ ι θόνε̱ νjᾶνι τιέτριτ, Νdέσ̈α μίρε̱! Μίρε̱ σε ου πόκjε̱μ (ἀπόκρισις) δηλ. εἴθε νὰ ἀκροασθῶ καλῶς περὶ ὑμῶν.

νdεσ̈κόj (bogdan) ἢ νdε̱σ̈κόj (bogdan) ρ. ἐνεργ. = ἐπιπλήττω· καὶ νdισ̈κόνj (budi) ἐπιπλήττω, τιμωρῶ, castigare, τὸ παθ. νdεσ̈κόχ̈εμ ἢ νdε̱σ̈κόχ̈εμ (bogdan), νdισ̈κόνεμ (budi).

νdε̄χ̈εμ (γ) νdε̄χ̈εμ (τ) παθ. τοῦ νdε̄j ἢ νdε̄j (γ) νdε̄j ἢ νdε̄j (τ).

νdιβε̱νέσε̱-α (bogdan) = χρησμὸς πληθ. νdιβε̱νέσατε̱.

νdιγjόj-όχ̈εμ ἴδ. νdε̱γjόj-όχ̈εμ.

(ι-ε) *νdίγjουεσ̈ιμ* (γ) καὶ ι-ε-νdιγjοῦσ̈ιμ = ἴδ. ι-ε-νdε̱γjούεσ̈ιμ (γ).

(τε̱) *νdιγjούεμιτε̱* καὶ τε̱ νdιγjοῦμιτε̱ = ἴδ. τε̱ νdε̱γjούεμιτε̱ (γ).

νdίεj ἢ *νdιέj :* ρ. ἐνερ. καὶ νdij (συνηρ.) = αἰσθάνομαί τι, ἀκροῶμαι,

ἀκούω. — τε̱ νdίεφσ̈α ζᾶν' ε μίρε̱ = εἴθε νὰ ἀκούσω καλὴν φήμην περὶ σοῦ. — τε̱ νdιέφσ̈α τε̱ μίρε̱νε̱ = εἴθε νὰ ἀκούσω τὸ καλόν σου. φράσις: σί κᾶ νdιέ (Σ) [νdιέμ]; = σί κᾶ γε̱δῖμ (γ), σί κᾶ γε̱δῖρε̱ (τ) (ἐπὶ ἀρρώστων). — εἰς τὰς φράσεις: μος νdιέφσ̈ τα bένjτσ̈! = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ τὸ κάμῃς. — μὸς νdιέφσ̈ τα χ̄ασ̈ε̱ = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ τὸ φάγῃς. — μὸς νdιέφσ̈ τε̱ μαρτόνεσ̈ = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ νυμφευθῇς! ἀόρ. νdιέβα-ε-ου, μτχ. νdιέμ (γ) καὶ νdῖμ (συνηρ. γ) νdιέρε̱ (τ).

νdιέκε̱σ-ι νdιέκε̱σε-jα πληθ. σιτε̱, σετε̱ = διώκτης.

νdίελ ἢ *νdιέλ* (γ. τ) νdῖλ (συνηρ.) = θε̱ρρέσ πούλjατε̱, ρόσατε̱, πάτατε̱.

νdιέρε̱, *νdιέρι* (budi) = ἴδ. γjέρ. — νdιέρε̱ νd' άνε̱ (budi) = ὁλοτελῶς.

νdιέρσεμ (Σ) = ἴδ. dιέρσεμ (Σ).

νdίζεμ: παθ. τοῦ νdέσ ρ. ἴδ. δίζεμ καὶ νdέζεμ (Σ).

(ι-ε-τε̱) *νdιέτε̱*: ('Αργυρ. Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε-τε̱ νdῦτε̱ (γ). — με̱ βιέν τε̱ νdιέτε̱ = με̱ βιέν τε̱ νdῦτε̱ = σικχαίνομαι.

νdίκjεμ: παθ. = διώκομαι, 2) βατεύομαι (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν ζῴων) μάτσ̈ετε̱, κjέντε̱ ούjκjτε̱ κ.τ.λ. νdίκjενε̱.

νdικού (Περμέτ.) = ἴδ. dικού (γ).

νdικούσ̈ (Περμέτ.) = ἴδ. dικούσ̈ (γ).

νdίμε̱ζε̱-α: ὑποκ. τοῦ νdίμε̱-α (budi) πληθ. νdίμε̱ζατε̱.

νdιμόνj (budi) νdιμόj (Σκόδρα-bogdan) = ἴδ. ρ. νdίχ̄.

νdιμε̱τούερ-ι (budi) = ἴδ. νdίχ̄με̱σ-ι (τ) πληθ. νdιμε̱τόρε̱τε̱.

νdιμε̱τόρε-jα (budi) = ἴδ. νdίχ̄με̱σε-jα (τ) πληθ. νdιμε̱τόρετε̱.

νdισ̈κόνj (budi) ἴδ. νdε̱σ̈κόj (bogdan).

νdισ̈κόνεμ (budi) παθ. = ἴδ. νdεσ̈κόχ̄εμ (bogdan).

νdισ̈κjῖ-α (budi) πληθ. νdισ̈κjῖτε̱ = ἐπίπληξις.

νdίτ-ι (ἴσως ἐσφαλμένως ἀντὶ νdσίτ-ι (τ)) πληθ. νdίτε̱τε̱ ??? ἴδ. νdσίτ.

νdίφ (γ) = ἴδ. νdίχ̄ (τ) ρ.

νdίφμε̱-α (γ) = ἴδ. νdίχ̄με̱-α (τ) πληθ. νdίφματε̱.

νdίφμε̱σ-ι νdίφμε̱σε-jα πληθ. νdίφμε̱σιτε̱ ἀρσ., νdίφμε̱σετε̱ θηλ. = ἴδ. νdίχ̄με̱σ-ι (τ) νdίχ̄με̱σε-jα (τ) θηλ. καὶ νdιφμε̱τᾶρ-ι, νdιφμε̱τάρε-jα (γ) = ἴδ. νdιχ̄με̱τᾶρ-ι-τάρε-jα πληθ. ἀρσ. νdιφμε̱τάρε̱τε̱, νdιφμε̱τάρετε̱ θηλ.

νdίχ̄ (τ), νdίφ (γ) νdιμόj (Σ. bogdan) καὶ νdιμόνj (budi) ῥῆμα ἐνερ. = βοηθῶ. — τὸ παθ. λείπει.

BKSH

νdῖχεμ: παθ. = αἰσθάνομαι ὑπ' ἄλλων, ἀκροάζομαι ὑπ' ἄλλων.

νdίχμε̱-α (τ. bogdan), νdίφμε̱-α (γ. bogdan), νdίμε̱-α (budi) = βοήθεια.— πληθ. νdίχματε̱, νdίφματε̱, νdίματε̱.

νdίχμε̱σ-ι, νdίχμε̱σε-jα θηλ. = βοηθός. πληθ. λείπει.

νdίφμε̱σ-ι (γ) ἀρσ. νdίφμε̱σε-jα θηλ. πληθ. νdίφμε̱σιτε̱-σετε̱ θηλ.

νdίχμε̱τᾶρ-ι, νdιχμε̱τάρε-jα (τ) νdιφμε̱τάρ-ι νdιφμε̱τάρε-jα. καὶ

νdιμε̱τούερ-όρι (budi) ἀρσ. νdιμε̱τόρε-jα θηλ. πληθ. νdιμε̱τόρε̱τε̱ ἀρσ. νdιμε̱τόρετε̱ θηλ.

νdo-νdo (γ. τ. budi) = πρόθεσις ἤ-ἤ — εἴτε-εἴτε.— νdo σ̈ούμε̱, νdo πάκ = εἴτε πολὺ εἴτε ὀλίγον.— ἴδ. α-α.

νdόδεμ (γ. τ. budi) ρ. οὐδ. = τυγχάνω, κοινῶς λαχαίνω, παρευρίσκομαι, εὑρίσκομαι κατὰ τύχην.— νdόδεμ ατύ = τυχαίνω, λαχαίνω αὐτοῦ.— νουκ' ουνdόθ ατύ = δὲν ἔτυχε (νὰ εἶναι) αὐτοῦ.— σ' να νdόδετε̱ κε̱jὸ γjε̱̄ = δὲν μᾶς εὑρίσκεται αὐτό.— κουσ̈ ουνdόθ ατύ κουρ γjάου κε̱jὸ πούνε̱; = τίς ἔτυχεν αὐτοῦ ὅτε συνέβη τοῦτο; ἀόρ. ουνdόθσ̈ ἤ ουνdόθτσ̈, μτχ. νdόδε̱, νdόδουνε̱ (γ) νdόδουρε̱ (τ).

νdόνε̱σε ἢ *νdονε̱σέ*: ἐπιρ. (γ. τ. budi-bogdan) = καίτοι, μολονότι, ἀγκαλά· νdόνε̱ (bogdan), νdοπσὲ (Καϐ.) = με γjίθε̱ κjε̱ (Βεράτ.).

νdονjᾶ (γ) ἀρσ. καὶ νdονjῑ̃ θηλ. (γ) = κανένας κοινῶς καμμία.— νdονjέ ἀρσ. (τ) νdονjε̄̃ θηλ. (τ) ᾶσ̈τε̱ νdονjῑ̃ γρούε ατύ = εἶναι καμμία γυναῖκα αὐτοῦ; νdονjᾶ̄ (γ) ἢ σι νdονjά = νdονjὰ (τ) ἢ σι νdονjά = σχεδόν, κάπου (ἐπάνω κάτω) ἕως.— έρθνε̱ νdονjά διέτε̱ βέτα ἢ έρθνε̱ σι νdονjᾶ διέτε̱ βέτα = ἦλθον κάπου δέκα ψυχαῖς (ὀνοματαῖοι) ἐπάνω κάτω.— χ̃ένγρα νdόνjα διέτε̱ κόκjε φίκj = ἔφαγα ἕως δέκα σῦκα.

νdονjᾶνι (γ) ἀρσ. = κανένας ἐξ αὐτῶν. ἀντιθ. ασνdονjᾶνι (γ).

νdονjάνα (γ) θηλ. = καμμία ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdονjᾶνα (γ).

νdονjέρι (τ) ἀρσ. = κανένας ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdονjέρι (τ).

νdονjέρα (τ) θηλ. = καμμία ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdονjέρα (τ)· έρδι νdονjᾶνι = ἦλθεν κανένας ἐξ αὐτῶν; έρδι νdονjᾶνα = ἦλθε καμμία ἐξ αὐτῶν; (ἀπόκρισις) ασνdονjᾶνι σ' κᾶ άρδουνε̱ = οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἦλθεν.

νdόρε̱ [νε̱-dόρε̱-α ἢ νdε̱ dόρε̱ = ἐν χειρί, ἐν τῇ χειρί] προθ. (συντασ. μετὰ γεν.) = πλησίον, εἰς τὰς χεῖρας. — bίε νdόρε̱ = παραδίδομαι. — νουκε̱ bίε νdόρε̱ = δὲν παραδίδομαι. — με̱ ρα νdόρε̱ νjῑ̃ γjᾶ̄ σένd. — μὲ ἔπεσεν εἰς τὸ χέρι ἕνα πρᾶγμα. — νdόρε μέjε, τέjε, ατῑ, νεσ̈,

jούσ̈, ατύνε. — σ' bίε vdόρε̱ ι γjᾰλε̱ = δὲν παραδίδεται ζωντανός· τα κᾱμ λjᾱ̃νε̱ vdόρε̱ τέjε = τὸ ἀφίνω εἰς τὴν διάθεσίν σου, εἰς τὴν προαίρεσίν σου, εἰς τὴν προστασίαν σου. — ᾱ̃στε̱ vdόρε̱ Ζōτιτ = εἶνε ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ.

vdόρε̱jε-ja (γ) = σύστασις, παρακαταθήκη, πληθ. vdόρε̱jετε̱. — με vdό-ρε̱jε = μὲ σύστασιν· με bέσε̱ (γ. τ.) = μὲ ἀσφάλειαν.

vdoρε̱vζόvj-όj = ρ. ἐνεργ. συσταίνω τινά.

vdoρε̱vζόvεμ-όχ̱εμ : παθ. = συσταίνομαι.

vdόσ̈τα (bogdan) = ἴσως.

vdούκ ρ. ἐνεργ. = μαδάω, κοινῶς μαδῶ [συγκρ. Ἑλλην. δάκ-ν-ω].

vdoῦκεμ παθ. ἀόρ. ουνdούκα ουνdούκε̱̄-ι, μετοχ. vdούκε̱ καὶ vdούκουνε̱ (γ) vdούκουρε̱ (τ).

vdoῦρε̱σ̈ (Κροῦjα) (ἐκ τοῦ dόρε̱-α = χεὶρ πληθ. doῦερ καὶ doῦρ (συνηρ.) ἀφαιρ. dούερσ̈ καὶ doυρσ̈ (συνηρ.) καὶ προσλήψει τοῦ εὐφων. ν ἔγεινε vdούερσ̈ εἰς τὴν φράσιν γjίθε̱ vdoῦρε̱σ̈ (Κροῦjα) = γjίθε̱ τσ̈' φάρασ̈ = παντοειδεῖς.

vdόχ̱ (τ). ρ. = vdῡ̃j (γ) τε̱ vdόχ̱ετε̱ = ἴδ. τε̱ vdῡ̃τε̱ (γ).

vdρά́κ : ρ. ἐνεργ. = μαγαρίζω. — ἴδ. ρ. διέσ ἀόρ. vdράγα-ε·ι μετοχ. vdράγε̱ vdράγουνε̱ (γ) vdράγουρε̱ (τ).

vdρᾱγεμ : ρ. παθ. καὶ οὐδ. μαγαρίζομαι = ἴδ. δῖτεμ.

vdρατά (budi) = vdε̱ρ ατά = ἐν αὐτοῖς vdρατὸ (budi) = vdε̱ρ ατό = ἐν αὐταῖς.

vdρέκj-εμ = ἴδ. vdε̱ρέκj-εμ.

vdρέκjε̱σ-ι ἀρσ. vdρέκjε̱σε̱-jα θηλ. = αὐ, αjό κjε̱ vdρέκj πληθ. vdρέ-κjε̱σιτε̱ ἀρσ. vdρέκjε̱σετε̱ θηλ.

vdρέjτε̱ (Σ) ἐπιρ. = ἴδ. dρέjτε̱ ἐπιρ.

(ι-ε-τε̱) *vdρέjτε̱* = ἴδ. (ι-ε-τε̱) dρέjτε̱ ἐπιθ.

vdρετόj-όχ̱εμ (Σ) = ἴδ. dρετόj-όχ̱εμ = ε bε̱vj τε̱ dρέjτε̱.

vdρετόj (Τυραν.) ρ. ἐνερ. = ἰσιάζω (Τουρκ. oujdίσ ρ. (oujμάκ)).

vdρεjτόχ̱εμ : παθ. = ἰσάζομαι (Τουρκ. oujdίσεμ) vdρετόj-όχ̱εμ (Σ) = ἴδ. vdε̱ρτόj-όχ̱εμ (γ).

vdρίκουλε̱-α πληθ. dρίκουλα-τε̱ (γ. τ.) = ἡ ἀνάδοχος καὶ ἡ στεφανό-νουσα γυνή· ἴδ. κούμτε̱ρ-ι ἀρσ.

vdρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνεργ. = vdρίτ-ίτ-ιτ (τ) dριτόj (Ἀργυρ.) ἀόρ. vdρίτα,

BKSH

μετοχ. νdρ̣ίτε̱, νdρίτουνε̱ νdρίτουρ̣ε̱ (τ) = φωτίζω, φέγγω, λάμπω.

νdρίτεμ (γ. τ.) νdριτόνεμ, dρίτεμ (Ἀργυρ̣.) = φωτίζομαι.

νdριτσ̈όj (γ), σ̈ενdρίσ-ίτ-ίτ (Σ) = φωτίζω, φέγγω, λάμπω, ἐκβάλλω φῶς· (δυνατώτερον τοῦ νdρισ-ίτ-ίτ)—παθ. νdριτσ̈όχ̑εμ (γ) σ̈ενdρ̄ιτεμ (Σ), ἀόρ. σ̈ε̱νdρίτα, μτχ. σ̈ε̱νdρίτε̱, σ̈ε̱νdρίτουνε̱.—νdρ̣ιτσ̈ίμ-ι = λάμψις πληθ. νdριτσ̈ίμετε̱.

(ι ε) *νdρίτσ̈ιμ* (γ. τ.) = λαμπρὸς-ά, φωτεινὸς-ή.

(ι-ε) *νdριτσ̈ούεσ̈ιμ* (γ) ι-ε νdριτσ̈οῦσ̈ιμ (συνηρ.) ἐπίθ. = λαμπρὸς-ά.

νdρούανj: (Περμέτ.) = ἴδ. dρούκνj (τ) = ⟨διστάζω, συστέλλομαι⟩.

νdρύδεμ: παθ. = στραμπουλίζομαι, σταγγαλίζομαι, πλαταρ̣όνομαι· 2) συνθλίβομαι. — ουνdρύθ φόσ̈νjα = ⟨στραγγαλίσθηκε τὸ βρέφος⟩.

(ι-ε-τε̱) *νdρύδουνε̱, νdρύδουρε̱* (Χειμάρα). — πε̱ρdρέδουρε̱ (Περμέτ.)· μτχ. τοῦ νdρύθ = τὸ νευροκαβαλίκευμα, στραμπούλημα.

νdρύθ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. κοιν. = στραμπουλίζω, στραγγαλίζω, πλαταρόνω. — νdρύδα dόρε̱νε̱, κε̱μbε̱νε̱ = ε νdσόρα βένdιτ· 2) συνθλίβω, σ̈τύπ με γίσ̈τα τούκε μbε̱σ̈ούκαρ̣ε̱.

νdρῡνj (γ) [dρῡ-νι], νdρ̣ῡj : ρ̣. ἐνεργ. = κλειδόνω· ἀντίθ. τσ̈ελj ρ. ἀόρ. νdρ̣ῡνα-ε-ι, μτχ. νdρ̣ῡμ (ἴδ. μbύλ ρ. = σφαλλῶ, κλείω).

νdρῡκjεμ = ἴδ. σ̈τρύκjεμ.

νdρῡμε̱σ-ι: ἀρσ. — νdρύμε̱σε-jα θηλ. (γ) = αὐ, αjό κjε̱ νdρ̣ῡν. — πληθ. νdρύμε̱σιτε̱ ἀρσ. — νdρ̣ύμε̱σετε̱ θηλ.

νdρῡνε̱σ-ι (γ) ἀρσ. νdρύνε̱σε-jα θηλ. = ὑποκριτής, κρυφός· πληθ. νdρύνε̱σιτε̱ ἀρσ. — νdρύνε̱σετε̱ θηλ.

νdρύσ: (τ) ??? ἴδ. σ̈τρ̣ύθ, κουλόj.

νdρύσ̈ε (γ) νdρύσεj (Σ. budi-bogdan) = ἄλλως, διαφορετικά. — ἴδ. τιέτραζι ἐπίρ̣.

νdρύσ̈κ ρ̣. ἐνεργ. = σκουριάζω τι (ἐπὶ μετάλλων).

νdρύσ̈κεμ ρ. παθ. καὶ οὐδ. = σκουριάζομαι.

νdρύσ̈κουλε̱-α = νjι λjούνγε̱ κjι dέλj νdε̱ θούνdρ̣ε̱τ -ε̱ κε̱μbε̱βετ. — πληθ. νdρύσ̈κουλατε̱.

νdρῡχ̑εμ (γ) παθ. = κλειδόνομαι (ἴδ. μbῡλεμ) ἀντίθ. τσ̈ῑλjεμ.

νdσᾶρ-ι (Ἐλβασ.) (Βεράτ.) πληθ. νdσάρε̱τε̱ = ἴδ. βολjέ-jα, βουτῖ-νι.

νdσᾶ-ε̄-ε̄ (γ) νdσε̄-ε̄-ε̄ (τ) ρ. = χωρῶ· ἀόρ. νdσούνα-ε-ι καὶ νdσούρα-ε-ι (τ) μτχ. νdσᾶνε̱ (γ) νdσε̱ρε̱ (τ). — σ̈ενίκου νdσε̄ 100 όκε̱ γρούνε̱ = χωρεῖ.

BKSH

— νούκε̣ με̣ νdσε̃ βένdι = δὲν μὲ χωρεῖ ὁ τόπος. με̣-τε̣-ε-νdσε̃ (ἢ νdσε̣) (τ) = μὲ-σὲ-τὸν χωρεῖ κ.τ.λ.

νdσᾶνε̣ (γ. Ἐλϐ. bogdan) [ἀντὶ ζᾶνε̣ μτχ. τοῦ ζᾶ = πιάνω καὶ προσλήψει τοῦ εὐφωνικοῦ ν, μετεϐλήθη τὸ τ εἰς d καὶ ἔγεινε νdσᾶνε̣ καθὼς ι ζῖ-ου, νdσῖj = μαυρίζω κ.τ.λ.]. = πιασμένος, ἀπησχολημένος. — ἀντίθ. ι-ε νγε̃σ̈ιμ· jαμ νdσᾶνε̣ (γ) = εἶμαι πιασμένος, ἀπησχολημένος.

νdσε̃j (γ) νdσε̃j (τ) ρ. ἐνεργ. = πυρόνω, 2) ἐρεθίζω· ἀόρ. νdσε̃να-ε-ι (γ) μτχ. νdσε̃μ (γ) [ν-ζε-ω] [ζε-στός].

νdσε̃τε̣ (γ), νdσε̃τε̣ (τ), νdσε̃χ̃ε̣τε̣ (Τυραν.) ἐπίρ. = ζεστῶς (περισσότερον ἀπὸ τὸ νγρόχ̃ε̣τε̣).

(ι-ε-τε̣) *νdσε̃τε̣* (γ) νdσε̣τε̣ (τ) νdσέχ̃ε̣τε̣ (Τυραν.) = ζεστὸς-ὴ-όν.

νdσε̃χ̃εμ (γ) νdσε̣χ̃εμ (τ)· παθ. πυρόνομαι· 2) ἐρεθίζομαι.

νdσε̃j (γ) νdσῖj (τ) ρ. ἐνεργ. = μαυρίζω, ἀντίθ. σbάρθ = λευκαίνω. — ἀόρ. νdσῖνα-ε-ι (γ), μτχ. νdσῖμ (γ) νdσίρε̣ (τ).

νdσιερ̣ καὶ *νdσίρ̣* (συνηρ.) = ἐκϐάλλω, ἐξάγω· τσ̈' νdσίερ̣ κυ βε̣ντ; = τί ἐξάγει αὐτὸς ὁ τόπος; ἀόρ. νdσόρα-ε-ι, μτχ. νdσιέρ̣ρ̣ε̣. — νdσόρα dόρ̣ε̣νε̣, κε̣μbε̣νε̣ β̣ε̣νdιτ = ἴδ. νdρύθ-δεμ. — νdσίερ̣ κε̣νκε̣ = στιχουργῶ. — νdσίερ̣ jάσ̈τε̣ = ἐκϐάλλω. — νdσίερ̣ μbε̣ κρύε = κοιν. τὸ βγάζω πέρα (εἰς τὸ κεφάλι). — νούκ' ε νdσίερ̣ μbε̣ κρύε = δὲν τὸ βγάζω πέρα. — νdσίερ̣ σ̈πάτε̣νε̣ μιέλιτ (bogdan) = ξεσπαθόνω — ἀντίθ. σ̈τίε.

νdσίρ̣εμ = παθ. τοῦ προηγ.

νdσιέρ̣ρ̣ε̣σ-ι ἀρσ. νdσιέρ̣ρ̣ε̣σε-jα θηλ. πληθ. — ρρεσιτε̣ ἀρσ. — ρ̣ρ̣ε̣σετε̣ θηλ. = αὐ, αjό κjε̣ νdσίερ̣.

νdσίτ-ι (τ) πληθ. νdσίτε-τε̣ ? ? ?

νdσίτ (budi) = ἴδ. νdσιτόj ρ. ἐνεργ. = σπεύδω.

νdσίτεμ (budi) = ἴδ. νdσιτόχ̃εμ παθ. νdσίτουνε̣ (budi) μετοχ. τοῦ νdσίτ· ἀόρ. νdσίτα-ε-ι (budi).

νdσιτόj-όνj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = ἐκϐιάζω τινά, παρακινῶ τινά· 2) ρ. οὐδ. = τρέχω μὲ βίαν. — ἀντίθ. σῖελ ρ. νdσιτόνεμ-όχ̃εμ παθ. ἀντίθ. σῖλεμ ρ.

νdσιτίμ-ι = ἐκϐίασις, παρακίνησις· 2) τὸ τρέχειν βιαστικά. — πληθ. νdσιτίμετε̣.

BkSH

νdσῖχεμ (γ) νdσῖχεμ (τ) = μαυρίζομαι· ἀντίθ. σbάρδεμ φράσις: τ'ουνdσίφτε̱ φάκjεjα! = αἰσχύνη εἰς σέ!

νdύ (γ) νdύj (γ) νdύτσ̈ (γ) = ἴδ. γjέρ· νdὺ μbε̱ κε̱τε̱ dίτε̱ = μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕως ταύτην τὴν ἡμέραν.

νdύκεμ (τ) ρ. = ὡριμάζω. — πίκjεμ νdε̱ρ βέτε̱χε. — dάρδατ' ε βάδεζατε̱ νdύκενε̱ = πίκjενε̱ νdε̱ρ βέτε̱χε.

νdῦj (γ) νdῦρ (τ), νdυρόσ (τ), νdόχ̄ (τ) ρ. ἐνεργ. = μολύνω, λερόνω· ἀόρ. νdῦνα (γ) νdῦρα (τ) μτχ. νdῦμ (γ) νdῦρε̱ (τ).

νdῦχεμ (γ) νdῦρεμ (τ), νdυρόσεμ (τ) = μολύνομαι, λερόνομαι· παθ. με̱-τε̱-ι νdῦχ̄ετε̱ (γ) = βδελύσσομαι-σαι-ται· ἢ σικχαίνομαι σαι-ται· να-ου-ου νdύχ̄ετε̱ (γ) = βδελυσσόμεθα-σθε-νται.

νdῦνε̱σῖ-α (γ) βδελυγμός, 2) μοιχεία· πληθ. νdυνε̱σῖτε̱.

νdῦνε̱σ-ι (γ) πληθ. νdύνε̱σιτε̱ ἀρσ. νdύνε̱σετε̱ θηλ. = βρωμερός, μοιχός.

(ι-ε) *νdῦτε̱-ι-α* (γ) νdότε̱ (Περμέτ.), νdόχ̄ε̱τε̱ (τ. Βεράτ.) νdόχ̄ε̱τε̱ (τ) νdιέτε̱ ('Αργυρ. Περμέτ.) = μολυσμένος-η, λερομένος-η, βδελυρός-ά.

(τε̱) *νdῦτε̱* (γ) τε̱ νdότε̱ (τ), τε̱ νdόχ̄ε̱τε̱ (τ. Βεράτ.), τε̱ νdόχ̄ε̱τε̱ (τ), τε̱ νdιέτε̱ ('Αργυρ. Περμέτ.) = οὐδ. σικχασία, βδέλυγμα. — κᾶμ τε̱ νdῦτε̱ (γ) ἢ με̱ νdῦχ̄ετε̱ (γ) = βδελύσσομαι. — κᾶμ τε̱ νdόχ̄ε̱τε̱ ἢ με̱ βιὲν τε̱ νdόχ̄ε̱τε̱ (τ) = σικχαίνομαι, βδελύσσομαι

νεβερίτεμ (Σ) = ἴδ. βέλjεμ.

νεβόλjε̱-α (Τσ̈αμ.) νεβόjε̱-α (γ. τ.) πληθ. νεβόλjατε̱, νεβόjατε̱ = ἀνάγκη, χρεία.

(ι-ε) *νεβόλjε̱σ̈ιμ* (Τσ̈αμ.) νεβόjσ̈ιμ (γ. τ.) ἐπίθ. = ἀναγκαῖος-αία.

νέjε̱-α (γ) πληθ. νέjε̱τε̱. — νένjε̱-α πληθ. νένjε̱τε̱ (budi) καὶ νέϊσ-ζι (Περμέτ.) = ἄρθρα, ἀρθρώσεις, ἁρμοί, κλειδώσεις· κοιν. οἱ ρόζοι, οἱ κόμποι τῶν δένδρων. — νέϊσ-ζι (Περμέτ.) σκληρὸν κρέας τὸ ὁποῖον βγαίνει εἰς τοὺς δακτύλους ἢ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ σώματος. — κε̱ρτσάσ νέjε̱τ' ε γίσ̈τναβετ = κροτῶ τὰς ἀρθρώσεις· νεjε̱τ' ε dε̱ρράσαβετ = οἱ ρόζοι τῶν σανιδίων.

νε̱κόj (γ), ρεκόνj (τ), γjεμόj (Σ) = βογκάω. — ἴδ. ανε̱κόj (Σ) καὶ γjε̱μόνj (τ).

νε̱κόχ̄εμ (γ) ρε̱κόνεμ (τ) ἴδ. ανε̱κόχ̄εμ (Σ) = παραπονοῦμαι.

νε̱κίμ-ι (γ) ρε̱ε̱κίμ-ι (τ) γjᾶμ-ι (Σ) = βόγκημα. ἴδ. ανε̱κίμ-ι (Σ) πληθ. νε̱κίμετε̱ (γ), ρε̱κίμετε̱ (τ).

BKSH

νέμ: μόριον = δός μοι, ἴδ. άμε̱, έπ-με̱.— νέμ πάκε̱ζε̱ boύκε̱ ἢ άμε̱ πάκε̱ζε̱ boύκε̱ = δός μοι ὀλίγον ψωμί.

νέμ (γ. bogdan) νέμ (τ), νε̱με̱σόj (τ), νε̱μόσ (Περμέτ.) = ἴδ. ρ. νᾶμ.

νέμε̱-α (τ) πληθ. νέμε̱-τε̱ = ἴδ. νᾶμε̱-α (γ).— [Νέμεσις, θεὰ τῆς ἐκδικήσεως].

νέμε̱σ-ι (τ) ἀρσ. νε̱με̱σε-jα (τ) θηλ. = αὔ, αjὸ κjε̱ νέμ. πληθ. νέμε̱σιτε̱ ἀρσ. νέμε̱σετε̱ θηλ.

νεμέτσ-ι (τ) ἀρσ. = μεμέτσ.— ι-ε πα γόjε̱ = ἄλαλος.

νε̱νε̱-κjίνγjε-jα (Κροῦjα), μένdρε̱ζε̱-α (Καβ.) πληθ. νε̱νε̱-κjίνγjετε̱, μένdρε̱ζατε̱ = τὸ ἡδύοσμον.

νε̱νε̱ρῑ-α (τ) [νένε̱-α καὶ νᾶνε̱-α (γ) = μήτηρ. Τουρκικὴ λέξις = νε̱νε· μὲ κατάληξιν 'Αλβανικήν] = ἡ μητρικὴ ἡλικία. — να ŏκόϊ νουσε̱ρῑα ε να έρδι νε̱νε̱ρῑα.

νέντε̱ (τ) = ἴδ. νᾶνdε̱ (γ).— νέντε̱-α = νᾶνdε̱-α (γ).

νέντε̱-διέτε̱ = ἴδ. νᾶνdε̱-διέτε̱ (γ).

νέντε̱-διέτε̱σ-ι (τ) = ἴδ. νᾶνdε̱-διέτε̱σ-ι (γ).

νέντε̱-μbε̱-διέτε̱ (τ) = ἴδ νᾶνdε̱-μbε̱-διέτε̱ (γ).

νέντε̱σ-ι (τ) = ἴδ. νᾶνdε̱σ-ι (γ).

νέντε̱σ̆ (τ) = ἴδ. νᾶνdε̱σ̆ (γ).

(ι-ε) *νέντ-τε̱-ι-α* = ἴδ. ι-ε-νᾶντε̱-ι-α (γ).

νέντε̱ με̱ζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. = ἐννεαπλῶς.

(ι-ε) *νέντε̱με̱στε̱-ι-α* (Περμέτ.) = ἐννεαπλοῦς-ῆ.

νέντε̱ με̱ζόj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = κάμνω ἐννεαπλοῦν.

νέπεμ καὶ *νίπεμ* (Σ) παθ. τοῦ νάπ ρ. (Σ) = δίδω-ομαι.

νεπέρκε̱-α (τ) πληθ. νεπέρκατε̱, νέπκρε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. νέπκρατε̱. ρρε̱σ̆άjε-jα (Σ) πληθ. ρρε̱σ̆άjα-τε̱ = ἔχιδνα.

νέρθ (γεγ. Μαλjεσία) ρ. οὐδ. = ἴδ. με̱ρδίχ̆ ἀόρ. νέρθα-ε-ι μτχ. νέρθε̱ καὶ νέρθουνε̱.

νέσε̱ρε̱ ἐπίρ. = αὔριον.— πασνέσε̱ρε̱ = μεθαύριον.— πασνέσε̱ρε̱ τιέτε̱ρε̱ = ἀντιμεθαύριον.

νέσε̱ρετ (budi-bohdan τ.) ἐπιρ = τὴν ἐπαύριον· καὶ νέσε̱ρεjτ (Τυραν.) νdε̱ νέσε̱ρετ (budi) = τὴν ἐπαύριον.

(ι) *νέσε̱ρμ-ι-ε-νέσε̱ρμε-jα:* πληθ. τε̱ νέσε̱ρμιτε̱ ἀρσ. τε̱ νέσε̱ρμετε̱ θηλ. = αὐριανὸς-ή· καὶ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα.—κουσ̆ ε dῑ σε τσ̆ κjίτ ε νέσε̱ρμεjα,

BKSH

νιέγουλε̱-α (Σ. budi Τοσκ.) = ἴδ. νjέγουλε̱-α (πληθ. λείπει).

νίμε̱-τε̱ (γεγ.) πληθ. ? ? ?

νίπ-ι [Λατ. nepos] ἀδελφιδοῦς, ἀνεψιός πληθ. νίπε̱νιτε̱ (γ) καὶ νίπε̱ριτε̱ (τ)· εμ-νιπ (γ) καὶ ιμ-νίπ (τ), υτ-νιπ, ι νίπι = ὁ ἐμὸς ἀνεψιός, ὁ σὸς ἀνεψιός, ὁ ἀνεψιός του ἢ αὐτῆς.

νίσ ρ. ἐνεργ. = ἀρχίζω 2) στέλλω· νισ τε̱ bένj πούνε̱ = ζε̱̃ τε̱ bένj πούνε̱ = ἀρχίζω νὰ κάμω δουλειά.—νισ djάλjενε̱ πε̱ρ κουρbέτ.— νισ νούσενε̱ = στολίζω τὴν νύμφην.

νίσεμ : ρ. οὐδ. = κινῶ (ὑπάγειν)· νίσεμ τε̱ ὄκόj = νίσεμ τε̱ βέτε = κινῶ νὰ ὑπάγω· νίσεμ πε̱ρ κουρbέτ = κινῶ διὰ τὴν ξενητειά· νίσεμ τε̱ βέτε = κινῶ νὰ ὑπάγω· νίσεμ σι γροῦα = στολίζομαι ὡς γυνή.

νισε̱jε-ja = τε̱ νίσουρε̱-ιτε̱ (τ) πληθ. νίσε̱jετε̱ = στολισμός.

νκθεj-ένεμ (budi) = κθέj-ένεμ = γυρίζω, στρέφω-ομαι.

νκέκjεμ (budi) ρ. οὐδ. = ἀποκαθίσταμαι κακός, ἐξαχρειόνομαι· νjέρε̱ζιτ' ου νκέκjνε̱ = οἱ ἄνθρωποι ἐξηχρειώθησαν.

νκότ (budi) = ἴδ. κοτ = ματαίως.

νκρύεj (bogdan) = ἴδ. κρύεj = ρ. ἐνερ. = ἀποπερατῶ.

ν᾽κρύετ [ἀντὶ vde̱ κρύετ] (budi-bogdan) = εἰς τὴν ἀρχήν, τὴν κορυφήν.

νκjόνj (budi) = ἴδ. κjόj ('Ελβασ.) = ρ. ἐνεργ. = ἐξυπνῶ τινα.

νκjόνεμ : (budi) = ἴδ. κjόχ̱εμ ('Ελβασ. = ἐξεγείρομαι τοῦ ὕπνου, ἐξυπνῶ.

νόμ-ι (τ) πληθ. νόμετε̱ = ἴδ. λjίγjε̱-α (γ) = νόμος.

νομ-δένε̱σ-ι (τ) = ἴδ. λjίγjε̱-α· πληθ. νομ-δένε̱σ-ιτε̱.

νοτ-ι = κολύμβημα (πληθ. λείπει)· bᾱj νότ (γ) καὶ bᾱj με νοτ, (γ) bένj με νοτ (τ) = κολυμβῶ.

νοτάρ-ι ἀρσ. νοτάρε-jα θηλ. πληθ. νοτάρε̱τε̱ ἀρσ. νοτάρετε̱ θηλ. κολυμβητής.

νόφουλε̱-α πληθ. νόφουλα-τε̱ ('Ελβασ. Καβαjα) = σταγών· καὶ φουλj κjινjε̱-α (Σ. Κρουjα Τυρ.)

νούε-jα (Σ) ἴδ. νύjε̱-α (Κροῦjα), πίσ̈κε̱-α (Βεράτ.), πίτσκε̱-α ('Ελβασ).

νούεθ-ι πληθ. νουεθ-ιτε̱, ⟨κε̱ρτσῖ-ῖρι⟩.

νούκε̱ καὶ σ'. = οὐκ, οὐχ, οὐ, κοινῶς δὲν = ἴδ. σ'. νούκε̱ (Γεγε̱νία ε Επε̱ρε̱, = ἡ Ἄνω 'Αλβανία) ἐπιρ. ἀρνητικόν· = οὐχί, κοινῶς ὄχι· (Τουρκ. jόκ, ἐξ οὗ τὸ jό = ὄχι κοινῶς)· α τί ε bᾱνε κε̱τέ ; = σύ ἔκαμες τοῦτο ; νούκε̱ = ὄχι.

νούλjε̱-α (Βεράτ.) = ἴδ. γjύσ̈ε-jα ε νούλjα = ε γjυσ̈εjα· σε̱ νούλjεσε̱ = σε̱ γjυσ̈εσε̱, τε̱ νούλjε̱νε̱ = τε̱ γjύσ̈ενε̱: πληθ. νούλjατε̱.

(ι-ε-τε̱) *νούλjκε̱τε̱:* (Τυραν.) = ἐπιθ. = (ι-ε-τε̱) σκjάκjε̱τε̱ = πιέκουνε̱ vdε̱ρ βέτε· dαρ̥δ' ε νούλjκε̱τε̱ (Τυραν·) = πιέκουνε̱ vdε̱ρ βέτε̱.

νούμε̱ρε̱-ι (γ. τ.) καὶ νούμουρ̥ε̱-ι : πληθ. νούμε̱ρατε̱ (Λατ. numerus) = ἀριθμός.

νουμε̱ρόνj-όj (γ. τ.) [Λατ. numero-are] ρ. ἐνεργ. = ἴδ. νγjέχ̆ (γ) καὶ νγjέφ (γ).

νουμε̱ρόνεμ-όχ̆εμ (γ. τ.) = ἴδ. νγjέχ̆εμ (γ) νγjέφεμ (γ)· τε̱ πα νουμε̱ρούαρα = τε̱ πα νγjέχ̆ουνα (γ) = ἀναρίθμητα.

νουν-ι: ἀνάδοχος κοιν. νουνός· 2) ὁ πνευματςκὸς πληθ. νούνατε̱.

νουνε̱ρῑ-α: (πληθ. νουνε̱ρῑτε̱ ἄχρηστος) = ἡ κουμπαριά.

νουνε̱ρόχ̆εμ: (τ) ρρε̱φέχ̆εμ (Σ. γεγ.) ζᾱ̄ νούν (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = ἐξομολογοῦμαι (εἰς τὸν πνευματικόν).

νούσε-jα = ἡ νύμφη οὕτω καλοῦσι τὴν νύμφην ὁ ἀδελφὸς ἡ ἀδελφὴ καὶ οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς τοῦ γαμβροῦ πληθ. νούσετε̱.

νούσεjα ε λjάλjε̱σε̱ ἢ νούσεj' ε λjάλjε̱σε̱ = ἴδ. bουκλjε̱ζ̈ε̱-α = ἰκτίς.

νούσετ' ε μάλjιτ = ἴδ. τε̱ jάσ̈τε̱μετε̱ (τὰ στοιχειά).

νουσε̱ρί-α: ἀφηρ. = τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς νύμφης.

νουσε̱ρόj: (τ) ρ. εἶμαι νύμφη, γίνομαι νύμφη.

νουχ̆άσ-άτ-άτ (Τοσκ.) = νουχ̆ουρίτ (Ἀργυρ.) = ὀσφραίνομαι (μὲ τὴν μύτην) ἀόρ. νουχ̆άτα-ε-ι μετοχ. νουχ̆άτουρε̱: κjένι νουχ̆άτ μὲ χ̆ούνdε̱ = ὁ κύων ὀσφραίνομαι μὲ τὴν μύτην· τε̱ νουχ̆άτουρε̱-ιτε̱ (Τοσκ.) ἡ ὄσφρησις.

νσ̈τόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. σ̈τόj-όνεμ-όχ̆εμ = προσθέτω.

ντέε [ντε̄] (budi) = τέjε = ἐκ σοῦ.

ντρ̥έσ-έτ-έτ (bogdan) = τρέσ-έτ-έτ.— ντρέτεμ = ἴδ. τρέτεμ.

ντρ̥ούενj (budi) = ἴδ. τρούενj (γ) τρούανj (τ) = ἐντρέπομαι.

ντρ̥ούεμ (budi) = ἴδ. τρούεμ (γ) μετοχή.

ντρ̥οῦχ̆εμ (budi) = ἴδ. τροῦχ̆εμ παθ.

ντσίτ-ι??? ντσιτίμ-ι??? ντσιτιμῑ-α??? = ⟨σπουδή, βία⟩.

ντσ̈έλj (budi) = ἴδ. τσ̈έλj ρ.

ντσ̈έλjε̱ (budi) = ἴδ. τσ̈έλjε̱ ἐπιρ. = ἀνοικτά.

ντσ̈έφαζ̈ε̱ (bogdan) ἐπίρ. ἴδ. τσ̈έφας = κρυφίως.

ντσ̈έχ, ντσ̈έφ (bogdan) = ἴδ. τσ̈έχ, τσ̈έφ ρ. (γ) καὶ μbε̱ τσ̈έφ (bogdan) ρ.

BKSH

ντσ̈ίχεμ, ντσ̈ίφεμ (bogdan) = ἴδ. τσ̈ίχεμ, τσ̈ίφεμ (γ).
ντσ̈όν/ (budi) ἴδ. τσ̈όj.
ντσ̈όχ̧εμ ἴδ. τσ̈όχ̧εμ.
νύελ-ι νύελι ι κέμbε̨σε̨ = ⟨τὰ σφυρά, οἱ ἀστράγαλοι⟩.
νύjε̨-α (Κροῦjα) πληθ. νύjατε̨ = κομπόδεμα, καὶ νούε-jα (Σ) πίσκε̨-α (Βεράτ.) πληθ. πίσκατε̨, πίτσκε̨-α (Ἐλβασὰν) πληθ. πίτσκατε̨ [ἴδ. πιτσ-κόj].
νφάλj (budi) ἴδ. φάλj = χαρίζω.

Nj

νjᾱ (γεγ. Μαλεσία-budi) νjᾱ (γ. Μαλεσία), νjέ (τ) ἀρσ., νjε̃ (τ) θηλ. νjῑ (γ) ἀρσ. νjῑ (γ) θηλ. = εἷς, μία, ἕν. Ἀριθμητικον ἀορ. Γεγικῶς. ἀρσ. ὀνομ. νjᾱ (εἷς) νjᾱj (μιᾶς), νjᾱjε (δοτ.) μιᾷ αἰτ. νjᾱ (μίαν), ἀφαιρ. νjᾱjετ (ἐκ μιᾶς).— Ἔτι γεγικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjῑ, γεν. νjῑου, δοτ. νjίου, αἰτ. νjῑ, ἀφαιρ. νjῑου θηλ. ὀνομ. νjῑ, γεν. νjῑε, δοτ. νjῑjε, αἰτ. νjῑ, ἀφαιρ. νjῑjετ. — Τοσκικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjέ, γεν. νjέj, δοτ. νjέjε, αἰτ. νjε̨, ἀφαιρ. νjέj, θηλ. ὀνομ. νjε̃, γεν. νjε̃jε, δοτ. νjέjε, αἰτ. νjε̃, ἀφαιρ. νjέjετ.— ἀριθμητικὸν ἀόριστον ἀπροσδιόριστον.— Γεγικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjᾱνι (ὁ εἷς), γεν. νjᾱνιτ (τοῦ ἑνός), δοτ. νjᾱνιτ (τῷ ἑνὶ) αἰτ. νjάνινε̨ (τὸν ἕνα), ἀφαιρ. νjάνιτ (= ἐκ τοῦ ἑνός).— θηλ. ὀνομ. νjάνα γεν. νjάνε̨σε̨ (τῆς μιᾶς) δοτ. νjάνε̨σε̨ (τῇ μιᾷ), αἰτ. νjάνε̨σε̨ (τὴν μίαν) ἀφαιρ. νjᾱνε = (ἐκ τῆς μιᾶς). — Τοσκικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjέρι, γεν. νjέριτ, δοτ. νjέριτ, αἰτ. νjέρινε̨, ἀφαιρ. νjέριτ.— θηλ. ὀνομ. νjέρα, γεν νjέρε̨σε̨, δοτ. νjέρε̨σε̨, αἰτ. νjέρε̨νε̨, ἀφαιρ. νjε̃ρε̨τ.— νjᾱ̃νι μbας τιέτε̨ρι (γ) = νjέρι πας τιέτε̨ρι (τ) = ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου. — νjᾱ̃να μbας τιέτε̨ρσε̨ (γ) = νjε̨ρα πας τιέτε̨ρσε̨ (τ) = ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης. — νjᾱνι νγὰ τιέτε̨ρι (γ) = νjέρι νγὰ τιέτε̨ρι (τ) = ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον. — νjάνα νγὰ τιέτε̨ρα (γ) = νjέρα νγὰ τιέτε̨ρα (τ) = ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην.— νjᾱ̃νι με τιάτε̨ριν (γ) = νjέρι με τιάτε̨ριν (τ) = ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον.— νjᾱνα μὲ τιάτε̨ρε̨νε̨ (γ) = νjέρα με τιάτρε̨νε̨ (τ) = ἡ μία μὲ

τὴν ἄλλην.— νjᾱ-jα (γ) = τὸ ἕν, ἡ μονάς, ὅταν ἐκλαμβάνεται ὡς οὐσιαστικόν· καὶ νjῑ-jα (γ), νjε̄-jα (τ).— τὸ δὲ νjᾱνα (γ) καὶ νjε̄ρα (τ) λέγεται ἐπὶ ἀτόμου.— Πολλαπλασιαστικὸν ἐπίρρημα νjε̱ φίλö ἢ νjε̱ φίλö = μονῶς.— Ἀλληλοπαθ. ἀρσ. νjέρι τιέτριτ (τ) = ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, νjέρι τιέτρινε̱ = ὁ εἷς τὸν ἄλλον.— θηλ. νjέρα τιέτρε̱σε̱ (τ) = ἡ μία τῆς ἄλλης.— νjέρα τιέτρε̱νε̱ = ἡ μία τὴν ἄλλην.— καὶ ἀρσ. νjέρι με τιέτρινε̱ (τ) = ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον, νjέρα με τιέτρε̱νε̱ = ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην. — π. χ. ἐπὶ ἐνεργ. ρημ. ρρίχτε νjέρι τιέτρινε̱ = ἔτυπτεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.— ρρίχτε νjέρα τιέτρενε̱ = ἔτυπτεν ἡ μία τὴν ἄλλην: ἐπὶ παθητ. ρημ. ρρίχεσινε̱ νjέρι με τιέτρινε̱ = ἐτύπτοντο (αὐτοί), ρρίχεσινε̱ νjέρα με τιέτρε̱νε̱ = ἐτύπτοντο (αὐταί).

νjέ ε νjε̱ (τ) ἀρσ. καὶ νjε̄ ε νjε̄ (τ) θηλ. = ἕνας κ' ἕνας, μία καὶ μία, (δηλ. οἱ ἐκλεκτοί, αἱ ἐκλεκταί).— νjε̱ μbι νjέ = τὸ ἓν ἐπάνω 'ς τὸ ἄλλο.— νjε̱ πε̱ρ νjέ = ὁ εἷς πρὸς ἕνα.— τε̱ dάλjε̱με̱ νjε̱ πε̱ρ νjέ = νὰ παραταχθῶμεν ὁ εἷς πρὸς ἕνα (τ) = ἀμοιβαίως. — dύ πε̱ρ νjέ (τ) = διπλασίως, τρῖ πε̱ρ νjέ = τριπλασίως. — κάτρε̱ πε̱ρ νjέ = τετραπλασίως κ.τ.λ. — νjε̱ ε τρέτα : = τὸ ἓν τρίτον· νjε̱ τε̱ τρέτε̱νε̱ = τὸ ἓν τρίτον (αἰτ.). — νjε ε κάτρα = τὸ ἓν τέταρτον· νjε̱ τε̱ κάτρε̱νε̱ = τὸ ἓν τέταρτον. — νjε ε πέσε̱τα = τὸ ἓν πέμπτον· νjε̱ τε̱ πέσε̱τε̱νε̱ = τὸ ἓν πέμπτον κ.τ.λ. (αἰτ.)

νjᾶζε̱ (γ. Μαλεσία) νjέζε̱ (τ), νjῖζε̱ (γ) = ὑποκορ. τοῦ νjᾱ.

νjανί (γ) νjε̱νί (τ) ἐπίρ. = ὕστερον, ἔπειτα· ἴδ. παστάj.

νjε̱ (τ) νjε̄ (τ) = ἴδ. νjᾱ (γ) = εἷς.

νjέ: (γ. bogdan, Ἐλβασ. Τυραν. Καβ.) = ἰδού. — νjού (Ἐλβασ. Τυραν. Καβ.), κjέ (Σ) νά (τ), νάβοκα (τ), νάβουκα (Ἀργυρ.), jα (τ), jάβουκα (τ). — νjέ κjε̱ έρδα = να τέκ έρδα (τ) = ἰδοὺ ὅπου ἦλθον.

νjέγουλε̱-α (γ. bogdan - Τυραν.) = ὁμίχλη (πληθ. λείπει), νιέγουλε̱-α (τ. Σ) μιέγουλε̱-α (Σ - τ.), μιέργουλε̱-α (τ).

νjε̄ζε̱ (τ) = ἴδ. νjᾶζε̱ (γ).

νjε̱ζέτ (τ) νjιζέτ (γ) = (ἀριθμ. ἀπολ.) = εἴκοσι, 20.

νjε̱ζέτε̱σö-ι (τ), νjε̱ζέτε̱σöε-jα (τ) θηλ. νjιζέτε̱σö-ι (γ) ἀρσ. νjιζέτε̱σöε-jα (γ) θηλ. = ἀριθ. περιληπτικὸν = εἰκάς, εἰκοσὰς (εἰκοσάριον).

νjε̱ζέτε̱σö̱ (τ) νjιζέτε̱σö̱ (τ) νjιζέτε̱σö̱ (γ) = ἐπίρ. εἰς εἴκοσι τμήματα.

νjε̱-κjίνdε̱σ̈ε̱ (τ) νjι-κjίνdε̱σ̈ε̱ = εἰς ἑκατὸν τμήματα. — νjε̱-κjίdε̱σ̈-ι (τ) νjῑ-κjίνdε̱σ̈-ι (γ) ἀρσ. νjε̱-κjίνdεσ̈ε-jα (τ) θηλ.

νjι-κjίνdεσ̈ε-ja (γ) θηλ. = ἑκατοντάς, (ἑκατοστάριον).

νjε̱-κjίντ (τ) νjῑ-κίντ (γ) = ἑκατόν, 100.

νjε̱-μbε̱-διέτε̱ (τ) νjῑ μbε̱ δῖτε̱ (γ) = ἕνδεκα, 11. — ι-νjε̱-μbε̱-διέτε̱-ι νjι μbε̱-δῖτε̱-ι (γ) συνηρ. ε-νjε̱-μbε-διέτε̱-α, ε-νjι-μbε̱-δῖτε̱-α (γ) = ὁ ἑνδέκατος-η.

νjε̱-μbε̱-διέτε̱σ̈-ι (τ) ἀρσ., νjῑ μbε̱ δῖτε̱σ̈-ι (γ) (συνηρ.) ἀρσ. νjε̱ μbε̱ διέτε̱σ̈ε-jα (τ) θηλ. νjῑ μbε̱ δῖτε̱σ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἀριθμ. ἐπίθ. περιληπτικὸν = τὸ ἑνδεκάριον.

νjε̱-μbε̱-διέτε̱σ̈ε̱ (τ) νjῑ μbε̱ δῖτε̱σ̈ε̱ (γ) = εἰς ἕνδεκα τμήματα.

νjε̱με̱ζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. πολλαπλασιαστ. = ἁπλῶς, μονῶς.

νjε̱μένdι (τ) = ἴδ. νjε̱με̱ντ (τ) ⟨νῦν, τόρα⟩.

νjε̱μέντ (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. χρόνου· νjε̱μένdι (τ. Βεράτ.).

νjιμε̄ (γ) = ταύτην τὴν στιγμήν. — ἴδ. κε̱τε̱ τσ̈άς, τασ̈ί.

(ι-ε-τε̱) *νjέμε̱σ̈τε̱-ι-ε̱-α* τε̱ νjε̱με̱σ̈τιτε̱ (οὐδ.) ἐπιθ. πολλαπλασιαστικὸν ἀριθ, ἁπλοῦς-ῆ-οῦν, μονὸς-ὴ-όν.

νjε̄ μίλjε̱ (Τσ̈αμ.), νjε̱ μίjε̱ (τ) νjῑ μίjε̱ (γ) = χίλιοι-αι-α· 1000.

νjε̱-μίλjε̱σ̈ε̱ (Τσ̈αμ.), νjε̱ μίjε̱σ̈ε̱ (τ) νjῑ μίjε̱σ̈ε̱ (γ) = ἐπιρ. = εἰς χίλια τμήματα.

νjε̱-μίλjε̱σ̈-ι (Τσ̈αμ.) ἀρσ. νjε̱ μίλjε̱σ̈ε-jα· θηλ. νjε̱-μιjε̱σ̈ε-jα (γ) θηλ. = χιλιάς, χιλιάριον.

(ι) *νjε̱-μίλjε̱τε̱-ι* (Τσ̈αμ.) ἀρσ. ἀριθ. τακτ. = χιλιοστός· ε-νjε̱-μίλjε̱τε̱-α θηλ. = χιλιοστή. — ι-νjε̱-μίjε̱τε̱-ι (τ) ἀρσ. ε-νjε̱-μίjε̱τε̱-α (τ) θηλ. ι-νjῑ-μίjε̱τε̱-ι (γ) ἀρσ. ε-νjι-μίjε̱τε̱-α (γ) θηλ.

νjε̱-μιλjούν (τ) = νjι-μιλjοῦ (γ) = ἓν ἑκατομμύριον 1,000,000. — dύ μιλjουνj = 2,000,000 κ.τ.λ. νjε̱ μιλjιούνε̱σ̈ε̱ (τ) νjί-μιλjιούνε̱σε̱ (γ) ἐπιρ. = εἰς ἓν ἑκατομμύριον τμήματα.

νjε̱-μιλjιούνε̱σ̈ε̱-ι (τ) ἀρσ. ἐπιθ. = ἑκατομμυριάς· ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἀριθμὸν ἓν ἑκατομμύριον νjε̱-μιλjιούνε̱σ̈ε-jα θηλ. νjῑ μιλjιουνε̱σ̈ε̱ (γ) ἀρσ. νjι μιλjιούνε̱σ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἡ ἑκατομμυριάς.

νjένd (γ.) ρ. τριτοπρόσ. — με̱ νjενd, τε̱ νjενd, ε νjενd = εὐκαιρῶ-εῖς-εῖ· πληθ. να νjένd, ου νjενd ου νjενd = εὐκαιροῦμεν-εῖτε-οῦσι = κᾱμ νγε̄, κε̄ νγε̄, κᾱ νγε̄, κε̄μι νγε̄, κίνι νγε̄, κᾱνε̱ νγε̄. Παρατ. με̱ νjένdε, ε

νjένdε, = ηὐκαίρουν κ.τ.λ. πληθ. να νjένdε, ου νjένdε. ού νjένdε· = ηὐκαιροῦμεν κ.τ.λ. = κίσιεμ νγε̄, κῖσιε νγε̄, κῖστε νγε̄, πληθ. κίσιμ νγε̄. κίσιτε̱ νγε̱, κίσινε̱ νγε̄· ἀόρ. με̱ πατ νjένdουνε̱, τε̱ πατ νjένdουνε̱, ε πατ νjένdουνε̱, πληθ. να πατ νjένdουνε̱, ου πατ νjένdουνε̱.— ηὐκαίρησα-ας-ε κ.τ.λ. πάτα νγε̄, πάτε νγε̄, πάτι νγε̄ κ.τ.λ. Παρακ. με̱ κᾱ νjένdουνε̱, τε̱ κᾱ νjένdουνε̱, πληθ. να κᾱ νjένdουνε̱, ου κᾱ νjένdουνε̱, ου κᾱ νjένdουνε̱ = κᾱμ πάσε̱ νγε̄, κε̄ πάσε̱ νγε̄ κᾱ πάσε̱ νγε̄ κ.τ.λ. Ὑπερσυντ. με̱ κίστε νjένdουνε̱, τε̱ κίστε νjένdουνε̱, ε κίστε νjένdουνε̱. = κίσεμ πάσε̱, νγε̄, κίσιε πάσε̱ νγε̄, κίστε πάσε̱ νγε̄.— ἀντιθ. σ' με̱ νjένd = δὲν εὐκαιρῶ κ.τ.λ. = σ' κᾱμ νγε̄ κ.τ.λ.

νjε̱νί (τ) = ἴδ. νjανί (γ).

νjε̱ρί-ου: πληθ. νjέρε̱σ ἢ νjέρε̱ζιτε̱ = ἄνθρωπος· καὶ νjέρι (Σ), γεν. νιέριτ δοτ. νιέριτ, αἰτ. νjέρινε̱, πληθ. νιέρε̱ς νιέρε̱ζιτε̱ ε μῑ = οἱ συγγενεῖς μου.—νjέρε̱σ τε̱ με̱δένj = μεγιστᾶνες. – νjέρε̱ζιτ' ε με̱δένj = οἱ μεγιστᾶνες. – νjερῑ με σένjε̱ = σημαντικὸς ἄνθρωπος.—νjερῑ με du φάκjε = διπρόσωπος ἄνθρωπος. —σ' κᾱμ φρίκε̱ νjερῑ = δὲν φοβοῦμαι κανένα.—μος ι θούασ νjερίου (τ) = μος ι θούεσ κούjτ (γ) = νὰ μὴ εἴπῃς κανενός.

νjερε̱ζῑ-α ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ ἄνθρωποι (πληθ. λείπει).—κjένε̱ σούμε̱ νjερε̱ζῑ = ἦσαν πολλοὶ ἄνθρωποι.

νjερε̱ζίστ = ἐπιρ. = ἀνθρωπίνως.

νjερίθ-ι = ἡ γλωσσίς, ἐπιγλωττίς κοινῶς σταφυλίτης πληθ. νjερίθε̱-τε̱· ἴδ. dε̱ρτσίκθ-ι (Κροῦjα).

νjέρκ-ου νjέρκε̱-α = πατρυιός, μητρυιά· πληθ. νjέρκατε̱.— ιμ νjερκ ύτ νjερκ ι νjέρκου ίμε νjερκε̱-jοτ νjέρκε̱ ε νjέρκα.

νjέσε̱ (τ) νjῑσε̱ (γ) ἐπιρ. = ἁπλῶς, μονῶς (εἰς ἓν τμῆμα).

νjε̱σ-ι (τ), νjεσε-jα (τ) θηλ. νjῑσ-ι (γ) ἀρσ. νjῑσε-jα (γ) θηλ. = μονάς.

νjέφ, νjεφ, νjεφ (γ. bogdan), νjέχ, νjέχ, νjέχ (γ. Μαλεσία): ρ. ἐνεργ. = ἀριθμῶ· ἴδ. νουμε̱ρόj· τε̱ νjέχουνι-τε̱ (γ. bogdan) = ἀρίθμησις, ἀριθμὸς ἀόρ. νjέχα-ε-ου κ.τ.λ. καὶ νjέφα-ε-ου κ.τ.λ. μετοχ. νjέχε̱ καὶ νjέχουνε̱, νjέφε̱ καὶ νjέφουνε̱.

νjῑ (γ) ἀρσ. = ἴδ. νjᾶ, νjῑ (γ) ἴδ. νjᾶ.

νjῑ-jα (γ) νjε̄-jα (τ) οὐσιαστ. = τὸ ἕν.

νjίζε̱-α (γ) = ἴδ. νjᾶζε̱-α (γ).

νjιζέτ (γ) = ἴδ. νjε̰ζέτ (τ) = εἴκοσι καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα.
νjιζέτε̰ö-ι = ἴδ. νjε̰ζέτε̰ö-ι (τ).
νjιζέτε̰öε-jα (γ) = ἴδ. νjε̰ζέτε̰öε-jα (τ).
νjιζέτε̰öε̰ = ἴδ. νjε̰ζέτε̰öε̰ (τ).
νjῖ κίντ = ἴδ. νjε̰ κίντ (τ) = ἑκατὸν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα.
νjῖ-κjίνdε̰ö-ι (γ) = ἴδ. νjε̰ κjίνdε̰ö-ι (τ).
νjῖ-κjίνdε̰öε-jα = ἴδ. νjε̰ κjίνdε̰öε-jα (τ).
νjι-μbε̰-δῖτε̰ (γ) = ἴδ. νjε̰-μbε̰-διέτε̰ (τ) καὶ νjι μbε̰ δε̄τε̰ (Σ) = ἕνδεκα.
(ι) *νjι-μbε̰-δῖτε̰-ι* (γ) = (ι) νjε̰-μbε̰-διέτε̰-ι (τ).
(ε) *νjι-μbε̰-δῖτε̰-α* (τ) = (ε) νjε̰-μbε̰-διέτε̰-α (τ).
(ι) *νjι-μbε̰-δέτε̰-ι* (Σ. Τυραν.) = (ι) νjε̰-μbε̰-διέτε̰-ι (τ).
(ε) *νjι-μbε̰-δέτε̰-α* (Σ. Τυραν.) = (ε) νjε̰-μbε̰-διέτε̰-α (τ).
νjι-μbε̰-δίτε̰ö-ι (γ) (συνῃρ.) = ἴδ. νjε̰ μbε̰ διέτε̰ö-ι (τ).
νjι-μbε̰-δίτε̰öε-jα (γ) = ἴδ. νjε̰-μbε̰-διέτε̰öε-jα (τ).
νjιμε̄ (γ) = ἴδ. νjε̰μέντ (τ). — νjεμε̄-πε̰ρ-νjεμε̄ = νdαöτί-πε̰ρ-νdαöτί = κατὰ τὸ παρόν.
νjιμένd (Σ. bogdan), νjιμένdι, πε̰ρνjε̰μένdι ἐπίρ. = ἀληθῶς, μὲ τα σωστά, πραγματικῶς. — νjιμένd παγοῖ τε̰ γjίθε̰ (bogdan) = ἐξ ἴσου ἐπλήρωσεν ὅλους. — με ατε̄ τε̰ νjιμένdε̰ bᾰρ (bogdan) = μὲ τὸ ἴδιον χόρτον.
νjιμένdεμ: (bogdan) = συγκρίνομαι ὑπό τινος.
(ι) *νjιμένd-ι*, (ε) νjιμένdε̰-α (bogdan) ἐπίθ. = ὁλόκληρος, ὁμοιόμορφος. — du πιέσα τε̰ νjιμένdα (bogdan) = δύο ἴσα μέρη. — du-μbε̰-διέτε̰ πιέσαö σε νjι μένdαö = ἐκ δώδεκα ἴσων μερῶν.
νjιμτόνj (budi) ρ. = ἀπατῶ.
νjιμτίμ-ι (budi) = ἀπάτη, πλάνη, δόλος, πληθ. νjιμτίμετε̰.
νjῖ-μίjε̰ (γ) = νjε̰-μίjε̰ (τ) = χίλιοι.
νjῖ-μίjε̰öε̰ (γ) = νjε̰-μίjε̰öε̰ (τ).
νjῖ-μίjε̰ö-ι (γ) = νjε̰-μίjε̰ö-ι (τ). — νjῖ-μίjε̰öε-jα = νjε̰-μίjε̰öε-jα (τ).
(ι) *νjῖ-μίjε̰τε̰-ι* (γ) = (ι) νjε̰-μίjε̰τε̰-ι (τ) = χιλιοστός.
(ε) *νjῖ-μίjε̰τε̰-α* (γ) = (ε) νjε̰-μίjε̰τε̰-α (τ).
νjῖ-μιλjιοῦ (γ) = νjε̰-μιλjιούν (τ) = ἓν ἑκατομμύριον.
νjῖ-μιλjιούνε̰öε̰ (γ) = νjε̰-μιλjιούνε̰öε̰ (τ) = ἑκατομμυριοστός
νjῖ-μιλjιούνε̰ö-ι (γ) = νjε̰-μιλjιούνε̰ö-ι (τ).

νj̄ι-μιλjιούνε̱ŏε-jα (γ) = νjε̱-μιλjιούνε̱ŏε-jα (τ).

(ι) *νj̄ι-μιλjιούνε̱τε̱-ι* (γ) = (ι) νjε̱-μιλjιούνε̱τε̱-ι (τ).

(ε) *νj̄ι-μιλjιούνετε̱-α* (γ) = (ε) νjε̱-μιλjιούνετε̱-α (τ).

νj̄ινε̱: κάτοικοι τῆς Καβάjας (Καβάjα) καὶ Δυρραχίου ἀριθμοῦντες ἀπολύτως λέγουσιν: νjῑνε̱, du, τρῖ, κάτε̱ρε̱, πε̃σε̱ κ.τ.λ.

νjινόj (bogdan) ἴδ. αγjινόj = νηστεύω.

νjινέσε̱-α (bogdan) = ἰδ. αγjινέσε̱-α πληθ. νjινέσατε̱.

νjίφεμ (γ), νjίχ̌εμ (τ. καὶ γ. Μαλεσία) παθ. τοῦ νjόφ, νjόχ̌ = γνωρίζω.

νjόλε̱-α (Καβ.-Ἐλβασ.) = κηλὶς-ῖδος (Τουρκ. λjεκjὲ) πληθ. νjόλjατε̱.

νjόμ-νjόμ-νjόμ ρ. ἐνερ. = μουσκεύω. — νjόμεμ παθ.

νjόμε̱: ἐπίρ. = χλωρῶς, κοιν. μουσκευμένα.

(ι) *νjόμε̱ ι* ἀρσ. χλωρός-ε-νjόμε̱-α θηλ. χλωρά. — τε̱-νjόμε̱τε̱ οὐδ. = χλωρόν, μουσκευμένον. — dροῦ τε̱ νjόμα = χλωρὰ ξύλα. — ἀντίθ. dροῦ τε̱ θάτα = ξηρὰ ξύλα. — κjέπε̱ τε̱ νjόμα = φρέσκα κρομμύδια. — ἀντίθ. κjέπε̱ τε̱ θάτα = ξηρὰ κρομμύδια. — diάθε̱ τε̱ νjόμε̱ = χλωρὸ τυρί, ἀντίθ. diάθε̱ τε̱ κρύπουρε̱ = τυρὶ ἁλατισμένον. — πέŏκου ι νjόμε̱ = ψάρι χλωρό. — πέŏκου ι κρύπε̱τε̱ = ψάρι ἁλατισμένον. — ἴδ. ι-ε-τε̱ κε̱ρθίνjε̱

νjόφ-νjόφ-νjόφ, νjόχ̌-νjόχ̌-νjόχ̌ (γ. τ. bogdan) = γνωρίζω. ἀόρ. νjόχ̌α-ε-ου, νjόφα-ε-ι (γ) μτχ. νjόχ̌ε̱, νjόχ̌ουνε̱ (γ), νjόχ̌ουρε̱ (τ), νjόφε̱ (γ) νjόφουνε̱ (γ).

νjού (Ἐλβασ.) = ἰδ. νjέ.

Ο

ο ἐπιφώνημα θαυμαστ. ἢ σχετλιαστικόν. ο ούν' ι μιέρι! 2) ἐπιφών. κλητ. ο Ζοτ̃ = Κύριε. — ο biρ = υἱέ, κ.τ.λ.

ο-ο (budi) νdο-νdο (γ. τ. budi) = α-α, ἢ-ἤ, εἴτε-εἴτε.

οβίσκε̱-α (Περμέτ.) = ταινία κοιν. κορδέλλα (Τουρκ. ŏιρίτ).

οbόρβατ' ε jαπάνγε̱σε̱ (Κρούjα) = ρρύπατ' ε οπίνγε̱σε̱.

οbόρρ-ι (γ) οbόρ-ι (Περμέτ.) πληθ. ρατε̱ = αὐλή. — ἰδ. αβλῑ-α.

ογίτŏ-ι (Σ) πληθ. ογίτσατε̱ = dαŏ ι μαθ με κουμbόνε̱ κjι πρῑν.

BKSH

οζούρε-jα (τ) = ἴδ. ουζούρε-jα (τ) πληθ. οζούρετε̱.

οἵ καὶ *όϊ* ἐπιφών.

όκε̱-α: πληθ. όκε̱τε̱ κοιν. ἡ ὀκᾶ 400 δράμια (Τουρκ. ὀκᾶ).

οκατάρ-ι ἀρσ. οκατάρε-jα θηλ. = ὀκάρικος-η. πληθ. οκατάρε̱τε̱ ἀρσ. οκατάρετε̱ θηλ.

οκλάjε̱-α [Τουρκ. οκ = σαΐτα καὶ τόξον] [ἴδ. Ἑλλην. ὀχλεύς, ὀχλεύω-έω] οκλαΐ-α (Κροῦjα) πληθ. οκλαΐτε̱, οκλαγῖ-α (Σ) πληθ. οκλαΐτε̱, οκλαγῖ-α (Σ) οκλαγῖτε̱ καὶ πέτε̱σ-ι (Περμέτ.) πληθ. πέτε̱σιτε̱ = ὁ πλάστης ἴδ. πέτε̱σ-ι.

οκσούα-δϊ = ἴδ. ακσοῦα-δϊ πληθ. οκσόνj-τε̱ = ἄξων.

ολjέρ-ι (Ἀργυρ.) = ϭτάλπε̱-α.

οπάνγε̱ οπένγε̱ οπίνγε̱ πληθ. οπάνγατε̱, οπένγατε̱, οπίνγατε̱ (Σ) (Τυραν. Ἐλβάσ.) [Σλαυικὴ λέξις] = ἴδ. ϭόλε̱-α κοινῶς τσαροῦχι.

οποπό! ἐκπληκτικόν· οποπό σε τσ̈' κjένε̱κα!

οπούτε̱-α πληθ. οπούτατε̱ = οπούτετ' ε jοπάνγε̱σε̱ (γεγ. Μαλjεσία ε Ποϭτρε̱) = ἴδ. ρρύπατ' ε jοπίνγε̱σε̱.

οπτικάλjασ (Ἀργυρ.), bρεζαχ̌ύπθι (Τυραν.), καροῦρθῖ (Ἐλβασ.) = ἐπιρ. εἶδος παιγνιδίου.

ορδινῖ-α (Ἀργυρ.) = ποροσῖ-α : πληθ. ορδινίτε̱.

ορδινjάσ (Ἀργυρ.) ρ. ἴδ. ποροσίτ ρ.

όρε̱-α: πληθ. όρε̱τε̱ 1) ἡ ὥρα (Τουρκ. σαχ̌άτ) 2) αἱ ὧραι· μb' ατέ ορε̱ = αὐτὴν τὴν ὥραν· ἴδ. χ̌έρε̱-α : φράσις : πε̱ρ όρε̱ ε πε̱ρ τσ̈άσ = κάθε ὥραν καὶ στιγμήν· σ' ε ζέν όρα (Τυραν.) = δὲν τὸ πιάνει ἡ ὥρα, (πε̱ρ τσ̈' dό πούνε̱ κjι ἄϭτε̱ μbε̱ τε̱ μbαρούεμιτ) μος τε̱ ζέντε̱ όρα (Τυραν.) νὰ μὴ σὲ πιάσῃ ἡ ὥρα! (κουρ νέμινε̱) = νὰ ἀποθάνῃ μίαν ὥραν προτήτερα τ' ουλjίκτε̱ όρα = (Μαλεσία γ.) = κακή σου ὥρα! ϭκόφτε̱ όρα ε νdε̱-γjόφτε̱! = νὰ παρέλθῃ ἡ ὥρα καὶ νὰ ἀκούσῃ.—Μος (θούαj κε̱ϭτού)! σε ϭκὸν όρα ε νdε̱γjόν = (Μὴ καταρᾶσαι) διότι διαβαίνει ἡ ὥρα καὶ ἀκούει (δηλ. ἀκούουσα ἐκτελεῖ τὴν κατάραν) Σᾶ ϭπέjτ ε μbαρούεκε κε̱τέ; (ἀπόκρισις) επρούνε̱ Ορε̱τε̱ (Τυραν.) Πόσον ταχέως ἐξετέλεσας τοῦτο; ἀπόκρισις : αἱ Ὧραι τὸ ἔφεραν.

ορέ: (τ) ἐπιφων. κλητ. (ἀρσεν.) ορέ τι = ο τί, = ὦ σύ· ἴδ. μόj θηλ.

ορε̃ (γ) = ἴδ. ρε̃· βε̃ ορέ (γ) = βε̃ ρε̃ (τ) = θεωρῶ.

ορενdίε-τε̱ πληθ. (Περμ.) (ένικ. ἄχρηστος) = τὰ ἔπιπλα τῆς γεωργικῆς.

BKSH

ορίσ-ζι (πληθ. ἄχρηστος) ὄνομα περιληπτικὸν κοινῶς τὸ ρύζι.

ορίσνα-τε̱ πληθ. (γ) = ὁ τόπος ἔνθα πωλεῖται τὸ ρύζι, ἡ ὄρυζα.

ύρτε̱-α = φρατρία, κόμμα (Τουρκ. ταράφ.).

ορμίσ (Ἀργυρ. Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = τακτοποιῶ, θέτω εἰς τάξιν (ἐπὶ πραγμάτων) ναcκjιρίσ. (Περμέτ.) ἀόρ. ορμίσα· μετοχ. ορμίσουρε̱.

οσ̈ ἢ οσ̈ ε bράν, σbᾱρε̱ ἢ τσbάρε̱ (Βεράτ.) ἐπίρ. κοινῶς σbάρνα ἴδ. σκαπουλjάρε̱σ̈, σbάρνα ε χ̑όκjι οσ̈ ε bράν = ε χ̑όκjι σbάρε̱ = τὸν ἔσυρε σbάρνα.

οσ̈ε̱τίνj (Περμέτ.) = γjε̱μόνj· οσ̈ε̱νῑν dε̄τι, λjοῡμι.

όου, ουᾰ! ἐπιφ. θαυμαστικὸν ἴδ. ουᾱ (τ).

οφίκj-ι [Λατ. officialis] = ἀξίωμα πληθ. οφίκjετε̱.

οφικjάρ-ι = ἀξιωματικός, οφικjάρε-jα θηλ. πληθ. οφικjάρε̱τε̱ ἀρσ.— οφικjάρετε̱ θηλ.

όφ! (γ)όφσ̈ (γ) = ἄχ· ἐπὶ πνου καὶ στενοχωρίας.

όφσ̈ ι: πληθ. όφσ̈ετε̱ = ἡ πυράδα τῆς φωτιᾶς.—όφσ̈ι ι ζjάρσιτ = ἡ πυράδα τῆς φωτιᾶς.

οφτικά-jα (Ἐλbασ.) = φθίσις, κοινῶς ὄχτικα πληθ. οφτικάτε̱.—ἴδ. κόλ' ε κέκjε, κουλjουφίσκε̱-α.

Ȣ

ού (Ἀργυρ.) ἴδ. ούνε̱-ου (γ).

ου: ἀντων. προσωπικὴ τοῦ β´ καὶ γ´. πληθ. = jούbε καὶ ατύνεbε (γ) ατύρεbε (τ) = ὑμῶν, αὐτῶν· συντάσ. μετὰ γεν. πληθ. π. χ. ου θάσ̈ε̱ (jούbε) = σᾶς εἶπον.—καὶ ου θάσ̈ε̱ (ατύρε) = τοὺς εἶπον.

οῡ-jα (τ), οῡ jα (γ), οῡ-νι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) = ἴδ. ουνῑ-α (γ) ουρῑ-α (τ).

ουα: ἀντων. προσωπικὴ τοῦ β´. καὶ γ´. προσώπου πληθυντικοῦ = jούbε ατέ, καὶ ατύνεbε (γ), ατύρεbε ατέ (τ) συντασ. μετὰ γενικῆς πληθ. π. χ ουα θάσ̈ε̱ (jούbε) = σᾶς τὸ εἶπον· καὶ ουα θάσ̈ε̱ (ατύρεbε) = τοὺς τὸ εἶπον.

ουᾰ! (τ) ἐπιφώνημα θαυμαστικόν· ἴδ. όου!

ουβέ-jα πληθ. ουbέτε̱ (Κροῡjα) ἴδ. βε̄-jα, καὶ ουέ-jα (Σπατι) πληθ. ουέτε̱ = βε̄-jα = ᾠόν.

BKSH

ούβεjε-jα (Περμέτ.) πληθ. ούβεjε-τε = ι θόνε κjενᾶριτ τσόχεσε· καὶ (dί-ζεjε-jα ('Ελβασ.) Τουρκ.).

ουβέσε-α (Κροῦjα) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. βέσε-α = δρόσος.

ουbουbού καὶ ουπουπού! ἐπιφων. οἴμοι, φεῦ, βαβαί, ουbουbού ουν' ι μιέρι!

ουγάρ-ι (τ) πληθ. ουγάρετε καὶ μαζῖ-α (γ) πληθ. μάζῖτε = χωράφιον ὠργωμένον, προητοιμασμένον διὰ σπάρσιμον = δε̃ου ι πουνούαρε ε ι bερε γατῖ πέρ τε μbιέλε.—bενj ουγᾶρ = ὀργόνω, προετοιμάζω διὰ σπάρσιμον ἴδ. ρ. τσᾶj ἢ τριβολίσ.

ούδε-α: πληθ. ούδετε [=ὁδὸς] = δρόμος, στράτα, λεωφόρος· ούδ' ε μbρέ-τιτ = λεωφόρος, δημόσιος δρόμος· 2) ούδε-α = ὁδοιπορία, ταξείδιον bαj ούδε = ὁδοιπορῶ, ταξειδεύω.—ούδ' ε μbάρε! = κατευόδιον! ἀντίθ. ούδ' ε πράπε.— bᾶj ούδε τε γjάτε = κάμνω μακρυνὸν ταξεῖδι· κάλjι, γομᾶρι, μούσκα σ' bὰν ούδε = δὲν θέλει νὰ περιπατήσῃ.—χιέκ ούδενε = ὁδηγῶ.—ζᾶ (γ) ζε̃ (τ) ούδενε = διακόπτω τὸν δρόμον· (ἐπὶ ἐχθρῶν, ληστῶν καὶ πολεμίων)· ἀντιθ. τσελj ούδενε.—dαλj jάστε ούδεσε = παραστρατῶ· 3) ούδε-α = νόμος, δικαιοσύνη, τὸ δίκαιον —έστ' ε ού-δεσε = νόμιμον, θεμιτόν, ἔννομον, ἔνθεσμον.—με ούδε = κατὰ νόμον.— πα ούδε = ἀνόμως, παρανόμως, ἀδίκως. — ε σὸχ με ούδε = ἐγκρίνω, επιδοκιμάζω· μα bέρι πα ούδε, τα bέρι πα ούδε, jα bέρι πα ούδε = με ἠδίκησε, σε ἠδίκησε, τὸν ἠδίκησεν.

ούδε-κρύκjε-jα = σταυροδρόμιον· πληθ. ε-τε.

ουδεταρ-ι: πληθ. οὐδετάρετε = ὁδοιπόρος, ὁδίτης, ταξειδιώτης.

ουδετᾶρε-jα πληθ. ουδετάρετε = θηλ. = ἡ ὁδοιπόρος, ἡ ταξειδιῶτις.

ούδε-τσέλjεσ-ι ἀρσ. ούδε-τσέλjεσε-jα θηλ. = πρόδρομος.

ούδε-χέκjεσ-ι πληθ. ούδε-χέκjεσιτε ἀρσ. = ὁδηγός.

ούδε-χέκjεσε-jα πληθ. ούδε-χέκjεσετε θηλ. τοῦ προηγ.

ουdόb: (budi) ἐπίρ. = εὔκολον (Τουρκ. κολάj).— μᾶ ουdόb (budi) = εὐκολώτερον.— ἀντιθ. με φεdίγε (budi) = μετὰ δυσκολίας, δυσκό-λως.— ι καμ ουdόb ε περdούερ (budi) = τὰ ἔχω εὔκολα καὶ πρό-χειρα. — ουdόb ε bάjινε κετὲ = εὐκόλως τὸ ἔκαμνον τοῦτο (budi).

(ι-ε-τε) *ουdόbε-ι-α τε* (budi) = εὔκολος-η-ον.

(ι-ε-τε) *ουdόbετε-ι-α-τε* (budi) ἄστε πούν' ε ουdόbετε = εἶναι εὔκολον πρᾶγμα.

(ι-ε-τε̱) *ουdόπτε̱-ι-α-τε̱* (Σ).—τε̱-oudóbε̱-τε̱ (budi) καὶ τε̱-oudóbε̱τε̱-ιτε̱ (budi), τε̱ νdόπτε̱-ιτε̱ (Σ) οὐδ. = εὐκολία. — με τε̱ oudóbε̱ (budi) = μετὰ εὐκολίας.

ούdσ̈ε̱-α: πληθ. ούdσ̈ατε̱ ('Ελβασ.) = σπήλαιον, νjε̱ βρίμ' ε μάδε νdε̱ σ̈κέμπ τε̱ γοῦριτ κjε̱ μούντ τε̱ μάρρε̱ σ̈ούμε̱ βέτε̱ bρένdα. — ἴδ. σ̈πέλε̱-α.

ουζούρε̱-α (τ) ουζούρε-jα (τ) καὶ οζούρε-jα (τ) = τόκος. ἴδ. καμάτε̱-α (Τυραν).

ουε̄-jα πληθ. ουε̄τε̱ (Σπατι) ἴδ. βε̄-jα = ᾠόν.

οῦθ-ι (γ) οῡθ-ι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) [συγκρ. οῦ-jα (γ) οῡνῑ-α (γ) οῡρῑ-α (τ)] = ὀξύνη, κοιν. καψάλα (τοῦ στομάχου), ξυνίλα (τοῦ στομάχου).— με̱ dιέκ οῦθι = ἔχω ξυνίλαν.

οῦθ-ι ('Ελβασ.) (περιληπτικόν, ὁ πληθ. λείπει) νjῑ φάρε̱ πλjάτσ̈ε̱κε̱ ε ζέζε̱ κjι γjίνdετε̱ νdε̱ γροῦνιτ, τε̱ τσίλjε̱νε̱ κουρ ε σ̈τύπ bάχ̱ετε̱ ποσὶ bλjόζε̱.

ούθουλε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) = ὄξος, ὀξίδιον· καὶ ούθε̱λε̱-α, ούφουλε̱-α (Σ) ούφε̱λε̱-α (Σ).

ούjε̱-ούjι (πληθ. ούjε̱νατε̱ (γ) ούjε̱ρατε̱ (τ) ἄχρηστος).— καὶ οὐδ. ούjετε̱ = τὸ ὕδωρ κοιν. νερόν.— φράσις: bένj ούjε̱τε̱ = κάμνω τὸ νερό μου ἴδ. πε̱ρμιέρ.— καὶ dέρθ ούjε̱τε̱ = χύνω τὸ νερό μου.— ἴδ. πε̱ρμιέρ, ρ.— ούjε̱τ' ε bεκούαρε̱ (τ) ούjετ' ε bεκούεμ (γ), ούjε̱τ' ε bεκοῦμ = τὰ Θεοφάνεια.— ούj' ι πε̱ρbοῡjσ̈ιμ (γ) καὶ ούj' ι bούjτουρε̱ (τ) = ούj' ι φjέτουρε̱.

ούjε̱ρε̱-α, ούjρε̱-α (Περμέτ.) κοιν. πισοβελονιὰ (εἰς τὸ ράπτειν) ραφὴ κατὰ ὀπισθοβελονιὰν (Τουρκ. τεγγέλj) πληθ. ούjε̱ρατε̱, ούjρατε̱.

ούjε̱σ-ι πληθ. ούjε̱σιτε̱ ἀρσ. = ὑδατοθρέμων.— ούjε̱σε-jα πληθ. ούjε̱σετε̱ θηλ. γjάρπε̱ν ούjε̱σ = νερόφιδο.— bρέσ̈κε̱ ούjε̱σε.

ουjίσ-ουjίτ-ουjίτ (γ) ρ. μεταβ. ποτίζω, βρέχω. ουjίσ άρε̱νε = ποτίζω τὸ χωράφι.— ουjίσ λjούλjετε̱ = ποτίζω τὰ λουλούδια.— ἀόρ. ουjίταε-ι μτχ. ουjίτουνε̱ παθ. ουjίτεμ = ποτίζομαι, βρέχομαι.

ούjκ-ου πληθ. ούjκj-τε̱ = ἴδ. ούλjκ-ου πληθ. ούλκjτε̱.

ουjκόνjε̱-α πληθ. ουjκόνjατε̱ = ἴδ. ουλjκόνjε̱-α πληθ. ουλjκόνjατε̱.

ουjκε̱νίσ̈τ (γ) ουjκε̱ρίσ̈τ (τ) = ἴδ. ουλjκε̱νίσ̈τ, ουλjκε̱ρίσ̈τ (γ).

(ι-ε-τε̱) *ούjσ̈ιμ* (Μυζεκjεjα) = νερουλὸς-ὴ-όν.

BKSH

ούκε̣με̣-α (γ) ούκμε̣-α (γ. Ἐλϐασ.), ούφμε̣-α (Τυραν.) (πληθ. ἄχρηστος), πλῆξις πνιγηρὸς καιρός, καταπληκτικός. ἴδ. ζαγουσῖ-α (τ), αγουσῖ-α (κ).

ουλῖ-νι (γ) ουλῖ-ρι (τ) πληθ. ουλίνjτε̣ [Λατ. oliva] ἐλαία, (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

ουλῖστε̣-α (γ. τ) πληθ. ουλίστατε̣ = ἐλαιών.

ουλjε̣ράσ (τ), ουλjε̣ρῖj (τ) ουλjε̣ρῖj (γ), νγουρόj (Σ) ρ. οὐδ. = βρέμω, βρυχῶμαι, μυκῶμαι, ὠρύομαι.— κjένι ουλjερῖν.

ουλίστε̣-α (Κροῦjα) πληθ. ουλίστατε̣ = νjῖ τινὰρ ι βόγε̣λjε̣ κjι στίενε̣ μbρένdα λjε̣ϐέρετε̣, ε κjίσινε̣ φῖ τε̣ νdσε̄τε̣ πε̣ρσίπε̣ρ πε̣ρ με ουσbούτουνε̣ λjε̣ϐέρετε̣, μbασανdάj ι λjάjε̣νε̣ με σαποῦ.

ούλj (γ) ρ. ἐνερ. = καταϐιϐάζω. ἀντίθ. νγρε̄.

ούλjεμ (γ) ρ. παθ. = καταϐιϐάζομαι, 2) καταϐαίνω.— οῦλjεμ πόστε̣. = σbρέσ ρ. ἀντίθ. νγρῖχεμ. ἴδ. ούνj-εμ.

ουλjε̣σῖνε̣-α : πληθ. ουλjε̣σίνατε̣ = χαμηλότης. ἀντίθ. ναλjτεσίνε̣ α.

ούλjε̣τε̣ (γ) ἐπίρ. = ἴδ. ούνjε̣τε̣ = χαμηλά.

(ι-ε-τε̣) *ούλjε̣τε̣* = ἴδ. ι-ε-τε̣ ούνjε̣τε̣ = χαμηλός, ταπεινός.

ουλjίτσε̣-α (γ) πληθ. ουλjίτσατε̣: ἀπαντᾶται μόνον ἐν τῇ φράσει: κε̣ρ κόj bρίματ' ε ουλjίτσατε̣ = δὲν ἀφίνω τρῦπαν νὰ μὴ ζητήσω. ψάχνω ὅλας τὰς τρύπας (καὶ δὲν τὸ εὑρίσκω).

ούλjκ-ου (Τσαμ.) ούjκ-ου (γ. τ) πληθ. ούλjκjτε̣, ούjκjτε̣ = λύκος.

ουλjκόνjε̣-α, ουjκόνε̣-α (γ. τ) πληθ. α-τε̣ = λύκαινα.

ουλjκjε̣ρίστ, ουjκjε̣νίστ, (γ) ουjκjε̣ρίστ (τ) ἐπιρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν λύκων.

Ουλjκε̣νάκ-ου ἀρσ. Ουλjκε̣νάκε-jα θηλ. πληθ. κε̣τε̣ ἀρσ. κετε̣ θηλ. = ὁ κάτοικος τοῦ Dulcino.

Ουλjκjῖ-νι = Dulcino (πόλις) Δουλτσῖνον.

ουλjόκ-ου, ουλjόκε-jα πληθ. ἀρσ. ουλjόκε̣τε̣, θηλ. κετε̣ = ἀνάπηρος.

ουλjουρῖj (τ) = ἴδ. ουλjερῖj (γ) = θρηνῶ.

ουλjμέτ : ρ. ἐνερ. = ὑγραίνω τινά,— ουλjμέτεμ παθ. = ὑγραίνομαι.

ουνάζε̣-α πληθ. ουνάζατε̣ καὶ χουνάζε̣-α = δακτυλίδιον.

(ι) *ούνγjι* = ἴδ. ιμ-ούνκj-ι (= θεῖος).

ουνγjῖ (Τυραν.) ἐπιρ. = ἀραδιακῶς, κατὰ συνέχειαν.— τ' ι μάρρισ ουνγjῖ μόλε̣τε̣, dάρδε̣τε̣ κ.τ.λ. = τ' ι μάρρισ μbάρε̣ μόλε̣τε̣, dάρδετε̣

κ.τ.λ. πα σγjέδε̱ = (μικρὰ καὶ μεγάλα, καλὰ καὶ κακὰ ἀδιακρίτως).

ουνγj̄ιj (budi) ἐπίρ. = κατὰ συνέχειαν.

ουνγjίj (bogdan) = ὁλόκληρον.

ουνγj̄ιλ-ι πληθ. ουνγjίjτε̱ = εὐαγγέλιον.

ουνγjιλε̱ζόj: ρ. εὐαγγελίζομαι = άπ ζᾶν' ε μίρε̱ (γ). — ουνγjιλε̱ζόχ̌εμ-όνεμ: παθ. εὐαγγελίζομαι ὑπό τινος. = dε̱γjόj ζε̱ν' ε μίρε̱.

ουνγjιλούαρ-όρι (τ) πληθ. ουνγjιλόρε̱τε̱ (τ) = ουνγjιλοῦερ-όρι, πληθ. ουνγjιλόρε̱τε̱ ουνγjιλόρε-jα θηλ. πληθ. ρετε̱ = εὐαγγελικὸς-ή.

Ουνγjιλτᾶρ-ι-ε-jα = εὐαγγελιστής-στρια.

ούνε̱, ούνα, ούνε̱ (Σ) οῦ (γ) ού (τ) (Ἀργυρ.) ἀντων. προσωπ. = ἐγώ.

(ι-ε) *ούνε̱σ̈ιμ* (budi) ἴδ. ι-ε-ουνῖσ̈ιμ (γ).

ουνῖ-α (γ) (Καϐ.), ουρῖ-α (τ) οῦ-νι (γ) οῦ-jα (γ) οῦ-jα (τ) = πεῖνα. (πληθ. ἄχρηστος). – κᾶμ ουνῖ = πεινῶ. ἴδ. ουρε̱τόνεμ (τ) με̱ μόρι ουρῖα = ἐπείνασα.

(ι-ε) *ούνε̱σ̈ιμ*: (budi) = πεινασμένος-η = (ι-ε) ουνῖσ̈ιμ (γ).

(ι-ε) *ουνῖσ̈ιμ-ι-ε-jα* = (ι-ε) ουρῖσ̈ιμ-ι-ε-jα (τ) = (ι-ε) ουνῖσ̈εμ (γ) (ι-ε) οῦσ̈εμ (γ) = πεινασμένος-η.

ούνκj-γjι = θεῖος· (ἐκ πατρὸς ἢ ἐκ μητρός). — ιμ ούνκj = ὁ θεῖός μου, υτ ούνκj = ὁ θεῖός σου, ι ούνγjι = ὁ θεῖός του· πληθ. τε̱ ούνγjιτε̱ = οἱ θεῖοι αὐτοῦ.

ουνοῦερ-όρι καὶ *ουνοῦρ-όρι* (γ. συνηρ.) (γ. Τυραν.) πληθ. ουνόρε̱τε̱ = πυρῖτις λίθος· κοινῶς τσακμακόπετρα.

ούνj (τ) χ̌ουνj (τ) ρ. ἐνεργ. = καταϐιϐάζω, χαμηλόνω· ἴδ. ούλj (γ)· ούνj πε̱λχ̌ούρατε̱ = καταϐιϐάζω τὰ πανιά (τοῦ πλοίου). — ούνj κρύετε̱ = ταπεινοῦμαι, ὑποτάσσομαι. – ἀόρ. ούνjα-ε-ι· μετοχ. ούνjουρε̱. — ἀντίθ. νγρε̄.

ούνjεμ = παθ. καταϐιϐάζομαι, 2) καταϐαίνω κάτω· ρ. οὐδ. 3) ταπεινόμαι. — ούνjεμ πε̱ρδε̄ = κάθημαι κατὰ γῆς: ούνjε̱τε̱ (τ) ἐπιρ. = χαμηλά.

(ι-ε-τε̱) *ούνjε̱τε̱* (τ. bogdan) ἐπιθ. = χαμηλός-ή-όν ταπεινός-ή-όν.

ουράτε̱-α: πληθ. ουράτατε̱ [Λατ. oratio] = εὐχή, εὐλογία· ι άπ ουράτε̱ = τὸν εὐλογῶ, εὔχομαί τινι. — μάρρ ουράτε̱ = λαμϐάνω εὐχήν, εὐλογοῦμαι. – πάτσ̈, ουράτε̱νε̱ = νὰ ἔχῃς τὴν εὐχήν. — τε̱ πάτσα ουράτε̱νε̱ = νὰ ἔχω τὴν εὐχήν σου· 2) ουράτε̱-α = ἱερεύς, ἢ πριφτ ουράτα = ὁ ἱερεύς.

ούρδε-jα (τ) χ̌ούρδε-jα (τ. Βεράτ.) = ἴδ. ούρθ-ι, χ̌ούρθ-ι (γ) = λειχήν.

ουρδε̱νᾱρ-ι πληθ. ουρδε̱νάρε̱τε̱ = ἐξουσιαστής.—καὶ ουρδε̱ράτε̱σ-ι (τ) πληθ. ουρδε̱ράτε̱σιτε̱.—τὸ θηλ.

ουρδενᾱρε-ja (γ) ['Ιταλ. ordinario] = τῆς σειρᾶς, δηλ. οὔτε πολὺ καλόν, οὔτε πολὺ κακόν· ὡς: κε̱jό γjᾶ ᾱ̃ϭτε̱ ουρδε̱νᾱρε.

ουρδενίμ-ι (γ) οὐρδε̱ρίμ-ι (τ) πληθ. μετε̱ = πρόσταγμα καὶ ουρδε̱ράτε̱-α (τ) πληθ. ουρδε̱ράτατε̱.

ούρδε̱ν-ι (γ) ούρδε̱ρ-ι (τ) πληθ. ούρδε̱νατε̱, ούρδε̱ρατε̱ = προσταγή, διαταγή· ἐξουσία.

ουρδε̱ν-κjίνdε̱σ-ι (γ) ουρδε̱ρ-κjίνdε̱σ-ι πληθ. σιτε̱ = ἑκατόνταρχος.

ουρδε̱ν-μίjε̱σ-ι (γ), ουρδε̱ρ-μίjε̱σ-ι πληθ. σιτε̱ = χιλίαρχος.

ουρδε̱νόj (γ) ουρδε̱ρόνj-όj (τ) = προστάττω, διαττάτω, ἐξουσιάζω.

ουρδε̱νόχ̱εμ (γ) ουρδε̱νόρεμ (τ) = παθ. = προστάττομαι.

ούρε̱-α πληθ. ούρατε̱ = γέφυρα.

ούρε̱θ-ι (τ) = ἀσθένεια τοῦ σίτου καὶ ἀραβοσίτου, ὅταν σήπηται ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ μαυρίζει.

(ι-ε) *ούρε̱τε̱* = (ι-ε) ουρίτουρε̱ (τ) = πεινασμένος.

ουρε̱τόνεμ: (τ) ρ. οὐδ. = πεινῶ.

ουρθ-ι ('Ελβασ.) (πληθ. ἄχρηστος), ούρδε-jα (τ), ϭπε̱ργε̱τί-α (Τυραν.) πληθ. ϭπε̱ργε̱τῖτε̱, τέϭε̱ζε̱-α (Καβ.) πληθ. τέϭε̱ζατε̱ = κοινῶς λειχῆνα.

ούρθ-ι: (πληθ. ἄχρηστος) = κισσός· χ̱ούρθ-ι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) ούρδε-jα (τ) πληθ. ούρδετε̱, χ̱ούρδε-jα πληθ. χ̱ούρδετε̱ καὶ πε̱ρτϭε̱λjάχ̱-ου πληθ. πε̱ρτϭε̱λjάχε̱τε̱.

ουρῑ α (τ) πληθ. ἄχρηστος) = ουνῑ α (γ) = πεῖνα.

ουρῑ-ου ('Αργυρ.), ουρίθ-ι (Βεράτ. Περμέτ.) ουρῖθ-ι (γ) = ὁ ἀσπάλαξ· κοινῶς τυφλοπόντικας.

ουρίμ-ι: πληθ. ουρίμετε̱ [ουρόj] = εὐχή· ἀντιθ. νέμε̱-α.

(ι-ε) *ουρίϭε̱μ* καὶ (ι-ε) *ουρῖϭιμ* = ουνῖϭιμ (γ) = πειναλέος.

(ι-ε) *ουρίτουρε̱* (τ) = πεινασμένος-νη· = ἴδ. (ι-ε) ουρῖϭιμ (γ).

ούρλjε-jα ('Αργυρ.) πληθ. ούρλjετε̱.—ούρλjε̱-α (Βεράτ.) = κjούμε̱ϭτ με κρύπε̱, ζίερ.

ουρόνj-όj [Λατ. oro-are] = εὔχομαι· ἀντίθ. νέμ ρ.—ουρόνεμ-όχ̱εμ παθ.

ουροῦαρ-όρι ('Αργυρ.) πληθ. ουρόρε̱τε̱ = ὁ ἀρραβὼν ὅταν ἀλλάξωσι τὸ δακτυλίδιον.

BKSH

Ουρούμ-ι : πληθ. Ουρούμε̱τε̱ = Ρωμαῖος, Γραικός· 2) ὁ ἀνήκων εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ γραικικοῦ δόγματος.

ούρτε̱ : ἐπίρ. = σοφῶς, φρονίμως.

(ι-ε) *ούρτε̱* : ἐπίθ. = σοφὸς-ή, φρόνιμος-η.

ουρτε̱σῑ-α καὶ *ουρτῑ-α* (bogdan) = σοφία, φρόνησις, κοιν. φρονιμάδα.

ουρτε̱σίσ̈τ (γ) = ουρτίσ̈τ (Σ) = ούρτε̱· ἐπίρ. = φρονίμως.

ουρτε̱σόν̇ϳ-όϳ, ουρτε̱τσόνϳ (τ), ουρτόϳ (Σ) = ἡμερόνω, σωφρονίζω τινά· ἀντίθ. εγε̱ρσόϳ.

ουρτε̱σόχ̈εμ-όνεμ, ουρτε̱τσ̈όχ̈εμ-όνεμ (τ), ουρτόχ̈εμ (Σ) παθ. καὶ οὐδ. = ἡμερόνομαι, σωφρονίζομαι. — ἀντίθ. ἐγε̱ρσόχ̈εμ.

ουρρέϳ : (Ἀργυρ.) ρ. = μισῶ τινα, μαρρ με̱νῑ (γ)· ουρρέβα ϳέτε̱νε̱ τ' ίμε = ἐμίσησα τὴν ζωήν μου. — ἀόρ. ουρρέβα-ε-ου· μτχ. ουρρύερε̱.

ούσ̈τ : ἐπιφων. κουρ νγάσε̱νε̱ άρε̱νε̱ ι θόνε̱ κάουτ ούσ̈τ, πε̱ρανdάϳ ι θόνε̱ θουμbάτσιτ ουστε̄-νι.

ουσ̈τε̄-νι (Σ) πληθ. ουστένϳ-τε̱ = θουμbάτσ-ι = βούκεντρον· ἴδ. χ̈ουστε̄-νι.

ουσ̈ε̄-ϳα (γ. τ.) πληθ. ουσ̈έ̄τε̱ = μικρὸν καλύβιον ἀπὸ κλωνάρια· καὶ ουσ̈έζε̱-α (Κρουϳα-Καβάϳα), ουρσ̈έζε̱-α (Τυραν.) = καλύβιον ἀπὸ κλωνάρια, ἢ φύλλα ὅπου κάθηται κεκρυμμένος ὁ κυνηγὸς [γραικικὰ λέγεται χωσιὰ ἐκ τοῦ χώνομαι] ἴδ. πρῑτε̱-α = καρτέρι κοινῶς.

ουσ̈κϳένϳ-έϳ : ρ. ἐνεργ. [συγγενὲς τῷ Λατ. esco-are = βιβρώσκω, ἐσθίω] = τρέφω· 2) παχύνω τινὰ δίδων αὐτῷ πολλὴν τροφήν. — dασ̈ ι ουσ̈κϳύερε̱ = κριὸς ἀναθρεμμένος = παχύς. — ουσ̈κϳέχ̈εμ-νεμ παθ.

ουσ̈κϳίμ-ι : πληθ. ουσ̈κϳίμετε̱ = τροφή, 2) πάχος (ἐκ τῆς πολλῆς τροφῆς).

(ι-ε) *ουσ̈κϳύεσ̈ιμ* (γ) ουσ̈κϳύσ̈ιμ (γ. συνηρ.) ουσ̈κϳύερσ̈ιμ (τ) = θρεπτικός-ή.

ουσ̈ούϳ-ι (Σ) = τὸ τῆς καρδίας τοῦ χοίρου πάχος.

ουσ̈όνϳε̱ζε̱-α : πληθ. ουσ̈ονϳε̱ζατε̱ = ἀβδέλλα· καὶ ουσ̈ουνϳε̱ζε̱-α (Σ) πληθ. ουσ̈ούνε̱ζατε̱, ουσουσ̈ούνϳε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ουσ̈ουσ̈ούνϳε̱ζατε̱.

ούσ̈τ-ι ? ? ? ούσ̈τ-ι : πληθ. ούσ̈τε̱ρετε̱ ? ? ? ἴδ. γουσ̈τ ἢ ουσ̈κϳέϳ.

ουστε̱ρῑ-α (budị-bogdan) πληθ. ουσ̈τε̱ρῑτε̱ = στρατόπεδον, στρατός· dούελ ουσ̈τε̱ρῑα = ἐστρατοπέδευσεν ὁ στρατός. — κοῦ νγοῦλϳι ουσ̈τε̱ρῑα ; = ποῦ ἐστρατοπέδευσεν ὁ στρατός· ἴδ. φουσ̈άτε̱-α.

ουσ̈τε̱τούαρ-όρι : πληθ. ουσ̈τε̱τόρε̱τε̱ = στρατιώτης· καὶ ουστε̱τούερ-όρι (γ), ούσ̈τε̱τουρ-όρι (συνηρ.).

ουσ̈τίμε̱-α (Σ) πληθ. ουσ̈τίματε̱ = ἀντήχησις τῶν ὀρέων· ἴδ. ουτουρίμε̱-α.

BKSH

ουσ̆τρε̱̄-ja (τ. γ.) πληθ. ουσ̆τρε̄τε̱ = πᾶν ἄγουρον ὀπωρικόν· μόλε̱, dάρδε̱ ουσ̆τρε̄ κ.τ.λ. — μὸς ε χ̆ᾶ ατέ πέμε̱ σε έσ̆τε̱ ουσ̆τε̱ρε̄ = ε πα πιέκουρε̱.

ουτε̱ρῑj (γ) ουτε̱ρῑj (τ) ἴδ. ουτουρῑj (γ) καὶ ουτουρῑj (τ) = βοΐζω.

ουτε̱ρίμε̱-α : πληθ. ουτε̱ρίματε̱ = ἴδ. ουτουρίμε̱-α = βοή.

ουτουρῑj (γ), ουτουρῑνj (τ), ουτουρῑν (γ. τ.) = βρέμω, βοΐζω, ἠχῶ· ἴδ. γjε̱μόj-ουτουρῑνj-ουτουρῑν γ΄. προσώπου = βρέμει, ἠχεῖ. — ουτουρῑν μάλjι : (Τυραν.) = ἀντηχεῖ τὸ βουνόν. — γjιμὸν dέτι = βουίζει ἡ θάλασσα. — bουbουλὸν κjῑλα (Τυραν.) = βροντᾷ ὁ οὐρανός.

ουτουρίμ ι : ὀνομ. ἀφηρ. (πληθ. ἄχρηστος) = βροντή.

ούφουλε̱-α (Σ) = ούθουλε̱ (πληθ. ἄχρηστος) καὶ ούφε̱λε̱-α (Σ) = ἴδ. ούθε̱λε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) = ὄξος.

Π

πα : μόριον στερητικὸν α, ἄνευ, χωρίς.

πά : μόριον, προστακτικόν· πά dε̱γjό = ἄκουσον. — πά έjα κε̱τού· (π'έjα ἢ πέjα κε̱τοὺ) = ἐλθὲ ἐδῶ. — πά τα σ̆όχ̆ = κοιν. γιὰ νὰ τὸ ἰδῶ. — πα σετσ̆' τε̱ θέμ = jα κάτι νὰ σὲ εἰπῶ.

πᾱ : (τ) = ἴδ. πρᾱ = λοιπόν.

παbέσε̱ : ἐπίρ. = ἀπίστως.

(ι-ε-τε̱) *παbέσε̱* ἐπίθ. = ἄπιστος-η-ον. — με̱ βράου με τε̱ παbέσε̱ = μὲ ἐφόνευσεν ἀπίστως.

παbεσε̱νῑ-α (γ) παbεσε̱ρῑ-α (τ) = ἀπιστία.

παbέφτ (γ. Καβ.), bεφας (Σ), παπρίτουνε̱ (γ), παπρίτουρε̱ (τ) ἐπίρ. = ἔξαφνα, ἀπροσδοκήτως, ἀνελπίστως. — πακουjτίμας (Καβ.) = ἀσυλλογίστως, πα πανdέχ̆ουρε̱ (τ) = ἀπροσδοκήτως· φράσις : πα πρίτουν'ε πα κουjτοῦμ (γ).

(τε̱) *παbροῦμε̱-τε̱* = ἄζυμα· ἀντίθ. τε̱ μbροῦμε̱-τε̱ = ἔνζυμα.

πάγε̱-α : πληθ. πάγατε̱ ['Ιταλ. paga] = πληρωμή· καὶ παγε̱τύρε̱-α (budi).

παγε̱-dᾶνε̱σ-ι (γ) παγε̱-dένε̱σ-ι (τ) πληθ. πάγε̱-dᾶνε̱σιτε̱ = μισθοδότης.

πάγε̱-dᾶνε̱σε-ja (γ) παγε̱-dένε̱σε-jα (τ) = ἡ μισθοδότις· πληθ. σετε̱.

πάγε̱-dᾶνεjε-ja (γ) πάγε̱-dένεjε-jα = ἀνταπόδοσις· πληθ. jετε̱ : ἴδ. ὄπαγέσε̱-α.

πάγε̱ζε̱ (γ) = πάκε̱ζε̱ (τ) ἐπίρ. = ὀλίγον.

παγε̱ζίμ-ι: πληθ. παγε̱ζίμετε̱ = βάπτισμα, βάπτισις.

παγε̱-ζιμτᾶρ-ι: πληθ. παγε̱ζιμτάρε̱τε̱ καὶ παγε̱ζόρ-ι = βαπτιστής.

παγε̱ζόνj-όj ρ. ἐνεργ. = βαπτίζω (τινά)· παγε̱ζόνεμ-όχ̄εμ παθ.

παγε̱-μάρρε̱σ-ι· ἀρσ. πληθ. παγε̱-μάρρε̱σιτε̱ = ἐκδικητής. — παγε̱-μάρρε̱σε-jα: θηλ. πληθ. παγε̱-μάρρε̱σετε̱ = ἐκδικήτρια.

παγέσε̱-α = πληρωμή, δασμός.

παγούα-όϊ (Ἀργυρ.) = μποτίλια ἀπὸ καλάϊ εἰς ἣν θέτουσι ρακῖ.

παγούανj-αj (τ) [Ἰταλ. pagare] ρ. ἐνεργ. = πληρόνω· ἴδ. λjᾶj· παγοῦεj καὶ παγοῦj (συνηρ.) παγόj καὶ πογόj (Ἀργυρ.) = πληρώνω.

παγοῦχ̄εμ παθ. = πληρόνομαι· ἴδ. λjᾶχ̄εμ.

παγε̱τύρε̱ = ἴδ. πάγε̱ = πληρωμή.

(ι-ε) *παγjοῦμε̱-ι-α* = ἄϋπνος, ἄγρυπνος.

(ι-ε-τε̱) *παδᾶνε̱* (γ) = ἀπαράδοτος-η-ον· ἴδ. ι-ε-τε̱ παλjίδε̱.

(ι-ε-τε̱) *παδένε̱* (τ) = ὁ μὴ παραδομένος, ἀκυρίευτος· 2) ἄκαμπτος· (ἴδ. έπεμ ἢ ίπεμ).

παdίσ-ίτ-ίτ (Σ) ρ. ἐνεργ. = ἐγκαλῶ τινα, ἐνάγω. — κjᾶj μbε̱ τε̱ (Κροῦjα γεγ.).

παdίτεμ: ἐγκαλοῦμαι, ἐνάγομαι ὑπό τινος.

παdάσουνε̱ (γ) παdάσουρε̱ (τ) = ἀκουσίως, μὴ θέλων.

παdίτουνε̱ (γ) παdίτουρε̱ (τ) = ἐν ἀγνοίᾳ. — ε bε̱ρα παdίτουρε̱ = τὸ ἔκαμα ἐν ἀγνοίᾳ, ἀκουσίως.

(ι-ε) *παdίτουνε̱* (γ) παdίτουρε̱ (τ) = ἀμαθής, ἀγράμματος, ἀπαίδευτος.

παjτέσε̱-α [ἴδ. παjτόj = μισθόνω τινα] = μίσθωσις.

παjτίμ-ι = ἴδ. πακjτίμ-ι = εἰρήνη· (τὸ κj τρέπεται εἰς j).

παjτιμ-bᾶμε̱σ-ι (γ) ἀρσ. παjτιμ-bᾶμε̱σε-jα θηλ. = εἰρηνοποιός· παjτιμ-bέρε̱σ-ι (τ) ἀρσ. παjτιμ-bε̱ρε̱σε-jα (τ) θηλ. = ἴδ. πακjτίμ-bᾶμε̱τ-ι (γ), πακjτιμ-bαμε̱σε-jα (γ) θηλ. πακjτιμ-bέρε̱σ-ι (τ) ἀρσ. πακjτιμ-bέρε̱σε-jα (τ) θηλ. = εἰρηνοποιός

παjτόνj-οj-όνεμ-όχ̄εμ (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) = ἴδ. πακjτόνj-όj-όνεμ-όχ̄εμ.

πάκ: ἐπιρ. = ὀλίγον [Λατ. pauci-orum] ἀντίθ. σοῦμε̱.

πάκε̱ζε̱ = (τ. budi-bogdan) ἐπιρ. ὑποκορ. = 'λίγάκι· καὶ πάγε̱ζε̱ (γ) εδέ πακ-χ̄έρε̱ = ἔτι ὀλίγον καιρόν. — παροιμία: πακ ε πε̱ρ μᾶλ = ὀλίγον καὶ ἐπιθυμητόν. — πάκε̱ζε̱ bούκε̱ = λιγάκι ψωμί.

BKSH

πακ-σε-πάκου = τουλάχιστον.

πακ-μός: τοῦλάχιστον, ἐπάνω κάτω (budi) πακ σε με χάνγρι γjᾶνε πο deӧ τε με χᾶjε εδὲ κρύετε = δὲν φθάνει ὅπο μοῦ ἔφαγε τὴν περιουσίαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ μὲ φάγῃ καὶ τὸ κεφάλι.—κᾶ-πακ (γ) = νγαπάκε = ἀπ' ὀλίγον.

(ι) *πάκ-ου:* πληθ. τε πάκετε: ἐπιθ. = ὀλίγος.—ε πάκετε = ὀλίγη· τε πάκετε οὐδ. = τὸ ὀλίγον.

(ι-ε-τε) *πάκετε-ι-α-τε* ἀντιθ. (ι-ε-τε) σούμετε-ι-α-τε· παροιμ. ι πάκου σι γjάκου· = τὸ ὀλίγον (εἶνε πολύτιμον) ὡς τὸ αἷμα· ε πάκα σ' τε πριӧ = τὸ ὀλίγον δὲν σὲ βλάπτει (φθείρει) ε πάκετα περμbᾶ σενdέτεjενε = ἡ ὀλιγάρκεια διατηρεῖ τὴν ὑγείαν.

πάκεζε (τ. budi-bogdan) ἐπιρ. ὑποκορ. τοῦ πακ ἐπιρ. πακεσό.

πακεσόνj-όνεμ (τ. Περμέτ.) = ἴδ. πακόj όχεμ. καὶ πακετσόνj-όνεμ (τ).

πακίτσε-α (γ. τ) πληθ. πακίτσατε: ἀφηρ. = τὸ ὀλιγοστόν.

πακόνj-οj (γ) πακεσόνj καὶ πακετσόνj-όj ρ. ἐνεργ. = ὀλιγοστεύω· πακόχεμ (γ) πακεσόνεμ-όχεμ παθ. = ὀλιγοστεύομαι· πακετσόνεμ.

(ι) *πακόρε-ι* ἀρσ. πληθ. τε πακόρετε = ἄπληστος· ε πακόρε-α θηλ. τε πακόρε-τε οὐδ. = ἡ ἀπληστία· τε νγρᾶνετε πακόρε = φαγητὸν ἄνευ μέτρου (budi).

(ι-ε-τε) *πακουjdέσӧεμ* = ἄφροντις, ἀπρόσεκτος.

πακουjτίμας (Καβ.) ἐπιρ. = ἀσυλλογίστως, ἔξαφνα· ἴδ. παπρίτουνε (γ) παπρίτουρε (τ) παπανdέχουρε (τ).

(τε) *πάκουνε-ιτε* (Σ) οὐδ. = ἡ λιποθυμία· τε τχόλετε (Ἐλβασ.).

πακσέλj: (Ἐλβασ.) ρ. ἴδ. κουκόj (Καβ.) καὶ κουκάσ (Καβ.) κουνjάσ (Βεράτ.) ρ.

πακσέλjεμ: παθ. ἴδ. κουνjάσεμ (Βεράτ.), κουκόχεμ καὶ κουκάσεμ (Καβ.) κελjκάσεμ (Περμέτ.)

πακτόj-όνεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. πακjτόj-όνεμ.

πακτοῦα-όϊ (τ) ἴδ. ποκτούα-α πακτοῦε-όϊ (τ) καὶ ποκτοῦε-ōνι (Σ) = πέταλον.

πάκj: ἐπιρ. = παστρικά, καθαρῶς· μπσῖj πάκj = σκουπίζω παστρικά.

πάκj-ι (γ. budi) καὶ πάκjε-jα [Λατ. pax-cis] = εἰρήνη.—bᾶνj πάκj (budi) = πακjτόj ἢ παjτόj = εἰρηνεύω· ι bᾶj πάκj = τοὺς εἰρηνεύω, τοὺς φιλιόνω· bᾶνε πάκj = πακjτούανε = ἔκαμαν εἰρήνην, εἰρήνευσαν.

πακjόj-όνj [Λατ. paco-are] ρ. ἐνεργ. = εἰρηνοποιῶ, συνδιαλλάττω, φιλιόνω· καὶ πακjτόνj-όj παjτόνj-όj (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) πακτόj (Ἀργ.) [πακτόνω εἰρηνεύω] κjένε̱ αρε̱μίκj ε ι παjτόβα = ἦσαν ἐχθροὶ καὶ τοὺς ἐφίλιωσα· 2) μισθόνω: παjτόβα dῡ πουνε̱τόρε̱ = ἐμίσθωσα δύο ἐργάτας.

πακjόνεμ-όχ̄εμ, πακjτόνεμ-όχ̄εμ, πακτόνεμ (Ἀργυρ.) = ρ. οὐδ. = εἰρηνεύω μετά τινος· 2) μισθόνομαι.

πακjτίμ-ι πληθ. πακjτίμετε̱ καὶ παjτί-μι (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) = εἰρήνη 2) μίσθωσις.

πακjτίμ-bᾱμε̱σ-ι (γ) πληθ. πακjτιμ-bᾱμε̱σιτε̱ = εἰρηνοποιός. — πακjτίμ-bᾱμε̱σε-jα (γ) θηλ. πλ. πακjτίμ-bᾱμε̱σετε̱ καὶ παjτίμ-bᾱμε̱σ-ι ἀρσ. παjτίμ-bᾱμε̱σε-jα θηλ. — παjτίμ-bέρε̱σ-ι ἀρσ. παjτίμ bέρε̱σε-jα θηλ. = εἰρηνοποιός.

πᾶλ: ρ. = ὀγκαρίζω (ἐπὶ ὄνου) [συγκρ. ψάλ-λω]. — γομάρι πᾶλ = ὁ ὄνος ὀγκᾶται. — ἴδ. πε̱λάσ ρ.

πάλε̱-α: πληθ. πάλατε̱ = εἶδος κοπάνου μὲ τὸ ὁποῖον κτυποῦν τὰ φορέματα ὅταν πλύνουν αἱ γυναῖκες.

πάλε̱-α: πληθ. πάλατε̱ = ἡ πάλα ἴδ. κόρδε̱-α.

πάλε̱: ἐν τῇ φράσει: bᾶj πάλε̱ = εὐχαριστοῦμαι. — ρρῖ πάλε̱ = κάθημαι μὲ εὐχαρίστησιν.

παλάνγε̱-α (budi) πε̱λάνγε̱-α (budi) = ἴδ. πε̱λάμbε̱-α = σπιθαμή.

παλάντσε̱-α πληθ. α-τε̱ [Γαλ. balance] ἴδ. κανdᾱρ.

παλάτ-ι πληθ. παλάτετε̱ = μέγαρον, ἀνάκτορα, παλάτιον.

παλάτσ-κε̱-α: πληθ. παλάτσ-κατε̱ (Τουρκ. τὸ ἴδιον) ? ? ?

παλjαβῖ-α πληθ. παλjαβῖτε̱: (γ. τ. budi-bogdan) καὶ *παλjεβῖ-α* (Σ), παλjοβῖ-α (Ἀργυρ.) = αἰσχρολογία. — φλjάσ παλjαβῖ = αἰσχρολογῶ, φjάλj' ε νdῡτε̱.

παλjαβόνj-όνεμ (budi) = λερόνω-νομαι.

(ι-ε-τε̱) *παλjᾶμ-ι-ε-τε̱* (γ) = ἄπλυτος, ι-ε-τε̱-παλjάρε̱-ι-α (τ).

παλjαρε̃-jα (bogdan-Ἐλβασ. Βεράτ.) πληθ. παλjαρε̃τε̱ = πινάκιον, πήλινον πιᾶτον ἢ φαρφουρένιον. 2) τὸ πιᾶτον μὲ τὰ κόλυβα.

παλjέ (γ) [πα-λjε = ἄφες] = ἄφες κοιν. ἄφισε. — παλjέ τε̱ βέτε τε̱ ὄόφ, σε σὶ ᾱὄτε̱ πούνα = ἄφες νὰ ὑπάγω (ἢ ἂς ὑπάγω) νὰ ἴδω, πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα. — παλjὲ μὸς φόλjε̱ με̱ γόjε̱ = ἄφες μὴ ὁμιλεῖς μὲ τὸ στόμα. — παλjέ τα ὄόχ̄ = ἄφησε νὰ τὸ ἰδῶ, ἢ ἂς τὸ ἰδῶ.

BKSH

πάλjε̣-α: πληθ. πάλjατε̣ = σῦκον ξηρόν. — νjε̣ βάρκ πάλjαὄ = μία ἁρμαθιὰ ἀπὸ σῦκα ξηρά.

πάλjε̣-α: πληθ. πάλjετε̣ = ἴδ. πάρε̣-α = ζεῦγος.

παλjε̣βῖ-α = ἴδ. παλjαβῖ-α = αἰσχρολογία.

παλjε̣χ̆ούαρ̣-όρ̣ι (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ γραικικοῦ παλαιοχῶρι] καὶ τροχ̆άλjε̣-α (Περμέτ.) [τροχὸς] = τόπος καταπατημένος, χαλασμένος (ὡς ἓν παλαιοχῶρ̣ι) — τροχ̆άλjε̣-α (Περμέτ.) = βένd' ι γε̣ρρύερε̣ νγα ούjετε̣. — ούjετε̣ ε bε̣ρ̣ι δε̄νε̣ τροχ̆άλjε̣.

παλjοβῖ-α = ἴδ. παλjαβῖ-α = αἰσχρολογία.

παλjζόj (Τυραν.) ἴδ. παλjόσ ρ. παλjόχ̆εμ (Τυρ.) ἴδ. παλjόσεμ.

παλjόσ: ρ. ἐνερ. [πάλjε̣-α] = διπλόνω = bᾰj πάλjε̣, 2) καταπλακόνω. παλjόσεμ: παθ.

πάλjσε̣-α (Κρούjα) πάλτσε̣-α (πληθ. ἄχρηστος) = τὸ μυαδοῦλι (κυρίως τῶν κοκκάλων) ἴδ. τροῦ-νι = ἐγκέφαλος.

πᾰμ (γ) πάρ̣ε̣ (τ) μτχ. τοῦ ὄὀχ̆ ρ.

παμbούκ-ου (γ. τ), πουμbάκ-ου (Ἀργυρόκ.) = βαμβάκιον. — ι-ε παμbούκτε̣, πουμbάκτε̣: ἐπίθ. = βαμβακερὸς-ά.

(ι-ε) *παλjίγjε̣-ι-α* (budi) = ὁ-ἡ-ἄνομος-παράνομος.

παμέτα: (τ), κοινῶς καί πε ὕστερον.

(ι-ε) *παμούνdουνε̣*, ι-ε-παμούνdουρ̣ε̣ (τ) = ἀνίκητος.

πανε̄τ-ι (τ) = κουρ̣ dέλj νjε̣ τσόπ' ε τέρ̣ε̣ πρέj δε̄ουτ α πρέj γοῦριτ, α πρέj dροῦριτ.

πανjανί = παμέτα: ἐπίρ. = καί πε ὕστερον.

πάνjε̣-α (Βεράτ.) πληθ. πάνjατε̣ = νjε̣ dροῦ με̣ ι μαθ σε λjίσι.

(ι ε-τε̣) *πανjόχ̆ουρ̣ε̣* (τ) = ἄγνωστος-ον.

πανjόχ̆ουρ̣ε̣: ἐπίρ. = ἀγνώστως.

(ι-ε) *παούδε̣-ι-α* = ἄνομος, παράνομος, ἄδικος. 2) ὁ διάβολος.

παούδε̣: ἐπίρ. = ἀνόμως, παρανόμως. ἀντίθ. με ούδε̣.

παπανdέχ̆ουρ̣ε̣ (τ), παπρίτουνε̣ καὶ παπρίτουρ̣ε̣ = ἀπροσδοκήτως, ἀνελπίστως. — πακουjτίμας (Καβ.) = ἀσυλλογίστως. — φράσις: παπρίτουν' ε πακουjτοῦμ.

(ι-ε-τε̣) *παπανdέχ̆ουρ̣ε̣-ι* (τ) = ἴδ. ι-ε-τε̣ παπρίτουνε̣.

(ι-ε-τε̣) *παπιέσε̣:* ἐπίθ. ὁ-ἡ ἀμέτοχος, ὁ μὴ ἔχων μερτικόν, κοινωνίαν, 2) ὁ διάβολος.

BKSH

παπούνε̣: ἐπίρ. = ἀργῶς, 2) ἀναιτίως.

(ι-ε) *παπούνε̣* ἐπίθ. = ἀργός-ή.

παπρίτουνε̣ (γ) καὶ παπρίτουρε̣ (τ) ἐπίρ. = ἀνελπίστως. — ι-ε-τε̣ παπρίτουνε̣ (γ) ι-ε-τε̣ παπρίτουρε̣ (τ) = ἀνέλπιστος-ον.

παρ̣: προθ. εὑρισκομένη πάντοτε ἐν συνθέσει = πρό· π. χ. παρ̣dιέ, παρ̣βιέτ, παρμbρᾶμε̣ κ.τ.λ.

πάρα: *πε̣ρπάρα*: προθ. (συντ. μετὰ γενικῆς) σημ. = πρότερον· έρδι πάρα κόχ̌ε̣σε̣ ἢ έρδι πε̣ρπάρα κόχ̌ε̣σε̣ = ἦλθε πρὸ τοῦ καιροῦ· 2) πρίν: πάρα σε τε̣ bᾶχ̌ετε̣, καὶ πάρα σε bᾶχ̌ετε̣ (bogdan) = πρὶν γίνῃ ἢ προτοῦ νὰ γίνῃ· 3) ἔμπροσθεν, ἐνώπιον: πάρα dέρε̣σε̣ ἢ πε̣ρπάρα dέρε̣σε̣ = πρὸ τῆς θύρας. — φόλjι πάρα γjε̣νdε̣jεσε̣ ἢ πε̣ρπάρα γjε̣νdε̣jεσε̣ = ὡμίλησεν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. — μᾶ πάρα (bogdan) = μᾶ πε̣ρπάρα = προτίτερον.

παρά-jα πληθ. παράτε̣ καὶ πάρε-jα πληθ. πάρετε̣ = οἱ παράδες.

παραβε̣νε̣-α (τ) = πρόθεσις (ἄρτου) καὶ παραβοῦμε-jα (γ) bούκε̣τ' ε παραβε̣νε̣σε̣ (τ) = bούκε̣τ' ε παραβούμε̣σε̣ (γ) = οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως.

παραδίσ-ι = παράδεισος· ἴδ. παρραϊjσ-ι (τ), παρρίjσ-ι (γ), παρρῖσ-ζι (Σ).

παραζάν-ι (Ἐλβασ.) ἴδ. bοραζάνε-jα (Τυραν.).

πάραζι: ἐπίρ. — κυρίως.

παραθᾶνε̣σ-ε (γ), πληθ. παραθᾶνε̣σιτε̣ = προφήτης.

παραθᾶνε̣σε-jα θηλ. πληθ. παραθᾶνε̣σετε̣ = προφῆτις. — παραθε̣νε̣σ-ι (τ) ἀρσ. πληθ. παραθε̣νε̣σιτε̣. — τὸ θηλ. παραθε̣νε̣σε-jα πληθ. παραθε̣νε̣σετε̣ = προφῆτις.

παραθέμ ρ. προφητεύω· προλέγω, τὰ μέλλοντα.

παραλjίνdε̣σ-ι πληθ. παραλjίνdε̣σιτε̣ = πρωτότοκος· (ι-ε) παραλjίνdουνε̣ (γ) (ι-ε) παραλjίνdουρε̣ (τ) = λjίνdουρε̣ πε̣ρπάρα.

παραλjινdε̣jε-jα: πληθ. παραλjινdε̣jετε̣ = τὰ πρωτοτοκεῖα.

παραρόνjε̣-α [παρα-ρόνjε̣-α] πληθ. παραρόνjατε̣ = ἡ ἐμπροσθοφυλακή· (στρατιωτική)· ἀντιθ. πραπαρόνjε̣-α = ὀπισθοφυλακή.

παρ̣βιέτ (γ) ἐπιρ. = πρόπερσι = ἰδ τε̣ρ̣βιέτ (τ).

παρ̣dιέ (γ) ἐπιρ. = προχθές· παρdιέθινε̣ (γ)· νjε̣-dίτε̣ζε̣ = προχθές, νjε̃ dίτε̣ζαj (τ) = προχθές, νjῑ dίτε̣ζε̣ = μιᾷ τῶν ἡμερῶν.

πάρε̣ (τ) πᾶμ (γ) μετοχ. τοῦ ὄοχ̌.

(ι) *πᾶρε̣-ι* (τ) ε πᾶρε̣-α (τ) = ὁρατός-ή.

BKSH

(ι) *πᾶμ-ι* (γ) ε πᾶμε-jα τε̱ πάρε̱τε̱ (τ) τε̱ πᾶμε̱-τε̱ (γ) = θέα, θέαμα, θεωρία· 2) ὅρασις 3) ὅραμα· 4) ἐπίσκεψις.—κᾶ τε̱ πάρε̱ τε̱ bούκουρ = ἔχει ὡραίαν θεαν· χοῦμbι τε̱ πάρετ' ε σύβετ = ἔχασε τὴν ὅρασιν τῶν ὀφθαλμῶν πάσ̈ε̱ νjε̱ τε̱ πάρε̱ = εἶδον ὅραμα.—βέτε πε̱ρ τε̱ πάρε̱ = ὑπάγω πρὸς ἐπίσκεψιν,

παρβιέτ (γ) = προπέρυσι = νjε̄ βιέτ (τ).—νjῑ βίτι (γ) = εἰς ἕν ἐκ τῶν ἐτῶν (ἀπροσδιορίστως κατὰ ποῖον ἔτος.—νjῑ βίτι ουbᾶ ζῑ bούκε (γ) = εἰς ἕν ἐκ τῶν ἐτῶν ἔγινε λίμός.

πάρε̱ (τ) ἐπιρ. χρόνου = πρότερον, πρὸ ὀλίγου.—κjε̱ πάρε̱ = πρότερον· πάρθινε̱ (τ), σ̈πάρε̱ (γ), σ̈πάρθινε̱ (γ), πάρι (bogdan), μbάρι, (bogdan) μᾶ πάρε̱ (budi), μᾶ πάρι (budi) = μᾶ πε̱ρπάρα.—κούρε̱ ἐρδι; = πότε ἦλθεν; πάρε̱, = πρότερον.

πάρε̱-α : πληθ. πάρε̱τε̱ [Λατ. par-ịs] = ζεῦγος. κοινῶς ζευγάρι· (Τουρκιστὶ τσ̈ίφτ).—πάρε̱ α τσ̈ούπ; = ζυγά ἢ μονά; (Τουρκ.) (τσίφτ-ατεκ) καὶ πάλjε̱.—νjε̱ πάλjε̱ βάθε̱ = ἕνα ζευγάρι σκουλαρίκια.—νjε̱ πάλjε̱ κε̱πούτσε̱ = ἕνα ζευγάρι παπούτσια.—νjε̱ πάλjε ἄρμε̱ = δύο πιστόλια· νjε̱ πάλjε̱ ρ̣ρόbα = μία φορεσιά νjε̱ πάρε̱ πε̱λούμbα (τ) = ἓν ζεῦγος περιστερῶν· πάλjε̱-πάλjε̱ = ζευγαρωτά· πο σ̈κόνινε̱ πάλjε̱ πάλjε̱ = διέβαινον ζευγαρωτά. = πο σ̈κόjε̱νε̱ πάλjε̱ πάλjε̱ = ὑπάγουσι κατὰ ζεύγη· 2) πάλjε̱-α = δίπλωσις, δίπλωμα· bένj πάλjε̱ ρ̣ρόbατε̱ = διπλόνω τὰ φορέματα· ἴδ. ρημ. παλjόσ· νjε̱ πάλjε̱σ̈, dῡ πάλjε̱σ̈ τρῑ πάλjε̱σ̈ κ.τ.λ. = μὲ ἕνα κάτι, κ.τ.λ.

(ι) *πάρε̱-ι* : πληθ. τε̱ πάρε̱τε̱ = πρῶτος· ε πάρε̱-α = πρώτη· πληθ. τε̱ πάρατε̱.

παρε̱ζόj [κε̱ρράbε̱-α] [πάρε̱-α] = ρ. ἐνεργ. ζευγαρόνω· τὸ παθ..

παρεζόχεμ = ζευγαρόνομαι.

παρε̱κjόνj (budi καὶ bᾶνj γατίj (budi) = ἑτοιμάζω· μετοχ. παρε̱κjούεμ.

παρεσῑ-α : (περιληπτικὸν ὄνομα, πληθ. ἄχρηστος) = ἡ ἀριστοκρατία, οἱ τῆς πρώτης τάξεως ἄνθρωποι· ἀντιθ. βεγjε̱λjῑ-α.

παρέτκε̱-α πληθ. α-τε̱ (Τσ̈ερμε̱νίκα) ἴδ. λjέσε̱-α.

παρμbρᾶμα (γ) παρμbρᾶμε̱ (γ) ἐπιρ. = προψές, τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν.

παρμbάμε̱ (γ) παρμbᾶμα τιέτε̱ρε̱ = ἀντιπροψές, τὴν προπαρελθοῦσαν ἑσπέραν.

παρμένdε̱-α καὶ *παρμένd-ι* (Σ) παρμένdε-jα (γ) πληθ. παρμένdετε̱ = παρμε̱νdε̱-α (τ) = τὸ ἄροτρον, κοινῶς ἀλέτρι.

παρτῖ-α: πλήθ. παρτῖτε̱ [καλιστρέω, καλέω] καλjέστρε̱-α (Βεράτ.) πλήθ. καλjέστρατε̱ = συμπόσιον· κούρ θε̱ρρέτ χ̃έρε̱ν' ε πάρε̱ δάνdε̱ρρινε̱ ι βιεχ̃έρρι.

(ι-ε-τε̱) *παρρε̱φύερε̱* (τ) παρρε̱φύεμ, παρρε̱φυμ (γ. συνήρ.) = ἀνεκδιήγητος-ον.

παρρε̱φύερε̱ (τ) παρρε̱φύεμ (γ) παρρε̱φύμ (συνήρ.) ἐπίρ. = ἀνεκδιηγήτως.

παρρίjσ-ι (γ) ἴδ. παραδίσ-ι. (Σ) καὶ παρρῖσ-ζι (Σ), παρράjσ-ι (τ).

πας, (τ) μbας (γ) πρόθ. (μετὰ γεν.) = ὕστερον.— πας dίμε̱ριτ βιὲν βέρα = μετὰ τὸν χειμῶνα ἔρχεται τὸ ἔαρ. — πας dῦ dίτö, πας dῦ jάβε̱ö, πας dυ μούαjö πᾶς dυ βιέτö = μετὰ δύο ἡμέρας, ἑβδομάδας, μῆνας, ἔτη. 2) = τὸ ὄπισθεν, κατόπιν, ἀπ' ὀπίσω. ὡς: πας ουöτε̱ρίσε̱ = κατόπιν τοῦ στρατοῦ.— πᾶς öτε̱πίσε̱ = ὄπισθεν τῆς οἰκίας.— πας μέjε, πας τέjε, πας ατῖ = κατόπιν μου, σου, αὐτοῦ.— βάνε̱ πας τῖ = τὸν ἠκολούθησαν.— 3) = κατὰ (σημ. συμφωνίαν καὶ ὁμοιότητα). πας φιάλjε̱σε̱ Ζõτιτ = κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

πασανdάj: (τ) [πας-ανdάj] ἐπίρ. = μbασανdάjτα [μbας-ανdάjτα] = μbαςανdάj [μbας-ανdάj] = μbαςανdύj [μbας-ατύ], μbας ανdύj [μbας-ατύ] = μετέπειτα.— μbαςανdέj [μbας-ανdέj].

πᾶσε̱: μτχ. τοῦ ῥήμ. κᾶμ. καὶ πάσουνε̱ (γ), πάσουρε̱ (τ) πάτουρε̱ (τ).

(ι-ε-τε̱) *πάσουνε̱* (γ) πάσουρε̱ (τ) πάτουρε̱ (τ) = πλούσιος.

πάσε̱jε-jα = πλοῦτος, περιουσία.

πασε̱κjύρε̱-α (budi) πασκjύρε̱-α πλήθ. α-τε̱ = καθρέπτης.

πασσί (τ) [πας-σῖ] μbασσῖ [μbασ-σῖ] ἐπίρ. = ἀφοῦ.

πασνέσε̱ρε̱ (τ) μbαςνέσε̱ρε̱ (γ) μbασνέσε̱ρι (Σ) = μεθαύριον. ἴδ. dέj, κασdὲj (Ἀργυρ.).

πασνέσε̱ρε-τιέτε̱ρε̱, μbαςνέσε̱ρε̱-τιέτε̱ρε̱, μbαςνέσε̱ρε̱-τιέτερι (Σ), τιέτερε̱-μbαςνέσε̱ρε̱ (Σ), τιέτερε̱-μbασνέσε̱ρι = ἀντιμεθαύριον.

(ι-ε-τε̱) *πασόσσουνε̱* (γ) πασόσσουρε̱ (τ) = αἰώνιος.

πάσουνε̱ (γ) πάσουρε̱ (τ) = ἴδ. μτχ. πάσε̱ καὶ πάτουρε̱ (τ).

[πασπιλjαρ-ι] = μυλωνᾶς. ἴδ. μουλῖσ-ι (γ).

παστάj (τ) παστάjα (τ) = ὕστερον.— με̱ παστάjα, μᾶ παστάjα = ὑστερώτερα (Ἐλβασ).

(ι) *παστάjμ-ι* (τ) = ὑστερινός, τελευταῖος. — ε παστάjμε-jα (τ) = ὑστε-

BkSh

ρινή, τελευταία. —(τε̱) παστάjμ-ιτε̱ οὐδ. = τὸ τέλος. —douρόj νγερ μbε̱ τε̱ παστάjμιτ = ὑπομένω μέχρι τέλους.

πάστε̱ρε̱: ἐπίρ. = καθαρῶς. ἴδ. κjε̱ρούαρε̱, κθιέλε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) πάστε̱ρε̱ = καθαρὸς-ὰ-όν.

παστε̱ρτῑ-α = καθαριότης.

παστε̱ρμόj (τ), παστρόj-όχ̌εμ-όνεμ ἴδ. κjε̱ρόj-όχ̌εμ-όνεμ.

πάσ̆ε̱-ι: πληθ. πάσ̆ε̱τε̱ = ὀργυιά.

Πάσ̆κε̱τε̱: (ὁ ἑνικὸς ἄχρηστος) πληθ. = τὸ Πάσχα. — πάσ̆κε̱τ' ε με̱δᾱ = ἡ Λαμπρή. — πάσ̆κε̱τ' ε βόγε̱λjα = τὰ Χριστούγεννα. ἴδ. Κε̱ρσνdέλετε̱, πε̱ρ Πάσ̆κε̱ = τῇ λαμπρῇ, εἰς τὴν λαμπρήν.

πασ̆νίκ-ου (bogdan) = κάλυμμα. — πασ̆νίκου ι κρέσε̱ (dogdan) = τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

(ι-ε) *πασ̆κουέσ̆ιμ* (γ) πασ̆κοῦσ̆ιμ (συνηρ.), πασ̆κούαρσ̆ιμ (τ) = ἀκοινώνητος. — ᾱσ̆τε̱ νjερῑ ι πασ̆κουέσ̆ιμ = εἶναι ἀκοινώνητος.

πάτ-ι: πληθ. πάτε̱τε̱ = τὸ πάτωμα (τῆς οἰκίας).

πατᾱ̆-νι (Σ) πληθ. πατάνj-τε̱ = ἴδ. πατόκ-ου.

πάτε̱-α (γ. Σ. τ) πληθ. πάτατε̱ = ἡ χῆνα.

(ι-ε) *πατε̱νε̱ζόνε̱-ι-α* (Σ. bogdan) = ἄθεος.

πατε̱ρσ̆άνε̱-α (bogdan) = λόγχη· ἐν ᾧ σ̆τίζε̱-α = βέλος.

πατε̱σ̆τίνε̱-α ἴδ. bε̱ρσῑ-α = στίπουρα.

πατῑ-α (Dίbρα) ???

πατόκ-γου (γ. τ) = πατόκ-κου (γ. τ) = πατᾱ̆-νι (Σ) = χῆνος, χῆνα.

πατορίκ-ου = λjέσ̆ι ι σ̆κjέρραβετ, λjεσ̆ ι βόγε̱λjε̱.

πάτουρε̱ = ἴδ. πάσουρε̱ (τ).

(ι-ε-τε̱) *πάτουρε* = ι-ε-τε̱ πάσουρε̱ (τ).

παφούνdε̱jε-jα = ἄβυσσος.

πάχ̌-ου (Περμέτ.) [πάχ-νη] = ἡ κόνις τῶν δένδρων.

(ι-ε-τε̱) *παχ̌έσ̆τουνε̱* (γ) παχ̌έσ̆τεμ = ἀσίγητος.

παχ̌ίρε̱ (γ) = ἀκουσίως, μὴ θέλων. — ε bᾱ̆να παχ̌ίρε̱ = ε bᾱ̆να με παχ̌ίρε̱ = τὸ ἔκαμα ἀκουσίως. — παχ̌ίρε̱ (τ) = πε̱ρδούνε̱ (γ) = διὰ τῆς βίας. — ε bέρα παχ̌ίρε̱ = τὸ ἔκαμα διὰ τῆς βίας. — vdε̱ μος ἀρθτσ̆ με χ̌ίρε̱ dοτε̱ τε̱ μάρρ παχ̌ίρε̱ = ἐὰν δὲν ἔλθῃς μὲ τὸ καλόν, θὰ σὲ πάρω διὰ τῆς βίας. ἴδ. πε̱ρδούνε̱ (γ).

πε̱γε̱̄j-ε̱̄χ̌εμ (τ) = ἴδ. πουγᾱj-ᾱχ̌εμ (γ).

πεγέρεσ-ι (τ) ἀρσ. πληθ. πεγέρεσιτε = ἴδ. πουγάνεσ-ι (γ).

πεγέρεσε-ja θηλ. πληθ. πεγέρεσετε = ἴδ. πουγάνεσε-jα (γ).

πεγερεσῖ-α (τ) πληθ. πεγερεσίτε = ἴδ. πουγανεσῖ-α (γ).

πεγούν-ι (Περμέτ.) = μιλjάκ-ου = λαγουδάκι, κελjύσ̈ λjέπουρι.

πεζᾶj (γ) [ζᾶ-νι = φωνή· ἴσως ἐκ τοῦ περ καὶ ζᾶ-ι, περζᾶj καὶ πεζᾶj κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ] = φωνάζω, ἐκβάλλω φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος· περσέ σ' πεζᾶν; = διατὶ δὲν ὁμιλεῖς; (διατὶ δὲν ἐκβάλλεις φωνήν); πεζᾶj τε βίνjε ἢ ι πεζᾶj τε βίνjε = φώναξον αὐτὸν νὰ ἔλθῃ· μος πεζᾶj με γόjε = μὴ ἐκβάλλεις φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος.

πέζεμ-ι, πέσεμ-ι (Σ) = ἴδ. μαλjτσίμ-ι· βάρρα με κᾶ μάρρε πέζεμ (Σ) = = μ' ου κᾶ μαλjτσοῦεμ πλjάγα = ἀφώρμησεν ἡ πληγή μου, κοινῶς κακοφώρμησεν ἡ πληγή· μος ε κρούεj βάρρενε σε μέρρ πέζεμ (Σ) = μος ε κρούαj πλjάγενε σὲ μαλjτσόν (καὶ) σὲ ατσαρόχετε = (Ἔλβασ.) διότι ἀφορμίζει, κακοφορμίζει κοινῶς.

πεζματόj, πεσματόj, (Σ. budi) = ἐρεθίζω (τὴν πληγήν) ἴδ. μαλjτσόj [συγκρ. πεῖσμα ἑλλην.].

πεζματόχεμ (Σ. budi) πεσματόχεμ = ἐρεθίζομαι παθ. ἴδ. μαλjτσόχεμ.

πεζούλj-ι πληθ. πεζούλjετε = ἡ ράχη, ἡ κορυφὴ τοῦ τοίχου χίπι νdε πεζούλ τε μοῦριτ = ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ τοίχου.

πεj : (τοσκ.) ἀντὶ πρέj = ἐκ, παρά, ἀπό.

πέjα, *πεjά* [πα-έjα, π' έjα, π' εjά] (ἄκλιτον) = ἐλθέ. — πέjα κετού ἢ πεjά κετού = πα έjα κετού· ἴδ. έjα, jάκε.

πεκάτ-ι (γ. Σ.) πεκάτετε [Λατ. peccatum] = ἁμαρτία· καὶ πκατ-ι (γ. Σ.) μπκάτ-ι, μεκάτ-ι (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π).

πεκατνούερ-όρι (γ. Σ.) πληθ. πεκατνόρετε καὶ

πεκατνούρ-όρι (συνηρ.) πληθ. πεκατνόρετε, καὶ πκατνούερ-όρι, καὶ πκατνούρ-ι, μπκατούερ-όρι μπκατνούρ-όρι, μεκατνούερ-όρι, μεκατνούρ-όρι = ἁμαρτωλός· ἴδ. φαλjτούαρ-όρι (τσ̈αμ) φαjτούαρ-όρι καὶ φαjτοῦερ-όρι, φαjτούρ-όρι.

πεκατνόρε-jα (γ. Σ.) πληθ. πεκατνόρετε = ἁμαρτωλή· καὶ πκατνόρε-jα (γ. Σ.), μπκατνόρε-jα, μεκατνόρε-jα = ἴδ. φαλjτόρε-jα καὶ φαjτόρε-jα (γ. τ.).

πεκούλj-ι [Λατ. peculum] = ἰδιαιτέρα ἰδιοκτησία, ὡς μεταξὺ ἀδελφῶν, ἢ γυναικὸς καὶ ἀνδρός· 2) πεκούλj-ι (Περμέτ.) ἐν τῇ φράσει

ε κᾶμ πεκούλj = τὸν ἔχω οἰκεῖον· ε κᾶμ μbε̱ πεκούλj ατε̱ νjερῖ = τὸν ἔχω εἰς εὔνοιαν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

πεκουλjῖ-α (Ἀργυρ.) πληθ. πεκουλjῖτε̱ = φιλοδώρημα· απ πεκουλῖ = φιλοδωρῶ· ε κᾶμ μπσούαρ με πεκουλjῖ = τὸν ἔχω συνειθισμένον μὲ φιλοδωρήματα· ου απ πεκουλjῖ djέμβετ (= φιλοδωρῶ τὰ παιδιὰ) α σ̈ε̱ρbε̱τόρεβετ (ἢ τοὺς ὑπηρέτας).—(κουρ ι μάρρε̱νε̱ με τε̱ μίρε̱ ε ου άπε̱νε̱ πέμε̱, α τε̱ νγρένε̱, α παρὰ).

πε̱κjῖ-ρι (Περμέτ.), πε̱κjῖ-α (τ), σπε̱λjκjῖ-νι (γ. Ἐλβασ.) σπενγjῖ-α (Καβαjα) = τὸ κράσπεδον.— ι ζοῦρα πε̱κjίνε̱ = ι ζοῦρα πε̱κjίρινε̱ (Περμέτ.) ι ζοῦρα πε̱κjίνε̱ (τ), ε ζοῦνα πε̱ρ σπε̱λjκjῖνι (γ) = ἡψάμην τοῦ κρασπέδου του· (χάριν τιμῆς ἢ εὐλαβείας)· νdε̱νε̱ σπε̱λjκjῖτ τε̱ Πε̱ρενdίσε̱· (γ) = ὑπὸ τὸ κράσπεδον τοῦ Θεοῦ (δηλ. ὑπὸ τὴν προφύλαξιν, ὑπὸ τὴν προστασίαν) με πε̱κjῖ τε̱ πε̱ρβέσ̈ουρα (τ) = μὲ ἀνασκουμπωμένα τὰ κράσπεδα· ἴδ. σκjέπ-ι = ἡ ἄκρη τοῦ φορέματος.

πε̱κjίσε̱-α : πληθ. πε̱κjίσατε̱ = τοῦβλαι καϋμέναι εἰς τὴν φωτιάν.

πε̱κjίτε̱-α πληθ. πε̱κjίτατε̱ (Dίβρα-Τετόβα = πλίνθος (Τουρκιστὶ κjε̱ρπίτσ̈).

πε̱λᾰμbε̱-α (γ. bogdan) πληθ. πε̱λᾰμbε̱τε̱ [Ἑλλην. παλάμη] [Λατ. palma] πε̱λε̱μbε̱-α (τ) πληθ. πε̱λε̱μbε̱τε̱, πε̱λάνγε̱-α (budi) = ἴδ. παλάνγε̱-α (budi) πε̱λᾶμbε̱-α (γ) = παλάμη· 2) σπιθαμή.

πε̱λάνdρε̱-α = ἴδ. πουλάνdρε̱-α (Τυραν.).

πε̱λάσ-έτ-έτ ρ. = ὀγκαρίζω.—ἴδ. ρ. πᾶλ.

πε̱λε̃-jα : πληθ. πε̱λε̃τε̱ = dέλjε, α δῖ, α λjόπε̱ κjε̱ πίελ α κjε̱ μbῖλjετε̱, έσ̈τε̱ με κjούμε̱σ̈τε̱. — ἀντιθ. σ̈τέρπε̱-α.

πε̱λο̃ρε-jα : πληθ. πε̱λο̃ρετε̱ (ὀρθότερον πιελο̃ρε-jα) = ὅσα ζῷα γεννῶσιν, ἔχουσι γάλα· = πε̱λε̃-jα.

πε̱λούμπ-bι (τ. bagdan) πληθ. πε̱λούμbατε̱ = ἴδ. πουλούμb-ι (γ).

πε̱λτσάσ-έτ-έτ (Τυραν.) = ἴδ. πε̱λjτσάσ-έτ-έτ. σκάζω.

πελjᾶρ-ι ἀρσ. (Μυζεκjέjα) πληθ. πελjᾶρε̱-τε̱ = bαρῖ πέλjασ̈. πελjᾶρε jα θηλ. πληθ. πελjάρετε̱.

πε̱λjάσ-ζι (budi) = παλάτιον ἴδ. πουλjάσ-ζι (Σ).

πέλjε̱-α : πληθ. πέλjατε̱ = ἡ φοράδα κοινῶς.

πελjε̱γόρκε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. α-τε̱ = εἶδος ποταμίου πτηνοῦ.

πελjεγρενίj-α (bogdan) = pellegrinagio (Τουρκ. χ̃αdσ̈ιλε̱κ).

BKSH

πέλjκjε̱ ρ. ἐνεργ. = θολόνω τὸ νερόν.

πε̱λκjέj (Ἀργυρ.) ρ. ἐνεργ. [Λατ. placeo-ere] ρ. ἀρέσκω, μ' ἀρέσκει: ε πε̱λjκjέj φορτ κε̱τέ νjερῖ = τὸν ἀρέσκω πολὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· καὶ με̱ πε̱λjκjέν φορτ κύ νjερῖ = μ' ἀρέσκει πολὺ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος· με̱-τε̱-ι-να-ου-ου πε̱λjκjέν = μοῦ, σοῦ, τοῦ, μᾶς, σᾶς, τούς, ἀρέσκει· ε πε̱λjκjέj = τὸν ἀρέσκω, ε πε̱λjκjέν = τὸν ἀρέσκεις, ε πε̱λκjέν = τὸν ἀρέσκει.—τσ' ι πε̱λjκjέβε ατύ; = τί τοῦ ἄρεσες αὐτοῦ; ι πε̱λjκjέβα bουκουρίνε̱ = τοῦ ἄρεσα τὴν ὡραιότητα.— δένdε̱ρριτ ι πε̱λjκjέου νούσεjα = τοῦ γαμβροῦ τοῦ ἤρεσεν ἡ νύμφη· σ' με̱ πε̱λjκjέν bοῦρρι = διφορούμενον) = δὲν ἀρέσκω εἰς τὸν ἄνδρα καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν ἀρέσκει (δὲν ἀγαπᾷ) ἐμέ. — τε̱ πε̱λjκjέj = σοῦ ἀρέσκω· ι πε̱λjκjέν = τοῦ ἀρέσκεις, ι πελjκjέν = τοῦ ἀρέσκει· α νούκε̱ τε̱ πε̱λjκjέj ουνε̱ τῦ = δὲν σοῦ ἀρέσκω ἐγὼ ἐσένα; α νούκε̱ με̱ πελjκjέν τοῦ μούα; δέν με ἀρέσκεις σὺ ἐμένα; α νούκε̱ ι πε̱λjκjέj ουν' ατύ = δὲν τοῦ ἀρέσκω ἐγὼ αὐτοῦ; ἀόρ. πε̱λjκjέβα-ε-ου, μετοχ. πε̱λjκjύερε̱ (τ) πε̱λjκjύεμ, πε̱λjκjύμ (γ).

πε̱λjκjέχεμ: παθ. = ἀρεστὸς γίνομαι, ἀρέσκομαι ὑπό τινος. — πε̱λjκjέχεμ νγα γjένdε̱jα = ἀρέσκομαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἢ με̱ πε̱λjκjέν γjένdε̱jα = μὲ ἀρέσκει ὁ λαός, (μὲ ἀγαπᾷ).

πε̱λjκjίμ-ι: πληθ. πε̱λjκjίμετε̱ = ἀρέσκεια.

(ι-ε) *πε̱λjκjύερε̱-ι-α* (τ), πε̱λjκjύερσϊμ-ι-με-jα (τ) πε̱λjκjύεσϊμ (γ) καὶ πε̱λjκjύσϊμ (γ. συνηρ.) = ἀρεστὸς-ή.

πε̱λjχούρε̱-α (γ) πληθ. πε̱λχούρατε̱ = ἴδ. πλjε̱χούρε̱-α (τ) = πανί.

πε̱λjτσάσ-έτ-έτ (Βεράτ. Περμέτ.) ρ. = σχάω, ἴδ. πλjάσ.

πε̱λjσάσ-έτ-έτ (Σ) ρ. = ἴδ. πε̱λjτσάσ-έτ-έτ = πλjάσ.

πέμε̱-α πληθ. πέμετε̱ [Ἑλλην. πέμμα, Λατ. poma] = ὀπωρικόν.

πε̱̃-νι (γ) πε̱-ρι (τ) πληθ. πένjτε̱ = [συγκρ. γραικ. πανί = πλjε̱χούρε̱] = ἡ κλωστή, ῥάμμα.

πε̱νγέσε̱-α: πληθ. πε̱νγέσατε̱ = πρόσκομμα.

πενγόνj-όj [Σλαυϊκὴ λέξις] ρ. = σκοντάπτω τινά. πενγόj κάλjινε̱, γομάρινε̱, μούσ̈κε̱νε̱. — ἀντίθ. σ̈πενγόj.

πενγόνεμ-όχεμ: παθ. καὶ οὐδ σκοντάπτομαι ὑπό τινος καὶ σκοντάπτω ἐγώ = μέρρεμ mbε̱ θούε (Σ) κοιν. ποδικλόνομαι.— ἀντίθ. σ̈πενγόνεμ-όχεμ.

πε̱νdᾱρ-ι (γ) πληθ. πε̱νdᾱρε̱τε = γεωργός, ζευγίτης. ἴδ. βούλjκ-ου βούjκ-ου.— πε̱νdᾱρ-ι (Βεράτ. Περμέτ.) πληθ. πε̱νdάρε̱τε̱ = ὁ φύλαξ τῶν ἀγρῶν, ἀμπέλων. ἴδ. βε̄ὅτούερ-όρι (Σ).

πένdε̱-α (γ) πε̱νdε̱-α (τ) πληθ. ε-τε̱ = τὸ πτερὸν (τῶν πτηνῶν) τὸ πτίλον. 2) γραφίς, κάλαμος, κονδύλιον, μὲ τὸ ὁποῖον γράφουν (κυρίως ἀπὸ πτερόν), 3) τὸ ζευγάρι τῶν βοῶν μὲ τὸ ὁποῖον ζευγαρόνουσι τὴν γῆν.— νjε̱ πένdε̱ κjε̄, dῡ πένdε κjε̄ κ.τ.λ. = ἓν ζεῦγος βοῶν, δύο ζεύγη βοῶν κ.τ.λ. 4) νjε̱ πένdε̱ δε̄, dῡ πένdε̱ δε̄ = ἓν στρέμμα γῆς, δύο στρέμματα γῆς, ἓν ἡμεροκάματον γῆς, τὸ ὁποῖον δύναται ἓν ζεῦγος βοῶν νὰ καλλιεργήσῃ εἰς διάστημα μιᾶς ἡμέρας.— νγάσ πένdε̱τε̱ = ὀργόνω τὴν γῆν.

πε̱νdέσε̱-α (γ. budi) πε̱νdίμ-ι (γ) πληθ. πε̱νdέσατε̱ πε̱νdίμετε̱ = μετάνοια, μεταμέλεια.

πε̱νdόχ̄εμ: = μεταμέλλομαι, μετανοῶ.

πένκ-γου = ἐχέγγυον, ἐνέχυρον (Τουρκ. ρεχ̄έμ).

πενέσ-ζι (γ. τ) πληθ. πενέζατε̱ = εἶδος ἀργυροῦ νομίσματος.

πε̱νίκ-ου ἢ πενίκ-ου (Ἐλβασ. Βεράτ.) = εἶδος ἐρυθροῦ κέγχρου (πληθ. ἄχρηστος).

πένσε̱-α (Ἀργυρ.) ἴδ. πλjένdε̱σ-ι ἢ bλjένdσε̱-α. κοιλία (ζῴου).

πε̱ρ: πρόθ. = περὶ (μετὰ αἰτ.) τὸ περί τινος.— φλjίσινε̱ πε̱ρ τριμε̱ρῖν' ε Σκjιπε̱τᾱρετ = ὡμίλουν περὶ τῆς ἀνδρείας τῶν Ἀλβανῶν. 2) (μετ' αἰτ.) διάρκειαν χρόνου πε̱ρ τρῖ dίτ, πε̱ρ τρι jάβε̱, πε̱ρ τρε̄ μούαj, πε̱ρ τρε̄ βιέτ. = ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας, ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἐπὶ τρία ἔτη. 3) ὡς τελικὸν προτασσόμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον. πε̱ρ με νγρᾱνε̱ = ἵνα φάγω-ῃς-ῃ-ωμεν-ητε-ωσι. 4) ὁμοστικόν. πε̱ρ Ζο̄τινε̱, πε̱ρ bέσε̱νε̱, πε̱ρ κρύετ τ' ίμ κ.τ.λ.

πε̱ρανdάj: [Πε̱ρ-ανdάj] πε̱ρανdάjτα: ὅθεν, διὰ τοῦτο. ἴδ. ανdάj-ανdάjτα.

πε̱ρανdούαρ-όρι πληθ. πε̱ρανdόρε̱τε̱ [im-perator]. πε̱ρανdούερ-όρι (budi) = αὐτοκράτωρ, βασιλεύς. ἴδ. ρίγε̱-α. πε̱ρανdόρε-jα πληθ. πε̱ρανdόρετε̱ = αὐτοκράτειρα, βασίλισσα. πε̱ρανdούερ-όρι (bogdan) ἰδ. μbε̱ρέτ-ι, μbε̱ρετε̱νέσε̱-α.

πε̱ράνε̱ [περ-άνε̱-α] (ἐπίρ. συντασ. μετὰ γεν.) = πλησίον, ἐκ τοῦ πλησίον. κοινῶς δίπλα.— πε̱ράνε̱ μέjε̱, τέjε, ατῑ, = πλησίον μου, σου, αὐτοῦ.

DKSH

πε̣ραρε̣νdίτ (Περμέτ.) [πε̣ρ-άρε̣-α] = παρασποριάζω. — μὸς με̣ περαρε̣νdίτ πούνε̣νε̣ = (μεταφορικῶς) μὴ μὲ χαλᾷς τὴν τάξιν, τὴν συνέχειαν τῆς ἐργασίας.

πε̣ραρε̣νdίτεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = παρασποριάζω, ἀλλάζω τὴν σποράν. — ου πε̣ραρε̣νdίτ άρα = τὸ χωράφιον παρασπόριασεν = ἤλλαξε σποράν.

πε̣ραρόj (γ) [περ-ᾶρ-ι] ρ. ἐνερ. = χρυσόνω, μαλαμοκαπνίζω. — άρμε̣ τε̣ πε̣ραρούεμε = ὅπλα ἐπιχρυσωμένα. ἴδ. ρ. πραρόj.

πε̣ραρόχεμ: παθ. = χρυσόνομαι. — ἴδ. πραρόχεμ.

(ι-ε-τε̣) *πε̣ραρούεμ* = χρυσωμένος-η-ον.

πε̣ραρίμ-ι: πληθ. πε̣ραρίμετε̣ = τὸ ἐπιχρύσωμα, (μαλαμοκάπνισμα).

πε̣ρρᾶλ (γ) καὶ *πε̣ρρᾶλεμ* (γ) ρ. = διηγοῦμαι, λέγω παραμύθια.

πε̣ρράλε̣-α πληθ. πε̣ρράλατε̣ καὶ πράλε̣-α (τ) πράλατε̣ [Ἰταλ. parola = λόγος] = μῦθος, κοινῶς παραμύθιον. — θέμ πε̣ρράλα = λέγω παραμύθια· παροιμ: πε̣ρράλα Dούρρε̣σι = μάταιοι λόγοι, ἀνύπαρκτα πράγματα· (Τουρκ. boσ̈ λακε̣ρdι).

(ι-ε) *πε̣ρβᾶσ̈ιμ* (budi) [πε̣ρ-βάjε̣-α] = λυπημένος (ἐκ θανάτου).

πε̣ρβε̄ (τ) ἴδ. βε̄ (τ). ρ. ⟨καταβάλλω, κατισχύω⟩.

πε̣ρβε̣λjάκ-ου (Περμέτ.) [πε̣ρβε̣λjόj] ἴδ. φε̣λjῑ-α.

πε̣ρβε̣λjίμ-ι πληθ. πε̣ρβελjίμετε̣. ἡ καῦσις ἀπὸ ζεστὸ φαγητό.

πε̣ρβε̣λjόνj-όj [πε̣ρ-βάλjε̣-α] ρ. ἐνεργ. = ζεματῶ, καίω.

πε̣ρβε̣λjόνεμ-όχεμ: παθ. = ζεματοῦμαι, καίομαι, (ἀπὸ ζῆλον)· μτχ. περβε̣λjούαρε̣ (τ), πε̣ρβε̣λjούεμ (γ) πε̣ρβε̣λjουμ (γ. συνηρ.).

(ι-ε) *πε̣ρβε̣νέρσ̈ιμ:* (budi) = ἰοβόλος, φαρμακερός.

πε̣ρβέσ̈ [πε̣ρ-βέσ̈ ρ.] καὶ σ̈πε̣ρβίελj (Σ) = ἀνασκουμπόνομαι· πε̣ρβέσ̈ dόρε̣νε̣ καὶ σπε̣ρβίελj dόρε̣νε̣ μτχ. πε̣ρβέσ̈ε̣ καὶ σ̈πε̣ρβιέλjε̣ (Σ).

πε̣ρβέτε, πε̣ρβέτι (Σ) πε̣ρβέτε̣χε̣ = δι' ἑαυτόν, διὰ τὸν ἑαυτόν του. — ε bε̣ρα πε̣ρβέτε = τὸ ἔκαμα διὰ τὸν ἑαυτόν μου. — ε bε̣ρε πε̣ρβέτε = τὸ ἔκαμες διὰ τὸν ἑαυτόν σου. — ε bε̣ρι πε̣ρβέτε = τὸ ἔκαμε διὰ τὸν ἑαυτόν του. — ε bε̣με̣ πε̣ρβέτε = τὸ ἐκάμαμεν διὰ τὸν ἑαυτόν μας. — ε bε̣τε̣ πε̣ρβέτε = τὸ ἐκάματε διὰ τὸν ἑαυτόν σας. — ε bε̣νε̣ πε̣ρβέτε = τὸ ἔκαμαν διὰ τὸν ἑαυτόν τους.

πε̣ρβέτσ̈, πε̣ρβέτσ̈με̣ (τ) προθ. = ἐκτός, παρεκτός, εἰμὴ μόνον. — κούσ̈ μούντ τε̣ νdε̣λjέjε̣ φάλjε̣ πε̣ρβέτσ̈ Περε̣νdίσε̣; = τίς δύναται συγχωρῆσαι ἁμαρτίας ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ.

BKSH

πε̣ρβίερ (Σ) πε̣ρβῖρ = ἴδ. πρῖερ ρημ. πρῖρ (συνηρ.) ⟨βαΐζω⟩.
πε̣ρβίσ̈εμ: σ̈πε̣ρβίλjεμ (Σ) = κοιν. ἀνασκουμπόνομαι.
πε̣ρβοῦj (γ. Σ. budi) = ταπεινόνω τινά. πε̣ρβοῦχ̃εμ πάθ. — ἀόρ. πε̣ρβοῦνα-ε-ι, μτχ. πε̣ρβοῦμ.
(ι-ε) *πε̣ρβοῦτε̣-ι-α* (γ. Σ. budi-bogdan) = ταπεινὸς-ή, τὸ οὐδ. (τε̣) πε̣ρβοῦτε̣-ιτε̣ = ἡ ταπείνωσις.
πε̣ρbαλjτσάσ-ι (bogdan) πληθ. πε̣ρbαλjτσάσιτε̣ = παλαιστής.
πε̣ρbε̃j (budi, bogdan) [πε̣ρ-bε̃-jα] ρ. ἐνερ. = ὁρκίζω τινά. — ε βε̃ μbε̣ bε̃ = τὸν ὁρκίζω. ἴδ. πε̣ρbετόνj, πε̣ργjε̣ρόj. — πε̣ρbέχ̃εμ (budi-bogdan) = ὁρκίζομαι, bάνj bε̃. ἴδ. πε̣ρbετόνεμ, πε̣ργjε̣ρόχ̃εμ.
(ι) *πε̣ρbίjμ-ι:* ἀρσ. (bogdan) = τέρας, ε-πε̣ρbίjμε-jα θηλ.
πε̣ρbλjέσ-έτ-έτ (Σ) ἴδ. πε̣ρμε̣λjέσ-έτ-έτ. ἀρταίνω, δὲν νηστεύω. — πε̣ρbλέτεμ (Σ) = ἴδ. πε̣ρμε̣λjέτεμ. — πουρbουλjέσ-έτ-έτ, (Βεράτ.) πουρbουλjέτεμ (Βεράτ.) bουρbουλjέσ-έτ-έτ (Καβ.) bουρbουλjέτεμ (Καβ.)
πε̣ρbούζε̣ [πε̣ρ-bούζε̣-α] ἐπιρ. = γεμᾶτον ἕως τὰ χείλη. ὡς bούζε̣ πε̣ρbούζε̣ = ἕως τὰ χείλη γεμᾶτον. — μbούσ̈ κούπε̣νε̣ πε̣ρbούζε̣ = γεμίζω τὸ ποτήριον ἕως τὰ χείλη. — ε μbούσ̈α bούζε̣ πε̣ρ bούζε̣. — μος ε μbούσ̈ πε̣ρbούζε̣ σε dέρδετε̣.
πε̣ρbοῦζεμ (bogdan Σ) = μίρρεμ νdε̣ πε̣ρ γόjε̣ πε̣ρ τε̣ κέκj (Σ).
πε̣ρbοῦζεμ (bogdan) = πε̣ρκjέσ̈εμ με γόjε̣ = καταφρονοῦμαι.
πε̣ρbοῦj (γ) ρ. ἐνερ. = ἐπαγρυπνῶ, φυλάττω τινὰ τὴν νύκτα. — πε̣ρbοῦj τε̣ βdέκουνινε̣ = ἐπαγρυπνῶ φυλάττων τὸν νεκρόν. — πε̣ρbούj τε̣ σε̣μούνινε̣ = ἐπαγρυπνῶ φυλάττων τὸν ἄρρωστον.
πε̣ρbούκjε-jα = ἴδ. bουρbούκjε-jα. κάλυξ (ἄνθους).
πε̣ρbρένdα (τ) πε̣ρμbρένdα (γ) = ἔσωθεν, ἀπὸ μέσα. ἀντίθ. πε̣ρjάσ̈τα.
πε̣ρbούσ καὶ *πε̣ρbούζι* (Σ. bogdan) [πε̣ρ-bούζε̣-α] ρ. ἐνερ. = μάρρ νdε̣ πε̣ρ γόjε̣ κένd πε̣ρτε̣ κέκj = πε̣ρκjέσ̈ με bούζε̣, (bogdan) = περιγελῶ τινα, καταφρονῶ τινα. — ἀόρ. πε̣ρbούζα-ε-ι, μτχ. πε̣ρbούζε̣ καὶ πε̣ρbούζουνε̣.
πε̣ρbύθ: (γ) [πε̣ρ-bύθε̣-α] = ε μάρρ νdε̣ πε̣ρ bύθε̣ = κακομεταχειρίζομαι τινά.
πε̣ρbύθεμ: παθ. ὑπό τινος κακομεταχειρίζομαι.
πε̣ργε̣ζίμ-ι (budi-Βεράτ.) πληθ. πε̣ργε̣ζίμετε̣ = χάϊδευμα, θώπευμα. — πε̣ργε̣ζόνj (budi-Βεράτ.) = χαϊδεύω, θωπεύω τινά. — τούκε φε̣ρκού-

BKSH

αρε̱ με dόρε̱ (ἐπὶ ζώων καὶ μικρῶν παιδίων). 2) πε̱ργε̱ζόνj (bogdan) = συγχαίρω τινά, καὶ τσ̈ακαλjίτ (Περμέτ.) [= σκαλίζω].

πε̱ργjάκ (γ. budi) ρ. ἐνερ. = αἱματόνω, bένj γjάκ. — πε̱ργjάκα γίσ̈τινε̱ = αἱμάτωσα τὸν δάκτυλον.— ἀόρ. πε̱ργjάκα-ε-ου. μτχ. πε̱ργjάκουνε̱.

πε̱ργjάκεμ (γ) = αἱματόνομαι. bέχ̈εμ με γjάκ 2) bίε μbε̱ γjάκ = φονεύομεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἐπὶ ἐχθροπραξίας) καὶ γjακε̱τόj-όνεμ (Ἀργυρ.).

(ι-ε) *πε̱ργjάκουνε̱* (budi) = αἱματωμένος, η.

πε̱ργjάσ ρ. τριτοπρ. = ἴδ. γjάσ ρ.

πε̱ργjέγjεμ καὶ *πε̱ργjίγjεμ* [περ-γjέγjεμ] ρ. ἀποθ. (συντασ. μετὰ γεν.) = ἀποκρίνομαι, ἀπαντῶ.— ἀντίθ. πύεσ ρ.

πε̱ργjε̱ρόνj-όj [Λατ. juro-are], πε̱ρb̄ε̱j (budi) πε̱ρbετόνj-όj (τ) = μαρρ μbε̱ b̄ε̱ = ὄμνυμι, ὀμνύω,— πε̱ργjε̱ρόνj djάλjε̱νε̱ = bένj b̄ε̱ μbε̱ djάλjε̱νε̱.— μος πε̱ργjε̱ρό Ζ̄οτινε̱ = μος bὲν b̄ε̱ μbε̱ Ζ̄οτινε̱ 2) ρ. ἐν. = ὁρκίζω τινά.— β̄ε̱ μbε̱ b̄ε̱, τε̱ πε̱ργjε̱ρόνj τυj = τε̱ β̄ε̱ μbε̱ b̄ε̱ τῦj. 3) ἐξορκίζω τινὰ διὰ μαγικῆς τέχνης.

πε̱ργjε̱ρόνεμ-όχ̈εμ, πε̱ρbέχ̈εμ (budi), πε̱ρbετόνεμ = ὁρκίζομαι, bε̱νj b̄ε̱.— πε̱ργjε̱ρόνεμ μbε̱ djάλjε̱νε̱. — μὸς ου πε̱ργjε̱ρό μbε̱ Περε̱νdίνε̱ = μὴ ὁρκίζεσαι εἰς τὸν Θεόν. — ου πε̱ργjε̱ρούα τε̱ με̱ βράσε̱ = ὡρκίσθη νὰ μὲ φονεύσῃ.

πε̱ργjόνj-όj (γ. τ. budi), πε̱ργjούαj (τ) βισ̈γόj (Μιρεdίτα) = στέκομαι κεκρυμμένος καὶ μετὰ προσοχῆς ἀκούων ἢ βλέπων, ὅσα λέγουσιν ἢ πράττουσιν οἱ ἄλλοι· ὠτακουστῶ, ἀκροάζομαι κρυφίως, παρατηρῶ κρυφίως. — με̱ πε̱ργjόντε σε τσ̈' φλjίσνjα, σε τσ̈' bε̱νjα. — 2) παραμονεύω, ἐνεδρεύω.

πε̱ργjόνε̱σ-ι πληθ. πε̱ργjόνε̱σιτε̱ = αὔ κjε̱ πε̱ργjόν = κατάσκοπος.

πε̱ργjόνε̱σε-jα : πληθ. πε̱ργjόνε̱σετε̱ = αjὸ κjε̱ πε̱ργjόν.

(ι-ε) *πε̱ργjόσουρε̱-ι-α* (Περμέτ.) = τεταπεινωμένος ἕνεκα τοῦ γήρατος καὶ τῆς ἀδυναμίας· (= ταὐτόσημος τοῦ ι-ε πε̱ργjύνjουρε̱).

πε̱ργjούνj (τ) [πε̱ρ-γjοῦ-νι] ρ. ἐνεργ. πε̱ργjοῦνjεμ (τ) = παθ. καὶ πε̱ργjύνj - πε̱ργjύνjεμ = ταπεινῶ - ταπεινόνομαι ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας καὶ τοῦ γήρατος· μτχ. πε̱ργjούνjουρε̱, πε̱ργjύνjουρε̱.

πε̱ργjύμε̱σε̱ (γ) [περ-γjύμε̱σε̱ Ἑλλην. ἥμισυ] καὶ περγjύσμε̱ (τ), πε̱ρ-

γjύμε̨ζε̨ (bogdan), πε̨ργjύσε̨ (Σ) ἐπιρ. = ἐξ ἡμισείας.—γjύμε̨σε̨ πε̨ρ γjύμε̨σε̨ = ἐξ ἡμισείας.—ἴδ. γjύσε̨ (Σ) γjύμε̨σε̨, γjύσμε̨.

πε̨ρδε̄-ου (γ), πε̨ρδε̄σε̨-α (Βεράτ.) = ρευματισμός.—με̨ ζε̄ πε̨ρδέσα (Βεράτ.) = πάσχω ἀπὸ ρευματισμούς.

πε̨ρδε̄σε̨-α (τετράγλωσσος) ἴδ. θε̨νέγουλε̨-α.

πε̨ρδε̄τσκε̨-α πληθ. — α-τε̨ = ἐπίγειος· μίζε̨-πε̨ρδέτσκε̨ (Ἐλβασ.) = ἴδ. θε̨νέγουλε̨-α.—ὅτεπῑ πε̨ρδέτσκε̨ = χαμόγειος οἰκία.

πε̨ρδούνε̨ (γ) [πε̨ρ-δούνε̨-α] ἐπιρ. = βιαίως· με πε̨ρδούνε̨ = διὰ τῆς βίας.

πε̨ρdᾱj (γ) ρ. ἐνεργ. = σκορπίζω τι· πε̨ρdᾱχ̌εμ = παθ. σκορπίζομαι καὶ ὅπε̨ρdᾱj-ᾱχ̌εμ, πε̨ρνdᾱj-ᾱχ̌εμ, πε̨ρνdᾱνj-ᾱχ̌εμ (τ).

πε̨ρdέλj (γ) ἐλεῶ, εὐσπλαγχνίζομαι τινά.

πε̨ρdε̨λέχ̌εμ : = ἐλεοῦμαι, εὐσπλαγχνίζομαι.—πε̨ρdε̨λέ να, Ζο̄τ = Κύριε ἐλέησον· τε̨ πε̨ρdε̨λέφτε̨ Ζο̄τι ! = ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ.

πε̨ρdε̨λένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = παρηγορῶ τινα (ἐπὶ θανάτου).

πε̨ρdε̨λένεμ : παρηγοροῦμαι ὑπό τινος· βᾱνε̨ πε̨ρ τε̨ πε̨ρdε̨λύερε̨ = ἐπῆγαν πρὸς παρηγορίαν (θανάτου) ἴδ. νγουὅουλόj-όχ̌εγ.

πε̨ρdε̨λέσε̨-α πληθ. πε̨ρdε̨λέσατε̨ καὶ πε̨ρdε̨λίμ-ι πληθ. πε̨ρdε̨λίμετε̨ = ἔλεος εὐσπλαγχνία.

πε̨ρdε̨λίμ-μάθ-δι (γ) = πολυεύσπλαγχνος.

πε̨ρdε̨λίμ-μάδε-jα (γ) ἡ πολυεύσπλαγχνος.

πε̨ρdε̨λεσε̨τᾱρ-ι (γ) πληθ. πε̨ρdε̨λεσε̨τάρε̨τε̨ = ἐλεήμων.

πέρdε̨λεσε̨τάρε-jα : πληθ. πε̨ρdε̨λεσετάρετε̨ = ἡ ἐλεήμων· πε̨ρdε̨λιμτᾱρ-ι ἀρσ. πε̨ρdε̨λιμτᾱρε-jα θηλ. πληθ. αρε̨τε̨ ἀρσ., άρετε̨ θηλ. = ἐλεήμων.

(ι-ε) *πε̨ρdε̨λύεὅιμ* (γ) πε̨ρdε̨λύερὅιμ (τ) = ἐλεήμων, εὔσπλαγχνος.

πε̨ρdέρε̨σ-ι ? ? ? ⟨ἐπαίτης⟩.

πέρdῑj καὶ *πε̨ρdῡj* : πε̨ρdῑχεμ (Σ) = ἰδ. πε̨ρσίελ-ῑλεμ (τ) = καταπίνω -ομαι.

πε̨ρdίτε̨ (γ. τ. Σ) πε̨ρdίτα· ἐπιρ. = καθημερινῶς dίτε̨ πε̨ρdίτε̨ ἢ dίτε̨ πε̨ρdίτα = νγα dίτα (τ) = καθημέραν· καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

(ι-ε) *πε̨ρdίτε̨ὅιμ* = καθημερινός-ή.

πε̨ρdρέθ : μουστέκjετε̨ = στρίβω τὰ μουστάκια· πε̨ρdρέθ βέὅε̨τε̨ = στρίβω τὰ αὐτιά, πε̨ρdρέθ bούζε̨τε̨ (ἐπὶ καταφρονήσεως—ἀντιθ. ὅπε̨ρdρέθ-ὅπε̨ρdρῑδεμ (Σ).

πε̨ρdούερ (bogdan) ρ. ἐνερ. ἴδ. πε̨ρνdόρ ρ.

BKSH

(τε̱) *πε̱ρdούερε̱-τε̱* (pogdan) = τε̱ πε̱ρνdόρε̱-τε̱ = μεταχείρισις
(ι-ε) *πε̱ρdόρε̱ϭιμ* : = πρόχειρος.
περdύτ : (τυραν.) ρ. ἐνερ ἐπαναλαμβάνω-λέγω ἐκ δευτέρου. μα πε̱ρ-dύτ = μα θούεj πε̱ρ σε̱ dύτι
περε̱νdī-α : πληθ. περε̱νdīτε̱ (budi-bogdan) = βασιλεία αὐτοκρατορία. — ἄρθτε̱ Περε̱νdία jότε = ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.
Περε̱νdί-α (τ) = ὁ Θεὸς (μεταγενεστέρως ἔλαβεν αὐτὴν τὴν σημ. δηλ. μετὰ Χριστὸν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες ἐνόμιζον τὸν Χριστὸν βασιλέα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅθεν ἐκ τῆς σημασίας Βασιλεὺς ἔλαβε τὴν σημ. Θεός· οἱ Γέγιδες οὐδέποτε χρῶνται τῇ λέξει Περε̱νdī ἐπὶ τῆς σημ. Θεός, ἀλλὰ λέγουσι Ζōτ = Θεός, Κύριος.
Περε̱νdέϭε̱-α = βασίλισσα· πληθ. Περε̱νdέϭατε̱ (bogdan) αὐτοκράτειρα 2) Περε̱νdέϭε̱-α (τ) = θεά.
περε̱dόνj-όj (γ τ.) = βασιλεύω ἐπὶ δύσεως ἡλίου μόνον ἐν χρήσει). — περε̱νdόϊ dίελι (γ.τ.) = ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος. — ρᾶ dίελι νdε̱ μάλjτ (γ. Μαλεσία) = ἔδυσεν ὁ ἥλιος· ρρίj dίελι (budi) = δύει ὁ ἥλιος. — τε̱ περε̱νdούαριτ' ε dίελιτ(τ) καὶ τε̱ παρε̱νdούεμιτ' ε dίελιτ (γ) καὶ τε̱ περε̱νdούμιτ ε dίελιτ = ἡ δύσις τοῦ ἡλίου — κε̱ρκόβα τεκ λjεν ε τεκ περε̱νdόν. — ι τίλι σ' γjένdετε̱ τεκ λjέν ε τεκ περε̱νdόν. — περε̱νdόϊ σῦτε̱ = ἐβασίλευσε (ἔδυσε) τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ (ἐπὶ ἐκπνέοντος, ὅταν θνήσκῃ τις).
περε̱νdούαρ-όρι (bogdan) πληθ. περε̱νdόρε̱τε̱ = ἴδ. περε̱νdούερ-όρι.
πε̱ρνdόρ [ἀντὶ πε̱ρdὸρ] ρ. ἐνερ. μεταχειρίζομαί τι.
πε̱ρνdόρεμ : παθ. ὑπό τινος μεταχειρίζομαι.
πε̱ρρε̱πīτε̱ (γ) = ἴδ. ρρεπīτε̱ (γ) ἐπιρ.
πε̱ρζᾶ (γ bogdan) πε̱ρζε̄ (τ) [πε̱ρ-ζᾶ-νι, ζε̄-ρι] = ἀποπέμπω, ἀποβάλλω, διώκω, ἐκδιώκω, ἐξορίζω, κοινῶς διώχνω (κυρίως διὰ τῆς φωνῆς) ἴδ. dε̱bόj, σbόj, bdόj, ἀντιθ. πρέσ ρ.—ἀορ. πε̱ρζοῦνα-ε-ι (γ) πε̱ρ-ζοῦρα-ε-ι (τ) μτχ. πε̱ρζᾶνε̱ καὶ πε̱ρζε̱νε̱ (τ). — παθ. πε̱ρζῖχεμ (γ) πε̱ρζῖχεμ (τ).
(ι-ε-)*πε̱ρζᾶνε-ι-α* (γ. budi) = ἀποδεδιωγμένος-η, ἐξόριστος.
(ι-ε)-*πε̱ρζε̄νε̱-ι-α* (τ) ἀποβεβλημένος, ἐξόριστος. — τε̱-πε̱ρζᾶνε̱-τε̱ καὶ τε̱ πε̱ρζε̄νε̱τε̱ = ἀποδίωξις.
πε̱ρζάα - πε̱ρζέεν - πε̱ρζέεν (budi) ἀντὶ πε̱ρζᾶ-πε̱ρζε̄ν-ε̄ν) [πε̱ρ-ζᾶ ρῆμα]

ρ. = δέχομαι, ἀποδέχομαι, λαμβάνω, ὑποδέχομαι ἴδ. πρέσ = δέχομαι.

(ι-ε-τε̱) *πε̱ρ̱ζᾶνε̱* (budi-bogdan) = εὐπρόσδεκτος. — αjό λjεμόσ̈ε̱νε̱ ᾶσ̈τε̱ μᾶ ε πε̱ρ̱ζᾶνε̱ πε̱ρ̱πάρα Τίνε̱-Ζõτι (bogdan) = αὕτη ἡ ἐλεημοσύνη εἶνε περισσότερον εὐπρόσδεκτος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

πε̱ρ̱ζίεj, πε̱ρ̱ζῖj (συνής. γ.) = ἀνακατόνω τι· πε̱ρ̱ζῖεj γjέλε̱νε̱ = ἀνακατόνω τὸ φαγητόν· πε̱ρ̱ζῖεj bότε̱νε̱ = ὀχλαγωγῶ, ὑποκινῶ τὸ πλῆθος· ἐπαναστατῶ.

πε̱ρ̱ζῖχ̈εμ παθ. ἀνακατόνομαι· 2) συναναστρέφομαι, κάμνω συντροφίαν· πε̱ρ̱ζῖχ̈εμ με σ̈όκε̱ = συγκοινωνῶ, συναναστρέφομαι, μός ου πε̱ρ̱ζῖj με ατά = μὴ συναναστρέφεσαι μετ' αὐτῶν· μτχ. πε̱ρ̱ζίερε̱ (τ) καὶ πε̱ρ̱ζίεμ πε̱ρ̱ζῖμ (γ).

πε̱ρ̱ζίχ̈ετε̱ = τριτοπρόσωπον ρ. με̱-τε̱-ι πε̱ρ̱ζίχ̈ετε̱ = με̱-τε̱-ι βιέν τε̱ βιέλε̱ = με, σε, τὸν ἔρχεται νὰ ξεράσῃ.

πε̱ρ̱ζῖχ̈εμ (τ) παθ. τοῦ πε̱ρ̱ζᾶ, (γ) πε̱ρ̱ζε̱̃ (τ).

(ι-ε) *πε̱ρ̱ζjάρ̱ρ̱σ̈ιμ* (budi-bogdan) = πύρινος.

πε̱ρ̱ζ̈ε̱λjίτ-πε̱ρ̱ζ̈ε̱λjίτεμ (Βεράτ.) = πε̱ρ̱τσε̱λόj-όχ̈εμ. — (τὸ πε̱ρ̱ζ̈ελjίτ εἶνε ἐμφαντικώτερον τοῦ πε̱ρ̱τσε̱λόj ὁ ἴδ.) = καψαλίζω εἰς τὴν φωτιάν. πε̱ρ̱ζ̈ίσ-ίτ-ίτ (Σ) [= πε̱ρ̱φλjακόj] = dιέκ λjέσινε̱ α κjίμετε̱ νdε̱ φλjάκε̱τε̱; πε̱ρ̱τσε̱λόj 2) (γενικῶς) = φε̱ρ̱γόj = τηγανίζω.

πε̱ρ̱ζ̈ῖτεμ (Σ) παθ = πε̱ρ̱τσε̱λόχ̈εμ· 2) φε̱ρ̱γόχ̈εμ.

πε̱ρ̱θᾶj ρ. ἐνεργ. = καταξηραίνω πε̱ρ̱θᾶχ̈εμ = καταξηραίνομαι ου πε̱ρ̱θάνε̱ dρέγε̱ζατε̱.

πε̱ρ̱θύεj (Βεράτ.) ρ. = διπλόνω.

πε̱ρ̱jάσ̈τε̱ καὶ *πε̱ρ̱jάσ̈τα* (ἐπιρ.) = ἔξωθεν· (συντασ. μετὰ γενικῆς) πε̱ρ̱jάσ̈τα σ̈τε̱πίσε̱ = ἔξωθεν τῆς οἰκίας.

(ι-ε) *πε̱ρ̱jάσ̈τε̱σμ* = ἴδ. (ι-ε) jάσ̈τε̱-ι-α, (ι-ε) jάσ̈τε̱σμ.

(ι-ε) *πε̱ρ̱jέτε̱σ̈ιμ* = αἰώνιος-α.

πε̱ρ̱ίερ̱ (τ. Περμέτ.) ἴδ. πρίερ̱· ρ. πε̱ρ̱ῖρεμ = ἴδ. πρῖρεμ (τ).

πε̱ρ̱ίντ-dι, πρίνd-ι (τ) πε̱ρ̱ίνd-ι, πρίνd-ι (γ) [Λατινιστὶ parens-parentis] = τοκεύς, γονεύς, γεννήτωρ· πληθ. πε̱ρ̱ίντ. — πε̱ρ̱ίντ ε πάρε̱ = οἱ πρόγονοι.

πε̱ρ̱κάβε̱-α (Τυραν.) πληθ. α-τε̱ ἴδ. βελjένdσε̱-α = σκέπασμα.

πε̱ρ̱κάσ-έτ-έτ, (γ) (budi-bogdan) [πε̱ρ̱ κάσ. ἴδ. νγασ-έτ-έτ, [ἡ ρίζα εἶναι κάσ έτ έτ]. ρ. ἐνεργ. = ἅπτομαι, ἐγγίζω, ψηλαφῶ, πιέκ με γjισ̈τ

BKSH

(συντασ. μὲ γεν.) 2) ἀπαντῶ τινα· πε̱ρκάσ κρύετε̱ νdε̱ τρᾶτ = ἐγγίζω τὴν κεφαλήν μου εἰς τὴν δοκόν· πε̱ρκάβα με νjε̱ νjε̱ρῖ = ἀπήντησα ἄνθρωπον· 3) ἀνήκει (ἠθικῶς] με̱-τε̱-ι πε̱ρκέτ = ἀνήκει εἰς ἐμέ, εἰς σέ, εἰς αὐτόν· σ' τε̱ πε̱ρκέτ τῦj κε̱jό ποῦνε̱ = δὲν ἀνήκει εἰς σὲ τοῦτο· ἴδ. ρ. πρέκ.

πε̱ρκε̱δέλj (γ. Βεράτ.) ρ. = χαϊδεύω τινά· 2) κολακεύω τινα· καὶ (Καβ.) λjε̱δατόj πέρκε̱δέλjεμ λjεδατόχ̱εμ παθ.

πε̱ρκε̱δέλjε̱-α πληθ. α-τε̱ = χάϊδευμα.

πε̱ρκε̱θέχ̱εμ ρ. οὐδ. = ξαναγυρίζω· φράσις: κε̱θέχ̱εμ ε πε̱ρκε̱θέχ̱εμ = γυρίζω καὶ ξαναγυρίζω.

πε̱ρκέμbεμ: (Βεράτ.) = ἀρχίζω νὰ περιπατῶ (ἐπὶ νηπίων· α τ' ουπε̱ρκέμbε̱ν djέμτε̱; ἴδ. μbε̱κᾶμbεμ (γ. Κροῦjα = πε̱ρκέμbεμ (τ) 2 ἀναλαμβάνω (ἐπὶ ἀρρώστων).

(ι-ε) *πε̱ρκε̱νάκjöιμ* (budi-bogdan = ἡδύς, ἡδεῖα, εὐχάριστος γjέλ' ε πε̱ρκε̱νάκjöιμε = ἥδιστον φαγητόν.

πε̱ρκίτεμ: παθ. τοῦ περκάσ [ἴδ. νγίτεμ].

πε̱ρκόκj: ρ. ενεργ. = μbε̱λέθ νγα νjε̱ κόκjε νγα νjε̱ κόκjε· ἀντιθ. öκοκj καὶ öπε̱ρκόκj ρ.

πε̱ρκόκjεμ: παθ. τοῦ πε̱ρκόκj.

(ι) *πε̱ρκόρε̱τε̱* (bogdan) = μέτριος, ὀλιγαρκής.

(ε) *πε̱ρκόρε̱τε̱-α* = θηλ. μετρία, ὀλιγαρκής· τε̱ πε̱ρκόρε̱τε̱-ιτε̱ = μετριότης, ὀλιγάρκεια.

(ι-ε-τε̱) *πε̱ρκόρε̱* (bogdan) νjερῖ ι πε̱ρκόρε̱ μbε̱ χ̱άετ = ἄνθρωπος ὀλιγαρκὴς εἰς τὸ τρώγειν.—με τε̱ πε̱ρκόρε̱τε̱ = μὲ μετριότητα.

πε̱ρκούε̱ρ: ἐπιρ. = μετρίως.

πε̱ρκοῦλjεμ: (Σ) [ἴδ. κουλjάρ-ι] ρ. οὐδ. = κάμπτομαι.—βίöκουλα ε νjόμε̱ πε̱ρκούλjετε̱ = ἡ χλωρὰ βέργα κάμπτεται.—ἴδ. έπεμ = ἐνδίδω κάμπτομαι.

πε̱ρκούνd (Σ. Κροῦjα) ρ. ἐνερ = κουνῶ (λέγεται μόνον ἐπὶ κούνιας) = τούνd dιέπενε̱ (Ἐλβασ.) = κουνῶ τὴν κούνιαν.

πε̱ρκῦj (Jαcoβα) = νdρύθ ρ. ἀόρ. πε̱ρκέβα-ε-ου μτχ. πε̱ρκύεμ.

πε̱ρκjάρκ (γ. τ), ρρεθ-ε ρρότουλε̱ (τ), ρρεθ (Σ) ρρότουλε̱ (Σ) = πέριξ, γύρω, τριγύρω.—κjάρκ πε̱ρκjάρκ = γύρω τριγύρω.

πε̱ρκρε̱νόρε̱-jα πληθ. πε̱ρκρενόρετε̱ = περικεφαλαία, κράνος.

BKSH

περκjέσ̈, κjέσ̈εμ περ ατὲ (Σ) = περιγελῶ, χλευάζω τινά. παθ. περ κjέσ̈εμ.

περκjέσ̈εσ-ι πληθ. περκjέσ̈εσιτε = χλευαστής.

περκjῑ-α (Κρουjα) πληθ. περκjῖτε = προῖκα.

περλjᾶj (γ) ρ. = ἁρπάζω, ρρεμbέj.

περλjεβdόχεμ (bogdan) = καυχῶμαι, κενοδοξῶ. ἴδ. μbοῦρρεμ ρ.

περλjεκούρεμ (τ), περλjικοῦρεμ (γ) ρ. οὐδ. = κολακεύω τινά, (τουε ουφερκούεμ με λjεκούρε ποσὶ μάτσεjα) ἴδ. περσ̈πίρτεμ.

περλjεπῖj (γ) ρ. ἐνερ. = καταγλύφω, γλύφω ὅλως διόλου.

περλjεπῖχεμ = καταγλύφομαι.

περλjύεj (γ. bogdan) περλjῦj (συνηρ.) = νdράκ, σ̈γρύεj, 2 φουλίκj (bᾶj με λjεκjε), περλjῦχεμ παθ.

(ι-ε) *περμάλσ̈ιμ* (bogdan) = περιπόθητος.

περμbᾶ = κατακρατῶ, ἐμποδίζω, σταματῶ. — παθ. περμbᾶχεμ, περμbᾶ κάλjινε = ἐμποδίζω τὴν ὁρμὴν τοῦ ἵππου. — περμbᾶ βέτενε = ἐγκρατεύομαι. — ρρύμι ι λjοῦμιτ σ' περμbάχετε = τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ δὲν ἐμποδίζεται.

περμbελjέθ = συμμαζεύω, περμbεjέθ (τ) = μbελjέθ τε γjιθα bασ̈κε 2) πουσ̈τόj, περμbελjέθ dροῦν' ε ρράπιτ = πουσ̈τόj dρουν' ε ρράπιτ.

περμbί (γ) (τ) περμbίj (bogdan) πρόθ. = ἐπί.

περμbιέμεν-ι (Σ) = ἐπώνυμον κοιν. παρόνυμα.

περμbισ̈κρόνjε-α πληθ. α-τσ̈ = ἐπιγραφή.

περμbράπα (γ) ἐπίρ. = ὄπισθεν.

περμbύσ-ύσ-ύσ ρ. ἐνερ. = ἀνατρέπω κοιν. προυμυτίζω, καὶ πιστομίζω. περμbύσεμ = ἀνατρέπομαι. περμύσ-εμ (budi-bogdan), παροιμ. (ἐπὶ ἀχαριστίας) χᾶ bούκενε ε περμbύσ κούπενε.

περμbύσ, περμύσ (budi-bogdan) ἐπιρ. = πρόμυτα, μπρούμυτα. κεθέj περμbύσ = ἀνατρέπω, γυρίζω τὰ μπρούμυτα. — bίε περμbύσ = πίπτω τὰ μπρούμυτα.

περμbύτεjε-jα = κατακλυσμὸς (τοῦ Νῶε).

(ι-ε) *περμεκατενούεσ̈ιμ*, περμεκατενούεμ (budi) = ἁμαρτωλὸς-ή.

περμελjέσ-ετ ετ (γ. τ) [περ-μολjέπσ γραικ.], περbλjέσ-ετ-έτ, βουρbουλέσ-ετ-ετ (Καβ.) πουρbουλjέσ-ετ-ετ (Βεράτ.) [ἴδ. μολjέπσ, μολjίσ-ιτ-ιτ] = κάμνω τινὰ νὰ ἀρταίνεται.

πε̱ρμε̱λjέτεμ (γ. τ) πε̱ρμbλjέτεμ, bουρbουλjέτεμ (Καϐ.), πουρbουλjέτεμ (Βεράτ.) = ἀρταίνομαι.— ουπε̱ρμε̱λjέτσ̈ε̱ (Σ) = ἀρτήθηκα.

πε̱ρμbρένdα (γ) = ἴδ. πε̱ρbρένdα (τ) = ἔσωθεν.

πε̱ρμέντ (τ), πε̱ρμένd (γ. budi) ρ. = ἀναφέρω, φέρω εἰς τὸν νοῦν ἢ εἰς τὴν μνήμην τι ἢ μνημονεύω τινά. — μος ε πε̱ρμέντ ατε̱ νjερῑ = μὴ ἀναφέρῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.— πε̱ρμέντ έμε̱ρατ ε τε̱ βdέκουρετ = μνημονεύω τὰ ὀνόματα τῶν νεκρῶν.

πε̱ρμένdεμ (γ) πε̱ρμένdεμ (τ) = μνημονεύομαι, ἀναφέρομαι ὑπό τινος, ι ζῑχ̄ετ' έμε̱νι με γόjε̱.— πε̱ρμένdετ πε̱ρ τε̱ μίρε̱. = μνημονεύεται ἐπὶ καλοῦ.— πε̱ρμένdετ πε̱ρ τε̱ κέκj = μνημονεύεται ἐπὶ κακοῦ.

πε̱ρμετέσε̱-α (bogdan) = ὑπόσχεσις, πληθ. α-τε̱.

πε̱ρμε̱ντόνj-όj-όνεμ-όχ̄εμ (budi-bogdan) [promittere] ἴδ. ζοτόj-όχ̄εμ = ὑπόσχομαι.

πε̱ρμίερ-πε̱ρμῑρ (συνηρ.) = κατουρῶ.— bᾱ̃j σ̈ούρρε̱νε̱ 2) ρ. ἐνεργ. = κατουρῶ τινα.— dέρθ ούjε̱τε̱.

πε̱ρμῑρεμ = κατουριοῦμαι.— ου πε̱ρμόρα νdε̱ γjούμε̱τ = κατουρήθηκα εἰς τὸν ὕπνον.

πε̱ρμίχ̄ : (Σ) = ρ. τσαπίζω, πε̱ρμῑχ̄εμ = τσαπίζομαι. καὶ πρασ̈ιτ-ίτ-ίτ, πρασ̈ῑτε̱μ. παθ. = μὲ τὸ τσαπὶ σκαλίζω.

πε̱ρμjάλjτ-τ. (γ) ρ. ἐνερ. = αμbε̱λjσόj (γ) ἡδύνω. πε̱ρμjάλjτεμ παθ. = ἀμbε̱λjτσόχ̄εμ (γ).

(ι-ε) *πε̱ρμόρτσ̈ιμ* = λυπημένος-η (ἕνεκα θανάτου συγγενοῦς) ἴδ. ι-ε πε̱ρζῖσ̈ιμ = ι θόνε̱ ατῑ κjε̱ μbᾱ ζῑ πε̱ρ νjονjέ νjερῑ κjε̱ τ' ι κέτε̱ βdέκουρε̱.

πε̱ρμύσ (budi) ἐπίρ. ἴδ. πε̱ρμbύσ ἐπιρ.

πε̱ρμύσεμ (budi) = ἴδ. πε̱ρbύσ-εμ. — ρῆμα.

πε̱ρνάτε̱, πε̱ρνάτα : ἐπιρ. = καθ' ἑκάστην νύκτα· νάτε̱ περνάτε̱ καθ' ἑκάστην νύκτα.—ἀντιθ. πε̱ρdίτε̱.

(ι-ε) *πε̱ρνάτε̱σ̈ιμ*=νυκτερινός-ή.

πε̱ρνjιμένd (Σ) πε̱ρνjιμένdι (Σ) = ἑκουσίως· ἀντιθ. παχ̄ίρε̱ = ἀκουσίως· ε bανα πε̱ρνjιμένd = τὸ ἔκαμα ἑκουσίως.

πε̱ρνjε̱χ̄έρε̱ (τ. budi) [πε̱ρ-νjε̱-χ̄έρε̱] = ἐπιρ. χρόνου = πε̱ρνjιχ̄έρε̱ περνjιχ̄έρας (γ) = ἐν μιᾷ στιγμῇ, εὐθύς, παρευθύς, στιγμιαίως.

πε̱ρουσ̈άνε-τε̱ (Ἐλϐασ.) = ατό τέλjατ' ε ατό πάρετε̱ ε ατό στολjῑτε̱ κjε̱ βάρινε̱ νούσετε̱ νdε̱ κρύετε̱.

BKSH

πε̱ρπάαλ (bogdan ἀντὶ πε̱ρπᾶλ) = ὅπᾶλ = ἐκμυστηρεύομαι, δημοσιεύω.

πε̱ρπάρα, ρε̱πάρα (τ) = ἐμπρός, ἔμπροσθεν κοινῶς μπροστά, πρό, πρίν, πρότερον· ἀντιθ. πράπα (τ), μbράπα· (γ).

πε̱ρπάραζι (τ) ρε̱πάραζι (τ) = ἔμπροσθεν, ἀπ' ἐμπρός.

πε̱ρπάρε̱je-ja : πληθ. πε̱ρπάρε̱jετε̱ καὶ πε̱ρπάρτσε̱-α πληθ. πε̱ρπάρτσατε̱ = ἐμπροστέλλα, ποδιά.

πε̱ρπάρνατε̱ : πληθ. (γ) κοινῶς καταβολάδες· (μάρρινε̱ dέγατ' ε χ̄αρδίσε̱ ε ι μbουλjόνjενε̱ με̱ δε̄ (ι κε̱λάσε̱νε̱ vdε̱ δε̄τ) κjε̱ τε̱ ζένε̱ ρρένjε̱ τε̱ ρε̄).
πε̱ρπαρνάντ' ε χ̄αρδίσε̱ = αἱ καταβολάδες τοῦ κλήματος.

πε̱ρπῖj (γ) = καταπίνω· ἀόρ. πε̱ρπίβᾰ-ε-ου (τ) πε̱ρπίνα-ε-ου (τ) πε̱ρπίνα-ε ι (γ).

πε̱ρπῖχ̄εμ (γ) πε̱ρπῖχ̄εμ (τ) = καταπίνομαι· μετοχ. πε̱ρπίνε̱ (γ) πε̱ρπίρε̱ (τ).

πε̱ρπιέκ : ρ. ἐνεργ. = συγκρούω, κτυπῶ κατὰ γῆς· πε̱ρπιέκ dούαρτε̱ = κροτῶ τὰς χεῖρας· (ἐπὶ χαρᾶς)· πε̱ρπιέκ κέμbε̱τε̱ μbι δε̄τ = κτυπῶ τοὺς πόδας κατὰ γῆς (ἐπὶ πείσματος)· πε̱ρπιέκ κρύετε̱ πᾶς μοῦριτ· 2) πε̱ρπιέκ (Βεράτ.) = τακόj (γ), χ̄απ (γ) πε̱ρπόκjα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε̱ = τακόβα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε̱ = συνήντησα τὸν Γεώργιον καθ' ὁδόν. τὸ παθ. πε̱ρπίκjεμ: παθ. συγκρούομαι, κτυποῦμαι κατὰ γῆς· ουπε̱ρπόκjνε̱ vdε̱ λjούφτε̱ = συνεκρούσθησαν ἐν τῇ μάχῃ vdε̱ jε̄ τρῖμ dίλj ὅέὄιτ. — πε̱ρπίκjεμ τε̱ bένj κε̱τέ πούνε̱ πό σ' μούντ· = προσπαθῶ νὰ κάμω τοῦτο ἀλλὰ δὲν δύναμαι· πε̱ρπίκjεμ με = συναντῶ· ουπε̱ρπόκjα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε.

πε̱ρπjέρε̱ (τ) ⟨ἐξαρτώμενος⟩.

πε̱ρπjέτε̱ (γ. τ.), ρε̱πjέτε̱ (τ), τε̱ρπjέτε̱ (τ), τε̱ρπjέτε̱ (Τυραν.), τε̱ρμᾶ (Τυραν), τε̱ρμάλj (Κροῦjα), τε̱ρμάλjεj (Τυραν.) = πρὸς τὰ ἄνω κοινῶς ἀνήφορα. — μόρι μάλjιν ε ίκου πε̱ρπjέτε̱. — πε̱ρπjέτε̱ μάλjιτ. — ι νγjίτεμ μάλjιτ πε̱ρπjέτε̱. — bᾰνι ούδε̱ πε̱ρπjέτε̱ = ὡδοιπόρησεν εἰς τὴν Ἀνατολήν· ἀντιθ. τατε̱πjέτε̱ (τ) τε̱τπόὅτε̱ (Ἐλβασ.) = πρὸς τὰ κάτω, κατωφερῶς.

(ι-ε) *πε̱ρπjέτε̱μ* (Βεράτ.) = ὁ-ἡ ἀνωφερὴς καὶ ι-ε ρε̱πjέτε̱-ι-α. — ε ρε̱πjέτα κᾶ εδὲ τατε̱πjέτε̱ = ἡ ἀνωφέρεια ἔχει καὶ κατωφέρειαν· κύ μάλj έὅτ' ι ρε̱πjέτε̱ = αὐτὸ τὸ βουνόν εἶναι ἀνωφερές.

πε̱ρπλjάσ-άσ-άσ ρ. ἐνεργ. = κτυπῶ κατὰ γῆς.

πε̱ρπλjάσεμ παθ. = ρίπτομαι κατὰ γῆς· ε πε̱ρπλjάσι πε̱ρδε̄ = τὸ ἔρριψε

κατὰ γῆς· μος ε πε̱ρπλjάσ σε πε̱λjτσέτ = μὴ τὸ κτυπᾷς κατὰ γῆς διότι σχάει, σκάζει.

πε̱ρπόσ̈ (τ) ρε̱πόσ̈ (τ), πε̱ρπόσ̈τε̱ (Σ), πε̱ρ-ρεπόσ̈ (γ) ἢ ρε̱ποσ̈ (γ) = κάτωθεν, ὑποκάτωθεν ζᾶ κᾶνκε̱νε̱ ναλjτ = ὑψηλά· ζᾶ κᾶνκε̱νε̱ πε̱ρ-ρεπόσ̈

πε̱ρπούθ ρ. ἐνερ. = ἴδ. νdράκ, ρ. — πε̱ρπούθεμ = ἴδ. νdράγεμ. — ου πε̱ρπούθ = ουδῖ σ̈άλjε̱σ̈ (ἐπὶ διαρροίας).

πε̱ρρε̱πῖτε̱ ἐπίρ. = κατωφερῶς (γ).

πε̱ρρεπίνε̱-α (γ) [πε̱ρ-ρρεπῖνε̱-α] = κατωφέρεια.

πε̱ρρούα-όϊ (τ) πληθ. πε̱ρρόνj-τε̱, πε̱ρρούε-όϊ (γ) καὶ πε̱ρρούε-όνι (Σ), πληθ. πε̱ρρόνjτε̱, πε̱ρροῦ-όϊ (συνηρ.) πληθ. πε̱ρρόνjτε̱ = χείμαρρος, ῥύαξ.

πε̱ρσάσ-έτ-έτ (Σ) = ἴδ. πε̱λjτσάσ-έτ-έτ = σχάζω.

πε̱ρσέ (γ. τ. budi) = διατί; 2) (bogdan) πε̱ρσέ = σεπσὲ = διότι.

πε̱ρσε̱ρῖ [πε̱ρ-σε̱-ρῖ] ἐπιρ., πε̱ρσε̱ρίουτ καὶ πε̱ρσε̱ρίου, (bogdan) πε̱ρσε̱ρῖτα = ἐκ νέου, πάλιν. — ἴδ. πράπ ἐπίρ.

πε̱ρσιάσ-άτ-άτ ρ. = σχεδιάζω τι μὲ τὸν νοῦν, ἐπαναλαμβάνω τι.

πε̱ρσιάτεμ = συλλογίζομαι καὶ ξανασυλλογίζομαι, σχεδιάζω.

πε̱ρτσίελ καὶ (συνηρ.) πε̱ρτσῖλ [πε̱ρ-σίελ] ρ. ἐνερ. = ξεπροοδεύω. — πε̱ρτσίελ μίκουνε̱ = ξεπροοδεύω τὸν φίλον.

πε̱ρτσῖλεμ: παθ. = ξεπροοδεύομαι (ὑπό τινος) [πε̱ρ-σῖλεμ].

πε̱ρσῖελ (τ. γ) [πε̱ρ-σίελ ρ.], πε̱ρτσίελ (γ. τ), πε̱ρτσῖλ (συνηρ.) πε̱ρdῖj (Σ) καὶ καπε̱ρdῖj (Σ) = καταπίνω τι. — πε̱ρσίελ βούκε̱νε, καφσ̈άτε̱νε̱ = καταπίνω τὸ ψωμί, τὴν βουκιά. — ἀόρ. πε̱ρσόλα-ε-ι, μτχ. πε̱ρσιέλε̱ καὶ πε̱ρσιέλουνε̱ (γ), πε̱ρσιέλουρε̱ (τ).

πε̱ρσῖλεμ, πε̱ρτσῖλεμ, πε̱ρdῖχεμ (Σ) καὶ καπε̱ρdῖχεμ (Σ) = οὐδ. καταπίνω.

πε̱ρσίπε̱ρε̱ (Σ) [πε̱ρ-σίπε̱ρε̱] ἐπίρ. = ἐπάνω, ὑπεράνω, καὶ πε̱ρτσίπε̱ρε̱ πε̱ρσίπε̱ρι (budi-bogdan), ἀντίθ. πε̱ρπόσ̈τε̱. — ἴδ. σίπε̱ρε̱, τσίπε̱ρε̱ [ἴδ. νάλj = ὑψηλά].

πε̱ρσ̈ε̱λίνj: (Βεράτ.) ρ. = ψιθυρίζω.

πε̱ρσ̈ε̱νdέσ-έτ-έτ (γ) [πε̱ρ-σε̱νdέτ], πε̱ρσ̈ε̱νdέτ-έτ-έτ (τ), πε̱ρσ̈ε̱νdόσ̈-όσ̈-όσ̈ (Περμέτ.) = χαιρετῶ, χαιρετίζω τινά. — ἀόρ. πε̱ρσ̈ε̱νdέσ̈α-ε-ι, μτχ. πε̱ρσ̈ε̱νdέτουνε̱ καὶ πε̱ρσ̈ε̱νdόσουρε̱, ἀόρ. καὶ πε̱ρσενdόσ̈α-ε-ι.

πε̱ρσ̈ε̱νdέτεμ (γ. τ) πε̱ρσ̈ε̱νdόσ̈εμ (Περμέτ.) ἀλληλοπαθ. = χαιρετίζομεν ἀλλήλους.

(τε̱) *πε̱ρσ̈ε̱νdέτουνε̱* (γ)-ουρε̱ (τ)-ιτε̱ = χαιρετισμός.

πε̱ρσ̈ῖj (γ) ρ. = θριμματίζω.— bᾶj πε̱ρσ̈έσ̈ bούκε̱νε̱ = θε̱ρμόj.

πε̱ρσ̈ῖχεμ: (γ) παθ. = θριμματίζομαι. [ἴδ. σ̈ίj = ἀλωνίζω].

πε̱ρσ̈κόκj (γ) [πε̱ρ-σ̈κόκj ρ.] = διασκορπίζω, κατασκορπίζω. ἀντίθ. πε̱ρκόκj.

πε̱ρσ̈κόκjεμ: (γ) παθ. = διασκορπίζομαι, κατασκορπίζομαι.

πε̱ρσ̈κόνj (Περμέτ.) ρ. = ξεπλύνω, ξεβγάζω τὰ ροῦχα. = σ̈κόνj νdε̱πε̱ρ dούαρ πε̱ρ σε̱ dύτι.

πε̱ρσ̈κjούαj: (τ) = ἴδ. σ̈κjούαj (τ), πε̱ρτσ̈κjούαj = ἴδ. τσ̈κjούαj = διακρίνω.

(τε̱) *πε̱ρσ̈κjούρε̱-τε̱* (τ) ἢ τε̱-πε̱ρτσ̈κjούρε̱-τε̱ = διάκρισις. ἴδ. τε̱-σ̈κjούαρε̱-τε̱ ἢ τε̱-τσ̈κjούαρε̱τε̱.

πε̱ρσ̈κjύεj (τ) πε̱ρτσ̈κjύεj (τ) πε̱ρσ̈κjῦj (γ. συνηρ.). ξεσχίζω.

πε̱ρτε̄j ἐπίρ. = πέραν. ἴδ. τε̄j.

(ι-ε) *πε̱ρτε̄jμ*, πε̱ρτε̄jε̱σ̈μ (τ) = ἀντικρυνός, μακρυνός, νγα ἀν' ε πε̱ρτέjμε = ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν μέρος.

πε̱ρτε̱ρῖj (γ) [πε̱ρ-ε-τε̱ρῖ] = ἀνανεόνω, πε̱ρτε̱ρὶj (bogdan). περσε̱ρίj (Περμέτ.) [πε̱ρσε̱ρῖ ἐπίρ.] ἀόρ. πε̱ρτε̱ρίνα-ε-ι (γ) καὶ πε̱ρτε̱ρίβα-ε-ου (bogdan) μτχ. πε̱ρτε̱ρῖμ.— ἀντίθ. βιετε̱ρόj.

(ι) *πε̱ρτε̱ρίμ-ι* (γ) ε-πε̱ρτε̱ρίμε-jα (γ) = ἀνανεωμένος-η.

(τε̱) *πε̱ρτε̱ρίμ-ιτε̱* (οὐδ.) = ἡ ἀνανέωσις.

πε̱ρτε̱ρῖχεμ παθ. = ἀνανεοῦμαι. ἀντίθ. βιετε̱ρόχεμ.

πε̱ρτε̱ρῖχεμ (τ), πε̱ρσε̱ρῖχεμ (Περμέτ.), κουρ ου πε̱ρσε̱ρῖ χ̌ᾶνα (γ) = πότε ἔγινε νέα σελήνη;

πε̱ρτέσε̱-α (budi) ἴδ. πουρτέσε̱-α = ἡ ὀκνηρία, καὶ πε̱ρτίμ-ι (τ) = ἴδ. πουρτίμ-ι.

πε̱ρτέσε̱σ-ι (budi) πληθ. πε̱ρτέσε̱σ-ιτε̱ = ὀκνός, ὀκνηρός.

(ι-ε) *πε̱ρτούεσ̈ιμ* (budi) πε̱ρτούαρσ̈ιμ (τ) = ὀκνηρὸς-ά. ἴδ. ι-ε-πουρτούεσ̈ιμ.

πε̱ρτόj: ρ. = ὀκνεύω. ἴδ. πουρτόj.

πε̱ρτύπ (γ. τ. Σ) [πε̱ρ-τύπ] (ἴδ. σ̈τύπ) (συγκριν. Ἑλλην. τυπ-ό-ω) ρημ. = μασῶ τι (τοῖς ὀδοῦσι).

πε̱ρτύπεμ ρ. = μασῶ. ἴδ. πε̱ρτσ̈άπ-εμ.

πε̱ρτσέλj-ι (Βεράτ.) = εἶδος σίτου.

πε̱ρτσε̱λάκ-ου (τ) πληθ. πε̱ρτσε̱λάκε̱τε̱ = ἴδ. κουλjάτσ̈-ι ⟨κουλοῦρα ψημένη εἰς τὴν στάκτην⟩.

BKSH

πε̭ρτσε̭λόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = καψαλίζω· πε̭ρτσε̭λόj bούκε̭νε̭ νdε̭ φλjάκε̭τ καὶ πε̭ρτσελῑj· ἴδ. σ̈κρουμόj.

πε̭ρτσε̭λόνεμ-όχ̈εμ· παθ. = καψαλίζομαι· πε̭ρτσε̭λόβα μουστάκjε̭τε̭, βέτουλατε̭. — ἴδ. πε̭ρζ̈ίσ-τεμ (Σ).

πέρτσ̈-ι (Περμέτ.) πε̭ρτσ̈άκ-ου (Βεράτ.) πληθ. πε̭ρτσ̈άκε̭τε̭ σ̈κjάπ πε̭ρτσ̈ ἴδ. βάργε̭σ-ι = τράγος βαρβᾶτος.

πε̭ρτσ̈άκ-άκ-άκ (τ) ρ. = οὐρῶ σπέρμα ὡς ὁ βαρβᾶτος τράγος.

πε̭ρτσ̈άπ (γ), πε̭ρτσ̈απεμ, μbλατσ̈ίτ (τ), μbατσ̈ίτεμ (τ) [πε̭ρ-τσ̈άπε̭-α] = μηρυκάω, μηρυκάζω, μηρυκάομαι-ζομαι ὡς οἱ βόες, τὰ πρόβατα κ.τ.λ. (τε̭) πε̭ρτσ̈άπουνε-ιτε̭ = τὸ μηρύκασμα.

πε̭ρτσ̈ε̭μόj = ἐκτιμῶ ⟨διὰ πραγματογνωμόνων⟩ 2) διαβόλεύομαι.

πε̭ρτσ̈ίτεμ: (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν αἰγῶν) = βατεύομαι. δίτε̭ πε̭ρτσ̈ίτενε̭.

πε̭ρτσ̈κjούαj (τ) οῦχ̈εμ = ἴδ. πε̭ρσ̈κjούαj-οῦχ̈εμ (τ) = διακρίνω-ομαι. (τε̭) *πε̭ρτσ̈κjούαρε̭-τε̭* = ἴδ. τε̭ πε̭ρσ̈κjούαρετε̭ = διάκρισις.

πε̭ρφάκj: [πε̭ρ-φάκjε-jα] σ̈πε̭ρφάκj, τσ̈φάκj ρ. ἐνεργ. = ἐκβάλλω εἰς τὸ φανερόν.

πε̭ρφάκjεμ, σ̈πε̭ρφάκjεμ, τσ̈φάκjεμ: παθ. = φανερόνομαι.

πε̭ρφάκjε: ἐπιρ. = προσωποληπτικῶς.

πε̭ρφάκjεζε̭ = ἐπιρ. = φανερῶς = ἴδ. νdε̭ρσῦ = παρρησίᾳ μbαλαφάκjε (Σ) = [μ-bαλ-ι, φάκjε-jα].

πε̭ρφίλ (Περμέτ.) ζε̭̃ φῖλ (Περμέτ.) = μνημονεύω, ἀναφέρω ζε̭̃ νγόjε̭. — νουκ' ε πε̭ρφίλ ἢ νουκ' ε ζε̭̃ φιλ (Περμέτ.) = δὲν τὸν βάνω εἰς τὸν νοῦν.

(ι-ε) *πε̭ρφλjακε̭σ̈ιμ* (bogdan) = φλογερὸς-ά.

πε̭ρφλιάσ-έτ-έτ = καταλαλῶ, κατηγορῶ τινά = φλjάσ κέκj πε̭ρ κένd.

πε̭ρφλjέσ-έτ-έτ [πε̭ρ-φλjέτε̭-α] ρ. ἐνερ. = ψάχνω τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. πε̭ρφλjέτεμ: παθ. = φυλλολογῶ, φυλλομετρῶ.

πε̭ρφλjίτεμ: παθ. = καταλαλοῦμαι, κατηγοροῦμαι.

(ι-ε) *πε̭ρφούσ̈ε̭τε̭* (Τυραν.) [πε̭ρ-φούσ̈ε̭-α] = ἐπίπεδον, ριχόν. π. χ. πιάτ' ε πε̭ρφούσ̈ετε̭, καὶ ι-ε-πλjάνττε̭-ι-α (Καβ.) πιάτ' ε πλjάνττε̭ = πιᾶτον ριχόν.

πε̭ρφύτ-ύτ-ύτ πε̭ρφύτεμ [πε̭ρ-φυτ-ι] = ζε̭̃ πε̭ρ φύτι.

(ι-ε) *πε̭ρχ̈άνουνε̭-ι-α* (bogdan) = σεληνιασμένος, ἐπιληπτικός-ή.

πε̭ρχ̈άπ καὶ *πε̭ρχ̈άπ* ρ. ἐνερ. = διανοίγω, ἁπλόνω κοιν. τὸ παθ. περ-

χ̊άπεμ = διανοίγομαι. — πε̱ρχ̊άπι = διανοίξατε τὸν δρόμον. (ἐπὶ πολυκοσμίας)! 2) περχ̊άπ ρ. = διαδίδω τὸν λόγον. — ουπε̱ρχ̊άπ φjάλjα μbε̱ τε̱ κάτρ' άνε̱ = διεδόθη ὁ λόγος εἰς τὰ τετραπέρατα. — μὸς ε πε̱ρχ̊άπ κε̱τε̱ φιάλjε̱ = μὴ διαδίδεις τοῦτον τὸν λόγον (ἐπὶ μυστικότητος).

πε̱ρχ̊άπε̱, πε̱ρχ̊άπε̱τε̱ (Σ) ἐπιρ. = ἀνοικτῶς, ὅλως διόλου.

πε̱ρχ̊έρε̱-πε̱ρχ̊έρα = πάντοτε, καθ' ἑκάστην. ἀντίθ. κούρρε̱.

(ι-ε) *πε̱ρχ̊έρϊιμ* = παντοτεινὸς-ή.

πε̱ρχ̊ιερόj [πε̱ρ-χ̊ίε-jα = ἱε-ρά, θεῖ-α] = καθιερόνω.

πε̱ρχ̊ιερόνεμ-όχ̊εμ = καθιερόνομαι.

πε̱ρχ̊ιερίμ-ι: πληθ. πε̱ρχ̊ιερίμετε̱ = καθιέρωσις.

(ι-ε-τε̱) *πε̱ρχ̊ιερούαρε̱* (τ) = καθιερωμένος-η-ον· καὶ πε̱ρχιερούεμ, πε̱ρχ̊ιερούμ (συνηρ. γ).

πε̃σε̱ (γεγ. bogdan) (Σ), πέσε̱ (τ) = πέντε [πένσε̱] πε̃σε̱ κjίντ = πεντακόσια. — πε̃σε̱ μίjε̱ (γ) πέσε̱ μίjε̱ (γ) πέσε̱ μίλjε̱ (Τϊαμ.) = πέντε χιλιάδες. — πε̃σε̱ μιλjιούνj καὶ πέσε̱ μίλjουνε̱ (τ) = πέντε ἑκατομμύρια. — πε̃σε̱-α καὶ πέσε̱-α = τὸ πέντε.

πε̃σε̱-δε̃τε̱ (Σ) ἀντὶ πέσε̱-διέτε̱ (γ). — πε̃σε̱-δίετε̱ καὶ πε̃σε̱-διέτε̱ = πεντήκοντα, κοιν. πενῆντα. — πέσε̱ δίετε̱ καὶ πέσε̱-διέτε̱ καὶ πέσε̱-δῖτε̱ (συνηρ.).

πε̃σε̱-μbε̱-δε̃τε̱: ἀντὶ πέσε̱ μbε̱ δίετε̱ = πέντε καί δεκα.

πε̃σε̱-μbε̱-δίετε̱, πέσε̱-μbε̱-δίετε̱ καὶ πέσε̱-μbε̱-διέτε̱ πέσε̱ μbε̱ δί ε̱ = πεντεκαίδεκα, δεκαπέντε κοιν.

πεσε̱με̱ζα̈j ἐπίρ. = πενταπλῶς. (Περμέτ.)

πεσε̱με̱ζόνj (Περμέτ.) ρ. = πενταπλασιάζω.

(ι-ε) *πέσε̱με̱στε̱-ι-α* (Περμέτ.) = πενταπλοῦς-ῆ.

πέσε̱σ-ι = πεντάριον.

πε̃σε̱ε̈ (γ) πέσε̱ε̈ (τ) ἐπιρ. = κατὰ πέντε μερίδας, τμήματα.

πε̱σίμ ι (γ. τ. bogdan) πληθ. πε̱σίμετε̱ = πάθημα, πάθος. 2) ἕξις, πάθος. — πε̱σίμετε̱ (bogdan) = τὰ πάθη.

πε̱σόνj-όj (γ. τ. budi-bogdan) [Ἑλλην. πάθ-ω] ρ. οὐδ. = πάσχω, 2) παθαίνω (= μοῦ συμβαίνει τι) πε̱σόνj κέκj (γ. τ.) παθαίνω κακά.

(ι) *πε̃στε̱-ι* (γ) ε πέστε̱-α (ι-ε) πε̱στε̱-ι-α = πέμπτος-η.

πέσε̈ α (Σ) πληθ. πε̱σα̈τε̱ = λιθάριον (τὸ ὁποῖον ρίπτει τις διὰ τῆς χει-

BKSH

ρός), γοῦρ-ι (Σ) = πέτρα βαρεῖα, μεγάλη· 2) βράχος· πο γjούχ̰ενε̰ με πέσ̈ε̰ (Σ) = πετροβολοῦνται.

πέσ̈ε̰ (Τυραν.) [πεσ̈όj] ἐπιρ. πέσ̈ε̰θι (Ἐλβασ.) = κουρ νγρε̰̄ πε̰ρπjέτε̰ νdo-νjῑ γjᾶ̰ τε̰ ρᾶνdε̰ με νjῐ dόρε̰ α με τε̰ dῡ dούαρτε̰ πε̰ρμέ μάρρε̰ βεσ̈τ σᾰ ε ρᾶνdε̰ ᾶ̰σ̈τε̰· νγρε̰̄ πέσ̈ε̰ ατέ dασ̈, παλjέ σα όκε̰ βιέν.—νγρε̰̄ πέσ̈ε̰ ατέ κοσ̈ ρρουσ̈ι, παλjέ σᾰ όκε̰ βιέν.—ρρόκ ατέ νjερῑ πε̰ρμιεdύζι, ενdέ ε νγρε̰̄ πέσ̈ε̰.—ουτσ̈ούε πέσ̈ε̰ γjίθε̰ κατούνdι (ὡς βαρὺ φορτίον) = ουτσ̈ούε μbε̰ κᾶμbε̰ γjίθε̰ κατούνdι = ουπε̰ρζῖε κατούνdι [ἴδ. πεσ̈όj].

πεσ̈ίμ-ι (γ) πληθ. πε̰σ̈ίμετε̰ = ζύγισμα.

πεσ̈ίμθι (γ) ἐπιρ. [πεσ̈όj] = ἴδ. σβάρνα.

πέσ̈κ-ου πληθ. πέσ̈κj-ιτε̰ (γ) καὶ πίσ̈κjιτε̰ (τ) [Λατ. piscis] = ἰχθύς, κοινῶς ψάρι.—πέσ̈κjιτε̰ ρρίχ̰ενε̰ = οἱ ἰχθῦς βατεύονται ἐπὶ συνουσιασμοῦ ἰχθύων).

πεσ̈κατούαρ-όρι (τ) πεσ̈κατούερ-όρι (γ) πληθ. ε-τε̰ = ὁ ψαρᾶς καὶ πεσ̈κατοῦρ-όρι (συνηρ.).— πεσ̈κατόρε-jα πληθ. πε̰σ̈κατόρετε̰ θηλ.

πε̰σ̈κόj : = καθαρίζω, σκουπίζω.

πεσ̈όj (γ) = ζυγίζω τι.—πεσ̈όχ̰εμ : ζυγίζομαι.

πεσ̈τέσε̰-α (Σ) πληθ. α-τε̰ καὶ *πε̰σ̈τίμ-ι* (Σ) πληθ. πε̰σ̈τίμετε̰ (ἀναγραμματισμὸς ἀντὶ σ̈πε̰τέσε̰-α, σ̈πε̰τίμ-ι) = γλύτωμα.

πε̰σ̈τόj (Σ) ἀντὶ σ̈πε̰τόj = γλυτόνω.

πετάβρε̰-α πληθ. πετάβρατε̰ [ἑλλην. πέταυρα] = λεπτὸν σανίδιον, (σανίδια σχισμένα μὲ τὸ τσεκοῦρι καὶ ὄχι μὲ τὸ πριόνι) [οἱ Ἀλβανοὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν τὴν λέξιν οὐχὶ δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες].

πέτε̰-α : πληθ. πέτατε̰ = τὸ φύλλον τῆς πίττας.—πέτατ' ε λjακνόριτ = τὰ φύλλα τῆς πίττας.

πέτε̰κ-ου (budi) πληθ. πέτε̰κατε̰ (budi-bogdan) καὶ πέτκ-ου (γ. bogdan) = φόρεμα· πληθ. πέτκατε̰· ἴδ. ρρόbε̰-α.

πέτε̰σ-ι πληθ. πέτε̰σιτε̰ (Αὐλὼν-Περμέτ.) = ὁ πλάστης (δι' οὗ πλάθουσι τὰ φύλλα τῆς πίττας (Τουρκ. οκλάjε̰-α)

πέτκουθ-ι (bogdan) ὑποκορ. τοῦ πέτκ-ου = μικρὸν ἔνδυμα.

πετουλάj (γ) ? ? ?

πέτουλε̰-α πληθ. πέτουλατε̰ [ἑλλην. πέταλον] = τηγανίταις.

πετρίτ-ι πληθ. πετρίτε̰τε̰ (γ. τ.) [συγκρ. πέτρα] ἴδ. σ̈κjιπόνjε̰-α.

πε̰τσέλj-ι (Περμὲτ.) = εἶδος γεννήματος.

πιαβέτσε-α (τ) πληθ. α-τε = ἴδ. ουσόνjε-α.

πιανέτσ-ι πληθ. πιανέτσετε = μέθυσος, μεθύστακας, καὶ dejμαράκ-ου πληθ. dejμαράκετε· τὸ θηλ. πιανέτσε-jα πληθ. πιανέτσετε καὶ dejμαράκε-jα· πληθ. ε-τε.

πιγελίμ-ι (Κρούjα) πληθ. πιγελίμετε = ἴδ. πικελίμ-ι.

πιγελόj-όχεμ (Κρούjα) = πικελόj-όνεμ.

πιδᾶρ-ι (γ) πληθ. πιδάρετε = αὔ κjε do πιθ. (Τουρκ. ζεμπαρά).

πίε-πία (Σ) πληθ. πίετε = τὸ ποτόν.

πιέκ = ψήνω· ἀόρ. πόκjα-ε-ι· μετοχ. πιέκε, πιέκουνε (γ), πιέκουρε (τ) (συντασ. μετ' αἰτ.) [ἑλλην. πέπω, πέπτω, πέτω] = ψήνω· πιὲκ bούκενε = ψήνω τὸ ψωμί· πιέκ μίσινε· κ.τ.λ.

πιέκ: ρ. ἐνερ. (συντασ. μετὰ γενικῆς) ἀόρ. πόκjα-ε-ι, μτχ. πιέκε πιέκουνε (γ) πιέκουρε (τ) = ἐγγίζω, ἅπτομαι, ψηλαφῶ. — ι πιέκ με γίσ̈τ = τὸν ἐγγίζω μὲ τὸν δάκτυλον. — μος ι πίκj ατί = μὴ τὸν ἐγγίζεις αὐτόν. — dικούσ̈ με πόκjι = κάποιος μὲ ἤγγισεν (= ἥψατό μου τις) ἴδ. περκάσ ρ. 2) πιέκ ρ. ἐνερ. (συντασ. μετ' αἰτ.) = σμίγω, ἑνόνω τινά, ἀντίθ. dᾶj.

πιέκ-ου = ἴδ. dσ̈αμάκ-ου.

πίελ καὶ *πιέλ* καὶ *πῖλ* (συνηρ.) = τίκτω, γεννῶ (ἐπὶ θηλυκῶν ζώων, καὶ γυναικῶν) καὶ σ̈λjόj (Τυραν.) (κατ' ἀναγραμματισμὸν ἀντὶ λjεσ̈όj).

πιελάκ-ου καὶ μιλjούρ-όρι = δύο ἐτῶν κριάρι, πληθ. πιελάκετε. (τὸ μιλjουρ-όρι ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ μίλjε = χίλια, δηλ. χιλίων ἡμερῶν κριάριον).

πιέπεν-ι (γ), πιέπερ-ι (τ), κοκομάρ-ι (Τυραν.) πληθ. πιέπενατε, πιέπερατε, κοκομάρετε [Λατ. cucumis = πεπόνι, ἀγγοῦρι. ἴδ. τράνγαλ-ι.

πjέργουλε-ι πληθ. πjέργουjτε καὶ πjέργουλε α· πληθ. πjέργουλατε = κληματαριά, ἥτις ἀνέρχεται ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα ἢ εἰς τὰ ξύλα, κατασκευασμένα ἐπὶ τοῦτο, ἀναδενδράς.

πιέρθ καὶ *πιέρδι* ρ. [Ἑλλην. πέρδω] κοιν. κλάνω. ἀόρ. πόρδα-ε-ι, μτχ. πιέρδε, πιέρδουνε (γ), πιέρδουρε (τ).

πjέρρε-α ???

πιέσε-α = μερίδιον, μέρος, κομμάτι.

πιεσετᾶρ-ι πληθ. πιεσετάρετε, πιεσετάρε-jα πληθ. ρε-τε = μέτοχος, κοινωνός, [Τουρκ. χισετᾶρ-ι].

BKSH

πιέσ̈κε̱-α (γ) πληθ. πιέσ̈κατε̱ = ρωδάκινον [Τουρκ. σ̈εφτελjῖ].

πιέσ̈κε̱ζε̱-α (γ) πληθ. πιέσ̈κε̱ζατε̱ = ὑποκορ. τοῦ πιέσ̈κε̱-α.

πιέσ̈κε̱ζε̱-μίσ̈ιε = πιέσ̈κε̱ζε̱ πλjότ με μίσ̈ (Τυραν.)

πιέσ̈κε̱ζε̱ σ̈κλjέσε̱ (Τυραν.) = πιέσ̈κε̱ζε̱ κjε̱ σ̈κλjύχ̈ετε̱ (καὶ σ̈κjύχ̈ετε̱).

πjετε̱πόσ̈τε̱ (bogdan) καὶ τετπόσ̈τε̱ (Ἐλβασ.) [πjέτε̱ = πε̱ρπjέτε̱ καὶ πόσ̈τε̱] ἐπιρ. = ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω.

πjετίσ (Dίbρα) ρ. ἐνερ. [πλjετίσ] = πλέκω κάλτσαις. ἀόρ. πjετίσα-ε-ι, μτχ. πjετίσουνε̱ (γ).

πίθ-δι: πληθ. πίδε̱νατε̱ (γ) πίδε̱ρατε̱ (τ) = κοινῶς μουνί.

πῖj ἢ πῖ: ρ. = πίνω. ἀόρ. πίβα-ε-ου, μτχ πῖμ (γ) πίρε̱ (τ).

πῖj (γ) καὶ *μbῖj* (τ) ρ. = μουδιάζω. ἀόρ. πῖνα-ε-ι μτχ. πῖμ, καὶ μbῖρε̱· ἀντίθ. σ̈πίj (γ) = ξεμουδιάζω.

πιjάρκε̱-α (Σ) πληθ. πιjάρκατε̱ καὶ πιράjκε̱-α πληθ. α τε̱ = πάλε̱-α (ξίφος).

πίκ: (τ) [πελασγικὴ ρίζα] ρ. ἐνερ. = πικ-ραίνω τινά. ιθτόj. με̱ πίκου, τε̱ πίκου, ε πίκου, = μέ, σέ, τὸν ἐπίκρανεν. ἀόρ. πίκα-ε-ου, μτχ. πίκουρε̱.

πίκεμ: (τ. Βεράτ. Περμέτ, Κόρτσ̈α, Ἀργυρ.) ρ. = πικραίνομαι, λυποῦμαι.— νjερίου ι πίκουρε̱ = (γραικ.) πικραμένος ἄνθρωπος, λυπημένος. ἴδ. χ̈ελjμόj-όχ̈εμ.

(ι) *πίκουρε̱-ι*, ε-πίκουρε̱-α = πικραμένος-η.

(τε̱) *πίκουρε̱-ιτε* οὐδ. = ἡ πίκρα.

πίκε̱-α: πληθ. πίκατε̱ = στιγμή. ἴδ. κjούκε̱-α.

πίκε̱-α: πληθ. πίκατε̱ (τ. Βεράτ. Περμέτ.) = σταγών, σταλαγματιά, στάλα. καὶ τσ̈ίκε̱-α (γ) πληθ. τσ̈ίκατε̱.— πίκατ' ε σ̈ΐουτ = αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς. 2) νjε̱ πίκε̱ ἢ νjε̱ πίκε̱ζε̱ (τ) = ὀλιγουλάκι, λιγάκι, μιὰ στάλα. 3) πίκε̱-α = ἡ ἀποπληξία. — πίκεζε̱-α καὶ τσ̈ίκε̱ζε̱-α: ὑποκοριστ.— βαθμολογία ἐπὶ ὑγρῶν: 1) κjᾱν = κλαίει (ἐπὶ ὕδατος) δακρύζει. 2) πικὸν — τσ̈ικόν, γjερbὸν = στάζει. 3) ρριέθ = ρέει. 4) τσ̈ουργὸν = (ἐπὶ βρύσεως). 5) dέρδετε̱ = χύνεται. 6) βε̱ρσ̈ὸν = πλημμυρεῖ.

πικε̱λίμ-ι πληθ. πικε̱λίμετε̱ = πίκρα, λύπη. ἴδ. χ̈ελjμίμ-ι.

πικε̱λόj: (γ. τ.) = πικραίνω, λυπῶ· ἴδ. χ̈ελjμόj.

πικε̱λόχ̈εμ-όνεμ ρ. οὐδ. = πικραίνομαι, λυποῦμαι· ἴδ. χ̈ελjμόχ̈εμ.

BKSH

πίκε̱-ρᾶνε̱-ι-α (Ἐλβασ.) = ἀποπληκτικός· ατῑ κjε̱ ι κᾶ ρᾶνε̱ πίκα· (ἐν τῇ φράσει) αΰ πίκε̱ ρᾶνε̱! (ἐπὶ ἀρᾶς).

πίκε̱τε̱: (Ἀργυρ.) ἐπίρ. = πικρῶς· ἴδ. ίδε̱τε̱ (γ), χ̃ίδουρε̱ (τ).

(ι-ε) *πίκε̱τε̱-ι-α* ἐπίθ. = πικρὸς-ά.

(τε̱) *πίκε̱τε̱-ιτε̱* = τὸ πικρόν, ἡ πικρότης· djάθε̱τε̱ ᾶσ̈τε̱ τε̱ πίκε̱τε̱ = τὸ τυρὶ εἶναι πικρόν· ἴδ. ι-ε-τε̱ ίδε̱τε̱, ι-ε-τε̱ χ̃ίδουρε̱.

πικόνj-όj (τ), τσ̈ικόj (γ) = στάζω· σ̈τε̱πῖα πικόν (τ) = ἡ οἰκία στάζει· σ̈τε̱πῖα τσ̈ικόν (γ).

πικλjόj (Σ) ρ. ἐνεργ. σ̈γρῡj (γ)· με̱ πικλjσ̈ῖ κᾶλjι = με̱ σ̈γρέου κᾶλjι.— πικλjόχ̃εμ = σ̈γρῡχ̃εμ.

πῖκjεμ: παθ. = ψήνομαι· ου πόκj bούκα, μίσ̈ι = ἐψήθη τὸ ψωμί, τὸ κρέας· 2) πῖκjεμ = ὡριμάζω (ἐπὶ ὀπωρικῶν) ὡς ουπόκjινε̱ φίκjτε̱, μόλε̱τε̱, dάρδατε̱, ρρούσ̈τε̱ = ὡρίμασαν τὰ σῦκα, τὰ μῆλα, τὰ ἀχλάδια, τὰ σταφύλια. — ι-ε-τε̱ πιέκουνε̱ (γ) - πιέκουρε̱ (τ) = ὥριμος· ἀντίθ. ι-ε-τε̱ παπιέκουνε̱-ουρε̱.

πῖκjεμ: ρ. = σμίγομαι, (συναντῶ)· βέτε τε̱ πῖκjεμ με νjε̱ νjερῖ = ὑπάγω νὰ ἀνταμώσω ἕνα ἄνθρωπον· ουπόκjα με ατε̱ = ἀντάμωσα μὲ αὐτόν· μίρε̱ σε ουπόκjμε̱ = καλῶς ἀνταμωθήκαμεν· κοῦ dότε̱ πίκjεμι νέσ̈ε̱ρε̱ = ποῦ θὰ ἀνταμωθῶμεν αὔριον· 2) ἑνόνομαι, σμίγω· ἀντίθ. dαχ̃εμ (γ) νdᾶχ̃εμ (τ) bούρρατε̱ πίκjενε̱ με γράτε̱ = οἱ ἄνδρες συνουσιάζονται μετὰ τῶν γυναικῶν· ἴδ. πῖκjεμ (Σ) = πηγαίνω ἐπὶ ταὐτοῦ νὰ σμίξω τινά.— χ̃ασ (Σ) = συναντῶ τινα, ἀπρομελετήτως.— τοκόj = συναντῶ τινα ἐκ προμελέτης· 2) tocare = ἐγγίζω τινά.

πῖλ: ρ. (συνηρ.) ἴδ. πίελ. ρ. = γεννῶ.

πίλε-jα: πληθ. πίλετε̱ = κορίτε̱ γοῦρι πε̱ρ τε̱ βε̱νε̱ βάj bρένdα.

πίλε̱-α (Βεράτ.) πληθ. πίλε̱τε̱ = ἐργαλεῖόν τι μὲ τὸ ὁποῖον κτενίζουσι τὸν λινόν.

πιλόνj ρ. ἐνεργ. (Βεράτ.), πιλόνεμ παθ. = κτενίζω-ζομαι.

πιλjανγέλjθι: (Τυραν.) ἐπίρ. εἰς τὴν φράσιν, αΰ φε̱γό, ούνε̱ γjιμό ε νdίκj, σ' ι ουdᾶσε̱ πιλjανγέλθι, νγjερ σᾶ ε ζοῦνα.— ι-γjιμόβα ἀνε̱μίκου (= ε νdόκjα ανε̱μίκουνε̱) πίλjε̱ μbε̱ πίλjε̱ (= γjούρμε̱ μbε̱ γjούρμε̱).

πίλjε̱ (Τυραν.), βίλjε̱ (Καβ.) ἐπίρ. = ιβοῦνα άρρε̱τε̱ πίλjε̱-πίλjε = τσίπ μbι τσίπ.

BKSH

πιλjόχ̄εμ (Τυραν.) ρ. (συντασ. μετὰ γενικῆς) = ὅτρῑχ̄εμ πε̱ρ μbράπα τιέτε̱ριτ, γjιμόj (νdιέκ) τιέτε̱ρινε̱ με ε ζᾱ̃νε̱. — πιλjόjου πε̱ρ μbράπα.

πῑμ (γ) πίρε̱ (τ) μτχ. τοῦ ρ. πῑj = πίνω.

πίμε̱σ-ι (γ) πληθ. πίμε̱σιτε̱, πίρε̱σ-ι (τ) πληθ. πίρε̱σιτε̱ = βυζανάρικο ἀρνὶ ἢ κατσίκι· 2) = μέθυσος.

πινγjό (Περμέτ.) ἐπίρ. = τσίπ. μbι τσίπ = ἐπανωτά.

πινjάλ-ι (γ) = στηλέτο.

πίπ (καὶ πίπι) - πίπ - πίπ, πίπιμ, πίπνι, πίπινε̱ (Καβ.) πίπινj (Ἰταλο - Ἀλβαν.) πιπε̱λῑj (Περμέτ.), πιπε̱λjόνj (Βεράτ.), πιπλjῑj (Ἐλβασ.), πε̱πλjόj (Κροῦjα) ρ. = ψελίζω, ἐκβάλλω σιγανὴν φωνήν, ὥστε μόλις ἀκούεται· ὁμιλῶ σιγανὰ [Ἑλλην. πιππίζω]· μος πιπε̱λjό! = μὸς νdσίερ ζε̄̃ = μὴ ἐκβάλλεις (τὴν παραμικρὰν) φωνήν.

πιπέκj-ι (Περμέτ.) πε̱ρβελjάκ-ου (Περμέτ.), κε̱μbε̱-κούκjε-jα (Περμέτ.) = φε̱λjῑ-α.

πίπε̱ζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. πίπε̱ζατε̱ [Ἰταλ. pipa] καὶ πιρπίσ̈κε̱-α (Βεράτ.) πληθ. πιρπίσ̈κατε̱ = πρέj κασ̈τε̱σε̱ γροῦνιτ. — ἴδ. dσαμάρε-jα.

πιπέρ-ι = τὸ πιπέρι.

πίπθ-ι = ἡ γλωσσὶς τοῦ λύχνου ὅθεν ἐξέρχεται τὸ φιτίλι.

πίπθ-ι, σπίκθ-ι, γοῦσ̈α-κούκj-ι = εἶδος πτηνοῦ.

πιράjκε̱-α (Σ) ἴδ. πιjάρκε̱-α (Σ).

πιρjάν-ι (Ἀργυρ.) = ἴδ. πιανέτσ-ι, πῑμε̱σ-ι (γ) = βυζανιάρικο.

πῑρε̱σ-ι (τ) πληθ. πίρεσιτε̱ = ἴδ. πῑμε̱σ-ι (γ).

πιριτσούπ-ι (Σ) ἴδ. βισέκ-ου = βίσεκτον.

πίρκ-γου: πληθ. πίργjετε̱ (Βεράτ. Περμέτ.) = ἴδ. γαρρούμ-ι γαρρούμουλε̱-ι.

πίσ, πίσ, πίσ,: θε̱ρράσε̱νε̱ μάτσετε̱. — ἀντιθ. τσ̈ίτ!

πίσε̱-α πληθ. πίσατε̱ = ἡ γάτα (κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν παιδίων)· 2) ἡ πίσσα, 3) ἡ κόλασις.

πισκ (τ) ἐπίρ. πίσκ (Τυραν.), πίσκε̱ (Σ. Καβ.) πίτσκε̱ (Ἐλβασ.) πίσ̈κj (Ἀργυρ.), νύε (Σ) νύjε (Κροῦjα) = κομποδεμένον· ὡς λjίθ πίσκ, πίσκε̱ πίσ̈κj, νύε. νύjε = κομποδένω· καὶ πίσκ-ου (Τυραν.), πίσκε̱-α (Καβ. Σ.) πληθ. πίσκατε̱ πίτσκε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. α-τε̱, νυε-jα (Σ), νυjε̱-α (Κροῦjα) = κομπόδεμα.

πισκάτ-έτ-έτ (Βεράτ,) ἴδ. στε̱ρπίκ ρ.

BKSH

πισκάτε̱-α (Βεράτ.) ἴδ. στε̱ρπίκε̱-α.

πισ̈κόj (γ. τ.) πιτσκόj : = ρ. ἐνεργ. = τσιμπῶ τινά πισ̈κόχ̈εμ-νεμ, πιτσκόχ̈εμ-νεμ = τσιμποῦμαι.

πισκjόλε̱-α (τ. Ἀργυρ. πισνjόλε̱-α (γ) = ἴδ. πιστόλjε̱-jα (ἡ λέξις κοινὴ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας).

πισκjολίσ (τ) ρ. = σ̈τίε με πισκjόλε̱ = πυροβολῶ.

πισκόλjε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. πισκόλjετε̱ = πούσ̈κ' ε γjάτε̱ πε̱ρ τε̱ γjούαjτουρε̱.

πιστόλjε-jα (γ. Μαλjεσία) καὶ τσαλjίνε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. τσαλjίνατε̱ = πούσ̈κ' ε βόγε̱λjε̱.

πίσ̈ε̱-α : πληθ. πίσ̈ατε̱ = πεύκη, (δένδρον) (Τουρκ. τσ̈αμ) 2) δαδίον (τὸ ξύλον τῆς πεύκης)· νdέσ πίσ̈ε̱νε̱ = ἀνάπτω τὸ δαδίον· παροιμ : με̱ σ̈όϊ πίσ̈ε̱νε̱ = με ἔσβυσε (μὲ κατέστρεψεν)· σ̈ῖνι πίσ̈ε̱σ̈ε̱ = τὸ ρητινῶδες τῆς πεύκης.

πίσ̈κ-ου (Ἀργυρ.) πληθ. πίσ̈κjτε̱ = ἴδ. πέσ̈κ-ου ζε̱̃ πίσ̈κj = ψαρεύω· ζᾶ πέσ̈κj (γ).

πισ̈κατούαρ-όρι (Ἀργυρ.) = ἰδ. πεσ̈κατούερ-όρι (γ) = ψαρᾶς. — πισ̈κατόρε-jα : θηλ. = ἴδ. πεσ̈κατόρε-jα.

πίσ̈κj (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ἴδ. πίσκ ἐπιρ. λjιθ πίσ̈κj = κομποδένω.

πισ̈όj (τ) = ψιθυρίζω.

πισ̈ταρ-ι : πληθ. πισ̈τάρε̱τε̱ (Περμέτ.) = φεγγίτης (Τουρκ. τσ̈ιράκ.).

(ι-ε) *πίσ̈τε̱* = ἐκ πεύκης· δόγ' ε πίσ̈τε̱ = σανὶς ἐκ πεύκης.

πισ̈τε̱λῖj-ῖν-ῖν : ρ. = ψιθυρίζω· πισ̈τε̱λῖjα νdε̱ βέσ̈τ.

πεσ̈τε̱λίμε̱-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̱ = ψιθυρισμός.

πῖτε̱ (γ) μbίρε̱ (τ) ἐπιρ. = μουδιασμένως· ἀντιθ. σ̈πῖτε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) πῖτε̱, (γ) μbῖρε̱ (τ) = μουδιασμένος-η-ον.

πῖχ̈εμ (γ) μbῖχ̈εμ (γ) μbῖχ̈εμ = ρ. μουδιάζω· μ' ουπῖνε̱ κᾶμbε̱τε̱ = μούδιασαν τὰ πόδια μου.

πῖχ̈εμ : παθ. = πίνομαι· 2) μεθῶ, dε̱̃χ̈εμ· φράσις : πῖχ̈εμ ε dέχ̈εμ = μεθῶ.

πίτσε̱-α (Καβ.) πληθ. πίτσατε̱ = μικρὸν κοράσιον.

πιτσανγούλj (Τυραν.) ἐπιρ. = με κρύε μbι δε̱̃τ, ε με κε̱μbε̱ πε̱ρπjέτε̱· = κατακέφαλα· καὶ πιτσινγούλj (Σ. Κροῦjα), κρυε-νγούλθι (Ἐλβασ. Καβ. Βεράτ.) ρᾶ πιτσινγούλθι = ἔπεσε κατακέφαλα.

(ι-ε-τε̱) *πίτσε̱ρρε̱* (γ) σμικρότατος-η-ον· καὶ (ι-ε-τε̱ βότσε̱ρε̱ (Σ).

BKSH

πιτσε̱ρ̱ρόj : (γ) ρ. ἐνεργ. = σμικρύνω, καμμύω κοινῶς μισοκλείω· πιτσε̱ρρόj σῦτε̱ νγα dίελι = καμμύω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἕνεκα τοῦ ἡλίου.

πιτσιμάjε̱ καὶ πιτσιμάjκαϊ (Τυ̱ραν.) = ἐπίρ. — πιτσινγούλj (Σ) = ἴδ. πιτσανγούλj = κατακέφαλα.

πιτσ-κάτε̱-α : (Βε̱ράτ.) καὶ πιτσ-κάτεζε̱-α (Βερατ.) = νjε̱ μίζε̱ ε βόγε̱λjε̱ κjε̱ τε̱ φσ̈ίκ μίσ̈ινε̱ ατιέ τεκ τε̱ πιτσκόν.

πισ̈κατόρε-jα [πισκόj], πιτσκατόρε-jα [πιτσκόj] (γ. Μαλjεσία, Κρ̱οῦjα) καὶ πίτσκε̱ρρ̱ε̱-α (Σ) πληθ. πίτσκε̱ρρατε̱ = ἡ τσιμπίδα κοινῶς.

πίτσκε̱-α πληθ. πίτσκατε̱ = ἴδ. πίσ̈κε-α.

πιτσκόj-όνj-όχεμ-όνεμ = ἴδ. πισ̈κόj-όχεμ-όνεμ = τσιμπῶ.

πίτσ̈-ι ὑποκορ. τοῦ *πίϑ-δι*, ὡς κᾱρ-ι καὶ τσ̈ούκε̱-α (Σλαυϊστὶ πίτσ̈κα).

πιτσ̈άκ-ου ? ? ? ⟨ἐγχειρίδιον, μαχαιράκι⟩ bιdσ̈άκ

πιτσ̈ μᾱγε̱-α (Κροῦjα) πιτσ̈-μάκε̱-α = πε̱λjχ̱ούρα κjι bᾱν με̱ρμάνγα.

πλάγε̱-α (Ἀργυρ.) = πλάξ· (ἴδ. dε̱ρ̱ράσε̱-α).

πλjάγε̱-α πληθ. πλjάγε̱τε̱, πjάγε̱τε̱ [Λατ. plaga Ἑλλην. πληγή] (τροπῇ τοῦ λ εἰς j) ἴδα βάρρ̱ε̱-α.

πλjαγόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. βαρ̱ρόj-όχεμ (Σ) πλαγόσ-εμ (τ) [Λατ. plago-are]·

πλjανdε̱-α (γ) πληθ. πλjανdε̱-τε̱ = βε̄σ̈τε̱-ι = ἄμπελος.

πλjανdε̱σ-ι (γ) πλjένdε̱σ-ι (τ. Ἀργυρ.), πλjαντσ-ι (Σ) πληθ. πλjανdε̱σατε̱, (γ) πλjᾱνdε̱σετε̱ (τ) = ἡ κοιλιὰ κοινῶς, ἴδ. ρ̱ε̱τσόκ-ου (Σ).

πλjάνκ-γου (γ. bndi) = ἰδιοκτησία, περιουσία, κτῆμα· (φράσις) α κε̄ πλjάνκ ε σ̈τε̱πῑ ; ἔχεις κτήματα καὶ οἰκίαν ; ἴδ. πάσε̱jε-jα = περιουσία.

πλjάκ-ου : πλjεκjτε̱ = γέρων, πρεσβύτερος· πλjάκου ι μότσ̈ε̱μ = πλjάκου ι βιέτε̱ρ = παλαιὸς γέρων· πρεσβύτερος· πλjάκου ι μότσ̈ιμ = πλjάκου ι βιέτε̱ρ = παλαιὸς γέρων, πλjάκου ι λjάσ̈τε̱ = γέρων προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν· 2) = ἀρχαῖος, παλαιὸς = ι βιέτε̱ρε̱ 3) δημογέρων· πλjάκου ι κατούνdιτ (γ), κjεφαλjῑα ι φσ̈άτιτ (τ).

πλjάκε̱-α = πληθ. πλjάκατε̱ = γραῖα· πλjακ' ε μότσ̈ε̱με = πλjακ' ε βιέτε̱ρε̱, πλjακ' ε λjάσ̈τε̱· 2) ἀρχαία, παλαιά, ε βιέτε̱ρε̱ κjίσ̈α πλjάκε̱ = ἡ ἀρχαία ἐκκλησία. — φέjα πλάκε̱ = ἡ ἀρχαία θρησκεία. — πλάκατε̱· ὀνομάζονται αἱ τρεῖς ἡμέραι τοῦ Ἀπριλίου καθ' ἅς γίνεται βαρὺς χειμών· ι θᾶ Μάρσι Πρῖλιτ, Πρῖλι, Πρῖλι, ιμ-βε̱λᾶ νεμ du dίτ χ̱οῦα, τε̱ θᾶj πλjάκε̱νε̱ με γjίθε̱ τσ̈' κᾶ· (σεπσὲ πλjάκα κίσ̈τε θένε̱, Dόλα νdε̱ μάjε̱τ τε̱ μάλjιτ, ι πόρδα νdε̱ bούζε̱τ Μάρσιτ).

BKSH

πλjάκ-μbλjάκ (τ) ρ. ἐνερ. = γηράσκω τινά. καὶ πλjάκεμ-μbλjάκεμ (τ) οὐδ. = γηράσκω ἐγώ.—Σημείωσις.—Τὸ μὲν ἐθνικὸν ὄνομα τῶν Ἀλβανῶν ἦτο Πλjάκ, [Πελασγ-ός, Πελαγ-ός, Πλαγ-ός], τὸ δὲ θρησκευτικὸν Σκjιπε̱ταρ. [σ̈κjίπε-jα = ἀετός], ὡς ὀπαδοὶ τοῦ ἀετοῦ τοῦ συμβόλου τοῦ Διός· μετέπειτα τὸ θρησκευτικὸν ὄνομα ἔλαβε τὴν σημασίαν τῆς ἐθνικότητος, ὡς τοῦτο συμβαίνει πάντοτε· π. χ. Χριστιανὸς καὶ Ρωμαῖος. Μωαμεθανὸς καὶ Τοῦρκος, εἶναι ταυτοσήμαντοι.—Τὸ ὄνομα Ἀλβανὸς εἶναι ἄγνωστον καὶ ἄχρηστον παρὰ τοῖς Σκιπετάραις, ἐδόθη δὲ εἰς αὐτοὺς μεταγενεστέρως ὑπὸ τῶν Ρωμαίων εἴτε ὡς κατοικοῦντας εἰς τοὺς κλάδους τῶν Ἄλπεων, (δηλαδὴ ὀρεινοὺς) εἴτε ὡς φέροντας λευκὴν (albam) στολήν· πρῶτον οἱ Βυζαντῖνοι χρονογράφοι μεταχειρίζονται τὴν λέξιν Ἀλβανός.—ἡ Πελαγονία (Τουρκιστὶ Μοναστὴρ) πόλις τῆς Μακεδονίας, πολὺ πιθανὸν ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς τὴν χώραν τῶν Πελασγῶν (ἢ Πελαγῶν), (Κ. Χριστοφορίδης).

πλjάνκ-πρίσ̈ε̱σ̈ ι (Ἐλβασ.) πληθ. πλjάνκ-πρίσ̈εσ-ιτε̱ = ἄσωτος, ὁ φθείρων τὴν περιουσίαν εἰς ἀσωτίας.

πλjανόσ-ζι (Βεράτ.) [ἴδ. πλάνος] = τεταριχευμένος συκοφάγος, ὃν θέτουσιν ἐπί τινος δένδρου διὰ νὰ ἔλθωσιν ἄλλοι συκοφάγοι νὰ τοὺς πιάσωσιν.

(ι-ε) *πλjάντε̱-ι-α* (Καβ.) ἴδ. (ι-ε) πε̱ρφούσ̈ε̱τε̱-ι-α (Τυραν.)

πλjάσ καὶ *πλjάσι*: ρ. = ραγίζω, σχάω. ἀόρ. πλjάσα-ε-ι, μτχ. πλjάσε̱, πλjάσουνε̱, πλjάσουρε̱ (τ).—πλjάσι κjέλjκjεjα = ἐρράγισε τὸ γυαλί. —πλjάτσ̈! = σκάσε! (ἐπὶ ἀρᾶς) ι πλjάσι bάρκου σε̱ νγρένι σ̈ούμε̱ = ἔσκασεν ἡ κοιλιά του ἀπὸ τὴν πολυφαγίαν.— πλjάσι νγα ιδε̱νίμι = ἔσκασεν ἀπὸ τὴν λύπην.— τε̱ πλjάστε̱ Ζότι! τε̱ πλjάτσ̈ινε̱ σύτε̱! (φράσεις ἐπὶ ἀρᾶς).— ε κάμ ζε̱με̱ρνε̱ τε̱ πλjάσουνε̱ = εἶμαι χολοσκασμένος.— ζε̱με̱ρε̱ πλjάσουνε̱-ι-α = χολοσκασμένος-η. — bούζε̱-πλjάσουνε̱-ι-α (φράσις).

πλjάσε̱-α πληθ. πλjάσατε̱ = ράγισμα, σχασίδιον κοινῶς. — πλjάσα ε γjᾶσε̱ (γ) = botton di Halepo.

πλjάτσ̈κε̱ α (τ) πληθ. πλjάτσ̈κατε̱ = τέσ̈ε̱-α πληθ. τέσ̈ατε̱ = ρράκjε-jα (Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα) = τὰ ἔπιπλα, τὰ κινητὰ πράγματα τῆς οἰκίας (οὐδέποτε ἐπὶ ζώων), πλjάτσ̈κατ' ε σ̈τε̱πίσε̱ - τέσ̈ατ' ε σ̈τε̱-

πίσε, ρράκjετ' ε ὅτεπίσε = τὰ ἔπιπλα τῆς οἰκίας. — 2) πλjάτσ̈κε-α = σκουπίδι κοιν. με χῦνι νjε πλjάτσ̈κε νdε σῦτ = μοῦ μδῆκεν ἕνα σκουπίδι 'ς τὸ μάτι μου. — με χῦνι νdε κράνdε νdε σῦτ (Σ). — 3) πλjάτσ̈κε-α = τὸ λάφυρον. — bᾶj πλjάτσ̈κε = πλjατσ̈κίσ = λαφυραγωγῶ.

πλjατσ̈κίσ-ίτ-ίτ (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. = λαφυραγωγῶ.

πλjατσ̈κίτεμ = λαφυραγωγοῦμαι· μτχ. πλjατσ̈κίτουνε.

πλjάφ-ι = κουβέρτα μαλλίνη χονδρὴ διὰ σκέπασμα.

πλjεκjενῖ-α (γ) πλjεκjερῖ-α (τ) = τὸ γῆρας, τὰ γηρατεῖα.

πλjεκjερόνj (τ) ρ. ἐνεργ. = γηροκομῶ τινα· ι μbᾶ πλjεκjενίνε (γ) με πλjεκjερὸν dιᾶλjι (τ) = μὲ γηροκομεῖ ὁ υἱός μου = με μbᾶ πλjεκjενίνε dιᾶλjι (γ).

πλjεκjεσῖ-α (πληθ. ἄχρηστος) ὄνομα περιληπτικόν = ἡ γερουσία, τὸ πρεσβυτέριον, οἱ δημογέροντες, οἱ κριταὶ τοῦ λαοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ.

πλjεκjεσίμ-ι πληθ. πλjεκjεσίμετε = τὸ ἀποφασισμένον, τό ἐγκεκριμένον ἐκ μέρους τῶν δημογερόντων (πρεj πλjέκjετ).

πλjεκjεσόj : (γ. Μαλjεσία) = συγκροτῶ συμβούλιον ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. — κουρ θερρέσενε dυ τρε̃ πλjέκj α μᾶ ὅούμε με βοῦμ ρε̃ νjῖ ποῦνε ατεχέρε θόνε σε ε κέμι πλjεκjεσούεμ.

πλjένκ-γου (Περμέτ.) = αἰσχύνη, αἶσχος, ὄνειδος.

πλjέπ-ι : πληθ. πλjέπατε [Λατ. populus nigra] = λεύκη, αἴγειρος· (Τουρκ. καβάκ) πλjέπ πας πλjέπι, πλjέπ πλjάκ, πάλjτσε πάκ.

πλjέσ̈τ-ι πληθ. πλjέσ̈τατε = ψύλλα, ψύλλος κοιν.

πλjεσ̈τόj (Ἀργυρ.) ρ. = κjερόj πλjέσ̈τατε.

πλjέχε-α (Βεράτ.- Περμέτ.), πλjε̃χε-jα (γ), πλjέχεν-ι (Τυραν.) = κοπρία πληθ. πλjε̃χετε (γ).

πλjεχενόj (γ) πλjεχερόνj (Βεράτ.-Περμ.), πλjεχόj (Ἀργυρ.) = κοπρίζω. πλjεχενόχεμ (γ) πλjεχερόνεμ, πλjεχόνεμ (Ἀργυρ) παθ.

πλjεχούρε-α (τ) πληθ. πλjεχούρατε [ἴδ. πλέκω] = ὕφασμα, πανὶ καὶ πελjχούρε-α (γ) πληθ. ατε. — bᾶj πελjχούρε (γ) = ὑφαίνω. — νγρε̃ πελjχούρε (γ) = αἴρω τὰ πανιά, σbρεσ πελjχούρε = καταβιβάζω τὰ ἱστία· πελjχούρε μὲ νjε πάλjε λjίσα = μίτος κοιν. ἁπλοῦν ὕφασμα· πελjχούρε με dύ πάλjε λjίσα = δίμιτο.

πλjίσ-ι πληθ. πλjίσατε [συγκρ. πλίνθος] = σδόλος πράσινος.

πλjίτε-α (Dίbρα) πληθ. πλjίτατε = πλίνθος (Τουρκ. κjερπίτσ̈).

πλjόκ-γου (Περμέτ. - Κόρτσ̈α) πληθ. πλjόγjετε̱ = ἴδ. κjίπῑ-α = θημωνία.

(ι-ε) *πλjόγε̱-ι-α* (bogdan) = ἀμελής.

(ι-ε) *πλjόγε̱τε̱-ι-α* = ὀκνηρὸς-ά βραδυκίνητος. καὶ πλjόκ-γου, πλjόγε̱-α.

πλjο̄τ: ἐπίρ. [Λατ. pleo ἄχρηστον ρ. ἐξ οὗ τὰ compleo, impleo, pletura, plenus κ.τ.λ. — ὡς καὶ τὸ Ἑλλην. πλέω ἄχρηστον ἐξ οὗ τὰ: πλήρης, πιμπλάω, πίμπλημι, πλήθω, πληρῶ = γεμίζω· πλέως-α-ον = πλήρης] = γεμᾶτος· 2) πλjο̄τ (γ. τ. budi) = σωστὰ (Τουρκ. ταμάμ). — νjε̱ βίτ πλjο̄τ = ἓν ἔτος σωστά· ἀντίθ. μᾶνγουτε̱ (γ) με̄τε̱ (Ἐλβασ.) μbούσ̈ πλjο̄τ = γεμίζω, γεμᾶτο καὶ μbλjούσ̈ πλjο̄τ.

πλjόσκε̱-α: πληθ. πλjόσκατε̱ = [ἐκ τοῦ Λατ. pilasca] κοινῶς ἡ πλόσκα = ἀγγεῖον οἰνηρὸν ἐκ ξύλου· ἴδ. τσ̈ούτρε̱-α. — καὶ πλjότσκε̱-α, πλjόφκε̱-α (Βεράτ.) = στε̱ρφύτσ με ουjε̱. — πρόφκε̱-α (Περμέτ.).

πλούσκε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. α-τε̱ = ἴδ. φλούσκε̱-α (Βεράτ.-Περμέτ.) = φουσκαλὶς-ίδος. — ι-ε πλούτσε̱-ι-α ἐπίθ.

(ι) *πλjο̄τε̱-ι:* (ε) πλjο̄τε̱-α πληθ. (τε̱) πλjο̄τε̱τε̱ ἀρσ. (τε̱) πλjο̄τατε̱ θηλ. = πλήρης, σωστὸς-ή. — (τε̱) πλjο̄τε̱τε̱ οὐδ. = τὸ πλήρωμα· ἀντίθ. (ι-ε-τε̱) μᾶνγε̱τε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) με̄τε̱ (Ἐλβασ.). — πε̱λjχ̈ούρ' ε πλjο̄τε̱ = πε̱λjχ̈ούρ' ε dένdουρε̱. — χ̈άν' ε πλjο̄τε̱ (γ) χ̈έν' ε πλjο̄τε̱ (τ) = πανσέληνος. — ουμbούσ̈ χ̈ᾶνα (γ) = ουμbούσ̈ χ̈ε̱να = ἔγινε πανσέληνος.

πλjούαρ-όρι (τ) πληθ. πλjόρε̱τε̱ = ἡ ὕννις-εως, κοιν. τὸ ὑννὶ τοῦ ἀρότρου. — πλjοῦερ-όρι (γ) πληθ. πλjόρετε̱, πλjούρ-όρι (συνηρ.) πληθ. πλjόρε̱τε̱.

πλjούμ-bι: πληθ. πλjούμbατε̱ [Λατ. plumbum] καὶ πjούμπ-bι πλ. πjούμbατε̱ = μόλυβδος, κοιν. μολύβι.

(ι-ε-τε̱) *πλjούμπτε̱-ι-α:* ἐπίθ. = πρε̱j πλjούμbι = μολύβδινος.

πλjούχ̈ουνε̱-ι (budi) (πληθ. λείπει) [συγκρ. πλίν-θος], πλjούχ̈ουν-ι (γ) πλjούχ̈ουρ-ι (τ) = σκόνις, κοιν. μπουχός. — σ̈κούντ πλjούχ̈ουνινε̱ = τινάζω τὴν σκόνιν

πλjουχ̈ουνόj (γ) πλjουχ̈ουρόνj (τ) ρ. = σκονίζω τι.

πλjουχ̈ουνόχ̈εμ (γ) πλjουχ̈ουρόχ̈εμ (τ) = σκονίζομαι.

πλjύσκε̱-α πληθ. πλjύσκατε̱ (Τετόβα) = φράγουλα κοιν. καὶ dρέdε̱ζε̱-α πληθ. dρέdε̱ζατε̱.

πό: μόριον τιθέμενον πρὸ τῶν ρημ. (ἐνεστῶτος, παρατατικοῦ) ὡς: βέτε = ὑπάγω ἢ θὰ ὑπαγω. — πο βέτε = ἤδη ὑπάγω. = jαμ τούκε βά-

BKSH

τουρε̣. — χ̆α = τρώγω, ἢ θὰ φάγω. — πο χ̆ᾱ = ἤδη τρώγω = jαμ τούκε νγρένε̣. — χ̆άνjα = ἔτρωγον. — πο χ̆άνjα = ἤδη ἔτρωγον = ίσ̈νjα τούκε νγρένε̣.

πό : ἐπίρ. βεβαιωτικὸν = ναί, μάλιστα. καὶ ποσί, ἀντίθ. νούκε̣.

πό : (γ. τ) πόρ (Σ) συνδ. ἀντίθ. = ἀλλά, ὅμως. — ι θεμ πο σ' dε̣γjόν. = τοῦ λέγω ἀλλὰ δὲν ἀκούει. 2) πὸ = μόνον. — πο πε̣ρ τῡj = βέτε̣μ πε̣ρ τῡj = μόνον δι' ἐσέ. — πο πε̣ρ κε̣τὲ πούνε̣ = βέτε̣μ πε̣ρ κε̣τὲ πούνε̣ = μόνον διὰ τοῦτο. 3) πο ἢ ποσὰ = ἅμα. — ποσά τε̣ χ̆άσ̈ bουκε̣, έjα κε̣τού = ἅμα φάγῃς ψωμὶ ἔλα ἐδῶ. — πο τε̣ φλjάσ (= ποσά τε̣ φλjάσ) εδὲ ζε̣με̣ρόνετε̣ = ἅμα ὁμιλήσω θυμόνει. — ποσᾱ τσ̈έλjα σῡτε̣ πάσ̈ε̣ dρίτε̣νε̣ = ἅμα ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶδον τὸ φῶς. — ποσα τε̣ θόσ̈τε αΰ, εδὲ πούνα bένεj = ἅμα ἔλεγε καὶ ἐγίνετο. — ποσα έρδι αΰ, ίκα ούνε̣ = πόκjε̣ έρδι αΰ ίκα ούνε̣ = ἅμα ἦλθεν αὐτὸς ἐγὼ ἀνεχώρησα.

πό : σημ. χρονικὴν διάρκειαν. πο κε̣σ̈τού, πο ασ̈τού = πάντοτε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, πάντοτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. — πο κε̣σ̈τοὺ bέρι εδὲ αΰ = ὡσαύτως ἔπραξε καὶ αὐτός — πο κε̣στού, πο ασ̈τού = ὡσαύτως, οὕτω πως.

πογανίκ-ου (τ) πληθ. πογανίκετε̣ = ἴδ. φε̣λjῑα = συμπόσιον τοκετοῦ

ποκτοῦα-οϊ (τ. Περμέτ) ποκτούε-όϊ καὶ ποκτοῡ-όϊ (γ) ποκτούε-όνι (Σ) = τὸ πέταλον τοῦ ἀλόγου.

πόλj-ι (Σ) πληθ. πόλjατε̣ = ἴδ. κίνd-ι· πόλjατ' ε φουστάνιτ = κίνdατ ε φουστάνιτ = αἱ λόξαις (πτυχαὶ) τοῦ φουστανιοῦ.

πολjεξ̆άν-ι (Περμέτ.) = χαῦνος, ἀδυνάτου κράσεως, ἐκλελυμένος ἐπὶ ζῴων καὶ ἀνθρώπων).

πολjέμ-ι (bogdan) πληθ. πολjέμετε̣ = λαός.

πολjίσ̈τ-ι, πουλjίσ̈τ-ι πληθ. πολjίστατε̣ = ἴδ. βίσκ-ου.

πολjίτσε̣-α πληθ. πολjίτσατε̣ (Γαλ. etagére).

πονίτσε̣-α (Βεράτ.-Περμέτ.) βε̣σ̈νίκ-ου (Ἐλβασ.) = ἴδ. βε̣ρσ̈νίκ-ου. — βε̣σ̈νικ πρέj bάλjτε̣.

πόπελj-ι πληθ. πόπε̣λjατε̣ [Ἑλλην. πέπαλον] καὶ πόπε̣λjε̣-α ξ̆έμbε̣λjε̣-α (Περμέτ.) = γοῦρ ι μάθ. — με̣ χ̆όδι νjε̣ πόπε̣λjε̣ ἢ με̣ χ̆όδι νjε̣ πόπε̣λjε̣ γοῦρι.

ποπό : = ἴδ. πουπού, ἐπιφών.

πόπουλ-ι (Σ) πληθ. πόπουjτε̣ = λαός. ἴδ. γjένdε̣jε-jα καὶ λαούσ-ζι.

BKSH

ποπουρίσ̈ (Σ) = ἴδ. σ̈γε̣ρρύσ (Τυραν.) ρ.

πόρ-πο = ἀλλά.

πορδασ̈άκουλ-ι (Ἐλβασ.) [πορδε̣-α-σ̈άκουλ-ι] πληθ. πορδα-σ̈άκουjτε̣ καὶ σ̈άκουλ-ι, σ̈ακουλίνε̣-α (Κροῦjα) = έρ' ε φόρτε̣ = ἀνεμοστρόβιλος. πληθ. σ̈ακουλίνατε̣.

πόρδε̣-α πληθ. πόρδε̣τε̣ [πιέρθ. ρ.] = πορδή, κοιν. πορδιά.

πορκάβε̣-α, πε̣ρκάβε̣-α πληθ. α-τε̣ = ἴδ. βελjένdσε̣-α.

πορόσῑ-α: πληθ. πορόσῑτε̣ = παραγγελία, ἐντολή.— λjᾱ̈ ποροσῑ = ἐντέλλομαι. — ποροσίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ ποροσίτ-ίτ-ίτ (τ) = παραγγέλλω, ἐντέλλομαι. — ποροσίτεμ (budi) παθ. = παραγγέλλομαι ὑπό τινος.

πορότε̣-α (γ) πληθ. πορότε̣τε̣ = 24 ἔνορκοι μάρτυρες· κjίτμε̣ πορότε̣ (= 24 bεετᾰρε̣) σε νουκ' ε κε̄ βρᾱμ τί ατε̄ νjερί (θόνε̣ κουρ λjάχ̑ετε̣, ὅταν ἀθωόνεται κακοῦργος τις ὕποπτος).

πορσῑ-α (Ἀργυρ.) = ἴδ. ποροσῑ-α = ἐντολή.

πορσίτεμ (Ἀργυρ.) = ἴδ. ποροσίτ-εμ = ἐντέλλομαι.

πορτάρ-ι πληθ. πορτάρε̣τε̣ = θυρωρός· πορτάρε-jα πληθ. ε-τε̣ θηλ

πόρτε̣-α πληθ. πορτατε̣ = πύλη, πυλών. [Λατ. porta].

πορτοκάλ-ι (γ) πορτοκάλε-jα (τ) = τὸ πορτοκάλιον.

πόρρε-jα (Βεράτ.) πληθ. πόρρετε̣ = ἴδ. γουραλjέτσ-ι.

πόρρεζι: ἐπιρ. = ἴδ. γουραλjέτσασ̈.

πόρρε̣ ? ? ? ἢ *πόρρε̣ζε̣* ? ? ?

πορρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. = σβύνω ἀόρ. πορρίτα· μετοχ. πορρίτουνε̣.

πορρίτεμ (γ) παθ. σβύνομαι ὑπό τινος.

ποσᾰ, πόσα (συντασ. μετὰ ρημ.) = ἴδ. πό, ποσᾰ.

ποσί-πόσι = ὡς, καθώς, σικούρ, σικούνdρε· ποσὶ μbάρι = ποσὶ πάρι = καθὼς πρότερον.

ποσικοὺρ (γ. bogdan) ποσικοῦρ (budi), ποσικούρσε, ποσικούνdρε, (γ) ποσί κούνdρε̣σε (γ. budi), πικουνdρε̣σε = ὡσάν, ὡς νά.

ποστάτ-ι καὶ *ζαβράτ-ι* = τετράγωνον γῆς καλλιεργήσιμον, ἀπροσδιορίστως, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ καλλιεργήσῃ ὁ γεωργὸς ἐκ διαλειμμάτων.

ποστρε̄-jα (Μυζεκjέjα) [πόσ̈τε̣-στρεχ̑] (τουρκ. χ̑αjάτ) σ̈τεπῑ-α = οἰκία. — κούλjμ-ι = ὀροφή. — σ̈τρέχ̑εjε = στέγη ποστρε̄-jα = χαjάτι.

BKSH

πόσ̈ταζι: (τ) ἐπίρ. = κάτωθεν.

πόσ̈τε̱ ἐπιρ. τόπου (συντασ. μετὰ γεν.) = κάτω ἀντιθ. σίπε̱ρ, ναλjτ, λjαρτ πόσ̈τε̱ εσ̈τ' α λjάρτ; = κάτω εἶνε ἢ ἐπάνω; χ̈ιδ-ε πόσ̈τε̱ = ῥίψον αὐτὸ κάτω· σ' ε έπ με̱ πόσ̈τε̱ = δὲν τὸ δίδει παρακάτω· μbε̱ dυ βιέτ επόσ̈τε̱ = ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ κάτω· λjαρτ ε πόσ̈τε̱ = ἐπάνω, κάτω, σχεδὸν περίπου.

(ι-ε) *πόσ̈τε̱-ι-α*, πόσ̈τε̱μ (γ), πόσ̈τε̱ρμ (τ), πόσ̈τρε̱-ι-α = κοινῶς = ὁ κάτω, ἡ κάτω, παρακατινὸς-ή [Λατ. posterium] τε̱ πόσ̈τατ ε δε̄ουτ = τὰ κατώτατα τῆς γῆς.—νjέρε̱σ τε̱ ποσ̈τε̱ρμ = πρόστυχοι ἄνθρωποι.— Dίbρ' ε έπε̱ρε̱, Dίbρ' ε πόσ̈τρε̱, ἡ Ἄνω Δίβρα, ἡ Κάτω Δίβρα· ἀντιθ. (ι-ε) έπε̱ρε̱-ι-α.

πότ-ι (Περμέτ.) ι θόνε̱ κόσ̈ιτ μουλῖριτ κjε̱ χ̈έδε̱νε̱ dρίθε̱ε̱ bρένdα πε̱ρμbῑ γοῦρτ τε̱ μουλῖριτ [συγκρ. ἑλλην. ποτήριον] [Ἀγγλ. pot, Ἀλβαν. ποτσ̈-ι].

ποτέρε-ja (Τυραν.), ποτέρε̱-α (Σ) [ἑλλην. θόρυβος] (Τουρκ. (σ̈αματά)· bᾱj ποτέρε (γ) = κάμνω φωναῖς κοινῶς.

ποτσακjῑ-α (γ. τ.) πληθ. ποτσακjίτε̱ = κακοπάθεια, κακοπέρασις.

ποτσακjίσεμ: = κακοπάσχω, κακοπερνῶ· μετοχ. (ι-ε) ποτσακjίσουνε̱ (γ) ποτσακjίσουρε̱ (τ)

πότσ̈-ι (γ) πότσε-jα (τ) πληθ. πότσ̈ατε̱, πότσ̈ετε̱ = δοχεῖον, ἀγγεῖον κοινῶς μπότσα.- πότσ' ούθουλε̱ = δοχεῖον ὄξους· πότσ̈ε̱ βε̄νε = δοχεῖον οἴνου.—ποτσ̈εjα = ἴδ. βορbε-jα· κοινῶς τσουκάλι.

πουγᾱj (γ) *πουγανj* (γ) ρ. ἐνεργ. καὶ *πουγε̄j* (τ) = μαγαρίζω, μολύνω· ἀόρ. πουγᾱνα-ε-ι (γ) πουγε̄ρα-ε-ι (τ) πουγέjτα-ε-ι (τ) μετοχ. πουγᾱμ (γ) καὶ πουγέρε̱ (τ)· πουγᾱχεμ (γ) παθ. πουγε̄χεμ (τ).

πουγᾱνε̱σ-ι (γ) πληθ. πουγᾱνε̱σιτε̱ = βρωμερός· 2) μοιχός.

πουγᾱνε̱σε-ja πληθ. πουγᾱνε̱σετε̱ = βρωμερά, 2) μοιχαλίς· καὶ πουγε̄ρε̱σ-ι (τ) ἀρσ. πουγε̄ρε̱σε-jα θηλ.

πουγάνε̱σῑ-α (γ) πουγερε̱σῑ-α (τ) πληθ. ί-τε̱ = ἡ βρῶμα, 2) μοιχεία.

πουθ ποῦθεμ· παθ. = φιλῶ, φιλοῦμαι· ἀσπάζομαι· ἀντιθ. καπσ̈όj ἀόρ. πούθα, μετοχ. πούθε̱ καὶ πούθουτε̱ (γ), πούθουρε̱ (τ) = ποθητός.

πουθίσ: (Βεράτ) ρ. = προσαρμόζω, πιέκ bάσ̈κε̱, πιέκ dῡ κάφσ̈α bασ̈κε̱ νjε̱ μdε̱ νjε̱.

πουθίσεμ παθ. = προσαρμόζομαι, πίκεμ bασ̈κε̱ νjε̱ μbε̱ νjε̱.

πουθτόj (γ) πουσ̌τόνj-όj (Βεράτ. Περμέτ. Καβ.) = σῦσφίγγω· Φρένκjτ' ι κάνε̱ ρρόbατε̱ τε̱ πουθτούαρα.

πουθτόνεμ-όχεμ, πουσ̌τόνεμ-όχεμ = σύσφίγγομαι· ου πουθτούα νε̱ νjερί με τιέτε̱ρινε̱ = ἐνηγκαλίσθησαν.

πουλᾶνdρε̱-α (Τυραν) καὶ πε̱λᾶνdρε̱-α = ούjετ'ε φίνjεσε̱, φίνj'ε κουλοῦμε.

πούλε̱-α : πληθ. πούλατε̱ = κοινῶς ἡ πούλα. — πούλα, πούλα = παρδαλόν.

Πουλούμbασ-ι = χωρίον τι τῆς Κε̱ρράbας κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σκουτέρι, εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Ἐρζένι, περιβόητον διὰ τὸ ἐν αὐτῷ θαυμαστὸν ἄντρον ὀνομαζόμενον Σπέλα ε Πουλούμbασιτ.

πουλούμb-ι (γ) πληθ. πουλούμbατε̱ καὶ πε̱λούμb-ι (bogdan), πληθ. πε̱λούμbατε̱ [Λατ. palumba, palumbus] = περιστερὸς καὶ περιστερά, κοιν. περιστέριον.

πούλj! πούλj! πούλj! — νdιέλε̱νε̱ πούλjατε̱.

πουλjάσ-ζι (Σ) = τσ̌' ζε̱ σ̌τε̱πῖα πε̱ρbρένdα (Τουρκ. τσ̌ατῖ).

πουλjάσ̌τρε̱-νι (γ) πληθ. πουλjάσ̌τρένjτε̱ = κοιν. ὀρνιθοποῦλι, κοτοποῦλι. — ἴδ. καλjάσ̌τρε̱-νι.

πούλjε̱-α πληθ. πούλjατε̱ [Λατ. pullus] = ὄρνις, κόττα· πούλjε̱ dέτι = ρίκε̱.

πούλjε̱-α καὶ *πουλjαμένε-jα* = νόμισμα ὀθωμ. ἀξίας 60 παράδ. — νjε̱ πούλjε̱ = ἑξήκοντα παράδ. — νjε̱ κjίντ πούλjα = 6,000 γρόσια.

πουλjῖζε̱-α (γ), πουλjίσ-ζι (Ἐλβασ.), μόρραζε̱ πούλjε (Βεράτ.) = μόρρα πούλjασ̌.

πουλjίσ̌τ-ι : πληθ. πουλjίσ̌τατε̱ = ἴδ. βίσκ-ου.

πουλjίτεμ (Περμέτ.) = ἐνεδρεύω. ἴδ. τουλjίτεμ (Βεράτ.).

πουλjκjέρ-ι : πληθ. πουλjκjέρετε̱ = ἴδ. μόλε̱ζε̱-α.

πούλjπε̱-α : πληθ. πούλπατε̱ [Λατ. pulpa, Ἑλλην. πολφός, πόλτος] = (κοινῶς) ἡ γάμπα.

πουμbάκ-ου (τ) ἢ παμbούκ-ου = τὸ βαμβάκιον.

(ι-ε) *πουμbάκτε̱* (τ) ι-ε-παμbούκτε̱ = βαμβακερὸς-ή.

πούνε̱-α πληθ. πούνε̱τε̱ (καὶ πούνε̱ρατε̱ (τ)) = ἔργον, κοιν. δουλειά. 2) ὑπόθεσις, ἀσχολία, 3) αἰτία. — κάμ πούνε̱ = ἔχω δουλειά. — τσ̌' πούνε̱ bέρε = τί δουλειὰ ἔκανες; — πούνε̱ ε τίj ἐσ̌τ' ε μάδε = ἡ ὑπόθεσίς του εἶνε μεγάλη. — πούν' ε φσ̌άτιτ = ἡ ὑπόθεσις τοῦ χωρίου. —

BKSH

πε̱ρ τσ' πούνε̱ ε bέρε κε̱τέ ; = διὰ ποίαν αἰτίαν τὸ ἔκαμες τοῦτο ; — πε̱ρ κε̱τε̱ πούνε̱ = ἕνεκα τούτου, διὰ τοῦτο. — πε̱ρ πούνε̱ τ' ατῖ νούκε̱ βάjτα ατιέ = ἐξ αἰτίας του δὲν πῆγα ἐκεῖ. — βε̱ὄτρό πούνε̱νε̱ τε̱νdε (τ) καὶ ὄικὸ πούνε̱νε̱ τᾶνdε (γ) = κύτταξε τὴν δουλειά σου. - πούν' ε μάδε = μεγαλοπρεπές, ἀξιόλογον. — παπούνε̱ = ἐπίρ. ἀναιτίως. [ἴδ. Ἑλλην. πόν-ος, πόν-ημα].

πούνε̱ζε̱-α πληθ. πούνε̱ζατε̱ = ὑποκορ. — ὄικὸ πούνε̱ζε̱νε̱ν τένdε = κύτταξε τὴν δουλίτσα σου.

πουνε̱-bάρδε̱-ι-α = εὐτυχής, καλότυχος ἐν ᾧ πουνε̱-ζι-ου, ἀρσ. πουνε̱-ζέζε̱-α θηλ. = δυστυχής, κακόμοιρος.

πουνέσε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. πουνέσατε̱ [πουνόj] = ἐργασία, πόνημα.

πουνόνj-όj [Ἑλλην. πονέω, Λατ. pono-ere] ρ. ἐνερ. = ἐργάζομαι, δουλεύω. — ἴδ. βεπε̱ρόj = ἐνεργῶ. — δε̃ου ι πουνούαρε̱ = γῆ καλλιεργημένη. — δε̃ου ι παπουνούαρε̱ = γῆ ἀκαλλιέργητος.

πουνόχεμ-όνεμ παθ. = κατεργάζομαι, δουλεύομαι.

πουνε̱τούαρ-όρι (τ) πουνε̱τούερ-όρι (γ) πουνε̱τοῦρ-όρι (συνηρ.) = ἐργάτης, δουλευτής, 2) φιλόπονος, φιλεργός, 3) μισθωτός. — ζοῦνα διέτε̱ πουνε̱τόρε̱, τε̱ με̱ πουνόjε̱νε̱ βε̱νέὄτατε̱ = ἐμίσθωσα δέκα ἐργάτας νὰ καλλιεργήσωσι τὰς ἀμπέλους μου.

πουνε̱τόρε-jα = ἡ ἐργάτις, 2) ἐργάσιμος ἡμέρα. — dίτε̱ πουνε̱τόρε = dίτ' ε λjιϐρούαρε̱ (τ). ἀντίθ. dίτ' ε κρέμτε, dίτε̱ φέστε̱.

πουνε̱τορῖ-α = ὁ μισθὸς τοῦ ἐργάτου, τὸ ἡμερομίσθιον.

πουπαγjέλγj-ι [πούπε̱-α, γjέλj-ι] ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς τὸν ἀλέκτορα ὡς περιπατοῦντα πηδῶντα ἢ σκιρτῶντα.

πούπε̱-α: πληθ. πούπατε̱, τούφε̱-α πληθ. τούφατε̱, τούφε̱ζε̱-α πληθ. τούφε̱ζατε̱ = ἡ φοῦντα (τοῦ φεσιοῦ).

πούπε̱-α: πληθ. πούπατε̱ = πήδημα (δυσὶ ποσί), νjε̱ ε χ̱όbε̱με̱ με τε̱ dῡ κέμbε̱τ πε̱ρνjιχ̱έρε̱ ποσὶ χ̱αραbέλjι α πόσι λjέπουρι. = τὸ περιπατεῖν ἐνῷ ταὐτοχρόνως ὑψόνει τις τοὺς δύο πόδας, ὡς τὸ σπουργίτιον ἢ ὡς ὁ λαγώς, τὸ πηδᾷν ἢ σκιρτᾷν μὲ τοὺς δύο πόδας ταυτοχρόνως, οὐχὶ δὲ ὡς τὸ βηματίζειν. — σα πούπα κε̃ καπε̱ρτσῦμ ; (Τυραν.) = πόσα πηδήματα ἔχεις πηδήσει ; ἴδ. χ̱άπε̱-α, τὄάπε̱-α.

πούπε̱-α (γ. Ἐλβασ.) πληθ. πούπατε̱, βίλjε-jα (Σ), βέὄ-ι (Μιρεdίτα), καλjαβέὄ-ι (Ἰάκοϐα) bιστάκ-ου, βέὄ-ι (Τυραν.) = ἕνα τσαμπὶ στα-

BKSH

φυλ̥ιοῦ.—νjε̱ πούπε̱ ρροῦσ̈ι, νjῖ βίλjε ρροῦσ̈ι, νjῖ βέσ̈ ρροῦσ̈ι, νjῖ καλjαβέσ̈ ρροῦσ̈ι, νjῖ bισ̈τάκ ρροῦσ̈ι = ἓν τσαμπὶ σταφυλ̥ιοῦ.— νjῖ τσόπε̱ πρέj bισ̈τάκουτ = ἕνα κλαράκι ἀπὸ τὸ τσαμπὶ τοῦ σταφυλιοῦ.

πούπε̱ζ̥ε̱-α πληθ. πούπε̱ζατε̱ = εἶδος πτηνοῦ.

πούπε̱θι : (Ἐλβασ. Τυρ. Κροῦjα) ἐπιρ. = τὸ πηδᾶν, μὲ τοὺς δύο πόδας ταυτοχρόνως, ὡς τὸ σπουργίτιον, ὡς ὁ λαγώς, χ̊αραbέλjι έτσε̱ν πούπε̱θι = χ̊αραbέλjι κουρ έτσε̱ν χ̊έθ τε̱ dυ κᾶμbε̱τ πε̱ρνjιχ̊έρε̱· ἀντιθ. τίνγθι = με έτσουνε̱ με̱ νjε̱ κᾶμbε̱, τούκε χ̊όβουνε̱ με νjε̱ κᾶμbε̱· ἴδ. τσ̈άπε̱θι, χ̊απασ̈άλjε̱θι.

πούπε̱λjε̱-α (γ. πληθ. πούπε̱λjατε̱ = κοινῶς πούπουλον· πούπε̱λjατε̱ ζόγουτ = τὰ πούπουλα τοῦ πτηνοῦ (τὰ πτίλα) ἴδ. πένdε̱-α = πτερόν.

πουπού : = ἴδ. ουπουπού ἐπιφ.

πουρῖ-νι (γ· Ἐλβασ. Κροῦjα), πουρῖ-ου (Βεράτ.) [Λατ. porrum] = τὸ ἄγριον πράσον.

πουρόνj (τ. Βεράτ.) μbουρόνj (τ) ρ. = ὑπερασπίζω.—αjό άρε̱ έσ̈τ' ε πουρούαρε̱ = αὐτὸς ὁ ἀγρὸς εἶνε προφυλαγμένος διὰ φραγμοῦ.— πουρόνj κjέντε̱ καὶ ρέσ̈τ κjέντε̱ (γ) = σταματῶ τοὺς σκύλους ὅταν ὁρμῶσι κατά τινος.—πουρόνεμ μbουρόνεμ. μέσον = ὑπερασπίζομαι· πουρόνεμ νγα αρμίκjτε̱, νγα κjέντε̱.—ἴδ. ι dάλj ζοτ = προστατεύω τινά.

πουρτέκε̱-α πληθ. πουρτέκατε̱ καὶ σ̈τάγε̱-α = ράβδος μακρὰ (πε̱ρ τε̱ σ̈κούνdουρε̱).

πουρτέσε̱-α πληθ. πουρτέσατε̱ καὶ πουρτίμ-ι = ὀκνηρία.

πουρτόj = ἀμελῶ· πουρτόj τε̱ πουνόj.

πούρρε̱-α (Ἐλβασ.) = χ̊ῖν' ι νdσε̄τε̱ (ὄνομα περιληπτικὸν πληθ. λείπει) ε βούνα νdε̱ πούρρε̱τ [συγκρ. πῦρ-ός] 1ον) πούρρε̱-α· 2ον) σ̈πούζε̱-α· 3ον) προῦσ̈-ι· 4) θενγjίjτε̱· διαβάθμισις τῆς θερμότητος, πυρός.

(ι-ε) *πουρτούεσ̈ιμ* (γ) πουρτοῦσ̈ιμ (συνηρ.) ὀκνηρός-ά.

πούσ-ι πληθ. πούσατε̱ [Λατ. puteus] = φρέαρ, πηγάδι.

πούσ-πούτ-πούτ (Καβ.) καὶ πουθίσ-ίσ-ίσ (Βεράτ.) = προσαρμόζω, πιέκ bάσ̈κε̱ νjε̱ μbε̱ νjε̱.

πούσ̈-ι (πληθ. ἄχρηστος) = τὸ χνοῦδι· πούσ̈ι ι τσόχ̊ε̱σε̱ ι φέσιτ.

πουσ̈ίμ-ι πληθ. πουσ̈ίμετε̱ = παῦσις, ἀνάπαυσις.

πούσ̈κε̱-α (γ) πληθ. πούσ̈κετε̱ = πυροβόλον κοινῶς τουφέκι· = τὸ πιστόλι Τουρκ. τοπάνdσ̈α) ἴδ. πιστόλjε-jα.

BKSH

πουσ̈κε̱ρρόχ̈ετε̱ (γ) = ρ. τριτοπροσ. = γίνεται φούσκαις, φούσκαις· με̱-τε̱-ι πουσ̈κε̱ρρόχ̈ετε̱ = μ' ουκᾰ πουσ̈κε̱ρρουμ γjουχ̈α = ἔγινεν ἡ γλῶσσα μου φούσκαις.

πουσ̈όνj-όj [Ἑλλην. παύω] = παύω, ἀναπαύομαι, ἀπρακτῶ, σταματῶ, ἡσυχάζω, καταπραΰνομαι, παραιτοῦμαι· 2) ρ. ἐνεργ. = παύω ἄλλον, σταματῶ διακόπτω· 3) = σιωπῶ, σιγῶ· πουσ̈ό! = παῦσον! σιωπή! σ' πουσ̈όν τούκε φόλjε̱ = δὲν παύει ὁμιλῶν.

πουσ̈τέτ-ι (γ) [Λατ. potestas] = ἐξουσία, κράτος· ἴδ. πσ̈τόj. — ε κᾶμ vdε̱νε̱ πουσ̈τέτ = εἶνε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου, τὸν ἐξουσιάζω κᾰ πουσ̈τέτ τε̱ μαθ = ἔχει ἀπεριόριστον ἐξουσίαν· σ'κᾶμ πουσ̈τέτ με bᾶμ κουρ-γjᾶ = δὲν ἔχω ἐξουσίαν νὰ κάμω τίποτε.

πουσ̈τεταρ-ι: πληθ. πουσ̈τετάρε̱τε̱ = ἐξουσιαστής· πουσ̈τετάρε-jα θηλ.

(ι-ε) *πουσ̈τέτσ̈ιμ* (γ) = κραταιός-ά.

πουσ̈τίμ-ι (γ) πληθ. μετε̱ = ἐξουσία· β΄. ἀγκάλιασμα.

πουσ̈τόνj-όj (γ. τ. budi-bogdan) πσ̈τρόj (τ) = ἐξουσιάζω, κυριεύω, κατέχω· (Τουρκ. ζαπτόj)· πουσ̈τόϊ γjίθε̱ δε̱νε̱ = ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν γῆν· να πουσ̈τούανε̱ γjίθε̱ βένdινε̱ = ἐκυρίευσαν ὅλον τὸν τόπον. — πουσ̈τόϊ γjίθε̱ γjε̱ν' ετῑ = κατέσχεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ· 2) πουσ̈τόj = πουθτόj. — πουσ̈τόj ρράπινε̱ = πουθτοj dρουν' ε ρράπιτ.

(ι-ε) *πουσ̈τούεσ̈ιμ* (bogdan) = ἴδ. (ι-ε) πουσ̈τέτσ̈ιμ.

πούτρε̱-α (Βεράτ.) = τὸ πόδι. — πούτρε̱ ε κάμbε̱σε̱ = πούτρ' ε κε̱μbε̱σε̱. — ἴδ. σ̈πούτε̱-α (Σ) = ἡ πάντζα τῶν τετραπόδων.

πούτσ̈κε̱τῑ-α (Κροῦjα) = ἴδ. σ̈πε̱ρκε̱τῑ-α (Τυραν.).

πούφκε̱-α πληθ. πούφκατε̱ = ἴδ. φούσκε̱-α = ἡ φοῦσκα.

πρᾰ: συνδ. = οὖν, τοίνυν, λοιπόν· (ἕπεται τῷ ῥήματι) πρᾰ ασ̈τοῦ (budi-bogtan) = ὅθεν, διὰ τοῦτο, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

πρᾶ-μᾶ καὶ *πρᾰ-με̱* (τ) = μετέπειτα, κατόπιν.

πράj: = καιπὲ κοιν.

πρᾶj (γ) [πε̱ρ-ανε̱-α] πρέj (τ) πρανόj (γ) [πε̱ρ-ανε̱-α] ρ. = ἡσυχάζω, καταπραΰνω τινα· 2) παραμερίζω ἴδ. σ̈τε̱μάνκ-γεμ· 3) περικυκλόνω ἴδ. κjαρκόj· 4) κλίνω πρὸς τὸ μέρος τινός, πλησιάζω πρὸς τὸ μέρος τινός· ἴδ. πρῑρεμ, ἀόρ. πρᾶjτα (γ), πρέjνα (τ), μτχ. πράjτουνε̱ (γ) πρέjτουρε̱ (τ), ἀόρ. πρανόβα, μτχ. πρανούεμ. — τεκ πο λjουφτόντε λjουφτε̱ταρι τρῑμ, ουσ̈τε̱τόρε̱ι' ε τίj ε πρανούενε̱ (γ) = ἐνῷ ἐπολέμει

ὁ γενναῖος πολεμιστὴς οἱ στρατιῶται αὐτοῦ τὸν περιεκύκλωσαν. ζιγαρέα πρανὸν μbε̱ τε̱ dιάθετ (γ) = ἡ ζυγαριὰ κλίνει πρὸς τὰ δεξιά. — λjιμόνατ' ε πορτοκάλατε̱ σ' πρανόjε̱νε̱ βερ' ε dίμε̱νε̱ (γ) = αἱ λεμονιαῖς καὶ πορτοκαλιαῖς δὲν λείπουσι (= δὲν ἡσυχάζουσι) καλοκαίρι καὶ χειμῶνα.

(ι-ε) *πράjτουνε̱* (γ), ι-ε πρέjτουρε̱ (τ). — τε̱ πράjτουνε̱-ιτε̱ (γ), τε̱ πρέjτουριτε̱ = ἀνάπαυσις, ἡσυχία.

πρᾶχεμ (γ) πρε̱̃χεμ (τ) = ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω. — σ' κᾶμ τε̱ πρέjτουρε̱ νατ' ε dίτε̱ = δὲν ἡσυχάζω ἡμέραν καὶ νύκτα.

πράκ-ου (γ) πληθ. πράκjετε̱ - πράκ-γου (τ. bogdau) πληθ. πράγjετε̱, πράτκε̱-ου (Καβ.), πράφε̱μ-ι (Τυραν.), πράκ-ου (Κροῦjα) ὄκjέμ-ι (Κροῦjα) = κατώφλιον καὶ ἀνώφλιον. — πράκου ι dέρε̱σε̱ = τὸ ἀνώφλιον τῆς θύρας. — ὄκjέμι ι dέρε̱σε̱ = τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

πραλjμέντ: (Dίbρα) ρ. ἐνεργ. ? ? ? = ὑφαίνω· ἴδ. *έντ* ρ.

πρᾶμα: (Jάκοβα) ἴδ. μbρᾶμα (γ) = βράδυ.

πρανdάj (γ. bogdan) = ἴδ. πε̱ρανdάj. — πρανdάjτα = ἴδ. πε̱ρανdάjτα.

πράνε̱ = ἴδ. πε̱ράνε̱ = πλησίον. — ἄφε̱ρ.

πρᾶνι (γ) πρᾶνί (Σ) ἐπίρ. = ἔστω, ἂς εἶναι, ἔννοια σας.

πρᾶνί = παραμερίσατε = ὄτε̱μένγι μbε̱ νj' άνε̱! [πρᾶνι εἶναι προστακτικὴ β'. προσώπου πληθ. ἀριθ. τοῦ ρ. πρᾶj ἢ πρᾶνόj καὶ κατήντησεν ὡς ἐπίρρημα].

πράπ (τ. Σ) μbράπ (γ) ἐπίρ. = πάλιν.

πράπα (τ) μbράπα (γ) = ὀπίσω (συντασ. μετὰ γεν.) κούσ̈ βιέν πράπα μέjε; = τίς ἔρχεται ὀπίσω μου; τίς μὲ ἀκολουθεῖ; ἀντίθ. πάρα. — πράπα μέjε, τέjε, ατί, νέσ̈, jούσ̈, ατύνε = ὀπίσω μου, σου, αὐτου, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

πράπαζε̱ (τ) πράπαζι (τ) καὶ πράπαζιτ (τ) ἐπίρ. = ὄπισθεν, ἀπ' ὀπίσω.

πράπε̱ (τ) μbράπε̱ (γ), πράπε̱σ̈τε̱ (bogdan) μbράπσ̈τ (Σ) = ἀνάποδα, ἀντιστρόφως· ἀντίθ. μbάρε̱.

(ι-ε) *πράπε̱* (τ) = ἀνάποδος· ι-ε μbράπε̱ (γ), ι-ε μbράπε̱σ̈τε̱ (Σ), ι-ε πράπε̱σ̈τε̱ (bogdan) ι-ε πράπσ̈τουνε̱ (budi) καὶ ι-ε μbράπσ̈τουνε̱ (budi). — ούδ' ε πράπε̱ = ἀνάποδον ταξείδιον· dόρ' ε πράπε̱ = ἀνάποδο χέρι· κέμb' ε πράπε̱ = ἀνάποδος πούς (ἐπὶ προλήψεως).

πράπε̱τα (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. = τἀνάσκελα· καὶ πράπε̱ταζι (Βεράτ.). —

πράπε̱τε̱ (Ἐλβασ.) μbράπε̱τε̱ (γ). ρᾶ πράπε̱τα = ἔπεσεν ἀνάσκελα.

πράπε̱τε̱, μbράπε̱τε̱ = ἀναποδογυρισμένα. (σε̱) πράπθι (τ) σε̱ μbράπθι (γ) = ἐκ τοῦ ὄπισθεν.

πραπε̱σῖ-α (τ) μbραπε̱σῖ-α (γ), μbραπε̱ὂτῖ-α (Σ) = ἀναποδιά. — ἀντίθ. μbαρε̱σῖ-α.

(ι-ε) *πράπε̱τε̱-ι-α* (τ), μbράπε̱τε̱-ι-α (γ) = ἀναποδογυρισμένος. πράπε̱μ (Ἐλβασ.).

πράπε̱σμ (τ) μbράπε̱σμ (γ) = ὀπισθινὸς-ή, τελευταῖος-α· 2) τὸ τέλος, ἡ συντέλεια· ἀντίθ. ι-ε πάρε̱-ι-α. — τε̱ dῡ κέμbε̱τ' ε πάρα τε̱ κᾶλjιτ = οἱ δύο ἐμπρόσθιοι πόδες τοῦ ἵππου· τε̱ dῡ κε̱μbε̱τ' ε πράπε̱σμε τε̱ κάλjιτ = οἱ δύο ὀπίσθιοι πόδες τοῦ ἵππου. — τε̱ πράπε̱μ σ' ε νγjέφ νjε̱ρῖ (Ἐλβασ.) = τὸ τέλος οὐδεὶς γινώσκει. — τε̱ ὂόχ̄ε̱με̱ τε̱ πράπε̱μεν ε πούνε̱σε̱ σε σι do τε̱ dάλjε̱ = νὰ ἴδωμεν τὸ τέλος τῆς ὑποθέσεως πῶς θέλει ἀποβῇ.

πραπε̱σόj (γ) πραπε̱ὂτόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = ἀναποδογυρίζω τι· ὡς βdέκε̱j' ε τ'ιμ-έτ πραπε̱ὂτόϊ ὂτε̱πίνε̱ = ὁ θάνατος τοῦ πατρός μου ἀναποδογύρισε τὸ σπίτι.

πραπε̱σόχ̄εμ (γ) πραπε̱ὂτόχ̄εμ (Σ) παθ. = ἀναποδογυρίζομαι.

πράπσ (τ) μbράπ, μbράπσ (τ. Καβ.) μbράπτόj (Σ) = ὀπισθοδρομῶ τινα· ε κθέj πράπα νγα ούδα α νγα πούνα.

πράπσεμ (τ), μbράπεμ, μbράπσεμ (τ. Καβ.) μbραπτόχ̄εμ (Σ) παθ. = ὀπισθοδρομοῦμαι.

πραρόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. πραρόj-όχ̄εμ (γ).

πραρόj-όχ̄εμ (γ. bogdan) = ἴδ. πε̱ραρόj-όχ̄εμ (γ).

πραρίμ-ι (γ) πληθ. πραρίμετε̱, ἴδ. πε̱ραρίμ-ι (γ).

(ι-ε-τε̱) *πραροῦεμ* (γ) = ἴδ. ι-ε-τε̱ πε̱ραροῦεμ (γ). — ι-ε-τε πραροῦμ (συνηρ.) = ἴδ. ι-ε-τε̱ πε̱ραροῦμ (συνηρ.).

πράσ-ι (γ) πληθ. πράστε̱ (γ) πρέὂτε̱ (τ), πράσε̱-α (Ἀργυρ.) καὶ πρέὂ-ι (τ. Βεράτ.) πληθ. πρέὂτε̱ = πράσον τὸ ἥμερον· καὶ πουρ̇ρῖ-νι (Σ) πληθ. πουρρίνjτε̱ [Λατ. porrum].

πραὂίσ-ίτ-ίτ (γ) = ἴδ. πε̱ρμίχ̄ (Σ) πραὂίτεμ = ἴδ. πε̱ρμῖχ̄εμ.

πρε̱̄-jα (γ) (ὄνομα περιληπτικόν, πληθ. λείπει) = τὰ λάφυρα, τὰ ἡρπασμένα ὑπὸ τῶν ληστῶν (κυρίως πρόβατα, αἶγες, βόες, ἵπποι, ὄνοι κ.τ.λ. ἤτοι ἔμψυχα), ἴδ. πλjάτὂκα = λάφυρα (ἄψυχα) [Λατ. praeda].

BKSH

πρε̱̄: (γ) [πρέσ-έτ-έτ] = τὸ κλέπτειν ἀναφανδόν.— καὶ φλάμουρε̱ (γεγ. Μαλjεσῖα) = τὸ λαφυραγωγεῖν πανστρατιᾷ (ὁδηγ.υμένου ὁλοκλήρου τοῦ ὑπὸ τὴν σημαίαν στρατεύματος).— κουσάρετε̱ κάνε̱ dάλjε̱ μbε̱ πρε̱̄ = οἱ λησταὶ ἐξῆλθον εἰς τὸ κλέπτειν, λαφυραγωγεῖν ἀναφανδόν. — κουσάρε̱τε̱ ι ράνε̱ μbε̱ πρε̱̄ ατῑ κατούνdι = κουσάρε̱τε̱ ε bένε̱ πλjάτσ̈κε̱ ατε̱ φσ̈άτ (τ) = οἱ λησταὶ ἐλαφυραγώγησαν ὁλοκλήρως αὐτὸ τὸ χωρίον.— ι ρᾶνε̱ πρε̱̄ = τὸ ἐλαφυραγώγησαν ὁλοκλήρως.— ι ρᾶνε̱ φλάμουρε̱ ἢ ε bένε̱ φλάμουρ ατε̱ κατούνd = ελαφυραγώγηταν πανστρατιᾷ αὐτὸ τὸ χωρίον (μὴ ἐγκαταλιπόντες οὐδὲν πρᾶγμα.— κᾰ μbέτουρε̱ φjάλjα κε̱σ̈τού νγα κουσ̈άρε̱τε̱: κουρ bίενε̱ νdε̱ τούφε̱τ τε̱ δένετ πε̱ρ τε̱ βιέδουρε̱ ι πρέσε̱νε̱ κρύετε̱ dάσ̈ιτ με κουμbόρε̱ κjι πρῖν πε̱ρπάρα τούφε̱σε̱ εδὲ ε μάρρε̱νε̱ κρύετε̱ νdε̱ dόρε̱, ατχ̆έρε ε τέρε̱ τουφ' ε δένετ βένε̱ πας ατῑ κjε̱ μbᾰ κόκε̱ν' ε dάσ̈ιτ πρέρε̱. ὅθεν ἡ παροιμία: ρᾶνε̱ πρε̱̄ = κατέκλεψαν ὁλοκλήρως, ὡς ὅταν κόπτωσι τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ οἱ κλέπται τὴν ὁποίαν κρατοῦσιν εἰς τὰς χεῖρας, ἔπειτα ὁλόκληρον τὸ ποίμνιον τρέχει κατόπιν τῶν κλεπτῶν.

πρέβε̱-α (τ) κε̱jό σ̈τε̱πῑ έσ̈τε̱ νdε̱ πρέβε̱τ, jέμι νdε̱ πρέβε̱τ, να γjέν κουσ̈dό.— ἴδ. βρόμ-ι.

πρέβε̱-α = ἴδ. βιτόρε-jα.

πρεβε̱ζόϊ-ὄϊ = δίκτυον.

πρεενdέσε̱-α (budi) ???

πρέj (τ) ἢ πρέϊ πρόθ. = ἐκ, παρά, ἀπό, (συντασ. μετὰ γενικῆς). — πρέj μέjε, πρέj τέjε, πρέj ατῑ.

πρέκ (γ) ρ. ἐνερ. = ἅπτομαι, ἐγγίζω. ἀόρ. πρέκα-ε-ου, μτχ. πρέκουνε̱. ἴδ. πε̱ρκάσ-έτ-έτ ρ.

πρέμε̱ (τ) μbρέμε̱ (τ) μbρᾶμε̱ (γ) = μbρέμε̱ (τ) = βράδυ.

(ε) *πρέμτε-jα* (γ. τ) ε-πρένdε-jα (Σ) καὶ dίτ'ε πρέμπτε = Παρασκευή.

πρενdόj (Σ) = ἴδ. περε̱νdόj.

πρέσ-έτ-έτ ρ ἐνερ. = κόπτω καὶ (Σ) θε̱ρ = κόπτω (διὰ τῆς μαχαίρας), ἀόρ. πρέβα-ε-ου, μτχ. πρέμ (γ) πρέρε̱ (τ). [συγκρ. Ἑλλην. πρίω-πριονίζω].

πρέσ-έτ έτ: ρ. = περιμένω τινά, 2) δέχομαι, ὑποδέχομαι. ἀόρ. πρίτα-ε-ι, μτχ. πρίτε̱ καὶ πρίτουνε̱ πρίτουρε̱ (τ).

πρέσε̱-α (γ) πληθ. πρέσατε̱ = ἴδ. πρίτε̱-α.

BKsh

πρέσε̰jε-ja (Βεράτ.) πληθ. πρέσε̰jετε̰ = ὁ ἀθέρας ἡ κόψη τῆς σπάθης ἢ τῆς μαχαίρας. καὶ πρέφε̰με-jα (Ἐλβασ.) ἢ ε-πρέφε̰τε̰-α (γ).

πρέσ̈-ι (Σ) = κρομμύδιον τὸ ὁποῖον καίει σπειρόμενον ἄνευ σπόρου· καὶ κjέπε̰-α (Σ) 2) κρομμύδιον τρυφερόν· κjέπε̰-α· λέγουσιν οἱ Σκοδριᾶνοι τὸ κρομμύδιον τὸ ὁποῖον καίει σπειρόμενον, ὅπερ οἱ Πρεμετινοὶ λέγουσι κjε̰πούjκε̰.

(ι-ε-τε̰) *πρέσ̈τε̰-ι-α* (Ἀργυρ.) [ἑλλην. πράσ-ινος] = (ι-ε-τε̰ ρίμτε̰-ι-α = (ι-ε-τε̰) γjέλjbε̰ρε̰-ι-α (τ) = πράσινος-η-ον.

πρετκόσε̰-ι-α = βάτραχος πληθ. πρετκόσατε̰.

πρέχ̰ (τ. Σ) πρεφ καὶ πρέφι (γ), μbρεχ̰ (Περμέτ.), μπρέχ̰ (budi) ρ. ἐνεργ. = ἀποξύνω, θήγω, ἀκονίζω κοινῶς.

πρέχ̰ετε̰ (τ) πρέφε̰τε̰ (γ) = ἐπιρ. ἀκονισμένως.

(ι-ε-τε̰) *πρέχ̰ετε̰-ι-α* (τ. Σ.) πρέφε̰τε̰ (γ) = ἀκονισμένος· 2) κοπτερός· 3) = ὁ ἀθέρας (ἡ κόψη τῆς σπάθης, τῆς μαχαίρας· ε πρέφε̰τα ε θίκε̰σε̰ (γ) = πρέσε̰jε ε θίκε̰σε̰ (Βεράτ.).

πρέχ̰εν-ι(γ) πρέχ̰ερ-ι (τ) = τὸ ἐμπροσθινὸν μέρος τοῦ ὑποκαμίσου ἢ τῆς ἐσθῆτος· νjε̰ πρέχ̰ε̰ρε̰ γοῦρε̰.

πρῖj (γ) ἢ *πρῖνj* (γ) ρ. = προάγω, προπορεύομαι (ὁδηγῶ) dάσ̈ι με κουμbόνε̰ πρῖν πε̰ρπάρα δένετ = dασ̈ι με κουμbόνε̰ έτσ̈ε̰ν πε̰ρπάρα δένετ· ἀόρ. πρῖνα-ε-ι μετοχ. πρῖμ.

πρίjε̰ α = τὸ μέρος ὅπου εἶνε φυτευμένα κρομμύδια, πράσα κ.τ.λ. πρίjε̰ κjέπε̰σ̈, πρασσ̈.

πρῖλ-ι = Ἀπρίλιος μήν.

πρίντ-dι (budi-bogdan) = ἴδ, πε̰ρίντ-dι.

πρίντσ̈-dσ̈ι (Σ) = προῦντζος (Τουρκ. τούντσ̈-dσ̈ι).

πρισ̈ [πέρθω, perdo] ρ. = φθείρω, καταστρέφω· 2) ἐξοδεύω (Τουρκ. χ̰αρdσ̈όj) 3) σκοτόνω κοινῶς χαλνῶ· 4) διαφθείρω (ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς). — πρίσ̈ βε̰ργjιρέσε̰ = φθείρω, διακορεύω παρθένον.

πρίσ̈εμ : παθ. = φθείρομαι, καταστρέφομαι· 2) ἐξοδεύομαι· 3) σκοτόνομαι· 4) διαφθείρομαι (ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς). — ου πρισ̈ κόχ̰α = χάλασεν ὁ καιρός. — ουπρίσ̈νε̰ άσε̰τε̰ = ἐξωδεύθησαν τὰ χρήματα. — ούπρίσ̈νε̰ αρε̰μίκjτε̰ = κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον οἱ ἐχθροί. — ουπρίσ̈ dιάλjι = διεφθάρη ὁ υἱός. — μός πῖ βε̰νε̰ σέ τε̰ πρίσ̈ = μὴ πίνεις κρασὶ διότι σὲ χαλνᾷ.

BKSH

πρίσ̈ε̱σ-ι: πληθ. πρ.σ̈ε̱σιτε̱ = καταστροφεύς, 2) ἐξοδευτής, ἄσωτος, 3) διαφθορεύς (ἠθικῶς)· πρισ̈ε̱σε-jα θηλ. πληθ. πρίσ̈ε̱σετε̱.

πρίσ̈ε̱jε-jα = χαλασμός, καταστροφή.

πρῖερ: πε̱ρίερ (τ) πρῖρ (γ. συνηρ.) = ἐκκλίνω τινά· 2) πρίερ (ἑλληνο-Ἀλβανικὸν) = κθέj. — κάλjι πρόρι ἀνε̱νε̱.

πρῖρεμ (γ) πε̱ρῖρεμ (τ. Περμέτ.) πῖρεμ (Τυραν. Κροῦjα) ρ. οὐδ. = ἐκκλίνω· 2) (τσ̈αμ. Ἑλληνο-Ἀλβανικόν) = κθέχ̈εμ πρίρου μbε̱ τε̱ dιάθε̱τε̱· ου προύαρ (τ) καὶ ου προύερ, ουπροῦρ (γ. συνηρ.) καὶ ουπρόρα-ε ουπροῦρ (Τυραν. Κροῦjα) μετοχ. πρέρρε̱.

πρῖσ-ι πληθ. πρῖσιτε̱ = ὁ προάγων ὁ ὁδηγῶν.

πρῖσε-jα (γ) πληθ. πρίσετε̱ = ἡ προάγουσα, ἡ ὁδηγοῦσα· ἴδ. πρῖj (γ).

πρίσ̈ ρ. ἐνερ. *πρίσ̈εμ* παθ. = φθείρω, φθείρομαι.

πρίτε̱-α (γ) πληθ. πρίτατε̱ [πρέσ-έτ-έτ = περιμένω] πρίτε̱-α = ουσ̈ε̱-jα πληθ. ουσ̈ε̄τε̱ = πρέσε̱-α = ἐνέδρα, καρτέρι· μικρὸν καλύβιον κατασκευασμένον ἀπὸ κλωνάρια ὅπου κάθηται κεκρυμμένος ὁ κυνηγὸς παραμονεύων τὴν θήραν.

πρῖτεμ: παθ. τοῦ ρ. πρέσ = κόπτω (διὰ μαχαίρας) καὶ θε̄ρεμ (Σ) ἀόρ. ου πρέβα-ε-ουπρε̄.

πρῖτεμ παθ. τοῦ ρημ. πρέσ = δέχομαι, ὑποδέχομαι· ἀόρ. ουπρίτα-ε ου πρίτ. — νά-' ε μίρε̱. — πρίτου μίρε̱ (ἀπόκρισις).

πριτέσε̱-α (Σ) = ἴδ. πουρτέσε̱-α. — πριτίμ-ι = ἴδ. πουρτίμ-ι.

πριτούεσ-ι (bogdan) ἀντὶ πουρτούεσ-ι = ὀκνηρός.

πριτόj: (Σ) = ἴδ. πουρτόj πε̱ρτόj.

(ι-ε) *πριτούεσ̈ιμ,* πριτοῦσ̈ιμ (Σ) = ἴδ. ι-ε-πουρτούεσ̈ιμ-πουρτοῦσ̈ιμ.

πρίφτ-ι: πληθ. πρίφτε̱νιτε̱ (γ) πρίφτε̱ριτε̱ (τ) = [πρεσβύτερος] ἱερεύς, παπᾶς.

πριφτε̱νέσ̈ε̱-α (γ) πριφτε̱ρέσ̈ε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱ = ἱέρεια, παπαδιά·

πριφτε̱νῖ-α (γ) πριφτε̱ρῖ-α (τ) = ἱερωσύνη. πληθ. ί-τε̱.

πριφτε̱νίσ̈τ (γ) πριφτε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = ἱερατικῶς.

πριφτε̱νόj (γ) πριφτε̱ρόj (τ) ρ. οὐδ. = ἱερατεύω.

πρῖχ̈εμ (τ. Σ) πρίφεμ (γ), μbρίχ̈εμ (Περμέτ.) μπρίχ̈εμ (budi) παθ. (τοῦ πρέχ̈ = ἀκονίζω) ἀκονίζομαι, προετοιμάζομαι (ἐλπίζων νὰ ἀπολαύσω τι). — πρίφεμ τε̱ χ̈ύπι μbε̱ κᾶμbε̱ = προετοιμάζομαι (ἐλπίζων) νὰ λάβω βαθμόν. — μος ου πρίφ = μὴ ἐλπίζεις (μὴ προετοιμά-

BKSH

ζεσαι ὅτι θὰ τὸ ἀπολαύσῃς).— πρίφ δᾶμbε̱τε̱ (σε κε̃ με ε νγρᾶνε̱)! = ἀκόνισον τοὺς ὀδόντας σου (διὰ νὰ τὸ φάγῃς)! σκωπτικῶς.

πρίjε-jα [ἀντὶ πε̱ρ-ίjε̱-α] = νjε̱ χ̌ενdέκ. — πε̱ρίjε νjε̱ βένdι κjε̱ ἐσ̌τε̱ ι ρρε̱πῖτε̱ πε̱ρ τε̱ πρίτουρε̱ ούjετε̱.

(με̱-τε̱-ι) *πρίχ̌ου:* (Περμέτ.) = με̱-τε̱-ι-έρδι μbάρε̱. ἰδ. πρῖj (γ), ἢ με̱-τε̱-ι βάτε μbάρε̱.

πρόβε̱-α [Λατ. probus] = πεῖρα, δοκιμή. 2) ἀπόδειξις. — προβόj καὶ ὅπροβόj [Λατ. probo] = πειρῶμαι, δοκιμάζω, ἀποδείκνυμι.

προβόχ̌εμ-όνεμ, σπροβόχ̌εμ-όνεμ παθ. τοῦ προηγ.

προbοτῖ-νι (Σ) πληθ. προbοτίνjτε̱ (Σλ. λέξις) = ἀδελφοποιητός. ἴδ. βε̱λάμ-ι.

προδόν: (bogdan) τριτοπρόσωπον ρ. [Ἰταλικὰ giova (viovare)].

πρόζ̌ε̱μ-ι (Σ) = ἴδ. λjιβάθ-δι.

πρόθ-δι (τ) [Ἑλλην. πρόοδος, Λατ. produco, ere] = ἔσοδον, εἰσόδημα, προϊόν. (Τουρκ. μακσούλj).

(ι-ε) *πρόδε̱τσ̌ιμ* (Βεράτ.) = ὁ φέρων εἰσόδημα, ὁ ἔχων εἰσόδημα.

πρόj (γ. bogdan) ρ. ἀμετάβ. (συντασ. μετὰ γεν.) = φροντίζω, προλαμβάνω. — Ζο̃τι πρόφτε̱! = ὁ Θεὸς νὰ φροντίσῃ. — πρόjι πούνε̱σε̱ σ'ἄτε = φρόντισον διὰ τὴν ὑπόθεσίν σου· ι πρόj ατῖ = φροντίζω περὶ αὐτοῦ. — προ ο Ζο̃τ! = φρόντισον Κύριε (= γιὰ τὸν Θεὸν κοιν.).

πρόμε̱-α ??? ἴδ. πιροῦ-νι (γ).

πρόνε̱-α (bogdan) = ἰδιοκτησία, ἀγροκήπιον (Τουρκ. τσ̌ιφλίκ)· 2) πρόνε̱-α (bogdan) = εἰσόδημα· πληθ. πρόνετε̱ (bogdan) = ἰδιοκτησίαι, γαῖαι, ἀγρόκηποι. — 3) πρόνετε̱ (bogdan) = εἰσοδήματα. — πρέj πρόνεσ̌ιτ = ἐκ τῶν εἰσοδημάτων (bogdan). — πρόνετε̱.

πρόνετε̱ (budi) ??? (= ἀποποιοῦμαι, ἴσως κατὰ λάθος ἀντὶ πράνετε̱ = ἀποχωρίζομαι)· ἴδ. πρᾶj, πρανόj [πε̱ρ-άνε̱-α].

πρόνj (budi) ρ. ἐνεργ. = ὑπερασπίζομαί τινα· ἴδ. πουρόνj (τ)· μτχ. προῦεμ (budi) καὶ προυέjτουνε̱. — τούε προυέjτουνε̱ Σίντενε̱ Κίσ̌ε̱ (budi) = ὑπερασπιζόμενος τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν.

πρόνεμ: (budi) παθ. ὑπὸ ἄλλου ὑπερασπίζομαι. — ἴδ. πουρόνεμ (τ).

πρόνjε̱-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πρόνjε-jα (τ), πρόνε̱-α (bogdan) = εἰσόδημα (Τουρκ. μακσούλj) (ἐκ τοῦ ρημ. προύνj (Περμέτ.) = φέρω εἰσόδημα ὅπερ ρημ. εἶνε σχεδὸν ἄχρηστον) [ἴδ. bίε = φέρω· [ἀόρ. προῦνα-ε-ι (γ), μτχ. προῦμ (γ) προῦρε̱ (τ)].

BKSH

πρόπε̱-α : = πράπε̱.

ποϱτοκάλj-ι, πορτοκάλjε-jα : πληθ. πορτοκάλjετε̱ = τὸ πορτοκάλλιον.

πϱοφέτε̱-α (Σ) προφίτ-ι (τ. γ.) [Ἑλλην. προφήτης] = ὁ προφήτης.

πϱόφκε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. πλόφκε̱-α (Βεράτ.) πληθ. πρόφκατε̱.

πϱουζ̆ίσ (γ), σ̆προυζ̆ίσ (γ), πε̱ρπούσ̆ (γ. Μαλjεσία) = πε̱ρζίεj προύσ̆ιν' ε ζιάρριτ· 2) σ̆γουρίσ ρ. — πε̱ρπούσ̆ ζjάρρμινε̱ με σ̆κουλόjε̱.

πϱούνj : (Περμέτ.) (ρ. ἀμετάβ.) = φέρω εἰσόδημα (τὴν σήμερον σχεδὸν ἄχρηστον, ἀντ' αὐτοῦ μεταχειρίζονται τὸ bίε = φέρω).

πϱούνj : (budi-bogdan) ρ. ἴδ. πε̱ρούνj ρ. = ταπεινόνω

πϱοῦνjεμ : (budi) ἴδ. πε̱ροῦνjεμ = ταπεινόνομαι.

(ι-ε) *πϱούνjε̱τε̱-ι-α* (budi-bogdan) = ἴδ. ι-ε πε̱ρούνjε̱τε̱-ι-α· καὶ ι-ε πε̱ρβοῦτε̱-ι-α (budi) [πε̱ρ-βε̱̄ ρ.] = ταπεινὸς-ή· τὸ οὐδ. ι-τε̱.

πϱούνjε̱τε̱-ιτε̱ (budi-bogdan) τε̱ πε̱ρβοῦτε̱-ιτε̱ (bogdan) = ταπεινότης.

πϱούσ̆-ι ἀρσ. καὶ προύσ̆τε̱ οὐδ. = κοιν. ἡ ἀνθρακιὰ (ὄν. περιληπ. πληθ. λείπει).

πϱουτέκε̱-α (bogdan) πληθ. α-τε̱· ἴδ. πουρτέκε̱-α = βέργα.

ποσέ = ἴδ. πε̱ρσέ.

πσόj-όνj, με̱σόj (γ) μπσόj-όνj = διδάσκω· 2) συνηθίζω τινά.

πσόνεμ-όχ̆εμ, μπσόνεμ-όχ̆εμ, με̱σόχ̆έμ (γ) = διδάσκομαι, συνηθίζω.

πσε̱λjινόκ-ου (Βεράτ.) = ἴδ. σ̆ελjινόκ-ου (Βεράτ.).

πσ̆ερε̱τῖj (τ) [Ἑλλ. πτέρω, πτάρνυμαι] καὶ τεσ̆τῖj-ῖν-ῖν (Τυραν.), τεσ̆τινjῖν-ῖν = φταρνίζομαι. — πσ̆ερτίνj-ίj (τ. Βεράτ. Περμέτ.) μπσ̆ε̱ρτίνj = ἀναστενάζω· ἴδ. (Ἐλβασ.) σ̆αμτῖj.

πσ̆ε̱ρτίμε̱-α (τ. Βεράτ. Περμέτ.) μπσ̆ερε̱τίμε̱-α = ἴδ. σ̆αμτῖνε̱-α = ἀναστεναγμὸς (Ἐλβασ.).

πσ̆έσε̱-α : πληθ. α-τε̱ = ἴδ. φσ̆έσε̱-α.

πσ̆ετίμ-ι (Σ) (ἀναγραμματισμὸς) = ἴδ. σ̆πε̱τίμ-ι = γλύτωμα.

πσ̆έχ̆ ρ. = ἴδ. φσ̆έχ̆ ρ. — πσ̆έχ̆ουρα = ἴδ. φσ̆έχ̆ουρα = κρύφα.

πσ̆εχε̱σίρε̱-α = ἴδ, φσ̆εχ̆ε̱σίρε̱-α (τ).

πσ̆ῖj = ἴδ. φσ̆ῖj.

πσ̆ίκ ρ. = ἴδ. φσ̆ίκ.

πσ̆ίκε̱-α = ἴδ. φσ̆ίκε̱-α. — πσ̆ίκε̱ζε̱-α = φσ̆ίκε̱ζε̱-α.

πσ̆ῖκεμ = ἴδ. φσ̆ῖκεμ παθ.

BKSH

πσ̈ίκjε̱-α = ἴδ. πλούσ̈κε̱-α, φλούσκε̱-α (Βεράτ.) = bουσλjίκjε-jα (Καβ.) = πέμφυξ, πομφόλυξ.

πσ̈ίχ̱εμ παθ. τοῦ πσ̈ιj = σαρόνω, πσ̈ίχ̱εμ παθ. τοῦ πσ̈εχ̱ = φσ̈έχ̱.— *Σημε̱ίωσις*: ὁσάκις μετὰ τὸ πσ̈ ἀκολουθεῖ φωνῆεν τότε τὸ π τρέπεται εἰς φ· ὡς πσῖj καὶ φσ̈ιj, πσ̈έσε̱ καὶ φσέσε̱ πσ̈έχ̱ καὶ φσ̈έχ̱, πσ̈ίκ καὶ φσ̈ίκ, πσ̈ίκε̱ κ.τ.λ. Ἂν ὅμως ἀκολουθῇ σύμφωνον τότε τὸ π δὲν τρέπεται εἰς φ· π. χ. πσ̈τέσ-έτ-έτ, πσ̈τίελ, πσ̈τῦj, πσ̈τύμε̱-α, πσ̈τυμ, κ.τ.λ.

πσ̈τέσ-έτ-έτ (γ. τ.) = ἐρείδω, ἀκουμβῶ τι· καὶ μπσ̈τέσ-έτ-έτ, με̱σ̈τεσ-έτ-έτ (γ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ π· ἀόρ. πσ̈τέτα-ε-ι· μετοχ. πσ̈τέτε̱, πε̱σ̈τέτουνε̱ (γ) πσ̈τέτουρε̱ (τ) παθ.— πσ̈τέτεμ, μπσ̈τέτεμ, με̱σ̈τέτεμ (γ).

πσ̈τίελ (γ. τ budi) μπσ̈τίελ, με̱σ̈τίελ, με̱στῖλ (συνηρ.) = τυλίσσω κοινῶς τυλίζω, κουλουριάζω.—ἀόρ. πσ̈τόλα-ε-ι, μετοχ. πσ̈τιέλε̱, πσ̈τιέλουνε̱ (γ) πσ̈τιέλουρε̱ (τ).

πσ̈τιέλε̱-α, μπσ̈τιέλε̱-α, με̱σ̈τιέλε̱-α (γ) = ἀνεμοστρόβιλος, συστροφὴ ἀνέμου 2) ὑδάτων συστροφή· ἴδ. σ̈άκουλ-ι, πορδα-σ̈άκουλ-ι.—πσ̈τιέλε̱ζε̱-α, μπσ̈τιέλε̱ζε̱-α, με̱σ̈τιέλε̱ζε̱-α πληθ. α-τε̱.—λέγεται δεισιδαιμονικῶς καὶ ἐρ'ε λjίγε̱, χ̱άjε ουjκ-ου ἐξορκισμὸς τοῦ ἀνεμοστροβίλου. — χ̱άjε ουjκ ε πσ̈ίκα κούκj, [(θιμjάμε̱, ε bοζ̈ούρε̱ (? ? ? = εἶδος χόρτου)]. — λέγοντες ταῦτα πτύουσι τρὶς ἐπὶ τοῦ κόλπου αὐτῶν.

πσ̈τῖλεμ (γ. τ.) μπσ̈τῖλεμ, με̱σ̈τῖλεμ (γ) = παθ. τυλίσσομαι.

πσ̈τῦj-ῦνj (τ), μπσ̈τῦj-ῦνj, με̱σ̈τῦj [Ἑλλην. πτύω, Λατ. spuo-ere] = πτύω· ἀόρ. πσ̈τύνα-ε-ι (γ) μετοχ. πσ̈τύεμ (γ) καὶ πσ̈τῦμ (συνηρ.).

πσ̈τύμ (τ. Καβ. Σ.) [τυμ-ι] μπσ̈τυμ, με̱σ̈τύμ (γ) = θυμιάω θυμιατίζω, 2) καπνίζω· ἀόρ. πσ̈τύμα-ε-ι, μετοχ. πσ̈τύμ (γ) τε̱ *πσ̈τύμ-ιτε̱* (γ) οὐδ. = κάπνισμα, θυμίαμα.

πσ̈τύμε̱-α. μπσ̈τύμε̱-α με̱σ̈τύμε̱-α (γ) = πτύσμα, φτύσιμον.

πσ̈τύμεμ, μπσ̈τῦνεμ, με̱σ̈τῦχ̱εμ, πσ̈τῦχ̱εμ (Σ) = πτύομαι, φτύνομαι.

πυβέσ-έτ-έτ καὶ *πῦσ-ῦτ-ῦτ* = ἐρωτῶ, ἀντίθ. πε̱ργjέγjεμ.

πύκε̱-α (Βεράτ.) πύλjκε̱-α (Τυραν.), πύκλjε̱-α (Περμέτ.) πύκνε̱-α πληθ. α-τε̱ = σφῆνα = νjε̱ τσ̈όκε̱ dρούjε κjε̱ βε̱νε̱ νdε̱ πλjάσε̱τ πε̱ρ με τσ̈άμ dρουνε̱ = σφῆνα.

πῦλ-ι (γ. τ) πούλε̱-α (Τυραν.) [συγκρ. φύλλον] = δάσος, λόγγος.

πῦσ-ῦτ-ῦτ (συνηρ.) ἴδ. πύεσ-ετ-ετ.

πῦτεμ: παθ. = ἐρωτῶμαι.

BKSH

Ρ

(καθαρὸν ἢ ψιλόν)

ράδε̱-α (τ) = ρριέστε̱-α (γ).

ραδίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = συχνάζω. ἴδ. ρεσπερόj (γ). 2) ἀραδιάζω ἴδ. ρριεστόj (γ), ρρεστόj (Σ).

ραδίτεμ (τ) παθ. = ἴδ. ρριεστόχεμ (γ) ορεστόχεμ (Σ).

ραδοῦα-όϊ (Περμέτ.) = τὰ πεζούλια τῶν πετρώδων ὀρέων, πληθ. ραδόνjτε̱· καὶ ραΐστε jα: πληθ. ραΐστετε̱.

ρᾶμ: (budi) μτχ. ἴδ. ρᾶνε̱ (γ) μτχ. τοῦ bίε.

ρᾶμας: (γ) ἐπίρ. = πεφτὰ [ἴδ. bίε = πίπτω μτχ. ρᾶμ].

ράμε-jα = χαλκὸς (Τουρκ. bακε̱ρ) πληθ. ράμετε̱.

ράμτε̱ (ι-ε-τε̱) = χαλκοῦς-ῆ-οῦν.

ραμτούαρ-όρι (τ) ραμτούερ-όρι καὶ ραμτοῦρ-όρι (γ) = χαλκεύς. — ραμτόρε-jα πληθ. ραμτόρετε̱ ἀρσ. ραμτόρετε̱ θηλ.

ρᾶνdε̱ (γ) ρένdε̱ (τ) ἐπιρ. = βαρέως, ἀντίθ. λjέχε̱τε̱. — με̱ βιέν ρᾶνdε̱ καὶ με̱ βιὲν ρένdε̱ = μοῦ κακοφαίνεται.

ρᾶνdε, (γ) ρένdε̱ (τ) (ι-ε-τε̱) ἐπίθ. = βαρὺς-εῖα-ύ, ἀντίθ. λjε̱χτε̱.

(τε̱) *ρᾶνdε̱τε,* τε̱ ρένdε̱τε̱ οὐδ. = ἡ βαρύτης. — τε̱ ρᾶνdε̱τ' ε δε̄ουτ' = ἴδ. μᾶνθ-ι.

ρᾶνd-εμ (budi) ἀόρ. ρᾶνdα-ε-ι, μτχ. ρᾶνdουνε̱. ἴδ. ρανdόj-όχεμ.

ρανdόj (γ) ρε̱νdόj (τ) = βαρύνω τινὰ καὶ εἶμαι βαρύς.

ρανdόχεμ (γ) ρε̱νdόνεμ, = βαρύνομαι, γίνομαι βαρύς. — με̱-τε̱-ι ρανdόχετε̱ = με̱-τε̱-ι βιὲν ρᾶνdε̱ (γ) μ' οὐρανdούα = μ' έρdι ρᾶνdε̱.

ρᾶνε̱ (γ) ρε̄νε̱ (τ) ρᾶμ (budi) μτχ. τοῦ bίε.

ρᾶνε̱-α (γ) ρέρε̱-α (τ) [Λατ. arena] = ἄμμος. πληθ. λείπει.

ραπετίμε̱-α: πληθ. ραπετίματε̱ (Ἰταλ. il strepito).

ρασόj (Dibρα) (Τουρκ. τουρσῖ).

ρε̄ = ἴδ. ορε̄. — βε̄-ρε̄ (γ) καὶ βε̱-ρε̄ (τ) = παρατηρῶ. — ε πάσε̱ πο σ' ε βοῦνα ρε̄ = τὸν εἶδα ἀλλὰ δὲν τὸν παρετήρησα. — ε πάσε̱ πο νουκ' ε βοῦρα ρε̄ (τ).

ρε̄-jα: πληθ. ρε̄τε̱ (Σ. bogdan) = νέφος, σύννεφον, πληθ. ρε̄τε, καὶ ρᾶτε̱ ('Αργυρ.) (παράβ. Ἑλλην. ρέ-ω).

BKSH

(ε) *ρε̃-ja:* πληθ. τε̱ ρᾶτε̱ ἐπίθ. ἴδ. ι-ρῖ-ου ἐπιθ. = νέος-α. ἀντιθ. ε-διέτε̱ρε̱-α. 2) νέα εἴδησις·—τσ̃'τε̱ ρᾶ κε̃μι; = τί νέα ἔχομεν; α κε̃μι νdονjε̱ τε̱ ρε̃; = ἔχομεν κανὲν νέον; — ίμε-ρε̃, jοτ-ρε̃, ε-ρε̃jα = ἡ νύμφη μου, ἡ νύμφη σου, ἡ νύμφη (αὐτοῦ ἢ αὐτῆς) (οὕτως ὀνομάζει ἡ πενθερὰ τὴν τοῦ υἱοῦ σύζυγον).

ρέγjεμ: παθ. τοῦ ρημ. ρέκj = ἐργάζομαι.

ρεγjε̱νί-α (budi-bogdan Σ), περε̱νdῖ-α (6 udi) πληθ. ρεγjε̱νίτε̱ = ἡ βασιλεία. άρθτε̱ περε̱νdῖα jότε = ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· — ἴδ. μbε̱ρετε̱νί.

ρέζμ-ι (bogdan) = κληρονομία.

ρεζμε̱τᾶρ-ι ἀρσ. ρεζμε̱τάρε-jα θηλ. = κληρονόμος. πληθ. ρεζμετάρε̱τε̱ ἀρσ. ρεζμετάρετε̱ θηλ.

ρε̱κόνj (τ) = ἴδ. νεκόj (γ)· βέτε πε̱ρτε̱ ρε̱κούχρε̱ = ὑπάγω πρὸς παρηγορίαν (ἐπὶ ἀποθανόντος). — παθ. ρε̱κόνεμ = ἴδ. νε̱κόχ̱εμ.

ρε̱κίμ-ι (τ) = ἴδ. νε̱κίμ-ι (γ) πληθ. ρε̱κίμετε̱.

ρέκj: ρ. = ἐργάζομαι· μετχ. ρέγjε̱ καὶ ρέγjουνε̱ (γ), ρέγjουρε̱ (τ) ἀόρ. ρέγjα-ε-ι. — ρέκj λjε̱κούρατε̱ = κατεργάζομαι τὰ δέρματα.

ρέμbε (bogdan) καὶ ρέμbjε. — γjάρπε̱ν ρέμbε = ὄφις χαλκοῦς. — dύερ ρέμbjε = θύραι μετάλλιναι.

ρέμε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. ρέματε̱ = τὸ ρεῦμα τοῦ μύλου αὖλαξ ὕδατος bῖ οῦjι κjε̱ σ̃κὸν νdε̱ μουλῖτ τε̱ dρῖθιτ. — ἴδ. ρρύμε̱-α.

ρε̱μίτσ-ίτσ-ίτσ: ρ. σκαλίζω.

ρε̱μόj (γ), ρε̱μόνj (budi), ρε̱μίχ̱ (Σ) καὶ ρε̱μίχι· — ἴδ. γε̱ρμόj καὶ μιχ̱.-ρε̱μόχ̱εμ-όνεμ, ρε̱μίχ̱εμ. ρ. = ἴδ. γε̱ρμόχ̱εμ, μίχ̱εμ.

(ι-ε-τε̱) *ρέμτε̱-ι-α-τε̱* (bogdan) = χαλκοῦς-ῆ-οῦν.

ρένd-ι (bogdan), ρένdε̱-α (γ.) = ἴδ. βράπ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

ρένd-ι (bogdan) = ἐποχή, καιρός· νdε̱ ρένd τε̱ 'Ιουλjιάνιτ (bogdan) = νdε̱ κόχ̱ετ τε̱ 'Ιουλjιάνιτ [ὀρθότερον ρέντ-dι πληθ. ρένdετε̱].

ρένdε̱-α (Σ) = φορά, ἀράδα· κε̱τε̱ ρένdε̱ = αὐτὴν τὴν φοράν.

ρένdε-jα: πληθ. ρένdετε̱ = ὁ τρίφτης. — καὶ ρένε̱ζε̱-α (Τυραν.) ἀντὶ ρένdε̱ζε̱-α: πληθ. ρένε̱ζατε̱.

ρε̱νdε̱ (τ) ἐπίρ. = ἴδ. ρᾶνdε̱ (γ) ἐπίρ.

ρε̱νdε̱ (ι-ε-τε̱) ἐπίθ. = ρᾶνdε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) ἐπίθ.

ρε̱νdόj-όνεμ (τ) = ἴδ. ρανdόj-όχ̱εμ (γ) = βαρύνομαι.

ρενdόj (γ) ρ. = σπεύδω, ἐπισπεύδω, ταχύνω· ἁπλοελλην. ἀφεντεύω· [αρένdα = τρέχα ἁπλοελλην.]. — πε̱ρσε̱̃ ρενdόν αὅτοῦ ; (γ) = διχτί τρέχεις ἔτσι ; = πε̱ρσε̱̃ έτσε̱ν με ρένdε̱ αὅτού ; ἴδ. βραπόνj (τ) καὶ βραπε̱τόνj, φε̱γόj (Τυραν.).

ρε̱νdόμ, ρε̱νdόμθι (γ. τ.), σε̱ bάὅκου καὶ σε̱ bάὅκουτ (Σ)· ἐπίρ. = ἀραδιακῶς, ἰδ. ρένd-ι, ρένdε̱-α = φορά, ἀράδα, σειρά.

ρε̱νdὅάκ-ου ??? πληθ. ρενdὅάκε̱τε̱ ἀρσ. ⟨σπασμένος⟩.

ρε̱̃νε̱ (τ) μτχ. ἴδ. ρα̃νε̱ (γ) μτχ. τοῦ bίε = πίπτω.

ρενεγόj : (budi) ρ. = ἀρνοῦμαι. — ἰδ. μοχ̃όj.

ρε̱πάρα : (Ἀργυρόκαστρον) = ἴδ. πε̱ρπάρα.

ρε̱πάραζι (Ἀργυρόκαστρον) = ἴδ. πε̱ρπάραζι.

ρέπε̱-α (τ) = ἴδ. ρρίκε̱-α (γ) καὶ ρρίλjκε̱-α (Τυραν.).

ρε̱πιέτε̱ (τ) ἐπίρ. = ἴδ. ρρεπι̃τε̱ (γ) πε̱ρρπι̃τε̱ (γ).

(ι-ε-τε̱) *ρε̱πιέτε̱* (τ) = ἴδ. ι-ε-τε̱ ρρε̱πίτε̱ (γ) ι-ε-τε̱ πε̱ρρπι̃τε̱ (γ).

(ι) *ρε̱πιέτε̱μ-ι* (Βεράτ.) (ε) ρε̱πιέτε̱με-jα (Βεράτ.) θηλ. = ἀνωφερής. — (ι-ε-τε̱) πε̱ρπιέτε̱ (Ἀργυρόκαστρον).

ρε̱πόὅ, πε̱ρπόὅ ἐπίρ. = κάτωθεν, ἀπὸ κάτω.

ρε̱̃ρε̱ (τ) μτχ. ἴδ. ρε̱νε̱ (τ) μτχ. τοῦ bίε = πίπτω.

ρέρε̱-α (τ) = ἴδ. ρα̃νε̱-α (γ) [πληθ. ρέρε̱τε̱ ἄχρηστος] = ἄμμος.

ρέσε̱-α (γ) [ρούαj] ἀφηρ. = φύλαξις, προφύλαξις, ἐπαγρύπνησις. — ρέσε̱-α : πληθ. ρέσατε̱ [ἰδ. ρούαj] ι θόνε̱ ατι̃ βένdιτ νdε̱ λjούμτ κjε̱ ρούαjνε̱ νάτε̱νε̱ πε̱ρ τε̱ ζε̱νε̱ πέὅκουνε̱ κουρ ρρίχ̃ετε̱.

ρεὅπερόj : ρ. οὐδ. = συχνάζω.

ρέὅτ (γ. budi) ρ. = ἀποσύρω, παραμερῶ τινά. — ρέὅτ κjέντε̱ (γ) = διώχνω, σταματῶ τοὺς σκύλους ὅταν ὁρμῶσιν κατά τινος, ἴδ. πουρόνj κjέντε̱ (τ)· ἀόρ. ρέὅτα-ε-ι· μτχ. ρέὅτε̱ καὶ ρέὅτουνε̱ (γ).

ρέὅτεμ = παραμερῶ, ἀποσύρομαι· 2) ρέὅτεμ (Τοσκ.) = σ' πε̱ζα̃j (γ) [ἐκ τοῦ χ̃έὅτ γίνεται ρέὅτ τροπῇ τοῦ χ̃ εἰς ρ· ὡς χ̃ῦj (γ) καὶ ρῦj (τ)] [ἴσως ἐκ τοῦ Λατ. resto = παύω, σταματῶ].

ρέτ-dι καὶ *ρέντ-dι* (Μαλjεσία ε Σκόdρε̱σε̱) = τάξις καὶ σειρά (λέξις Σλαυϊκὴ) μὲ ρέτ = μὲ τὴν ἀράδα, κατὰ σειράν· 2) διαδοχικῶς (Τουρκ. νοbέτ· ἰδ. με κούρε̱, με κούραζε̱.

(ι) *ρι̃-ου* πληθ. (τε̱) ρι̃τε̱ = νέος· ἀντίθ. (ι) βιέτε̱ρε̱-ι. (ε) ρε̱-jα θηλ. πληθ. (τε̱) ράτε̱ = νέα· ἀντίθ. (ε) βιέτε̱ρε̱-α.

BKSH

(τε̱) ρῑ-τε̱: οὐδ. = ἡ νεότης· μbε̱ τε̱ ριτ' τ'ίμ = εἰς τὴν νεότητά μου.— ε ὄκόβα τε̱ ρίτε̱ τ'ιμ vdε̱ δε̃ τε̱ χ̊ούκjε̱ = ἐπέρασα τὴν νεότητά μου εἰς τὴν ξενιτειάν.

ρίγε̱-α πληθ. ρίγατε̱ (τ. bogdan) [Λατ. rex-gis] = βασιλεύς.

ρίζε̱-α πληθ. ρίζατε̱ (γ) = μανδήλιον ἄσπρον· 2) ρίζ' ε bέρραβετ με διάμε̱ κjε̱ κᾰ πλjᾶνdε̱σι πε̱ρκjάρκ.

ρίκ, ρίκ, ρίκ: θόνε̱ κουρ νdιέλε̱νε̱ ρόσατε̱.

ρικᾶ-νι (Σ) πληθ. ρικάνjτε̱ = ροσακ-ου = ἀρσ. πάπια.

ρίκε̱-α: πληθ. ρίκατε̱ = ρόσε̱-α = ἡ πάπια κοινῶς. — ρίκε̱-α πληθ. ρίκατε̱ (γ) καὶ πούλjε̱ dε̃τι = ἡ κοῦρκα.

ρίελ-ι: πληθ. ρίελε-τε̱ ('Αργυρ.) = κjουμε̱ὄτούαρ-όρι (εἶδος χόρτου).

ριέπ: ρ.=γδέρνω. — ἀόρ. ρόπα-ε-ι μτχ. ριέπε̱ καὶ ριέπουνε̱ (γ) ριέπουρε̱ (τ).

ριέπε̱σ-ι: ἀρσ. = γδάρτης· πληθ. ριέπε̱σιτε̱.

ριέπε̱σε-jα θηλ. πληθ. ριέπε̱σετε̱.

ριέπε̱τε̱ε ἐπίρ. = γδαρμένως.

ριέπε̱τε̱ (ι-ε-τε̱) ἐπιθ. = γδαρμένος-η-ον.

ρίμτε̱ (ι-ε τε̱) = πράσινος-η-ον ἴδ. (ι-ε-τε̱) γjέλjbε̱ρε̱-ι-α.

ρίπεμ: παθ. τοῦ ριέπ = γδέρνομαι.

ρίσ-ζι = ἴδ. ορίσ-ζι = ἡ ὄρυζα.

ρίσκ-ου ('Ελβασ.) = ἡ τύχη, ἴδ. φατ-ι κοινῶς (τὸ καλορίζικον).

ρίὄτας (γ) ρίὄταζε̱ (γ), ρίὄτασι (γ) ρίσταζι (γ) = νεωστί, ἔναγχος· κᾰ άρδουνε̱ ριὄτας = ἦλθεν νεωστί.

ρίὄτε-jα: πληθ. ρίὄτετε̱ = τραγανὰ (ζυμαρικὰ) ξηρὰ φύλλα ἐκ ζυμαρικῶν.

ρῖτε̱ (ι-ε-τε̱) (Σ) ἐπίθ. = ὑγρός-ά-όν.

ροbε̱νῑ-α (γ) ροbε̱ρῑ-α (τ) = αἰχμαλωσία, σκλαβιά πληθ. ροbε̱νίτε̱ (γ) ροbε̱ρίτε̱ (τ).

ροbε̱νίὄτ (γ) ροbερίὄτ (τ) ἐπιρ. = κατὰ τρόπον αἰχμαλώτων.

ροbε̱ρέὄε̱-α, ρubίνjε̱-α (τ) = ἡ αἰχμάλωτος, σκλάβα δούλη, πληθ. ροbε̱-ρέσατε̱, ροbίνjατε̱ [Σερβικὰ ροbίνjα = δούλη].

ρογjε̃-jα ??? πληθ. ρογjέτε̱. — ρᾰ νjε̱ ρογjε̃ dε̱ μαλjτ. — κόκjε ρογjε̃.

ρόδε-jα, ρούδε-jα ('Αργυρ. τ. γ.) εἶδος φυτοῦ φυομένου εἰς τὰ χωράφια, ὅπερ προσκολλᾶται εἰς τοὺς διαβαίνοντας. — μ' ουbε̃ ρόδε̱ = ἐκόλλησεν ἀπ' ὀπίσω μου.

ρόε (budi) ἴδ. ορε̃, ρε̃ [βε̃ ορε̃, βε̃ ρε̃ = παρατηρῶ].

ρόjε-α (γ) πληθ. ρόjατε καὶ ροjΐ-α πληθ. ροjίτε = τὸ λαδερὸν κοιν. καὶ ρογjέ.— ἴδ. κάνdρε-α (Τυραν.).

ρόϊκε-α (τ) = bλjέτα κjε ίκεν πληθ. ρόϊκατε.

ροΐτ: (τ) ρ. = φεύγω (ἐπὶ μελισσῶν κατ' εὐφημισμὸν) ροΐτι μίζ' ε bλjέτεσε = dόλjι μίζ' ε bλjέτεσε.— ροΐτι bλjέτα πρέj σγjόϊτ = dόλι α ουτσούα bλjέτα πρέj σγjόϊτ = ίκου bλέτα πλjάκε.—(κατ' εὐφημισμὸν) μος ροΐτε ; = μὴ ἐσάλεψεν ὁ νοῦς σου ; (μος τε ίκνε μέντε ;)

(ι-ε) *ρόϊτουρε* (Περμέτ.) κθίσ α μοῦρ ι ρόϊτουρε = τοῖχος ἑτοιμόρροπος.

ρόκ-ου (bogdan) ['Ιταλ. la determinazione].

ρομάν-ι (Περμέτ.) = ἴδ. σούλjτσ-ι πληθ. ρομάνετε.

ρόνjε-α (γ. bogdan) [ἴδ. ρουάνj] ὄνομα περιληπτικὸν = φυλακή, φρουρὰ = οἱ φύλακες, (πληθ. λείπει).

ρόνjεσ-ι (γ. bogdan) πληθ. ρόνjεσιτε = φύλαξ.— ἴδ. ρούαjτεσ-ι.

ρόπ-bι = αἰχμάλωτος, σκλάβος.

ρόσε-α πληθ. ρόσατε (γ. τ) πάπια (ἥμερη) ροσ' ε έγρε = ἀγριόπαπια καὶ ροτσάκ-ου = ἴδ. ροσάκ-ου, πληθ. ροτσάκετε.

ρουανj (τ) ['Ελλην. ρύω] ρούενj (budi) ροῦj (συνηρ.) = φυλάττω, προφυλάττω.— ρούαj-να Ζὄτ = ρούεj-να Ζὄτ = ρούj-να Ζὄτ = Θεὸς φυλάξαι.— τε ρούαjτε Ζὄτι, τε ρούεjτε Ζὄτι, τε ρούjτε Ζὄτι = ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ.— ρούενjεμε (budi) = ρούεjμε (γ) = φυλάττομεν.

ροῦχεμ: παθ. = φυλάττομαι, προφυλάττομαι.

ρούαjτεσ-ι ἀρσ. = ὁ φύλαξ, ρούαjτεσε-jα θηλ. πληθ. ρούαjτεσιτε ἀρσ. ρούαjτεσετε θηλ. = φύλαξ. καὶ

ρούεjτεσ-ι ἀρσ. ρούεjτεσε-jα θηλ. πληθ. ρούεjτεσιτε ἀρσ. ρούεjτεσετε θηλικὸν = φύλαξ.

ρούjτεσ-ι ἀρσ. ρούjτεσε-jα θηλ. πληθ. ρούjτεσιτε-ετε = φύλαξ.

ρόνjεσ-ι (Σ. bogdan) θηλ. ρόνjεσε-jα πληθ. ρόνjεσιτε ἀρσ. ρόνjεσετε θηλ. = φύλαξ.

ρουνγάλε-α ???

ρούdο-ουα ('Αργυρ.) = dασ̈ ρούτ = κριὸς μὲ μαλλί. ροῦdο (γ).

ρούτ-dι (γ) = κατσαρομάλλης = λjεσ̈-ρούτ = λjεσ̈ ι λjεμούετε.

ρουσ̈γjέρ-ι ('Ελβασ.) = ραγδαία βροχή.

ρούσ̈γjερ: ἐπίρ. = ρα νjε σ̈ι ρούσ̈γjερ = ἔβρεξε ραγδαίως.

ρῦj ('Αργυρ.) = ἴδ. χῦj (γ) = εἰσέρχομαι.

Ρρ

(ὑγρὸν ἢ τραχύ).

ρρᾶ-νι (Τυραν.) = λjᾶνγου ι ρρᾶσκε̱σε̱ κjε̱ ὅτίενε̱ vdε̱ τ' ᾶμbε̱λjιτ (vdε̱ κjούμε̱ὂτιτ) πε̱ρμε ζᾶνε̱ dιάθε̱ (πληθ. ρρᾶνjτε̱ ἄχρηστος).

ρρᾶ-τε̱ πληθ. τοῦ ρρε̃-jα καὶ ρρᾶ-jα (Ἀργυρ.)=ἡ ἕλμινς κοιν. λεβίθα. ἴδ. ρρέχ̱ι· πληθ. ρρένχ̱ενjτε̱ (Περμέτ.).

ρρᾶζε̱-α (γ. bogdan), ρράdσε̱-α (Σ(ρρε̱ζε̱-α (τ) πληθ. ρράζατε̱, ρράdσατε̱, ρρε̱ζατε̱ = ἡ ρίζα (κυρίως τοῦ βουνοῦ) ρράζε̱ μάλjι καὶ ρρε̱ζε̱ μάλjι = ριζοβουνιά, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους. — ρρᾶζ' ε μάλjιτ καὶ ρρε̱ζ' ε μάλjιτ = ἡ ρίζα τοῦ βουνοῦ.

ρράjζε̱-α πληθ. ρράjζατε̱ (Σ) = σκώληξ. καὶ κρύμπ-bι· ὀνομάζουσιν οἱ Σκοδριᾶνοι μόνον τὸν μεταξοσκώληκα· ἴδ. ρρᾶ-jα — (Ἀργυρόκαστρον).

ρράκjε-jα (γ. τ.) πληθ. ρράκjετε̱=τὰ εὐτελῆ ἔπιπλα ἢ γενικῶς ἅπαντα τὰ ἔπιπλα· [ἑλλην. ῥάκ-ος] ἴδ. τέὂατε̱ (Σ) καὶ πλjάτὂκατε̱ (τ).

ρράλε̱ [Λατ. rarus] ἐπίρ. = σπανίως 2) ἀραιὰ (ἁπλοελλην.) παροιμ. ρράλ' ε πε̱ρμᾶλ. ἀντιθ. 1) ὂπεὂ. 2) dένdουρ καὶ dένdουνε̱ (γ).

ρράλε̱ (ι-ε-τε̱) ἐπιθ.=σπάνιος -α -ον—ἀραιός -α -όν. τε̱ ρράλε̱τε̱ οὐδ.=ἡ σπανιότης, ἡ ἀραιότης.

ρραλλόνj-όj ρ. ἐνερ.=ἀραιῶ, ἀραιόνω· ἀντιθ. ὂπεὂόj, dᾶντ (γ) dέντ (τ)

ρραλόνεμ-όχ̱εμ παθ. ἀραιόνομαι.

ρρᾶνjε̱-α (γ) πληθ. ρρᾶνjατε̱, ρρε̱νjε̱-α (τ.) = ἡ ρίζα τοῦ δένδρου. — ρρᾶνj'ε dρουῦνιτ(γ) ρρε̱νj'ε dρουῦριτ (τ)=ἡ ρίζα τοῦ δένδρου.—ζᾶ ρρᾶνjε̱ ζε̱ ρρε̱νjε̱ (τ) = ριζόνω, πιάνω ρίζα. 2) ρρᾶνjε̱-α = καταγωγὴ ρρᾶνj'ε ατῖ νjερίου=ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. -νγα ε κᾶ ρράνjε̱νε̱;= πόθεν κατάγεται;

ρράπ-ι πληθ. ρράπατε̱ καὶ ρρέπετε̱ (Ἀργυρ.)=πλάτανος.

ρραπίὂτε̱ -α=βε̱ντ με ὂοῦμε̱ ρράπα.—πληθ. ρραπίὂτατε̱.

ρρασbούα (Dίbρα)??? [= ἐργαλειό, αβλιμέντ.].

ρράσε̱ -α πληθ. ρράσατε̱ (ἑλλην. λαας-λᾶς]=πλὰξ -κός.

ρρασκαπίτεμ ρ. οὐδ. = ὑπεργηράσκω.

BKSH

ρρᾶσκε̱ -α (τυραρ.)=ρράνε̱ -α πληθ. ρρᾶνατε̱ ρρᾶνε̱ dιᾶθι = πητιὰ κοιν. δι' ἧς πήζουσι τὸν τυρόν.

ρράσκε̱σε̱ -α (Τυραν.) πληθ. ρράσκε̱σατε̱ ὑποκορ τοῦ ρρᾶσκε̱ = μούλε̱ζ'ε θᾶτε̱ πρέj κjένγjι τε̱ κε̱ρφῖτε̱ πε̱ρ με ζᾶνε̱ dιάθε̱, κοιν. πητιὰ καὶ ὃκjίλjτσε̱ -α (Σ) πληθ. ὃκjίλjτσατε̱.

ρραὃκjέλj -ι (Σ)=νjι φάρε̱ σφούρκου κjι μbε̱λjέδινε̱ bᾶρ.

ρράὃ (Σ) = ρράφὃ (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ ὃ = ρράφὃ ἐπίρ. ἴδ. ρραφὃόj-όχ̌εμ.

ρράὃτε̱ -α, ρράὃτ-ι (Καβ.) ρρέὃτε̱-α (γ), ρρέὃτε̱νε̱-α (γ) πληθ. ρρέὃτε̱νατε̱. = κόκκαλον, ὀστοῦν. — ἴδ. άὃτε̱-α, έὃτε̱-α

ρράφὃ-ι (Jακόβα) ἴδ. φούὃε̱-α = πεδιάς.

ρράφὃ ἐπίρ. = τουρκ. dύστε̱.

ρράφ (γ) ἴδ. ρράχ [σύγκρινον ἑλλην. ραπ-ίζω, ράβ-δος]

ρράφὃ, καὶ ρρούε (Σ) ἐπίρ.=ἰσοχειλὲς (ἐπὶ γεννημάτων)=μbουὃ-ε ρράφὃ καὶ μbουὃ-ε ρρούε (Σ)=γέμισον αὐτὸ ἰσοχειλές. ἴδ. μbούὃ πε̱ρ bούζε̱ (ἐπὶ ὑγρῶν).

ρραφὃε̱τίνε̱-α (bogdan) = ἐπίπεδον πληθ. ρραφὃε̱τίνατε̱.

ρραφὃόνj-όj = μbούὃ ρράφὃ (ἐπὶ γεννημάτων καὶ ὀσπρίων), παθ. ρραφὃόνεμ-όχ̌εμ = μbούὃεμ ρράφὃ.

ρράφε̱σ-ι (γ) ἀρσ. ρράφε̱σε-jα (γ) θηλ. καὶ ρράχ̌ε̱σ-ι πληθ. ρράχ̌ε̱σιτε̱ ὀνομάζονται ἐκεῖνα τὰ ψάρια τὰ ὁποῖα βατεύονται, ατά πέὃκj κjε̱ ρρίχ̌ενε̱ = τὰ ψάρια ἐν καιρῷ τῆς βατεύσεως.—πληθ. ρράφε̱σιτε̱ ἀρσ. ρράφε̱σετε̱ θηλ.

ρράχ̌ (γ. τ.) (Σ) ρράφ (γ) ρ. ἐνεργ. = δέρνω· τσjαπ ι ρράχ̌ουρε̱ καὶ τσjαπ ι dρέδουρε̱ (τ) = τράγος εὐνουχισμένος 2) ρραχ̌ Σταμbόλινε̱, Μισίρινε̱ κ.τ.λ. ἐμπορεύομαι μὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν, μὲ τὴν Αἴγυπτον κ.τ.λ.

ρράχ̌-ου: πληθ. ρράχ̌ετε̱ = ἴδ. κjιλjίσμε̱-α· τσέλj ρράχ̌ = ἀνοίγω κύλισμα· κουρ πρέσε̱νε̱ νdονjέ πύλε̱ α νdονjέ ζαbέλj, α νdονjε̱ βέντ djέρρ, α νί ὃκούλjε̱νε̱ ρρε̱νjατε̱ ε κε̱ρτὃούνjτε̱, πραμε̱̄ ε πουνόjε̱ν'ε bέjε̱νε̱ αρε̱ α βέὃτε̱.

ρράχ̌τσε̱-α (Σ) = πουρτέκα ε πούὃκε̱σε̱ πληθ. ρράχ̌τσατε̱.

ρράχ̌ε̱σ-ι ἀρσ. ρράχ̌ε̱σετε̱ θηλ. καὶ ρράφε̱σ-ι (γ) ἀρσ. ρράφε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρραχ̌ε̱σιτε̱ ἀρσ. ρράχ̌ε̱σετε̱ θηλ. = αὔ, αjό κjε̱ ρρέχ̌.

ρρε̄-ja ('Ελβασ.) ρρᾱ-jα ('Αργυρ.), ρρέχ̆ε (Περμέτ.) πληθ. ρρέχ̆ενjτε̨ καὶ bουbάσ̈ιτε̨ πληθ. (Σ) = ἡ ἕλμινς-θος κοινῶς λεβίθα.

ρρεbέσ̈-ι = καταστροφή· (Περμέτ.).

ρρεγόσ̈τε̨-α (Σ) = ἴδ. ρρογός-ζι (τ) = ψάθα· [ἑλλην. ρίψ.].

ρρέγουλ-ι πληθ. ρρέγουjτε̨ (Σ) = τάξις.

ρρεγjάκ-ου (Πέρμέτ.) ἀρσ. ρρεγjάκε-jα θηλ. = (ι-ε) πίτσε̨ρρε̨-ι-α πληθ. ρρεγjάκε̨τε̨ ἀρσ. ρρεγjάκετε̨ θηλ. ἴδ. ρ. ρρέγjόνj-όj-όνεμ-όχ̆εμ.

ρρε̨γjέj (Τυραν.) = ἀκτινοβολῶ· λjε̨σ̈όj ρρέζε.—ρρε̨γjέν = ἀκτινοβολεῖ.

ρρεγjε̨νῑ-α (Σ. budi) = τὸ βασίλειον πληθ. ρρεγjε̨νίτε̨· ἴδ. μbε̨ρετε̨νῑ-α, περε̨νdῑ-α (budi).

ρρεγjε̨νόj : ρ. = βασιλεύω.— ἴδ. μbε̨ρετε̨νόj.

ρρεγjόνj-όj (γ. τ.) = σμικρύνω. ἐλαττόνω, ἀφαιρῶ· ἴδ. πιτσε̨ρρόj-όχ̆εμ.

ρρε̨γjόνεμ-όχ̆εμ : παθ. σμικρύνομαι, ἐλαττόνομαι, ἀφαιροῦμαι·—σα τε ρρίτετε̨ ρρε̨γjόνετε̨ = ἀντὶ νὰ μεγαλώσῃ σμικρύνεται.

ρρέδε̨-α (Σ) = ἴδ. ρριέδε̨-α πληθ. ρρέδατε̨.

ρρεδόj-όνεμ ('Αργυρ.) = ἴδ. ρρεθόj-όχ̆εμ.

ρρεζε̄-ja (budi Τοσκ. πληθ. ρρεζε̄τε̨ [Λατ. radus] = ἀκτὶς (ἡλίου) καὶ ρρέζε-jα (γ. bogdan) πληθ. ρρέζετε̨· ρρέζετ' ε dίελιτ = αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου· λjε̨σ̈όν ρρέζε ἀκτινοβολεῖ.

ρρε̨ζίκ-ου : πληθ. ρρε̨ζίκjετε̨ = κίνδυνος [γραικ· τὸ ρίζικο = ἡ τύχη].

(ι) *ρρε̨ζίκσ̈ιμ-ι* ἀρσ. ε ρρε̨ζίκσ̈ιμε-jα θηλ. ἐπικίνδυνος.

ρρε̨ζμίμ-ι (Δυρράχιον) = τεινεσμὸς πληθ. ρρε̨ζμίμετε̨.

ρρε̨ζόνj (budi-bogdan Τοσκ.) ρρε̨dσ̈όj (γ) = κρημνίζω (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἀψύχων [ἐκ τοῦ ρρέζε̨-α (τ) ρράζε̨-α (γ)] ρρε̨ζόνεμ, ρρε̨dσ̈όχ̆εμ (γ) παθ. με̨ ρρε̨dσόϊ κᾰλjι, γομᾱρι μούσ̈κα κ.τ.λ. = ου ρρε̨dσούεσ̈ πρέj κάλjιτ, πρέj γομάριτ, πρέj μούσ̈κε̨σ̈ε̨ = ἐκρημνίσθην ἀπὸ τὸ ἄλογο, γομάρι, μουλάρι· ουρρε̨dσούε κᾰλjι = ἐκρημνίσθη ὁ ἵππος.—ουρε̨dσούε μοῦρι = ἐκρημνίσθη ὁ τοῖχος.

ρρέθ-ι καὶ ρρεθ-δι ('Αργυρ.) πληθ. ρράθε̨τε̨ = τὸ στεφάνι, ὁ κρίκος, περιφέρεια· χῡνι (γ) χῡρι (τ) νdε̨ ρρέθ τε̨ σ̈όκε̨βετ = εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοινωνίαν.

ρρέθ : ἐπιρ. = τριγύρω, πέριξ, ὀλόγυρα.—καὶ ρρότουλε̨, τόρρε̨ (bαρbατσ̈) κjαρκ, ρρεθ ε ρρότουλε̨, ρρεθ πε̨ρ κjαρκ, πε̨ρκjαρκ. κjαρκ πε̨ρκjαρκ. ρρεθ σ̈τε̨πίσε̨ = ρρότουλε̨ σ̈τε̨πίσε̨ = πε̨ρ κjαρκ σ̈τε̨πίσε̨ = πέριξ τῆς οἰ-

κίας.— βίνj ρ̣ρ̣ότουλε̣ = βίνj ρρεθ. ε ρρότουλε̣, = βινj πε̣ρκjάρκ = βίνj = κjαρκ πε̣ρκjάρκ = τριγυρίζω.

ρ̣ρ̣έθας: ἐπιρ. = κυκλικῶς, κυκλοτερῶς.

ρ̣ρ̣εθόνj-όj ρ. ἐνεργ. = περικυκλόνω, 2) θέτω στεφάνια εἰς τὰ βαένια· παθ. ρρεθόνεμ-όχ̄εμ = περικυκλόνομαι.

ρ̣ρ̣εθ-πρ̣έσ: ρ. ἐνεργ. = περιτέμνω, πρέσ λjάφσ̈ε̣νε̣ (Τουρκιστὶ bᾱj συνέτ) παθ. ρρεθ πρίτεμ = περιτέμνομαι. — ι ρρεθ-πρε̄μ-ι (γ) ι ρ̣ρεθ-πρέρε̣-ι (τ) = περιτετμημένος. — ἀντιθ. ι παρρεθ-πρε̄μ-ι (γ), ι παρρεθ-πρέρε̣-ι (τ) = ἀπερίτμητος.

ρ̣ρ̣εθ-πρ̣έσε̣jε-jα: πληθ. ρρεθ-πρέσε̣jετε̣ = περιτομή.

ρ̣ρ̣ε̄j (γ) γε̣νjένj καὶ γε̣νjέj (τ) = ψεύδομαι. — θεμ ρρε̄να 2) ρ. ἐνεργ. = ἀπατῶ, ἐξαπατῶ τινά παθ. ρε̄χ̄εμ (γ) γε̣νjέχ̄εμ (τ).

ρ̣ρ̣έκ: (γ) ρ. ἐνεργ. = κάμνω τινα νὰ κουρασθῇ, τὸν κουράζω· ε ρ̣ρέκα τέπε̣ρ̣' ατέ νjερὶ νγjερσᾰ τ'ι jα άπ = τὸν ἐκούρασα πολὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἕως νὰ τοῦ τὸ δώσω. — παθ. ρρέκεμ = κουράζομαι.

ρ̣ρ̣ε̣κάjε̣ (Καϐ.) ἐπιρ. = ποσὶ ρ̣ρ̣ε̣κε̄, ποταμηδόν, κρουνηδόν.

ρ̣ρ̣ε̣κε̄-jα: πληθ. ρρ̣ε̣κε̄τε̣ = ρύαξ-ακος. — ρᾰ σ̈ῐ ρ̣ρ̣ε̣κε̄ = ἔπεσε ραγδαία βροχή.

ρ̣ρ̣έκεμ: (γ. τ.) = πίκjεμ τέπε̣ρε̣ (ἐπὶ ὀπωρικῶν) ουρρέκνε̣ φίκjτε̣.

ρ̣ρ̣έκj-γjι (budi) = ἴδ. ρ̣ίγε̣-α.

ρ̣ρ̣ε̣κjέθεμ (Ἐλϐασ.) ρ̣. οὐδ. ἀνατριχιάζω· καὶ τε̣ρκjέθεμ (Καϐ.) κjέθεμ (Σ), νγjέθεμ (Βεράτ. Περμέτ.) μ' ου ρ̣ρ̣ε̣κjέθ μίσ̈τε̣ = μ' ου τε̣ρκjέθ μίσ̈τε̣ = μ' ουνγjέθ μίσ̈τε̣

ρ̣ρ̣ε̣κjέθετε̣ (πληθ. ὁ ἑνικ. ἄχρηστος) = ἡ ἀνατριχίασις.

ρ̣ρ̣εμάλ-ι (Περμέτ.) ἀρσ. — ρρεμάλε-jα θηλ. = ἴδ. ρ̣ρ̣ε̄νε̣σ-ι (γ) ε-jα θηλ.

ρ̣ρ̣έμε̣σ-ι (τ) ρ̣ρ̣έμε̣σε-jα = ἴδ. ρρένε̣σ-ι-ε-jα πληθ. ρρέμε̣σιτε̣ ἀρσ. ρρε̣με̣σετε̣ θηλ.

(ι) *ρ̣ρ̣έμ-ι* ἀρσ. ε ρρέμε-jα θηλ. = ἐπιθ. = ψευδής· ψεύστης· προφίτ ι ρρεμ = ψευδοπροφήτης· πληθ. τε̣ ρρέμιτε̣ ἀρσ. τε̣ ρρέμετε̣ θηλ.

ρ̣ρ̣έμε-jα (τ) = ἴδ. ρρε̄νε̣-α (γ)· πληθ. ρρέμετε̣.

ρ̣ρ̣έμbατε̣ πληθ. (bogdan) = τὰ κουπιὰ [Ἰταλ. remi].

ρ̣ρ̣ε̣μbέj [Λατ. rapio rapto] = ἁρπάζω, Περσιστὶ ρουbάjα = ἁρπάζω· ρ. ἐνεργ. = ἁρπάζω, ὑφαιροῦμαί τι.

ρ̣ρ̣ε̣μbέχ̄εμ παθ, ἁρπάζομαι· 2) ἀφαρπάζομαι. — μος ου ρ̣ρ̣ε̣μbέ ασ̈τού =

BKSH

μὴ ἀφαρπάζεσαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. — bούκα ου ρρε̱μbύε πρέj ζjάρριτ, — λjακνόρι ου ρρε̱μbύε πρεj ζjάρριτ.

ρρε̱μbέσε̱-α: πληθ. ρρε̱μbέσατε̱ καὶ ρρε̱μbίμ-ι = ἁρπαγή, 2) ὁρμὴ τοῦ ρεύματος, πληθ. ρρε̱μbίμετε̱ [=ἁρπαγή, rapidus=ὁρμητικός, βίαιος].

ρρε̱μbούλε̱-α (τ), ρρεμbούjε̱-α (Βεράτ.) πληθ. ρρε̱μbούλατε̱ καὶ ρρε̱μbούjατε̱ = ἁρπαγὴ (ἐπὶ πραγμάτων) ἴδ. πλjάτσ̈κε̱-α = λάφυρον.

(ι-ε) *ρρε̱μbύεσ̈ιμ* (γ) καὶ ρρε̱μbύσ̈ιμ (συνηρ.) = ἁρπακτικὸς-ή. — νjερῖ ι ρρε̱μbύεσ̈ιμ = ἄνθρωπος ὅστις ἀφαρπάζεται. — ούjε̱ ι ρρε̱μbύεσ̈ιμ = κλεμμένον νερὸν (μαγικῶς) διὰ ἰατρικόν.

ρρε̱μbjέρε̱-α (Τοσκ.) ??? ⟨ἁρπαγή, λεηλασία⟩.

ρρέμπ-bι (γ) [καὶ ρρέμ-ι κακῶς] πληθ. ρρέμbατε̱ = κλῶνος, κλωνάρι, ['Ιταλ. ramo] καὶ ρρέμπ-bι (τ), dέγε̱-α πληθ. dέγατε̱ καὶ ρρέμπ-bι (τ) πληθ. ρρέμbατε̱ = τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ = ρρέμπ' ι λjοῦμιτ. — έρδι λjοῦμι ρρέμbα ρρέμbα = ἐπλημμύρησαν τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ. — φυτύρ' ε ατῖ κjε̃ ρρέμbα, ρρέμbα = τὸ πρόσωπόν του ἦτο (θωριαῖς, θωριαῖς) ὡς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ.

ρρέμπθ-ι καὶ *ρρέμbθ-ι* (budi) [κακῶς ἀντὶ ρρέμπθ-ι] = κλωναράκι, ἴδ. ρρύμ-ι (γ), ρρύμε̱-α (Καβ.) καὶ bίσκ-ου. — νjε̱ ρρέμπθ ουλῖνι = ἕνα κλωναράκι ἐλαίας.

ρρε̱νdσάκ-ου (Περμέτ.) ρρε̱νdσάκε-jα θηλ. πληθ. ρρε̱νdσάκε̱τε̱ ἀρσ. ρρε̱νdσάκετε̱ θηλ. ἴδ. ρρε̱dσάκ-ου-ε-jα = σπασμένος (ἐπὶ ἀνθρώπου).

ρρε̱νdσόνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. ρρε̱dσόνεμ (Περμέτ.).

(ι-ε) *ρρε̱νdσούαρε̱* (Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε-ρρε̱dσούαρε̱.

ρρε̃νε̱-α (γ. bogdan) ρρέμε-jα (τ) πληθ. ρρε̃νατε̱ = ψεῦδος, 2) (bogdan) πλαστόν.

ρρε̃νε̱σ-ι (γ) ἀρσ. ρρε̃νε̱σε-jα θηλ. = ψεύστης, ψεύτρια. πληθ. ρρένε̱σιτε̱ ἀρσ. ρρένε̱σετε̱ θηλ. — καὶ ρρενατσάκ-ου (γ) ἀρσ. ρρενατσάκε-jα θηλ. πλ. ἀρσ. ρρενατσάκε̱τε̱, θηλ. ρρενατσάκετε̱ καὶ ρρεντσάκ-ου ἀρσ. ρρεντσάκε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. ρρεντσάκε̱τε̱ θηλ. ρρεντσάκετε̱, καὶ γε̱νjεσ̈τάρ-ι (τ) ἀρσ. γε̱νjεσ̈τάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. γε̱νjεσ̈τάρε̱τε̱, θηλ. γε̱νjεσ̈τάρετε̱. — καὶ ρρεμάλ-ι (Περμέτ.) ἀρσ. ρρεμάλε-jα θηλ. καὶ ρρέμε̱σ-ι (τ) ἀρσ. ρρέμε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρρέμε̱σιτε̱ ἀρσ. ρρέμε̱σετε̱ θηλ. = ψεύστης, ψεύστρια· καὶ ρρένκ-γου (γ) ρρένκ-γου (τ) πληθ. ρρένγjετε̱ (γ) ρρένγjε̱τε̱.

BKSH

ρρε̱νόj (budi-bogdan) (Σ) ρ. ἐνερ. = καταστρέφω, ἀφανίζω. 2) κρημνίζω. ἴδ. ρρε̱ζόνj-ρρε̱dσόj [Ἰταλ. ruinare] ρρε̱νόχ̱εμ παθ.

ρρε̱νόj (Σ. bogdan) ἢ ρρνόj = ἴδ. ρρόνj ἢ ρρόj = ζῶ.

ρρε̱νίμ-ι (Σ. budi-bogdan) πληθ. ρρε̱νίμετε̱ = καταστροφή, 2) γκρέμισμα, κρημνός.

(τε) *ρρενούεμετε̱*: πληθ. = τε̱ ρρε̱dσ̈ούεμετε̱, 2) ἐρείπια, καὶ γε̱ρμάδε̱-α (τ) πληθ. γε̱ρμάδατε̱.

ρρε̱νjόσ (τ) ρ. ??? ρρε̱νjόσεμ (τ), σ̈ε̱νdέτι ίμ ουρρενjόσ = ριζόνω.

ρρέπε̱τε̱ (γ. Σκόdρα) ἐπίρ. = ἴδ. ρρέφε̱τε̱ (Βεράτ.) ἐπιρ.

(ι-ε) *ρρέπε̱τε̱* (Σ. γ) [Λατ. rapidus] ἴδ. ι-ε ρρέφε̱τε̱.

ρρεπε̱τόχ̱εμ (Σ. γ) [Λατ rapio-ere] = ἴδ. ρρεφε̱τόνεμ (Βεράτ.).

ρε̱πιέτε̱ (τ), ρρε̱πίρε̱ (Βεράτ.), ρρε̱πῖτε̱ (γ), πε̱ρρε̱πίτε̱ (γ) = ἀνωφερῶς, κρημνωδῶς. — ρε̱πιέτε̱ μάλjιτ.

(ι-ε) *ρε̱πιέτε̱* (τ) ρρε̱πίρε̱ (Βεράτ.), ρρε̱πίτε̱ (γ) πε̱ρρε̱πίτε̱ (γ) ἐπίθ. = κρημνώδης, ἀνωφερής, κατωφερής. — βέντ' ι ρρε̱πίτε̱ (γ) ἢ βένd' ι πε̱ρρε̱πῖτε̱ (γ) = τόπος κατωφερὴς ἢ ἀνωφερής. — μάλj' ι ρε̱πιέτε̱ (τ) = ὄρος ἀνωφερές, κατωφερές, κρημνῶδες.

ρρε̱πίνε̱ α (γ) ρρίπε̱-α (τ) = ἀνωφέρεια, κατωφέρεια, κρημνός, πληθ. ρρε̱πίνατε̱ (γ) ρρίπατε̱ (τ).

ρρε̱σόκ-ου (Περμέτ.) = λωρὶς ὑφάσματος. καὶ ρρε̱τσόκε-jα (Βεράτ.) = ρρύπα ρόbεσ̈, πε̱λjχ̱ούρκσ̈. — ρρίσκε̱-α (Ἐλβασ. Τυραν.) καὶ ρρίτσκε̱-α πληθ. ρρε̱σόκετε̱, ρρε̱τσόκετε̱ ρρίσκατε̱ ρρίτσκατε̱ = λωρὶς ὑφάσματος. — νjῑ ρρίσκε̱ πε̱λjχ̱ούρε̱ = λωρὶς ὑφάσματος. — νjῑ ρρίσκε̱ δε̱̄ου = λωρὶς γῆς.

ρρε̱σ̈άjε̱-α (Σ) = ἴδ. νεπε̱ρκε̱-α (τ) πληθ. ρρε̱σ̈άjατε̱.

ρρε̱σ̈ᾶνε̱ (Σ) ἐπίρ. = ἴδ. ρρε̱σ̈κjᾶνε̱ (budi-bogdan) ἐπίρ.

ρρέσ̈dε̱-α (Περμέτ.) πληθ. ρρέσ̈dατε̱ καὶ ρρέσ̈τε̱-τε̱ (γ) πληθ. = τὰ σκουλαρίκια τῆς γίδας τὰ ὁποῖα κρέμανται ὑπὸ τὸν λαιμόν. — ρρέσ̈τετ' ε δίσε̱ = τε̱ dύ βάθε̱τ' ε δίσε̱ κjε̱ ι κᾶ νdε̱νε̱ νόφουλατ.

ρρε̱σ̈έκ-ου (Σ), ρρε̱σ̈ίκj-ι (Σ) πληθ. ρρε̱σ̈ίκjετε̱ καὶ κατσίκj-ι πληθ. κατσίκjατε̱ [ἴδ. κοιν. τὸ κατσίκι ἐξ οὗ γίνονται οἱ ἀσκοί] = ἀσκὸς κοιν. τὸ ἀσκί.

ρρε̱σ̈ίνε̱-α (Μιρε̱dίτα) = ἡ ρητίνη κοιν. ρετσίνα [dῡλ' ι βγjε̱̄νιτ (γ) = dῡλ' ι βγjε̱̄ριτ (τ)] καὶ ρρε̱σ̈ῖ-νι (Σ) ερε̱σ̈ίρε̱-α (τ. Περμέτ.) σ̈ίρε̱-α (Περμέτ.)

BIBSH

σῑ-νι (Τυραν.) καὶ αρσ̈ὶν-ι, σ̈ίνjε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρρε̱σ̈ίνατε̱, ρρε̱σ̈ίνj-τε̱, ερε̱σ̈ίρατε̱, σ̈ίρατε̱, σ̈ίνj-τε̱, σ̈ίνjατε̱.

ρρε̱σ̈ίζε̱-α (Σ) = ἴδ. ρρε̱σ̈κjίτε̱-α· πληθ. ρρε̱σ̈ίζατε̱. — βέντ ρρε̱σ̈ίζε̱ = τόπος ὀλισθηρός.

(ι) *ρρε̄σ̈ιμ-ι* (budi) ἀρσ. (ε) ρρε̄σ̈ιμε-jα θηλ. = ψευδής, ψεύτικος, πλαστὸς-ή· γjούχ̄ε̱ ε ρρε̄σ̈ίμε̱ (budi) = ψευδὴς γλῶσσα, πλαστὴ γλῶσσα.

ρρέσ̈κ ρ. ἐνεργ. = ζαρόνω, αὐχμῶ.

ρρέσ̈κεμ ρ. = οὐδ. = ζαρόνομαι.

ρρέσ̈κε̱τε̱: ἐπίρ. = ζαρωμένως. — ι-ε-τε̱ ρρέσ̈κε̱τε̱ ἐπίθ. = ζαρωμένος-η, αὐχμηρὸς-ά, ξηρὸς-ά. — φίκου ᾶσ̈τ' ι ρρέσ̈κε̱τε̱ σε̱ πιέκουνι = φίκου ᾶσ̈τε̱ φόρτ ι πιέκε̱τε̱.

ρρέσ̈κ-ου (Ἐλβασ.) = ἕξις· με̱ jέτι ρρέσ̈κ dουχ̄άνι = μοῦ ἔγινεν ἕξις ὁ καπνός.

ρρε̱σ̈κάνjε̱ (budi-bogdan) ρρε̱σ̈κάνjας (Κροῦjα-Τυραν.) = ἐπίρ. χ̄ῑκεμ-ρρε̱σ̈κάνjε̱ = ἕρπω· ἴδ. σβάρε̱ (γ).

ρρε̱σ̈κjάσ-έτ-έτ (Σ) ρ. = ὀλισθαίνω, κοιν. γλιστρῶ· καὶ ρρε̱σ̈κjέσ-έτ-έτ (Ἐλβ.), ἀόρ. ρρε̱σ̈κjίτα-ε-ι, μτχ. ρρε̱σ̈κjίτουνε̱ καὶ σ̈κέσ-έτ-έτ (Ἐλβ.) ἀόρ. σ̈κjίτα-ε-τι, μτχ. σ̈κjίτουνε̱. — καὶ σ̈κάσ-ετ-ετ (τ) σ̈κάσμε̱ — σ̈κίτνι — σκάσε̱νε̱ = ὀλισθαίνω.

ρρε̱σ̈κjίτε̱-α (Ἐλβασ.) = τόπος ὀλισθηρός· πληθ. ρρε̱σκjίτατε̱ καὶ σ̈κjί-τε̱-α, πληθ. σ̈κjίτατε̱, σ̈κίτε̱-α (τ) πληθ. σ̈κίτατε̱.

ρρέσ̈τε̱-α (Σκόdρα-Τυραν.) = ἴδ. ρριέσ̈τε̱-α.

ρρεσ̈τόj-όχ̄εμ (Σκ.-Τυραν.) = ρριεσ̈τόj-όχ̄εμ.

ρρέστε̱-τε̱ (γ) πληθ. = ἴδ. ρρέσdε̱-α (Περμέτ.).

ρρέσ̈τε̱-α (γ) = ἴδ. έσ̈τε̱-α. — ρρέσ̈τε̱νε̱-α = ἴδ. έστε̱νε̱-α.

ρρέτε̱-α [Λατ. rete] ρριέτε̱-α (bogdan) = δίκτυον.

ρρέτσκε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. λjέτσκε̱-α· πληθ. ρρέτσκατε̱.

ρρε̱τσκόσ (Περμέτ.) = ἴδ. λjετσκόσ ρῆμα.

ρρε̱τσκόj: ρ. = ἐκθέτω τινὰ εἰς κίνδυνον.

ρρε̱τσκόχ̄εμ, ρρε̱dσγόj-όχ̄εμ (Σ), ρρισ̈κόj-όχ̄εμ, ρρισγόj-όχ̄εμ ρημ. = κινδυνεύω.

ρρε̱τσκίμ-ι πληθ. ρρε̱τσκίμετε̱, ρρε̱dσγίμ-ι (Σ), ρρισκίμ-ι (Σ), ρρισγίμ-ι (Σ) πληθ. ρρε̱dσγίμετε̱, ρρισ̈κίμετε̱, ρρισγίμετε̱ = κίνδυνος.

BKSH

ρρε̱τσόκ-ου = ἡ κοιλία τῶν πτηνῶν· καὶ πλjᾶνdε̱σ-ι (Σκόdρα) = ἡ κοιλία τῶν τετραπόδων· πληθ. πλjᾶνdε̱σατε̱.

ρρε̱τσ̈-κύθ-ι (Κροῦjα) πληθ. ρρε̱τσ-κύθε̱-τε̱ = ἴδ. λjέκjετε̱ (Ἐλβασ.).

ρρε̱dσγόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκόj-όχεμ.

ρρε̱dσγίμ-ι (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκίμ-ι· πληθ. ρρε̱dσγίμετε̱.

ρρε̱dσάκ-ου (Περμέτ.) ἀρσ. ρρε̱dσάκε-jα θηλ = ἴδ. ι-ε ρρε̱dσούκρε̱ (Περμέτ.). — καὶ ρρενdσάκ-ου ἀρσ. ρρένdσάκε-jα θηλ. πληθ. ρρε̱νdσάκε̱τε̱ ἀρσ. — ρρε̱νdσάκετε̱ θηλ.

ρρε̱dσόνεμ καὶ ρρε̱νdσόνεμ = ἴδ. dε̱κόχεμ.

(ι-ε) *ρρε̱dσούαρε̱* καὶ ι-ε ρρε̱νdσούκρε̱ = ἴδ. ι-ε dεκούεμ (γ)· ἴδ. ρρεdσάκ-ου, ρρενdσάκ-ου.

ρρε̱dσίκ-ου (Καβ.) = ἴδ. ρρε̱ζίκ-ου πληθ. ρρε̱dσίκε̱τε̱ καὶ ρρεdσίκετε̱.

(ι-ε) *ρρεdσίκσ̈ιμ* (Καβ.) = ἴδ. ι-ε-ρρεζίκσ̈ιμ.

ρρε̱dσόj-όχεμ (γ) ἴδ. ρρε̱ζόνj-όνεμ.

ρρε̱φάνε̱-α (Σ) = ἴδ. βέγjε̱-α.

ρρε̱φέ-jα (Σ) πληθ ρρε̱φέτε̱ = ἴδ. ρρουφέ-jα.

ρρε̱φέj [Λατ. refero] = ὁμολογῶ. — ρρε̱φέχεμ = ὁμολογοῦμαι ὑπό τινος. 2) (γ. budi, Σ) ρ. οὐδ. = ἐξομολογοῦμαι (εἰς πνευματικὸν) = ρρε̱φέj φάjετε̱ (πρίφτιτ α νούνιτ).

ρρε̱φίμ-ι = ὁμολογία. 2) ἐξομολόγησις.

ρρε̱φύεσ-ι πληθ. ρρε̱φύεσιτε̱ = ἐξομολογητής, πνευματικός· ἴδ. καὶ νούν-ι.

ρρε̱φέσ̈κ-ου (Τυρ.) νjι φάρε̱ bᾶρι γjέμα γjέμα με λjούλjε τε̱ bάρδα, εἰς τὸ ὁποῖον προτιμῶσι νὰ κάθηνται τὰ καρδερίνια ὅθεν ὀνομάζονται καὶ ζὸκ ρρε̱φέσ̈κου (Τυραν.).

ρρεφε̱τόνεμ (Βεράτ) ρρεφκε̱τόνεμ (Περμέτ) ρ. οὐδ. ἐρεθίζομαι, γίνομαι ὀξύθυμος, ἐξαγριόνομαι.

(ι-ε-) *ρρέφε̱τε̱* (Βεράτ) ι-ε- ρρέφκε̱τε̱ (Περμέτ) = δριμύς, σφοδρός, ὀξύθυμος (ἐπὶ ἐμψύχων) καὶ ραγδαῖος, ὁρμητικὸς (ἐπὶ ἀψύχων). λjούμ' ι ρρέφκε̱τε̱ = ποταμὸς ὁρμητικός. — σ̈ῖου ι ρρέφκε̱τε̱ = βροχὴ ραγδαία [Λατ. rapidus].

ρρέφε̱τε̱ (Βερατ.), ρρέφκε̱τε̱ (Περμέτ), ρρέπε̱τε̱ (γ) = ἐπιρ. ραγδαίως.

ρρεχε̱̃ (Περμέτ) πληθ. ρρε̱χένj = ἴδ. ρρε̱̃-jα.

ρρῑ ἢ *ρρῑj*: ρ. οὐδ. κάθημαι. ἀόρ. νdένjα-ε-ι μτχ. νdένjουνε̱ (γ), νdένjουρε̱ (τ). — ρρῑ μbε̱ δε̱̃ (τ) = κάθημαι χαμαὶ καὶ ρρῑ πε̱ρ δε̱̃ (γ) ρρῑ νdε̱

BKSH

bύθε̱=κάθημαι (καθιστά), ρ̣ρῑ μbε̱ κε̱μbε̱ (τ)=κάθημαι ὀρθῶς (ἐπὶ τῶν ποδῶν), ρ̣ρῑ μbε̱ γjούνj=κάθημαι εἰς τὰ γόνατα.—ρ̣ρῑ κέμbε̱ κρύκj (γ)=κάθημαι μὲ τοὺς πόδας σταυρωτά. — ι ρ̣ρῑ κούνdρε̱ λjίγjε̱σε̱=ἀνθίσταμαι εἰς τὸν νόμον. ρ̣ρῑ ούρτε̱=κάθημαι φρόνιμα. — ρ̣ρῑ dίελι (budi)=δύει ὁ ἥλιος. ἴδ. περε̱νdὸν dίελι [ἴδ. ἑλλ. νέ-ω (τὸ ν εἰς ρ)].

ρ̣ρίγε̱-α ? ? ?

ρ̣ριέδε̱-α, ρ̣ρέδε̱-α: πληθ. ρ̣ριεδάτε̱, ρ̣ρέδατε̱ (Σ) [ὡς τὸ δε̃τε̱ ἀντὶ διέτε̱] καὶ ρ̣ριέδε̱jε-jα πληθ. ρ̣ριέδε̱jετε̱, ρ̣ρύμ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. ρ̣ρύματε̱ ρ̣ρύμε̱-α (Καβ.) πληθ ρ̣ρύματε̱=τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. ἴδ. ρ. ρ̣ριέθ.

ρ̣ριέσ̌τε̱-α (γ. bogdan, Ἐλασ.) πληθ. ρ̣ριέσ̌τατε̱ καὶ ρ̣ρέσ̌τε̱-α (Σ) Τυραν.) ράδε̱-α (τ)=στίχος, γραμμὴ ἀράδα.—νdένjνε̱ με ρέσ̌τε̱=ἐκάθισαν εἰς γραμμήν, ἀράδα. — κε̱νdόβα κάτρε̱ πέσε̱ ρ̣ριέσ̌τα=ἀνέγνωσα τέσσαρας πέντε στίχους.—ἴδ. ρ̣ρουβῑ-α (Ἐλβασ)=γραμμή.

ρ̣ριεσ̌τὸj (γ) ρ̣ρεσ̌τόj (Σ. Τυραν.), ραδίτ (τ)=παρατάσσω, ἀραδιάζω· ρ̣ριεσ̌τόχ̌εμ (γ) ρ̣ρεσ̌τόχ̌εμ (Σ. Τυρ.) ραδίτεμ (τ)=κοινῶς ἀραδιάζομαι.

ρ̣ρῑ (Ἐλβασ. Καβ.) ρ. ἐνερ.=φθάνω (ἐπὶ ὕψους ἀλλὰ δὲν φαίνεται τόσον ἀκριβῶς ἡ διάκρισις αὐτὴ) π. χ. ε ρ̣ρῑνι dέγε̱ν ε dροῦνιτ καὶ ρ. ἀμεταβ =φθάνω ἐπὶ ἀποστάσεως. π. χ. ε μbε̱ρ̣ρίνι πρεj ούδε̱σε̱= ἔφθασεν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας.—αρ̣ρῑj (Ἀργυρ.), χ̌αρ̣ρίj (Περμέτ), μbε̱ρ̣ρίj (Ἐλβ. Καβ.) μός ε ρ̣ρίφτε̱!=νὰ μὴ φθάσῃ (νὰ τὸ κάμῃ)! φράσις (ἐπὶ ἀρᾶς).

ρ̣ρίκε̱-α (γ) ρ̣ρίλjκε̱-α (Τυραν.), ρέπε̱-α (τ) πληθ. ρ̣ρίκατε̱, ρ̣ρίλjκατε̱= τὸ ραπάνι, ραπανάκι.

ρ̣ρίκjε̱νε̱-α (γ) πληθ. ρ̣ρίκjε̱νατε̱ = κρότων, τὸ τσιμποῦρι. — καὶ ρ̣ρίκjε̱ρε̱-α (τ) πληθ. ρ̣ρίκjε̱ρατε̱. κε̱πούσ̌ε̱-α (Βεράτ. τ.) πληθ. κε̱πούσ̌ατε̱.

ρ̣ρίλjκε̱-α (Τυραν.) = ἴδ. ρ̣ρίκε̱-α (γ) πληθ. ρ̣ρίλjκατε̱.

ρ̣ρίπε̱-α (τ) = ἴδ. ρ̣ρε̱πίνε̱-α (γ) πληθ. ρ̣ρίπατε̱.

ρ̣ρίσγε̱-α (Περμέτ.) = ἡ πελεκούδα τῆς πέτρας· πληθ. ρ̣ρίσγατε̱.

ρ̣ρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ̣ρίτ-ίτ-ίτ (τ) = αὐξάνω, ἀνασταίνω (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ φυτῶν)· ρ̣ρίσ djέμ=ἀνατρέφω τέκνα· ουρ̣ρῑτ dιάλjι ε ουbε̃ ι μαθ= ἐμεγάλωσε τὸ παιδί· ουρ̣ρίτ dροῦνι ι φίκουτ (γ), ουρ̣ρίτ dροῦρι ι φίκουτ (τ) = ἐμεγάλωσεν ἡ συκέα.

ρρίσκε̱-α (Ἐλϐασ.) (Τυραν.) πληθ. ρρίσκατε̱ = ἴδ. ρρε̱σόκ-ου καὶ ρρίτσκε̱-α (Ἐλϐασ.-Τυραν.) πληθ. ρρίτσκατε̱.

ρρισ̈γόj-όχ̌εμ (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκόj-όχ̌εμ.

ρσισ̈γίμ-ι πληθ. ρρισ̈γίμετε̱ = ἴδ. ρρε̱τσκίμ-ι (Σ).

ρρισ̈κόj-όχ̌εμ (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκόj-όχ̌εμ.

ρρισκίμ-ι (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκίμ-ι πληθ. ρρισ̈κίμετε̱.

ρρίτ-ίτ-ίτ (τ) = ἴδ. ρρισ-ίτ-ίτ (γ).

ρρίτεμ : = μεγαλόνω.

ρρίφεμ (γ) ρρίχ̌εμ· παθ. τοῦ ρ. ρραφ (γ) ρραχ̌. — πέσ̈κjιτε̱ ἢ πίσκjιτε̱ ρρίχ̌ενε̱ ἢ ρρίφενε̱ (γ) = οἱ ἰχθῦς συνουσιάζονται.

ρρνόj (Σ) ἢ ρρε̱νόj (Σ) = ἴδ. ρροj = ζῶ.

ρρόbε̱-α (τ) πληθ. ρρόbατε̱ (τ), ρρόbε-jα πληθ. ρρόbετε̱ (γ) πέτκ-ου (γ) πληθ. πέτκατε̱ = ἔνδυμα, φόρεμα, στολή.

ρρογόσ-ζι (τ) πληθ. ρρογόζατε̱ = ρίψ-πός, ψάθα.

ρρογjε̄-jα (τ) = πήλινον μικρὸν ἀγγεῖον· 2) κεραυνός· ρᾱ νjε̱ ρρογjε̄ vdε̱ μάλj (Ἀργυρ.). — ἴδ. βετε̱τίμε̱-α ρρουφε̄-jα. — πληθ. ρρογjε̄τε̱.

ρρόδε-jα (τ) ρρουδε̄-jα (γ) πληθ. ρρόδετε̱ ρρουδέτε̱ = σποροειδεῖς ἄκανθαι εἰς τοὺς ἀγροὺς αἵτινες προσκολλῶνται εἰς τὰ φορέματα τῶν διαβατῶν.

ρρόj, ρρε̱νόj, (Σ. bogdan), ρρνόj = ζῶ, βιῶ, διάγω τὸν βίον· ἀντιθ. βdέσ ρ. ἀόρ. ρρόϐα-ε-ι μετοχ. ρρούεμ (γ) καὶ ρρουμ, ρροῦαρε̱ (τ) ἀντίθ. dεσ (Σ). — ρρόφσ̈ινε̱ πε̱ρ jέτε̱ = νὰ ζήσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. — τε̱ γjάτε̱ν' ε μότιτ (Τυραν.) = εἰς ἔτη πολλά· τε̱ ρρούεμιτ καὶ (συνηρ.) τε̱ ρροῦμιτ (γ), τε̱ ρρούαρι-τε̱ (τ) = τὸ ζῆν, ἡ ζωή, ὁ βίος, τὸ διάγειν τὸν βίον· ρροj γjᾱλ = ζῶ, διάγω. — σ' γjᾱλ vdε̱ δε̄τ = δὲν δύναμαι (ἀδυνατῶ) νὰ ζήσω εἰς τὸν κόσμον ζωντανός.

ρροκ ἢ *ρρόκι* ρ. ἐνεργ. = πιάνω· ἅπτομαι (κυρίως διὰ τῆς χειρὸς ἐπὶ ἀψύχων καὶ ἀκινήτων). — ροκ πε̱ρ dορε = χειραγωγῶ ρροκ vdε̱ κjάφε̱τ = ἀγκαλιάζω· ρροκ νjε̱ γοῦρ· ἴδ. καὶ κάπ, ζᾶ (γ) καὶ ζε̄ (τ) (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ κινητῶν).

ρρόκεμ παθ. = ἴδ. κάπεμ, ζῖχ̌εμ (γ).

ρροκόλ (Σ) ἐπιφ. ἴδ. ρροτουλίμ (Σ) ἐπίρ.

ρροκουλίμε̱-α (Σ) = ἴδ. ρρουκουλίμε̱-α πληθ. ρροκουλίματε̱.

ρροκουλέj-έχ̌εμ (Σ) ἴδ. ρρουκουλέj-έχ̌εμ.

BKSH

Ρϱόμε̣σ-ι νjε̣ φσ̈άτ ι Βεράτιτ πε̣ρτέj ούρε̣σε̣ Χασάν-bέουτ.—Ρρόμε̣σι ι κjέλjbουρε̣ ¼ όρε νγα Ρρόμε̣σι κjούχ̣ετε̣ ἐδὲ Σελενίτσε̣, (ἡ ἀρ̣χαία Ἀπολλωνία), αΰ βέντ κjίτ τυμ ε άδουλε̣ τε̣ νγρόχ̣ετε̣.

ϱϱόνjε̣σ-ι πληθ. ρρόνjε̣σιτε̣ (Ἐλβασ.), ρροῦ-ι (Τ) = ξυράφιον· ἴδ. τὸ ρῆμα ρροῦανj.

ϱϱοbίτεμ ρ. οὐδ. (τ) ρροbίτεμ νγα πλεκjε̣ρὶα = φύσ̈κεμ, ρρούδεμ, με̣ βάρενε̣ μίσ̈τε̣ρατε̣ νγα πλεκjε̣ρία.

ϱϱοσ̈πόνjε̣-α (Σπάτι) πληθ. ρροσ̈πόνjατε̣ = σγαdᾶ-νι (Τυραν.).

ϱϱότε̣-α πληθ. ρρότατε̣ [Λατ. rota] τροχός, κοινῶς ἡ ρόδα.

ϱϱοτοβίλjε-jα καὶ *τοϱϱοβίλjε-jα* : πληθ. ρροτοβίλjετε̣, τορροβίλεjτε̣ = ἡ ρόδα, ὁ τροχός.

ϱϱοτουλάϱ-ι (bogdan) ἀρσ. ρροτουλάρε-jα θηλ. πληθ. ρροτουλάρε̣τε̣ ἀρσ. ρροτουλάρετε̣ θηλ. = στρογγύλος-η.

ϱϱότουλε̣-α [Λατ. rotula = τροχίσκος] πληθ. ρρότουλατε̣ = σπόνδυλος, σφονδύλι.

ϱϱότουλε̣ ἐπιρ. = ἴδ. ρρεθ. ἐπιρ.

ϱϱοτουλούαϱ-όϱι (τ) πληθ. ρροτουλόρε̣τε̣ = κυκλικός· ρροτουλοῦερ-όρι (γ) καὶ ρροτουλοῦρ-όρι συνηρ. ρροτουλόρε-jα θηλ, = κυκλική· πληθ. ρροτουλόρετε̣. ρροτουλέεσ-ι πληθ. ρροτουλέεσιτε̣. ρροτουλέσε̣-α πληθ. ρροτουλέσατε̣.

ϱϱοτουλίμθ (γ) ἐπιρ. ρροτουλίμ (Σ), ρροκόλ (Σ) = μὲ ἄρδουνε̣ πε̣ρ κjαρκ ποσὶ ρρότουλε̣.

ϱϱοτουλόνj-όj [Λατ. roto, are] τριγυρίζω τινά, σίελ πε̣ρκjάρκ. ρροτουλόννεμ-όχ̣εμ παθ.

ϱϱότσ̈κε̣-α (γ.τ.) πληθ. ρρότσ̈κατε̣ = dόμκε̣-α (Περμέτ.) πληθ. dόμκατε̣, dσ̈όμκε̣-α (Περμέτ.) πληθ. dσ̈όμκατε̣, dσ̈ούμκε̣-α (Περμέτ.).

ϱϱοῦ-ι (Σ) ἴδ. ρρόνjε̣σ-ι.

ϱϱούανj-άj (τ) ρ. ἐνερ. = ξυρίζω καὶ (γ) ρροῦεj καὶ ρροῦj (συνηρ.) ἀόρ. ρρόβα-ε-ι, μτχ. ρρούαρε̣ (τ), ρρούεμ (γ) καὶ ρροῦμ (συνηρ.).

ϱϱουβᾶ-νι (Ἐλβασ.), ρρουφᾶ-νι (γ), ρρουφάνε-jα (Τυραν.), φρε̃-ρι (Περμέτ.) φρε̃ρε̣ζε̣-α (Βεράτ.), ρρύπτσε̣-α (Κροῦjα), καπτσῖ-α (Τυραν.) = κουρ ι χ̣ᾶ κόκjετε̣ βέσ̈ιτ, ἴδ. βέσ̈ι ι ρροῦσ̈ιτ. ρροῦσ̈ι μbετ ρρουβᾶνι.— πληθ. ρρουβάνjτε̣, ρρουφάνjτε̣, ρρουφάνετε̣ φρένjετε̣, φρέρε̣ζατε̣, ρρύπτσατε̣, καπσίτε̣.

BKSH

ρρουβῑ-α ('Ελβασ.) = ἴδ. βῑ-α καὶ ρρουβιέσ̈κουλε̣-α ('Ελβασ.) πλ. ρρου βιέσ̈κουλατε̣.

ρρούγε̣-α πληθ. ρρούγατε̣ = ἀγυιὰ (κυρίως πόλεως) (Τουρκ. σοκάκ).

ρρουγε̣τάρ-ι (γ) ἀρσ. ρρουγε̣τάρε-jα θηλ. πληθ. ρρουγε̣τάρε̣τε̣ ἀρσ. ρρουγε̣τάρετε̣ θηλ. = ἴδ. ουδε̣τάρ-ι-āρε-jα.

ρρούδε̣-α πληθ. ρρούδατε̣ = ζαρωματιά, ρυτίς.

ρρουδε̄-ja (γ) πληθ. ρρουδε̄τε̣ = ρρόδε-jα πληθ. ρρόδετε̣, ὃ ἴδε.

ρρου̃δεμ: ρ. οὐδ. = κοιν. ζαρόνω, συστέλλομαι, συμμαζεύομαι. 2) ἐπισωρεύομαι, καὶ μbε̣ρρου̃δεμ (Καβ.) — ουρρούθ γjε̣νdε̣jα = ἐπεσωρεύθη ὁ λαός, ἐσυνάχθη ὁ λαός.

ρρούδε̣τε̣, μbε̣ρρούδε̣τε̣ (Καβ.) ἐπιρ. = σωρηδόν.

(ι-ε-τε̣) *ρρούδε̣τε̣*, ι-ε-τε̣ μbε̣ρρούδε̣τε̣ (Καβ.) ἐπίθ. σωρευμένος.

ρρούε: ἐπίρ. ἴδ. ρράφσ̈.

ρρούεj καὶ (συνηρ.) ρρούj = ἴδ. ρρούανj (τ).

ρρούθ, μbε̣ρρούθ (Καβ.) = συμμαζεύω, συστέλλω. — ρρούθ bούζε̣τε̣ = συστέλλω τὰ χείλη.

ρρούκ (Τυραν.), ρρουκουλίμθι ('Ελβασ. Καβ. Βεράτ.) ἐπίρ. = περιστροφάδην. — χ̑ούδ-ε ρούκ μόλε̣νε̣ (Τυραν.) = χ̑ίδ-ε ρρουκουλίμθι μόλε̣νε̣ ('Ελβασ. Καβ. Βεράτ.).

ρρουκουλέj ('Ελβασ. Καβ. Βεράτ.) ρ. ἐνερ. = κυλίω, περιστρέφω, κοιν. κυλῶ. καὶ ρροκουλέj (Σ), τσ̈όj ρροκόλ (Σ), ρρουκουλόj ('Αργυρ.) ρρουκουλίσ (τ) παθ. ρρουκουλέχ̑εμ, ρροκουλέχ̑εμ ρρουκουλόνεμ, ρροκουλίσεμ.

ρρουκουλίμε̣-α, ρροκουλίμε̣-α πληθ. ρρουκουλίματε̣, ρροκουλίματε̣ = κατρακύλισμα, κυλίνδησις.

ρρύλj-ι (Τυραν.) πληθ. ρρύλjατε̣ = ὁ κάλαμος τοῦ λάρυγγος.

ρρύλjε̣-α (τ), γρόσ̈ε̣-τε̣ (τ. πληθ. μόνον), θιέρρε̣-α (τ) = ἡ φακή.

ρρούμ-ι ('Ελβασ.-Τυραν.) πληθ. ρρούματε̣ = καλῖου ι μίσε̣ριτ κjε̣ έσ̈τ' ι σ̈κόκjουρε̣.

ρρουμbουλάκ-ου ἀρσ. πληθ. ρρουμbουλάκε̣τε̣ = στρογγύλος.

ρρουμbουλάκε-ja θηλ. πληθ. ρρουμbουλάκετε̣ = στρογγύλη. (ι-ε-τε̣) ρρουμbλάκε̣τε̣ ἐπίθ. = στρογγύλος-η-ον.

ρρουμbουλάκ: ἐπίρ. στρογγυλά.

ρρούμbουλε̣-α πληθ. ρρούμbουλατε̣ ['Ελλην. ρόμβος] = στρογγύλη

BKSH

ρρουμbουλόνj-όj ρ. ἐν. = κάμνω τι στρογγύλον· ρρουμbουλόνεμ-όχ̃εμ παθ.

ρρούσ̈-ι: πληθ. ρρούσ̈τε̣ = κοιν. σταφύλι [Διό(νυσ)-ος] = ὁ διδάξας τὴν ἀμπελουργίαν· τροπὴ τοῦ ν εἰς ρ.

ρρούσ̈κουλ-ι (Ἐλβασ.-Τυραν.) εἶδος ἀγκαθίου· πληθ. ρρούσ̈κουjτε̣.

ρρούσ̈νjᾱθι (Ἐλβασ.) ἐπίρ. = σβάρνα. — ε τχ̃ιέκ ρρούσ̈νjᾱθι = τὸν σύρω σβάρνα.

ρρουφᾱ̃-νι (γ) = ἴδ. ρρουβᾱ̃-νι (Ἐλβασ.) πληθ. ρρουφάνjτε̣.

ρρουφε̄́-jα (γ. budi) πληθ. ρρουφέτε̣ = κεραυνός, ἀστροπελέκι. — ρᾱ̃ ρρουφέjα = ἔπεσεν ὁ κεραυνός.

ρρου̃χ̃εμ = ξυρίζομαι· παθ. τοῦ ρρου̃ανj (τ), ρρου̃εj (γ) ρρου̃j.

ρρύμ-ι (γ) = ἴδ. ρριέδε̣-α (Σ) πληθ. ρρύματε̣.

ρρύμε̣-α (Καβ.) πληθ. ρρύματε̣ = ρεῦμα.

ρρύμ-ι (γ) = ἴδ. ρρέμπ-bι καὶ ρρε̣μπ-bι (τ) πληθ. ρρύματε̣.

ρρύμε̣-α (Καβ.) ρέμε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρρύματε̣ καὶ ρρέματε̣ = τὸ εἰς τὸν μύλον ρεον ὕδωρ ἔτι δὲ καὶ ἡ αὖλαξ τοῦ ὕδατος.

ρρύπ-ι πληθ. ρρύπατε̣ = τὸ λωρὶ (λουρί)· ρρύπατ' ε jοπίνγε̣σε̣ = τὰ λουρία τοῦ τσαρουχιοῦ καὶ obόρβατ' ε jοπίνγε̣σε̣ (Κρου̃jα), dρέθτσατ'ε jοπίνγε̣σε̣ (Σ. Μαλεσία ε Σίπε̣ρμτε̣).

(ι ε) *ρρυπεσ̈τjσ̈ε̣μ* (Τυραν.) = σκληρὸν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν τρώγεται εὔκολα.

ρρύπτσε̣-α (Κρου̃jα) ἴδ. ρρουβᾱ̃-νι (Ἐλβασ.) πληθ. ρρύπτσατε̣.

Σ

σ' ἀρνητικὸν σίγμα. σ' jάμ = οὐκ εἰμί, σ' κᾱμ δὲν ἔχω, σ' χ̃ᾱ δὲν τρώγω κ.τ.λ.

σᾱ ἀναφ. = ὅσος-η-ον ὅσοι-ὅσαι-ὅσα. καὶ μετ' ἐπιτάσεως γjίθε̣ σᾱ.— σᾱ τε̣ dούασ̈ = ὅσον ἢ ὅσα θέλεις. — σᾱ τε̣ dόνι = ὅσον ἢ ὅσα θέλετε.— σᾱ πε̣ρ κε̣τὲ πούνε̣ jάμ ι ζότι = ὅσον δι' αὐτὴν τὴν δουλειὰ εἶμαι ἱκανός.

σᾱκού: = ἕως ὅπου, ἕως ὅτου (κοιν. ἐκεῖ ὅπου). — σᾱ κούτε̣ bέτσ̈ κτὲ πούνε̣ ας πο bὲν κε̣τὲ = ἐκεῖ ποῦ θὰ κάμεις αὐτὴ τὴ δουλειά, κάμε τούτη.

σᾱ ἢ *ποσᾱ* = ἐν ὅσῳ, ἅμα, μόλις. — σᾱ dρεκόβα σ̈κόϊ νjε̱ όρε̱ = ἐν ὅσῳ ἐγευμάτισα παρῆλθε μία ὥρα. — ποσᾱ έρδα ούνε̱ αΰ ίκου = ἅμα ἦλθον ἐγὼ αὐτὸς ἀνεχώρησεν. — σαdό : = ὅσος κἄν, ὅση καὶ ἄν, ὅσον καὶ ἄν. — ὅσοι καὶ ἄν, ὅσαι καὶ ἄν, ὅσα καὶ ἄν. — σαdὸ τ' ι θούασ̈ σ' τε̱ dε̱γjόν = ὅσα καὶ ἂν τοῦ εἴπῃς δὲν σὲ ἀκούει. — σαdομός : ὅσον καὶ ἂν δὲν εἶναι, τοὐλάχιστον. — σαdομὸς νjε̱ πακίτσε̱ πούνε̱ πό να ε bέν = ὅσον κἂν τίποτε, μίαν μικρὰν ἐργασίαν μᾶς τὴν κάμνει.

σᾱ ; ἐπίρ. ἐρωτ. = πόσος-η-ον ; πόσοι-αι-α ; (ἀναφέρεται εἰς τὸ κάκjε̱) σᾱ βε̱λjέν ; = πόσον ἀξίζει ; κάκjε̱ = τόσον ἢ τόσα. — σᾱ ι μάθ ; σα ε μάδε ; σᾱ τε̱ μάθ ; πηλίκος-η-ον (ἀναφέρεται εἰς τὸ σᾱ) σᾱ νjε̱ ρράπ = ἴσος μὲ ἕνα πλάτανον. — σακάκjε̱-χ̌έρε̱ ἢ σᾱ κάκjε̱-χ̌έρασ̈ = παρευθύς, ἐν τῷ ἅμα, ἀμέσως, 'ς τὴν στιγμήν.

σαbε̄-jα ('Ελβασ.) = σφενδόνη. καὶ χ̌οbε̄-jα (τ) πληθ. σαβέτε̱ χ̌οbέτε̱. — χ̌εθ χ̌οbε̄ = σφενδονίζω. — ἴδ. bάχ̌ε-jα.

σάjναj (bogden) ἀντὶ τε̱ σαj = αὐτῆς.

σαλbῑ-α (Βεράτ.) ['Ιταλ. salvia] κοινῶς ἀλιφασκιά πληθ. σαλbίτε̱· καὶ σ̈ε̱ρbέλjε̱ α (Σ) πληθ. σ̈ε̱ρbέλjατε̱, σουρbέλjε̱-α πληθ. ατε̱. bεdουνίτσε̱-α πληθ. bεdουνίτσατε̱ (Περμέτ.), σφάγε̱ α (Περμέτ.).

σαμάρ-ι = τὸ σαμάρι πληθ. σαμάρε̱τε̱.

σαμαρόσ-σεμ : ρ. ἐνεργ. = βε̱ σαμὰρ = σαμαρόνω.

σᾱνε̱-α (γεγ.) = ξηρόχορτον· (κjε̱ χ̌άνε̱ bαγε̱τία) ἴδ. bᾱρ ι θάτε̱ = σανός.

σανdεργjίj-α (bogdan) πληθ. σανdε̱ργjίjτε̱ = τέχνη.

σαποῡ-νι (Σ), *σαπούν-ι* (γ) σαποῡ-όϊ (γ) = τὸ σαποῦνι.

σαπουνίσ-εμ : ρ. ἐνεργ. = σαπουνίζω-ομαι.

σβαρ (γ. τ.), σβαρόj (γ), σβαρίσ ἢ σβαρίτ (τ), σβαρκ (Περμέτ.) ἀντίθ. τοῦ βᾱρ = κρεμῶ, ὅθεν σβαρ = ξεκρεμῶ παθ. σβάρεμ, σβαρόχ̌εμ, σβαρίτεμ, σβάργεμ = ξεκρεμοῦμαι.

σβάρε̱ (γ) ἢ σβαρσ̈ : ἐπιρ. ε χ̌όκjι σβάρε̱ καὶ τσβάρε̱ ((Βεράτ.) σβάρνα (τ) σκαπουλjάρε̱ ('Ελβασ.), ρρε̱σ̈άνε̱ (Σ) ρρε̱σ̈κjανκσ-ι (Τυραν. Κροῦjα) ἴδ. όσ̈ ε bράν.

σβρανίσ (τ) = ἴδ. bρανίσ ρ.

σβέρκ-ου (τ) = ἴδ. σ̈ῑ-νι (γ).

σβέρθ-δεμ (Σ) ἴδ. βέρθ-δεμ.

σβεö, σdεö (Σ) (bogpan) ἀντιθ. τοῦ βεö ρ. τὸ παθ. σbίöεμ, σdίöεμ (Σ) dbίöεμ (bogdan).

σβετε̱νόj-όχεμ (Ἐλβασ.) = ἴδ. σbετε̱νόνj (Περμέτ,)· καὶ ι σbετε̱νούεμι ! = τίτλος ἀπονεμόμενος εἰς τὸν διάβολον· καὶ ι πα πιέσι, ι πα ούδι κ.τ.λ.

σβουγουλόν (Καβ.) ρ. τριτοπρόσωπον = σbαρθ dρίτα· πο σbουγουλόjε̱νε̱ μάλjετε̱ (Καβ.) = πο αγόν, πο σbαρθ dρίτα.

σβαβίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. = διασκεδάζω, περιπατῶ· καὶ σbαbίτεμ (τ) τὸ αὐτό.

σβαθ = ἐκβάλλω τὰ παπούτσια ἢ ταῖς κάλτσαις· καὶ σdάθ. — ἀντιθ. μbαθ. — σbαθ κε̱πούτσε̱τε̱ = ἐκβάλλω τὰ παπούτσια σbαθ bρέκε̱τε̱, σbαθ τöαράπετε̱ = ἐκβάλλω τὰ ἐσώβρακα, ταῖς κάλτσαις.

σβάθεμ, σdάθεμ (Σ) ἀντιθ. τοῦ μbαθεμ.

σβάθουνε̱ καὶ σbάθουρε̱ μτχ. = ξεπόλυτος, χωρὶς παπούτσια χωρὶς κάλτσαις. 2) ξεβράκωτος· χωρὶς ἐσώβρακα.

σβαρδουλόχετε̱ (Καβ.) = ἴδ. τσbαρδε̱λόνετε̱ (Βεράτ.).

σβαρδούλjευ (γ.). ρ. κοιν. ξεθωριάζω.

(ι-ε-τε̱) *σβαδούλε̱τε̱* ἐπίθ. = ξεθωριασμένος-η-ον, ξεβαμμένος.

σβαρθ ρ. ἐνεργ. = λευκαίνω, ἀσπρίζω· ἀντιθ. νdσῖj.

σβάρδεμ ρ. οὐδ. = ἀσπρίζω bε̱νεμ bάρδε̱ ἀντιθ. νdσῖχεμ. — μ'-τ' jου-σbαρθτε̱ φάκjεjα = ἀξιότιμος. — πελjχούρ' ε σbάρθμε.

σβαρνὶσ = ἴδ. bρανὶσ ρ.

σβε̃j (γ) καὶ σbε̱j (τ) ρ. μεταβ. — ἴδ. σbε̃χεμ.

σβε̃χεμ (γ. τ.) ρ. οὐδ. = bάχεμ ι βέρδε̱ ποσὶ ι βdέκουνι κουρ ι ίκε̱ν γjάκου. — ι ουσbε̃ φπάκjεjα = ι ου bε̃ ποσὶ dῦλ' ι βέρδε̱.

(ι-ε-) σbε̃τε̱ (γ. τ.) = με φάκjε τε̱ σbε̃τε̱.

σβε̃τε ἐπίρ. = κίτρινα.

σβε̱λjέθ ρ. ἐνερ. ἀντιθ. μbε̱λjέθ.

σβε̱λjίδεμ παθ. ἀντιθ. μbε̱λjίδεμ.

σβε̱ρδούκjεμ ρ. οὐδ. = με̱-τε̱-ι dέλj bόjα = ξεθωριάζω· τὸ ρῆμα σbάρδεμ = ἀσπρίζω = bαχεμ κρεjτ bαρδε̱.

(ι-ε-) *σβε̱ρδούλjε̱τε̱* ἴδ. ι-ε- σbαρδούλjε̱τε̱.

σβε̱ρθέj ρ. ενερ. = ξεκαρφόνω. 2) ξεθηλυκόνω· — μbε̱ρθέj ἀντίθ.

σβε̱ρθέχεμ παθ. ἀντιθ. μbε̱ρθέχεμ.

σβόκθ-ι (γ. τ.) ὁ ἰχώρ. — (ἡ εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν βρεφῶν γινομένη πιτυρίδα) κοιν· πιτουρίδα.

BKSH

σboj (τ) ἴδε dεbój.
σbόνεμ=ἴδ. dεbόνεμ, βdόνεμ.
σbοράκ-ου=εἶδος πτηνοῦ [εκ τοῦ bόρε-α καὶ σbόρε-α].
σbουκουρόj=καλλωπίζω· bᾶj τε bούκουρε.
σbουκουρόχεμ-όνεμ=εὐτρεπίζομαι, γίνομαι, ὡραῖος.
σbουλjὸj=ἀποκαλύπτω, κοιν. ξεσκεπάζω· ἀντιθ. μbουλjój.
σbουλjόχεμ-νεμ παθ. ἀντιθ. μbουλjόχεμ.
σbουλjέσε-α: πληθ. σbουλέσατε=ἀποκάλυψις ἀντιθ. μbουλέσε-α.
σbουσ-ούτ-ούτ: ρ. ἐνερ.=μαλακόνω, 2) ἡμερεύω. ἀντιθ. ἐγερσój.—τὸ παθ. σbοῦτεμ οὐδετέρως· ἀντιθ. εγερσόχεμ.
σbρένj (τ)=ξεζευγόνω ἀντιθ. μbρένj.
σbρέσ-έτ-έτ ρ. οὐδ. καταβαίνω 2) καταβιβάζω καὶ σdρὺπ καὶ σdρύπ' (γ) [εκ τοῦ σd-ριπ, ἀντὶ σd-χίπ τροπῇ τοῦ χ εἰς ρ ὡς χυj καὶ ρυj], καὶ σdρὶπ καὶ σdρίπι, σdερμὸj καὶ dερμój ('Αργυρ.), σdερμόνj (τ) ἀντιθ. χίπι·=ἀναβαίνω·-ὅθεν σdερμόνj=καταβαίνω βιαίως, ἢ καταβαίνω ἐξ ὕψους.— ι σbρεσ κᾶλjιτ=ι ούλjεμ κᾶλjιτ=καταβαίνω ἀπὸ τὸν ἵππον.—σbρὲσ πάγενε=καταβιβάζω τὸν μισθόν.— νjερῖ ι σbρίτουνε=πεπαυμένος ἀπὸ τὴν θέσιν.
(τε) *σbρίτουνε-ιτε*, τε σdρύπουνε-ιτε, τε σdερρμούαρε-ιτε καὶ τε dερρμούαρε-ιτε ('Αργυρ.)=ἡ κατάβασις.
σbροῦj ('Ελβασ.) ρ. ἐνερ.=σbουσ-ούτ-ούτ, σκjάκj ρ. ε σbροῦνα σε ρράφεμι=ε σκjάκjα σε ρράφεμι=ε σbοῦτα σε ρράφεμι.
σbρυθ-δεμ (Κόρτσα) καὶ τσbρυθ-δεμ (Κόρτ.) κοιν. παραφήνω (ἐπὶ ὀπωρικῶν).
(ι-ε-τε) *σbρύδουρε* καὶ ι-ε-τε bρύδουρε=παραψημένον, πάροπτον — σ' jάνε τε τσbρύδουρε dάρδετε, μόλετε κ.τ.λ. καὶ ι-ε-τε νούλjκετε (Τυρ.) ι-ε-τε τσbρύδετε=πάροπτον, παραψημένον.
σbυθ. ρ. ἐνερ.=ὀπισθοδρομῶ τινα.
σbύθεμ=ὀπισθοδρομῶ, ὑποχωρῶ.
σbύλ (Καβ.) ρ. ἐνερ. ἴδ. τσέλj=ἀνοίγω· ἀντιθ. μbύλ· ρ.
σγαdᾶ-νι (Τυραν.) πληθ. σγαdᾶνj τε=ατὸ γρόπατε κjε jάνε bρέκτ τε λjούμιτ, νγρᾶνε πρέj ούjιτ.
σγάκjεμ (Σ)=ἴδ. σγαφουλόχεμ.
σγαλjίτι ('Ελβασ.) τριτοπρ. ρημ.=τσέλjι κόχα· κουρ bίε σῖ, πραμᾶ περdάχενε ρέτε εδέ τσέλj κόχα, θόνε σγαλjίτι.

σγάουρε-ja=κοίλωμα (ἐπὶ ὀρέων καὶ δένδρων) πληθ. σγάουρετε̣.

σγάρbουλε̣-α (Περμέτ.)=νjε̣ dροῦ κjε̣ ἔσ̈τε̣ γρε̣νε̣ ζε̣με̣ρα πε̣ρbρένdα σὶ ρράπι κ.τ.λ.

σγαφουλόj· ρ. ἐνερ. σγαφουλόj κραχ̃ανόρινε̣, (σγαφουλόχ̃εμ· ρ. οὐδ.).

σγάχ̃εμ καὶ τσγάχ̃εμ (Περμέτ)=χαυνόνομαι με̣ κε̣πούτετ φουκjῖα·— ἀόρ. ουσγάjα καὶ ουτσγάjτα· μετχ. σγάjτουρε̣ καὶ τσγάjτουρε̣· ι-ε-τε̣ σγάjτουρε̣=κεχαυνωμένος-η-ον.

σγε̣bόνjε̣-α (Τοσκ. Βερατ-Φρᾶσ̈ε̣ρι) πληθ. σγε̣bόνjατε̣ καὶ γούφε̣-α (Ἀργυρ.) ἡ κουφάλα.—σγε̣ρbόνj' dροῦριτ=ἡ κουφάλα τοῦ δένδρου.

σγε̣ρδῖj (γ) ρ. ἐνερ.—σγε̣ρδῖj δᾶμbε̣τε̣.

σγε̣ρδῖχεμ (γ. τ.) ρ. οὐδ. — ουσγε̣ρδίνε̣ φίκjτε̣ πρέj σ̈ïουτ.

σγε̣ρρόπεμ: ρ. μ' ουσγε̣ρρόπ bάρκου σε̣ πανγρᾶνι=bάρκου μ' ουbᾶ γρόπε̣ πρέj τε̣ παγρᾶνι.

σγίθ ἢ *γίθ*: ρ. ἐνερ.=λύω· 2) καταλύω (ἐπὶ νηστείας)· 3) ἐξηγῶ.— σγίδεμ ἢ γίδεμ: παθ.

σγρίπ-ι (γ) ἄκρα· μὸς ρρῖ νdε̣ σγρίπτ=μὴ κάθησαι 'ς τὴν ἄκραν.— νdε̣ γρίπτ τε̣ σκᾶμbιτ=εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βράχου ἴδ. κάντ-dι, σκανj-ι.

σγjάj: ρ. ἐνεργ.=χαυνόνω τινά.—σγjᾶχ̃εμ=χαυνόνομαι.

σγjᾶj (γ)=bᾶj τε̣ γjᾶνε̣ καὶ σγjέj (τ) ἢ τσγjέj (τ), σγjανόj, σγερόj =φαρδύνω, πλατύνω.—παθ. σγjανόχ̃εμ, σγερόνεμ.=φαρδύνομαι.

σγjάσ-άτ-άτ=μακρύνω=bᾶj τε̣ γjάτε̣ καὶ σγjατόj=μακρύνω.

σγjάτεμ καὶ *σγjατόχ̃εμ*=bᾶχ̃εμ ι γjάτε̣=μακρύνομαι· ρρίτεμ ε bᾶχ̃εμ ι γjάτε̣.

σγέbε-ja (γ. τ.) σγεbε̃-jα (budi) πληθ. σγέbετε̣ καὶ σγεbέτε̣=ἡ λέπρα, ἡ ψώρα (ἐπὶ ἀνθρώπων) καὶ σ̈τρόκε̣-α, πληθ. σ̈τρόκατε̣ (ἐπὶ ζώων) ἴδ. καὶ τένjε̣-α (διὰ τὴν σημ. τοῦ budi).

σγεbόσ ρ. ἐνερ.=ψωριάζω τινα.—σγεbόσεμ=ψωριάζω (ἐγώ).

σγέδε̣-α πληθ. σγέδατε̣ σγέδε-jα πληθ. σγέδετε̣, λjάβρε̣-α (Σ) (ἴδ. ρ. λjαβρόj) πληθ. λjάβρατε̣=ζυγός.

σγέθ. ρ.=ἐκλέγω· 2) ξεχωρίζω τὰ γράμματα, συλλαβίζω· ὅθεν καὶ ἀναγινώσκω. — σγίδεμ παθ. τοῦ σγjέθ.

σγέρbε-ja (budl) καὶ σγερbε̃-jα (budi) πληθ. σγέρbετε̣ καὶ σγερbέτε̣=βότρυς ἴδ. τένjε̣-α.

BKSH

σγέὂ. ρ. = λύω τὴν ζώνην, ξεζώνω· ἀντιθ. νγέὂ=ζώνω.
σγίὂεμ· ξεζώνομαι ἀντιθ. τοῦ νγjίὂεμ.
σγjόνj (Περμέτ.) = ἴδ. σκjόνj (Βεράτ.).
σγjόνjε̣-α (Βεράτ.) πληθ. σγjόνjατε̣=παρωνυχὶς καὶ κjένεζε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. κjένε̣ζατε̣.
σγjοῦα-όϊ (τ) πληθ. σγjόνjτε̣, σγοῦε-οϊ (γ) καὶ σγjοῦε-νι (Σ) σγjοῦ-όϊ (γ. συνῃρ.) = ἡ κυψέλη κοιν. κουβέλι.
σγjύρε̣-α πληθ. σγύρατε̣=ἡ λάβα, ἡ σκωρία ἡ ἐκ τοῦ πεπυρακτομένου σιδήρου προερχομένη.
σdάσ-άτ-άτ (Ἐλβασ. bogdan) ρ. ἐνερ. = δίδω θάρρος, δίδω ἐλευθερίαν ἐκβάλλω τὸν φόβον, τὴν συστολήν τινος· ἀόρ. σdάτα-ε-ι, μετχ. σdατε̣ καὶ σdάτουνε̣·—μος ε σdάτ dιάλjε̣νε̣ σε bᾶν dᾶμ.— ζοτε̣νία σ' dούχ̌ετε̣ με ε σdάτουνε̣ ὂερbετόρινε̣ σε ι χ̌ίπε̣ν νdε̣ κjάφε̣τ· ἴδ. άπ σῦ ε φάκjε.
σdε̣ρβέκ-ου (Κροῦjα) (διεφθαρμένη λέξις ἀντὶ σβερκ-ου ἴδ. καὶ λjουγου ι κjάφεσε̣ (Σ).
σdεργjάχ̌εμ (Ἐλβασ.) = τεντόνομαι παρὰ τὸ σύνηθες, ἀσυστόλως (ἐν ὥρᾳ μὴ ἀπαιτουμένῃ), ἀλλοῦ ἐξαπλόνω τὴν χεῖρα καὶ ἀλλοῦ τὸν πόδα ἀπρεπῶς· ὂίχ σι σdε̣ργᾶχ̌ετ αὔ djάλjε̣ πε̣ρπᾶ πλjεκjὂ, πε̣ρπάρα τε̣ με̣δένjὂ = ἰδὲ πῶς τεντόνεται αὐτὸ τὸ παιδί· (ἀσυστόλως, ἀπρεπῶς) πρὸ τῶν γερόντων.
σdρε̣μόj (τ.) ρ. οὐδ. = καταβαίνω βιαίως.
σdε̣ρρίτ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ἴδ. τὂθουρ. ρ. σdε̣ρρίτεμ ἴδ. τὂθοῦρεμ.
σdράμε̣-α (γ) = ἡ ἐπὶ τῆς ράχεως πληγὴ τῶν φορτηγῶν ζώων ἕνεκα τοῦ σαγμαρίου, πληθ. σdράματε̣.
σdρίπ καὶ σdρίπι (γ) (bndi-bogdan), dρὺπ καὶ σdρύπι (γ) dρὺπ καὶ dρύπι (γ.)—ἴδ. σbρέσ ρ.
σdρούκ-γου καὶ ὑποκορ. σdρούκθ-ι = ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον ροκανίζουσι τὰς σανίδας· πληθ. σdρούγjετε̣.
σdρουγόj-όχ̌εμ = ροκανίζω-ομαι.
σε σύνδεσμος εἰδικὸς (μετὰ ρημάτων) = ὅτι· 2) αἰτιολογ. = διότι.—σε δᾶ = ὅτι ἔδωκεν. (συγκριτικῶς μετὰ ὀνομάτων καὶ ἀντων.) = παρά, ἀπό, με̣ ι bούκουρ σε νjερίου = ὡραιότερος ἀπὸ ἄνθρωπον σε ι bάρδε̣, σε τε̣ bάρδινε̣ = παρὰ ὁ λευκός, παρὰ τὸν λευκόν.—σε ούνε̣ = παρὰ

ἐγώ. σε τύ=παρὰ σύ, σὲ αὔ=παρὰ αὐτὸς κ.τ.τ.—3=τὸ ὅ,τι (ἀναφορικὸν) μος dε̮γjό σε τσ̈' θόνε̮ bότκ=μὴ ἀκούεις τὸ τί λέγει ὁ κόσμος.—σε σι = τὸ τί=τὸ πῶς.—σ' dι σε σὶ do τε̮ bε̮χ̄ετε̮=δὲν γνωρίζω τὸ πῶς θὰ γίνῃ, σ' dι σε κjύσ do τε̮ bέχ̄ετε̮, σ' dί σε σί do τε̮ θέμ = δὲν γνωρίζω τὸ τὶ νὰ εἴπω.— 4) κjε̮ = ὡς· θόνε̮ σε βιέν μbε̮ρέτι (γ)=θόνε κjε̮ βιέν μdε̮ρέτι· κε̮σ̈τοῦ σε θε̄=κε̮σ̈τοῦ κjε̮ θε̄ (τ). — σε τσ̈ = τό τί· νούκε̮ dί σε τσ̈' ι θάσ̈ε̮=δὲν ξεύρω τὸ τὶ τοῦ εἶπα· α dί σε τσ̈' τε̮ bέjσ̈ ;=ξεύρεις τὸ τὶ νὰ κάμῃς; β'.) πόσον.—σε τσ̈ σ̈κρούαν μίρε̮=πόσον γράφει καλά· γ'.)=κἄτι.—σε τσ̈' do τε̮ τε̮ θέμ=κἄτι τι θά σε εἰπῶ· σε τσ̈' να κjε̮νε̮κα (γ. τ.)=εἶδες τὸ τὶ εἶναι ;

σεj = ἐν ὅσῳ· σεj τε̮ ρρόjσ̈, τε̮ πουνόσ̈=ἐν ὅσῳ ζῇς νὰ ἐργασθῇς.—σεj jέτα=εἰς τὸν αἰῶνα ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ζωή.

γjιθε̮ σέj (γ. bogdan)=ὁλοτελῶς, ἀκριβῶς, ἐντελῶς, ὁλοκλήρως.

(ι-ε) *σέjτρε̮* (Περμέτ.)=ἐκ τίνος εἴδους· ε σέjτρε̮ εσ̈τε̮ κε̮jό ρρόbε̮; ἐκ τίνος εἴδους εἶναι τοῦτο τὸ φόρεμα; (δηλ. μάλλινο, ἢ βαμβακερό ;)

σελjίj-α (bogdan)=θρόνος· πληθ. σελjίjτε̮.

σε̮μούνdε̮-α : πληθ. σε̮μούνdατε̮=εἶδος ἐντόμου διὰ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει πρόληψις ὅτι ἂν σε ἐγγίζῃ θέλεις ἀρρωστήσει.

σε̮μούνdε̮-α καὶ *λjε̮νγjύρε̮-α* (Ἐλβασ.)=ἀσθένεια 2) ἰδίως ὁ τῦφος· πληθ. λjε̮νγjύρατε̮.

(ι-ε) *σε̮μούνdε̮-ι-α* (bogdan)=ἄρρωστος· ἀντιθ. (ι-ε) σ̈ε̮νdόσ̈ε̮ καὶ (ι-ε) σε̮μούνε̮-ι-α (γ) σε̮μούρε̮-ι-α (τ), σε̮μούτε̮-ι-α (Σ).

σε̮μούνj ἢ *σε̮μοῦj* (γ) σε̮μοῦρ (τ) ρ. ἐνεργ.= ἀρρωστῶ τινά· ἀντίθ. σ̈ε̮νdοσ̈, σ̈ε̮ρόj ἀόρ. σε̮μούνα-ε-ι (γ) σε̮μούρα-ε-ι (τ) μετοχ. σε̮μούνε̮ (γ) σε̮μούρε̮ (τ) με̮ σε̮μοῦνι ποῦνα (γ), με̮ σε̮μοῦρι ποῦνα (τ)=μὲ ἀρρώστησεν ἡ ἐργασία· παθ. σε̮μοῦχ̄εμ (γ) σε̮μοῦρεμ (τ) ἀντίθ. σ̈ε̮νdόσ̈εμ (γ) σ̈ε̮ρόνεμ (τ).

σέντ-dι πληθ. σένdετε̮ (ἀρχαία λέξις ἐπὶ ἀψύχων= πρᾶγμα)· ὡς νjέ γjε̮ σέντ=κἄτι τι.—γjίθε̮ τσ̈' φάρε̮ γjᾶjε = κάθε εἶδος πράγματος· έjα τε̮ τ' άπ νjε̮ σένdι ἢ νjε̮ γjε̮ σένdι = ἔλα νὰ σοῦ δώσω ἕν κάτι τι πρᾶγμα.—τσά σένdε = κἄτι πράγματα (κάμποσα) μερικὰ πράγματα νjε̮ σέντ κjε̮ σ' τε̮ βιέν μός ε κε̮ρκό.—τσ̈' do σέντ = κάθε πρᾶγμα.—ασνdoνjέ σεντ ἢ ασνdoνjέ γjέ σεντ = οὐδὲν πρᾶγμα.

BKSH

σενdούκ-ου πληθ. σενdούκετε̱ [έλλην, σάνδυξ-κος] (bogdan) αρκε̱-α (Τουρκ. σενdοῦκι ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ).

σε̱πάτε̱-α (τ) πληθ. σε̱πάτατε̱ = ἀξίνη. ἴδ. σοπάτε̱-α (γ).

σεπσέ: συνδ. αἰτιολ. = ἐπειδή, διότι. — πε̱ρ σέ σ' ε bε̱ρε ατὲ πούνε̱; διατί δὲν ἔκαμες αὐτὴ τὴν δουλειά; — σεπσὲ σ' πάτö νγε̄ = διότι δὲν ηὐκαίρησα· ἢ σεπσὲ dε̱γjοβα σε ε κιö bέρε̱ τιάτε̱ρε = ἐπειδὴ ἤκουσα ὅτι τὴν εἶχε κάμει ἄλλος.

σέρε̱-α = ἡ πίσσα (Τουρκ. ζίφτ) 2) Ἅδης, κόλασις.

σέσ-έτ-έτ (γ) ρ. = κοσκινίζω μὲ τὴν σήταν· ἴδ. σιτόσ.

σέτεμ καὶ *σίτεμ* (γ) παθ. τοῦ προηγ.

σέτε̱-α (γ) ἴδ. σίτε̱-α (τ) [ἴσως ἐκ τοῦ Λατ. seta = μήρυγξ = τραχεῖα θρίξ, γουρουνότριχα] πληθ. σέτατε̱.

σεμbόν (Περμέτ.) τριτοπροσ. ρ. καὶ μbε̱λjσόν (Βεράτ.) = με̱-τε̱-ι κε̱σέν (ἀπὸ κρυολόγημα).

Σερbī-α = ἡ Σερβία. — Σερbίöτ = Σερβιστί. — Σερbίöτε-jα = ἡ Σερβικὴ (γλῶσσα). — Σέρπ-bι = ὁ Σέρβος. — Σέρπκε̱-α = ἡ Σέρβα πληθ. Σέρπκατε̱.

σέρε̱-α = σειρά, ἀράδα (τ).

σε̱ρίκ-ου: ι θόνε̱ ατὶ öερίτιτ κjε̱ λjίδινε̱ γράτε̱ φέσιν' ε βόγε̱λjε̱ νdε̱ μάjε̱τ τε̱ κρέσε̱.

σί: ἐπίρ. χρόνου = ἀφοῦ. — σίτε̱ βέτö ατιὲ = ἀφοῦ ὑπάγεις ἐκεῖ. — ἴδ. πασσί, μbασσί.

σί: ἐρωτ. ἐπίρ. = πῶς; τί; σι jέ; = πῶς εἶσαι; σι έöτε̱; = πῶς εἶναι; — σί: ἐπίρ. ἀναφορ. = ὡς καθώς. — σι νjερὶ = ὡς ἄνθρωπος. — σι αΰ = ὡς αὐτός. — καὶ ποσί. — bᾶν σί τε̱ θότε̱ = κάμε καθὼς σὲ λέγει. bε̱ν σί τε̱ dούαö = κάμε καθὼς θέλεις.

σικούουρ καὶ ποσικούουρ (budi) = ὡς καθώς. — σικούνdρε̱σε̱ καὶ ποσικούνdρε̱σε̱ (budi), σικούνdρε = καθώς. — σικούρ = δῆθεν, κοινῶς σανμάτι, σικούρσε, σικουρσέ· πασε̱ νjε̱ ᾶνdε̱ρρε̱ σικοὺρ (ἢ σικουρσὲ) με̱ βράνε̱ = εἶδον ἓν ὄνειρον σανμάτι μὲ ἐσκότωσαν. — πε̱ρσὲ κjᾶ" κε̱öτού σι κούρ σε τε̱ βράνε̱; = διατί κλαίεις οὕτως ὡσὰν νὰ σὲ ἐσκότωσαν; — σικούρ με κjε̱νε̱ = σανμάτι νὰ εἶναι. — σικοὺρ βε̱ρτέτ = ὡς δῆθεν ἀληθῶς. — σιdὸ = ὅπως δήποτε, ὅπως καὶ ἄν. — σιdὸ με κjε̱νε̱ πού να = ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα. — σιdὸ τε̱ θότε̱ σ' κάμ πε̱ρτε̱ dε̱γjούαρε̱ = ὅπως καὶ ἂν εἴπῃ δὲν θὰ ἀκούσω.

σιβιέτ = ἴδ. σιμβιέτ. — ι-σιβιέμ-ι ἀρσ. ε-σιβιέμε-jα (τ) θηλ. ἴδ. ι-ε-σιμβιέτσ̈ε̱μ-ι-με-jα = ἐφέτος, ἐφετεινός.

σιγουρī-α: πληθ. σιγουρίτε̱ = ἀσφάλεια.

σιγουρόj: ρ. = ἀσφαλίζω, ἐξασφαλίζω. παθ. σιγουρόχ̱εμ-όνεμ.

σῖλ (γ. συνηρ.) = ἴδ. σίελ.

σῖλ-ι: πληθ. σίλετε̱, σίλε̱-α = πρόγευμα.

(ι-ε) *σίλι-α* πληθ. τε̱ σίjε̱τε̱ ἀρσ. τε̱ σίjατε̱ θηλ. (bogdan) = ὅστις, ἥτις, οἵτινες, αἵτινες. — τε̱ σίλε̱τε̱ (οὐδ.) = τὸ ὁποῖον. — καὶ ι τσίλjι πληθ. τε̱ τσίλjε̱τε̱, ε-τσίλjα τε̱ τσίλjατε̱, οὐδ. τε̱ τσίλjε̱τε̱.

σίελ (γ. τ) καὶ (συνηρ.) σῖλ = στέλλω. 2) ρίπτω. — σίελ μὲ γούρε̱ = πετροβολῶ. — σίελ χ̱έλινε̱ = τριγυρίζω τὸ σουβλί. — σίελ βάλενε̱ = σύρω τὸν χορόν. ἀόρ. σο̄λα-ε-ι, μτχ. σιέλε̱. παθ. σῖλεμ. — σῖλεμ ανdéj ε κε̱τέj = περιφέρομαι, τριγυρίζω, κινοῦμαι. — ἴδ. λjούεj, λjούαj.

σίελ καὶ (γ. συνηρ.) σῖλ. ρ. ἐνερ. = ἀργοπορῶ τινά. ἀόρ. σο̄λα-ε-ι, μτχ. σιέλε̱. — σῖλεμ = μένω, ἀργοπορῶ. — ἴδ. με̱νόj (τ) κjε̄λ (Ἐλβ.) μος ουσίλε̱ = μὴ ἀργῇς.

σιμβιέτ (γ) σιμbιέτ (Σ. Κροῦjα) σιβιέτ (τ) = ἐφέτος, αὐτὴν τὴν χρονιά̣ν, ἀντίθ. βιέτ = πέρυσι.

(ι) *σιμβιέτσ̈ιμ-ι* (γ) ἢ ι-σιμβιέτσ̈ε̱μ-ι = ἐφετεινός. ἀντίθ. ι-βιέτσ̈ιμ.

(ε) *σιμβιέτσ̈ιμε-jα* (γ) ἢ ε-σιμβιέτσ̈ε̱με-jα = ἐφετεινή. — ι σιμbιέτσ̈ιμ-ι (Σ. Κροῦjα) ἢ ι σ̈ιμbιέτσ̈ε̱μ-ι. — ε σιμbιέτσ̈ιμε-jα (Σ. Κροῦjα) ἢ ε σ̈ιμbιέτσ̈ιμε-jα καὶ ι σιβιέμ-ι (τ) ε σιβιέμε-jα = φετεινὸς-ή.

σινjε̱νjέ (τ) σινjινjί (γ) ἐπίρ. = ἐξ ἴσου, παρόμοια.

σίσε̱-α πληθ. σίσατε̱ = κοινῶς βυζί. — ι άπ σίσε̱ φόσ̈νjε̱σε̱ = βυζαίνω τὸ (παιδὶ) βρέφος. — πῖ σίσε̱ φόσ̈νjε̱jα = τὸ βρέφος βυζαίνει.

σίτ-σίτ-σίτ (Σ) = ἴδ. σέτ-σέτ-σέτ. = ἴδ. σ̈όσ̈ ρ.

σῖτεμ (Σ) ἴδ. σέτεμ, ἴδ. σ̈όσ̈εμ.

σίτε̱-α (Σ. τ) σέτε̱-α (γ) πληθ. σίτατε̱, σέτατε̱ = ἴδ. σ̈όσ̈ε̱-α = ἡ σήτα.

σι-τσίλjι, σι τσίλjα, σι τσιλjιdó, σι τσιλjαdó, ι τσιλjιdó (bogdan) ε τσίλjαdó, σι ι τσίλjι (Μάτια) σι ε τσίλjα (Μάτια), ι σιτσίλι ε σιτσίλjα, ι σι τσιλjιdó ε σι τσιλjαdó = ἕκαστος, ἑκάστη· ἴδ. γjίθε̱ σε-τσίλjι, γjίθε̱ σε-τσίλjα, γjίθε̱ κούσ̈ ἢ γjίθε̱ κούσ̈ι.

σίπε̱ρε̱ [Λατ. super, supera, supra] σίπρε̱ [Ἑλλην. ὑπέρ], σίπρι σίπραζι = ἄνωθεν, ἐπάνωθεν, ὕπερθεν· ἴδ. πε̱ρσίπε̱ρε̱, πε̱ρσίπρε̱.

BKSH

(ι) *σίπερμ-ι*, ε σίπερμε-jα = ὁ ἄνω, ἡ ἄνω· ἐπίθ. πληθ. τε σίπερμιτε ἀρσ., τε σίπερμετε θηλ. ἴδ. ι έπερε-ι, ε έπερε-α (γ). — ἀντίθ ι-ε πόστρε-ι-α.

σjάπ-ι (bogdan) πληθ. σjέπετε ἴδ. σκjάπ-ι πληθ. σκjέπετε· ἴδ. τσjάπ-ι (τ).

σιέλε: ἐπίρ. = ἀργά. — τσ' κόχε έρδε ; τί καιρὸν ἦλθες ;— dιέθινε σιέλε = χθὲς ἀργά.

σjέτουλε-α (Βεράτ.) ('Αργυρ. budi) ἴδ. σκjέτουλε-α· πληθ. σjέτουλατε.

σκjάνj-ι (γ. bogdan) πληθ. σκάνjετε = ἡ ἄκρα.

σκάνθαρ-ι = σκάνθαρος, κοινῶς μαμοῦνι.

σκαρτσί-ου ('Ελβασ.) πληθ. σκαρτσίτε = ἄσωτος, μοσχομάγγας.

σκαφουλjάρεσ-ι (Τυραν.) = ἴδ. σκαπουλjάρεσ ('Ελβασ.).

(ι) *σκενdέεjμ-ι* (budi) ['Ιταλ. ebrioso]. - ε σκενdέεjμε-jα θηλ.

σκερφῦλ-ι ('Ελβασ) πληθ. σκερφέjετε καὶ τσκερφῦλ-ι = γουρρμάζι κjε έσστε νγjίτουρε με μουσκερίτ' ε bάρδα.

σκίλjε-jα (Μέση 'Αλβανία) πληθ. σκίλjετε = ἴδ. δέλπενε-α [σκύλ-ος].

σκιφτέρ-ι ('Αργυρ. Τυραν.) ἴδ. σκjιφτέρ-ι πληθ. σκιφτέρετε.

σκλαβῖ-α (πληθ. λείπει) = ἡ σκλαβιά· ἴδ. ροbενῖ-α.

σκλαβόσ-εμ = σκλαβόνω-ομαι.

σκλάπε-α = ἴδ. κλάπε-α, κjάπε-α· πληθ. σκλάπατε.

σκλάφ-βι πληθ. σκλέφτε (τ) καὶ σκλάβετε = σκλάβος· ἴδ. ρόπ-bι.

σκλέπε-α (Βεράτ.) = ἴδ. τσκλέπε-α, γελjέπε-α· πληθ. σκλjέπετε.

σκλjιφτέρ-ι (Περμέτ.) ἴδ. σκjιφτέρ-ι πληθ. σκλjιφτέρετε.

σκολjῖ-α (τ) σκόλjε-α (γ), σκόλε-α (Σ) = τὸ σχολεῖον· πληθ. σκολjίτε σκόλjατε, σκόλατε.

σκjίμε-α = στολισμός· πληθ. σκjίματε.

σκjιματάρ-ι = ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν, ὁ κομψευόμενος· τὸ θηλ. σκjιματάρε-jα, πληθ. τκjιματάρετε ἀρσ. σκjιματάρετε θηλ.

σκjιφτέρ-ι ('Ελβασ. - Βεράτ.) = ἱέραξ κοινῶς ξιφτέρι, γεράκι καὶ σκιφτέρ-ι ('Αργυρ.-Τυραν.) σκλjιφτέρ-ι (Περμέτ.) [Λατ. ac-cipiter] καὶ σκυφτέρ-ι (Σ).

σκjάκj ρ. ένεργ. = κάμνω μόλα = νjε γjε κjε έστε ε στεργούτε ε σbούσ ε bᾶj τε bούτε. — ἀντίθ. τοῦ σκjάκj εἶνε τὸ αρδάνκ ρ.

σκjάκjεμ παθ. ἀντίθ. αρδάνγεμ = κάμνω μαλακόν.

BASH

(ι-ε-τε̱) *σκjάκjε̱τε̱* ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̱ αρδάνγε̱τε̱.

σκjάπ-ι (γ. τ.) πληθ. σκjέπε̱τε̱ = bουτούκ ἢ σκjάπ μοτάκ ι παdρέδε̱.

σκjέπ-ι (Σ. Καβ. Βεράτ.) = ράμφος, σκjούπ-ι (Ἐλβασ.), κjέπ-ι (Ἀργυρ.) τσ̈ούκ-ου (Περμέτ.).

σ̈κjέπ-ι: πληθ. σ̈κjέπατε̱. — σ̈κjέπ' ι ρρόbε̱σε̱ = ἡ ἄκρη τοῦ ἐνδύματος.

σκjεπάρ-ι καὶ *τέσκε̱-α* (γ. Μαλjεσία) = σκέπαρνος, τὸ σκεπάρνι.

σκjεπτόρε-jα (Σ) ἡ μπεκάτσα. — ἴδ. σ̈απτόρε-jα.

σκέρbουλ-ι ? ? ?

σκjέτουλε̱-α (γ) σιέτουλε̱-α (Βεράτ.) πληθ. σκjέτουλατε̱ = ἡ μασχάλη [Ἰταλ. scatula = θήκη].

σκjόλ-ι (Σ) = νεροχύτης.

σκjότε̱-α (γ. τ.) πληθ. σκjότατε̱ = έρε̱ με σ̈ι, κουρ φρῦν έρε̱ ε bίε σ̈ι (κjε̱ σ̈τίε σ̈ίνε̱ νdε̱πε̱ρ πενdσ̈έρετ, ε dύε̱ρτ).

σκότε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. σκότατε̱ = γενεά, φυλή, γένος· μὸς ουνγjάλτε̱ κε̱jό σκότε̱! χ̌ούμπτε̱ κε̱jό σκότε̱! πρεj τσ̈ φάρε̱ σκότε̱ ᾶσ̈τ' αΰ;

σκοπέτσ-ι (γ. τ.) πλήθ. σκοπέτσε̱τε̱ = σκjάπ ι dρέδουρε̱.

σκουλῖ-α ἴδ. τσ̈κούλj πληθ. σκουλίτε̱.

σκουνdῖλ-ι (γ) σκουνdῖ-νι (bogdan) = τὸ κράσπεδον.

σκjόνj (Βεράτ) σγjόνj (Περμέτ) ρ. ἐνερ. = ἐξυπνῶ τινα ἴδ. κjοj (Ἐλβ.)

σκjόνεμ (Βεράτ.) σγjόνεμ (Περμέτ) ρ. οὐδ. ἐξυπνῶ ἴδ. κjόχεμ (Ἐλβ.)

σκούτε̱-α (Τσ̈ερμενίκα) πληθ. σκούτατε̱ [Λατ. suctum] καὶ

σκουτίνε̱-α Dibρα πλήθ. σκουτίνατε̱ = ποδι̱ὰ ἴδ. πε̱ρπάρε-jα [Βουλγαριστὶ σκούτινα). - σκουτίνε̱-α (Περμέτ) = κωλόπανον.

σκουνdῖ-νι: τὸ κράσπεδον καὶ σκουνdῖλ-ι. — με πρέκουνε̱ σκάνjνε̱ ε σκουνdίνιτ· (bogdan) = ἅπτεσθαι τῆς ἄκρας τοῦ κρασπέδου.

σκούτε̱-α (Σ) = (Τουρκ. boudσ̈άκ).

σκουτέρ-ι (τ) = ἀρχιποιμὴν = ι ζότι δένετ ε ι στάνιτ ι τσίλjι βε̱ bαρί μbι ατό, ε νγρέχ̌ στάν. — πληθ. σκουτέρε̱τε̱.

Σκουτέρ-ι = μάλjι ι Σκουτέριτ νdε̱ Κε̱ραbε̱νίτ τε Ελjbασάνιτ ε τε̱ Τιράνε̱σε̱. — Αὐτὸ τὸ ὄρος γέμει ἀπολελιθωμένων ζῴων.

σκjόκε̱-α (Ἐλβασ.) = σκjούκε̱-α (Τυραν.), κjόκε̱-α (Βεράτ.), κλούκε̱-α. — κλότσ̈κε̱-α (Βεράτ.) πληθ. σκjόκατε̱, σκjούκατε̱, κjόκατε̱, κλούκατε̱, κλότσ̈κατε̱ = ἡ κλῶσσα.

σκjούκε̱-α (Τυρ.) ἴδ. σκjόκε̱-α πλήθ. σκούκατε̱.

σκjούπ-ι (Ἐλϐασ.) = ἴδ. σκjέπ-ι: σκjούπατε̱

σκjούφουρε̱-ι (Ἐλϐασ.) = ἴδ. σούλφουρ-ι (Σ. Κροῦjα).

(ι-ε-) *σκjούφουρτε̱*: ἐπιθ. = ι-ε- σούρφουλτε̱ (Σ. Κροῦjα).

σκύρε-jα (Μυζεκjέjα), σκυρε̱̄-jα (Ἀργυρ.) = πήλινον πιάτον βαθουλό.

σκύτ-ι (Σ) = ἀσπίς.

σμαδόj — όχ̱εμ (Σ) = ἴδ. μαδόj — όχ̱εμ.

σμίρρ-ι (γ), σμίρρε̱-α (γ) σμιρ-ι (budi), ζελjῑ-α (Ἐλϐασ.) πληθ. ζ̱ελjίτε̱ = φθόνος. ζηλοτυπία, κοιν. ζούλ̱ι̱α. — κᾶμ σμίρρ = ἔχω φθόνον, φθονῶ.

σμίρρ-κέκj-ι = ζηλότυπος, ζηλόφθονος, φθονερός· πληθ. σμιρρκέκjε̱τε̱. — τὸ θηλ. σμιρρ-κέκjε-jα πληθ. σμιρρκέκjετε̱.

σοϐάλj-ι (Ἐλϐασ.) = εἶδος ὄφεως μεγάλου, ὅστις τύπτει τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς οὐρᾶς. — ἴδ. καστρίκj-ι (Βεράτ.).

σοϐάϊκε̱-α (τ) πληθ. σοϐάϊκατε̱ = κερκὶς ἴδ. dρούκ-γου.

σόd (bogdan — Τύραν) ἐπιρ. = ἴδ. σότ [Λατ. hodie].

σοdάσ-ίτ-ίτ (bogdan, Μιρε̱dίτα) ρ. ἐνερ. mirare, με ι νγούλjε̱ σῦτε̱ ἀόρ. σοdίτα-ε-ι· μετχ. σοdίτουνε̱.

σόjτ (γ. Μαλεσία) = ἴδ. σότ.

σογορίj-α (bogdan) = ἀγέλη (Τουρκ. συρῖ) πληθ. σογορίjτε̱.. — σογορίj νjέρε̱ζ̱ε̱ö = ἀγέλαι ἀνθρώπων. Τουρκ. συρῖ).

σόγjε-jα (bogdan) πληθ. σόγjετε̱ = πύργος 2) φυλακὴ (Τουρκ. καρακόλ) ἴδ. ρόνjε̱-α.

σογjερίj-α bogdan) κοιν. μάνδρα Ἰταλ. mandra.

σογjεταᾶρ-ι (bogdan) = φύλαξ πληθ. σογjετάρε̱τε̱.

σοκε̱λάσ (Ἀργυρ.) σοκε̱λίj (Βεράτ.) = κραυγάζω, φωνάζω μὲ μεγάλην φωνήν, θε̱ρρέσ με φουκjῑ.

σοκε̱λίμε̱-α (Ἀργυρ. Βεράτ.) πληθ. σοκε̱λίματε̱ = κραυγή.

σοκε̱λίμε̱-α, σοκουλίμε̱-α (budi) = βρυγμός, τρόμος 2) σοκε̱λίμε̱-α (Σικελο-Ἀλβανικὸν) = σεισμός· dρίθμε̱-ε σοκε̱λίμε̱ = τρόμος καὶ βρυγμός· πληθ. σοκε̱λίματε̱ σοκουλόνj (budi) σοκε̱λόνj: ρ. dρίδεμ, σείω, κλονίζομαι. — τρέμω.

σομάρ-ι (Ἐλϐασ.) ἴδ. σαμᾶρ-ι πληθ. σομάρε̱τε̱.

σόνε̱τε̱ (budi). σόντε, σούντε (Σ) = ταύτην τὴν νύκτα, ἀπόψε. — ἀντιθ. μbρᾶμα (γ).

BKSH

σόπ-ι, *σοπάτε̱* (γ) πληθ. σοπάτατε̱ καὶ σε̱πάτε̱-α (τ) πληθ. σεπάτατε̱ = ἀξίνη, πέλεκυς, λjάτε̱ (Περμέτ.) καὶ λjατόρε-jα (γ) μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε σε̱πάτα [ἴδ. λjατόj] καὶ τσακόρε-jα (Τυραν.) [= κοιν. τσεκοῦρι] καὶ ναγάτσε-jα μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε λjατόρεjα.

σοϱολάσ-άτ-άτ (Τυραν.), σουρουλάσ-άτ-άτ (Ἐλβασ.) = σίελ πε̱ρκjάρκ [Τουρκ. συρέρε̱μ = τριγυρίζω] ἴδ. σουρέλj, σουρουλάσ χέλιν' ε μίδ̈ιτ = γυρίζω τὴν σοῦβλα.

σοϱολάτεμ (Τυραν.) σουρουλάτεμ (Ἐλβασ.) παθ. σῖλεμ πε̱ρ κjάρκ.

σοϱάκ-ου ἀρσ. σοράκε-jα θηλ. πληθ. σοράκε̱τε̱ ἀρσ. σοράκετε̱ θηλ. ὅμοιος, ὁμοία τῇ κορώνῃ (τῇ καλjακούδᾳ)· χλευαστικόν.

σόϱϱε̱-α: πληθ. σόρρατε̱ = ἡ καλjακοῦδα· ἡ κωρώνη.

σος (τ) = μος = μήπως. — σος σ' κίσ̈τε = μὸς σ' κίσ̈τε = μήπως δὲν εἶχε· σος σε σ' κίσ̈τε = μήπως δὲν εἶχε.

σόσ σόσ σόσ (τ) ρ. = σῴζω ἴδ. σπε̱τόj, ἴδ. χ̱αρρίνj· 2) σημ. φθάνω· 3) τελειόνω ἴδ. μbαρόj (budi) σόσε̱νj σόσε̱ν σόσε̱ν. — παθ. σόσεμ.

σότ, σod, (Τυραν. bogdan, budi) σόjτ (γ. Μαλjε̱σία = σήμερον. — σότ ε πε̱ρπάρα (γ) = ἀπὸ σήμερον καὶ ἐμπρός. — σότ πε̱ρσότ = διὰ σήμερον. — σι σότ = τὴν αὐτὴν ἡμέραν (σὰν σήμερα). — σι σότ τέτε̱ dίτε̱ = πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν. — σι σότ νjε̱ jάβε̱ = πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος. — σι σότ νjε̱ μούαj. — σι σότ νjε̱ βίτ = πρὸ ἑνὸς ἔτους. — σότ μbε̱ σότ ἢ σότ με σότ = τὴν παροῦσαν ἡμέραν, ἐποχήν. — σότ ε τούτjε = σότ ε μbασκε̱νdάj (γ) = εἰς τὸ ἑξῆς. — τε̱ βίτσ̈ σότ τέτε̱ dίτε̱ = νὰ ἔλθῃς μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας. — τε̱ βίνjτσ̈ σότ νjε̱ jάβε̱, σότ νjε̱ μούαj = νὰ ἔλθῃς μετὰ μίαν ἑβδομάδα, μετὰ ἕνα μῆνα.

(ι) *σότμ-ι* (τ) ἐπίθ. = σημερινός. ε-σότμε-jα (τ) = σημερινή. — ι σόρμ-ι (τ) ε-σόρμε-jα, ι σότσ̈ιμ-ι (γ) ε σότσ̈ιμε-jα.

σουκαλjέν-ι (Dίβρα) ??? = σούλjτσ-ι καὶ κρουκαλjέν-ι (Dibρα) ???

σούνκ-γου (Καβ.) πληθ. σούνκjτε̱ ἴδ. δρῖ-α.

σούκατε̱ (budi) πληθ. μόνον = bρέγjετ' ε μάλjιτ.

σούκουλε̱-ι (Τυραν.) πληθ. σούκουjτε̱ = ῥάκος· ἴδ. λjέτσκε̱-α.

σοῦλjεμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = ὁρμῶ· ἴδ. τοῦρρεμ. — ουσούλj κjένι, εδέ ε καφσ̈όϊ = ὥρμησεν ὁ σκύλος καὶ τὸν ἐδάγκασεν.

σούμbουλε̱-α πληθ. σούμbουλατε̱ = κομβίον σφαιροειδές.

σούντε (Σ) = ἴδ. σόντε.

σούπ-ι: πληθ. σούπετε̱ = ὁ ὦμος.

σουρbόj (τ) ἴδ. σούρπ. ρ. σουρbόνεμ = ἴδ. σοῦρbεμ παθ.

σουρbέλjε̱-α (Ἐλβασ.), σφίγγε̱-α (Περμέτ.) καὶ bedουνίτσε̱-α (Περμέτ.) πληθ. σουρbέλjατε̱, bedουνίτσατε̱ = ἀλιφασκιά, ἐλελίφασκος.

(ι ε) *σούμbουλε̱-ι-α* καὶ *σούρbουλε̱-τε̱* (Ἐλβασ.) = νερουλός, ροφητὸς βε̄ ε σούρbουλε̱τε̱ = βε̄ ρρούφκε̱ (Περμέτ.) = αὐγὸν νερουλόν. — καὶ ρρούφκε̱-α πληθ. ρρούφκατε̱ (Περμέτ.).

σούρπ καὶ *σούρbι* (γ) σουbόj (τ) = ροφῶ.

σοῦρbεμ (γ) σουρbόνεμ (τ) παθ. τοῦ προηγ.

σουρουλάσ-άτ-άτ (Ἐλβασ.) = ἴδ. σορολάσ-άτ-άτ (Τυραν.).

σουρουλάτεμ (Ἐλβασ.) = σορολάτεμ (Τυραν.).

σούρφουλε̱-ι (Σ-Κροῦjα) καὶ σ̈κjουφούρ-ι (Ἐλβασ.) [Λατ. sulfur-is] = θεῖον κοινῶς θειάφι.

(ι) *σούρφουλτε̱-ι-α* (Σ-Κροῦjα) καὶ ι σ̈κjούφουρτε̱-ι-α = πρὲj σούρφουλι.

σουρρίκ-ου (Κροῦjα) = κοτέτσι, καὶ κjυμέσ-ζι = ατύ κου φλjένε̱ πούλjατε̱.

σουρρίλj-ι = κάνουλα τοῦ νεροῦ.

σουρρίλj (Τυραν.) καὶ σουρρούγjατε̱ (Ἐλβασ.) ἐπίρ. = μακρουλῶς.

σούτε̱-α πληθ. σούτατε̱ = ἡ ἔλαφος (θηλυκὴ) ἴδ. dρε̄-νι.

σπάκ-γου (Σ), σπάνγε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. σπάνγατε = σπάγγος.

σπε̱λjκjῑ-νι (Ἐλβασ.) ἴδ. πε̱κjῑ-ρι (Περμέτ.) = τὸ κράσπεδον· καὶ σπενγῑ-α (Καβ. Τυραν. Κροῦjα) πληθ. σπενγίτε̱. πικjῑ-α πληθ. πικjίτε̱, πε̱κjῑ-ρι (Περμέτ.) πληθ. πε̱κjίνjτε̱.

σπε̱ρdρέθ (γ) ρ. ἐνεργ. = ἴδ. πε̱ρdρέθ, σ̈dρέθ (Σ).

σπέτσε̱-α: πληθ. σπέτσατε̱ = πιπεριά· 2) κόκκινο πιπέρι.

σπίδε̱-α (Περμέτ.) = κούρβε̱-α ἢ μᾶλλον ἡ ἔχουσα ἰδιώματα μοιχαλίδος.

σπίθ-ι (Τυραν.) = ὑδρωπικιά.

σπίκθ-ι ἴδ. πίπε̱θ-ι, γουσ̈ακούκj-ι.

σπίνjε̱-α (τ) ἴδ. σ̈πίνε̱-α = ἡ ράχη πληθ. σπίνjατε̱.

σπιλjάρ-ι (Τυρ.) πληθ. σπιλάρε̱τε̱ = εἶδος δικτύου· σπίλjτσατε̱ (Σ) = ἴδ. σ̈τjέκε̱ζατε̱.

σπινάκj-ι = τὸ σπανάκιον· πληθ. λείπει.

σπίτσε̱-α: πληθ. σπίτσα-ε̱ = μικρὸν σουβλί.

BKSH

σποβίσ ('Αλβανο-Σικελικὸν) ρ. ἴδ. νγόρθ, τσόφ. — με̱ σποβίσι καλjι = ἐψόφησεν ὁ ἵππος μου.

σπούτετ' (ε jοπίνγεσε̱) (Σκοdρα Μαλjεσία ε πόσ̈τε̱με̱) ἴδ. ρρύπατ' ε jοπίνγε̱σε̱.

στάβε̱-α (τ) ['Ιταλ. stiva] κοινῶς ἡ στίβα ἴδ. τούρρε̱-α νjε̱ στάβε̱ dροῦ = νjε̱ τούρρε̱ dροῦ· πληθ, τούρρατε̱.

στάν-ι : πληθ. στάνετε̱ κοινῶς μανδρί.

στάπ-ι πληθ. στάπετε̱ = ράβδος.

στέλjε̱-α πληθ. στέλjατε̱ = ἡ φωλεὰ τῶν θηρίων.

στέπ-ι = ἡ ἄκρα.

στέπεμ : ρ. οὐδ. (γ) = κε̱θέχ̌εμ νjε̱ τσ̈απε̱ πράπα (τε̱ σ̈κόjε̱ τιέτε̱ρι).

στε̱ρβίνε̱-α (Σ) πληθ. στε̱ρβίνατε̱ = ἴδ. νγορδε̱σίνε̱-α = ψοφίμι· καὶ κε̱ρμε̱-α πληθ. κέρματε̱ (τ) = πτῶμα, ψοφίμι.

στε̱ρβίτ (Μυζεκjέjα) [στερ-βίτ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἐκπαιδεύω, γυμνάζω τινὰ (κυρίως ἐπὶ ζώων, ὅταν γίνωνται ἑνὸς ἔτους τὰ γυμνάζουσιν ὡς τὰ ἄλογα (μᾶζε̱τε̱) εἰς τὸ περιπατεῖν, τοὺς μόσχους εἰς τὸ ἄροτρον, τοὺς σκύλους εἰς τὸ κυνῆγι κ.τ.λ. τὰ παιδία εἰς τὸ γυμνάσιον παντὸς εἴδους γυμνασίου, ἐν γένει γυμνάζω ἐκπαιδεύω). — στε̱ρβίτ μέζινε̱ = γυμνάζω τὸ ἀλογάκι· μέζ' ι στε̱ρβίτουρε̱ = γυμνασμένον ἀλογάκι· ἀντιθ. με̱ζ' ι πα στε̱ρβίτουρε̱ = ἀγύμναστον ἀλογάκι.

στερβίτεμ : παθ. = γυμνάζομαι, ἐκπαιδεύομαι.

στε̱ργjόσ̈-ι = ι άτι γjύσ̈ιτ = πρόπαππος πληθ. σ̈τε̱ργjύσ̈ατε̱.

στε̱ργjύσ̈ε-jα = ε έμα ε γjύσ̈εσε̱ πληθ. σ̈τε̱ργjύσ̈ετε̱. — φράσ. — γjύσ̈ στε̱ργjύσ̈ι ε κάτρε̱γjύσ̈ι = πάππων πρὸς πάππων.

στε̱ρκjόκ-ου (γ) ἀρσ. πληθ. στε̱ρκjόκε̱τε̱, θηλ. στε̱ρκjόκε̱-α = κωρώνη.

στε̱ρdίτεμ (Ρέκ' ε έπε̱ρε̱) ρ. = συναπαντῶ (ἀπροσδοκήτως) καὶ χ̌ασ (Σ). ουστε̱ρdίτνε̱ (Dίbρα) = χ̌ασνε̱ = ουπε̱ρπόκjνε̱ μb'ούδε̱ (παπρίτουρε̱). — ἴδ. πίκjεμ = ἐπὶ ταυτοῦ συναντῶ τινα.

στε̱πμbέσε̱-α = ἐγγόνη = bίλjα σε̱ μbέσε̱σε̱ πληθ. στε̱ρμbέσατε̱.

στε̱ρδᾶμπ-bι (γ) = κουρ dέλj νdονjε̱ δᾶμπ ισ̈τρέμbερ jάσ̈τε̱ ρριέσ̈τε̱σε̱ καὶ στε̱ρδε̱μπ-bι (τ).

στε̱ρκούνγουλ-ῑ = εἶδος ἀσθενείας πληθ. σλε̱ρκούνγουjτε̱.

στε̱ρνίπ-ι = ἔγγονος (ιbῖρι τε̱ νίπιτ) πληθ. στε̱ρνίπε̱νιτε̱ (γ).

στε̱ρπίκ (Σ) ρ. = ραντίζω [στερ-πίκε̱-α] στε̱ρκίσ-ίτ-ίτ ('Ελβ). σπε̱ρκάτ

BKSH

έτ-έτ (Περμέτ), πισκάτ-έτ-έτ (Βεράτ.) [στε̱ρκατ] καὶ στε̱ρκόj (Καϐ.).

στε̱ρπίκεμ (Σ) παθ. ραντίζομαι, στε̱ρκίτεμ, σπε̱ρκάτεμ [στε̱ρκάτεμ] τσε̱ρκόχ̌εμ (Καϐ.) σπικάτεμ.

στε̱ρπίκε̱-α (Σ) στε̱ρκίτε̱-α (Ἐλϐασ.) = ράντισμα πληθ. στε̱ρπίκατε, στερκίτατε̱.

στε̱ρφλjόκ (γ) ρ. ἐνερ. = πριὄ φλjοκε̱τε̱ νγατε̱τρόj φλόκε̱τε̱ (ἐπὶ τριχοειδῶν πραγμάτων).

στερφύτσ-ι (Ἐλ βασ.) πληθ. στε̱ρφύτσατε̱ = σύριγξ. τε̱ρφύτσ-ι (Κοϐ.) πληθ. τε̱ρφύτσατε̱.— κε̱λjτσατε̱σε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κε̱λjτσατε̱σατε̱ = στε̱ρφύτσ κjε̱ κε̱λjτσέτ· στε̱ρτσκε̱-α (Περμέτ.) = στε̱ρφυτ με ούjε̱. πληθ. στε̱ρτσκατε̱· φιλjάσκε̱-α (Κροjια) πληθ. φιλjάσκατε̱.

στjέγουλε̱-α ??? πληθ. στjέγουλατε̱ ???

στόλj-ι (γ. Μαλjεσία) ξύλινον σκαμνὶ μὲ τρεῖς πόδας.

στολjῑ-α = στολισμὸς πληθ. στολjίτε̱.

στυλjίσ: ρ. ἐνερ στολίζω· στολjίσεμ=στολίζομαι.

στοπὰν-ι (τ) πληθ. στοπάνε̱τε̱ = τυροκόμος. αὔ κjε̱ τούντ κjούμε̱ὄτινε̱ ε bε̱ν γjάλjπε̱ ε dιᾶθε̱, ε γjίζε̱, ε ου έπ bούκε̱ bαρίϐετ, ε κjένϐετ ἴδ. bάdὄο-jα (περμὲτ) τὄακμάὄ-ι (Τυρχν.)

στρᾶλ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. στράλετε̱, κοιν. στουρνάρι = γοῦρ ὄκρέπε̱σ-ι (γ).

στρανίτσε̱-α (Περμέτ.) = ρράσατ ε βάρριτ, πε̱ρμbῑ τε̱ βdέκουρινε̱ νdε̱νε̱ δε̱̄τ. 2) γοῦρ με κρύκj κjε̱ βίχ̌ετε̱ μbε̱ κέμbε̱ πε̱ρμbῑ βάρρτ. πληθ. στρανίτσατε̱.

στράτσε̱-α (Σ) = ἴδ. τράστε̱-α (τ) πληθ. στράτσατε̱ καὶ στράjτσε̱-α πληθ. στράjτσατε̱.

στρε̄χ̌ε-jα (Σ) = τὄ ᾶὄτε̱ πε̱ρjάὄτα ὄτε̱πίσε̱, πληθ. στρέχ̌ετε̱. ἐνῷ πουλjάσ-ζι (Σ) = τὄ κᾱ ζε̱̄ στε̱πία πε̱ρμbρένdα (Τουρκ. τὄατί).

στρε̄χ̌ε-jα (γ) = ἡ στέγη, νdε̱νε̱ στρέχ̌ετ τε̱ στε̱πίσε̱ = ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας.

στρόκε̱-α = λέπρα, ψώρα (ἐπὶ ζῴων) ἴδ. σγέbε-jα, πληθ. στρόκατε̱.

στρομbουλᾶρ-ι = στύλ ε λjᾶμε̱σε̱ κjι λjίδινε̱ κάλjινε̱ κουρ ὄῑjε̱νε̱ πληθ. στρομbουλάρετε̱. — ἴδ. στρουμbουλᾶρ-ι.

στροῦκεμ (Σ) ρ. οὐδ. = συστέλλομαι, κοιν. μαζόνομαι (ζόγου κουρ μbε̱ρδίφ ρε̱ούτετε̱ ε πε̱ρμϐλjίδετε̱ τρούπινε̱. — ἀορ. ουστρούκα-ε-ουστρούκ, μτχ. στρούκουνε̱.

στρουμbουλᾶρ-ι καὶ *στρομbουλᾶρ-ι* = ξύλον εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνίου· πληθ. στρουμbουλάρετε.

στρουμbούλε-ι (Βεράτ) = τοποθεσία, στρούμbουjτε πληθ.

σῦ! (Τυραν.) ἐπιφ. θαυμαστ. ἴστε νjε σκjάπ ι μαθ σῦ! = σα νjεγομάρ. — ἴστε ι γjάτε σῦ! = σα νjε κjιπαρίς = ἦτο μακρὺς ἴσια μὲ ἕνα κυπαρίσσιον.

συ-bάρδε-ι-α ἐπιθ. γαλανομάτης -τα.

σῦ-δῖ-α αὔ κjε κᾶ σύτε ποσὶ δῖ.

σῦζετε: πληθ. = τὰ ὀμματοϋάλια κοινῶς.

σῦ-ζῖ-ου πληθ. συζέστε = μαυρομάτης. σῦ-ζέζε-α θηλ.

σῦθ-ι (Ἐλbασ.) πληθ. σῦθετε = θηλιὰ ἴδ. λjάκθ-ι καὶ κατ' ἀναγραμματισμὸν θῦσε-α (Τυραν.).

σῦθ-ι (γ) (ἐπὶ δένδρων) πληθ. σῦθετε· ὅταν ἀνοίξωσι τὰ δένδρα, πρῶτον κάμνουσιν ἕνα σπορί, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐβγαίνει τὸφύλλον, τὸ ὁποῖον τότε ὀνομάζεται κράνd-ι, ἀφοῦ δὲ αὐξήσῃ τὸ κράνd λέγεται γjέθε-jα ἢ φλjέτε-α.

συ-κjενεζε-α πληθ. συ-κjενεζατε = κυνώπης.

συ-κjοῦτε-ι: ἀρσ. συ-κjοῦτε-α θηλ. = εὐφυής. [ἴδ. κjουεj καὶ κjουj (γ)].

σύλ-ι ἀρσ. σύλε-jα θηλ. (Τυραν.) = παραbλὼψ. — ἴδ. ι-ε-bᾶνγετε-ι-α· πληθ. σύλετε θηλ.

συλjάρ-ι σῦλjαρε-jα ἐπιθ. = αὔ α αjό κjε ι κᾶ σύτε τε λjαρε καὶ συλjαρόσ̈-ι, συλjαρόσ̈ε-jα θηλ. πληθ. συλjαρασ̈ετε θηλ.

συλjτῖ-νι (Σπατ.) πληθ. σῦλjτίνjτε = πένj λjέσ̈ι τε dρέδε.

σῦ-νι (γ) σῦ-ρι (τ) σῦ-ου (Ἐλbασ.) πληθ. σῦτε = ὀφθαλμός· σ' κᾶμ σῦ ε φάκjε (τε dάλj περπάρα) φράσις (ἐπὶ αἰσχύνης) με κjίσ̈ σῦ ε φάκjε (budi) = με τσ̈ σῦ ε φάκjε (τε dοῦκεμ). — νγόκλj σῦτε = ἀτενίζω. — νγοῦλj σῦτε vdε κjίελ = ἀτενίζω πρὸς τὸν οὐρανόν. — vdερ σῦ (γ. τ.) ἐπιρ. = ἐνώπιον, παρρησίᾳ· dρίτ' ε σῦνιτ (γ) dρίτ' ε σῦριτ (τ) = ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ· ε κᾶ σῦνε περτε ίκουνε (γ) = ε κᾶ σύνε περ τε ίκουρε (τ) = σκοπεύει νὰ ἀναχωρήσῃ. — ι bίε vdερ σῦ (γ. τ.) = τὸν προσbάλλω. — μαρρ νjε σῦ γjούμε = κοιμῶμαι ὀλίγην ὥραν. — ι μbέτι vdε σῦτ = τοῦ ἔμεινε ςτὸ μάτι = τοῦ ἔκαμα ἐντύπωσιν. — ι bᾶj με σῦ = νεύω, τοῦ κάμνω νεῦμα· ε μάρρ μbε σῦ (γ) ε μαρρ μbε σῦ (τ), ε μάρρ σῦσ̈ (γ) σῦσ̈ (τ) = βασκαίνω αὐτόν. — κάμ σῦ ε φάκjε = ἔχω παρρησίαν. ἀντιθ. σ' κᾶμ σῦ ε φάκjε.

συνερῑ-α ('Αργυρ.) πληθ. συνερίτε̱ (ἑλλην. ἔρις -ιδος) γραικ. συνέρ̱κα. — κᾶ συνερῑ με τσ'do νjερῑ = dαλj πε̱ρπάρα = συνερίζεται. — βε̄ συνερῑ = συνερίζομαι.

σῡ-σ̈άκσ̈-ι (Σ) (Τουρκ. λέξις) = ἀλλοίθωρος ἴδ. βανγόσ̈-ι.

σύτσ̈: ('Ελβασ.) κᾶμ σύτσ̈ = κᾶμ φρίκε̱ (Τουρκιστὶ σ̈υbεχ̌ = βεσβεσὲ)

συ-χ̌απε̱τε̱-ι ἄρσ. σῡ-χ̌απε̱τε̱-α θηλ. καὶ συ-χ̌απουρε̱-ι-α (τ) = ἀνοικτομάτης.

σφούρ̱κ-ου πληθ. σφυύρκjτε̱ καὶ τε̱ρφούρκ-ου (Σ) = διχάλα· 2) σφούρκ-ου (Τουρκιστὶ ἀκρὲπ) πληθ. σφούρκjτε̱ = σκορπιός.

σφουνγάρ̱-ι ('Αργυρ.) σ̈πούζε̱-α (Σ) πληθ. σφουνγάρε̱τε = ὁ σπόγγος.

σφύνε̱-α (τ) ἢ σφῆνα ἴδ. πύκλjε̱-α καὶ πύλjκε̱-α.

σφυνόσ (τ.) ρ. = βε̱ πύλκε̱νε̱.

σφυτύρ̱ῖj ('Ελβασ.) [φυτύρε̱-α] ρ. = φρυάσσω, μουρμουρίζω, γογγύζω καὶ μουρμουρόj (Σ) —χ̌ῡνε̱ dέλj ε σφυτυρῖν.

σφυτυρ̱ίμ-ι πληθ σφυτυρίμετε̱ = φρύαγμα, γογγυσμός.

Σ̈

σ̈αbάν-ι ("Υδρα) = νjε̱ τσόπε̱ λjιτᾶρι κjε̱ ε βε̱νε̱ πε̱ρπόσ̈ θέσιτ πε̱ρ τε̱ πεσ̈ούαρε̱.

σ̈αγέρτ-ι (Σ) = μαθητὴς (Τουρκ. τσ̈ιράκ).

σ̈ὰ (Περμ.-Φρασ̈άρι) πάσ̈α (Σ) = μόριον ὀμοστικόν. — σ̈α Ζόνε̱ = πε̱ρ Ζότινε̱· πάσ̈α Ζότινε̱ (Σ). — σ̈α djέμτε̱ = μὰ τὰ παιδιά. — Μοj Doυdούλjε σ̈α bαbάνε̱. (τ' ετ-ατ = εἰς τὸ κεφάλι τοῦ πατρός σου). Με̱ do bούρρινε̱ α jαράνε̱; (= τὸν ἐραστήν).

σ̈ᾶj ρ. = ὑβρίζω, ὀνειδίζω· ἀόρ. σ̈ᾶβα-ε-ου μτχ. σ̈ᾶμ. (γ) σᾶρε̱ (τ). — σ̈ᾶj (Σ) ἀντὶ φσ̈ᾶj κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈· παρὰ Σκοδριάνοις σ̈ᾶχ̌εμ παθ.

σ̈αjάκ-ου = μάλλινον ροῦχον λευκόν· σ̈αjὰκ ι θόνε̱ κουρ ᾶσ̈τε̱ με κάτε̱ρε̱ λjικj, εδὲ σ̈εγούνε̱ ι θόνε̱ κουρ ᾶσ̈τε̱ με du λjικj. — σ̈αjάκου ι σ̈κάλjουνε̱ = κατειργασμένον μάλλινον ροῦχον.

σ̈αjτίμ-ι ('Αργυρ.)??? πληθ. σαjτίμετε̱. — τε̱ ράφτε̱ σ̈αjτίμι! = (ὡς νὰ εἴπῃ τε̱ ράφτε̱ πίκα!) — τε̱ σ̈άjτούαρε̱ ???

σάκε-α (Σ) = σκύλα. ἴδε κjένε-jα.

σακλαbάν ι (Σ) πληθ. σακλαbάνετε = φλύαρος, πολυλογᾶς—ατί κjε σ'ι πουσὸν γόjα.

σάκουλ-ι πληθ. σάκουjτε [ἐκ τοῦ σακκοῦλα εἶναι ἀρχαία Ἑβραϊκὴ λέξις] : θόνε λjικούρεσε κjι βενε διάθινε μbρένdα.—djαθ σάκουλι = τυρὶ τουλουμίσιο.—σακούλε-ι = λjικούρε περ με βοῦμ μbρένdα τε λjύνε, ι διάθε, ι σάλjτσε, ε κjούμεστ, ε δᾶλετε [Λατ. saccus = σάκκος καὶ sacculus = σακκίον].

σάκουλε-ι (Τυραν.) = ἀνεμοστρόβιλος· ἐρ' ε φόρτε· καὶ σακουλίνε-α (Κροῦjα) πληθ. σάκουjτε, σακουλίνατε. — πορδασάκουλ-ι πληθ. πορδασάκουjτε ('Ελβασ.).

σαλjαβρίκ-ου (τ.) ??? πληθ. σαλjαβρίκετε.

σάλjε-α πληθ. σαλjετε = τὰ σκέλη. — ε κοdίτι πλjοῦμbι vdε σάλjετ τε διάθετ — ι σκόϊ πλjοῦμb vdεπερ σάλjετ. 2) τὸ ἐφίππειον κοιν. ἡ σέλλα [Λατ. sella] σάλj' ε κάλjιτ = ἡ σέλλα τοῦ ἵππου.

σάλjε-γjάτε-ι ἀρσεν. σάλjε-γjάτα—ἐπίθ. = αὔ α ἀjὸ κjε κᾶ σάλjετε τε γjάτα.

σάλjε-στρεμbερε-ι-α = αὔ α αjό κjε κᾶ σάλjετε τε στρεμbετα.

σάλjε-σκούρτενε-ι-α = αὔ -α αjο κjεκᾶ σάλjετε τε σκούρτενα· καὶ σάjεσκούρτερε-ι-α (τ) αὔ α αjό κjε κᾶ σάλjετε τε σκούρτερα.

σάλjκjῖ- (λjὰπ) = ἴδ. σελjκjῖ-νι.

σαλjόj ρ. ἐνερ. = σελλόνω τὸ ἄλογον. — παθ. σάλjόχεμ-όνεμ (τ).

σάλτσε-α (πληθ. ἄχρηστος σάλτσατε) (γ. τ.) [Λάτ. salsus] = κόσ ι σελῖτε, κόσ με κρίπε. καὶ στάλjπε (Περμέτ.) ολjέρ-ι ('Αργυρ.).

σαμῖ-α πληθ. σαμίτε = μανδῆλι.

σαμτὶj (Ελβασ.) φσᾶj (γ) σᾶj (Σκόdρα κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ). ποστρετῖνj (Περμέτ.) = ἀναστενάζω.

σαμτίνε-α πληθ. σαμτίνατε, ('Ελβασ.) πσερτίμε-α (Περμέτ.) φσανετίμε-α (budi) πληθ. φσανετίματε = ἀναστεναγμός.

σᾶνε-α (Σ) = κάστ'ε μίσεριτ.

σαπακότ-ι πληθ. σαπακότετε (γ.) = ἠλίθιος ἴδ. τορολάκ-ου.

σαπερτόνj (Περμετ) ρ. ἐνερ. = νγοὺλj τε τερε vdε bάλjτετ.—ουσαπερτούα vdε bάλjτετ = κατεχώσθη εἰς τὴν λάσπην.

BkSH

σ̈απε̰τόρε-ja καὶ σκjεπτόρε-jα πληθ. σ̈απε̰τόρετε̰ σκjεπτόρετε̰ = κοινῶς ἡ μπεκάτσα.

σ̈απῑ-ου (τ) ἴδ. ζ̈απῑ-νι (γ).

σ̈αραμανdούκ (Ἐλβασ.) ρ. ἐνεργ. = καταμαδίζω. — σ̈αραμανdοῦκεμ παθ.

σ̈άρ̃ε̰-α πληθ. σ̈άρ̃ατε̰ = πρίων, πριόνιον.

σ̈άρκ-γου [ἴδ. σάρξ-κὸς] = μῑσ̈ι ι ατύρε πέμε̰βετ με νjε̰ bε̰ρθάμε̰, σι ἀρ̃α, πιέσ̈κε̰ζα, bαjάμεjα κ.τ.λ.

σ̈άρκε̰-α (Περμέτ.) = ἐπανωφόριον· ἴδ. φλοκάτε̰-α.

σ̈αρκjῑ νι (Σ) = ἴδ. σ̈ελjκjῑ-νι. — πληθ. σ̈αρκjίνjτε̰.

σ̈αρ̃όj : ρ. ἐνεργ. = πρίω, διαπρίω, πριονίζω.

σ̈αρ̃όj ἢ *σ̈ε̰ρ̃όj* καὶ σ̈αρ̃όνεμ παθ. σι σ̈αρ̃όϊ κυj νjερῑ = πῶς ἀπωλέσθη αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. — σ̈ε̰ρ̃όβα πε̰ρτε̰ νγρᾶνε̰ = νγόρδα πε̰ρτε̰ νγρᾶνε̰ (Ἐλβασ.) = ἀπέθανα τῆς πείνης.

σ̈αρτέσε̰-α (γ. τ.) πληθ. σ̈αρτέσατε̰ = μbόλιασμα· 2) δένδρον ἐμβολιασμένον.

σ̈αρτόj : ρ. ἐνεργ. = ἐνοφθαλμίζω (δένδρα) μπολιάζω· τὸ παθ. — σ̈αρτόχ̈εμ (γ) σ̈αρτόνεμ (τ).

σ̈άτ-ι (τ) πληθ. σ̈άτατε̰ καὶ σ̈άτε̰-α = κjε̰ πρέσινε̰ δε̰̃νε̰.

σ̈ατε̰ρῑ-α, σ̈ατέρε̰-α (bogdan) πληθ σ̈ατε̰ρίτε̰ ['Ιταλ. peggio, lipaggi].

σ̈ατῑ-νι (Jάκοβα) πληθ. σ̈ατίνjτε̰ = ὁ χήν· ἴδ. πατόκ-ου.

σ̈ατόj ? ? ? ρ.

σ̈ατόρ̃-ι ἢ *σ̈ατόρ-ι* πληθ. ε̰τε̰ = σκηνή· ἴδ. τένdε̰-α.

σ̈άχ̈ (τ) ? ? ? — μbέτεμ σ̈άχ̈. — μεdέτ ο dερβεναγὰ τε̰ μbένε̰ τρίματε̰ σ̈άχ̈. — σ̈άχ̈ djέμ. — σ̈άχ̈ Μίτρο, σ̈αχ̈ bαbᾶϊ.

σ̈άχ̈εμ παθ. τοῦ σ̈άϊ.

σ̈αχ̈ε̰ράκ-ου ἀρσ. — σ̈αχ̈εράκε-jα θηλ. = ὑβριστὴς πληθ. σ̈αχ̈εράκε̰τε̰ ἀρσ. σ̈αχ̈εράκετε̰ θηλ.

σ̈γάbε̰-α (τ), σ̈γαbόνjε̰-α (τ) πληθ. σ̈γάbατε̰, σ̈γαbόνjατε̰ = ἴδ. σ̈κάbε̰ σ̈καbόνjε̰.

σ̈γε̰ρ̃ύσ-ύτ-ύτ (Τυραν.) ρ. ἐνερ. καὶ σ̈γουρίσ-ίτ-ίτ, καὶ γε̰ρβίσ̈τ (Περμ.), ποπουρίσ̈-ίσ̈ ίσ̈ (Σ). — πούλjα σ̈γε̰ρ̃ύτ με κᾶμbε̰ = πούλjα σ̈γουρίτ με κᾶμbε̰ = πούλjα γε̰ρβίσ̈τ με κέμbε̰ = πούλjα ποπουρίσ̈ με κᾶμbε̰. — μτχ. ποπουρίσ̈ουνε̰.

σ̈γε̰ρ̃ῦχ̈εμ, σ̈γε̰ρ̃έχ̈εμ, σ̈κρῦχ̈εμ (Περμ.) σ̈κρῦχ̈εμ (Σ) σ̈γῦχεμ (Ἐλβασ.) =

πίπτω κατὰ γῆς καὶ λερόνομαι μὲ τὸ χῶμα. ἴδ. ζ̆ῦχεμ (Τυραν.).

σ̆γε̱ρ̱ῦj, σ̆γε̱ρ̱έj, σ̆κρῦj (Περμ.) σ̆γρυj (Ἐλβασ.) σ̆κρῦj (Σ) = ἴδ. ζ̆ῦj.

(ι) *σ̆dε̱ρ̱βιέλjε̱ρ̱ε̱-ι* (Σ) ἐπιθ. = ἐπιτήδειος ἐπιδέξιος καὶ θηλ. ε-σ̆dε̱ρ̱βέλjε̱ρ̱ε̱-α.

σ̆διέρ̱γουνε̱ (Σ). ᾶσ̆τε̱ σ̆τιέργουνε̱ (Σ) = ικᾶ ρᾶνε̱ μούλα.

σ̆ε: ἴδ. σ̆έν (κατ' ἀποβολὴν τοῦ ν πρὸ τοῦ μ.) ι σ̆ε̱- Μίτρι = ὁ ἅγιος Δημήτριος, ι σ̆ε̱-Με̱χίλι, ε σ̆ε̱-Με̱ρία.

σ̆έγε̱-α: πληθ. σ̆έγε̱τε̱ = τὸ ῥόδον ἢ ῥοιά.

σ̆εγούνε̱-α (γ.τ.) σ̆εγοῦν-ι (Σ) = μάλλινον, φόρεμα, πανὶ μάλλινον· σ̆εγοῦν-ι θόνε̱ κουρ̱ ἀσ̆τε̱ με du λjικj ἐδὲ σ̆αjάκ ι θόνε̱ κουρ̱ ἀσ̆τε με κάτρ̱ε̱ λjικj.

σ̆εγέρ̱τ-ι (Σ) = ἴδ. σ̆αγέρτ-ι.

σ̆ε̱γjέτε̱-α (τ) πληθ. σ̆ε̱γjέτατε̱ [Λατ. sagitta] = βέλος, σαΐτα.

σ̆ε̱γjέτουλε̱-α (τ) πληθ. σ̆ε̱γjίτουλατε̱ [Λατ. sagittula] 2) εἶδος ὄφεως ἰοβόλου ἔχοντος τὴν ἰδιότητα τοῦ ῥίπτεσθαι ὡς βέλος· καὶ σιγjέτε̱-α, πληθ. σ̆ιγjέτατε̱, σ̆ιγjέτουλε̱-α πληθ. σ̆ιγjέτουλατε̱ ἴδ. bε̱ρ̱-ι, bερ̱όνjε̱-α (Ἐλβασ. Βεράτ.).

σ̆ε̱γjετᾶρ̱-ι (τ) [Λατ. sagittarius] καὶ σ̆ιγjετάρ̱-ι (γ) πληθ. σ̆ε̱γjετάρ̱ε̱τε̱, σ̆ιγjετάρ̱ε̱τε̱ = τοξευτής, τοξότης, ὁ ῥίπτων βέλη.

σ̆ε̱γjετόj (τ) σ̆ιγjετόj (γ) [Λατ. sagitto] = τοξεύω, ῥίπτω βέλη ἀπὸ τόξου, σαϊτεύω· παθ. σ̆ε̱γjετόνεμ (τ) σ̆ιγjετόχεμ (γ).

σ̆ε̱̄j (γ) σ̆ε̱̄χεμ (γ) = ἴδ. σ̆ε̱νj (τ).

(τε̱) *σ̆ε̱jούμετε̱* (Τυραν.) = τε̱ δίμτουνατε̱ (Σ). — ι κίσ̆ινε̱ ρᾶνε̱ τε̱ σ̆ε̱jουμετε̱ (Τυραν.) = ι κίσ̆ινε̱ ρὰν τε δίμτουνατε̱ (Σ) = εἶναι πλευριτωμένος.

σ̆έκουλε̱-ι (budi Σ) [Λατ. seculum = αἰών, ὁ κόσμος παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς] ἴδ. bότε̱-α πληθ. σ̆έκουjτε̱.

σ̆έκjε-jα (γ) = μικρὴ μαστέλλα εἰς τὴν ὁποίαν τρώγουν γάλα οἱ ποιμένες καὶ σ̆έκjε̱ζ̆ε̱-α (τ) πληθ. σ̆έκjετε̱. — ᾶνε̱ πε̱ρ̱ με βοῦμ μbρ̱ένdα bυλjμέτ, ᾶσ̆τε̱ μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε βέdρ̱α.

σ̆εκρ̱οῦεμ (bogdan) μτχ. = consacrato Ἰταλ.

σ̆ε̱λjbόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. σ̆πε̱τόj [Λατ. salvo] = σῴζω, λυτρόνω, ῥύομαι.

σ̆ε̱λjbίμ-ι (Σ) σ̆ε̱λjbέσε̱-α: πληθ. σ̆ε̱λjbίμετε̱, σ̆ε̱λbέσατε̱ = ἴδ. σ̆πε̱τίμ-ι, σ̆πε̱τέσε̱-α.

BKSH

σ̈ελbούεσ-ι (bogdan) σ̈ελjbούσ-ι (Σ. συνηρ.) = σωτήρ. πληθ. σ̈ελj-bούεσιτε σ̈ελjbούσιτε.

(ι) *σ̈ελjbούεμ-ι*, ε σ̈ελjbούεμε-jα (Σ) ρηματικὸν ἐπίθ. τοῦ σ̈ελjbόj dίτ' ε Σελjbούεμιτ = ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος.

σ̈ελjέκ-ου (τ) = ἴδ. dσ̈ελjέκ-ου πληθ. σ̈ελjέκετε.

σ̈ελῖj (γ) [Λατ. sal, salis Ἑλλην. ὁ ἅλς, sallo καὶ salio-ire] = ἁλίζω, ἁλατίζω.—σ̈ελῖχεμ. παθ. = ἁλατίζομαι.

(ι-ε) *σ̈ελῖτε-ι-α* τε σ̈ελῖτε οὐδ. = ἁλμυρός-ά-όν, ἁλιστὸς-ή-όν.

(ι-ε-τε) *σ̈ελίσ̈ιμ-ι-ε-jα*, τε σ̈ελίσ̈ιμ-ιτε = ἴδ. ι-ε-τε νγjέλjbετε (Τυραν.).

σ̈ελίνε-α (γ Σ.) = σ̈ελίρε-α (τ) σαλαμοῦρα κοινῶς (πληθ. ἄχρηστος).

σ̈ελῖj (γ) = ρ. ἐνερ. βε vdε σ̈ελίνε, ε bᾶj τε κρύπουνε.—σ̈ελῖχεμ (γ) παθ.

σ̈ελjινόκ-ου (Βεράτ.) πσ̈ελjινόκ-ου = μελισσόχορτον.

σ̈έλjκ-γου = ἰτέα· πληθ. σ̈έλjγjιτε, σ̈έλjκjετε.

σ̈ελjκjῖ-νι (γ) πληθ. σ̈ελjκjίντε = τὸ καρπούζιον καὶ σ̈αλjκjῖ-ρι (Λjάπ), σ̈ερκjῖ-νι (Σ), σαρκjῖ-νι (Σ) πληθ. σ̈αλjκjίνjτε σ̈ερκjίντε, σ̈αρκjίνjτε.

σ̈ελjκjίσ̈τε-α (γ) = βένdι κjε ᾶσ̈τε μbιέλε σ̈ελjκjίνj· πληθ. σ̈ελjκjίσ̈τατε.

σ̈εμ: ἴδ. σ̈εν (τροπῇ τοῦ ν εἰς μ πρὸ τοῦ Μ) σ̈εμ-Μίτρι, σ̈εμ-Μιχίλι = ὁ Ἅγιος Δημήτριος, ὁ Ἅγιος Μιχαήλ. — σ̈εμ-Μερία = ἡ Ἁγία Μαρία, σ̈εμ Μάρκου = ὁ Ἅγιος Μᾶρκος κ.τ.λ.

σ̈εμbελε-α (Περμέτ.) = ὁμοίωμα, ὁμοιότης. — ἴδ. σ̈εμbελέσε-α τάσ̈τι έρdι μbε σ̈εμbελε = τόρα ὁπωσοῦν ὁμοιάζει, δηλ. εἶνε ἐπιτυχημένον.

σεμbελέj ρ. ἐνερ. = ὁμοιάζω (συντ. μετὰ γενικῆς) με σ̈εμbελὲν μούα (τε) σ̈εμbελὲν τῦj ι σ̈εμbελὲν ἀτῖ = μοῦ-σοῦ-τοῦ ὁμοιάζει. — djάλjι ι σ̈εμbελὲν τ' έτ, σ' ᾶμεσε = τὸ παιδίον ὁμοιάζει τὸν πατέρα, τὴν μητέρα.

σ̈εμbελετόρε-jα (budi) καὶ σ̈εμbελτόρε-α (bogdan Σ) = ὁμοίωσις παρομοίωσις, εἰκὼν 2) παράδειγμα.

σ̈εμbελίμ-ι, σ̈εμbελέσε-α [Λατ. similis, Ἑλλην. ὅμ-οιος] πληθ. σ̈εμ-bελίμετε, σ̈εμbελέσατε = ὁμοίωσις, παρομοίωσις.

σ̈εμbόσ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ.— σ̈εμbόσα κεμbενε = βράβα πάκεζε κέμbενε τὸ ἀφηρ. οὐσιαστ. = σ̈εμbίμ-ι πληθ. σ̈εμbίμετε = τε σ̈εμbόσουρε.

σ̈εμενjέj (budi) = ὁμοιάζω 2) σημαίνω, ἐννοῶ, οὐδ. — σ̈εμενjέχεμ : παθ. ἴδ. σ̈εμbελέj-έχεμ.

σ̈έμερε-α = ἡ δευτέρα σύζυγος ἢ δευτέρα γυνὴ ζώσης τῆς πρώτης, (κατὰ τὴν πολυγαμίαν τῶν ὀθωμανῶν) πληθ. σ̈έμερατε.

σ̈ε̱μόj (γ) ρ. οὐδ. = μάρ̣ρ φρύμε̱ σ̈πέσ̈ πρέj σε̱ λjόδουρ̣ιτ. καὶ σ̈ουμόνj (Βερ̣άτ.) γουλjτσ̈όνj (τ).

σ̈έμπ (γ. τ) ρ. = βουλιάζω, κρημνίζω, (ἐπὶ ἀψύχων) ἴδ. ρ̣ρε̱ζόj.

σ̈έμbεμ (γ. τ) παθ. — ούσ̈εμπ μοῦρι = ἐβούλιαξεν ὁ τοῖχος. καὶ σ̈ουμτόj, ἀντίθ. σbρ̣υκουρ̣όj.

σ̈ε̱μτόνεμ (τ) παθ. σ̈ε̱μτόχ̱εμ (γ), ἀντίθ. σbουκουρ̣όνεμ.

(ι-ε-τε̱) *σ̈ε̱μτούαρ̣ε̱* = ἄσχημος. καὶ ι-ε-τε̱ σ̈ε̱μτούετε̱ (γ). — ι-ε-τε̱ σ̈ε̱μτούτε̱ (γ. συνηρ.) = ἄσχημος.

σ̈ε̱ν (γ. τ.) *σ̈ιν* (γ) *σ̈ε̱μ* (πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ ὡς σ̈ε̱μ-Μίτρι, σ̈ε̱μ-Μάρ̣κου σε̱μ-Με̱ρία ἀπαντῶσιν μόνον ἐν συνθέσει, ὡς σ̈ε̱ν Γjέρ̣γjι, καὶ ι σ̈ε̱ν Γjέργjι (budi-bogdan) = ὁ Ἅγιος Γεώργιος· σ̈ε̱ν-Πιέτρι καὶ ι σ̈ε̱ν Πιέτρι = ὁ Ἅγιος Πέτρος, σ̈ε̱ν Γjόνι καὶ ι σ̈ε̱ν-Γjόνι κ.τ.λ.

Σε̱νβέντ-dι = τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τοῦ Ναοῦ.

σ̈ε̱νdέτ-ι [Λατ. sanus-sanitas] = ὑγεία πληθ. σ̈ε̱νdέτνατε̱ ἀντὶ σ̈ε̱νέτ προσλήψει τοῦ εὐφωνικοῦ d συνήθως παρ' Ἀλβανοῖς]. — σ̈ε̱νdέτ ! = ὑγεία σου ! σ̈ε̱νdέτ πάτσ̈ (ἀποκρ.) = ὑγείαν νἄχῃς. — με σ̈ε̱νdέτ = μὲ τῆς ὑγείας σου ἢ μὲ ὑγείαν. — φάλj με σ̈ε̱νdέτ = προσκυνήματα, ἀσπασμούς. — ι φάλjεμ με σ̈ε̱νdέτ = τὸν προσκυνῶ, τὸν ἀσπάζομαι.

σ̈ε̱νdόσ̈ : (budi γ.) [Λατ. sano-are] = ἐνδυναμόνω, ὑγιάζω ἰατρεύω τινά. — σ̈ε̱νdόσ̈εμ παθ. ἐνδυναμόνομαι, ἰατρεύομαι.

σ̈ε̱νdόσ̈ε̱ = ἐπιρ. = ὑγιῶς 2) σώως, ἀβλαβῶς. — (ι-ε) σ̈ε̱νdόσ̈ε̱-ι-α : ἐπιθ. = ὑγιής, γερός, 2) σῶος, ἀβλαβής.

σ̈ε̱νdρίσ-ίτ-ίτ (Ἐλβάσ. Κροῦjα) σ̈ετίσ (Σ) = ὑπάγω εἰς περίπατον, περιπατῶ, τριγυρίζω (Τουρκ. γjεσdίσ). — γjίθε̱ bότε̱νε̱ με σ̈ε̱νdρίτουνε̱ νούκ' ε γjέν κε̱τε̱. — πο dαλj με σ̈ε̱νdρίτουνε̱ = πο dαλj με πᾶμ με σῦ. — πο σ̈ε̱νdρίσινε̱ αλjιπσάνε̱νε̱, κρύκjινε̱ = (ὅταν τριγυρίζουν τὸ λείψανον ἁγίου τινὸς ἢ τὸν σταυρὸν εἰς τὰς λιτανείας).

σ̈ε̱νdρίσ-ίτ-ίτ (Σ) = ἴδ. νdρίσ-ίτ-ίτ.

σ̈ε̱νdρίτεμ (Σ) = ἴδ. νdρίτεμ.

σ̈ενdριτάτ-ι (budi-bogdan) ἴδ. σ̈ινdριτάτ ι (γ).

(ι) *σ̈ε̱νdρίτσ̈ε̱μ-ι* (Σ) ἀρσ. ε σ̈ενdρίτσ̈ε̱με-jα θηλ. = ἴδ. (ι-ε) νdρίτσ̈ε̱μ-ι-α ἐπιθ.

σ̈ε̱νίκ-ου : πληθ. σ̈ενίκε̱τε̱ [Ἑλλην. χοῖνιξ-κος] = μέτρον χωρητικότητος = 100 ὀκάδες (ἐπὶ γεννημάτων) 4 κοιλά.

BKSH

Σε̱νdρε̄-ου : ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας 2) ὁ Δεκέμβριος μήν.

σ̈ε̱νόj [Ἑλλην. σῆμα, Λατ. signo-are, Ἀραβ. νισ̈άν]· ρ. ἐνεργ. = σημειῶ, σημαίνω, σημαδεύω, 2) σκοπῶ κατασκοπεύω· σ̈ε̱νόχ̄εμ παθ. = σημειοῦμαι. σημαδεύομαι, σκοποῦμαι, κατασκοπεύομαι.

(ι) *σ̈ε̱νούεσ̈ιμ-ι* ἢ ι σ̈ε̱νούεσ̈ε̱μ-ι (γ) = ἐπίσημος.

(ε) *σ̈ε̱νούεσ̈ιμε-ja* ἢ (ε) σ̈ε̱νούεσ̈εμε-jα καὶ (γ. συνηρ.) (ι) σ̈ε̱νοῦσ̈ιμ-ι ἢ (ι) σε̱νοῦσε̱μ-ι, (ε) σ̈ε̱νούσ̈ιμε-jα ἢ (ε) συνούσ̈ε̱με-jα· (ι-ε) σ̈ε̱νούεμ καὶ (ι-ε) σ̈ε̱νούμ (γ) (ι-ε) σ̈ε̱νούαρε̱ (τ) = σημειωμένος.

σ̈ένj-ι (bogdau Σ) πληθ. σ̈ένjετε̱ [Λατ. signum ἑλλην. σῆμα].

σ̈ένjε̱-α (γ) πληθ. σ̈ένjατε̱ καὶ σ̈ε̱νjε̱-α (τ) καὶ σ̈ίνj-ι (budi) = σημεῖον 2) σκοπὸς (= σημεῖον πρὸς ὃ σκοπεύει τις).

σ̈ένjε̱ζε̱-α καὶ *σ̈ε̱νjε̱ζε̱-α* : πληθ. —ζατε̱ = ἀστερισμός.

σ̈ε̄νj (τ) σ̈ε̄j (γ) ρ. ἐνεργ. σ̈ε̄χ̄εμ παθ. dίελι σ̈ε̄ν (τ) πέμε̱τε̱ καὶ dίελι σ̈ε̄ν πέμε̱τε̱ (γ). — ουσ̈ε̄νε̱ πέμε̱τε̱.

σ̈ε̱νjε̱τάρ-ι-ε-ja (Ἀργυρ.) = ὁ ἀκτινοβολῶν-οῦσα· πληθ. σ̈ενjετάρε̱τε̱.

σ̈ε̱νjόj : (Ἀργυρ.) ρ. = ἀκτινοβολῶ.

σ̈έντ-ι (γ) σ̈ε̱ντ-ι (τ), σ̈ιντ-ι (budi, Τυραν. Καβ.) πληθ. σ̈εντόρε̱τε̱, σ̈ε̱ντόρε̱τε̱ σ̈έντε̱νιτε̱ καὶ σ̈ίντε̱νιτε̱ = ἅγιος ἱερός· [Λατ. sanctus].

σ̈ε̱ντε̱νέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. σ̈ε̱ντε̱νέσατε̱ = ἁγία, ἱερά· καὶ σ̈ενjτε̱ρέσ̈ε̱-α πληθ. ατε̱, σ̈ιντε̱νέσ̈ε̱-α (Καβ.) πληθ. σ̈ιντε̱νέσ̈ατε̱, σ̈ιντε-jα (budi) πληθ. σ̈ίντετε̱ = ἁγία.

σ̈ε̱ντε̱νῑ-α (γ) σ̈ε̱ντε̱νῑ-α (Καβ.), σ̈ενjτε̱ρῑ-α (τ) πληθ. ἄχρηστος ἡ ἁγιότης, ἁγιωσύνη. — σ̈ε̱νjτε̱νία jότε = ἡ Ὑμετέρα Ἁγιότης (πρὸς πρόσωπον ἱερωμένον).

(ι) *σ̈ε̱νjτε̱νούεσ̈ιμ-ι* (γ) ἢ (ι) *σ̈ε̱νjτε̱νοῦσ̈ε̱μ-ι* = ἅγιος, ἱερός· καὶ (συνηρ. (ι) σ̈εντε̱νοῦσ̈ιμ-ι ἢ (ι) σενjτενοῦσ̈ε̱μ-ι, τὸ θηλ. (ε) σ̈ενjτενούεσ̈ιμε-jα ἢ (ε) σ̈ενjτε̱νούεσ̈ε̱με-jα καὶ (συνηρ.) (ε) σ̈εντε̱νούσ̈ιμε-jα ἢ (ε) σ̈εντε̱νούσ̈ε̱με-jα.—(ι) σ̈ενjτε̱νοῦσ̈ιμ καὶ (ι) σ̈εντενοῦσ̈εμ (ε) σενjτε̱νούσ̈ιμε-jα καὶ (ε) σ̈ενjτενουσ̈ε̱με-jα καὶ (ι) σ̈ε̱νjτε̱ρούαρσ̈ιμ-ι (ε) σ̈ε̱νjτερούαρσ̈ιμε-jα (τ).

(ι-ε) *σ̈ε̱νjτενούεμ-ι-με-ja* (γ) καὶ ι-ε-σ̈ε̱ντενούμ-ι-ε-jα (γ. συνηρ.) καὶ ι-ε-σ̈ε̱νjτε̱ρούαρε̱-ι-α (τ) = ἡγιασμένος-η.

σ̈ε̱νjτενόj (γ) σ̈ε̱νjτε̱ρόj (τ) = ἁγιάζω. — σ̈ενjτε̱νόχ̄εμ (γ) σ̈ε̱ντερόνεμ (τ) = ἁγιάζομαι.

σ̈ε̱νjτενίμ-ι (γ) σ̈ε̱νjτε̱ρίμ-ι (τ) = ἁγιασμός, πληθ. ετε̱. — σ̈ε̱νjτενόρε-jα (γ) σ̈ε̱νjτερόρε-jα = τὸ ἁγιαστήριον, πληθ. ετε̱.

σ̈ε̱πούλε̱-α (Dibρα) = ῥάπισμα (μὲ τὴν παλάμην), ἴδ. σ̈ουπλjάκε̱-α. — ι ρά σ̈ε̱ νjε̱ σ̈ε̱πούλjε̱ = τὸν ἐρράπισα. πληθ. σ̈ε̱πούλjατε̱.

σ̈ερbέλjε̱-α (Σ) ἴδ. σουρbέλjε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈ε̱ρbέλjατε̱.

σ̈ε̱ρbέj (budi, bogdan γ. τ) ρ. ἐνερ. = ὑπηρετῶ [Ἑλλην. θεραπεύω Λατ. servio-ire] παθ. σ̈ε̱ρbέχεμ.

σ̈ε̱ρbέσε̱-α πληθ. σ̈ε̱ρbέσατε̱ (budi-bogdan γ. τ) = ὑπηρεσία, ἐργασία, διακονία, λειτουργία.

σ̈ε̱ρbε̱τύρε̱-α (budi) = δουλεία, κοινῶς σκλαβιά. πληθ. σ̈ε̱ρbε̱τύρε̱τε̱ (γ. τ) ἀρσενικῶς.

σ̈ε̱ρbε̱τούαρ-όρι (τ) [Ἑλλην. θεράπων, Λατ. servus] = ὑπηρέτης, διάκονος, θεράπων, λειτουργός, οἰκέτης. καὶ σ̈ε̱ρbε̱τοῦρ-όρι (γ) σ̈ε̱ρbε̱τούρ-όρι (συνηρ.).

σ̈ε̱ρbετόρε-jα θηλ. πληθ. σ̈ε̱ρbε̱τόρετε̱ = ὑπηρέτρια.

σ̈ερεγjύερ-ι (bogdan) = ὑποκριτής.

σ̈ερρεγjίj-α (budi) = τέχνη, τέχνασμα πληθ. σ̈ερρέγjίjτε̱.

σ̈ε̱ρρέγουλε̱-α (Σ), σ̈ιλjοῦρ-ι (Καβ. Κροῦjα) κουνdαλjῖ-α (Ἀργυρ.) κοζέλj-ι (Περμέτ.) (Τουρκ. σανdσ̈άκ). λjόjμε̱ σ̈ε̱ρρέγουλε̱ (Σ) [ἴδ. σ̈κούνd].

σ̈ερίμ-ι: πληθ. σ̈ε̱ρίμετε̱ = ἡ ἰατρεία, θεραπεία.

σ̈ε̱ρόνj ἢ *σ̈ε̱ρόj* (τ) [ἐκ τοῦ Λατ. sanus, σάος = ὑγιής], νγjᾶλ καὶ σ̈ε̱νdόσ (γ) ἀντίθ. σε̱μοῦj (γ), παθ. σ̈ε̱ρόνεμ (τ) = ἰατρεύομαι, νγjᾶλεμ (γ) σ̈ε̱νdόσεμ (γ).

σ̈ερρόj ἢ *σ̈αρρόj* (γ): ἐν τῇ φράσει σ̈ε̱ρρόj πε̱ρ τε̱ νγρᾶνε̱ = ἀποθνήσκω τῆς πείνης. — ουσ̈ε̱ρρόβα πε̱ρτε̱ νγρᾶνε̱ = νγόρδα πε̱ρτε̱ νγρᾶνε̱.

σ̈ε̱ρμένdε-jα (γ) πληθ. σ̈ε̱ρμένdετε̱ = σ̈κάρπε̱-α πληθ. σ̈κάρπατε̱ (Βεράτ.) [Ἑλλην. κάρφ-ος] = φρύγανον.

σ̈έρπ-ι ? ? ?

σ̈έσ-έτ-έτ ρ. ἐνεργ. = πωλῶ ἄντιθ. bλjέj ἀόρ. σ̈ίτα-ε-ι μετοχ. σ̈ίτουνε̱ (γ) σ̈ίτουρε̱ (τ).

σ̈έστε̱-α (bogdan) = διαβήτης.

σ̈εσ̈, ρραφσ̈ (γ) ἐπίρ. = ἐπιπέδως· καὶ ρρασ̈ (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ σ̈ συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις].

BKSH

σεσ-ι = τὸ ἐπίπεδον μέρος τῆς ἐπιφανείας σῆς γῆς πληθ. σέσετε.

σεσ καὶ *σεσόj* ρραφσόj (γ), ρρασόj (Σ) = κάμνω ἐπίπεδον. — σεσόχεμ-όνεμ, (τ) ρραφσόχεμ (γ) ρρασόχεμ (Σ) παθ.

σέτεj ('Αργυρ.) πτερνίζομαι· ἴδ. τσεστῖj (Ἐλβασ.) τεστῖj (Τυραν.) τέσεμ (Σ) εσετῖj (Βεράτ.).

(ε) *σετούνε-α* πληθ. τε σετούνατε [Λατ. saturnus = Κρόνος] [Ἑλλην. Σάτυρος] = Σάββατον.

σεφρέj (τ. καὶ γ.) ρ. οὐδ. ἀνασαίνω, ἀναπνέω, πέρνω τὴν ἀναπνοήν μου. — ρρῖ ε σεφρέ = κάθησαι νά πάρῃς τὴν ἀναπνοήν σου. — 2) κοινῶς ξέθυμαίνω, ἐκβάλλω τὸ ἄχτι μου ἴδ. [σ-φρῦj] σεφρεῖ (budi) ρ. = ὑποφέρω (Λατ. suffero) ἴδ, βούαj.

σῖν-ι (Τύραν.) καὶ αρσίν-ι = ἴδ. ρρεσίνε-α.

σῖ-ου πλ-θ. σίνατε (γ) σίρατε (τ) = βροχή. — ρῆμα. — bιε σῖ = βρέχει, bίντε σῖ = ἔβρεχε, ρα σι = ἔβρεξε κα ρᾶνε σῖ = ἔχει βρέξει, κίστε ρᾶνε σι = εἶχε βρέξει.

σίbε-α (γ. τ.) μόνον ἐν τῇ φράσει σίbα! ὅταν πτερνίζεταί τις ἀντὶ νὰ τοῦ εἴπωσι σενdέτ.

σιγjέτε-α (γ) = ἴδ. σεγjέτε-α πληθ σεγjέτατε.

σιγjέτουλε-α (γ) = ἴδ. σεγjέτουλε-α πληθ. σεγjέτουλατε

σιγjετάρ-ι-ε-jα = ἴδ. σεγjετάρ-ι : πληθ. σιγjετάρετε.

σιγjετόj-όχεμ = ἴδ. σεγjετόj-όνεμ (τ.

σιγουλόj : (budi) = dρίδεμ (οὐδ.) σείω. — γjίθε δέου σιγουλόϊ = ἅπασα ἡ γῆ ἐσείσθη.

σῖj (γ) *σῖj* (τ) ἀλωνίζω : ἀόρ σῖνα-ε-ι (γ) μετοχ. σῖμε (γ) σῖρε (τ).

σίjε-α (γ. τ.) (bogdan) = νοστιμάδα, γεῦσις, ἡδύτης· κεjό γjέλε κα σίjε = τοῦτο τὸ φαγητὸν ἔχει νοστιμάδα (πληθ. σίjατε ἄχρηστος).

(ι) *σίjεσιμ-ι*, (ε) *σίjεσιμε-jα* = νόστιμος, εὔχυμος, ἡδύς.

σιjόνj (τ) καὶ σιjόj : ρ. = νοστιμίζω.

σιjόχετε τριτοπροσ. = με-τε-ι-να-ου-ου σιjόχετε = νοστιμεύομαι-σαι-ται, νοστιμευόμεθα-σθε-νται.

σίνjε-α ('Ελβασ.) ἴδ. ρρεσίνε-α (πληθ. σινjατε ἄχρηστος) σικόj ρ. ἐνεργ. = παρατηρῶ, σικjόj (Σ) κοινῶς κυττάζω, σικόχεμ, σικjόχεμ (Σ) καὶ βεστρόj-όνεμ (τ) = παρατηρῶ, βεσγόj, βεσγόχεμ καὶ βεσγόνεμ (γ. τ.) = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς, ἐξετάζω, παραμονεύω· καὶ βε ρε (γ) =

παρατηρῶ, βε̄ ορε̄ (γ) βε̄ ρε̄ (τ)· παθ. *βῖχεμ ϱε̄* (γ) βῖχεμ ορε̄ (γ), βῖχεμ ρε̄ (τ).

σ̈ιν (γ) = ἴδ. σε̱ν.

σ̈ινdϱιτάτ-ι (γ) σ̈ε̱νdριτάτ-ι (budi-bogdan) ['Ιτάλ. San-trinita = ἡ 'Αγία Τριὰς] ἡ Μεταμόρφωσις.

σ̈ινdε̱νόj-όχεμ (budi) = ἴδ. σ̈ενjτε̱νόj-όχεμ (γ).

σ̈ίνjετε̱: πληθ. (budi) = ἴδ. σ̈ένjε̱τε̱ = τὰ σημεῖα.

σ̈ινj-ι (budi) = ἴδ σ̈ένjε̱-α = σημεῖον.

σ̈ιντε̱νῖj-α (budi) = ἴδ. σ̈ενjτε̱νῖ-α (πληθ. σ̈ενjτενίτε̱ ἄχρηστος).

σ̈ιντ-ι (budi Τυραν. Καβ.) πληθ. σ̈ιντε̱νατε̱ = ἴδ. σ̈ένjτ-ι.

σ̈ίντε-jα (budi) = ἴδ. σ̈ενjε̱νε̱νέσε̱-α πληθ. σ̈ιντετε̱.

σ̈ιντε̱νέσε̱-α (Καβ.) πληθ. σιντε̱νέσατε̱.

(ι-ε) *σ̈ιντε̱νοῦσιμ-ι-ε-jα* (Καβ.) = ἴδ. (ι-ε) σ̈εντενοῦσ̈ιμ-ι-ε-jα.

σ̈ίϱε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. ερε̱σίρε̱-α (Περμέτ.).

σ̈ίσ̈ε-α (Σ) πληθ. σ̈ίσ̈ατε̱ = φσισε̱-α (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈) ἴδ. φσ̈έσε̱-α.

σ̈ιτεμ: παθ. τοῦ σ̈έσ ρ. = πωλῶ-οῦμαι.

σ̈ίτε̱-α (Σ) = ἴδ. σ̈ουπλjάκε̱-α.

σ̈ιτόχεμ (Σ) = ἴδ. σ̈ουπλjάκεμ.

σ̈ῖχεμ (γ) σ̈ίχεμ (τ) παθ. τοῦ σ̈ῖj (γ. τ).

σ̈ῖχεμ (τ) σ̈ίφεμ (γ) παθ. τοῦ σ̈όφ ἢ σ̈όχ.

σ̈κάbε̱-α (τ) = ἴδ. σ̈κjίπε-jα πληθ. σ̈κάbατε̱.

σ̈καbόνjε̱-α (τ) = ἴδ. σ̈κjιπόνjε̱-α: πληθ. σ̈καbόνjατε̱.

σ̈καδίσ-ίτ ίτ καὶ σ̈καδίτ-ίτ-ίτ [ἴδ. κάδε̱-α] = κλαδεύω.

σ̈καδίτεμ παθ. τοῦ προηγ.

σ̈κάθ-δι (τ) = ἰσχάς, ξηρὸν σῦκον.

σ̈κάθεμ: ρ. οὐδ. [ἴσως ἐκ τοῦ ἐν-κάθ-ομαι ξε-κάθ-ομαι] ἀντίθετον νγάθεμ.

σ̈κάθε̱τε̱: ἐπίρ. ἀντίθ. νγάθε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κάθε̱τε̱:* ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̱-νγάθε̱τε̱.

σ̈κάκ-ου (γ. budi-bogdan) σ̈κάκ-γου (budi) καὶ σ̈κjάκ-ου (Σ) = ἀφορμή, πρόφασις· πληθ. σ̈κάκjετε̱, σ̈κάγjετε̱.

σ̈κάλε̱-α [Λατ. scala] = βαθμὶς-ίδος, σκαλοπάτι. 2) βαθμός, ἀξίωμα. 3) κλεισοῦρα, ἔνθεν δύναταί τις νὰ διαβῇ τὸ ὄρος ἢ τὸ βουνόν. —

BVSH

σ̈κάλ' ε μάλjιτ, σ̈κάλ' ε Τούjανιτ, σ̈κάλ' ε Πρ̱ίσ̈κε̱σε̱. — σ̈κάλε̱τε̱ πληθ. = ἀναβάθρα, κλίμαξ.

σ̈κάλε̱-α (Τυρ̱αν.) ἴδ. τσ̈αλάτε̱-α πληθ. σ̈κάλε̱τε̱.

σ̈καλόj-όνj ρ. = γίνομαι ἔξω φρενῶν. — λjούαj μέντσ̈ καὶ νdε̱ρ̱κρέχ̈εμ (Βεράτ.) 2) (γ. τ) = ἐκπίπτω τοῦ βαθμοῦ, τοῦ πλούτου.

σ̈καλμόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = ξεκαρφόνω. ἀντίθ. νγαλμόνj-όj. — σ̈καλε̱μόνεμ-όχ̈εμ παθ.

σ̈κάλj (τ) [Λατ. caleo = πατῶ] καὶ σ̈ουπλjάκ (γ) ρ. = σκιοπατῶ τινα (κούρ̱ τε̱ σ̈κέλj χιέjα) καὶ σ̈ιτόj (Σ).

σ̈κάλjεμ (τ), σ̈ουπλjάκεμ (γ), σ̈ιτόχ̈εμ (Σ) παθ = σκιοπατοῦμαι, σ̈κέλjεμ νγα χ̈ίεjα. — ἀντίθ. νγάλjεμ.

σ̈κάλjε̱τε̱ ἐπίρ. ἀντίθ. νγάλjε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κάλjε̱τε̱:* ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̱ νγάλjε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κάλjουνε̱* (Σ. Τυρ̱αν.) = σ̈αjάκ ι πουνούαρ̱ε̱ (κατειργασμένος).

σ̈κᾶμπ-bι (γ) σ̈κε̃μπ-bι (τ) πληθ. σ̈κέμbετε̱ (γ) σ̈κεμbένjτε̱ (τ) = βρ̱άχ̱ος, 2) (γ. bogdan) = θρόνος, κοινῶς σκαμνί.

σ̈κάνdουλε̱-ι πληθ. σ̈κάνdουjτε̱ = σκάνδαλον.

σ̈καπε̱ρ̱dᾶj (γ) ρ. ἐνερ. = διασκορπίζω ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

σ̈καπε̱ρ̱dάχ̈εμ (γ) παθ. ἴδ. σ̈πε̱ρ̱dᾶj-άχ̈εμ.

σ̈καπε̱ρ̱dσένj-ένεμ (Βεράτ.) = ἴδ. καπε̱ρ̱dσένj-ένεμ = ὑπερπηδῶ.

σ̈καπουλjάρ̱ε̱σ-ι (Ἐλβασ.) = ὠμοπλάτη· καὶ σ̈καφουλjάρ̱ε̱σ-ι (Τυρ̱αν.) ε χ̈όκjα πρέj σ̈καπουλjάρ̱ε̱σ̈ (Ἐλβασ.) = ε χ̈όκjα πε̱ρ̱ σ̈καφουλjάρ̱ε̱σ̈ (Τυρ̱αν.) = τὸν ἔσυρα σβάρνα, (ἀπὸ τὰς ὠμοπλάτας).

σ̈κάρ̱δε̱-α (Περ̱μέτ.) ι θόνε̱ ασᾶj dρ̱ούτε̱ κjε̱ ι λjίθνjε̱νε̱ κjένιτ, κjε̱ τε̱ μος αφφρόνετε̱ ε τε̱ χ̈άjε̱ ατὲ κjε̱ ε χ̈έκj πε̱ρ̱ dόρ̱ε.

σ̈κάρ̱ε̱-α (τ) μτχ. τοῦ σ̈κάσ = γλυστρῶ, ὀλισθαίνω.

σ̈καρ̱ε̱ζένεμ-έχ̈εμ (Βεράτ.) (ἐπὶ τετραπόδων κυλιομένων) = ρ̱ρ̱ουκουλέχ̈εμ νdε̱ πε̱ρ̱ πλjούχ̈ουριτ (ὡς ὁ ὄνος, ὁ ἵππος κ.τ.λ.).

σ̈κάρ̱θι [ἴδ. σ̈κάσ ρ.] κῖθι [ἴδ. κῖj]. — ε-πρέου πε̱ρ̱ σε̱ σ̈κάρ̱θι = ε πρέου πε̱ρ̱ σε̱ κῖθι = τὸ ἔκοψε πλαγίως.

σ̈καρ̱κόνj-όj-όνεμ-όχ̈εμ = ξεφορτόνω όνομαι, ἀντίθ. νγαρ̱κόνj.

σ̈κάρ̱πε̱-α (Βεράτ. Περ̱μέτ.) πληθ. σ̈κάρ̱πατε̱, κάρ̱θε̱λjε̱-α (Περ̱μέτ.) πληθ. κάρ̱θε̱λjατε̱, κάρ̱θε̱jε̱-α πληθ. κάρ̱θε̱jατε̱ (Περ̱μέτ.) καρ̱θι-α (Ἐλβασ.) πληθ. καρ̱θίτε̱, λjε̱μίσ̈τε-jα (Ἐλβασ. Περ̱μέτ.), κράνdε-

BKSH

jα [Ἑλλην. κάρφος, καρφὶς-ίδος = στεγνὸν ξύλον ἢ χόρτον]. — dροῦ τε̱ χ̌όλα ε τε̱ θάτα πε̱ρτε̱ νdέζουρε̱ ζjάρρινε̱ = σκουπίδια, μικρὰ ξυλαράκια.

σ̌καρραβίτεμ (Σ) = ἴδ. ζ̌αρραβίτεμ.

σ̌κάσ-ἐτ-ἐτ (τ. Βεράτ.) ρ. οὐδ. γλιστρῶ ἴδ. σ̌κjέσ-ἐτ-ἐτ, ρρε̱σ̌κjέσ-ἐτ-ἐτ.

σ̌κατε̱ρρόνj (γ) σ̌κατε̱ρρένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ξεμπερδεύω· ἀντίθ. νγατε̱ρρόj.

σ̌κατε̱ρρόχ̌εμ (γ) σ̌κατε̱ρρένεμ (Περμέτ.) = ξεμπερδεύομαι· ἀντίθ. νγατε̱ρρόχ̌εμ.

σ̌κέλj [Λατ. caleo = πατῶ] καὶ σ̌κελμόνj (Περμέτ.) = πατῶ μὲ τὸν πόδα· 2) καταπατῶ. — σ̌κέλj bούκε̱νε̱ ε πε̱ρμbύσε̱ κούπε̱νε̱ (ἐπὶ ἀγνωμοσύνης)· 3) συνουσιάζομαι (ἐπὶ πτηνῶν) γjέλjι σ̌κέλj πούλjε̱νε̱. — ζόκjτε̱ νdίκjενε̱ = βατεύονται. — ἴδ. νdίκjεμ (ἐπὶ ζῴων) κjῑj (ἐπὶ ἀνθρώπων)· ἴδ. σ̌κάλjεμ, σ̌κέλjεμ παθ. = πατοῦμαι· 2) καταπατοῦμαι· 3) συνουσιάζομαι (ἐπὶ πτηνῶν). — ἴδ. νdίκjεμ, ἴδ. σ̌κάλjεμ.

σ̌κε̱μbένj-έj (τ) ρ. ἐνεργ. = ἀνταλλάσσω τι (δίδω τοῦτο τὸ πρᾶγμα καὶ λαμβάνω ἄλλο ἀντ' αὐτοῦ)· καὶ κε̱μbέj, κε̱μbένj (τ)· σ̌κε̱μbέj μόλε̱ με dάρδα = ἀνταλλάσσω μῆλα μὲ ἀπίδια. — σ̌κε̱μbένεμ, κε̱μbένεμ παθ.

σ̌κε̱μbέσε̱-α (τ) πληθ. σ̌κεμbέσατε̱ = ἀντάλλαγμα, λύτρον, ἀντίτιμον.

σ̌κε̱λjέκjενj-εj (γ. τ.) ρ. = γυαλίζω· 2) λουστράρω.

σ̌κε̱λjεκjέχ̌εμ-ένεμ παθ. [ἴδ. κjέλκjε̱-α = γυαλί].

σ̌κε̱λjκjέσε̱-α καὶ *σ̌κε̱λjκjίμ-ι* = γυάλισμα· πληθ. σατε̱-μετε̱.

σ̌κε̱λjκjύετε̱ καὶ (συνηρ.) σ̌κε̱λjκjύτε̱ ἐπίρ. = γυαλιστερά.

(ι-ε-τε̱) *σ̌κε̱λjκjύετε̱* καὶ (συνηρ.) σ̌κε̱λjκjύτε̱ ἐπίθ. = γυαλιστερός.

σ̌κέμπ-bι (τ) = ἴδ. σ̌κάμπ-bι (γ) πληθ. σ̌κε̱μbένjτε̱.

σ̌κε̱νdέj (Ἀργυρ.) = ἴδ. σ̌κε̱νdίσ-ἰτ-ἰτ.

σ̌κε̱νdίσ-ἰτ-ἰτ (γ) σ̌κε̱νdίτ-ἰτ-ἰτ (τ. Βεράτ. Περμέτ.) = σπινθηροβολῶ, στίλβω.

σ̌κε̱νdίλjε̱-α, σ̌κε̱νdίjε̱-α [Λατ. scindilla] = σπινθήρ, ζώπυρον, κοιν. σπίθα· ἴδ. dσίdσε̱-α. — πληθ. σ̌κε̱νdίλjατε̱ καὶ σ̌κε̱νdίjατε̱.

σ̌κέπ (ὀρθότερον σ̌κρέπ) τριτοπρόσ. ρῆμα = παρομοιάζει, (ὀλίγον τι ὁμοιάζει)· με̱ σ̌κέπ μούα = μοῦ ὁμοιάζει, τε̱ σ̌κέπ τῡ = σοῦ ὁμοιάζει, ι σ̌κέπ ατῑ = τοῦ ὁμοιάζει. — ι σ̌κέπ τ' ἐτ = ὁμοιάζει τῷ πατρί, ι σ̌κέπ σ' ἐμε̱σε̱ = ὁμοιάζει τῇ μητρί· 2) jα σ̌κέπι τε̱ κjάμιτ, γάζιτ = εὐθὺς

BKSH

ἤρχισε νὰ κλαίῃ, νὰ γελᾷ (ὀρθότερον: jα σ̈κρέπι τε̱ κjάμιτ, γάζιτ).

σ̈κέπ-εμ (Σ) = ἴδ. σ̈κjέπ-εμ = ξηλόνω.

σ̈κέπε̱τε̱ (Σ) = ἴδ. σ̈κjέπε̱τε̱ = ξηλωμένον.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κέπε̱τε̱*: ἐπίθ. = ι-ε-τε̱ σ̈κjέπε̱τε̱ = ξηλωμένος.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κέπε̱τε̱* (Σ) ἐπίθ. = ι-ε-τε̱ σ̈κjέπε̱τε̱ (bogdan) = κουτσὸς-ὴ-όν.

σ̈κέπετε̱ (Ἐλβασ.), σ̈κρέπετε̱ (Βεράτ), τέκετε̱ (Ἐλβασ.-Βεράτ.) με̱-τε̱-ι σ̈κέπετε̱ = με̱-τε̱-ι τέκετε̱ = κοιν. μοῦ βουλήθηκε.

σ̈κεπε̱τῖj (γ) ἴδ. σ̈κρεπε̱τῖj (γ).

σ̈κεπε̱τίμε̱-α (budi) σ̈κεπε̱τίνε̱-α (γ) = ἴδ. σ̈κρεπε̱τίνε̱-α (γ) πληθ. σ̈κεπε̱τίματε̱, σ̈κεπε̱τίνατε̱.

σ̈κεπόj (Σ) ἴδ. σ̈κjεπόj (bogdan) = κουτσαίνω.

σ̈κε̱ρbύθεμ (Τυραν.) = ἴδ. σ̈πε̱ρbύθεμ (Ἐλβασ.).

σ̈κε̱ρδέj: ρ. = ἐκπορνεύω, καταισχύνω, καταπορνεύω τινά· ἴδ. κjῖj.— μτχ. σ̈κε̱ρδύερε̱ (τ) σ̈κε̱ρδύεμ (γ) καὶ σ̈κε̱ρδύμ (συνηρ.) κε̱jό γροῦα έστε̱ σ̈κε̱ρδύερε̱ = αὕτη ἡ γυνὴ εἶναι καταγαμημένη· σ̈κε̱ρδέχ̃εμ παθ.— κjίχ̃ετ' ε σ̈κε̱ρδέχ̃ετε̱.

σ̈κε̱ρδέτσ-ι (γ) = ἴδ. μουτῖ-νι = τινᾶρ κjε̱ ρράχ̃ε̱νε̱ κjούμε̱σ̈τινε̱.

σ̈κε̱ρρόχ̃εμ (γ) = σ̈κουρρόχ̃εμ.

σ̈κε̱ρρύχ̃εμ (Σ) = ἴδ. σ̈γε̱ρρύχ̃εμ (Περμέτ.).

σ̈κέσ (γ) = ἴδ. σ̈κούεσ-ι (γ).

σ̈κέτσ: ρ. = ξεσκαλόνω· ἀντίθ. νγέτσ.

σ̈κε̱φ (Χειμάρα [ἴδ. σκάφ-ος]) ἐν τῇ φράσει: βε̱λέζε̱ρ τε̱ dάλjε̱ νγα νjε̱ σ̈κε̱φ = πρέj νjε̱ bάρκου.

σ̈κῖρ-εμ (Σ) (Τυραν.) = ἴδ. σ̈κjῖρ-εμ (γ. συνηρ.).

σ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) σ̈κίτ-ίτ-ίτ (τ) = ξεκολλῶ τι, ἀντίθ. νγjίσ-ίτ. — παθ. σ̈κίτεμ.

σ̈κίτε̱-α πληθ. σ̈κίτατε̱ (τ) [σ̈κάσ-έτ-έτ] = ἴδ. σ̈κjίτε̱-α (Ἐλβασ.).

Σκjᾱ-ου = Σκύθης, Σλαῦος, Βούλγαρος, πληθ. Σκjέτε̱.

σ̈κράρ-ι (Σ) πληθ. σ̈κjάρατε̱, σ̈κάρθ-ι, σ̈κέρθ-ι (Σ) = σκίουρος· (εἶδος ζῴου οὗτινος τὸ δέρμα εἶναι πολύτιμον) πληθ. σ̈κjάρδετε̱.

σ̈κjέκε̱σε̱-α (γ) πληθ. σκjέκε̱σατε̱ = σ̈κjέκε̱σ' ε bόστιτ, σ̈κjέκε̱σατ' ε bόστιτ.— σ̈κjέκε̱σ' ε σ̈εγjέτε̱σε̱.

σ̈κjέλjμ-ι πληθ. σ̈κjέλjματε̱ = κλωτσιὰ κοιν. καὶ σ̈κjέλjπ-bι (Τυραν. Ἀλβανοσικελικὸν) πληθ. σ̈κjέλjbετε̱.

BKSH

σκjελjβόj (Τυραν.) σκjελjμόνj-όj (Περμέτ.-Ἐλβασ.) = στίε με σκjέλjμε = κλωτσῶ.

σκέμ-ι (Κροῦjα) = τὸ ἀνώφλιον· πράκ-ου = τὸ κατώφλιον. — σκjέμι ι dέρε̱σε̱ = τὸ ἀνώφλιον τῆς θύρας. — πράκου ι dέρε̱σε̱ = τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

σκjέτε̱: πληθ. τοῦ Σκjᾱ-οῦ.

σκjέμε-jα πληθ. σκjέμετε̱. — σκjέμε̱ζε̱-α πληθ. σκjέμεζατε̱: παροιμ. τσ' ι bε̱ν δῑα σκjέμε̱ζε̱σε, jα bε̱ν σκέμε̱ζα λjε̱κούρε̱σε̱ (ἐπὶ ἀντεκδικήσεως).

Σκjενῑ-α (γ) ὄνομ. περιληπτ. καὶ Σκερῑ-α = οἱ Σκύθαι, οἱ Σλαῦοι, οἱ Βούλγαροι.

Σκjενίστ (γ) σκjερίστ (τ) ἐπίρ. = Σκυθιστί, Σλαυιστί, Βουλγαριστί.

Σκjενίστε-jα (γ) Σκjερίστε-jα (τ) = ἡ Σκυθική, Βουλγαρικὴ (γλῶσσα).

σκjεπάρ-ι = ἴδ. σκεπάρ-ι πληθ. σκεπάρε̱τε̱.

σκjέπ ρ. ἐνεργ. = κοιν. ξηλόνω, ξερράφτω· ἀντίθ. κjέπ. — παθ. σκjέπεμ.

σκjέπε̱τε̱ καὶ *σκjεπίνjτε̱* πληθ. τοῦ σκόπ [Ἑλλην. σκῆπ-τρον].

σκjέπε̱τε̱: ἐπίρ. = ξηλωμένον. — ι-ε σκjέπε̱τε̱ ἐπίθ. = ξηλωμένος-η.

(ι-ε) *σκjέπε̱τε̱* (bogdan) = χωλὸς-ή, κουτσὸς ἤ· ἴδ. τσάλj-ι.

σκjεπόj (bogdan) ρ. = κουτσαίνω. — ἴδ. τσαλjόj.

σκεjπόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = γυρίζω τὸν λόγον, μεταβάλλω τὸν πρῶτον λόγον. — μός σκjεπό φιάλjε̱νε̱ κjε̱ με̱ θε̄ πε̱ρπάρα = μὴ ἀναιρεῖς τὸν λόγον τὸν ὁποῖον μοῦ εἶπες πρότερον.

σκjερθ-ι = ἴδ. σκjάρθ-ι.

σκjέρρε̱-α: πληθ. σκjέρρατε̱ [ἴδ. σκjιέρ] = σχίσμα, σχισμή.

σκjέρρατε̱ ἢ *στjέρρατε̱* πληθ. τοῦ κjενκj-γι = τὰ ἀρνιά.

σκjερρῑ-α (τ) = ἴδ. Σκενῑ-α (γ).

σκjερίστ (τ) = ἴδ. Σκjενίστ (γ).

σκjερίστε-jα (τ) = ἴδ. Σκjενίστε-jα (γ).

σκjέσ-ετ-έτ (γ) = ἴδ. σκάσ-ετ-έτ (τ) καὶ ρρε̱σκjέσ-ετ-έτ (γ. Ἐλβασ.).

σκjέρ (γ) καὶ (συνηρ.) σκjῑρ, τσjιέρ ἢ τσjιερ (τ) τσῑρ (Καβ.) = σχίζω, ξεσχίζω. — σκjιερ ρρόbετε̱ (γ) ξεσχίζω τὰ φορέματα, τσjιερ ρρόbατε̱ (τ). — ἀόρ. σκjόρα-ε-ι (γ) τσjόρα-ε-ι (τ) μετοχ. σκjέρρε̱ (γ), τσjέρρε̱ (τ). — με̱ τσjόρι μάτσεjα (τ) = με̱ γε̱ρρίτσι μάτσεjα (γ) = μ' ἐγρατσούνισεν ἡ γάτα.

σ̈κjιλjτσε̱-α (Σ) ἴδ. ρράσ̈κε̱σε̱-α: πληθ. σ̈κjίλjτσατε̱.

(ι-ε) *σ̈κjίμε̱τε̱-ι-α* (Ἐλβασ.) (ἄγνωστος ἡ σημασία) λέξις ἀπηρχαιωμένη· ἐν τῇ φράσει (ι) σ̈κjίμε̱τι! (ε) σ̈κjίμε̱τα! (ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν ὀθωμ. λέξιν ζάβαλι!).

Σκjίνκε̱-α πληθ. Σκjίνκατε̱· θηλ. τοῦ Σκjᾶ-ου.

Σκjίπ ἐπίρ. = Ἀλβανιστί, Ἀλβανικά.

σ̈κjίπε-jα πληθ. σ̈κjίπε-τε̱, σ̈κjιπόνjε̱-α πληθ. σ̈κjιπόνjατε̱· σ̈κάbε̱-α: πληθ. σ̈κάbατε̱ (τ) σ̈καbόνjε̱-α πληθ. σ̈καbόνjατε̱.— σ̈γάbε̱-α πληθ. σ̈γάbατε̱ (τ), σ̈γαbονjε̱-α πληθ. σ̈γαbόνjατε̱ πετρίτ-ίτι πληθ. πετρίτε̱τε̱ = ὁ ἀετός.

Σκjιπε̱νῖ-α (γ) Σκjιπε̱ρῖ-α (τ) = ἡ Ἀλβανία.

Σκjιπε̱τάρ-ι-ε-jα πληθ. ἀρσ. ε̱τε̱ θηλ. ετε̱ = ὁ Ἀλβανός, ἡ Ἀλβανίς.

Σκjιπε̱νίσ̈τ (γ) Σκjιπε̱ρίσ̈τ (τ) = κατὰ τρόπον, ἔθιμον τῶν Ἀλβανῶν.

σ̈κjιπε̱νόj (γ) σ̈κjιπε̱ρόj (τ) = εξαλβανίζω.—παθ. σ̈κjιπε̱νόχ̈εμ (γ) όνεμ (τ).

σ̈κjιπόj-όνj: ρ. = ἐννοῶ, καταλαμβάνω α σ̈κjιπόν σε τσ̈' τε̱ θέμ. = ἐννοεῖς τί σοῦ λέγω; σ̈κjιπόνj ατέ γjούχ̈ε̱ πο σ' μούντ τ' ε φλjασ = ἐννοῶ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ τὴν ὁμιλήσω.

σ̈κjῖρ (γ. συνηρ.) τσ̈jῖρ (Καβ.) ἴδ. σ̈κjίερ, ἴδ. τσ̈jίερ.

σ̈κjιράκε-jα (Μυζεκjέjα) πληθ. σ̈κjιράκετε̱ = ὄρνις-ιθος· (λέγεται πρὸς διάκρισιν τῆς κούρκας)· πούλjε̱ σ̈κjιράκε = ὄρνις. — πούλjε̱ dέτι = κοῦρκα.

σ̈κjίρε̱ζε̱-α (Βεράτ.) = θε̱λέζ' ε φούσ̈ε̱σε̱: πληθ. σ̈κjίρε̱ζατε̱.

σ̈κjίρεμ (γ) παθ. τοῦ σ̈κjίερ· τσ̈ῖρεμ παθ. τοῦ τσ̈jίερ.

σ̈κjίσε̱-α (budi-bogdan Σ) [Λατ. scio-ire = οἶδα, γινώσκω] = νόησις, αἴσθησις.

σ̈κjίτε̱-α (Ἐλβασ.) = ὀλισθηρὸς τόπος· ἴδ. ρ. σ̈κjέσ-έτ-έτ. — καὶ σ̈κίτε̱-α (τ) πληθ. σ̈κjίτατε̱ (Ἐλβασ.) σ̈κίτατε̱ (τ).

σ̈κjίτε̱σ-ι = ὀλισθηρός· πληθ. σ̈κjίτε̱σιτε̱.

σ̈κjόπε̱-α [Λατ. scopa = βοτάνη τις, ἡ σάρος, τὸ χηνοπόδιον] εἶδος χαμοδένδρου. — πληθ. σ̈κjόπε̱τε̱.

σ̈κjουανj-αj (τ) σ̈κjούεj (γ) καὶ (συνηρ.) σ̈κjοῦj = διακρίνω, ξεχωρίζω· παθ. σ̈κjοῦχ̈εμ.

(τε̱) *σ̈κjούαρε̱-τε̱* (τ) τε̱ σ̈κjούεμιτε̱ (γ) τε̱ σ̈κjοῦμιτ = διάκρισις.

σ̈κjούφουρε̱-ι = ἴδ. σκjούφουρε̱-ι.

BKSH

σ̈κjύεj [Ἑλλην. σκαλ-ω-σκαλίζω] σ̈κjῦj (γ) σ̈κλjύεj καὶ σ̈κλjύj (Τυραν.) = ἐκκόπτω, σχίζω. — σ̈κjύεj dέγε̱νε̱ νγα λjίσι = σχίζω τὸν κλάδον ἀπὸ τοῦ δένδρου.

(τε̱) *σ̈κjύερε̱-ιτε̱* (τ) οὐδ., τε̱ σ̈κλjύεμ-ιτε̱ καὶ τε̱ σ̈κλjύμιτε̱, τε̱ σκjύεμ-ιτε̱ (γ) καὶ τε̱ σ̈κjύμ-ιτε̱ (συνηρ.) = τὸ σχίσιμον.

Σκjύπ (Σ) = ἴδ. Σκjίπ.

σ̈κjύπε-jα = ἰδ. σ̈κjίπε-jα = ἀετός· πληθ. σ̈κjύπετε̱.

Σκjύπε-jα (Σ) = ἴδ. Σκjίπε-jα.

Σκjυπε̱νι-α = ἴδ. Σκjιπε̱νῖ-α.

Σκjυπε̱νίσ̈τ (Σ) = ἴδ. Σκjιπε̱νίσ̈τ.

Σκjυπε̱τάρ-ι = ἴδ. Σκjιπε̱τάρ-ι πληθ. Σκjυπε̱τάρετε̱.

σ̈κjύρε̱jε-jα (Περμέτ.) = πjιάτ' ε bάλjτε̱ ε φαρφουρίτε̱.

σ̈κjῦχ̱εμ, σ̈κλjύχεμ παθ. τοῦ σ̈κjύεj, σ̈κλjύεj.

σ̈κλjάσ-έτ-έτ (Σ) = σ̈κέλj ρ.

σ̈κλjέσε̱-α (Τυραν.) = σχίσμα, τὸ σχισμένον, πληθ. σ̈κλjέσατε̱.

σ̈κλjύεj καὶ *σ̈κλjύj* (συνηρ.) = ἴδ. σ̈κjύεj καὶ σ̈κjύj.

σ̈κλύχ̱εμ παθ. ἴδ. σ̈κjύχ̱εμ.

σ̈κόζε̱-α: εἶδος ἀκάρπου δένδρου, πληθ. σ̈κόζατε̱. — σ̈κόζ' ε έγρε̱, σ̈κόζ' ε bούτε̱.

σ̈κόνj-όj ρ. οὐδ. γεγικῶς = βέτε = ὑπάγω, πηγαίνω· 2) διέρχομαι, περνῶ, κοιν. διαβαίνω εἰς τὸν δρόμον. — σ̈κόj ούδε̱σε̱ = διέρχομαι διὰ τῆς ὁδοῦ, διαβαίνω εἰς τὸν δρόμον, κοιν. περνῶ εἰς τὸν δρόμον. 3) διαπερῶ, ρ. ἐνερ. σ̈κόj φίjε̱νε̱ γjυλjπάνε̱σε̱, ι σ̈κόϊ πλjούμbι μεσ-πε̱ρμές = τὸν διεπέρασε τὸ μολύβι, πέρα-πέρα, ἀνάμεσα. 4) διάγω = ε σ̈κόβα jέτε̱νε̱ νdε δε̱ τε̱ χ̱ούαj. — σ̈κόj dίτε̱νε̱, σκόj νάτε̱νε̱. 5) ἐξέχω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω, ἴδ. καπε̱ρdσέj! κύ jα σ̈κόν ατῖ (ε καπε̱ρdσὲν ατὲ) νdε̱ dιτουρὶ = τὸν ὑπερτερεῖ εἰς τὴν μάθησιν, σοφίαν. 6) παρέρχομαι. — παροιμ. σ̈κόϊ βάπα με γούσ̈τινε̱ = παρῆλθεν ὁ καύσων σὺν τῷ Αὐγούστῳ. — σ̈κόϊ κόχ̱α = παρῆλθεν ὁ καιρός. — σ̈κόϊ dίτα, νάτα = παρῆλθεν ἡ ἡμέρα, ἡ νύξ. — σ̈κόϊ σι κjένι νdε̱ ρρούσ̈τ = παρῆλθεν (ἐχάθη) ὡς ὁ σκύλος εἰς τὰ σταφύλια (παροιμ.) (δηλ. ἐχάθη φονευθεὶς ὁ σκύλος ὑπὸ τοῦ ἀμπελοφύλακος). — σ̈κόj νdε̱ πε̱ρ dούαρ = μεταχειρίζομαι. — σ̈κόjε̱νε̱ μίρε̱ σ̈όκj με σ̈όκj = διάγουσι καλῶς μεταξύ των. — σ̈κόβα jέτε̱ τε̱ κέκjε = διήγαγον κακὴν ζωήν.

σ̈κόκj = bένj κόκjε, κόκjε. — σ̈κόκj πάρετε̱ = κάμνω λιανώματα τὰ χρήματα, κάμνω ψιλά. — σ̈κόκj μίσε̱ρινε̱. — σ̈κόκj bάρκουνε̱ ε φίκjβετ θάτε̱, ἀντίθ. πε̱ρκόκj.

σ̈κόκjεμ παθ. = bένεμ κόκjε, κόκjε, ἀντίθ. πε̱ρκόκjεμ. — ι-ε-τε̱ σ̈κόκjε̱τε̱ ἐπίθ. — τε̱ σ̈κόκjουνατε̱ (γ) τε̱ σ̈κόκjουρατε̱ (τ) = τὰ λιανὰ χρήματα.

σ̈κόλε̱-α = ἴδ. σ̈κολī-α πληθ. σ̈κόλατε̱ = σχολεῖον.

σ̈κόπ-ι πληθ. σ̈κjέπε̱τε̱ [Ἑλλην. σκῆπτρον] = ῥάβδος, βακτηρία.

σ̈κοπῑ-νι πληθ. σ̈κοπίνjτε̱ = ξυλάκιον.

σ̈κόρθ ρ. ἐνερ. = ξεφουσκόνω [κόρδε̱-α] ἀντίθ. νγόρθ. — σ̈κόρδεμ παθ. ἀντίθ. νγόρδεμ.

σ̈κόρδετε̱: τριτοπρόσ. = ξεφουσκόνει, ἐκπίπτει. — με̱-τε̱-ι σ̈κόρδετε̱ = ξεφουσκόνει, ἐκπίπτει. — μ' ουσ̈κόρθ κᾱρι = ξεφούσκωσεν ἡ ψωλή μου. ἀντίθ. μ' ουνγόρθ κᾱρι = ἐφούσκωσεν ἡ ψωλή μου.

σ̈κόρδε̱τε̱: ἐπίρ. ἀντίθ. νγόρδε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κόρδε̱τε̱* ἐπίθ. = ξεφουσκωμένος-η-ον, ἀντίθ. ι-ε-τε̱ νγόρδετε̱

σ̈κόστρε̱-α ???

σ̈κούαρε̱jε-jα πληθ. σ̈κούαρε̱jετε̱ = ἡ διάβασις, κοινῶς πέρασις. 2) ἐξόδευσις, 3) συναναστροφή. — καὶ τε̱ σ̈κούεμιτε̱ (γ) τε̱ σ̈κοῦμιτε̱.

σ̈κούεσ-ι (Σ) πληθ. σ̈κούεσιτε̱ [ἴδ. σ̈κόj = ὑπάγω] καὶ σ̈κοῦσ-ι πληθ. σ̈κούσιτε̱ = προξενητής, θηλ. σ̈κούσε̱-α = προξενήτρια.

(ι-ε) *σ̈κούεσ̈ιμ-ι* (γ) καὶ ι-ε-σ̈κούσ̈ιμ (συνηρ.) = κοινωνικός. 2) ὑποφερτός. — νjερῖου ι σ̈κούσ̈ιμ = κοινωνικὸς ἄνθρωπος. — jέτ' ε πασ̈κούεσ̈ιμε = ἀνυπόφορος ζωή.

σ̈κουλόjε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. σ̈κουλόjατε̱ = γjύμε̱σε̱ μάσ̈ε πε̱ρ με νγρίτουνε̱ τσ̈ερέπιν' ε bούκε̱σε̱, ε κε̱ρτσούνjτ' ε ζjάρρμιτ.

σ̈κουjdέσεμ ρ. = ἴδ. τσ̈κουjdέσεμ (τ).

σ̈κούλj ρ. = ἐκριζόνω, ξεριζόνω. ἀντίθ. νγούλ.

σ̈κούλjεμ παθ. ἀντίθ. νγοῦλjεμ.

σ̈κούλj ἐπίρ. ούjε̱τε̱ ᾱσ̈τε̱ σ̈κούλj = τὸ νερὸν εἶνε ζεματιστό, θερμότατον. — ούjε̱ σ̈κούλj = ζεματιστὸ νερό, θερμότατον. — ε πε̱ρβε̱λjόβα με ούjε̱ σ̈κούλj = τὸ ἐζεμάτησα μὲ ζεματιστὸ νερό.

σ̈κούλj-ι (Σ) = ἕνα μάτσο μετάξης (Τουρκ. τσ̈ιλjέ) νjε̱ σ̈κούλj μενdάφσ̈ι = ἕνα μάτσο μετάξης.

Σκουμbῑ-νι (γ) Σκουμbῑ-ρι (τ) = ποταμὸς τοῦ Ἐλβασανίου.

BKSH

σ̈κούμε̣-α (γ. Βεράτ.) [Λατ. spuma] πληθ. λείπει καὶ σ̈κούμbε̣-α (Περμέτ.) ἀφρός· (συγγενὲς τῇ λέξει ταύτῃ δοκεῖ τὸ κῦμα).

σ̈κουμε̣ζόνj-όj (γ. Βεράτ.) σ̈κουμόj (τ) = ἀφρίζω [Λατ. spumo].

σ̈κούντ [ἴδ. Γραικ. σκουντῶ, κουνῶ] ρ. = τινάζω, ξετινάζω, κλονίζω, σ̈κούντ ρρόbατε̣ = τινάζω τὰ φορέματα σ̈κούντ ουλίνjτε̣ = τινάζω τὴς ἐληαῖς, σ̈κούντ μάνινε̣ = τινάζω τὴν συκαμινιά.

σ̈κουνdε̣λίμε̣-α : πληθ. σ̈κουνdε̣λίματε̣ [Ἀλβανο-σικελικὸν] = σεισμὸς ἴδ. τε̣ρμέτ-ι.

σ̈κούνdεμ παθ. τοῦ σ̈κούντ.

σ̈κούνdε̣σ-ι πληθ. σ̈κούνdε̣σιτε̣ = ὁ τινάζων (ταῖς ἐληαῖς).

σ̈κούρρε-jα (Τυραν.) πληθ. σ̈κούρρετε̣ καὶ dούσ̈νε̣ζε̣-α πληθ. dουσ̈νε̣ζατε̣ (Περμέτ.) = χαμόδενδρον πυκνόκλαδον 2) (Κροῦjα) πῦλ ι ίμε̣τε̣ = μικρὸν δάσος ἀπὸ πυκνόκλαδα.

σ̈κουρρόχ̈εμ (γ) ν. = ἐξαντλοῦμαι στειρεύω (ἐπὶ ὑγρῶν)· κουρ dέρδετε̣ γjίθε̣ σα σ' κουλὸν μᾶ ας νjε̣ πίκε̣ (ἐπὶ ὑγρῶν) κυρίως καὶ μεταφορικῶς παντὶ πράγματι).

σ̈κούρτ-ι Φεβρουάριος μήν, φροῦερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) φροῦρ-όρι, φροῦαρ-όρι (τ).

σ̈κούρτ ἐπιρ. = βραχέως, συντόμως, κοντῶς 2) σχεδόν, τέλος πάντων· σ̈κούρτ με θᾶνε̣ = βραχέως εἰπεῖν, τέλος πάντων.

σ̈κούρτε̣-α : πληθ. σ̈κούρτατε̣ = ὀρτύκιον καὶ ὑποκοριστ. σ̈κούρτε̣ζε̣-α πληθ. σ̈κούρτε̣ζατε̣.

σ̈κούρτε̣ζε̣-α = ὁ λαχνὸς ὁ κλῆρος· δτίεμε̣ σ̈κούρτε̣ζε̣νε̣ κουjτ τ' ι bιέρε̣ = βάλλομεν λαχνὸν τίνος νὰ πέσῃ.

(ι-ε) *σ̈κούρτε̣νε̣* (γ) σ̈κούρτε̣ρε̣-ια (τ) = κοντός, βραχύς, σύντομος.

σ̈κουρτόνj-όj ρ. = συντέμνω, βραχύνω, κονταίνω —σ̈κουρτόνεμ-όχ̈εμ παθ.

σ̈κοῦσ-ι : ἴδ. σ̈κούεσ-ι πληθ. σ̈κούσιτε̣

σ̈κούσε̣-α (Σ) μεσίτρια πληθ. σ̈κούσατε̣.

σ̈κουσῖ-α (Σ) προξενιά, μεσιτεία· ἴδ. λjαμεσῖ-α· πληθ. σ̈κουσίτε̣.

σ̈κράπ-ι πληθ. σ̈κράπατε̣ καὶ σ̈κράπjε̣-α πληθ. σ̈κράπjατε̣ [ἀρχαία Σλαυϊκὴ λέξις σ̈κραπίj = σκορπιὸς = ἴδ. σφούρκ-ου.

σ̈κράκτσ̈κε̣-α (Dιbρα) σ̈κρέχ̈εσε̣ (Μυζεκjέjα) [σ̈κρέχ ρ.] πληθ. σ̈κρατσ̈κατε̣, σ̈κρέχ̈εσατε̣ ἴδ. bετίμε̣-α.

σ̈κρέπ-ι (γ) πληθ. σ̈κρέπατε̣, κρέπ-ι (Μιρε̣dίτα), ρρε̣νίμ-ι (Σ) γρεμίνε̣-α

BKSH

(Βεράτ. Περμέτ. πληθ. γρεμίνατε̱ = κρημνός, βράχος· σ̈κρέπατ' ε μάλjιτ = οἱ βράχοι τῶν βουνῶν.

σ̈κρέπ (γ. τ.) τσακτίζω 2) ἀκτινοβολῶ· σ̈κρεπε̱ρόνj (Περμέτ.) σ̈κρέπι dίελι νdε̱ μάjατ' ε μάλjιτ = ἀκτινοβόλησεν ὁ ἥλιος εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους. — ρ. ἐνεργ. = σ̈κρέπ χ̈ουν' ε ζjάρριτ (γ) = τσινγρίσ ζjάρρε̱ (τ). — σ̈κρέπ πίσ̈ε̱νε̱ σ̈κρέπ γούρινε̱ με χ̈ουνόρινε̱. — σ̈κρέπι ε̱ν ε̱ν (bogdan) = dίελι σ̈κρέπε̱ν (bogdan) = ὁ ἥλιος ἀκτινοβολεῖ.

σ̈κρέπ (Σ), σ̈κρεπε̱τῖj (Ἐλβασ.) σ̈κεπε̱τῖj (γ), βετόν (Σ) τριτοπροσ. βετε̱τίτ (τ), βετε̱τίτ-ίτ-ί; , (τ) = ἀστράπτει. — σ̈κρέπι μότι (Μαλjε̱σία ε Σκόdρε̱σε̱) = ἤστραψε· πο σ̈κρέπ μότι = ἀστράπτει dίκου σ̈κρέπι μότι = dίκου ρᾶ ρρουφε̱̄· ἴδ. κόκρ' ε μότιτ.

σ̈κρέπε̱σ-ι : γουρ σ̈κρέπε̱σ = τσακμακόπετρα, πληθ. σ̈κρέπε̱σιτε̱.

σ̈κρεπε̱τίμε̱-α (γ) = ἀστραπὴ πληθ. σ̈κρεπε̱τίματε̱, σ̈κεπε̱τίμε̱-α (budi) πληθ. σ̈κεπε̱τίματε̱, σ̈κεπε̱τίνε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈κεπε̱τίνατε̱, βετίμε̱-α (Σ), πληθ. βετίματε̱, βετε̱τίμε̱-α (τ) πληθ. βετε̱τίματε̱ (τε̱) σ̈κρέπουνατε̱ (γ) (τε̱) σ̈κρεπουρατε̱ (τ) = τσακμακόπετρα.

σ̈κρέτ : ἐπιρ. = ἐρήμως· (ι-ε) σ̈κρέτε̱ ἐπιθ. = ὁ, ἡ ἔρημος.

σ̈κρετόνj-όj, σ̈κρετε̱τόνj = ἐρημόνω. — σ̈κρετόχ̈εμ όνεμ σ̈κρετε̱τόνεμ παθ. = γίνομαι ἔρημος.

σ̈κρετῖ-α (Σ) πληθ. σ̈κρετίτε̱ = ἡ ἔρημος, ἡ ἐρημιά. καὶ (budi-bogdan). — σ̈κρετε̱τίj-α : πληθ. σ̈κρετε̱τίjτε̱, σ̈κρετίνε̱-α (Τυραν.) πλ. σ̈κρετίνατε̱ σ̈κρετε̱τίρε̱-α (τ) πληθ. σ̈κρετε̱τίρατε̱.

σ̈κρέχ (Σ. τ) ρ. ἀντίθ. νγρέχ-σ̈κρέφ (γ) ἀντίθ. νγρέφ (γ).

σ̈κρέχ̈ετε̱ (Σ. τ) σ̈κρέφε̱τε̱ (γ) ἐπίρ. — ἀντίθ. νγρέχ̈ε̱τε̱, νγρέφε̱τε̱. — ι-ε-σ̈κρέχ̈ετε̱ (Σ. τ) ι-ε-σ̈κρέφε̱τε̱ (γ) ἀντίθ. ι-ε-νγρέχ̈ε̱τε̱, νγρέφε̱τε̱.

σ̈κρέχε̱σε̱-α (Μυζεκjεjα) σ̈κράτσ̈κε̱-α (Dibρα) ἴδ. betίμε̱-α πλ. σ̈κρέχ̈ε̱σατε̱, σ̈κράτσ̈κατε̱.

σ̈κρῖj (γ) σ̈κρῖj (τ) ρ. = ἀναλύω (ἐπὶ ὑγρῶν) ἀντίθ. νγρῖj (γ) νγρῖj (τ), παθ. λείπει. — σ̈κρῖνι ούjε̱τε̱ = ἔλυωσε τὸ νερό, σ̈κρῖνι βόjτε̱ = ἔλυωσε τὸ λάδι: τὸ τρέσ-έτ-έτ (ἐπὶ μετάλλων) τρέσ άρινε̱ αγjένdινε̱, πλjούμbινε̱ κ.τ.λ.

σ̈κρῖτε̱ (γ) σ̈κρῖτε̱ (τ) ἀντίθ. νγρῖτε̱. — ι-ε-σ̈κρῖτε̱ (γ) ι-ε-σ̈κρῖτε̱ (τ), ἀντίθ. ι-ε-νγρῖτε̱ (γ) νγρῖτε̱ (τ). — σ̈κρῖχ̈εμ, σ̈κρίφεμ : παθ. τοῦ σ̈κρέχ, σ̈κρέφ. — σ̈κρῖj (Σκόdρα) ἴδ. τρέσ-έτ-έτ = ἀναλύω.

ὂκρῖχεμ: παθ. ἴδ. τρέτεμ.

ὂκρόνjε̱-α: πληθ. ὂκρόνjατε̱ = γραφή, γράμμα.— Σενjτέjα Σκρόνjε̱ (γ) Σκρόνj' ε Σενjτε̱ρούκρε̱ (τ) = ἡ 'Αγία Γραφή. — ὂκρόνjατ' ε αλφαβίτε̱σε̱ = τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβίτου.

ὂκρόνjε̱-bάρδε̱-ι-α = εὐτυχής, καλότυχος.

ὂκρόνjε̱-ζῖ-ου: πληθ. ὂκρόνjε̱ζέστε̱ = δυστυχής, κακομοίρης.— ὂκρόνjε̱ζέζε̱-α θηλ. πληθ. ὂκρόνjε̱ζέζατε̱.

ὂκρόνjε̱σ-ι πληθ. ὂκρόνjε̱σιτε̱ = γραμματεύς.

ὂκρονjε̱τούαρ-όρι (τ) = ὂκρονjε̱τούερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) ὂκρονjε̱τούρόρι = ὁ γραμματικός, ὁ συντάττων Γραμματικήν.

ὂκρονjε̱τόρε-jα = ἡ Γραμματική.— Σκρονjε̱τόρεjα ε Σκjίπεσε̱ = ἡ Γραμματικὴ τῆς 'Αλβανικῆς.

ὂκρούανj (τ) ὂκρούεj (γ) ὂκροῦj (γ. συνηρ.) [Λατ. scribo] ρ. = γράφω, παθ. ὂκροῦχεμ = γράφομαι.

ὂκρουαbόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = καψαλίζω, ὂκρουμbε̱ζόνj-όj. — ὂκρουμbόνεμ-όχεμ, ὂκρουμbε̱ζόνεμ-όχεμ παθ. — πίκjε μίρε κάφενε̱ μὸς ε ὂκρουμbό = ψῆσε καλὰ τὸν καφὲν μὴ τὸν καψαλίσῃς.

ὂκροῦμπ-bι (γ. τ.) πληθ. ὂκρούμbατε̱ ἄχρηστος = καψάλισμα, τσικνάδα.

ὂκρύθ (γ) ρ. = κάμνω ἀφρᾶτο.— ἴδ. κρυθ. ρ. ὂκρύδεμ παθ.

ὂκρύδε̱τε̱: ἐπιρ.

(ι-ε) *ὂκρύδε̱τε̱* = ἀφρᾶτος-η. — φτόϊ ι ὂκρύδε̱τε̱.

ὂκρῦχεμ (περμέτ) ἴδ. ὂγε̱ρρῦχεμ.

ὂκjύεj (Σ) καὶ συνηρ.) ὂκjύj. ἴδ. ὂκjῦεj καὶ ὂκjῦj.

ὂλjόj: (ἀναγραμματισμὸς ἀντὶ λjε̱ὂόj) (Τυραν.) = πίελ = τίκτω.

ὂόj-ὂόκj ὀνομ. γεν. ὂόj-ὂόκjιτ, αἰτ. ὂοj-ὂόκjινε̱, ἀντὶ ὂόκjι ὂόκjιτ, ὂόκjι ὂόκjινε̱. — σ' dούανε̱ ὂοj-ὂόκjινε̱ = σ' dούανε̱ ὂόκjι ὂόκjινε̱ = δὲν ἀγαποῦν ὁ εἷς τὸν ἄλλον. — φόλjνε̱ ὂοκj με ὂοκj, = συνωμίλησαν ἀναμεταξύ των.— ι θᾶ ὂόκjι-ὂόκjιτε̱ = εἶπεν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου. — μος ουbε̱ν ὂοκj ι ατῖ = μὴ γίνεσαι ὅμοιός του.

ὂόjτε̱ (Τὂκμ.) πληθ. τὰ τσαρούχια. ἴδ. οπίνγαντε̱ [Λατ. solea = σανδάλιον] ἴδ. ὂούαλ-ι, ὂόλε̱-α.

ὂόκ-ου: πληθ. ὂόκε̱τε̱ [Λατ. socius] = σύντροφος, συνεταῖρος.

ὂόκε̱-α (Jακόβα) = ἴδ. bρέσ-ζι = ζωνάριον.

ὂόκj-ι = ὅμοιος πληθ. ? ? ? — ὂόκjι ιμ-ὂόκjι υτ, ὂόκjι ατῖ = ὅμοιός μου,

ὅμοιός σου, ὅμοιός του.—έμ-ϭοκj (γ)=ίμ-ϭόκj (τ)=ὁ σύζυγός μου.—ύτ ϭόκj=ὁ σύζυγός σου, ι ϭόκjι=ὁ σύζυγος αὐτῆς· ϭόκjε-jα: πληθ· ϭόκjετε̱=συντρόφισσα, ὁμοία. έμε-ϭόκjε (γ) ίμε-ϭόκjε (τ)=ἡ σύζυγός μου.—jοτ ϭόκjε=ἡ σύζυγός σου.—ε ϭόκjεjα=ἡ σύζυγος αὐτοῦ.—ϭόκjεjα ίμε=ἡ ὁμοία μου, ϭόκjεjα jότε=ἡ ὁμοία σου, ϭόκjεjα ε ασᾶj=ἡ ὁμοία της.—ϭόκjετ' ε ατύρ̥ε κτλ. ἀλλὰ καὶ ἡ σύντροφός μου, ἡ σύντροφός σου, ἡ σύντροφος αὐτῆς.

ϭοκjε̱νί-α (γ) ϭοκjε̱ρ̥ί-α (τ) = συντροφία, κοινωνία, έταιρία. πληθ. ϭοκjε̱νίτε̱, ϭοκjε̱ρ̥ίτε̱.

ϭοκjε̱νίϭτ (γ) ϭοκjε̱ρ̥ίϭτ (τ) = συντροφικά.

ϭοκjε̱νόν̆j (budi) [Λατ. socio] ρ.=συναναστρέφομαι, συμμετέχω, κοινωνῶ, συγκοινωνῶ, μάρρ̥ πιέσε̱ παθ. ϭοκjε̱νόχεμ-ϭοκjε̱ρ̥όνεμ.—μος ϭόκjε̱νό με νjέρ̥ς τε̱ κε̱κjίj=μὴ συναναστρέφεσαι μὲ κακοὺς ἀνθρώπους.

ϭόλε̱-α [Λατ. solum] πληθ. ϭόλε̱τε̱=πέλμα, κοινῶς ἡ πατοῦνα, (τοῦ ποδὸς καὶ τοῦ ὑποδήματος), 2) ἡ σ̥όλα κοινῶς.—ϭόλ' ε κέμbε̱σε̱= τὸ πέλμα τοῦ ποδός.—ϭόλ' ε κε̱πούτσε̱σε̱=κοιν. ἡ σ̥όλα.—1) κόφϭα ε κᾶμbε̱σε̱=ὁ μηρός.—2) γjοῦνι ι κᾶμbε̱σε̱ = τὸ γόνυ.—3) πούλjπα ε κᾶμbε̱σε̱=τὸ κρέας τῆς κνήμης.—4) κε̱ρ̥σία ε κᾶμbε̱σε̱= τὸ ὀστοῦν τῆς κνήμης.—5) νύελι ι κᾶμbε̱σε̱ = ὁ ἀστράγαλος.—6) τρίνα ε κᾶμbε̱σε̱ = τὸ ὑπὲρ τοὺς δακτύλους μέρος τοῦ ποδός.—7) θέμbρα ε κᾶμbε̱σε̱=ἡ πτέρνα τοῦ ποδός.—8) πούτρα ε κᾶμbε̱τε̱= ὁ πούς ἀπὸ τοῦ ἀστραγάλου καὶ κάτω.—9) λjέκjετ' ε κᾶμbε̱σε̱ = ἡ ὄπισθεν τοῦ γόνατος κλείδωσις τὸ κοίλωμα.—10) κᾶμbα (γ) καὶ κέμbα (τ) = τὸ ὑπὲρ τὸ γόνυ μέρος (ὅθεν ἄρχεται ὁ μηρός).—11) ϭόλα ε κᾶμbε̱σε̱=τὸ πέλμα τοῦ ποδός, (εἶνε μέρη ποδός)

ϭόρ̥τε̱-α [Λατ. sors-sortis], ϭόρτε-jα, ϭόρτ-ι=λαχνός, κλῆρος.—ϭτίεμε̱ ϭόρ̥τε̱ κούjτ τ' ι bιέρ̥ε̱=βάλλομεν κλῆρον τίνος πέσῃ.—πλ. ϭόρτατε̱, ϭόρτετε̱. 2) (Τυραν.) = μερίς, μερίδιον. ἴδ. πιέσε̱-α. 3) μάντευμα, χρησμός.

ϭορ̥τε̱τάρ̥-ι (budi-bogdan) πληθ. ϭορ̥τε̱τάρ̥ε̱τε̱=συμμέτοχος. 2) μάντις, ἴδ. ϭκουρ̥τέζε̱-α (Τουρκ. φαλdϭῆ).

ϭορ̥τε̱τάρ̥ε-jα θηλ.=ἡ συμμέτοχος, ἡ μάντις, ἴδ. πιεσε̱τάρ-ι πιεσε̱τάρε-jα.

BKSH

ŝόŝε̱-α (γ. τ) πληθ. ŝόŝκτε̱ καὶ ŝόŝε-jα ('Αργυρ.) πληθ. ŝόŝε̱τε̱ = κόσκινον.

ŝόŝ καὶ ŝόŝι ρ. = κοσκινίζω (μὲ ŝόŝε̱) παθ. ŝόŝεμ.

ŝοτάν-ι (Jάκοβα) ἴδ. ροσάκ-ου = ὁ πάπος (ἀρσ. πάπια) πληθ. ŝοτάνετε̱. — ŝότε̱-α (Jακόβα) ρόσε̱-α = ἡ πάπια πληθ. ŝότατε̱.

ŝόχ̑ (γ. τ) ŝόφ (γ) ρ. = βλέπω (ἁπλῶς).

ŝούαj (τ) καὶ ŝούαvj, ŝούεj (γ) καὶ (συνῃρ.) ŝοῦj (γ) φίκ (γ) πορρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. = σβύνω, ἐξαλείφω, (Τουρκ. ρεσίτ) ουŝόφŝ ε μος μbέτσ! = νὰ χαθῇς καὶ νὰ μὴ ὑπάρξῃς. — τε̱ ŝόφτε̱ Ζο̃τι = νὰ σὲ καταστρέψῃ ὁ Θεός. — τ' ουŝόφτε̱ φάρα! = νὰ χαθῇ ἡ γενεά σου. — με̱ ŝόϊ πίŝε̱νε̱ = μὲ ἔσβυσε (μὲ κατέστρεψεν).

ŝοῦαλ-ι πληθ. ŝούαjτε̱ = κοιν. ἡ σιόλα.

ŝούατε̱ (τ), ŝούετε̱ (γ) καὶ (γ. συνῃρ.) ŝοῦτε̱ = σβυστά, ἐπιρ.

(ι-ε) ŝούατε̱-ι-α (τ) καὶ ι-ε-ŝούαρε̱-ι-α, σούετε̱-ι-α (γ) καὶ ŝούτε̱-ι-α (συνῃρ.) = σβυσμένος-η, δυστυχής.

ŝούκ: ἐπίρ. — ε μπŝτόλα ŝούκ

ŝούκ-ου οὐσιαστ. ???

ŝουκόνj (budi-Κόρτŝα) ἴδ. ŝικόj = παρατηρῶ, κυττάζω.

ŝουκόνεμ παθ = ἴδ. ŝικόνεμ-όχ̑εμ.

ŝούλj: ἐπίρ. = λοξά. — γαφόρρεjα ετŝε̱ν ŝούλj = ὁ κάβουρας περιπατεῖ λοξά. — ι ρρῑ ŝούλj κάλjιτ = χ̑ίπουνε̱ καλjιτ μbε̱ vj' άνε̱ ποσὶ γράτε̱, άρα γjίνdετε̱ ŝούλj ούdε̱σε̱ = λοξὰ εἰς τὸν δρόμον.

ŝούλj-ι (Σ. Τυραν.) πληθ. ŝούλjετε̱ = κοινῶς ὁ σύρτης τῆς θύρας, μοχλός.

ŝούλjτσ-ι ('Ελβασ.) πληθ. ŝούλτŝατε̱, ŝούλj' ι dέρε̱σε̱, ŝούλjτŝ' ι dέρεσε̱ = ὁ μοχλὸς τῆς θύρας. — καὶ λόσ-ζι (Βεράτ.), ρομάν-ι (Περμ.), μανdάλε̱-α (Καβ.) ἴδ. χ̑ανdάρ-ι. — λόζ' ι dέρε̱σε̱ = ρομάν' ι dέρε̱σε̱.

ŝουλᾶ-νι (γ) ŝουλε̃-ρι (τ) [Λατ. sol-is = ἥλι-ος] κοινῶς τὸ προσήλιον (μέρος ὑπήνεμον). — vjε̱ βέντ κjε̱ ε ζε̃ dίελι, ἀντίθ. χ̑ιεσίνε̱-α (γ) χ̑ιεσίρε̱-α (τ). — (vdε̱ βέρε̱ ρρῑνε̱ vdε̱vε̱ χ̑ίε, ε vdε̱ dίμε̱ρε̱ vdε̱ ŝουλε̃). πληθ. ŝουλάνjτε̱ ἄχρηστος.

ŝουλᾶj (γ), ŝουλέj (τ) = θερμαίνω τινά διὰ τοῦ ἡλίου, προσηλιάζω· με̱ ŝουλᾶνι (γ) με̱ ŝουλέρι (τ) dίελι = μὲ ἐθέρμανεν ὁ ἥλιος.

ŝουλᾶχ̑εμ (γ) ρ. = προσηλιάζομαι, θερμαίνομαι εἰς τὸν ἥλιον. — ŝουλε̃ρεμ (Τοŝκ. Περμέτ).

BKSH

σ̈ουλjόνj-όj : ρ. ἐνεργ. = κάμνω λοξόν, στραβόνω ε σ̈ουλjόβα dρουν̄ε̱ = εσ̈τρε̱μbε̱ρόβα dρούνε̱, ε κθέβα μbε̱ νj' άνε̱.—σ̈ουλjόνεμ-όχ̄εμ παθ.

σ̈ουλjόνj (Περμέτ.) ρ. = κόπτω τὰ δένδρα καὶ πίπτουσι κατὰ γῆς· bένj ρράχ̄.

σ̈ούμε̱ ἐπιρ. [Λατ. ἐπιρ. summe] = πολὺ ἀντιθ. πάκ.—μᾱ σ̈ουμε̱ (γ) με̱ σ̈ούμε̱ (τ) = περισσότερον.—σ̈ουμ' ε πε̱ρ λjούμε̱ παροιμ. (ἐννοεῖται τὸ περισσόν).

(ι-ε) *σ̈ούμε̱-ι-α* πληθ. τε̱ σ̈ούμε̱τε̱ ἀρσ. τε̱ σ̈ούματε̱ θηλ. = ὁ πολύς, ἡ πολλή, οἱ πολλοί, αἱ πολλαὶ (τε̱) σ̈ούμε̱τε̱ οὐδ. = τὸ πολύ.— καὶ (ι) σ̈ούμε̱τε̱-ι, (ε) σ̈ούμε̱τε̱-α ἀντιθ. (ι) πακ-ου, (ε) πάκε̱-α· (τε̱ σ̈ούμε̱τε̱ = οὐδ. = τὸ πολύ· ἴδ. σ̈ουμίτσε̱-α παροιμ. (ι) σ̈ούμι σι λjούμι, ι πάκου σι γjάκου.

σ̈ουμίτσε̱-α : πληθ. σ̈ουμίτσατε̱ (bogdan γ.) = πληθυσμός, ἀφθονία· ἀντιθ. πακίτσε̱-α.

σ̈ουμόνj-όj ρ. ἐνεργ. = πληθύνω, πολλαπλασιάζω.— σ̈ουμόχ̄εμ-όνεμ παθ. ἀντιθ. πακε̱σόj-όνεμ.

σ̈ουμόνj (Βεράτ.) ἴδ. σ̈ε̱μόj (γ).

σ̈ουμτῑ-α (γ) σ̈ουμτίμ-ι : πληθ. σουμτίτε̱, σ̈ουμτίμετε̱ = ἀσχημοσύνη ἀντιθ. bουκουρῑ-α

σ̈ουμτόνj-όj (γ) ρ. ἐνεργ. ἀσχημίζω ἀντιθ. σbουκουρόj.

σ̈ουμτόχ̄εμ-όνεμ παθ. ἀσχημίζομαι ἀντιθ. σbουκουρόχ̄εμ.

σ̈ουμτούετε̱ (γ) ἐπιρ. = ἄσχημα, ἀντιθ. bούκουρε̱· καὶ (συνηρ.) σ̈ουμτοῦτε̱ (γ) σ̈ουμτούαρε̱ καὶ σ̈ε̱μτούαρε̱ (τ).

(ι-ε) *σ̈ουμτούετε̱* (γ) ἐπιθ. = ἄσχημος, ἀντιθ. (ι-ε) bούκουρε̱ καὶ (ι-ε) *σ̈ουμτούτε̱* (συνηρ.) (ι-ε) *σ̈ουμτούαρε̱* καὶ (ι-ε) *σ̈ε̱μτούαρε̱* (τ).

σ̈ουπλjάκε̱-α : πληθ. σ̈ουπλjάκατε̱ καὶ σ̈ε̱πούλε̱-α (Dίbρα) = μπάτσος, σπάλιαρος· ι ρα νjε̱ σ̈ουπλjάκε̱ = τοῦ ἔδωκε μιὰ σπαλjόρα.— πληθ. σ̈ε̱πούλατε̱ ἴδ. παραβέσ̈ε-jα.

σ̈ουπλjάκε̱-α καὶ *σ̈ιτε̱-α* (Σ) = τὸ ἐκ στοιχείου λάβωμα : μούερ (μοῦρ) σ̈ουπλjάκε̱ = ἐλαβώθη ἀπὸ στοιχειό.

σ̈ουπλjάκεμ, *σ̈ιτόχ̄εμ* παθ. = κοινῶς λαβόνομαι ἀπὸ στοιχειό· μάρρ σ̈ουπλjάκε̱ πρεj χ̄ίεσε̱. ἀσ̈τε̱ σ̈ουπλάκουνε̱ = εἶναι λαβωμένος ἀπὸ στοιχειό.

σ̈ούρ-ι (τ) ἴδ. ζ̈ουρ-ι πληθ. σ̈ούρε̱τε̱.

σ̈ούρδέσε̱-α πληθ. σ̈ουρδέσατε̱ ι θόνε̱ ατί λjάνγουτ κjε̱ κουλὸν νγα πλάγα.

BKSH

σ̈ουρδίμ-ι : πληθ. σ̈ουρδίμετε̱ = κωφότης.

σ̈ουρδόj-όνj, σ̈ε̱ρδόj-όνj (τ) [Λατ. surdesco-ere] = κωφῶ, κοινῶς κουφαίνω τινά· με̱ σ̈ουρδόϊ βέσ̈ε̱τε̱ τουκ' ε κουβε̱ντούκρε̱ (τ) παθ. σ̈ουρδό χ̱εμ-όνεμ, σ̈ε̱ρδόνεμ.

σ̈ούρθ-δι (γ. pogdan) [Λατ. surdus] = κωφός, κοινῶς κουφὸς πληθ. σ̈ούρδατε̱, σ̈ουρδε̱νιτε̱ (bogdan) σ̈ουρδε̱-α πληθ. σ̈ούρδατε̱ = κωφή.

σ̈ούρρε̱-α : (πληθ. ἄχρηστος) = τὸ οὖρον κοινῶς κάτουρον. — bᾶj σ̈ούρρε̱νε̱ (γ) béj σ̈ούρρε̱νε̱ (τ) = πε̱ρμίερ (πε̱ρμῖρ) = κατουρῶ.

σ̈ούρρε̱-ζένε̱-ι (τ) [σ̈ούρρε̱-α-ζε̱̃νε̱ μετοχ. τοῦ ζε̱̃ = πιάνω].

σ̈ουσ̈άλε̱-α πληθ. σ̈ουσ̈άλατε̱ (Ἀργυρ.) = κατσαρρούμ μίσε̱ρι σι τ' ισ̈κό κjε̱νε̱ κόκjετε̱· σ̈ουσ̈άλε̱-α ? ? ?

σ̈ουσ̈άβε̱-α (Ἐλβασ.) = διασκορπισμός, κατασκορπισμός· (ι) δάσ̈ε̱ σ̈ουσ̈άβε̱νε̱ = τὰ διεσκόρπισα (ι) σ̈πε̱ρdάβα mb' ατ' άνε̱ ε mbε̱ κε̱τ' άνε̱.

σ̈ουσ̈άσ-άτ-άτ (γ) σ̈ουσ̈ατ-άτ-άτ (τ), σ̈ουσ̈ουλάσ-ατ-ατ (γ) ρ. ἐνεργ. σ̈ουσ̈άτεμ (γ. τ) σ̈ουσ̈ουλάτεμ (γ) = ξανακμωραίνομαι, ζαλίζομαι, χ̱αbίτεμ κουσ̈ πλjάκετε̱ σ̈ουσ̈άτετε̱ = ὅστις γηράσκει ξαναμωραίνεται. (ι-ε) σ̈ουσ̈άτουνε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) σ̈ουσ̈άτουρε̱ (τ) = (ι-ε-τε̱) χ̱αbίτουνε̱ (γ).

σ̈ουσ̈άχ̱ε̱-α ? ? ?

σ̈ουσ̈ουλάσ-άτ-άτ (γ) σ̈ουσ̈ουλάτεμ (γ) ἴδ. σ̈ουσ̈άτ-ατ-ατ-εμ.

σ̈ουσ̈ούνjε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. σουσούνjατε̱ = βδέλλα.

σ̈ουσ̈ούνjε̱ζε̱-α (γ. Σ.) πληθ. σ̈ουσ̈ούνjε̱ζατε̱, σ̈ουσ̈όνjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. σ̈ουσ̈όνjε̱ζατε̱, πιαβέτσε̱-α (τ) πληθ. πιαβέτσατε̱.

σ̈ούφρε̱-α πληθ. σ̈ούφρατε̱ κοινῶς ἡ βέργα (με̱ ε βόγε̱λjε̱ σε πουρτέκα· καὶ θούπρε̱-α (Σ) πληθ. θούπρατε̱. — σ̈ούφρ' ε πούσ̈κε̱σε̱ = θούπρ' ε πούσ̈κε̱σε̱ (Σ) = ἡ βέργα τοῦ τουφεκιοῦ.

σ̈οῦχ̱εμ παθ. τοῦ σ̈ούκνj, σ̈ούεj καὶ (συνηρ.) σ̈οῦj (γ), φίκεμ, πορρίτεμ.

σ̈πᾰ-νι (Τυραν.) ι θόνε̱ ατῖ βρούγουτ κjε̱ ζε̱̃ γjύμι πε̱ρμβρένdα vdε̱ φουντ πρέj ούjιτ, πρεj σε̱ ζῖμιτ ούjιτ. — πληθ. σ̈πάνjιτε̱.

σ̈παbέσεμ, dάλj παbέσε̱, θύεj bέσε̱νε̱, bάχ̱εμ ι παbέσε̱ = παραβαίνω τὴν συνθήκην. μ' ουπαbέσνε̱ μίκjτε̱ = με̱ dούαλε̱ τε̱ παbέσε̱ μίκjτε̱, πρίσ̈νε̱ bέσε̱νε̱.

σ̈παγούανj-αj (τ), σπαγούέj (γ), σ̈παγοῦj (συνηρ.), ξεπληρόνω, ἀνταποδίδω, ἀνταμείβω. — σ̈παγοῦχ̱εμ παθ.

σ̈παγίμ-ι, σ̈παγέσε̱-α = ξεπληρωμή, ἀνταπόδοσις, ἀνταμοιβὴ πληθ.

BKSH

σ̈παγίμετε̨, σ̈παγέσατε̨. — άπ σ̈παγίμ = ἀνταποδίδω. — μάρρ σ̈παγίμ = ἐκδικοῦμαι.

σ̈παγεσε̨τάϱ-ι = αὔ κjε̨ σ̈παγούκν = ὁ ἀνταποδότης, ὁ ἀνταποδίδων. σ̈παγεσε̨τάϱε-jα. θηλ. σ̈παγιμτάϱ-ι, σ̈παγιμτάϱε-jα θηλ. πληθ. σ̈παγεσε̨τάϱε̨τε̨, καὶ σ̈παγεσε̨τάϱετε̨, θηλ. σ̈παγιμτάϱε̨τε̨, ἀρσ., σ̈παγιμτάϱετε̨ θηλ.

σ̈πᾶλ [σ-πᾶλ] νdσίερ φιάλjε̨νε̨ σ̈έσ̈ιτ = ξεμυστηριεύω τι. — καὶ σ̈πε̨ρ-φjαλjόj (Σ) [σ̈περράλε̨-α] παθ. σπᾶλεμ. σ̈περραλόχ̈εμ.

σ̈πᾶλε̨σ-ι πληθ. σ̈πάλε̨σιτε̨ = αὔ κjε̨ σ̈πᾶλ. — σ̈πε̨ρράλε̨σ-ι (Σ) πληθ. σ̈πε̨ρράλε̨σιτε̨.

σ̈πάϱε̨ (γ) σ̈πάϱθινε̨ (γ) = επιρ. = ἴδ. πάϱε̨ (τ) πάϱθινε̨ (τ).

σ̈πάϱϱ ι = εἶδος ἀγρίου δένδρου. λjίσ. σ̈παρρ = νjε̨ φάϱε̨ λjίσι.

σ̈πάτε̨-α: πληθ. σ̈πάτατε̨ [Ἑλλην. σπάθη] = ἴδ. κόϱδε̨-α = ξίφος.

σ̈πάτουλε̨ α [Λατ. spatula, spathula (σπάθη)] = ὠμοπλάτη κοιν. κουτάλα. πληθ. σ̈πάτουλατε̨.

σ̈πε̄ζε̨-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈πέζετε̨ = ἴδ. σ̈πέσ-ζι.

σ̈πέjτ: ἐπίρ. = γρήγορα 2) (τοσκικῶς) = ἐνῶ[?]ις ἴδ. χ̈έρετ. ι-ε-τε̨ σ̈πέjτε̨-ι-α = ταχὺς, γρήγορος.

σ̈πεjτόνj-όj [Ἑλλην. σπεύδω] = ταχύνω, ἐπιταχύνω σπεύδω, τρέχω μετὰ σπουδῆς.

σ̈πέλε̨-α (γ. bogdan) πληθ. σ̈πέλατε̨ = σπήλαιον.

σ̈πενγόj-όχ̈εμ ἀντίθ. πενγόνj-όj-πενγόχ̈εμ-όνεμ.

σ̈πενγούαϱε̨ (τ) ἐπιρ. = ἀνεμποδίστως, ἐλεύθερα. ἀντιθ. πενγούαϱε̨. ι-ε-τε̨ σ̈πενγούαϱε̨ (τ) ἐπιθ.

σ̈πενd-ι (ὀρθότερον σπεντ-dι) πληθ. σ̈πένdετε̨ = πτηνὸν [ἴδ. πενdε̨-α], σ̈πε̄σ-ζι (Μηρεdίτα), σ̈πε̄ζε̨-α πληθ. σ̈πέζατε̨ (Ἐλβασ.) σ̈πε̄σε̨-α (Καβ.) σπέσε̨-α (τ) πληθ. σ̈πέσατε̨.

σ̈πένdϱε̨-α: πληθ. σ̈πένdρατε̨ (Περμὲτ) εἶδος χόρτου κοιν. τὸ βοῦζο.

σ̈πε̨νέj (Σ) = ἴδ. σ̈πε̨ρέj, σπε̨νεσόj (Σ) = ἴδ. σ̈πε̨ρεσόj.

σ̈πε̨νέσε̨-α (Σ) = ἴδ. σ̈πε̨ρέσε̨-α (πληθ. σ̈πε̨νέσατε̨ ἄχρηστος).

σ̈πε̨νέτκε̨-α (γ) σ̈πε̨ρέτκε̨-α (τ) [Ἑλλην. σπλὴν] κοινῶς ἡ σπλῆνα πληθ. σ̈πε̨νέτκατε̨, σ̈πε̨ρέτκατε̨.

σ̈πε̨ϱβίελj (Σ) ἴδ. πε̨ρβέσ̈ ρ.

σ̈πε̨ϱβίλjε̨μ (Σ) ἴδ. πε̨ρβίσ̈εμ.

BKSH

σ̈πε̱ρ̱bλjéj-éχ̌εμ = ἐξαγοράζω, λυτρόνω, ἐξαγοράζομαι—λυτρόνομαι.

σ̈πε̱ρ̱bλ/έσε̱-α, σ̈πε̱ρbλjίμ-ι: πληθ. σ̈πε̱ρbλέσατε̱, σ̈πε̱ρbλίμετε̱ = ἐξαγορὰ, λύτρωσις.

σ̈πε̱bλjεσε̱τάρ̱-ι ἀρσ. σ̈πε̱ρbλεσε̱τάρε-jα θηλ. = λυτρωτής. καὶ σ̈πε̱ρbλjίμτάρ-ι ἀρσ. σ̈πε̱ρbλjιμτάρε-jα θηλ. — πληθ. σ̈πε̱ρbλjιμτάρετε̱ θηλ. καὶ σ̈πε̱ρbλεσε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. σ̈πε̱ρbλjεσε̱τάρετε̱ θηλ.—ἔτι δὲ σ̈πε̱ρbλjύεσ-ι (γ) πληθ. σ̈πε̱ρbλjύεσιτε̱ ἀρσ. καὶ σ̈πε̱ρbλjύσ-ι (γ. συνηρ.) πληθ. σ̈πε̱ρbλjύσιτε̱ — σ̈πε̱ρbλjέσ-ι (γ. hudi) πληθ. σ̈πε̱ρbλjέσιτε̱ ἀρσ.

σ̈πε̱ρ̱bύθ: (Ἐλϐασ.) ἴδ. πε̱ρbύθ.-σ̈περbύθεμ = ἴδ. πε̱ρbύθεμ. καὶ σ̈κε̱ρbύθεμ (Τυραν.).

σ̈πε̱ρ̱γε̱τῑ-α, (Τυραν.) σ̈πε̱ρκε̱τῑ-α πουτσκε̱τῑ-α (Κροῦjα) ούρθ-ι (Ἐλϐασ.) = λειχήν, ἕρπης. πληθ. σ̈πε̱ργε̱τίτε̱, σ̈πε̱ρκε̱τίτε̱, πουτσκε̱τίντε̱.

σ̈πε̱ρ̱dáj-áχ̌εμ (Σ) ἴδ. πε̱ρdáj-áχ̌εμ.

σ̈πε̱ρ̱dρ̱έθ (Σ) = ἴδ. πε̱ρdρέθ.— σ̈πε̱ρdρίδεμ = ἴδ πε̱ρdρίδεμ.

σ̈πε̱ρ̱dρ̱έθ ρ. ἐνερ. = ξεκλώθω, χαλνῶ τὸ κλωσμένον· ἀντίθ. πε̱ρdρέθ = κλώθω, παθ. σ̈πε̱ρdρίδεμ ἀντίθ. πε̱ρdρίδεμ.

σ̈πε̱ρ̱έj (γ. bogdan) [Λατ. spero-are] σ̈πε̱ρεσόj = ἐλπίζω, προσδοκῶ.— σ̈πε̱ρέj μbε̱ Ζο̄τινε̱ = ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν.

σ̈πε̱ρ̱έσε̱-α [Λατ. spes-i] = ἐλπίς, προσδοκία (πληθ. σ̈πε̱ρέσατε̱ ἄχρηστος).

σ̈πε̱ρ̱κόκj = διασκορπίζω ἕνα σπυρὶ ἐδῶ καὶ ἕνα ἐκεῖ, παθητ. σ̈πε̱ρκόκjεμ.

σ̈πε̱ρ̱κε̱νdίτ-εμ παθ. = σπε̱ρdáj (γ) σ̈πε̱ρdáj (τ) σ̈πε̱ρdáχ̌εμ (γ).

σ̈πε̱ρ̱λjᾶj (Σ) = ξεπλύνω, τσ̈πε̱ρλᾶj (Περμέτ.) σ̈πε̱λᾶj (τ) σ̈πλᾶj (γ); σ̈πε̱ρλjᾱχεμ τσ̈πε̱ρλjάχεμ, σ̈πε̱ρλjάχ̌εμ, σ̈πλᾱχ̌εμ (γ).

(ε) *σ̈πε̱ρ̱νγούλjε̱με-jα* (γ) καὶ οὐδ. τε̱ σ̈πε̱ρνγούλjουνιτε̱ = μετοικεσία.

σ̈πε̱ρ̱νdερ̱όνj-όj = ἀτιμάζω τινά.— σ̈πε̱ρνdερόχ̌εμ-νεμ παθ.

σ̈πε̱ρ̱φάκj (γ) τσ̈φάκj (τ), τφάκj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = νdσίερ πε̱ρφάκjε, φανερόνω, παρουσιάζω, ἀποκαλύπτω τινά.

σ̈πε̱ρ̱φάκjεμ παθ. καὶ μέσον, τσ̈φάκjεμ, τφάκjεμ = φανερόνομαι, παρουσιάζομαι, ἀποκαλύπτομαι.

σ̈πε̄σ-ζι (Μιρεdίτα) καὶ σ̈πέζε̱-α (Ἐλϐασ.) = ἴδ. σ̈πένd-ι. — σ̈πέσε̱-α ἴδ. σ̈πε̄ζε̱-α (Ἐλϐασ.).

BKSH

σ̈πέσ̈ ἐπίρ. = συνεχῶς, συχνάκις, θαμά· κοινῶς συχνά, πυκνῶς.— γjᾶν σ̈πέσ̈ = συμβαίνει συχνά.— ρράλε̱ ἀντίθ. ι-ε-τε̱ σ̈πέσ̈ε̱-ι-α-τε̱ ἐπίθ. = συχνός-ή-όν, πυκνός-ή-όν, ἀντίθ. ι-ε-τε̱ ρράλε̱-ι-α-τε̱.

σ̈πεσ̈όνj ρ. ἐνερ. καὶ οὐδ. = συχνάζω, θαμίζω, πυκνῶ τι.— πο σ̈πεσ̈όjε̱νε̱ γjέλjατε̱ = (κουρ σ̈πεσ̈όjε̱νε̱ γjέλjατε̱) κουρ κε̱νdόjε̱νε̱ σ̈πεσ̈ γjέλjατε̱ μbε̱ τε̱ γε̱δῖμ (τ). — σ̈ίνατε̱ σ̈πεσ̈όjε̱νε̱ νdε̱ βιέσ̈τε̱ = αἱ βροχαὶ θαμίζουσι τὸ φθινόπωρον, ἀντίθ. ρραλόνj-όj.

σ̈πε̱τόνj-όj ρ. ἐνερ. = σώζω τινά, 2) οὐδ. = γλυτόνω. — σ̈πε̱τόβα νγα γόj᾽ ε ούjκουτ.— με̱ σ̈πε̱τόϊ νjε̱ πόρδε̱· παροιμ. με̱ σ̈πε̱τόϊ ζόγου νγα dόρα (ἐπὶ ἀνικανότητος).

σ̈πετίμ-ι = σωτηρία· πληθ. σ̈πετίμετε̱ καὶ σ̈πε̱τέσε̱-α πληθ. σ̈πε̱τέσατε̱.

σ̈πε̱τεσε̱τάρ-ι = ἐλευθερωτής· πληθ. σ̈πε̱τεσε̱τάρε̱τε̱. — σ̈πε̱τεσε̱τάρε-jα θηλ. πληθ. σ̈πε̱τεσε̱τάρετε̱· καὶ σ̈πε̱τιμτάρ-ι ἀρσ. σ̈πε̱τιμτάρε-jα θηλ. πληθ. σ̈πε̱τιμτάρε̱τε̱ ἀρσ. σ̈πε̱τιμτάρετε̱ θηλ.

σ̈πίε (τ. bogdan) dε̱ργόνj-όj, τσ̈όνj-όj (γ) [Λατ. expedio] ρ. ἐνερ. = στέλλω, πέμπω (δι᾽ ἄλλου) καὶ ἁπλοελλην. τὸ πηγαίνω (ἐγὼ ὁ ἴδιος = σ̈πίε) μτχ. σ̈πούουμ (bogdan) ε σ̈πούου νdε̱ σ̈τε̱πιτ (bogdan) = τὸ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι· τὸ σ̈πίε δὲν ἔχει παθ. φωνήν.

σ̈πῖj : ρ. = ξεμουδιάζω· σ̈πῖχεμ οὐδ. = ξεμουδιάζω. — ἀντίθ. πῖj-πῖχεμ.

σ̈πίνε̱-α (γ) [Λατ. spina] = ράχις· πληθ. σ̈πίνατε̱. — μίκου με̱ κθέου σ̈πίνε̱νε̱ = μ᾽ ἐγκατέλειψεν ὁ φίλος. — σ̈πίν᾽ ε σ̈τε̱πίσε̱ = τὸ ὄπισθεν τῆς οἰκίας. — ἀντίθ. φάκjεj ε σ̈τε̱πίσε̱ = τὸ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας.— ἴδ. σ̈πίνjε̱-α, κουρρίσ-ζι.

σ̈πίρτ-ι (γ. τ.) πληθ. σ̈πιρτ καὶ σ̈πιρτετε̱ [Λατ. spiritus] = ψυχή. 2) ἄτομον, πρόσωπον. πληθ. σ̈πίρτε̱νιτε̱ (budi-bogd.) ἴδ. βέτε̱.— ἴσ̈ινε̱ με̱ τέπε̱ρ σε νjε̱ζέτ σ̈πίρτ = ἴσ̈ινε̱ με̱ τέπε̱ρ σε νjε̱ζέτ βέτε̱. — δὰ σ̈πίρτινε̱ = ἐξεψύχησεν.

σ̈πίρρε̱-α (γ) [Λατ. spiro-are = πνέω] = ἄσθμα.

σ̈πίφ (γ) σ̈πῖχ (τ. γ. Μαλjεσία) = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω τι (ἐπὶ κακοῦ) Τουρκ. bāj ιdσ̈άτ, μηχανεύομαί τι τὸ ὁποῖον ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχε 2) συκοφαντῶ, δημιουργῶ ἀνυπάρκτους λόγους διά τινα. τσ̈πίκ με με̱ντ (τ) σ̈πίφ με μεντ (γ) = μηχανεύομαι. — σ̈πίφεμ — σ̈πίχεμ ρ. οὐδ. ἐφευρίσκομαι, ἐξέρχομαι εἰς τὸ μέσον αὐτομάτως νγᾶ ουσ̈πίφ κυj νjερῖ = νγα dόλj κυj νjερῖ; πόθεν ἐφανερώθη.

σ̈πίφε̱-α (γ) πληθ. σ̈πίφατε̱, σ̈πίχ̈ε̱-α (τ. γ. Μαλjεσία - budi) πληθ. σ̈πίχ̈ατε̱ = συκοφαντία, πλαστὸς λόγος.

σ̈πίφε̱σ-ι (γ), σ̈πίχ̈ε̱σ-ι (τ. γ. Μαλjεσία) = αὐ κjε̱ σ̈πίφ = συκοφάντης μηχανορράφος· πληθ. σ̈πίχ̈ε̱σιτε̱.

σ̈πόνj-όνεμ (Περμ.) = dε̱κόj-όχ̈εμ.

σ̈πόρρ (γ. budi) ρ. ἐνερ. ἀποπέμπω, ἀποδιώκω, ἀπομακρύνω. κοιν. ξεκουμπίζω [ἴδ. Ἑλλην. πόρρω] σ̈πόρρεμ = ξεκουμπίζομαι. σ̈πόρρου νγα σῦτ' εμῖ = φύγε ἀπ' τὰ μάτια μου! σ̈πόρρου πρεj κε̱νdέj = ξεκουμπίσου ἀπ' ἐδῶ.

σ̈πόρτε̱-α πληθ. σ̈πόρτατε̱ [Λατ. sporta, Ἑλλην. σπυρὶς] καὶ κατσ̈ίλjε-jα πληθ. κατσ̈ίλjετε̱ (ὀρθῶς κασ̈ίλjε-jα) [Ἑλλην. κάλαθος] κάλαθος κοιν. καλάθι.

σ̈πούζε̱-α (Σ) σφογγάριον.

σ̈πούζε̱-α (γ. τ.) (πληθ. ἄχρηστος) [Ἑλλην. σποδὸς] ἡ χόβολη (ζεστὴ στάχτη καὶ προύσ̈-ι (γ. τ.) = θε̱νγjίj' τε̱ νdέζουρε̱.

σ̈πούρε̱-α (γ) κοιν. σποριά.

σ̈πούτε̱-α (Σ) καὶ πούτρε̱-α (Βεράτ) πληθ. πούτρατε̱ = πάνdσ̈ε̱-α (τὸ πόδι τῶν τετραπόδων ζώων).

σ̈πρίσεμ ρ. οὐδ. = τραβῶ τὰ μαλλιά, τὰ φορέματα, θρηνολογῶν.

σ̈προβόj-όχ̈εμ = ἴδ. προβόj-όχ̈εμ.

σ̈πρόχε̱-α (τετράγλωσσον) δράκων.

σ̈προυζ̈ίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = πε̱ρζίεj προύσ̈ινε̱ καὶ σ̈πουζίσ-ίτ-ίτ (γ) = πε̱ρζίεj σ̈πούζε̱νε̱.

σ̈τάγε̱-α (γ. bogdu) = πουρτέκ' ε γjάτε̱ κjε̱ σ̈κούνdινε̱ ουλίνjτε̱, άρρε̱τε̱ κ.τ.λ.

σ̈τάζε̱-α, (γ) σ̈τάσε̱-α (budi bogdau) πληθ. σ̈τᾱζε̱τε̱, σ̈τᾱσε̱τε̱ = ζῷον.

σ̈τάλjπε̱-α (Περμέτ) = ἴδ. σ̈άλjτσε̱-α.

σ̈ταμbε̱-α (γ bogdau) πληθ. σ̈ταμbατε̱, σ̈τε̱bε̱-α (τ) πλ. — ατε̱ σ̈τάμνε̱-α, (Περμέτ.), κοντρόbε-jα (Τυραν.) πληθ. ετε̱ κόκμε-jα = κουτρόbε τενεκjέjε α τοῦνdσ̈ι α καλάjι πληθ. κόκμετε̱.

σ̈τεμbάρ-ι (τ) κεραμεύς, κουτροbεdσί-ου (γ) ἢ κουτροbαdσί (γ) (μὲ κατάληξιν ὀθωμαν). κοκμεdσί-ου = κεραμεύς.

σ̈τάνκ (γ) ρ. = ξεπαγιάζω, ἀναστηλόνομαι πσέ σ̈τανγ ασ̈τού; ἀόρ. σ̈τάνγα-ε-ου, μετοχ. σ̈τανγε̱ ἴδ. σ̈τάνκ-γου.

BKSH

ϊτάνγεμ. : παθ. = ἀναμερῶ.

ϊτάνκ-γου (Τυραν.) πληθ. ϊτάνγjετε. — ϊτάνγου ι ϊιγjίτεσε (Τυραν.) = ι θόνε ατῖj θούμbιτ χέκουριτ κjε ε νγούλjινε vdε μάjε τε ϊιγjέτεσε· ἐν τῇ φράσει ᾶϊτε νγρίμ ε ᾶϊτε bᾶμε ϊτάνκ = (ὅταν τις ξεπαγιάζῃ ἐξ αἰφνιδίου φόβου).

ϊτάρε-α εἶδος χόρτου [Ἰταλ. stramonio]. — παροιμ. κjόφτε ϊτάρε εδέ περϊέϊι, σε νέβε bούζα σ' να κjεϊι. — (λέγεται ὅταν ἡ τράπεζα τῶν προσκεκλημένων γίνεται ἐπὶ ζημίᾳ μᾶλλον τῶν προσκεκλημένων). — ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ἀώρων ὀπωρικῶν τὰ ὁποῖα δὲν τρώγονται π. χ. κjένκεκα ϊτάρε dάρδα, φτόϊ = σ' ουχάνγρεκα κ.τ.λ.

ϊτράτ-έτ-έτ (Σ) πληθ. ϊτράσιμε ϊτρίτνι ϊτράσινε ἀόρ. ϊτέρα-ε-ι (ἐπὶ φαγητῶν) ϊτράσινε κjέπετε, πουρρίνjετε λjάκνατε (ἐπὶ λαχανικῶν).

ϊτᾶσε-α (budi-bogdan) ἴδ. ϊτᾶζε-α (γ).

ϊτάτ-ι (γ. τ.) [Λατ. ρ. sto] πληθ. ϊτάτνατε = ἀνάστημα, φυή, τὸ μῆκος, τὸ μέγεθος τοῦ σώματος· λjεσόj ϊτάτ = bᾶχεμ ϊτατ γjάτε.

ϊτατ-γjάτε-ι-α ἐπιθ. = μεγάλου ἀναστήματος ἀντιθ. ϊτατ-ϊκούρτενε-ι-α (γ) στατ- ϊκούρτερε-ι-α = βραχύσωμος.

ϊτάτε = ἑπτά. — ϊτάτε α = τὸ ἑπτά. — (ι-ε) ϊτάτε-ι-α = ἕβδομος-η.

ϊτατε-δίετε καὶ ϊτατε-δῖτε = ἑβδομήκοντα.

ϊτατε-μbεδίετε καὶ ϊτάτε-μbεδῖτε = δέκα ἑπτά.

ϊτατε μεζάj (Περμέτ.) ἐπιρ. = ἑπταπλῶς.

ϊτατε-μεζόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = κάμνω ἑπταπλοῦν.

(ι-ε) *ϊτάτεμεστε* (Περμέτ.) ἐπιθ. = ἑπταπλοῦς-ῆ.

ϊτατεϊε ἐπιρ. = ἑπταχῶς.

ϊτατεσ-ι = τὸ ἑπτάριον.

ϊτέκ-ου καὶ *ϊτέκ-γου* (τ) πληθ. ϊτέκjετε, ϊτέγjετε κοινῶς ἡ αbασιά· ϊτέκου ι κόπεϊτιτ (γ) = ϊτέγου ι κόφϊτιτ (τ).

ϊτέκγου (Dibρα) πληθ. ϊτέγjετε = ἐμπόρευμα 2) ἀγορὰ ἴδ. τρέκ-γου.

ϊτεκτάρ-ι (γ. Μαλjεσία budi) = ὁ ξενιτευμένος (Τουρκ. κουρbετϊί).

ϊτεκτάρε-jα = θηλ. πληθ. ἀρσ. ϊτεκτάρετε, θηλ. ϊτεκτάρετε.

ϊτεκτάρε-jα = ὅταν ὁ πόνος δὲν στέκεται εἰς ἓν μέρος τοῦ σώματος, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος (ἐπὶ ρευματισμοῦ ἢ πλευρίτιδος).

ϊτεκταρ-ι (Dibρα) = πραγματευτής, μικρέμπορος πληθ. ϊτεκτάρετε, ξέ-

νος = (ι άρδουρ πρεj νjε̱ τιέτε̱ρε̱ δε̃ου)· θηλ. ὂτεκτάρε-jα πληθ. ὂτεκτάρετε̱.

ὂτεκτόνj (budi) ρ. οὐδ. = ταξειδεύω· ξενιτεύομαι, ὑπάγω εἰς τὰ ξένα (Τουρκ. bα̃j κουρbέτ) ὂκοj νdε̱ δε̃ τε̱ χ̃ούαjε̱.

ὂτε̱λίσ (γ. 'Ελβασ.) ἐκτυλίσσω κοινῶς ξετυλίζω. — τὂ-τε̱λῑj (τ) τὂ-τίελ καὶ τὂ-τιέλ (τ), ὂτιλε̱ζόνj (Βερ.) [ἴδ. ἑλλην. τυλίσσω] φτιλjόj (Καϐ. Τυραν. Κροῦjα), φτιλζόj (Τυραν.) ὂτε̱λίσ πε̱λjχ̃ούρε̱νε̱. — τὂτῑλεμ (τ) στιλε̱ζόνεμ (Βεράτ.), φτιλόχ̃εμ (Καϐ. Τυρ. Κροῦjα) φτιλζόχ̃εμ (Τυρ.) [ἴδ. 'Ελλην. τίλλω].

ὂτελούνγε̱-α = ξεφτιλισμένον μαλλὶ ἀλλ' ὄχι καὶ κλωσμένον· λjεὂ ι φτιλjζοῦμ πο jo εdὲ ι τιέρρε̱. — νjε̱ ὂτελούνγε̱ λjέὂι = πόκος μαλλίου· πληθ. ὂτελούνγατε̱.

ὂτε̱μάνκ-γου (γ. bogdan-budi) ὂτεμένκ (=) ρ. = ἀποσύρω· ὂτε̱μα̃νγεμ, (τ) = ἀποσύρομαι, ἀναμερίζομαι.

(ι-ε) ὂτε̱μα̃νγε̱τε̱ (budi) ὂτεμα̃νjτε̱ (bogdan) = ἀριστερός-ά· dορ'ε ὂτε̱μα̃νγε̱τε̱ = ἀριστερὰ χείρ.

ὂτένκ-γου ἀρσ. πληθ. ὂτένκjτε̱ ('Αργυρ.) = ἴδ. βανγόσ-ι ἢ ὂτένγε̱-α ('Αργυρ.). πληθ. ὂτένγατε̱ ι ε στένγjε̱τε̱-ι-α = ι-ε βένγε̱ρε̱-ι-α. — ἴδ. βανγόὂε̱-jα.

ὂτέπε̱-α ? ? ?

ὂτε̱πα̃-νι ('Ελβασ.) πληθ. ὂτε̱πάνjτε̱ = στοπάν-ι = τυροκόμος.

ὂτε̱πῑ-α πληθ. ὂτε̱πίτε̱ [Λατ. hospitium] = οἶκος, οἰκία, ὁσπίτιον κοινῶς σπίτι.

ὂτε̱πῑ-πε̱ρδέτσκε-jα ('Ελβασ.) = κατώγειον (= ὂτε̱πῑ πε̱ρ μbε̱ δε̃τ πα τσαρδάκ). — ὂτε̱πῑ-πε̱ρδέσε̱-α (Τυραν.), ὂτε̱πῑ jερεβί (Τουρκ. jέρ = τόπος). — ὂτε̱πῑ-κρεβέτ = ὂτε̱πῑ με du-τρῑ ὂκαλα πε̱ρ μbε̱ δε̃τ. — ὂτε̱πῑ ε νάλjτε̱ (γ) ἢ ὂτε̱πῑ ε νγρίτε̱με (γ) = ὂτε̱πῑ με τσαρδάκ = ἀνώγειον. — ὂτε̱πῑj' ε συνάζε̱ζε̱ = (Τουρκ. καφάσ ζάρφ) ὂτε̱πῑ ε θύεμε (γ. Μαλjεσῖα) = ὂτε̱πῑ ε βιέδε̱ ἢ ε ὂκέλjε̱ πρέj κουσάρε̱ὂ (δηλ. ἄσυλον βεβιασμένον) α πρέj αρε̱μίκὂ.

ὂτε̱πιάκε̱σ-ι, ὂτε̱πιάκ-ου (Σ) ἀρσ. ὂτε̱πιάκε-jα θηλ. πληθ. ὂτε̱πιάκε̱τε̱ ἀρσ. ὂτε̱πιάκετε̱ θηλ. = οἰκιακός, οἰκογενειάρχης· καὶ ὂτε̱πιάκε̱σ-ι (Βεράτ.) πληθ. ὂτε̱πιάκε̱σιτε̱, ὂτε̱πιάκε̱σε-jα πληθ. ὂτε̱πιάκε̱σετε̱, ὂτεπιάρ ι πληθ. ὂτεπιάρε̱τε̱ θηλ. ὂτε̱πιάρε-jα πληθ. ὂτε̱πιάρετε̱.

BKSH

ὅτεπίμ-ι (ἀναγραμματισμὸς) = ἴδ. ὅπετίμ-ι.

ὅτεπόj ρ. = ἴδ. ὅπετόj.

ὅτεπόj, ὅτερπόj (Ἀργυρ.) ? ? ? ⟨στειρεύω ἐπὶ ὑγρῶν⟩.

ὅτε̄ρ (Ἐλβασ.) ὅτερόj (Τυραν.) καὶ ὅτερπόj, ὅτρόφ (Καβ.) με̄j (Κρούjα) ὅτρόνj (Περμέτ.) (κατὰ συγκοπὴν ὅτερόνj) ρ. = στειρεύω — ὅτερπούνε δέντε (Τυραν.) = ὅτρόφνε δέντε = κούρ νούκε κάνε τ'ἄμbελjε. — ὅτέρι λjούμι, ὅτερόϊ λjοῦμι κ.τ.λ. — ὅτέρι κρόϊ = ὅτερπόϊ κρόϊ = ὅτρόφι κρόϊ, με̄νι κρόϊ = ὅτρόϊ κρόϊ = ἐστείρεψεν ἡ βρύσις. — (παθ. φωνὴ λείπει).

ὅτεργάτε-α = ραγδαία βροχὴ = ὅϊ με έρε τε μάδε — κᾱ κjένε ὅτεργάτ'ε μάδε = ἔβρεξε ραγδαία βροχή. — τρῑ dίτε πάρα, τρῑ dίτε μbράπα, να βιὲν Ζόνjα (= ἡ Παναγία). με ὅτεργάτα· (ἐννοεῖται ὅτι περὶ τὰς 15 Αὐγούστου, ὅ ἐστὶ τῆς Παναγίας, πάντοτε συμβαίνουσι ραγδαῖαι βροχαί.

ὅτεργόνj (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = ὅτερνγόχεμ μbε τε dάλjετ jάὅτε (ἕνεκα δυσκοιλιότητος) ἴδ. ρρεζμίμ-ι.

ὅτέρπε α : πληθ. ὅτέρπατε (γ. τ. bogdan) [Ἑλλην. στέριφος] = στεῖρα, dέλjε, δῑ, λjόπε κjε νούκε πιέλ. ἀντίθ. πελε̄-jα. — dέλjε ὅτέρπε, δῑ ὅτέρπε, λjόπε ὅτέρπε κ.τ.λ. (ἔτι καὶ ἐπὶ γυναικῶν) αjὸ [illegible]γροῦα έὅτε ὅτέρπε.

ὅτέρπατε (Περμέτ.) = ἴδ. δεμίζατε.

ὅτερπῑ-νι (γ) πληθ. ὅτερπίνjτε = ἑρπετὸν (ἐν γένει ἅπαντα τὰ ἑρπετά, ὡς ὄφις, σαύρα κ.τ.λ. καὶ ὅτερπῑ-ρι (τ).

ὅτέρτὅ-ι (γ. τ) ἀρσ. ὅτέρτὅε-α θηλ. = παληογέρων, παληόγρηα, ὑπέργηρος λίαν γηραλέος-α, (ἐπὶ κακῆς σημασίας) ὡς εἰπεῖν ὅτρίκ-γου ἀρσ. ὅτρίγε-α θηλ).

ὅτέρτσκε α (Περμέτ.) πληθ. ὅτέρτσκατε = ὅτερφύτσ με ούjε.

ὅτερπόj (Ἀργυρ.) ἴδ. ὅτεπόj (Ἀργυρ.).

ὅτερρενῑ-α (bogdan) = στείρωσις, Ἰταλ. sterilila καὶ μεταφορικῶς ἀγονία, ἀκαρπία. πληθ. ἄχρηστος

ὅτερρῑ-α (γ. Μαλjεσία) ὄνομα περιληπτικὸν = ἀρνία καὶ κατσίκια ἀνα κατωμένα.

ὅτέσε-α [ὅτόνj] (Ἐλβασ. γ) = πρόσθεσις, αὔξησις, πληθυσμός. πληθ. ὅτέσατε, 2) ὅτέσα ε bαγετίβετ = ὁ πληθυσμὸς τῶν κτηνῶν, ὡς

προβάτων, αίγῶν, βοῶν κ.τ.λ. άπ dέλjετε̣, α δίτε̣, α λjόπε̣τε̣ με σ̈τέσε̣, do με θένε̣ ατὸ σ̈κjέρρα α ατὰ κέτσ̈ α ατὰ βίτσ̈α κjε̣ τε̣ πιέλε̣νε̣ πε̣λε̄τε̣ τ' ι μάρ̣ρ̣ε̣ ι ζότι δένετ.

σ̈τίε: ρ. ένερ. σ̈τῖ (συνηρ.) (γ) = ρίπτω, κοιν. ρίχνω. — σ̈τίε σ̈ῦτε̣ = ἀτενίζω. — σ̈τίε σ̈όρτε̣ = μαντεύω, σ̈τίε πούσ̈κε̣ = πυροβολῶ, σ̈τίε κάλα πε̣ρ̣ ατὲ = τὸν συκοφαντῶ. — σ̈τίε νdε̣ρ̣ μέντ = βε̄ νdε̣ρ̣ μέντ. — σ̈τίε φρίκε̣ = φοβερίζω, ἐμπνέω φόβον. — σ̈τίε νdε̣ δε̄τ = θάπτω. — σ̈τίου μb' ατέ, πο νούκ' ε κοdίτι πλjούμbι = ἐπυροβόλησεν ἐναντίον του ἀλλὰ δὲν τὸν ἐπέτυχε τὸ μολύβι. — σ̈τίε σ̈ούρδατε̣ = κάμνω τὸν κωφόν. — σ̈τίε = ἀποβάλλω (ἐπὶ ἐγκύου γυναικός). — Ζο̄τι ι σ̈τίν ένγjουλιν' ε μίρε̣ (γ) = ὁ Κύριος τὸν ἐνέπνευσεν εἰς τὸ καλόν. ἀόρ. σ̈τῖβα-ε-ου, μτχ. σ̈τῖμ (γ) σ̈τῖρε̣ (τ).

σ̈τιέλε-ja ('Ελβασ.) = κοιν. τὸ ἀνέμι. πληθ. σ̈τιέλετε̣ καὶ γjερατόρε-jα (Καβ.) πληθ. γjερατόρετε̣, ἐλjεμίνε-jα (Τυραν.) πληθ. ἐλjεμίνετε̣, ανεμῖ-α (Σ) πληθ. ανεμῖτε̣. — σ̈τιέλε-jα ('Ελβασ.) πληθ. σ̈τιέλετε̣ = τὸ μάτι τοῦ νεροῦ, ὅταν γυρίζῃ τὸ νερὸ σχηματίζει ἕνα μάτι εἰς τὴν μέσην.

(ι) *σ̈τῖμ-ι* (bogdan), ε-σ̈τίμε-jα = ὑποκεκρυμμένος-η, βαλμένος-η.

(τε̣) *σ̈τίμετε̣* = τὸ ρίπτειν.

σ̈τῖρεμ (γ. τ) σ̈τῖχεμ (Σ) παθ. τοῦ σ̈τίε. — σ̈τῖρεμ σι ι μάρ̣ρ̣ε̣ = ὑποκρίνομαι τὸν τρελλόν. — σ̈τίρετε̣, τριτοπρόσωπον = ὀρέγομαι. — με̣-τε̣-ι σ̈τίρετε̣ πε̣ρ̣ μίσ̈, πε̣ρ̣ πέσ̈κ, πε̣ρ̣ κjούμε̣σ̈τ κ.τ.λ. να-ου-ου σ̈τίρετε̣ πε̣ρ̣ μίσ̈, πε̣ρ̣ πέσκ, πε̣ρ̣ κjούμε̣σ̈τ.

σ̈τίεσ-ι = αὐ κjε̣ σ̈τίε σ̈όρτε̣ πληθ. σ̈τίεσιτε̣ (Τουρκ. φαλdσ̈ῖ).

σ̈τίεσε̣-α θηλ. (Περμέτ.) (Τουρκ. φαλdσ̈όρε) = αjὸ κjε̣ σ̈τίε σ̈όρτε̣.

σ̈τίζε̣-α (γ) [ἴδ. 'Ελλην. στίζω = κεντῶ] πληθ. σ̈τίζατε̣ (γ).

σ̈τίjε̣-α πληθ. σ̈τίjατε̣ = λόγχη.

σ̈τίjε̣ζε̣-α (Περμέτ.) ὑποκορ. [ἴδ. σ̈τίε, σ̈τῖ].

σ̈τῖζε̣-α: πληθ. σ̈τίζατε̣ (γ) = καλτσοβελόνη, [ὡς τὸ ἑλληνικὸν βέλος καὶ ἁπλοελλην. βελόνι].

σ̈τίjζε̣-κέκj-ι (Τυραν.) = συκοφάντης. — αὐ κjε̣ σ̈τίε κέκj με φιάλjε̣ πε̣ρ̣ τιέτερινε̣. — σ̈τίjζε̣-κέκjε-jα θηλ.

σ̈τῖj (Περμέτ.), σ̈τῖρ (Βεράτ.) = σ̈τύρ (γ).

σ̈τιλε̣ζόνj-όνεμ (Βεράτ.) = ἴδ. σ̈τε̣λίσ-εμ ('Ελβασ.).

BKSH

στjέκεζάτ' ε bατίνεσε (Τυρκν.) = σπίλjτσατ' ε bάτιτ (Σ) = σκjεπίνjτε κjε νγρέχενε bετίμενε.
στjέρρατε (γ. τ. budi) = ἴδ. σκjέρρατε.
στῦj (γ) ρ. ἐνερ. σπρώχνω, παρακινῶ, στῦj (τ) ἀόρ. στύνα-ε-ι (γ) στύρα-ε-ι (τ) μεχ. στῦμ (γ) στύρε (τ) παθ. στῦχεμ (γ) στῦχεμ (τ) = σπρώχνομαι, παρακινοῦμαι. — κουσ τε στύρι τε bενjτσ κετε πούνε; τίς σὲ παρεκίνησε νὰ κάμῃς τοῦτο;
στύλε-α πληθ. στύλατε = στῦλος. [Ἑλλην. στῦλος].
στυπα-σκρόνjε-α = τυπογραφία. πληθ. στυπασκρόνjατε.
στυπα-σκρόνjεσ-ι = τυπογράφος πληθ. στυπα-σκρόνjεσιτε
στυπ ἢ *στύπι,* = κοπανίζω, τσαλαπατῶ, καταπλακόνω. — στυπέj (Ἀργυρ.) ???
στύπεμ: παθ. = [ἴδ. Ἑλλην. τυπῶ, ἴδ. περτύπ].
στύπεσ-ι = τὸ γουδοχέρι πληθ. στύπεσιτε.
στυπέτσ-ι = τὸ γουδὶ κοιν.
στῦρ (γ) = διαβαίνω τὸν ποταμὸν, στῖρ (bεράτ.), στῖj (Περμέτ.) ὡς στῦρ λjούμενε = στιρ λjούμενε, στῖj λjούμενε = διαβαίνω τὸν ποταμόν.
στύρετε (γ), στίρετε (Βεράτ.), στίχετε (Περπέτ.). — παθ. νούκε στύρετε λjούμι vdε dίμενε = νούκε στίρετε λjοῦμι vdε dίμερε = νούκε στίχετε λjοῦμι vdε dίμερε = δὲν εἶναι διαβατὸς ὁ ποταμὸς τὸν χειμῶνα.
στόνj-όj *στόνεμ* ρ. ἐνερ. = αὐγατίζω, προσθέτω. πάθ. στόχεμ-όνεμ.
στόκ-γου: πληθ. στόγjετε: κοιν. κουφοξυλιά.
στούπε-α [Ἑλλην. στύππη εἴτε στύπη] = τὸ χονδρὸν κλῶσμα φλοιοῦ στελέχους λίνου ἢ κανάβεως, τὰ συντετριμμένα τοῦ ξυλοειδοῦς μέρους αὐτῶν 2) τὸ εἰς τὰ σταμνία καὶ ταῖς ποτίλιαις τιθέμενον στούπωμα πληθ. στούπατε· καὶ στουπῖ-α πληθ. στουπίτε.
στουπόj-όχεμ (γ. Σ. Τυραν.) ρ. = στουπόνω-ομαι.
στούφ-ι: πληθ. στούφατε = εἶδος μαλακόπετρας.
στούφ-ι ι κράχιτ καὶ τσπούθι ι κράχιτ (Jάκοβα) = ἡ ὠμοπλάτη.
στράζε-α (budi) ἴδ. ρόνjε-α [Σλαυϊκὴ λέξις] πληθ. στράζατε.
στραζετάρ-ι (budi) ἴδ. ρόνjεσ-ι [Βουλγ. στρατάρ-ι = φύλαξ] τὸ θηλ.
στραζετάρε-jα ἴδ. ρόνjεσε-jα πληθ. στραζετάρετε ἀρσ. — ρετε θηλ.

ὄτράτ-ι πληθ. ὄτρέτετε̱ = στρῶμα] καὶ ποιητικῶς κλίνη = κράββατος, κοινῶς κρεββάτι, κλίνη· 2) κοίτη· 3) τὸ ἀνδρόγυνον· 4) ἡ μήτρα· ὄτράτι ι bάρκουτ· 5) τὸ ἀκολοῦθι ὅπερ ἐξέρχεται μετὰ τὴν γέννησιν.

ὄτράτ-έτ-έτ (Σ) πληθ. ὄτράσιμε̱ ὄτρίτνι ὄτράὄινε̱.—κjέπε̱τε̱, πουρρίνjτε̱, λjάκνατε̱, bαρίὄτατε̱ κ.τ.λ. (ἐπὶ λαχανικῶν). — ἀόρ. ὄτέρα-ε-ι (ἐπὶ φαγητῶν).

ὄτρεμbε̱νόj (γ) ρ. ὄτρεμbε̱ρόνj (τ), ὄτρεμbόj ('Αργυρ.) = στραβόνω, ἀντιθ. dρεjτόνj-όj.—παθ. ὄτρεμbε̱νόχεμ (γ) ὄτρε̱μbε̱ρόνεμ (τ) ὄτρέμbόνεμ ('Αργυρ.).

ὄτρέμbε̱τε̱ (γ) ὄτρέμbε̱ρε̱ (τ) = ἐπιρ. = στραβά· (ι-ε-τε̱) ὄτρέμbε̱τε̱ (γ. budi) [Λατ. strabus, 'Ελλην. στραβὸς] (ι-ε-τε̱) ὄτρέμbε̱ρε̱ (τ)· ἀντιθ. (ι-ε-τε̱) dρέjτε̱.

ὄτρε̱νγόj-όνj [Λατ. stringo-ere 'Ελλην. στράγγω] ρ. ἐνεργ. = θλίβω, σφίγγω, πιέζω, στενοχωρῶ, 2) ἀναγκάζω, βιάζω [ἴδ. ὄτρίνjτ, ὄτρέντ] ἀντιθ. λjιρόj-χεμ.

ὄτρε̱νγέσε̱-α, ὄτρε̱νγίμ-ι, ὄτρε̱νγάτε̱ α πληθ. ὄτρε̱νγέσατε̱, ὄτρε̱νγίμετε̱. ὄτρε̱νγάτατε̱ = πίεσις, σφιγμός, στενοχωρία· 2) ἀνάγκη, βία· 3) αὐστηρότης· κάμ ὄτρε̱νγίμ = στενοχωροῦμαι.

(ι-ε-τε̱) ὄτρε̱νγούετε̱ (γ) ὄτρε̱νγοῦτε̱ (γ. συνηρ.) ὄτρε̱νγούαρε̱ (τ) = σφικτός-ή-όν, συνεσφιγμένος-νη-ον, στενόχωρος 2) ἀναγκασμένος, βεβιασμένος· 3) αὐστηρός· ἀντιθ. (ι-ε) λjίρε̱.

(ι-ε) ὄτρε̱νγουέὄιμ (γ) καὶ (ι-ε) ὄτρε̱νγοῦὄιμ (γ. συνηρ.) = σφικτός-ή-όν, φειδωλός-ή-όν.

ὄτρε̱νγούετε̱ (γ) ὄτρε̱νγοῦτε̱ (συνηρ.) ὄτρε̱νγούαρε̱ (τ) ἐπιρ. σφιχτά, στενόχωρα, 2) αὐστηρῶς, 3) ἀναγκαστικῶς· ἀντιθ. λjίρε̱.

ὄτρε̱νγούεσ-ι (γ) = αὐ κjε̱ ὄτρε̱νγόν πληθ. ὄτρε̱νγούσιτε̱, στρε̱νγεσε̱τάρ-ι ὄτρε̱νγεσε̱τάρε-jα, ὄτρε̱νγιμτάρ-ι-ε-jα πληθ. ὄτρε̱νγεὄε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. ὄτρε̱νγεσε̱τάρετε̱, ὄτρε̱νγιμτάρε̱τε̱ ἀρσ. ὄτρε̱νγιμτάρετε̱ θηλ.

ὄτρένjτ (γ) ὄτρέjτ (τ), ὄτρίνjτ (Τυραν. Καβ. budi), ὄτρῖτ (Καβ.) ἐπιρ. = ἀκριβῶς, ἀκριβά.— ἀντιθ. λjίρε̱.

(ι-ε-τε̱) ὄτρένjτε̱ (γ), ὄτρέjτε̱ (τ), ὄτρίντε̱ (Τυρ. Καβ. budi) = ἐπιθ. = ἀκριβής-ές.

ὄτρε̱νjτόνj-όνj (γ. 'Ελβασ.—Καβ.) ρ. ἐνεργ. = ὄτρεjτόj (τ. Περμέτ.) ὄτρε̱ντσόj ('Αργυρ.) ὄτριντόj (Τυραν.) = ἀκριβαίνω τι ἀντιθ. λjιρόj.

BKSH

σ̌τρε̱νj̓τόχ̌εμ-όνεμ παθ. ἀντιθ. λj̓ιρόνεμ-όχ̌εμ. — σ̌τρε̱ντσόνεμ (Ἀργυρ.), σ̌τριντόχ̌εμ (Τυρ.).

σ̌τρέπ-bι (Ἐλβασ.) πληθ. σ̌τρέbατε̱ = κρύμbατε̱ κjε̱ ζε̱̄ dιάθι.

σ̌τρέτε̱ ἰδ. σ̌κρέτε̱ = ἔρημος.

σ̌τρίγj̓εμ (Τυραν.) ἴδ. σ̌τρύκjεμ.

σ̌τρῖj̓ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. ἁπλόνω, ἐξαπλόνω, σ̌τρῖj κε̱μbε̱τε̱, dούκρτε̱ = ἐξαπλόνω τὰ πόδια, τὰ χέρια. — ἀόρ. σ̌τρῖνα-ε-ι (γ) σ̌τρίτα-ε-ι (τ) παθ. σ̌τρῖχ̌εμ (γ) σ̌τρῖχ̌εμ (τ).

σ̌τριγᾶ-νι (Σ) ἰδ. σ̌τρίκ-γου πληθ. σ̌τρίνγανjτε̱. — σ̌τρίκ-γου ἀρσ. πληθ. σ̌τρκjτε̱ = ὑπέργηρος.

σ̌τρίγε̱-α θηλ. [Ἑλλ. στρίγξ-γος] εἶδος κόρακος = νυκτοκόραξ ὑποτιθέμενος ὀλέθριος εἰς τὰ βρέφη, 2) οἱ ὑπεργηράσκοντες οἵτινες κατὰ τὴν δημώδη ἰδέαν μεταμορφοῦνται εἰς στρίγλαν. κοινῶς στρίγλος, στρίγλα.

σ̌τρο-έρε̱-α (Μυζεκjεjα) = τόπος μὴ ἐκτεθειμένος εἰς τὸν ἀέρα. (ἀδιάφορον ἂν εἶνε ἥλιος ἢ σκιά).

σ̌τρόνj̓-όj̓ [Λατ. sterno - Ἑλλην. στορέννυμι, στρώννυμι παθ. σ̌τρόνεμ-όχ̌εμ = στρώνω. 2) ὑποτάσσω. — σ̌τροj δε̱̄νε̱ = ὑποτάσσω τὴν γῆν. — σ̌τρόj τρουβέζε̱νε̱ = στρώνω τὸ τραπέζι, ἀντιθ. ρρισ ἢ ρριτ (τ) τρουβέζε̱νε̱ = σηκόνω τὸ τραπέζι.

σ̌τροόκουλε̱-α (Σ) πληθ. σ̌τροόκουλατε̱, σ̌τρόφκε̱-α (γ) = φωλεὰ τῶν θηρίων. πληθ. σ̌τρόφκατε̱, σ̌τρόφκουλε̱-α (Βεράτ.) = ε κάπα bίσ̌ε̱νε̱ νdε̱ σ̌τρόφκε̱τ. — σ̌τροφάκ-ου (Ἀργυρ.). — dίτεν' ε σ̌ε̱ν-Βασίλjιτ κε̱τσέν dίτα σά dρε̱̄ρι νγα σ̌τροφάκου. — πληθ. σ̌τρόκουλατε̱, σ̌τροφάκε̱τε̱.

σ̌τροφ-εμ (Καβ.) ἴδ. σ̌τε̱̄ρ-εμ.

σ̌τροῦκεμ (Περμέτ.) = καμπουριάζω, ζαρόνω.

σ̌τρούνγε̱-α (γ. τ.) = ατιέ τεκ βένε̱ δε̱ντε̱ πε̱ρτε̱ μbιέλjε̱ πληθ. σ̌τρούνγατε̱.

σ̌τρυθ. ρ. = στραγγίζω — ἀντιθ. νdρύθ.

σ̌τρύδεμ παθ. ἀντιθ. νdρύδεμ.

σ̌τρύκj̓εμ (γ) σ̌τρυνγjεμ (Πυραν.), σ̌τρύδεμ (Περμέτ.) σ̌τρίγjεμ (Τυραν.) σ̌τρῖχ̌εμ (Σ) = τανίζομαι, τανιοῦμαι, ξηροτανιοῦμαι, ἀντιθ. νdρύκjεμ.

σ̌υτ. ἐπίρ. = ἀκρωτηριασμένως.

BKSH

ὅύτ-ι, ἀρσ. ὅύτε̱-α θηλ. πᾶν ἀκρωτηριασμένον πρᾶγμα κοιν. ὁ ὅοῦτος ἡ ὅοῦτα. — dέλjε ὅύτε̱=dέλjε πα bίνj. — δῖ ὅύτε̱ = δῖ πᾶ bρῖνj. — dαὅ. ὅύτ = dαὅ πα bρῖνj. — ὅτᾶμbε̱ ὅύτε̱ = ὅτᾶμbε̱ κjι ι ουκᾶ θύεμ κjάφα α βέγjα.

ὅυτόνj - όj - όνεμ - όχ̌εμ = ἀκρωτηριάζω-ζομαι.

ὅφρῡj (γ. τ.) = νdσίερ φρύμε̱νε̱ = ξεφουσκόνω τι. — ὅφρῡj τσαλjίκουνε̱ = ξεφουσκόνω τὸν ἀσκόν. — ὅφρῡj χ̌ούνdε̱τε̱ = νdσίερ κjύρρατε̱ πρέj χ̌ούνdε̱ὅ. — ἀντίθ. φρῡ̃j (γ) φρῡj (τ) = φουσκόνω. παθ. ὅφρῡ̃χ̌εμ (γ) ὅφρῡχ̌εμ (τ) = ξεφουσκόνω, ξεθυμόνω, ἀντίθ. φρῡ̃χεμ (γ) φρῡχεμ (τ).

Τ

τά (γ. τ) ἀρσ. πληθ. τοῦ τε̱ (τ) καὶ τε̃ (γ) καὶ τᾶ (bogdan) = αὐτοί. — μbε̱ τὰ = εἰς αὐτούς, μbι τὰ = ἐπ' αὐτούς.

τᾶ ἀντων. ἴδ. κε̱τᾶ (bogdan), ατὰ (bogdan). ἴδ. τέ (τ) τε̃ (γ).

ταγάρ-ι καὶ τανγάρ-ι (Σ) πληθ. ταγάρε̱τε̱, τανγάρε̱τε̱ = μαγκάλι.

ταΐρε̱-α (γ) = κjέjα ε bούκε̱σε̱ κjι βε̃νε̱ bούκε̱τε̱ νdε̱ φούρρε̱, καὶ τανούρ-ι (γ) [ὀρθότερον τανουρ-όρι] πληθ. τανόρε̱τε̱.

τακόj (Σ) ρ. μεταβ. [Ἰταλ. tocare] = ἴδ. χ̌άσ, πίκjεμ.

τακσέσ-ζι (Ἀργυρ.) πληθ. τακσέζε̱τε̱. — με̱ βιὲν τακσέσ = με̱ βιὲν τε̱ βε̱ὅτέρε̱ (Ἐλβασ.).

τᾶλ (γ. τ) = διασκεδάζω τινά. — τᾶλεμ = διασκεδάζω, χορατεύω. — τᾶλεμ με φόὅνjε̱νε̱.

ταλαγάν-ι (τ) = ἡ κάπα καὶ ταλαγάνε-jα πληθ. ταλαγάνετε̱.

ταλάσ-ζι [Ἑλλην. ὁ σάλος, Λατ. salum] = τὸ σάλευμα τῆς θαλάσσης, (ἐκ τοῦ θάλασσα). — bᾶν ταλὰς = κάμνει θάλασσαν.

τάλε̱-α (Jάκοβα-Πριζρένι) = καλάμι ι μίσε̱ριτ = ρρούμ-ι.

τάλjετε̱ (Ἐλβασ.) πληθ. = Ἀλφαβητάριον (βιβλίον).

τάλjε̱ρ-ι: πληθ. τάλjε̱ρετε̱ = ἴδ. τινάρ-ι.

ταλjούρε-jα = κοιν. πιάτον. πληθ. ταλjούρετε̱, καὶ ταουλjάρε-jα (γ) πληθ. ταουλjάρετε̱.

τᾶμε̱-α (Τυραν.) = πηγὴ (ὅπου βρύει τὸ ὕδωρ) ἴδ. γούρρε̱-α, κοιν. ἡ

μάνα τοῦ νεροῦ. πληθ. τᾶμε̱τε̱. — μbε̱ τᾶμε̱τ' τ' ούjιτ = είς τὴν μάνα τοῦ νεροῦ.

ταγγᾶρ-ι (Σ) = ἴδ. ταγᾶρ-ι πληθ. ταγγάρε̱τε̱.

τᾶνγε̱-α (γ), ἐν τῇ φράσει: ε κᾶμ τᾶνγε̱ = κοιν. τὸ ἔχω ἄχτι. — με̱-μbέτι τᾶνγε̱ (ἐπὶ ἀποτυχίας, παράπονον). ι μbέτι τᾶνγε̱ = ι μbέτι πίκ.

τ' ᾶνd (γ) ἀρσ ἀντων. = σοῦ. τέντ (τ) ἀρσ., τᾶνdε̱ (γ) θηλ. τένdε (τ) = σοῦ τ' ἀτ (γ. τ) τάτε̱ ('Ελβασ.) = τᾶνdε = σός.

τᾶνdι (γ) ἀρσ. = ὁ σός, ὁ ἰδικός σου.— τένdι (τ) τάνdεjα (γ) θηλ. τένdεjα (τ) = ἡ σή, ἡ ἰδική σου.

τ' άνε̱ = τ' άτνε̱, τ' άτινε̱: αἰτ. = τὸν πατέρα του. — ι ᾶτι = ὁ πατήρ του. ('Ελβασ. τε̱ jάτινε̱, ἐσφαλμένως).

τ' άνε̱ (γ) τ' ένε̱ (τ) ἀντων. ἴδ. έμι (γ) ίμι (τ).

(ι-ε) *τᾶνε̱-ι-α* (γ) τε̱ τᾶνε̱τε̱ (γ) = ὁλόκληρος. καὶ ι-ε-τε̱ τέρε̱-ι-α-τε̱ (τ).

τανί ('Αργυρ.) = ἴδ. ταχ̌ί.

τανούρ-ι (ὀρθότερον τανοῦρ-όρι) πληθ. τανόρε̱τε̱. ἴδ. ταΐρε̱-α.

ταουλjάρε-jα (γ) ἴδ. ταλjοῦρε-jα, πληθ. ταουλjάρετε̱.

ταράτσε̱-α (τ) ['Ιταλ. tarazza] πληθ. ταράτσατε̱.

τάρε̱-α ??? ἴδ. νdάρα.

τάρε-jα: ἴδ. dάρε-jα, πληθ τάρετε̱.

[*ταρθόρε̱σ-ι*] = παραβλώψ, ἀλλοίθωρος.

ταρκάτσ̈ε-jα ('Ελβασ.) = ταρκάτσ̈ε λjε̱κούρε̱ κjε̱ βένε̱ bούκε̱ bρέντα bαρίτε̱, πληθ. ταρκάτσ̈ετε̱. — καὶ ταρκαdσ̈ίκε-jα (Περμέτ.) (μὲ κατάληξιν Τουρκ. dσ̈ίκ.) πληθ. ταρκαdσ̈ίκετε̱.

ταρταρόσ (γ) ρ. = ἴδ. θαρτόj.

ταρτίσ: (τ) ρ.— μτχ. ταρτίσουρε̱ ἴδ. τάρε̱-α.

τᾶρρ-τᾶρρ-τᾶρρ (Περμέτ.) ἴδ. τχ̌άρρ (Βεράτ.).

τάσ-ι ['Ιταλ. tazza] = ένε̱ περ τε̱ πίρε̱ ούjε̱.

τάσ̈ (Σ) [συγκρ. 'Ελλην. τάχ-ος, ταχύ, θᾶσσ-ον] ἐπιρ. = νῦν, ἤδη.— τσ̈ί (Κόρτσ̈α) = κοιν τόρα, τασ̈τί (Τυραν.-Κροῦjα-Περμέτ.) ἴδ. νjιμένdι (τ), νdασ̈τὶ ('Ελβ.-Βερ.) ἴδ. νjιμε̃ ('Ελβ.-Τυρ.-Κροῦjα).

ταχ̌ί (γ. Μαλjεσία), τανὶ ('Αργυρ.) (ἀντὶ ταχ̌ὶ κατὰ τροπὴν τοῦ χ εἰς ν ὡς χ̌ῦρα καὶ ρῦρα (τ) (= εἰσῆλθον) ἀντὶ χ̌ύνα (γ), καὶ νάνι ("Υδρα-Σπέτσαι) ['Ελλην. νῦν, Σλαβ. νίνε̱].

BASH

τάσ̈κε̣-α (Περμέτ.) = χάλκινον πιάτον. πληθ. τάσ̈κατε̣.

τ' άτ ἴδ. τ' ᾶν (γ) τ' έντ (τ) ἀντωνυμ. θηλ. τ' άτε̣ = ἴδ. τᾶνdε̣ (γ) τένdε (τ).

τ' άτ οὐδ. = ἴδ. τ' ᾶτ οὐδ.

τάτε̣-α [Λατ. tata] τέτε̣-α (Κροῦjα) = ὁ πατὴρ (κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν παιδίων).

ταπιέτε̣, τατε̣πιέτε̣ (Βεράτ.) = ἴδ. τετπόσ̈τε̣ ἐπίρ. = πρὸς τὰ κάτω.— ἀντίθ. πε̣ρπιέτε̣

ταπιέτε̣-α = κατήφορος.

(ι) *τατε̣πιέτε̣μ-ι* (Βεράτ.) ἐπιθ. = κατήφορος πληθ. τε̣ τατε̣πιέτε̣μιτε̣· ἀρσ. ε τατε̣πιέτε̣με-jα (Βεράτ.) θηλ. πληθ. τε̣ τατε̣πιέτε̣μετε̣.

τε̣ μόριον τελικόν, τιθέμενον πρὸ τῆς Ὑποτακτικῆς = ἵνα νά, διὰ νά, τε̣ πουνόj τε̣ πουνόjσ̈, τε̣ πουνόjε̣ = νὰ ἐργασθῶ-ῇς-ῇ· ἔτι πρὸ τῆς μτχ. ὡς: πε̣ρ τε̣ bέρε̣ (τ) = πε̣ρ με bᾶμ (γ) = διὰ τὸ ποιεῖν, διὰ νὰ κάμω-ῃς-ῃ, διὰ νὰ κάμωμεν-ητε-ωσιν.

τε̣ ἀντων. = σοῦ. σέ. — τε̣ κε̣ρκόj τε̣ κε̣ρκόν = σε ζητῶ, σε ζητεῖ. — τε̣ κε̣ρκόϊμε̣, τε̣ κε̣ρκόjε̣νε̣ = σε ζητοῦμεν, σε ζητοῦσιν. — ἀντων. γεν. ἀρσ. καὶ θηλ.

τε̃ (τ) καὶ ατέ ἐπὶ μακράν δείξεως, καὶ κε̣τέ (τ) ἐπὶ πλησίον. — τε̃ (γ) ατε̃ (γ) ἐπὶ μακρὰν δείξεως· τᾶ (bogdan) ατά (ἐπὶ μακρὰν) κε̣τὰ (bogdan) ἐπὶ πλησίον· = τοῦτον, ταύτην, τούτους, ταύτας· πληθ. τά καὶ ατά (ἀρσ.) ἐπὶ μακρὰν κειμένων, κε̣τὰ ἐπὶ πλησίον· ἁπλῶς μbε̣ τά = εἰς αὐτοὺς τὸ θηλ. ατό, κε̣τό; μbε̣ τό = εἰς αὐτούς.

τε̣: ἄρθρον ἐπιθετικόν ἢ προτακτικὸν (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 24).

τε̣ (τ. Σ.) πρόθεσις συντασσομένη μετὰ τὸ ὀνομ. = πρός· νdε̣ (τ), του (Σ) κε̣ (γ. Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα, budi): γjερ τέ dέρα = ἕως τὴν θύραν· γjερ τε̣ Γjέργjι = ὑπάγω ἕως τὸν Γεώργιον, μέχρι τοῦ Γεωργίου· βετε τε ιμ-άτε̣ = ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα μου· τε σ̈τε̣πῖα = εἰς τὴν οἰκίαν.— τε ούνε̣ = πρὸς ἐμέ· τε τί = πρὸς σέ· τε αὔ = πρὸς αὐτόν· τε νὰ ἢ τε νέβε = πρὸς ἡμᾶς, τε jού πρὸς ὑμᾶς, τε ατά = πρὸς αὐτούς· τε νjέρε̣ζιτε̣ = πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

τεβλjίκ-γου: πληθ. τεβλjίγjετε̣ (Ἀργυρ.) ἴδ. κουλjᾶρι ι σγjέδε̣τε̣.

τεζοῦρ-όρι = θησαυρὸς πληθ. τεζόρε̣τε̣ ἴδ. θεσάρ-ι.

BKSH

τε̄j, περτέj [Ἑλλην. τῆλε] ἐπιρ. = πέραν, μακρὰν (μετὰ γεν.) καπετόβα τε̄j ε περτε̄ μάλjιτ, λjοῦμιτ, γάρδιτ κ.τ.λ. = διέβην πέραν τοῦ βουνοῦ, τοῦ ποταμοῦ τοῦ φράκτου. — τε̄j μέjε = μακρὰν ἀπὸ μέ, τε̄j ατῑ = μακρὰν ἀπ' αὐτὸν τε̄jε περτέj = πέρα καὶ πέρα. — μᾶ τε̄j (γ) με τε̄j (τ) = πάρα πέρα· βάτε πάκεζε με̄ τε̄j = ἐπῆγεν ὀλίγον παρ' ἐκεῖ. — τε̄j mb' ατ' άνε = πέρα εἰς τὸ ἄλλο μέρος. — ἴδ. ατε̄j, κετε̄j, ανdε̄j (γ) κενdέj (γ).

(ι) *τέjμ-ι* ἐπιθ. ε *τε̄jμε-jα* = ὁ πέραν ἢ πέραν· πληθ. τε τέjμιτε ἀρσ. τε τέjμετε θηλ.

τεκ (τ. Σ) μόριον (τιθέμενον πρὸ τῶν ρημ.) = ὅπου κοινῶς νά· τεκ έσ̈τε = νά ὅπου εἶναι. — νdεκ (τ), τουκ (Σ), κοῦ (γ) κε (γ) να τεκ έρδι ένγjελι ι Ζο̄τιτ = ἰδοὺ ἦλθεν ἄγγελος Κυρίου. — να τεκ άρθτο̈ = ἰδοὺ ὅπου ἦλθον. — τέκ τε βέτο̈ τι dότε βέτε εδέ ούνε (τ) = ὅπου ὑπάγεις σύ θὰ ὑπάγω καὶ ἐγώ. — καὶ ατιέ κου τε βετο̈ τί, dότε βέτε εδέ ούνε (γ) = εκεῖ ὅπου ὑπάγεις σὺ θὰ ὑπάγω κἀγώ. — τέκ σ' κᾶ πούλjα μος bέν χ̑ιο̈· παροιμ. — τέκ dέλj τυμ' ε τεκ λjεν κjέν.

τέjε-α (Σ) ἴδ. τένjε-α (γ), κοπίτσε-α (τ) πληθ. τε̄jατε.

τέκετε (γ. τ. Ἐλβασ.) τριτοπρόσωπον ρῆμα ἴδ. σ̈κρέπετε (Βεράτ.) με-τε-ι τέκετε = μοῦ-σοῦ-τοῦ βουλήθηκε κοινῶς μ'ουτέκ περ ατέ γjέλε = μοῦ βουλήθηκε δι' αὐτὸ τὸ φαγητόν· κεσ̈τού μ' ουτέκ τα bένj = ἔτσι μοῦ βουλήθηκε νὰ τὸ κάμω.

τεμέλj-ι (Σ. bogdan) ἴδ. θεμέλj-ι (γ), θεμελjῑ-α (τ).

τεμόν-ι, τιμοῦ-νι (Σ) πληθ. τιμούνjτε = πηδάλιον.

τέμπουλε-ι = ναὸς πληθ. τέμπουλατε [Λατ. templum].

τεμτόνj (budi) ἴδ. τενdόj (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. — τεμτόχ̑εμ (budi) ἴδ. τενdόχ̑εμ παθ. (Σ. bogdan).

τεμτίμ-ι (budi) = ἴδ. τενdίμ-ι πληθ. τεμτίμετε.

τένd [Λατ. tendo, Ἑλλην. τεν-jο τείνω] = ἐντείνω, ἐκτείνω· παθ. τένdεμ = ἐντείνομαι, ἐκτείνομαι. καὶ τένdε-α πληθ. τένdατε = σκηνὴ ἴδ. σ̈ατόρρ-ι (bogdan).

τενdελjίνε-α, τρενdελjίνε-α (Ἀργυρ.) = εἶδος ἀγρίου εὐόσμου χόρτου μὲ τρία φύλλα κίτρινα, συνήθως αἱ γυναῖκες τὸ συνάζουσι καὶ τὸ θέτουσιν εἰς τὰ κιβώτια. — πληθ. τενdελjίνατε τρενdελjίνατε.

τένdι (τ) ἴδ. τᾶνdι (γ). — τενdεjα (τ) ἴδ. τᾶνdεjα (γ).

τενdόj (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. = πειράζω (ἐκκλησιαστικὴ λέξις) με̱ τενdόν dρέκjι = με πειράζει ὁ διάβολος· (ὁ πειράζων τοὺς ἀνθρώπους)· τενdόχεμ παθ. = πειράζομαι.

τενdίμ-ι = πε̱ιρασμὸς πληθ. τενdίμετε̱.

τ' ένε̱ (τ) ἴδ. τᾶνε̱ (γ) ἀντων. τ' ἐντ (τ) ἴδ. τᾶνd (γ) ἀντων. ἀρσ. τε̱νdε (τ) ἴδ. τᾶνdε (γ) θηλ.

τενjάσ (τ) ρ. — κε̱jό κjάρτε̱ με̱ τενjάσ (τ) παθ. τενjάσεμ μτχ. τενjάσουρε̱.

τένjε̱-α (γ), τε̄jε̱-α (Σ) πληθ. τένjατε̱, τέjατε̱ = κρύμbι κjε̱ bρε̄ν α γρι̅ν πέτκατε̱, ἡ κουτσουπίδα. ἴδ. κοπίτσε̱-α.

τέπε̱-α (πληθ.) ἄχρηστος) = εἶδος δημητριακοῦ σπόρου.

τέπε̱ρε̱ [Ἑλλην. περιττόν, Ἰταλ. tropo (ἀναγραμματισμὸς)] ἐπίρ. = περιττόν· μᾶ τέπε̱ρε̱ (γ) καὶ με̱ τέπε̱ρε̱ (τ) = περισσότερον. ἀντιθ. με̄τε̱ (Ἐλβασ.) μᾶνγοτε̱ (Σ).

(ι-ε-τε̱) *τέπε̱ρε̱-ι-α* ἐπιθ. = περιττὸς-ὴ-ὸν ἀντιθ. ι-ε-τε̱με̄τε̱ (Ἐλβασ.) ι-ε-τε̱ μᾶνγουτε̱ (Σ).

τεπε̱ρίτσε̱-α (bogdan-γ.) πληθ. τεπε̱ρίτσατε̱ = περίσσευμα, ὑπόλοιπον, κατάλοιπον.

τεπε̱ρόνj ἢ *τεπε̱ρόj*, τεπρύν-όj ρ. ἀμεταβ. = περισσεύω.

τεπόρε-jα = νjε̱ άρε̱ κjε̱ κᾶ κjε̱νε̱ μbιέλε̱ τέπε̱.

τεπόσ̈τε̱-(Σ) τετπόσ̈τε̱, τερπόσ̈τε̱ (Τυρ. — Κρoῦjα-Καβ), τερπόσ̈ (Τυραν.), τατε̱πιέτε̱ (Βεράτ), πjετε̱πόσ̈τε̱ (bogdan) = ἐπιρ. = πρὸς τὰ κάτω, κάτωθεν.

τε̄ρ ρ. ἐνερ. ἡλιάζω. — τερ ρρόbατε̱ νdε̱ dίελ, νdε̱ ζjάρρ.

τέρεμ παθ. = ἡλιάζομαι. — νdένj ρρόbατε̱ νdε̱ dίελ τε̱ τέρενε̱ = ἁπλόνω τὰ ροῦχα εἰς τὸν ἥλιον νὰ στεγνώσουν.

τε̄ρ-ι (Καβ.) = ταῦρος. — μουζάτ τε̄ρ = μουζάτ ι παdρέdουρε̱ μουζέτε̱ν τε̄ρ = μουζέτε̱ρ τε̱ παdρέdουρε̱.

τε̱ρβίτ (τ), τε̱ρβίτι (τ), παρβιέτ (γ) = προπέρυσι.

τε̱ρbόνj-όj ρ. ἐνερ. = λυσσάζω τινά. τε̱ρbόνεμ = λυσσῶ (ἐγὼ)

(ι-ε-τε̱) *τε̱ρbούαρε̱* (τ) ι-ε-τε̱ τε̱ρbούετε̱ (γ) καὶ τε̱ρbοῦτε̱ (γ. συνηρ.) ἐπιθ. = λυσσασμένος-η-ον, λυσσαλέος.

τε̱ρbούαρε̱ (τ) τε̱ρbούετε̱ (γ), τε̱ρbούτε̱ (συνηρ.) = ἐπίρ. λυσσωδῶς.

τε̱ρbίμ-ι: ἀφηρ. ἡ λύσσα. πληθ. τε̱ρbίμετε̱.

BKSH

(ι-ε-τε̣) *τε̣ρε̣* (τ) ἴδ. ι-ε-τε-τᾶνε̣ (γ) ἐπίθ.

τερεζῖ-α (dogdan-γ. τ.) πληθ. τερεζῖτε̣ = ἡ ζυγαριὰ κοιν.

τερθόρε-ja (Μιρεdίτα, Πούκα, Jακόβα) = ι θόνε̣ ατί βένdιτ κjε̣ ᾶσ̈τε̣ ρρεθ ε ρρότουλε̣ πε̣ρκjάρκ = περιοχή. 2) Ἐπαρχία. πληθ. τερθόρετε̣.

τε̣ρθόρι: (Περμέτ.) ἐπίρ. = ὁριζοντίως, εὐθύ. — ε̣σ̈τε̣ τε̣ρθόρι (Περμέτ). = έσ̈τε̣ dρέjτε̣.

(ι) *τε̣ρθόρσ̈ιμ* ι-ε τε̣ρθόρσ̈ιμε-jα (Περμέτ.) ἐπίθ. = εὐθὺς-εῖα. οὐδ' ε τε̣ρθόρσ̈ιμε = εὐθεῖα ὁδός. — βάλε ε τερθόρσ̈ιμε = χορὸς ἴσιος.

τε̣ρθούερ-όρι καὶ (συνηρ.) τε̣ρθοῦρ. (Μιρε̣dίτα, Πούκα, Jακόβα) ἐπίρ. = dρέjτε̣ πε̣ρκjάρκ.

τε̣ρκούζε̣-α (γ. τ.) πληθ. — ατε̣ = τριχιὰ (κυρίως ἀπὸ μαλλὶ καὶ λjιτὰρ ἀπὸ λινόν).

τε̣ρκjέθεμ (Καβ) = ἴδ. ρρε̣κjέθεμ.

τε̣ρμᾶ (Τυρ.) ἴδ. τε̣ρμιέτε̣, τε̣ρμάλj (Κροῦjα) τε̣ρμάλjεj (Τυρ.)

τε̣ρμέτ-ι [Λατ. terrae-motus] = σεισμὸς γῆς· τερμέκ-ου (Σ-Κροῦjα), τε̣ρμένκ-γου (Καβ.), ρᾶ τε̣ρμέτ = ἔγεινε σεισμός.

τε̣ρνdίσ-ίτ-ίτ. (Βεράτ.) ρ. = σείω, κουνῶ ἴδ. τούντ.

τε̣ρνdίτεμ: παθ. ουτε̣ρνdίτ δε̄ου = ουτούντ δε̄ου = ἐσείσθη ἡ γῆ. ἴδ. τοῦνdεμ.

τε̣ρπιέτε̣: ἴδ. πε̣ρπιέτε̣ ἐπίρ.

τε̣ρπλjότε-jα (Σ. Κροῦjα-Dίβρα) πληθ. τε̣ρπλjότετε̣ = πτυάριον (κυρίως ξύλινον, Τουρκιστὶ κjυρέκ) ἴδ. λjοπάτε̣-α.

τε̣ρσ̈άνε̣-α (γ) [τε̣ρ-σ̈άνε̣-α], τε̣ρσ̈έρε̣-α (τ) = βρίζα (εἶδος κριθῆς).

τε̣ρσ̈ανόρε-jα (γ) νjε̣ άρε̣ κjε̣ κᾶ κjένε̣ μbιέλε̣ τε̣ρσ̈έρε̣· πληθ. τε̣ρσ̈ανόρετε̣.

τε̣ρφύτσ-ι (Καβ.) ἴδ. σ̈τε̣ρφύτσ-ι: πληθ. τε̣ρφύτσατε̣.

τε̣ρχ̄έκ, τε̣ρχ̄ιέκ (Τυραν.) ἀόρ. τε̣ρχ̄όκjα, μτχ. τε̣ρχ̄έκε̣, παθ τε̣ρχ̄ίκjεμ (Τυραν.) ἴδ. τχ̄έκ - τχ̄ίκjεμ.

τε̣ρχ̄οῦ (Τυραν.) ἴδ. τετχ̄οῦ (Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα).

τέρρ [Λατ. tardo, are], τερρόj (Σ), τερρετίσ (Σ) ρ. ἐνεργ. ἴδ. έρρ = σκοτίζω, αμαυρόω· παθ. τέρρεμ ἴδ. έρρερ τερρόχ̄εμ (Σ) τερρετίσεμ (Σ) = σκοτεινιάζω, ἀμαυροῦμαι ζοφοῦμαι.

τερρε̣σίνε̣-α (γ) πληθ. τερρε̣σίνατε̣· ἴδ. ερρεσίνε̣-α (γ) = σκότος, ζόφος, ἀμαύρωσις.

BKSH

τέρρετε (γ) ἐπίρ. ἴδ. έρρετε ἐπίρ. = σκοτεινά.
(ι-ε-τε) *τέρρετε* (γ) ἴδ. ι-ε-τε έρρετε ἐπίθ. = σκοτεινὸς-ὴ-όν, ζοφώδης, ἀμαυρός.
τεστίjρ (bogdan - Ἐλϐασ.). — άπ τεστίjρ = δίδω ἄδειαν.
τέσ̈ε-α (Σ) πληθ. τέσ̈ατε· ἴδ. πλjάτσ̈κε-α (τ), ρράκjε-jα (γ).
τέσ̈εμ (Σ), τεσ̈τῖj (Τυραν.), εσ̈ετῖj (Περμέτ.) = πτερνίζομαι.
τεσ̈τίνε-α (Τυραν.) πληθ τεσ̈τίνατε = πτέρνισμα· με έρδι τεσ̈τίνε = μὲ ἦλθε νὰ πτερνισθῶ.
τέτε = ὀκτώ, τέτε-α = τὸ ὀκτώ.
τέτε-α (Κροῦjα) = ἴδ. τάτε-α.
(ι-ε) *τέτε-ι-α* = ὄγδοος-η.
τέτε-διέτε (τ) καὶ τέτε-δίετε (τ) = ὀγδοήκοντα· τέτε-δῖτε, τέτε-μbε-δίετε, τέτε-μbε-διέτε (τ) καὶ τέτε μbε-δῖτε (γ. συνηρ.) = δέκα ὀκτώ.
τετε-μεζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. ὀκταπλῶς.
τετεμεζόνj-όνεμ ρ. = ὀκταπλασιάζω-ζομαι = κάμνω ὀκταπλοῦν.
(ι-ε) *τέτεμεστε* (Περμέτ.) ἐπίθ. = ὀκταπλοῦς-ῆ.
τέτεσ̈: ἐπίρ. = ὀκταπλῶς.
τέτεσ̈-ι = τὸ ὀκτάριον.
τετπόσ̈τε = ἴδ. τεπόσ̈τε ἐπίρ.
τετχ̌οῦ (Ἐλϐασ. Τυραν. Κροῦjα) ἐπίρ. τερχ̌οῦ (Τυραν.), τχ̌οῦ (Βεράτ.), τεχ̌οῦ (τ)· αφρόου τετχ̌οῦ (Ἐλϐασ.) = πλησίασον πρὸς τὰ ἐδῶ. — αβίτου τερχ̌οῦ (Τυραν.) κjάσου τχ̌οῦ (Βεράτ.).
τί, τίνε (γ. Μαλjεσία) = σὺ ἀντων. β΄. προσώπου. — ι-τι ἢ ι-τῖj, ε-τῖ ἢ ε-τῖj: κτητικὴ ἀντωνυμ. = ἑαυτοῦ-ῆς [ἴδ. Γραμ. σελ. 64]· ἴδ. καὶ ι-βέτ, ε-βέτ (γ).
τιάτερε-ι ἢ *τιάτρε-ι* (τ) ἀρσ. πληθ. τε-τιέρετε, τιέτερε-α ἢ τιάτρε-α, πληθ. τε-τιέρατε, τιέτερε-ι-α (γ. τ.) ἢ τιέτρε-ι-α, τιέτρε-κύj (γ) = ἄλλου τινός. — jάτερε-ι-α [Ἑλλην. ἕτερος, θάτερος] = ἄλλος-η.
τιάτραζι (τ) τιέτραζι (γ. τ.) ἐπίρ. = ἀλλέως, διαφορετικά· (ἴδ. νdρύσ̈ε Σλαυϊκ.).
τιέγουλε-α (γ) πληθ. τιέγουλατε [Λατ. tegula] = κεραμὶς - ίδος.
τιεγουλᾶρ-ι: πληθ. τιεγουλάρε ε· τιεγουλάρε-jα θηλ. πληθ. ετε.
τίερρ ἢ *τίερ* ἢ *τῖρ* (συνηρ.) ρ. = γνέθω· ἀόρ. τόρα-ε-ι μετοχ. τιέρρε· παθ. τῖρεμ. — ι-ε-τε τιέρρε = μτχ. ἐπίθετον.

(ι) *τίλε̱-ι-ε* τίλε̱-α· τε̱ τίλετε̱ τε̱ τίλατε̱ [Λατ. talis] = τοιοῦτος - τοιαύτη, τοιοῦτοι - τοιαῦται ἴδ. ι-ε-τε̱ ατίλε̱-ι-α. — ι-ε-τε̱ κε̱-τίλε̱-ι-α.

(ι) *τίναj* (bogdan) ε τῖναj· ἴδ. ι-ε τῖ ἢ ι-ε τῖj.

τινάρ-ι πληθ. τινάρε̱τε̱ καὶ σ̈έκjε-jα (Σ), πληθ. σ̈έκjετε̱ = ληνὸς μικρὸς περιέχων ἕως 50 ὀκάδας· ἴδ. τάλjε̱ρ-ι.

τίνε̱ = ἴδ. τι = ἀντωνυμ. δευτέρου προσώπου.

τίνε̱-α (γ) τίρε̱-α (τ) πληθ. τίνατε̱, τίρατε̱ = ληνὸς 500 ὀκ.

(ι-ε-τε̱) *τίνε̱* (Σ) ἐπίθ. = ὑγρὸς-ά-όν.

(ι-ε-τε̱) *τίνε̱* (Περμέτ.) = ούjε̱ τούρbουλε̱, bάλjτα κjε̱ bίε νdε̱νε̱ ούjε̱τ· [Βουλγ. τίνjα = ούjε̱ τίνε̱ = θολὸν ὕδωρ].

τίνε̱ζε̱ (γ) τίνε̱σ (γ) [Σλαυϊκὴ λέξις] ἐπιρ. = κρυφίως. ἴδ. φσ̈έχ̌ουρε̱ (τ) καὶ τινε̱ζάρ-ι τινε̱ζάρε-jα [Σλαυϊκ. ρίζα] ἴδ. φσ̈εχ̌εράκ-ου (τ) τσ̈έ-φας (γ), φσ̈εχ̌εράκε-jα (τ) πληθ. τινε̱ζάρε̱τε̱ ἀρσ. τινε̱ζάρετε̱ θηλ.

Τινε̱ζο̄τ γεν. — *αἰτ.* Τινε̱ζο̄νε̱ (γ. τ. budi-bogdan) = τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὸν Κύριον ἡμῶν.

τίνχ̌: ἴδ. τσ̈οράπε-jα, τσ̈ουράπε-jα.

τιπάρ-ι πληθ. τιπάρετε̱ [τύπ-ος] = χαρακτηριστικά.

τῖρ = ἴδ. τίερ ρ. — τῖρεμ. παθ. τοῦ τίερ ρ.

τίρκ-ου πληθ. τίρκjτε̱ [ἴδ. τίερ, τῖρεμ] = περικνημὶς-ῖδος, σκέπασμα τῆς κνήμης (Τουρκ. τοζλούκ).

τμέρι (τ) τμέρι-α (bogdan) = φόβος, τρόμος, ἔκπληξις. — φρίκ' ε τμέρ = φόβος καὶ τρόμος. — τμέρια ε dρόεjα ε Τινε̱ζο̄τ (bogdan) = ὁ φόβος καὶ τὸ σέβας πρὸς τὸν Θεὸν [Λατ. timor-oris = φόβος].

τμερίμ-ι = ἔκπληξις, θαυμασμός. πληθ. τμερίμετε̱

τμερόνεμ-όχ̌εμ (γ) = ἐξίσταμαι, ἐκπλήττομαι.

τμερόνj-όj ρ. = ἐκπλήττω, κοιν. ξιππάζω τινά

(ι) *τμερούεσ̈ιμ-ι* (budi-bogdan) = θαυμαστός, τρομερός. — ε-τμερούε-σ̈ιμε-jα θηλ. ι-ε-τμερούσ̈ιμ-ι-ε-jα (συνηρ.).

τό: πληθ. τοῦ τε̱ (τ) τε̄ (γ) τᾶ (bogdan).

τοjτjέ (Τυραν.) ἴδ. τοτjὲ (Τυραν.).

τόκ (Ἐλβασ.) τόκ, τόκ, ρ. ἐνερ. ἀόρ. τόκα, μτχ. τόκε̱ καὶ τόκουνε̱ = λειανίζω τὸ κρέας ἐπὶ τῆς σανίδος διὰ κεφτέδες.

τόκ: (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. = σωρηδόν, ἅπαντες ὁμοῦ. — σ̈κόjμε̱-τοκ τε̱

γjίθε̱ = ὑπάγομεν ὅλοι μαζί. — σ̈κόjενε̱ τόγjε, τόγjε = ὑπάγουσιν σωρηδὸν (Τουρκ. τόπ).

τόκ-γου (τ) πληθ. τόγjετε̱ = σωρός.

τοκᾶ-jα (Βεράτ.) ἴδ. φόλε̱-α (Περμέτ.).

τόκε̱-α (γ) = ἤπειρος, στερεά. 2) γῆ, χῶμα πληθ. τόκατε̱.

τόκε̱-α (τ) = τὸ σήμαντρον πληθ. τόκατε̱.

τοκόj (γ) = tocare Ἰταλ. = ι πιέκ (με γjίσ̈τ) = ἅπτομαι.

τοκόν ρ. τριτοπρόσωπον = ἀνήκει. — με̱-τε̱-ι τοκόν = μοῦ-σοῦ τοῦ ἀνήκει. toca a me, a te, a lui.

Τομόρρ-ι τὸ Τόμαρον ὄρος. — ἡ γενικὴ ἰδέα κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀρχαίων ἐστὶν ὅτι τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης ἦν ἐπὶ τοῦ Τομάρου ὄρους, θεωρεῖται δὲ τὸ Τόμαρον ὄρος ὡς ἱερόν, καὶ κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ τῶν Πελασγῶν (Πλjακ), τουτέστι τῶν ἀρχαίων Σκιπε̱τάρων, ὅθεν κατ' ἔτος τρέχουσιν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὄρους πρὸς ἐπίσκεψιν χάριν εὐλαβείας. Ὀνομάζουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸ Τόμαρον, μάλjι ι Τε̱-μίριτ = τὸ ὄρος τοῦ Ἱεροῦ (= χ̈ίε = ὁ Θεός) ὅθεν καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης ὠνομάζοντο Τομοῦροι.

Τομορίτσε̱-α ἐπαρχία τις παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τομάρου ὄρους.

Τομορριτσᾶρ-ι ἀρσ. Τομοριτσάρε-jα = ὁ-ἡ κάτοικος τῆς Τομορίτσης.

τομοῦα όϊ ??? πληθ. τομόνjτε̱.

τόνα, τόνε̱ ἀντων. ἴδ. έμε-jα (γ) ίμε-jα (τ).

τορίσ̈τε̱-α (Jακόβα, Ἰπέκ, Πιζρένd) ἴδ. βάθε̱-α. πληθ. τορίσ̈τατε̱.

τόρ-κου: πληθ. τόρκjετε̱ [Λατ. torqueo-ere] = στροφεῖον.

τορολάκ-ου πληθ. τορολάκε̱τε̱, τορολάκε-jα πληθ. τορολάκετε̱ [ἴδ. τορρο-ουα (Κόρτσ̈α)] = ἠλίθιος βλάξ. — (Τουρκ. λέξις).

τορολjέτσ-ι εἶδος ἀκρίδος μικρᾶς πληθ. τορολjέτσατε̱ = ἴδ. bούρκθ-ι, καρκαλjέτσ-ι.

τορολjίσ-ίτ-ίτ (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ. = χαϊδεύω τὰ μικρὰ παιδία.

τορολjίτεμ: (Ἐλβασ.) = χαϊδεύομαι.

τορορίσ (τ) ρ. ἐνερ. = νανορίζω. τορορίσ. djάλjενε̱ = νανορίζω τὸ βρέφος, τὸ παιδίον — τορορίσεμ (τ) παθ.

τορολjίσεμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = κοροϊδεύω (Τουρκ. μαjτάπ edέρε̱μ).

τορούα-όϊ (Περμέτ.) = ἴχνος, ἴδ. βάσ̈dε̱-α πληθ. τορόνjτε̱.

τόρτε̱-α πληθ. τόρτατε̱ = νjε̱ ε ρρουμbουλάκε̱τε̱. — τόρτατ' ε bύθε̱σε̱ =

τὰ κωλομέρια 2) (Αὐλῶνα) = κανίστρατ' ε μουλῖριτ βάjιτ.

τόρτετε̱ (bogdan) = τὰ σχοινιὰ, λjιτάρε̱τε̱.

τορρατῶίλjε-ja = τροχὸς πληθ. τορρατῶίλετε̱.

τόρρε̱ (οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανοὶ) ἐπιρ. ἴδ. ρρεθ ε ρρότουλε̱, πε̱ρκjάρκ.

τόρρο-ου ἢ *τόρρο-ja* (Κόρτσα) = ἠλίθιος, βλάξ, ἀγαθὸς (δηλ. ἁπλοῦς).

τορροβίλjε-ja: ἴδ. ρροτοβίλjε-jα. πληθ. τορροβίλjετε̱.

Τόσκε̱-α = Τόσκε̱τε̱ = Τόσκας.

Τοσκε̱νῖ-α (γ) Τοσκε̱ρῖ-α (τ) = ἡ Τοσκαρία.

Τοσκε̱νίστ (γ) Τοσκε̱ρίστ (τ) = Τοσκιστί.

Τοσκε̱νίστε-ja, (γ) Τοσκε̱ρίστε-jα = ἡ Τοσκικὴ διάλεκτος.

τοτjέ, τοjτjέ (Τυραν.) ἐπιρ. = ἴδ. τουτjέ.

τότο-ουα (Ἀργυρ.) τότο-jα (Τσαμ.) = παπᾶς ἱερεύς [ἴσως ἐκ τοῦ Τσαμικοῦ τάτο-jα = πατήρ]. — τότο-Γjέργjι = ὁ παπα-Γεώργης, τότο-Jάνι = ὁ παπα-Γιάννης.

τοτσ-ι = (φιάλj, ε σπίφε̱) ὡς νὰ εἴπῃ ἠλίθιος· ἐπὶ καταφρονήσεως καὶ τοτσ-ι (γ) dοτσ-ι (Βεράτ.) πληθ. τότσατε̱, dότσατε̱.

του (Σ) ἴδ. τε̱ (τ), κε̱ (γ).

τοῦν-ι (γ) πληθ. τούνjτε̱ καὶ κjύτε̱-α (γ) = κρύε̱τ' ε σοπάτε̱σε̱, λjατόρεσε̱, σατιτ κτλ. μος ι bιέρε̱ με τε̱ πρέφε̱τιτε̱, πό bιέρ-ι μbε̱ τοῦτ α μbε̱ κjῦτ τε̱ σοπάτε̱σε̱.

τούbε̱-α (Σ) = ἓν μέρος τῶν προβάτων (μερικὸν) ἓν μέρος ἀγέλης καὶ τούφε̱-α (Σ) = ποίμνη, ἀγέλη (γενικῶς).

τούκ (Σ) = ἴδ. τέκ (τ).

τούκε (τ) τουε (Σ) τύε (Ἐλβασ.) μόριον τιθέμενον πρὸ τοῦ γερουνδίου· τούκε φόλjε̱ (τ), τούε φόλjε̱ (Σ), τύε φόλjε̱ (Ἐλβάσ.) = ὁμιλῶντας.

τούλε̱-α πληθ. τούλατε̱ = ἡ τοῦβλα κοινῶς.

τούλj-ι = ψιξ-χός, κοινῶς ψαχνὸ (πληθ. ἄχρηστος) ι-ε-τε̱ τούλjτε̱ ἐπιθ. ἀπὸ ψίχα.

τουλjίτεμ (Βεράτ.), πουλjίτεμ (τ), κουκουλόνεμ (τ) ρ. οὐδ.

τουμbάκ-ου: πληθ. τουμbάκε̱τε̱ = εἶδος μετάλλου.

(ι-ε-τε̱) *τουμbάκτε̱:* ἐπιθ = πρέj τουμbάκου.

τούνd (γ), τούντ (τ) πε̱ρκούνd (Σ) ρ. = κουνῶ ἴδ. λjε̱κούνd ρ. τουνd djέπενε̱ = πε̱ρκούνd djέπενε̱ = κουνῶ τὴν κούνια· τούντ κjούμε̱στινε̱ (τ) = κτυπῶ τὸ γάλα (διὰ βούτυρον). — φράσις: ουτούντ δέου = ἐσείσθη ἡ

γῆ.—τουνd μάνινε̱=κουνῶ τὴν συκομορέαν· παθ. τοῦνdεμ, πε̱ρ-κούνdεμ.

τούνdε̱σ-ι (γ) πληθ. τούνdε̱σιτε̱=ἴδ. dubέκ-ου.

τουνdε̱λόϳ (γ) ρ. ἐνεργ. =τουντ φόρτ, τούντ με φουκϳῑ=κουνῶ δυνατά. τουνdε̱λόχ̄εμ (γ) παθ.

τουπλϳῑ-νι (γ)??? πληθ. τουπλϳίντε̱.

τούρbουλε̱ ἐπιρ. [Λατ. turba, Ἑλλην. τύρβη]=θολερῶς.

(ι-ε-τε̱) *τούρbουλε̱* ἐπιθ.=θολός-ή-όν.

τουρbουλίμ-ι: ἀφηρ. πληθ. τουρbουλίμετε̱=θόλωσις.

τουρbούλόνϳ-όϳ ρ. [Λατ. turbo-are] θολόνω, συγχέω.—τουρbουλόνεμ-όχ̄εμ παθ.

τουρbουλίνε̱-α (γ) πληθ. τουρbουλίνατε̱=θολότης, 2) θαλασσοστρόβιλος.

τουρῑ-νι (γ) τουρῑ-ρι (τ) καὶ τουρῖου (τ) πληθ. τουρίνϳτε̱=ρύγχος κοινῶς μοῦτρον, μούρη (ἐπὶ ζῴων) καὶ φάκϳε-ϳα (ἐπὶ ἀνθρώπων.—τουρῑ bέρρι, τουρρῑ γομᾱρι, τουρῑ κϳένι, τουρῑ ούϳκου).

τουρϳέλϳε̱-α ἴδ. τρουϳέλϳε̱-α πληθ. τουρϳέλϳατε̱.

Τούρκ-ου: πληθ. Τούρκϳιτε̱=Τοῦρκος 2) Μωαμεθανός.

Τούρκε̱-α πληθ. Τούρκατε̱=Τούρκισσα Μωαμεθανή.—Τουρκέσ̈ε̱-α: πληθ. Τουρκέσ̈ατε̱.

Τουρκϳε̱νῑ-α (γ) Τουρκϳερῑ-α (τ) ὄνομα περιληπτικὸν=Τοῦρκοι 2) οἱ Μωαμεθανοί.

Τουρκϳῑ-α=ἡ Τουρκία

Τουρκϳίσ̈τ=ἐπιρ.=Τουρκιστί.

Τουρκϳίσ̈τε-ϳα=ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα.

τούρμε̱-α (τ), τρούμε̱-α (γ) [Λατ. turma] κοινῶς κοπάδι=ἀγέλη, 2) σωρός· πληθ. τούρματε, τρούματε̱.

τούρπ-ι, τούρπε-ϳα [Ἑλλην. τάρβος, Λατ. turpis]=αἶσχος, αἰσχύνη, αἰδώς, ἐντροπὴ ὄνειδος.—κᾱμ τουρπ=συστέλλομαι.—πληθ. ἄχρηστος· φράσεις: πατσ̈ τούρπ ε φάκϳεν' ε ζέζε!=αἰσχύνη εἰς σέ!

(ι-ε) *τούρπσ̈ιμ-ι-ε-ϳα*=ἐντροπαλός-ή.—ἀντίθ. ι-ε πατούρπσ̈ιμ-ι-ε-ϳα.

τουρπε̱νόϳ (γ) τουρπε̱ρόϳ (γ)=ἐντροπιάζω τινά, καταισχύνω, ἀτιμάζω.—ἴδ. μαρρόϳ (γ).—παθ. τουρπε̱νόχ̄εμ.

τουρπερόνεμ (τ)=καταισχύνομαι, ἀτιμάζομαι· ἴδ. μαρρόχ̄εμ (γ).

τουρπε̱νῑ-α (γ) τουρπε̱ρῑ-α (τ)=καταισχύνη, 2) ἀτιμία=ἴδ. μαρρῑ-α·

πληθ. τουρπενίτε̱ (γ) τουρπε̱ρίτε̱ (τ). — ι-ε τουρπε̱ρούαρε̱ = κατησχυμμένος.

τούρρε̱-α πληθ. τούρρατε̱ = κοιν. ὁ στρόμπος.

τούρρε̱-α ('Αργυρ.) πληθ. τούρρατε̱ ἴδ. τούρτουλε̱-ι· καὶ τοῦρρο-ουα ('Αργυρ.) (ὡς ἐκ τῆς φωνῆς τουρρ-τούρρ).

τοῦρρεμ (γ), σ̈ούλjεμ (τ) = χ̈ίδεμ = ὁρμῶ.

τούρτουλε̱-ι: πληθ. τούρτουjτε̱ [Λατ. turtur-is] = ἡ τρυγών.

τουρφουλόj (Σ) τσ̈φυτυρῖj (τ), χ̈ινγε̱λῖj (γ) ρ. = χρεμετίζω. — κᾶλjι τουρφουλὸν = κοὺρ φρῦν με χ̈ούνdε̱, κᾶλjι χ̈ινγε̱λῖν = κοὺρ θε̱ρρέτ με ζᾶ.

τουτjέ ('Ελβασ. Κροῦjα) τούτjε (Βεράτ.) = πέραν, πρὸς τὰ ἐκεῖ. — τούτjε μάλjιτ, λjούμιτ = πέραν τοῦ ὄρους, τοῦ ποταμοῦ. — ίκ τούτjε = φεύγα ἐκεῖ πέρα· ἀντίθ. τε̱τχ̈οῦ (γ) τχ̈οῦ (τ) = πρὸς τὰ ἐδῶ. — τούτjε μέjε = πέραν ἀπὸ ἐμέ, μακρὰν ἀπὸ ἐμέ. — τούτjε ε τε̱τχ̈οῦ ('Ελβασ.) = ἔνθεν κἀκεῖθεν. — τούτjε μb' ἀτ' άνε̱ = πέραν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

τουτουλjάτεμ: ρ. οὐδ. καθησυχάζω, καταπραΰνω, ἀπαυδῶ, κατευνάζω· ου τουτουλjάτ φόσ̈νjα νγα τε̱ κjάρε̱τε̱ = καθησύχατε τὸ βρέφος ἀπὸ τὸ κλαίειν. — ου τουτουλjάτ ι σε̱μοῦρι νγα τε̱ δέμbουρατε̱ = καθησύχασεν ὁ ἄρρωστος ἀπὸ τοὺς πόνους.

τούφε̱-α: πληθ. τούφατε̱: κοιν. μάτσο, δέμα. — νjῖ τούφε̱ λjούλjε = ἕνα δέμα λουλούδια.

τούφε̱-α (Σ) ἡ φοῦντα τοῦ φεσιοῦ· πληθ. τούφατε̱, τούφεζε̱-α (Τυραν.). τούφε̱σε̱-α (Καβ.) πληθ. τούφε̱σατε̱, πούπε̱-α ('Ελβ.) πληθ. πούπατε̱. τούφε̱-α (γ. τ.) πληθ. τούφατε̱ ['Ελλην. σ-τίφ-ος] = ἀγέλη, ποίμνη (γενικῶς). — καὶ κοπε̃-jα (τ) = ποίμνιον, κοιν. κοπάδι· πληθ. κοπέτε̱. — τούbε̱-α (Σ) = ἓν μέρος τῆς ἀγέλης καὶ τούφε̱-α (Σ) = ὅλον τὸ ποίμνιον· (καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων). — νjε̱ τούφε̱ νjέρε̱ς = στῖφος ἀνδρῶν.

τρᾶ-νι (Κροῦjα-'Ελβ.) τρᾶ-ου (Τυρ.) πληθ. τρένε̱τε̱ καὶ τρέρε̱τε̱ = δοκός.

τραζόνj-όj-ζόνεμ-όχ̈εμ ['Ελλην. ταράσσω, 'Ιταλ. travazare] ἴδ. πε̱ρζίεj - πε̱ρζίχ̈εμ ρ.

τραμε̱ζόj (γ) = ἀνακατόνω, 2) ἐξεγείρω τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν. — τραμε̱ζόχ̈εμ (γ) παθ. ἴδ. πε̱ρζῖεj - πε̱ρζῖχ̈εμ.

BKSH

τραζίμ-ι (γ), τραμεζίμ-ι (γ), τραμεζῖ-α (γ) = ἀνακάτωσις, 2) ἐξέγερσις, εἰς ἐπανάστασιν· πληθ. τραζίμετε, τραμεζίμετε, τραμεζίτε.

τραθτόνj-όj (γ. τ. budi) [Λατ. trado-ere] ρ. ἐνεργ. = παραδίδω, ἐπιβουλεύομαι, τραθτόνεμ-όχεμ παθ.

τραθτίμ-ι = προδοσία, ἐπιβουλή· πληθ. τραθτίμετε.

τραθτούαρ-όρι (τ) [Λατ. traditor] = προδότης· τραθτούερ-όρι (γ. budi) καὶ (συνηρ.) τραθτοῦρ-όρι. — θηλ. τραθτόρε-jα πληθ. τραθτόρετε ἀρσ. τραθτόρετε θηλ.

τραΐσ-τραΐτεν-τραΐτ (Dίβρα) ρ. = σιωπῶ.

τράjστε-α (Περμέτ.) πληθ. τράjστατε. — ἴδ. τράστε-α.

τραjτόνj (budi-bogdan) ρ. ἐνεργ. = κτίζω.

τραjτόχεμ (budi-bogdan) παθ. = κτίζομαι.

τραjτίμ-ι (budi-bogdan) = κτίριον, κτίσις· πληθ. τραjτίμετε.

τραjτίj-α (bogdan) = κτίριον, οἰκοδομή· πληθ. τραjτίjτε.

τραjτόνj (Βεράτ.) ἴδ. τρεjτόνj (Βεράτ.), τραjτόνεμ = ἴδ. τρεjτόνεμ.

τρακουλῖj (Ἐλβασ.) τρακουλόj (Κροῦjα), τρανγουλόj (Σ), τροκουλῖj (τ) ρ. ἐνεργ. = κρούω τὴν θύραν.

τρακουλίμε-α (Ἐλβασ.) πληθ. τρακουλίματε = τὸ κρούσιμο τῆς θύρας.

τραμάκ-ου (Πιζρένd - Jακόβα) = ἴδ. κουρτούκ-ου (Μάτια) = καλῖου bάσκε με μίσερινε.

τραμεζόj-όχεμ (γ) ἴδ. τραζόνj-όνεμ.

τραμεζίμ καὶ *τραμεζῖ-α* (γ) = ἴδ. τραζίμ-ι· πληθ. τραμεζίμετε. — καὶ τραμεζίτε.

τράνγουλε-ι (γ) πληθ. τράνγουjτε (ἴσως ἐκ τοῦ τ' ἀγγοῦρι γραικ.) καὶ πιέπεν-ι (γ. Μαλjεσία) πληθ. πιέπενατε = ἴδ. καστραβέτσ-ι = σικυός.

τρανγουλόj (Σ) ἴδ. τρακουλόj (Κροῦjα).

τρανταφίλj-ι πληθ. τρανταφίλjατε, τρανdαφίλj-ι (Σ) καὶ τρανdαφίλjε-jα (Σ) πληθ. τρανdαφίλjατε-τρανdαφίλjετε.

τράπ-ι: πληθ. τρέπετε. — 1) ὕψωμα γῆς, 2) νjε φάρε λjούνdρ' ε μάδε περ τε κετσύερε λjούμινε.

τράστε-α (τ) = (σακκοῦλα, κυρίως ἀπὸ μαλλί), κοιν. τορβᾶς. — καὶ τράjστε-α (Περμέτ.), τράσε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. τράσετε, στράτσε-α (Σ) πληθ. στράτσατε, στράjτσε-α πληθ. στράjτσατε. ἴδ. τόρbε-α [οἱ Βλάχοι ὀνομάζουσιν αὐτὸ τράjστα].

τράσ̈ε̣ [Ἑλλην. θρασ-ὺς] ἐπίρ. = τραχέως, παχέως, κοιν. χονδρά. ἀντίθετον χ̃όλε̣.

(ι-ε-τε̣) *τράσ̈ε̣-ι-α* ἐπίθ. = τραχὺς-εῖα-ύ, παχὺς-εῖα-ύ, χονδρὸς-ὰ-όν. ἀντίθ. ι-ε-τε̣ χ̃όλε̣-ι-α.

τράσ̈: ρ. = παχύνω, χονδραίνω. ἀντίθ. χ̃ολόj.— τράσ̈εμ παθ. = παχύνομαι, χονδραίνω, γίνομαι παχύς, χονδρός.

τρασ̈αλjούκj-ι-κjε-jα ὁ, ἡ σωματώδης, (Τουρκ. σ̈ισ̈μάν).

τρασ̈ε̣γόνj (τ) τρασ̈ιγόj (γ) = κληρονομῶ τινα.— τρασ̈ε̣γόνεμ (τ) τρασ̈ιγόχ̃εμ (γ). — ου τρασ̈ε̣γόφσ̈ινε̣! (εὐχὴ ἐπὶ νεονύμφων) δηλαδὴ νὰ τεκνοποιήσωσι καὶ νὰ κληρονομηθῶσιν.

τρασ̈ε̣γίμ-ι (τ) τρασ̈ιγίμ-ι (γ) = κληρονομία, καὶ τρασ̈ε̣γέσε̣ πληθ. τρασ̈ε̣γίμετε̣, τρασ̈ιγίμετε̣ καὶ τρασ̈ε̣γέσατε̣.

τρασ̈ε̣γιμτάρ-ι (τ) ἀρσ. τρασ̈ε̣γιμτάρε-jα θηλ. = κληρονόμος. πληθ. τρασ̈εγιμτάρε̣τε̣ ἀρσ. τρασ̈ε̣γιμτάρετε̣ θηλ. — τρασ̈ιγιμτάρ-ι (γ) ἀρσ. τρασ̈ιγμτάρε-jα θηλ. πληθ. τρασ̈ιγμτάρε̣τε̣ ἀρσ. τρασ̈ιγμτάρετε̣ θηλ. καὶ τρασ̈ε̣γεσ̈ε̣τάρ-ι ἀρσ. τρασ̈ε̣γεσ̈ε̣τάρε-jα θηλ. πληθ. τρασ̈ε̣γεσ̈ε̣τάρε̣τε̣ ἀρσ. τρασ̈ε̣γεσ̈ε̣τάρετε̣ θηλ. καὶ τρασ̈ιγεσ̈ε̣τάρ-ι (γ) ἀρσ. τρασ̈ιγεσ̈ε̣τάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. ρε̣τε̣, θηλ. ρετε̣.

τρακαdσ̈ίκε-jα (Περμέτ.) καὶ ταρκαdσ̈ίκε-jα (μὲ κατάληξ. dσ̈ίκ Τουρ.) ἴδ. ταρκάτσε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. τρακαdσ̈ίκετε̣ καὶ ταρκαdσ̈ίκετε̣.

τρέ: ἀρσ. = τρεῖς.— τρὲ bούρρα ε τρῖ γρᾶ = τρεῖς ἄνδρες καὶ τρεῖς γυναῖκες.— τρὲ bίj ε τρῖ bίλjα = τρεῖς υἱοὶ καὶ τρεῖς θυγατέρες.

τρέβε̣-α (γ) ἀπηρχαιωμένη λέξις, εὑρίσκεται μόνον εἰς τὰς φράσεις: σ' λjάσ̈ε̣ βέντ ε τρέβε̣ πα κε̣ρκούαρε̣ = δὲν ἄφησα τόπον χωρὶς νὰ ζητήσω.— σ' κὰ τρέβε̣ = δὲν ἔχει ἡσυχίαν (δηλ. τόπον ἡσυχίας).

τρεβόj (γ) ρ. ἀπηρχαιωμένον. εἰς τὰς φράσεις: σ' να τρεβόν γjᾶj' ε γjᾶλε̣ = δὲν μᾶς ἀπομένουσι (εἰς τὸν τόπον) τὰ κτήνη, (δηλ. ψοφοῦσιν).— σ' ι τρεβόjε̣νε̣ djέλjμτε̣ = δὲν τοῦ ἀπομνίσκουσιν (εἰς τὸν τόπον) τὰ τέκνα (δηλ. ἀποθνήσκουσιν).

τρε̣γόj (τ), τε̣ργόj (τ) ??? τρεγόνj (Περμέτ.) ρ. = διηγοῦμαι, ἱστορῶ.

τρεγjετόj (γ. bogdan) ρ. ἀμετ. = ἐμπορεύομαι, [ἴδ. τρέκ-γου].

τρεγjετῖ-α (γ. bogdan) = ἐμπόριον, ἐμπόρευμα, πραγματεῖαι.

τρεγjετάρ-ι-ε-jα: πληθ. άρε̣τε̣ ἀρσ. άρετε̣ θηλ. ⟨ἔμπορος⟩.

BKSH

τρέκ-γου: πληθ. τρέγjετε̱ = ἀγορά, (Τουρκ. παζάρ) = τὸ μέρος ἔνθα πωλοῦσι καὶ ἀγοράζουσιν. (Βουλγ. τέργε̱ = ἀγορά).

τρεγjύσ̈-ι: ἴδ. στε̱ργjύσ̈-ι πληθ. τρεγjύσ̈ατε̱, θηλ. τρεγjύσ̈ε-jα πληθ. τρεγjύσ̈ετε̱.

τρεδάκ-ου (ἀντὶ dρεδάκ-ου) = εὐνουχισμένος. — dάσ̈, σκjάπ τρεδάκ = dάσ̈, σκjάπ ι dρέδουρε̱, πληθ. τρεδάκε̱τε̱.

· *τρέθ* (γ) τρέδεμ παθ. = εὐνουχιάζω-ζομαι. — dρέθ (τ) dρίδεμ (τ).

τρεjτόνj (Βεράτ.) ἢ τραjτόνj (Βεράτ.), dικτόj (γ) = διακρίνω, ξεχωρίζω, ἐξιχνιάζω. — πε̱ρ τσ̈dο πούνε̱ κjε̱ bένετε̱ φσ̈έχ̆ουρε̱, α πε̱ρ τσ̈' dο φιάλjε̱ κjε̱ φλjίτετε̱ φσ̈έχ̆ουρε̱. — ε τρεjτόbα νγα κέμbε̱τε̱ (= νγὰ τε̱ έτσουριτε̱) νγα φιάλjε̱τε̱, σε έσ̈τε̱ κουσᾶρ = τὸν διέκρινα ἐκ τοῦ περιπατεῖν καὶ ἐκ τῶν λόγων ὅτι εἶνε ληστής. — τρεjτόνεμ, τραjτόνεμ (Βεράτ.), dικτόχ̆εμ (γ) παθ.

τρεκτόj (γ. Μαλjεσία) ρ. = ἀγοράζω καὶ πωλῶ.

τρε-μbε-δίε̱τε̱ ἢ τρε-μbε̱-διέτε̱ καὶ (συνηρ) τρε-μbε̱-δίτε̱ = δεκατρεῖς.

τρε̱μbελjάκ-ου (τ) ἀρσ., τρε̱μbελjάκε-jα τ) θηλ. = δειλὸς-δειλή, φοβιτσάρης. πληθ. τρε̱μbελjάκε̱τε̱ ἀρσ., τρε̱μbελjάκετε̱, θηλ. — καὶ τερμbε̱ράκ-ου (τ) ἀρσ. τρε̱μbε̱ρακεjα θηλ. πληθ. ἀρσ. τρε̱μbε̱ράκε̱τε̱, θηλ. τρε̱μbε̱ράκετε̱. — τρέμε̱σ-ι-έ-jα (γ) πληθ. τρέμε̱σιτε̱ ἀρσ. τρέμε̱σετε̱ θηλ.

τρεμε̱ζόνj (Περπέτ.) ρ. ἐνερ. = τριπλασιάζω, κάμνω τριπλοῦν. — παθ. τρεμνε̱ζόνεμ (Περμέτ.).

τρεμε̱ζάj (Περπέτ.) ἐπίρ. = τριπλῶς.

τρεμέκ-ου (Σ. bogdan) ἴδ. τε̱ρπέτ-ι.

(ι-ε) *τρέμε̱στε̱* (Περμέτ.) ἐπίθ. = τριπλοῦς-ῆ.

τρέμπ (γ. bogdan) [Ἑλλην. τρέμ-ω, Λατ. tremo] καὶ τρε̱μπ (τ) ρ. ἐνερ. φοβῶ τρομάζω τινά. — τρέμbεμ (γ) τρε̱μbεμ = φοβοῦμαι, τρέμω, τρομάζω. ἴδ. φρίκεμ (γ).

τρενdελjίνε̱-α (Ἀργυρ.) ἴδ. τενdελίνε̱-α πληθ. τρενdελίνατε̱.

τρενόχ̆εμ (Jακόbα) ρ. πρίσ̈εμ με̱ντσ̈. — ασ̈τε̱ τρενούεμ = έσ̈τε̱ πρίσ̈ουρε̱ με̱ντσ̈.

(ι-ε) *τρέντε̱* (Jακόbα) = ι-ε πρίσ̈ουρε̱ μέντσ̈. — νjέρι ι τρέντε̱ = νjερίου ι πρίσ̈ουρε̱ με̱ντσ̈.

τρέσ-έτ-έτ: ρ, ἀναλύω (ἐπὶ μετάλλων) καὶ σ̈κρῖj. (ἐπὶ παγωμένων).

παθ. τρέτεμ. — τρέσ ᾱρ, αργjέντ, πλjουμπ. κ.τ.λ. ι βdέκουρι τρέτετε̱.

τρέσ-έτ-έτ τρέτεμ. παθ. (Σκόdρα) = χουμπ-χουμbάσ-έτ-έτ χάνω — χάνομαι.

τρεστίλjε̱-α: πληθ. τρεσρίλjατε̱, dε̱ρστίλjε̱-α (Περπέτ.) πληθ. dε̱ρστίλjατε̱, βαλανίτσε̱-α (Τυραν.) πληθ. βαλανίτσατε̱ = κοινῶς νεροτριβʒό.

τρέσ̈-ι τριὰς, τὸ τριάριον. πληθ. τρέσ̈ατε̱.

(ι-ε) *τρέτε̱-ι α* = τρίτος, τρίτη.

τρῖ: θηλ. — τρεῖς. τρῖ γρᾶ = τρεῖς γυναῖκες.

τρίζε̱-α: ὑποκοριστικὸν τοῦ τρῖ.

τρῖ-α τὸ τρία.

τρι-δίετε̱ (τ) τριδιέτε̱ (τ) καὶ (συνηρ. γ.) τριδῖτε̱ = τριάκοντα.

τρίμ πληθ. τρίματε̱ = ἀνδρεῖος, γενναῖος. 2) οἱ στρατιῶται. 3) (Σκόdρα) = ἀνὴρ ἀντίθ. ι λjικ γου. — τριμε̱νέσ̈ε̱-α (γ) τριμε̱ρέσ̈ε̱-α. (τ) = ἀνδρεία, γενναία, ἀντίθ. ε λjίγε̱ πληθ. τριμε̱νέσ̈ατε̱ (γ) τριμε̱ρέσ̈ατε̱ (τ).

τριμε̱νῖ-α (γ), τριμε̱ρῖ-α (τ) = γενναιότης, ἀνδρεία, παληκαρʒά. 2) (bogdan) = ἡ ἡλικία τοῦ ἀνδρός. 3) (bogdan) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ ἄνδρες (ἴδ. τρίμ-ι).

τριμε̱νίσ̈τ (γ) τριμερίσ̈τ (τ) ἐπίρ. = ἀνδρείως, γενναίως.

τριμε̱νόχ̇εμ (γ) ρ. οὐδ. = ἀνδρίζομαι. — ἴδ. μbούρρεμ (τ).

τριμόσ̈-ι-ε-jα (τ) πληθ. τριμόσ̈ε̱τε̱ ἀρσ.-τριμόσ̈ετε̱ θηλ. καὶ τριμσ̈όρ-ι (τ) ἀρσ. τριμσ̈όρε-jα (τ) θηλ. πληθ. τριμσ̈όρε̱ρε̱ ἀρσ. τριμσ̈όρετε̱ θηλ.

τρινγε̱λῖj (γ), τρινγε̱λῖj (τ), τρινγε̱λόj (Σ) ρ. = κουδουνίζω (ἐπὶ μετάλλων,) κρούω τὴν θύραν. — καὶ τρανγουλῖj (Τυραν.).

τρινγε̱λίμε̱-α (γ. τ.) κουδούνισμα πληθ. τρινγε̱λίματε̱.

τρινγε̱λόj κατλόj (Σ) = ποσᾶ τε̱ ζε̱ γjούμι, ποσᾶ τε̱ μέρρ γjοῦμι. — σᾶ με̱ τρινγε̱λόϊ γjούμι = σᾶ με̱ κατλόϊ γjούμι (Σ).

τρίνε̱-α (γ) πληθ. τρίνατε̱, τρίρε̱-α (τ) πληθ. τρίρατε̱, λjέσε̱-α (Βεράτ-'Ελβασ.) πληθ. λjέσατε̱. — τριν' ε dόρε̱σε̱, τριν' ε κᾶμbε̱σε̱.

τριστόj: (γ. τ. budi), τρισ̈τόj (Σ), dρίδεμ (Περμέτ.) = τρέμω ἐξ αἰφνιδίου φόβου, ἐξαφνίζω, τρομάζω, λαχταρῶ

τριστίμ-ι, τρισ̈τίμ-ι (Σ) = τρόμος, λαχτάρα πληθ. τριστίμετε̱

τρίσ̈ε̱ ἐπίρ. τριπλῶς.

τρόκ (γ) ρ. ἐνερ. = κρούω τὴν θύραν, τροκε̱λῖj (γ) ἴδ. τρακουλῖj ('Ελβ.)

BKSH

τρονγελΐj (γ) = ἴδ. τρακουλόj (Κροῦjα), τρουγελΐj (τ) ἴδ. τρανγουλόj (Σ), τρονγελίτ (Ἀργυρ.) = ἴδ. τροκουλίj (τ).

τρόκε-α πληθ. τρόκατε ??? ἴδ. κουμbόρε-α.

τρόκε-α (γ) πληθ. τρόκατε τρόκατε (τὸ ἔδαφος τῆς γῆς ἔξω εἰς τὸν κάμπον ἢ εἰς τὰ βουνὰ) μος ρρῖ νdε τρόκετ = μὴ κάθησαι κατὰ γῆς· (εἰς τὰ χώματα)· bάχεμ τρόκε = λερόνομαι (γίνομαι ὅλο χώματα)· ὃκούνdου σε jέ τρόκε = τινάξου ὅτι εἶσαι λερωμένος (ἀπὸ χώματα) [τό δε τροῦαλ-ι καὶ τρούελ-ι (γ) = τὸ ἔδαφος τῶν κτιρίων.

τροκελίμε-α (γ) πληθ. τροκελίματε = κροῦσμα τῆς θύρας· ἴδ. τρακουλίμε-α (Ἐλβασ.).

τροκόj (γ) bενj τρόκε (τ) = καταστρέφω, ἀφανίζω, ἐρημόνω· μουρτάjα τροκόϊ κατούνdινε = ἡ πανώλης κατερήμαξε τὸ χωρίον.

τρονdίτ : ρ. κατασείω, κουνῶ· λjεκούνd, τούνd· παθ. τρονdίτεμ (Περμέτ.) μετοχ. τρονdίτουρε.

τρόφτε-α πληθ. τφόφτατε : κοινῶς πέστροφα (εἶδος ἰχθύος).

τροχάλε-α (Περμέτ.) [τροχ-ὸς] = βέντ ι γερρύερε νγα ούjετε. — ούjετε ε bέρι δε̃νε τροχάλε.

τροῦ-νι (γ) (ὄνομα περίληπτικὸν (ὁ πληθ. λείπει) καὶ τροῦ-ρι (τ) = ὁ ἐγκέφαλος· τροῦτε οὐδ. (γ. τ.) ἴδ. πάλjτσε-α (μυελός).

τροῦαλ-τρόλι (τ) τροῦλ-τρόλι (γ) καὶ (συνηρ.) τροῦλ-όλι (budi-bogdan) τρόλι ι ὃτεπίσε = τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας· ἴδ. τρόκε-α.

τρούανj καὶ *τροῦαj* (τ) τροῦενj καὶ τροῦεj (γ) (συνηρ.) τροῦj (συντ. μετὰ γεν.) = εὔχομαι (ἐπὶ καλοῦ)· 2) ἀφιερόνω· κάμνω τάξιμον jα τρούενj Ζότιτ = τὸ ἀφιερόνω εἰς τὸν Θεόν· jα τροῦενj ε jα ποροσίτ Τινε-ζότ (budi) = τοῦ τὰ ἀφιερόνω καὶ τοῦ τὰ συσταίνω τοῦ Θεοῦ. — νdρούενj (budi)· 3) εὔχομαι (ἐπὶ κακοῦ) δηλ. καταρῶμαι, βλασφημῶ, ἴδ. νεμ. — τε μάρρτε dιάλι ὃπίρτινε = νὰ σὲ πάρῃ ὁ διάβολος τὴν ψυχήν. — τε χάνγρετε dιάλι = νά σὲ φάγῃ ὁ διάβολος. — τε βράφὃινε = νὰ σε σκοτώσουν. — ουὃόφὃ = νὰ χαθῇς. — ουὃόφὃ ε μος μbέτὃ = νὰ χαθῇς καὶ νὰ μὴ μείνῃς. — τε πλjάτὃινε σῦτε = νὰ σκάσουν τὰ μάτια σου. — ουχάπτε δε̃ου ετε περπίφτε ! = νὰ ἀνοιχθῇ ἡ γῆ καὶ νὰ σὲ καταπίῃ· τε ράφτε πίκα = νὰ σὲ κτυπήσῃ ἡ ἀποπληξία. — τε ράφτε ρρουφέjα = νὰ σὲ κτυπήσῃ ὁ κεραυνός. — τε βράφτε Ζότι = νὰ σὲ σκοτώσῃ ὁ Θεός. — βραφὃ βέτεχενε = νὰ σκοτώσῃς τὸν ἑαυτόν σου. — τε χάνγρετ' ούjκου =

BKSH

νὰ σὲ φάγῃ ὁ λύκος.—τε̱ βιέρρσ̈ινε̱ = νὰ σὲ κρεμάσουν. — τ' ουμbύλτε̱ dέρα με φέρρα ε με dρίζα! = νὰ κλεισθῇ ἡ θύρα σου μὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους κ.τ.λ.

τροῦχεμ (γ. τ. budi-bogdan) νdροῦχεμ (budi) (συντασ. μετὰ γενικῆς) = εὔχομαι, δέομαι, λjοῦτεμ· 2) ἀφιερόνομαι ι τροῦχεμ Τινε̱ζο̃τ = ι λjοῦτεμ Τινε̱ζο̃τ = εὔχομαι, δεομαι τῷ Κυρίῳ.—τε̱ τρούεμ-ιτε̱ (γ) καὶ (συνηρ.) τε̱ τρούμιτε̱ καὶ τε̱ τρούαρε̱τε̱ (τ), τε̱ ντρούεμ-ιτε̱ (budi) = εὐχή, ἀφιέρωμα, κατάρα, βλασφημία.

τρουβέζε̱-α (γ. bogdan) πληθ. τρουbέζατε̱ = τράπεζα καὶ τρουέζε̱-α (γ. Μαλjεσία, bogdan) πληθ. τρουέζατε̱ καὶ τρυέζε̱-α (bogdan).

τρουβεζᾶρ-ι (γ), τρουεζᾶρ-ι (γ) πληθ. τρουbεζάρετε̱, τρουεζάρετε̱ = τραπεζίτης (Τουρκ. σαρράφ).

τρούbουλε̱ ἐπιρ. = ἴδ. τούρbουλε̱.

(ι-ε-τε̱) *τρούbουλε̱* = ἴδ. (ι-ε-τε̱) τούρbουλε̱.

τρουbουλόνj-όj ἴδ. τουρbουλόνj-όj.

τρουbουλίμ-ι ἴδ. τουρbουλίμ-ι πληθ. τρουbουλίμετε̱· τρουbουλίνε̱ (γ) τρουbουλίρε̱-α (τ) = ἴδ. τουρbουλίνε̱-α, τουρbουλίρε̱-α.

τρουέλjε̱-α καὶ *τουρέλjε̱-α* = ἡ ἀρίδα· πληθ. τρουέλjατε̱, τουρέλjατε̱.

τρουλάκ-ου (τ) τουρλάκ-ου (τ) τρουλάκε-jα (τ) θηλ. τουρλάκε-jα (τ) ἴδ. τορολάκ-ου.—πληθ. τρουλάκε̱τε̱, τουρλάκε̱τε̱, θηλ. τρουλάκετε̱ τουρλάκετε̱.

τρουμbέτε̱-α: πληθ. τρουμbέτατε̱ = σάλπιγξ.

τρούμε̱ α (γ) πληθ. τρούματε̱ = ἀγέλη, σωρὸς ἴδ. τούρμε̱-α.

τρούμε̱ (γ) ἐπιρ. = ἀγεληδόν, σωρηδόν.

τρούνκ-γου: πληθ. τρούνγjετε̱ [κορμός] = κορμὸς δένδρου ἀφοῦ κόψῃς τοὺς κλῶνους καὶ τὴν ρίζαν.

τρούπ-ι: πληθ. τρούπνατε̱ = σῶμα. — ἴδ. κούρμ-ι κόρπ-ι (Σ).

τρουπε̱νίσ̈τ (γ) τρουπε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = σωματικῶς.

τρυέζε̱-α (budi-bogdan) πληθ. τρυέζατε̱ = ἴδ. τρουέζε̱-α = τράπεζα.

τρύστε̱-α (Ἐλβασ.) = συνάθροισις, τράπεζα πληθ. τρύστατε̱.

τῦ, τῦj (γ. τ) γεν. τοῦ τί = σύ.

τύε (Ἐλβασ.) = ἴδ. τούε (Σ) τούκε (τ).

τύμ-ι [Ἑλλην. θῦμ-α, Λατ. fumus, Σλαυϊκ. dυμ, Τουρκ. dουμάν, Ἀραβ. dουχάν] = καπνὸς (πληθ. ἄχρηστος).

BKSH

τυμόνj-όj-όνεμ-όχ̃εμ = θυμιάζω-ζομαι.

τυμίσ (Σ) τυμόσ (γ), τυμνάσ ('Αργυρ.), τυμjάσ ('Αργυρ.) ρ. = καπνίζω. ἴδ. μπσ̈τύμ. — ρ. παθ. τυμίσεμ, τυμόσεμ, τυμνάσεμ, τυμjάσεμ = καπνίζομαι. — ου τυμόσ σ̈τε̱πῖα = ἡ οἰκία ἔγινε μαύρη ἀπὸ τὸν καπνὸν ἢ ἐγέμισεν ἀπὸ καπνόν. — ἴδ. μπσ̈ύμεμ.

τυμτόρε-jα πληθ. τυμτόρετε̱ = θυμιατήριον, κοιν. θυμιατόν.

τ' ύνε̱: ἀντων. = ἡμῶν, ἴδ. τ' ένε̱, τἄνε̱, τὄνε̱ πληθ. τοῦ έμι (γ), ίμι (τ).

τύτ (γ) ἐπίρ. χ̃έσ̈τ (γ. Περμέτ.) τύτ! = χ̃έσ̈τ = σίγησον! τὸ τύτ (μετ' αὐστηρότητος) χ̃έσ̈τ = σιωπὴ (= μὴ ὁμιλῇς).

τύτε̱ α (γ. τ) = σωλήν, (τὸ ἔσωθεν μέρος τοῦ λαιμοῦ).

τφάκj (Περμέτ.) = ἴδ. τσ̈φάκj (τ). — τφάκjεμ = ἴδ. τσ̈φάκjεμ (τ).

τφιλόj (budi) = ἀναπτύσσω, ἐκτυλίσσω, ἐπεξηγῶ. παθητ. τφιλόχ̃εμ (budi).

τφουνdόνj-όνεμ = καταβυθίζω-ζομαι, καταποντίζω-ζομαι. — ἴδ. φουνdόj-φουνdόχ̃εμ.

τχ̃άρρ-τχ̃άρρ-τχ̃άρρ (Βεράτ.) = βλαστολογῶ, βοτανίζω, βοτανολογῶ, ἐξάγων τὰ ἄχρηστα καὶ βλαβερὰ χόρτα. — τχ̃άρρεμ παθ. κουρ ρραλόjε̱νε̱ βέσ̈τινε̱ α κόπε̱σ̈τινε̱, dό με θένε̱, σ̈κούλjε̱νε̱ τε̱ σ̈πέσ̈ατε̱ ε λjᾶνε̱ τε̱ ρράλατε̱. — ἀόρ. τχ̃άρρα-ε-ι, μτχ. τχ̃άρρε̱ καὶ τχ̃άρρουρε̱. — τε̱ τχ̃άρρετε̱ οὐδ. = τὸ βλαστολογεῖν, ἡ βλαστολογία.

τχ̃έκ (γ. τ), τχιέκ (γ. τ.), τε̱ρχ̃έκ (Τυραν.) τε̱ρχ̃ιέκ (Τυραν.) = ἕλκω, σύρω, κοιν. τραβῶ. ἀόρ. τχ̃όκjα, μτχ. τχ̃ιέκε̱, τχ̃έκουνε̱ (γ) τχ̃έκουρε̱ (τ), προστ. τχ̃ίκj-τχ̃ίκjνι, παθητ. τχ̃ίκεμ (γ. τ) τε̱ρχ̃ίκjεμ (Τυραν.) — τχ̃ιέκ κάλjινε̱ πε̱ρ καπίστρε = τραβῶ τὸ ἄλογον ἀπ' τὸ καπίστρι. — τχ̃ιέκ djάλjε̱νε̱ πε̱ρ dόρε = σέρνω τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸ χέρι, τχ̃ιέκ ούδε̱νε̱ = ὁδηγῶ. — ι τχ̃ιέκ ούδε̱νε̱ = τὸν ὁδηγῶ, τὴν ὁδηγῶ. — ε τχ̃ιέκ = τὸν τραβῶ, τὴν τραβῶ. — τχ̃ιέκ βάλενε̱ = σύρω τὸν χορόν. — κjῖτε̱ τχ̃ιέκε̱νε̱ κjέρρετε̱ = οἱ βόες σύρουσι τὴν ἅμαξαν. — τχ̃ιόκjι σ̈ούμε̱ βέτα πράπα = ἔσυρε πολλοὺς ἀνθρώπους κατόπιν αὐτοῦ, φράσις. — τχ̃ίκj-ε-μος κε̱πούτ = τράβα το καὶ μὴ τὸ κόπτῃς. — σ̈τε̱ρπίνjτε̱ τχ̃ίκjε̱νε̱ bάρκαζι = τὰ ἑρπετὰ ἕρπουσιν (σύρονται μὲ τὴν κοιλίαν). — τχ̃ίκjεμ ε πε̱ρτχ̃ῖμ = κατατρέχομαι, τχ̃ίκjεμ vdε̱ πε̱ρ γόjε̱, = δυσφημοῦμαι, κατηγοροῦμαι. — τε̱-τχ̃ιέκε̱τε̱ ἢ τε̱ τιεκούνιτε̱ (γ), τε̱-τχ̃έκjουριτε̱ (τ) = ἕλξις.

τχ̌όλ (γ) ρ. = λεπτύνω (φύλλα πλακοῦντος), κοιν. ἀνοίγω φύλλα τῆς πίττας.— τχ̌όλ πέτα λjακε̧νόρι, τχ̌όλεμ παθ. ἀόρ. τχ̌όλα-ε-ι, μτχ. τχ̌όλε̧, τχ̌όλεμ παθ.

τχ̌ολόj, τχ̌ολόχ̌εμ (Ἐλβασ.) ἴδ. χ̌ολόνj-χ̌ολόνεμ-όχ̌εμ.

(τε̧) *τχ̌όλε̧-τε̧* (Ἐλβασ.) = λιποθυμία. ἴδ. ῥημ. τχ̌όλ.— τε̧ φίκε̧τε̧ (Τυρ.) καὶ τε̧ φίκουνιτε̧ ἴδ. ρ. φίκ. καὶ τε̧ πάκουνε̧-ιτε̧ (Σκόdρα). — με̧ ρᾶ τε̧ τχ̌όλε̧τε̧ = ἐλιποθύμησα. — με̧-τε̧-ι bίε τε̧ τχ̌όλε̧τε̧ = λιποθυμῶ-εῖς-εῖ.— με̧-τε̧-ι ι bίε τε̧ φίκουνιτε̧ = με̧-τε̧-ι bίε τε̧ πάκουνιτε̧ (Σ) = λιποθυμῶ.

Τσ

τσᾶ (Περμέτ.) = μόριον θαυμαστικόν, ἴδ. dὂε̧! (γ). — τσά (τ) dίσα (Τυραν.) = τινές, μερικοὶ-μερικαὶ-μερικά.— τσὰ καλjούαρε̧ ε τσὰ κέμbε̧ = τινὲς καβάλα, τινὲς πεζῇ.— μbε̧ τσάζ̌ε̧ (τ) ἐπιρ. χρόνου = ὑστερώτερον, εδέ πάκ χ̌έρε̧.

τσαγάdε-jα (Περμέτ.) = τσαγάdε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. ε-τε̧.

τσακόρρε-jα (Τυραν. γ. Μαλjεσία) πληθ. τσακόρρετε̧ = τσακοῦρι (μᾶ ε βόγε̧λjε̧ σε̧ λjατόρεjα).

τσάκj (Περμέτ.), ζοῦρι τσάκj = ἔπιασε τόπον, ἕδραν σταθεράν, ζοῦρι βέντ.— έτσε̧ ε ζέρε̧ τσάκj = πήγαινε εἰς τὴν θέσιν σου, (ὅταν παίζωσι τὰ παιδιά). — σ' κᾶ τσάκj = δὲν ἔχει τόπον, ἕδραν, (εἶναι ἄμοιρος τοῦ παιγνιδίου).

τσαλjίκ-ου πληθ. σταλjίκε̧τε̧ (Κρουjα-Καβ.) ἴδ. κατσίκj-ι.

τσαλjίνε̧-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. τσαλίνατε̧ = πουσ' ε βόγε̧λjε̧ (Τουρκιστὶ πάνdὂε̧).

τσάπε̧-α (Τυραν.) κοιν. τὸ τσαπὶ (εἶδος ἐργαλείου) πληθ. τσάπατε̧.

τσαπόj: ρ. = τσαπίζω, ἴδ. πρασϊτ-ίτ-ίτ. — τσαπόχ̌εμ. ἴδ. πρασϊτεμ.

τσάρbε̧-α (Ἀργυρ.) τσέργα, τσεργjάνj κjε̧ λjίδε̧νε̧ φόσ̈νjε̧νε̧.

τσβάρ-εμ (Βεράτ) = ἴδ. σβαρ-εμ.

τσβάρε̧ (Βεράτ) = ἴδ. σβάρε̧.

τσβαρίτ-εμ (τ) = ἴδ. σβαρίτ-εμ.

τσβάρνα ἴδ. σβάρνα

BKSH

τσβαρνίσ (τ) = ἴδ. σβαρνίσ (τ).
τσβερθ (τ) ἴδ. σβέρθ (τ) τσβέρδεμ = ἴδ. σβέρδεμ.
τσβέρκ-ου ἴδ. σβέρκ-ου
τσβερίτεμ (τ) ρ. = βαρύνομαι. — μ' ουτσβερίτ αΰ νjερῖ (τ) = μ' ου μεργζίτ αΰ νjερῖ (γ) = τὸν ἐβαρέθηκα.
τσβέϋ ἴδ. σβέϋ.
τσβετετόνj (Περμέτ. ρ. ἐνερ. κεραυνοβολῶ 2) (τ) κολοβόνω. τσβετόνεμ (τ) παθ. — με τσβετετόϊ = μ' ἐκεραυνοβόλησεν. ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν φράσιν, ο ι τσβετετούαρε = ὦ κεραυνοβολημένε.
τσβιέρθ (τ) = πρέσ κjούμεστινε (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων) ε τσβόρδα dλjάλjενε = ι πρέβα κjούμεστινε djάλjιτ. — τσβίρδεμ (τ) παθ.
τσβόλj-ι πληθ. τσβόλjετε = βῶλαξ, κοιν. σβῶλος. βῶλος.
τσβορδίτεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. μποχτιάζω (ἐπὶ φαγητῶν ἕνεκα τῆς πολλῆς χρήσεως).
τσbαβίτεμ: ἴδ. σbαβίτεμ.
τσbάθ-εμ ἴδ. σbαθ-εμ.
τσbαρδελόνετε (Βεράτ.-Περμέτ.) σbαρδελόχετε (Καβ.) = τριτοπροσ. ρῆμα = διαφάσκει, διαυγάζει, κοινῶς ξημερόνει, χαράζει. — ου σbαρδουλούα = σbάρδι dίτα. — τσbαρδούλjεμ = ἴδ. σbαρδούλjεμ ι-ε-τε-τσbάρδουλjετε = ἴδ. ι-ε-τε σbάρδουλjετε.
τσbαρθ ἴδ. σbάρθ. — τσbάρδεμ - ἴδ. σbάρδεμ.
τσbαρνίσ ἴδ. σbαρνίσ.
τσbε̄j (τ) ἴδ. σbε̄j (τ) σbε̄j (γ).
τσbέχεμ (τ) ἴδ. σbε̄χεμ (τ) σbε̄χεμ (γ).
(ι-ε-τε) *τσbε̄τε* (bogdan) = ἴδ. ι-ε-τε-σbε̄τε.
τσbέκθ-ι (Βεράτ.) ἀπαντᾶται μόνον ἐν τῇ φράσει: τσbέκθι τε ζεντε, ε τε χένγρετε.
τσbελjέθ ἴδ. σbελjέθ. — τσbελjίδεμ = ἴδ. σbελjίδεμ.
τσbένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. κολακεύω τινὰ διὰ νὰ ἐκμυστηριευθῇ. τσbένεμ: παθ.
τσbερδοῦκjεμ: ἴδ. σbερδούκjεμ.
(ι-ε-τε) *τσbερδούλjετε* ἴδ. ι--ε-τε σbαρδούλjετε.
τσbερθένj καὶ τσbερθέj = ἴδ. σbερθέj. — τσbερθέχεμ = ἴδ. σbερθέχεμ.
τσbερθῦτε ἐπιρ. = ἴδ. σbερθῦτε.

(ι-ε-τε̱) *τσbε̱ϱθῦτε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ σbε̱ρθύτε̱.
τσbόj (Ἀργυρ.) = ἴδ. σbόνεμ.
τσbόκθ=ἴδ. σbόκθ.
τσbοϱάκ-ου ἴδ. σbοράκ-ου πληθ. τσbοράκε̱τε̱.
τσbόϱε̱-α (Ἀργυρ. χειμάρα) ἴδ. bόρε̱-α, dε̱bόρε̱-α, βdόρε̱ α πληθ. λείπει.
τσbράζεμ. ἴδ. σbράζεμ.
τσbϱάζε̱τε̱ ἴδ. σbράζε̱τε̱.
τσbαϱσ ρ. ἴδ. σbράσ.
τσbϱένj (τ) ἴδ. σbρένj (τ).
τσbϱέσ (ρ)= ἴδ. σbρέσ ρ.
τσbύθ-εμ ἴδ. σbύθ-εμ.
τσbουκουϱόj ἴδ. σbουκουρόj-τσbουκουρόνεμ. — ἴδ. σbουκουρόνεμ.
τσbουλjόj ἴδ. σbουλjόj.
τσbουλjόνεμ ἴδ. σbουλjόνεμ.
τσbουλjέσε̱-α ἴδ. σbουλjέσε̱-α : πληθ. τσbουλjέσατε̱.
τσbϱοῦj (γ) ἀπηρχαιωμένη λέξις, ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὴν φράσιν ε τσbοῦνι σε̱ ρράφε̱μι = ε σbοῦτι σε̱ ρράφε̱μι, ε σκjάκjι σε̱ ρράφε̱μι.
τσbούνjε̱-α (γ) πληθ. τσbούνjατε̱.
τσbουσ ἴδ. σbουσ ρ. τσbούτεμ ἴδ. σbούτεμ.
τσbϱύθ-δεμ (Κόρτσ̈α) ἴδ. σbρύθ-δεμ (Κόρτσ̈α).
(ι-ε-τε̱) *τσbϱύδουϱε̱* (Κορτσ̈α) ἴδ. (ι-ε-τε̱) σbρύδουρε̱ (Κόρτσ̈α).
(ι-ε-τε̱) *τσbϱύδε̱τε̱* (Κορτσα) ἴδ. (ι-ετε̱) σbρύδε̱τε̱ (Κόρτσ̈α).
τσγέζεμ (τ) ⟨ξεζώνομαι⟩.
τσγε̱ϱbόνjε̱-α (Βεράτ.) ἴδ. σγε̱ρbόνjε̱-α πληθ. τσγε̱ρbόνjατε̱.
τσγε̱ϱδῖj-ῖχ̃εμ = ἴδ. σγε̱ρδῖj-ῖχ̃εμ τσγερδίτεμ (Περμέτ.)
τσγε̱ϱϱόπεμ ἴδ. σγε̱ρρόπεμ.
τσγίδεμ ἴδ. σγίδεμ. — τσγίθ ἴδ. σγίθ ρ.
τσγjάj (Περμέτ) = ἴδ. σγjάj τσγjάχ̃εμ ἴδ. σγjάχ̃εμ.
τσγjε̃j = ἴδ. σγjε̃j.
τσγjεϱόj = ἴδ. σγjερόj. — τσγjερόνεμ ἴδ. σγjερόνεμ (τ).
τσγjέbε-jα ἴδ. σγjέbε-jα πληθ. τσγjέbετε̱.
τσγjεbόσ-εμ ἴδ. σγjεbόσ-εμ.
τσγjέδε̱-α ἴδ. σγjέδε̱-α πληθ. τσγjέδατε̱.
τσγjέθ-τσγjίδεμ = σγjεθ σγjίδεμ.

BKSH

τσγjόνjε̣-α πληθ. τσγjόνjατε̣ ⟨παρωνυχίς⟩.

τσ̈γjόνj (Περμέτ) = ἴδ. σγjόνj (Περμέτ.) ρ. τσγjόνεμ = ἴδ. σγjόνεμ.

τσγjούα-όϊ ἴδ. σγjούα-όϊ πληθ. τσγjόνjτε̣.

τσγύρε̣-α = ἴδ. σγύρε̣-α πληθ. τσγύρατε̣.

τσdε̣ρρίτ-εμ = σdε̣ρρίτ-εμ (Περμέτ).

τσdε̣ρρμόj ἴδ. σdε̣ρρμόj.

τσdρουγόj = σdρουγόj τσdρουγόνεμ = σdρουγόνεμ.

τσdρούκ-γου, τσdρουκθ-ι = ἴδ. σdρούκ-γου, σdρουκθ-ι.

τσέκ: (Τυραν.) ἐπιρ. = ριχὰ (ἐπὶ ὕδατος).

τσέκε̣-α = ἡ στερεά, ἡ ξηρὰ ['Ιταλ. secco = θάτε̣] πληθ. τσέκατε̣ καὶ ρρε̣τσόκ-ου (Σ) νdσίερ μbε̣ τσέκε̣τ λjούνdρε̣νε̣ = ναυαγῶ.

τσέν-ι (τ) πληθ. τσένετε̣ ['Ιταλ. segno] = έσ̈τε̣ νjερῖ με τσέν = σημειωμένος ἄνθρωπος· ἔχει σωματικὸν ἐλάττωμα (Τουρκ. σακάτ).

τσενίτ-ίτ-ίτ: (Περμέτ.) ἀόρ. τσενίτα-ε-ι μετοχ. τσενίτουρε̣ ἴδ. τσ̈ε̣μόj παθ. τσενίτεμ ἴδ. τσ̈ε̣μόχ̃εμ.

τσέργε̣-α: κοινῶς ἡ τσέργα (τῶν Γύφτων) πληθ. τσέργατε̣.

τσέρκ (Καβ.) ρ. ἐνεργ. = κjιλόj ('Ελβασ.), κοdίτ (τ) = ἐπιτυγχάνω εἰς τὸ κτύπημα· ἀόρ. τσέρκα-ε-ου μετοχ. τσέρκε̣ καὶ τσέρκουνε̣.

τσε̣ρκόj (Καβ.) ἴδ. στε̣ρπίκ (Σ) στε̣ρκόχ̃εμ = ἴδ. σ̈τε̣ρπίκεμ.

τσέρλjε-jα ('Ελβασ.) τσε̣ρίλjε-jα πληθ. τσε̣ρίλjετε̣, τσιρράjε̣-α πληθ. τσιρράjατε̣ = εἶδος πτηνοῦ.

τσέρμε̣-α (Βεράτ.) τσε̣ρμε̣ζε̣-α (Βεράτ. Περμέτ.) με̣ ζε̃ τσε̣ρμα ἢ τσε̣ρμε̣ζα = μὲ πιάνονται τὰ νεῦρα τοῦ ποδός· 2) κρυολόγημα.

τσέρμε̣-α καὶ *τσίρμε̣-α* πληθ. ατε̣ = περδε̃-ου ρευματισμός· τσε̣ρμε-jα = βεσ̈νίκ κjε̣ πιέκε̣νε̣ bούκε̣νε̣· πληθ. τσε̣ρμετε̣.

τσερμίτ (Περμέτ). — τσερμίτ δέμbετε̣.

τσθοῦρ-εμ (Καβ.) ἴδ. τσ̈θοῦρ-εμ.

τσιγαρίσ-ίσ-ίσ: ρημ. = τσιγαρίζω· παθ. τσιγαρίσεμ· μτχ. τσιγαρίσουρε̣.

τσιέγουλε̣-α πληθ. τσιέγουλατε̣ ἴδ. τιέγουλε̣-α.

τσίjα πληθ. τσίjατε̣ ἴδ. τσίλjα, τσίλjατε̣.

τσjάπ-ι (ν) ἴδ. σjάπ-ι, σκjάπ-ι [Βλαχικὰ τσάπα].

τσjέπε̣τε̣ πληθ. τοῦ τσjάπ-ι.

τσjέτουλε̣-α = ἴδ. σιέτουλε̣-α, σκjέτουλε̣-α: πληθ. τσιέτουλατε̣.

τσjουνίσ-εμ (τ) ρ.

BKSH

τσίκε̱-α (τ) καὶ τσίκε̱ζε̱-α (τ) ἴδ. τσ̈ίκε̱, τσ̈ίκε̱ζε̱ (γ) = ὀλίγον [ἐκ τοῦ γραικ. ψίχα = ὀλίγον καθὼς τσόφ, = ψοφῶ].

τσίλε̱-α (γ) ἴδ. σίλε̱-α (γ) *τσίλι* ἴδ. τσίλjι.

(ι-ε) *τσίλε̱-ι-α* = ἴδ. (ι-ε) τσιλjε̱-ι-α (Σ).

τσίλjι ἀρσ. ἐρωτημ. ἀντων. = ποῖος ; τίς ; πληθ. τσίλjε̱τε̱ = ποῖοι ; τίνες ; ἴδ. κούσ̈.

τσίλjα ἐρωτ. ἀντων. γεν. θηλ. = ποία ; πληθ. τσίλjατε̱ = ποῖαι.

τσιλjιdό (ὀνομ.), τσιλjιτdὸ (γεν.) κ.τ.λ. ἕκαστος.— τσιλjαdὸ (ὀνομαστικὴ) τσίλjε̱σε̱dὸ (γεν.) κ.τ.λ. ἑκάστη. καὶ κατ' ἐπίτασιν γjίθε̱-τσίλjι ἢ γjίθε̱-σε-τσίλjι καὶ σι ι τσίλjι (Μάτια) ἀρσ. γjίθε̱ τσίλjα ἢ γjίθε̱ σε τσίλjα καὶ σι ε τσίλjα θηλ. (Μάτια) = πασδήποτε, πᾶσαδήποτε, ἕκαστοςδήποτε, ἑκαστηδήποτε.— ι τσίj-τσίλjι (budi) = ἕκαστος, ἴδ. κουσ̈dό, γjίθε̱ κούσ̈, γjίθε̱-σε-κούσ̈.— ι τσίλjι, ε τσίλjα πληθ. τε̱ τσίλjε̱τε̱, τε̱ τσίλjατε̱ = ὁ ὁποῖος - ἡ ὁποία, οἱ ὁποῖοι, αἱ ὁποῖαι.

τσιμbόj : (Τυραν.) ρ. οὐδ. = τσούζω (ἴδ. γραικ. τζιμπῶ).

τσιμbόν : τριτοπρόσ. ρ. με̱-τε̱-ι τσιμbὸν = με-σε-τὸν τσούζει.— με̱ τσιμbὸν λjούνγα = μὲ τσούζει ὁ βύζουνας.— με̱ τσιμbὸν πλjάγα = μὲ τσούζει ἡ πληγή.

τσιμόj (Τυραν.) ρ. = θουμbόj με μάjε̱τ' τε̱ γίσ̈τιτ, = βιάζω, παρακινῶ τινὰ διὰ νὰ τὸ κάμῃ (κεντῶν αὐτὸν διὰ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου). καὶ τσιμbίσ (τ) ἴδ. πιτσκόj = κοιν. τσιμπῶ.— τσιμbίσεμ παθητ. ('Αργυρ.) = πιτσκόχεμ.

τσιμόσε̱-α (Τυραν. Καβ.) κοιν. ἡ φάσκα, κjε̱ λjίδινε̱ φόσ̈νjε̱νε̱.

τσίμπ-bι πληθ. τσίμbετε̱ = τὸ τσίμπημα. τε̱ πιτσκούαρε̱.

τσινγε̱ρίμ-ι (Περμέτ.) τσινγε̱ρίμε̱-α ἴδ. ατσαρῖ-α, πληθ. τσιγε̱ρίμετε̱, τσινγε̱ρίματε̱.

τσίνγθι : ἐπίρ. ('Ελβασ.).

τσίνγουλj-ι (γ) πληθυντ. τσίνγουjτε̱, τσίνγε̱λj-ι (γ), τσίνγε̱λjε̱-α (τ. Κροῦjα) πληθ. τσίνγε̱λjατε̱, τσίνγε̱-α (Καβ.) πλ. τσίνγατε̱ (Τουρκ. τσ̈ουλjίκ) = τσίνγουλjι. — ἐνῷ πιέκ-ου καὶ dσ̈ομάκ-ου = τσομάκ-ου. τσίνγουλjα πιέκθι (Καβ.) ἐπίρ. = λjόjα (λjόdρα) κjε̱ λjόσνjε̱νε̱ με τσίνγουλjε̱ ε με πιέκ.— λjοῦμε̱ τσίνγουλjα πιέκθι = με τσέρκουνε̱ πιέκουνε̱ με τσίνγουλjινε̱ = με ι κjιλοῦμ, με ι κοdίτε̱.

τσινγρίσ-ίσ-ίσ: (τ) ρ. ἐνερ. = ὂκρέπ ζjάρρινε̱. — πε̱ράνε̱ ζjάρριτ ρρῖ; τσινγρίσ-ε (= ὂκρέπ-ε), πε̱ράνε̱ γρούασε̱ ρρῖ; τσιμbίσ-ε (= πιτσκό-jε).

τσινdσαμῖ-ου πληθ. τσινdσαμῖτε̱, εἶδος μικροσκοπικοῦ πτηνοῦ.

τσινdσούρρε̱-α ('Αργυρ.) πληθ. τσινdσούρρατε̱ [γραικ. τσίντσιρας], ἴδ. γjινκάλε̱-α.

τσίνκε̱ρε̱ (Λjάπ) ??? τσίνκθ-ι (τ) τσίκνε̱-α (τ) πληθ. τσίκνατε̱ = ξηρὸν ψῦχος, ἴδ. τσινγερίμ-ι, ατσαρῖ-α, φράκj-ι.

τσιντσῖρ-ι ??? ἴδ. τορολjέτσ-ι.

τσ̈ίντσ̈ε̱ρρ-ι (Περμέτ.) ['Απλοελλην. τσίντσιρας] = ἴδ. γjνκάλε̱-α.

τσίπ μbι τσίπ ('Ελβασ. Καβ.) ἐπίρ. τόπου = τὸ ἓν ἐπάνω 'ς τὸ ἄλλο. ἴδ. πίνγο (Περμέτ.).

τσίπε̱-α (κοιν. ἡ τσίπα) ἴδ. μάζε̱-α (Σ) βεμέσε̱-α

τσίπε̱ρε̱ ἴδ. σίπε̱ρε̱ — τσίπρε̱, ἴδ. σίπρε̱.

τσίπραζι (τ) ἴδ. σίπραζι.

(ι-ε) *τσίπε̱ρμ-ι-ε-jα* ἴδ. ι-ε-σίπε̱ρμ-ι-ε-jα.

τσίρι ἀρσ. ἴδ. τσίλjι. — τσίρα ἴδ. τσίλjα θηλ.

τσιρρίσ (τ) ρ. ἐνερ. = ἴδ. θουμbόj, παροιμ. κούσ̈ τσιρρίσ γομάρρε̱ ι dε̱ γjὸν πόρδε̱τε̱.

τσjάπ-ι (Βεράτ.) πληθ. τσjέπε̱τε̱ (ἀντὶ σκjάπ-ι πληθ. σκjέπε̱τε̱, τροπῇ τοῦ κj εἰς j) ἴδ. σκjάπ-ι (γ).

τσιρράjε̱-α ἴδ. τσε̱ρρίλjε-jα, τσέλjε-jα πληθ. τσιρράjατε̱.

τσμίρ-ι ἴδ. σμίρ-ι.

τσμίρρ-ι ἴδ. σμίρρ-ι.

τσοκε̱λίμε̱-α (budi) ἴδ. σοκε̱λίμε̱-α πληθ. τσοκε̱λίματε̱.

τσοκουλίμε̱-α (budi) ἴδ. σοκουλίμε̱-α πληθ. τσοκουλίματε.

τσοκουλόνj (budi) ἴδ. σοκουλόνj-όj.

τσοκε̱λόνj (budi) ἴδ. σοκε̱λόνj-όj.

τσόπε̱-α πληθ. τσόπατε̱ ['Ιταλ. pezzo] = κομμάτι, ἴδ. πιέσε̱-α.

τσοπε̱ζόj (τ), τσοπε̱σόνj (Περμέτ.) τσοπε̱τόνj (Βεράτ.-Σκόdρα) κοιν. κομματιάζω. — τσοπε̱ζόχεμ, τσοπε̱τόνεμ, τσοπε̱τόνεμ παθ. καὶ τσοπε̱τόχεμ.

τσόχε̱-α κοιν. ἡ τσόχα, τὸ ροῦχον.

τσόφ (γ. bogdan-τοσκ.) ρ. = ψοφῶ (ἐπὶ ζῴων) ἴδ. νγόρθ. ρ.

τσούλ-ι (γ) (Μαλjεσία-Μάτια) ἴδ. τσ̈ούν-ι πληθ. τσόλjατε̱.

τσούλjε-jα (γ) πληθ. τσούλjετε̱=ράκος.

τσούλjε̱-α (γ) ???.

τσούνγε̱-α (γ) ἴδ. κε̱ρτσοῦ-νι (γ) πληθ. τσοῦνγατε̱. — τσοῦνκ-γου (γ) κε̱ρτσ̈έπ-ι (Βεράτ)=κολοβὸς πληθ. τσούνγjετε̱. κjε̱ν-bισ̈τ-τσ̈ούνκ-γου=κjε̱ν κjε̱ σ' κᾶ bίσ̈τ, κjε̱ jα κᾶνε̱ πρε̱̄μ bίσ̈τινε̱.

τσούπ (Σ) ἐπίρ. κοιν. μονό (Τουρκ. τέκ). — πάρε̱ α τσούπ=ζυγὸ ἢ μονὸ (Τουρκ. τσ̈ίφτ α τέκ) ἀντίθ. πάρε̱ α πάλjε̱-α.

τσούπ-ι, τσούπθ-ι (Jακόβα) πληθ. τσούπατε̱=οἱ ὦμοι [ἴδ. σκjούπ-ι]. τσούπθι ι κράχτ (Jακόβα)=ὁ ὦμος.

τσούπε-jα (Σκοdρα Τυρ.-Καβ.) μονὴ πιστόλλα.=τοπάνdσ̈ε̱ ε βόγε̱λjε̱ ε βέτε̱με ἴδ. dούνγε̱-α.

τσουρρίλj-ι (Τυραν) ἴδ. σουρρίλj-ι.

τσούτσε̱-α (γ) πληθ. τσούτσατε̱=κοράσιον. ἴδ. τσίκε̱-α.

τσκε̱ρφίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) ρ. ἀόρ. σκε̱ρφίτα-ε-ι μτχ. σκε̱ρφίτουρε̱. παθ. τσκε̱ρφίτεμ=χ̆άπεμ τέπε̱ρε̱, φόρτ. τσκε̱ρφίτενε̱ λjούλjετε̱=χ̆άπενε̱ φορτ. (ὡς τὸ τριαντάφυλλον). (τὸ γαρούφαλον κ.τ.λ.) ου τσκε̱ρφίτνε̱ λjάκρατε̱=ου χ̆άπνε̱ λjάκρατε̱ φόρτ. ι ου τσκε̱ρφίτνε̱ σ̈ῦτε̱=ι ου χ̆άπνε̱ φορτ σῦτε̱.

τσκε̱ρφῦλ-ι (Ἐλβασ.)=γουρμάζι κjι ᾶσ̈τε̱ νγjίτουνε̱ μουσ̈κε̱νίτ' ε bάρδα.

τσπε̱dρέδθ ἴδ. σπε̱ρdρέθ. ρ. τσπε̱ρdρίθεμ=σπε̱ρdρίδεμ.

τσποδίσεμ (τ) ρ. ἴδ. σ̈κάσ. ρ. σ̈κέσ. ρ.

τσπόκε̱σ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. τσπόκε̱σιτε̱=στε̱ρφύτσ ι θάτε̱ (πα ούjε̱)

τσπόρδε̱σ-ι πληθ. σπόρδε̱σιτε̱ (Ἀργυρ.) ζόρρα ε πλjάνdε̱σιτ κjε̱ ε̱σ̈τε̱ νγjίτουρε̱ τε γουρμάζι καὶ ζορρ' ε κούκjε (Ἐλβασ.).

τσφιλjίτεμ (Βεράτ.) ρ. βασανίζομαι, βούαj, χ̆εκj κέκj. μουνdόνεμ τέπε̱ρε̱. — μτχ. τσφιλjίτουρε̱.

τσύσ-τσύσ-τσύσ (Ἐλβασ.) ρ.=πειράζω, ἀορ. τσύτα. μτχ. τσύτουνε̱. — παθ. (τσύτεμ. ἴδ. νγάσ (Σ) γε̱τσίτ (Περμέτ.).

τσφίνε̱-α (τ) ἴδ. σφίνε̱α, σύλjκε̱-α, πύκλjε̱-α πληθ. τσφίνατε̱.

τσφινόσ ἴδ. σφυνόσ ρ. (τ).

τσφούρκ-ου ἴδ. σφούρκ-ου πληθ. τσφούρκjτε̱.

τσφράτ-ι (Βεράτ.) [Ἑλλην. φράττω]=ὁ φράκτης τὸν ὁποῖον κάμνουσι εἰς τὸν ποταμὸν διὰ νὰ γυρίσωσι τὸ νερόν.

BKSH

τσφύνε̣-α ἴδ. παλάτσκε̣-α πληθ. σφύνατε̣.

τσφύτε̣σ-ι (᾿Αργυρ.) πληθ. τσφύτε̣σιτε̣=στερφύτε̣σ ι νγjόμε̣ με ούjε̣

τσφυτυρῖj ἴδ. σφυτυρῖj.

τσυφυρίμ-ι ἴδ. σφυτυρίμ-ι πληθ. τσφυτυρίμετε̣.

Τσ̈

τσ̈ᾱj καὶ τσ̈ᾱνj ρ. ἐνερ.=κάμνω δύο κομμάτια τσ̈ᾱj dρoῦ=σχίζω ξύλα. τσ̈ᾱj κρύετε̣=ζαλίζομαι, σκοτίζομαι. παθ. τσ̈ᾱχ̆εμ.

τσ̈ακάλ-ι πληθ. τσ̈ακάjτε̣: ὁ θὼς κοιν. τσάκαλος. — [Τουρκ. τσ̈ακάλ].

τσ̈ακμάκ-ου πληθ. τσακμάκε̣τε̣ = ἴδ. κατσίδε-jα (τ).

τσ̈ακμάσ̈-ι (Τυραν.) = ἴδ. στοπάν-ι

τσ̈άλj-ι-ε-jα χωλός-ή. κουτσός-ή. τσ̈αλjαμάν-ι-ε-jα. πληθ. τσ̈αλjαμάνε̣τε̣ ἀρσ. τσ̈αλjαμάνετε̣. — τσ̈αλjόκ-ου-ε-jα πληθ. ε̣τε̣ ἀρσ. — ετε̣ θηλ. καὶ ι-ε-σ̈κέπε̣τε̣-ι-α (bogdan Σ).

τσ̈αλjόj σ̈κεπόj (Σ)=κουτσαίνω. — παθ. τσ̈αλjόχ̆εμ καὶ σ̈κεπόχ̆εμ (Σ).

τσ̈αλάτε̣-α (γ) πληθ. τσ̈αλάτατε̣ = σ̈κάλε̣-α (Τυραν.) πληθ. σ̈κάλε̣τε̣.

τσ̈αλατόj (γ) ρ. ἐνεργ. = bᾱj με τσ̈αλάτα. — παθ. τσ̈αλατόχ̆εμ (γ).

τσ̈άμε-jα: πληθ. τσ̈άμετε̣ = εἶδος πτηνοῦ.

Τσ̈άμ-ι: πληθ. Τσ̈άμε̣τε̣ = ὁ Τσάμης.

Τσ̈αμε̣νῖ-α (γ) Τσ̈αμε̣ρῖ-α (τ) = ἡ Τσαμουρία.

τσ̈αμε̣νίσ̈τ (γ) τσαμε̣ρίσ̈τ (τ) = τσαμιστί.

τσ̈αμε̣νίσ̈τε-jα (γ), τσ̈αμε̣ρίστε-jα (τ) = ἡ τσαμικὴ (διάλεκτος).

τσ̈άπε̣-α (γ) πληθ. τσ̈άπατε̣, καπσ̈άτε̣-α πληθ. καπσ̈άτατε̣· καὶ καφσ̈άτε̣-α πληθ. καφσ̈άτατε̣ = κοιν. βοῦκα· ἴδ. ρ. πε̣ρτσ̈άπεμ, καπσ̈όj, καφσ̈όj. — νjῑ τσ̈άπε̣ boύκε̣=μία βοῦκα ψωμί, μία χαψιὰ ψωμί.

τσ̈άπ (τ. ᾿Ελβασ.) ρ.=βηματίζω. — τσ̈άπ κᾱμbε̣νε̣ = ἀνοίγω τὸν πόδα, διὰ νὰ περιπατῶ, νὰ κάμω βῆμα. — τσ̈άπ = ὕπαγε!

τσ̈απάρ-ι (᾿Αργυρ.) = σ̈ερίτ ᾱρι α αργjένdι.

τσ̈άπθι ἐπίρ. = μὲ τὸ βῆμα.

τσ̈άπ-ι (τ) πληθ. τσ̈άπετε̣ = βῆμα κοιν. δρασκελιά.

τσ̈άπε̣-α (᾿Ελβασ.) πληθ. τσ̈άπατε̣· dῡ, τρῑ τσ̈άπα=δύο, τρία βήματα·

BKSH

χ̆άπε̱-α (γ. Τυραν.) [χ̆άπ ρ.] ἴδ. πούπε̱-α ἴδ. σ̆άλjε̱-α. — τσ̆άπε̱-α καὶ χ̆άπε̱-α = βῆμα, κοιν. δρασκελιά. Κούρ έτσε̱ν νjερίου νγρε̄ κέμbε̱ν' ε diάθε̱τε̱ εδέ ε χ̆άπ ε σ̆κέλj μdι δε̄τ, παστάj νγρε̄ κέμbε̱ν' ε με̱νγjε̱ρε̱ ε σ̆κέλj πε̱ρμbῑ κε̱μbεν' ε diάθε̱τε̱, do με θένε̱ με̱ τουτjέ νγά κε̱μb' ε diάθε̱τε̱, εδέ τούκε τσ̆άπουρε̱ πο κε̱σ̆τοὺ έτσ̆ε̱ν γjίθε̱ νjέ. — ἴδ. πούπε̱-α.

τσ̆απε̱λόj ('Αργυρ.), τσ̆απλόνj (Περμέτ.) = διχοτομῶ, ξεσχίζω (ἐπὶ πραγμάτων συνεχῶν) ε ζε̄ πρέj τσ̆άπασ̆ κε̱μbε̱βετ εδέ ε νdᾶj dῡ τσόπασ̆. — τσ̆απλόνj dέγε̱νε̱ = ἴδ. σ̆κjύεj.

τσ̆απόκ-ου (τ) = σκέλος· πληθ. σ̆άλjε̱τε̱ = τὰ σκέλη.

τσ̆απούν-ι (Τουρκ. ???) = νjε̱ φάρε̱ τε̱ έτσουνιτε̱ κᾶλjιτ.

τσ̆απρασ̆ίτ-ίτ-ίτ ('Ελβασ.) ρ. ἐνεργ. = ἐμπερδεύω τὰ βήματα. — μὸς τσ̆απρασ̆ίτ κᾶμbε̱τ' ασ̆τοῦ = μὴ περιπατῇς στραβὰ ἐδῶ κ' ἐκεῖ καὶ ἐμπερδεύεις τὰ βήματά σου. — ἐν ᾧ ἁπλῶς πρασ̆ίτ-ίτ-ίτ (γ) τσ̆απόj (Τυραν.). — πε̱ρμίχ̆ (Σ) ρ. = σκάπτω ἐκ δευτέρου· παθ. πρασ̆ίτεμ, τσ̆απόχ̆εμ, πε̱ρμίχ̆εμ.

τσ̆αρρανίκ-ου (γ) πληθ. τσ̆αρρανίκε̱τε̱ [ἴσως Σλαυϊκ. λέξις] ἴδ. θάρκ-ου.

τσ̆άρτ (Σ) (budi) = πρίσ̆ (γ. τ.) κοιν. χαλνῶ — 2) (Σ) = ἐξοδεύω. — παθ. τσ̆άρτεμ.

τσ̆άρτε̱σ-ι (Σ) πληθ. τσ̆άρτε̱σιτε̱ = αὐ κjε̱ τσ̆άρτ.

τσ̆άρτε̱σε-jα θηλ. πληθ. τσ̆άρτε̱σετε̱ = αjό κjε̱ τσ̆άρτ.

τσ̆άρτε̱-α (Περμέτ.) πληθ. τσ̆άρτατε̱ = παραλάλημα, παραλήρημα. — τσ̆άρτε̱-α (Σ. κόdρα) πληθ. τσ̆άρτατε̱ = κjάρτε̱-α [κατὰ τὴν ὀρεινὴν προφορὰν τὸ κjα προφέρουσιν τσ̆α (= cia), τὸ κjε, τσ̆ε (= cie), τὸ κjε̱, τσ̆ε̱ (= cie̱), τὸ κjο, τσ̆ο (= cio), τὸ κjου, τσ̆ου (= ciu), τὸ κjυ, τσ̆υ (= ciou)· ἐπίσης τὸ γjα, γjε, γjε̱, γjι, γjο, γjου, γjυ = dσ̆α, dσε, dσ̆ε̱, dσ̆ι, dσ̆ο, dσοῦ, dσ̆υ = (gia, gie, gie̱, gii, gio, giu, giου) κατὰ τὴν 'Ιταλ. προφοράν].

τσ̆αρτόνj (Βεράτ.) = σ̆καλόj (γ) ρ. οὐδ. = πρίσ̆εμ με̱ντσ̆, λjούανj με̱ντσ̆

τσ̆αρτόj (Σ) ἴδ. κjαρτόj, τσ̆ερτόj (Σ) = ἴδ. κjε̱ρτόj. — τσ̆αρτόχ̆εμ (Σ), τσ̆ε̱ρτόχ̆εμ (Σ) = ἴδ. κjαρτόχ̆εμ, κjε̱ρτόχ̆εμ. — τσ̆ορτόj (τ) = ἴδ. κjε̱ρτόj (τ), τσ̆ορτόνεμ (τ) = ἴδ. κjε̱ρτόνεμ.

τσ̆άσ ἢ *τσ̆άστ* (τ) ἐπίρ. χρόνου = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμήν. — τσ̆άσ (Σ), ατε̱ τσ̆άσ, κε̱τε̱ τσ̆άσ (γ), νdε̱ τσ̆άστ (bogdan). — πε̱ρ όρε̱ ε πε̱ρ

BKSH

τσ̈άσ (γ) = κάθε ὥραν καὶ στιγμήν· ατε̨ τσ̈άσ, κε̨τε̨ τσ̈άσ = αὐτὴν τὴν στιγμήν, ταύτην τὴν στιγμήν· ἴδ. πε̨ρνjε̨χ̨έρε̨.

τσ̈άτσ̈κε̨-α πληθ. τσ̈άτσ̈κατε̨ = ἴδ. κάφκε̨-α.

τσ̈άφκε̨-α (γ. Ἐλβασ.) πληθ. τσ̈άφκατε̨ = ὁ γλάρος, λευκὸν πτηνὸν θαλάσσιον.

τσ̈αρ̨ρουβῖ-α: πληθ. τσ̈αρρουβίτε̨ (Ἐλβασ.) = ἀσυμφωνία, ἐμπερδεύματα (πεποιημένη λέξις)· νούκ' ε bα̃να κε̨τε̨ πούνε̨ σε dούλjε̨ν σ̈ούμε̨ τσ̈αρραβῖ = δὲν ἠδυνήθην νὰ κάμω τοῦτο, διότι συνέβησαν πολλὰ ἐμπερδεύματα· πολλαὶ ἀσυμφωνίαι

τσ̈βάτ-άτ-άτ (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. = σπαράττω (τὸ κρέας), σ̈κε̨πούτ ἀόρ. τσ̈βάτα, μετοχ. τσ̈βάτουρε̨ παθ. τσ̈βάτεμ (Βεράτ.).

τσ̈βόσ̈κ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ξεφλουδίζω, ἐκβάλλω τὴν φλοῦδα (τῶν ξύλων) ἀόρ. τσ̈βόσ̈κα, μετοχ. τσ̈βόσ̈κουρε̨ παθ. τσ̈βόσ̈κεμ.

τσ̈γjίτ (τ) [ἀντικανονικὸν ἀντὶ σ̈κjίτ] ἴδ. σ̈κίσ-ιτ-ιτ (γ).

τσ̈dοκούσ̈ (γ. τ.) ἕκαστος, ἑκάστη κοινῶς κάθε ἕνας, κάθε μία.

τσ̈' (γ. τ.) κjισ̈ (γ. budi) τσ̈' κα̈ (Σ) ἐπιρ. ἀναφ. = ὅ,τι, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον. — τσ̈' πίελ μάτσεjα γjούαν μῖj (τ) = ὅ,τι γεννᾷ ἡ γάτα κυνηγᾷ ποντικούς· καὶ κjισ̈ πίελ μάτσεjα γjούαν μῖj (γ) καὶ τσ̈' κα̈ πίελ μίτσα γjουεν μῖj (Σ). — τσ̈' τε̨ bέjσ̈ γjε̃ν (τ) = ὅτι κάμνεις, εὑρίσκεις· = κjισ̈ τε̨ bα̃jσ̈ γjε̃ν (γ) τσ̈' κα̈ τε̨ bα̃jσ̈ γjε̃ν (Σ). — τσ̈' τε̨ dούασ̈ (τ), κjισ̈ τε̨ dούεσ̈ (γ) τσ̈ κα̈ τε̨ dούεσ̈ (Σ) = ὅ,τι θέλεις.

τσ̈' (γ. τ.) κjισ̈ (γ. hudi) τσ̈' κά (Σ) ἐρωτηματικὸν μόριον· = τί ; τσ̈' do ; = τσ̈' κα̈ dον (Σ) = τί θέλεις. — τσ̈' bέν ; κjισ̈ bα̃ν ; τσ̈' κα̈ bα̃ν ; = τὶ κάμνεις ; νγα τσ̈' άνε̨ jέ ; = ἀπὸ τί μέρος εἶσαι ; τσ̈' φάρε̨ νjερίου ίσ̈τε = τί λογῆς ἄνθρωπος ἦτο ; τσ̈' φάρε̨ γjε̃jε ; = ποίου εἴδους ; τὶ λογῆς ;

τσ̈' dοκούσ̈ (γ) = ὅστις δήποτε, ἥτις δήποτε, ὅποιος δήποτε, ὁποία δήποτε· τσ̈' dοκουσ̈ με κjένε̨ = ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶναι.

τσ̈ε̨ (γ) *κjε̨* (τ) *κjι* (γ) = ἀπό. — τσ̈ε̨ μότι = κjε̨ μότι = κjι μότι = πρὸ χρόνου. — τσ̈ε̨ ατε̨χ̨έρε dέρι τασ̈τί (γ) = ἀπὸ τότε ἕως τόρα· κjε̨ ατε̨χ̨έρε γjερ τασ̈τί (τ), κjι ατε̨χ̨έρε νγjερ νdασ̈τί (γ)· κjε̨ τανί ε πας κε̨τάj (τ) = ἀπὸ τόρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. — τσ̈ε̨κούρε̨ (γ) ἢ τσ̈ε̨κούρε̨ σέ (γ) (bogdan = ἀφ' ὅτου. — κjε̨ κούρε̨ (τ) ἢ κjε̨ κούρε̨ σε (τ), κjι κούρε̨ (γ) ἢ κjι κούρε̨ σε (γ)· κjε̨ κούρ σε έρδε τύ = ἀφ' ὅτου ἦλθες σύ.

τσ̈εκού, τσ̈οκού (Βεράτ. Περμέτ.) = ἴδ. dικού.

τσ̈εκούσ̈ (Βεράτ.) τσ̈οκούσ (Περμέτ.) = ἴδ. dικούσ̈.

τσ̈έλj (Ἀργυρ.) ρ. ἐνεργ. = ἀνάπτω τὴν φωτιάν· ἐνῷ τσ̈έλj (γ) τσ̈ίλj (Σ), ντσ̈ελj (budi) ρ. = ἀνοίγω μὲ τὸ κλειδὶ καὶ χ̑άπ = ἀνοίγω ἁπλῶς μὴ κλειδωμένην, χωρὶς κλειδί. — τσ̈έλjινε̱ λjούλjετε̱ = ἀνθίζουσι τὰ λουλούδια. — σᾰ τσ̈έλj ε μbῡλ σῡτε̱ = ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ. — 2) φιλοξενῶ· α τσ̈έλj αῦ νjερῑ ; = δέχεται ξένους (φιλοξενεῖ) αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ; — ἀντιθ νdροῦj = κλειδόνω· τοῦ δε ρήματος χ̑απ ἀντιθ. εἶνε τὸ μbύλ ρ. τσ̈έλjεμ, τσ̈ίλjεμ παθ. τοῦ τσ̈έλj.

τσ̈έλjε̱τε̱ : ἐπιρ. = ἀνοικτά· ἀντιθ. νdρῡτε̱ ντσ̈έλjε̱ (budi) (ι-ε-τε̱) τσ̈έλjε̱τε̱ (γ) = ἀνοικτός-ή-όν 2) ἀνεπτυγμένος-η-ον· ἀντιθ. (ι-ε-τε̱) μbύλε̱τε̱-ι-α ἢ (ι-ε-τε̱) νdρῡτε̱.

τσ̈έλjσ-ι (γ) τσ̈ίλjσ-ι (Σ), χ̑άπε̱σ ι (τ) = πληθ. τσ̈έλjατε̱, τσ̈ίλjσατε̱ = κοινῶς κλειδί.

τσ̈έμ (Ἐλβασ.) dικτόj (Τυραν.) τραjτόνj (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. ἀόρ. τσ̈έμα-ε-ι μετοχ. τσ̈εμ παθ. τσ̈εμεμ (Ἐλβασ.) = ἐξερευνῶ ἀνακαλύπτω, ξεσκεπάζω τούκ' ε κε̱ρκούαρε̱.

τσ̈ε̱μόνj (τ bogdan) τσ̈ιμόj (γ) τσ̈ενίτ-ίτ·ίτ· (Περμέτ.) = ρ. ἐκτιμῶ, διορίζω, τὴν τιμήν, τὴν ἀξίαν πράγματός τινος.

(ι-ε-τε̱) *τσ̈ε̱μούεμ* (bogdan) = πολύτιμος. — γοῦρ' ι πᾰ τσ̈ε̱μούαρε̱ = ἀδάμας (λίθος ἀνεκτίμητος, λίθος πολύτιμος). — ε τσ̈ε̱μόνj σᾰ βε̱λjέν = ἐκτιμῶ πόσον ἀξίζει. — τσ̈ε̱μόνεμ (τ) τσ̈ε̱μόχ̑εμ (bogdan) τσ̈ιμόχ̑εμ (γ) παθ.

τσ̈ε̱μίμ-ι (τ. bogdan). τσ̈ιμίμ-ι (γ) πληθ. τσ̈ε̱μίμετε̱, τσ̈ιμίμετε̱ = ἐκτίμησις.

τσ̈ε̱μένdεμ : (γ) ρ. οὐδ. = πρίσ̈εμ μέντσ̈ = γίνομαι ἔξω φρενῶν· (ι-ε) τσ̈ε̱ μένdουνε̱ (γ) = ὁ ἔξω φρενῶν, μανιακός.

τσ̈ενόj (Ἰακόβα) ρ. ἐνεργ. ???

τσ̈επέ-jα (Ἀργυρ.) πληθ. τσ̈επέτε̱, τσ̈ίπε-jα [Ἰταλο-Ἀλβανικὸν] τσ̈επέκε-jα (τ) = νjέ τσόπε̱ φλjόκ κjε̱ λjε̱νε̱ νdε̱ μάjε̱τ τε̱ κρέσε̱· κjιρόσιτ κουρ ι bίjε̱νε̱ dυ τρῑ κjίμε λjέσ̈, ε λjε̄ τε̱ τέρε̱ κόκε̱νε̱ τσ̈επέκε = (παροιμία ἐπὶ ὑπερηφανίας τῶν πλουτούτων πτωχῶν) πληθ. τσ̈επέκετε̱.

τσ̈ε̱πε̱ρόκ-ου (τ) = σπιθαμὴ πληθ. τσ̈ε̱πε̱ρόκε̱τε̱ καὶ (Περμέτ.) τσε̱πρόκ-

BKSH

ου. bε̱ρdσ̈ίκ-ου (γ) dυ πε̱λε̱μbε̱ ε vjε̱ τσε̱πε̱ρόκ (τ)=dυ πε̱λε̱μb' ε vjε̱ bε̱ρdσίκ (γ) πληθ. bε̱ρdσίκε̱τε̱.

τσ̈έρδε-ja πληθ. τσ̈έρδετε̱=ἡ φωλεὰ τῶν πτηνῶν ἴδ. φουρρίκ-ου (Περμέτ.) γράdε̱-α (γ. Μαλjεσία).

τσ̈εσ̈τῖj ('Ελβασ.) τεσ̈τῖj (Τυραν.) (ὀρθότερον), τέσ̈ε̱μ (Σ) σ̈ετῖj ('Αργ.) εσ̈ε̱τῖj (Περμέτ.)=πτερνίζομαι ἀόρ. τσ̈εσ̈τῖνα-ε-ι μτχ. τσ̈εσ̈τῖμ.

τσ̈εσ̈τίνε̱-α ('Ελβασ.) ἴδ. τεσ̈τινε̱-α (Τυραν.) πληθ. τσ̈εσ̈τίνατε̱.

τσ̈έτε̱-α ('Ελβασ.)=εἶδος παιγνιδίου τὸ ὁποῖον παίζουσι τὰ παιδία. τε̱ λjάσ̈ε̱ τσ̈έτε̱vε̱! κουρ λjούjε̱vε̱ djέμτε̱ vjᾶvι μbᾶ dόρε̱vε̱ χ̈άπε̱τε̱ ε τιέτε̱ρι ι bίε με πε̱λ με̱ dόρεσ' ατῖ ε ι θότε̱: Τε̱ λjάσ̈ε̱ τσ̈έτε̱vε̱ τε̱ μόρα jέτε̱vε̱, ε vdε ίκε̱v με ρένdε̱: ατε̱χ̈έρε αὔ τσ̈ούvι τούρρετε̱ με ρένdε̱ τα ζᾶjε̱ ατε̱ ε τι bιέρε̱ με dόρε̱ σ̈πίvε̱σ' ατῖ vdε̱ ε ζᾶvτε̱: εvdέ vdε̱ ι ρᾶvτε̱ ι λjᾶου τσ̈έτε̱vε̱, vdε̱ μὸς πο dότα vdιέκjε̱ γjιθε̱vjε̱.

τσ̈έτε̱-α (τ)=γένος. 2) σωρὸς, ὁμὰς, τούφε̱-α vjε̱ τσ̈έτε̱ ουλίvjσ̈ (τ)= vjῖ τούφε̱ dρουῦvj ουλίvjσ̈. (γ). — 3) (τ. γ.)=κόμμα (Τουρκ. ταράφ).

τσ̈έτκε̱-α (Περμέτ.)=οἱ κόμποι τῶν ὑφασμάτων πληθ. τσ̈έτκατε̱.

τσ̈έτκε̱-α (Dίbρα) πληθ. τσ̈ετκατε̱=ἴδ. dσούφκε̱-α.

τσ̈ετίνε̱-α ??? πληθ. τσ̈ετίνατε̱.

τσ̈έφ (γ) ἴδ. φσ̈έχ̈ (τ), πσ̈εχ̈ (τ), μπσ̈εχ̈ (τ), vτσ̈εχ̈ (dogdan) καὶ vτσ̈εφ (bogdan). μπτσ̈έφ (γ) ἢ μπσ̈εφ (γ) ἀόρ. τσ̈έφα, μπτσ̈έφα, μπbέφα, με̱τσ̈έφα, με̱σ̈εφα. μτχ. τσ̈έφε̱ μπτσ̈έφε̱, μπσ̈έφε̱, με̱τσ̈έφε̱, με̱σ̈έφε̱.

τσ̈έφε̱τε̱ (γ) ἐπιρ.=κρυφίως. ἴδ. φσ̈έχ̈ουρα (τ), πσ̈έχ̈ουρα (τ), μπσ̈έχ̈ουρα (τ). ἔτι δὲ μπτσ̈έφε̱τε̱ (γ), μπσ̈έφε̱τε (γ), καὶ τσ̈έφας (γ) μποσ̈έφας (γ), μπσ̈έφας (γ), μετσ̈έφας (γ), με̱σ̈έφας. — ι-ε-τε̱ τσ̈έφε̱τε̱ (γ), μπτσ̈έφε̱τε̱, μπσ̈έφετε̱ (γ), με̱τσ̈έφετε̱ (γ), με̱τσ̈έφε̱τε̱ (γ) ἐπίθ.=κρυπτὸς-ὴ-όν. — vτσ̈έφαζε̱ ἐπίρ.=ἴδ. τσ̈έφας.

τσ̈έφκε̱-α (γ) ??? πληθ. (τσ̈έφκατε̱).

τσ̈θοῦρ: ρ. ἐνερ. (γ. τ.)=ξεπλέκω, ἐκφράττω. — τσ̈θοῦρ τσ̈αράπιvε̱=ξεπλέκω τὴν κάλτσα. — τσ̈θοῦρ γάρδιvε̱=ἐκφράττω τὸν φράκτην. — παθ. τσ̈θοῦρεμ.

τσ̈ίκε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. τσ̈ίκατε̱ ἴδ. τσ̈ούτσε̱-α, τσ̈ούπε̱-α (τ).

τσ̈ίκε̱-α (τ) ἴδ. dσίdσε̱-α. — τσ̈ίκε̱ βέρρε̱ <φανός, φάρος>.

τσ̈ίκε̱-α (γ) πληθ. τσ̈ίκατε̱ ἴδ. γjέρbε̱-α ('Ελβασ.) πίκε̱-α (τ) τσ̈ικε̱-α

BKSH

πληθ. τὄίκατε̱=κομματάκι κοιν. — ε bᾶνα τὄίκα τὄίκα = τὸ ἔκαμα κομματάκια, κομματάκια. νjε̱ τὄίκε̱ (τ. γ.) = ὀλίγον, μ̯ιά στάλλα, μ̯ιὰ ψίχα. νjε̱ τὄίκε̱ζε̱ ὑποκορ. [ἴσως ἐκ τοῦ ψίχα καθὼς τσοφ =ψοφῶ] νjῖ πίκε̱ (Σ) νjῖ πίκε̱ζε̱ (Σ. ὑποκορ.) νjῖ γρίμε̱ζε̱ (Σ) ἴδ. πάκ, πάκε̱ζε̱, πάκ γjε̱, πάκε̱ζε γjε̱.

τὄικε̱ρρῖ-α (γ) πληθ. τὄικε̱ρρίτε̱=μικρὰ πράγματα, πλjάτὄακτ, τε̱ βόγε̱λjα.

τὄικὸν (γ. budi) ρ. τριτοπροσ. ἴδ. πικὸν (τ), γjε̱ρbόν (Ἐλβασ.).

τὄίλj (Σ) ρ. ἴδ. τὄέλj = ἀνοίγω. τὄῖλjεμ παθ. τοῦ τὄέλj. — τὄέλjεμ νdε̱ρ βέτε̱χ̑ε (Σ) ἴδ. dε̱κόχ̑εμ (γ).

(ι-ε) *τὄίλjουνε̱* (Σ) ἴδ. ι-ε dε̱κούμ (γ).

τὄιλjιμῖ-ου (τ) πληθ. τὄιλjιμίτε̱ = καλjαμά-νι (γ) πληθ. καλjαμάνjτε̱= μικρὰ παιδία.

τὄιμbόσκε̱-α (Βεράτ.) κοιν. φάσκα πληθ. τὄιμbόσκατε̱

τὄίμε̱ρρε̱-α (Σ) πληθ. τὄίμε̱ρρατε̱ = κοριὸς [ἴδ. γραικ. τσιμποῦρι] καὶ τὄίμκε̱-α (Τυραν.) πληθ. τὄίμκατε̱=ρρίκjε̱νε̱-α.

τὄίμκε̱-α (Καβ. Κροῦjα) πληθ. τὄίμκατε̱=τζιτζιφιὰ (= ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον) (Τουρκ. χ̑ιdé) καὶ (κατ' ἀναγραμματισμὸν) κίμτὄε̱-α πληθ. κίμτὄατε̱.

τὄιμόj (γ) ἴδ. τὄε̱μόj (τ) τὄιμόχ̑εμ (γ) = ἴδ. τὄε̱μόνεμ (τ).

τὄιμίμ-ι (γ) ἴδ. τὄε̱μίμ-ι (τ). — ι-ε-τὄιμούεὄιμ-ι-ε-τὄιμοῦὄιμ (γ. συνηρ.) ι-ε-τὄε̱μούαρὄιμ (τ) = πολύτιμος.

τὄίπε̱-α (Περμέτ.) πληθ. τὄίπατε̱. — δῖ τὄίπε̱ = δῖ με βέὄε̱ τε̱ βέγjε̱λjε̱.

τὄίπ-ι (Περμέτ.) = γωνία (Τουρκιστὶ boudὄάκ), σ' λjάὄε̱ τὄίπ' ε άνε̱ πα κε̱ρκούαρε̱.

τὄίφεμ (γ) ἴδ. φὄίχ̑εμ (τ) πὄίχ̑εμ (τ) μπὄίχ̑εμ (τ).

τὄjίερ (γ) τὄjῖρ (Καβ.) ἢ τὄιέρ ρ. = ξεσχίζω, ἴδ. ὄκjίερ (γ). — με̱ τὄόρι μάτὄεjα (τ) = με ὄκjόρι μάτσεjα (γ), τὄῖρεμ = ὄκjῖρεμ (γ).

τὄκαδίσ-ίτ-ίτ (γ) = ἴδ. ὄκαδίσ-ίτ-ίτ (γ).

τὄκαδίτεμ (γ) = ἴδ. ὄκαδίτεμ (γ).

τὄκάθεμ ἴδ. ὄκάθεμ.

(ι-ε-τε̱) *τὄκάθε̱τε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ ὄκάθε̱τε̱.

τὄκάθε̱τε̱ ἐπίρ. = ἴδ. ὄκάθε̱τε̱.

τὄκᾶλjεμ = ἴδ. ὄκάλjεμ.

BKSH

τσ̈κάλj̤ετε̤ ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κάλj̤ετε̤.
(ι-ε-τε̤) *τσ̈κάλj̤ετε̤* ἴδ. ι-ε-τε̤ σ̈κάλj̤ετε̤.
τσ̈καλjίτ (Περμέτ.) [σκαλίζω] = χαϊδεύω, ἴδ. πε̤ρκε̤δέλj ρ. ἴδ. πε̤ργε̤ζόνj ρ.— τσ̈καλjῖτεμ = ἴδ. σ̈καλjίτεμ ρ.
τσ̈καλjιτᾱρ-ι-ε-j̈α (Περμέτ.) = χαϊδευμένος-η.
τσ̈καλμόj̈ ἴδ. σ̈καλμόj.— τσ̈καλμόχ̈εμ ἴδ. σ̈καλμόχ̈εμ.
τσ̈καλόj̈ ἴδ. σ̈καλόj.
τσ̈καρζέχ̈εμ ἴδ. σ̈καρζέχ̈εμ.
τσ̈καρκόj̈ ἴδ. σ̈καρκόj, τσ̈καρκόχ̈εμ ἴδ. σ̈καρκόχ̈εμ.
τσ̈κατε̤ρρόj̈ ἴδ. σ̈κατε̤ρρρόj, τσ̈κατε̤ρρόχ̈εμ ἴδ. σ̈κατε̤ρρόχ̈εμ.
τσ̈κε̤λj̈κj̈έj̈ ἴδ. σ̈κε̤λjκjε̄j, τσ̈κε̤λjκjέχ̈εμ = σ̈κε̤λjκjέχ̈εμ.
τσ̈κε̤λj̈κj̈έσε̤-α πληθ. τσ̈κε̤λjκjέσατε̤ ἴδ. σ̈κε̤λjκjέσε̤-α.
τσ̈κε̤λj̈κj̈ίμ-ι πληθ. τσ̈κε̤λjκjίεμετε̤ ἴδ. σ̈κε̤λjκjίμ-ι.
(ι-ε-τε̤) *τσ̈κε̤λκj̈ύετε̤* (γ) ἴδ. ι-ε-τε̤ σ̈κε̤λjκjύετε̤ (γ), καὶ (συνηρ.) ι-ε-τε̤ τσ̈κε̤λjκjῡτε̤ ἴδ. ι-ε-τε̤ σ̈κε̤λjκjῡτε̤ (γ).
τσ̈κε̤λj̈κj̈ύετε̤ (γ) ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κε̤λjκjῡτε̤ (γ).
τσ̈κε̤λj̈κj̈ύτε̤ (γ) ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κε̤λjκjύτε̤ (γ).
τσ̈κε̤μbέj̈ (τ) ἴδ. σ̈κε̤μbέj (τ), τσ̈κε̤μbέχ̈εμ ἴδ. σ̈κε̤μbέχ̈εμ (τ).
τσ̈κε̤μbέσε̤-α (τ) ἴδ. σ̈κε̤μbέσε̤-α πληθ. τσ̈κε̤μbέσατε̤.
τσ̈κε̤ρφίτεμ (Περμέτ.) ρ.— τσ̈κε̤ρφίτενε̤ λjούλjετε̤ = χ̈άπενε̤, φόρτ λjούλjετε̤ (ὡς τὸ τριαντάφυλλον, τὸ γαρύφαλον κ.τ.λ.)
τσ̈κέπ ἴδ. ρ. σ̈κέπ.
τσ̈κέτσ ἴδ. σ̈κέσ ρ.
τσ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) τσ̈κίτ-ίτ-ίτ (τ) ἴδ. σ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) σ̈κίτ (τ).
τσ̈κίτεμ ἴδ. σ̈κίτεμ.
τσ̈κίτε̤σ-ι-ε-j̈α ἴδ. σ̈κίτε̤σ-ι-ε-jα, πληθ. τσ̈κίτε̤σιτε̤, σετε̤ θηλ.
τσ̈κλj̈έπε̤-α (Περμέτ.) ἴδ. γε̤λjέπε̤-α (γ) πληθ. τσ̈κλjέπετε̤.
τσ̈κλj̈έπε̤ζε̤-α (Περμέτ.) ὑποκορ. πληθ. τσ̈κλjέπε̤ζατε̤ καὶ σ̈κλjέπε̤-α πληθ. σκλjέπετε̤.
τσ̈κόκj̈ ἴδ. σ̈κόκj, τσ̈κόκjεμ ἴδ. σ̈κόκjεμ.
τσ̈κόκj̈ε̤τε̤ ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κόκj̤ετε̤.
(ι-ε-τε̤) *τσ̈κόκj̈ε̤τε̤* ἴδ. ι-ε-τε̤ σ̈κόκjουρε̤-ι-α.
τσ̈κόρθ ἴδ. σ̈κόρθ ρ. τσ̈κόοδεμ ἴδ. σ̈κόρδεμ.
τσ̈κόρδε̤τε̤ ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κόρδε̤τε̤·

(ι-ε-τε̣) *τσ̈κόρδε̣τε̣* = ἴδ. ι-ε-τε̣ σ̈κόρδε̣τε̣.

τσ̈κουjdέσεμ (τ) ρ. = dᾶλj νγα κουjdέσι, σ' κᾶμ κουjdέσ με̣.

τσ̈κούλj ἴδ. σ̈κούλj ρ.— τσ̈κοῦλjεμ ἴδ. σ̈κοῦλjεμ ρ.

τσ̈κουρρόj ἴδ. σ̈κουρρόj, τσ̈κουρρόχ̈εμ ἴδ. σ̈κουρρόχ̈εμ.

τσ̈κουρρίμ-ι ἴδ. σ̈κουρρίμ-ι πληθ. τσ̈κουρρίμετε̣.

τσ̈κρεφε̣τόνj-όνεμ (Περμέτ.) = ἁπαλύνω, μαλακύνω, ἀντίθ. νγουρε̣τόνj.

(ι-ε) *τσ̈κουσ̈ε̣λούεμ-ι-ε-jα* = ἀπαρηγόρητος. πληθ. τε̣-τσ̈κουσ̈ε̣λούεμ [ἐκ τοῦ ρήματ. τσ̈κουσ̈ε̣λόνεμ ἀντίθ. νγουσ̈ε̣λόνεμ = παρηγοροῦμαι].

τσ̈κουσ̈ε̣λίμ-ι (budi) ἀντίθ. νγουσ̈ε̣λίμ-ι πληθ. ετε̣.

τσ̈κρέχ ἴδ. σ̈κρέχ ρ. τσ̈κρῖχ̈εμ = ἴδ. σ̈κρίχ̈εμ παθ.

τσ̈κρῖj ἴδ. σ̈κρῖj.

τσ̈κjέπ: ἴδ. σ̈κjέπ ρ. τσ̈κjέπεμ ἴδ. σ̈κjέπεμ.

τσ̈κjούαj (τ) ἴδ. σ̈κjούαj (τ), τσ̈κjούεj (γ) = σ̈κjούεj (γ) καὶ (συνηρ.) τσ̈κjῡj ἴδ. σ̈κjῡj (γ). — παθ. τσ̈κjοῦχ̈εμ = ἴδ. σ̈κjοῦχ̈εμ.

τσ̈κjύεj καὶ *τσ̈κjῡj* = ἴδ. σ̈κjύεj καὶ σ̈κjῡj (γ).— τσ̈κjῡχ̈εμ = σ̈κjῡχ̈εμ.

(ι-ε) *τσ̈λjίρε̣τε̣-ι-α* (Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε λjίρε̣τε̣-ι-α, ι-ε λjίbε̣ρτε̣-ι-α.

τσ̈με̣νjενίj-α (bogdan) = ἀτιμία. π. χ. τσ̈με̣νjενίj ε δουνίj (bogdan).

τσ̈μόνj (budi) ρ. = ἀτιμάζω. — τσ̈μόνεμ παθ. — Κρίσ̈τι πε̣ρ τῡ κρυκjε̣σούεμ, με τε̣ μάδε τσ̈με̣νjενίj, κᾶμb' ε dούερ dεπε̣ρτούεμ, α jου φάλj ο νjερῖ (bogdan).

τσ̈όνj (τ) καὶ *τσ̈όj* (γ), ντσ̈όνj (bubi) = σηκόνω, νγρε̣ (ἐπὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων) ε τσόβα βένdιτ = ε νγρίτα βένdιτ = τὸν ἐσήκωσα ἀπὸ τὸν τόπον. — τσ̈όβα λjέπουρινε̣ νγα σ̈τρόφκου. — τσ̈όνεμ (τ) τσ̈όχ̈εμ (γ) ντσ̈όχ̈εμ (budi) παθ. 2) τσ̈όj (γ) ρ. ἐνερ. = στέλλω, κοιν. στέλνω, πέμπω. — ἴδ. σ̈πίε (τ) = τὸ πηγαίνω (ἀμέσως) καὶ dε̣ργόj = τὸ στέλλω (ἐμμέσως). 3) τσ̈όj (γ) ρ. = ἐγείρω ἐκ τοῦ ὕπνου. — τσ̈όχ̈εμ = ἐγείρομαι, ἐξυπνῶ. — τσ̈όj ρροκόλ (Σ) = ρρουκουλέj. — τσ̈όχ̈εμ ρροκόλ = ρρουκουλέχ̈εμ.

τσ̈όκ: (γ. Μαλjεσία) ἐπίρ. — φόλj τσ̈όκ = φόλj σ̈κούρτ.

τσ̈όκ-ου (τ) πληθ. τσ̈όκε̣τε̣ = σφυρὶ κοινῶς.

τσ̈οκάνε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. — νετε̣ = κουμbόνα δένσ̈ τε̣ βόγε̣λjα.

τσόκε̣-α πληθ. — τσ̈όκατε̣ (γ), τσ̈έκ-ου (Σ) ρρε̣τσ̈όκ-ου (Σ) με̣-τε̣-ι-να-ου-ου bίε με τσ̈όκε̣ = μπσ̈τέπ μάjε̣ν' ε γίσ̈τιτ μέσε̣μ πας γίσ̈τιτ μαθ, εδὲ ε σ̈κρεχ̈ πε̣ρνjιχ̈έρε̣ ε ι bίε τιέτε̣ριτ.

BKSH

τσ̈οκού (Περμέτ.) ἴδ. dικού.

τσ̈οκούσ̈ (Περμέτ.) ἴδ. dικούσ̈ τσ̈οτσίλjι (Περμέτ.) ἀρσ. τσ̈οτσίλjα θηλ. ἀντων. ἀναφ. = κἄποιος, κἄποια. — τσ̈ότσ̈ (Περμέτ.) ἴδ. dίτσ̈.

τσ̈ομάγε̱-jα (γ) πληθ. τσ̈ομάγε̱τε̱ = ἡ ποιμενικὴ ράβδος.

τσ̈ότε̱ α (Τυραν.) ἴδ. γρίφσ̈ε̱-α πληθ. τσ̈ότατε̱.

τσ̈ουdῑ-α (τ) τσ̈ούdε̱-α (γ) με̱ρεκουλῑ-α (Σ) [Λατ. miraculum] πληθ. με̱ρεκουλῑτε̱ = θαῦμα.

τσ̈ουdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ τσ̈ουdίτ-ίτ-ίτ (τ) = κάμνω τι νὰ θαυμάσῃ. — τσ̈ουdίτεμ, με̱ρεκουλόχ̌εμ = θαυμάζω.

(ι-ε) *τσ̈ουdίτσ̈ιμ-ι* = θαυμαστὸς-ή.

τσ̈ουκάσ-άτ-άτ (Βεράτ.) ἴδ. κjούκ ρ. (Ἐλβασ.) καὶ τσ̈ουκίτ (Βερ.-Περμ.).

τσ̈ούκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. τσ̈ούκατε̱ = bρέγjετ' ε μάλjιτ ἴδ. σούκε̱-α πληθ. σούκατε̱.

τσ̈ούκε̱ α (Περμέτ.) ἴδ. σκjουπ-ι = ράμφος πληθ. — ατε̱.

τσ̈ούκε̱-α τὰ αἰδοῖα τοῦ μικροῦ παιδίου πληθ. τσ̈ούκατε̱.

τσ̈ουκλjε̱τάρ̱-ι (Περμέτ.) εἶδος πτηνοῦ πληθ. — άρε̱τε̱

τσ̈ούμε̱-α ???

τσ̈ούν-ι πληθ. τσ̈ούνατε̱ καὶ τσ̈ούλ-ι (γ. Μαλjεσία) παιδὶ ἕως 14ων ἐτῶν. = υἱός, 'Αρχαῖα Σλαυϊκὰ τσ̈ένdο = τέκνον] ἴδ. dιαλjόσ̈-ι = νεανίσκος. dιάλjε̱-ι = παληκάρι.

τσ̈ουνγουρ̱ίσ (τ) ρ. ἐνερ. = πε̱ρπιέκ.

τσ̈ούπε̱-α (τ) πληθ. τσ̈ούπατε̱, τσ̈ούπεjα, πληθ. τσ̈ούπετε̱ ἴδ. τσ̈ουτσε̱-α, γότσε̱-α, βάσ̈ε̱-α [Βουλγ. τσ̈ούπα].

τσ̈ουπίτ (Βεράτ.) τσ̈ουπίτεμ παθ. = κjούκ-εμ νγα πάκ (ἐπὶ πτηνῶν).

τσ̈ούρ̱κ-γου (γ) τσ̈ούρκε̱-α (Βεράτ) ι θόνε̱ ατῑ ούjιτ κjε̱ dέρδετε̱ πρέj βε̱ρ̱ε̱σε̱ κρόϊτ πληθ. τσ̈ούργεjτε̱.

τσ̈ουρ̱γόj (γ) ρ. = κρόϊ τσ̈ουργὸν = ἡ βρύσις τρέχει.

τσ̈ούρ̱κε̱-α πληθ. τσ̈ούρκατε̱ = ἴδ. πούλjε̱ dέτι, ρίκε̱-α-

τσ̈ουρ̱ρ̱ε̱-α πληθ. τσ̈ούρρατε̱ = εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ. bίντε σ̈ιου τσ̈ούρα (Βεράτ) = ἔβρεχε ραγδαίως (μεταφορ).

τσ̈ούτρ̱ε̱-α πληθ. τσουτρατε̱ = ἡ τσότρα (τοῦ κρασιοῦ).

τσ̈ούφκε̱-α πληθ. τσ̈ούφκατε̱ ἴδ. dσ̈ούφκε̱-α·

τσ̈παbέσεμ ἴδ. σ̈παbέσεμ.

τσ̈παγοῦαj-οῦχ̌εj (τ) = ἴδ. σ̈παγοῦαj-οῦχ̌εμ (τ).

BKSH

τσ̈παγοῦεj-οῦχ̆εμ (γ)=ἴδ. σ̈παγοῦεj-οῦχ̆εμ (γ).
τσ̈παγοῦj-οῦχ̆εμ (γ. συνηρ.)=ἴδ. σ̈παγοῦj-οῦχ̆εμ (γ).
τσ̈παγέσε̱-α: ἴδ. σ̈παγέσε̱-α πληθ. τσ̈παγέσατε̱.
τσ̈παγίμ-ι πληθ. τσ̈παγίμετε̱=ἴδ. σ̈παγίμ-ι.
τσ̈παγεσ̈ε̱τάρ-ι-ε-jα ἴδ. σ̈παγεσε̱τάρ-ι-ε-jα πληθ. τσ̈παγεσε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. σ̈παγεσε̱τάρετε̱ θηλ. — καὶ τσ̈παγιμτάρ-ι-ε-jα. ἴδ. σ̈παγιμτάρ-ι-εjα πληθ. τσ̈παγιμτάρε̱τε ἀρσ. τσ̈παγιμτάρετε̱ θηλ.
τσ̈πᾰλ-εμ ἴδ. σ̈πᾰλ-εμ.
τσ̈πάλε̱σ-ι-ε-jα ἴδ. σ̈πάλε̱-ι ε-jα: πληθ. τσ̈πάλε̱σιτε ἀρσ. — σετε̱ θηλ.
τσ̈πάρε̱, *τσ̈πάρθινε̱*=ἴδ. σ̈πάρε̱, τσ̈πάρθινε̱.
τσ̈πέjτ ἴδ. σ̈πέjτ.
(ι-ε-τε̱) *τσ̈πέjτε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ σ̈πέjτε̱.
τσ̈πεjτόj ἴδ. σ̈πεjτόj.
τσ̈πενγόj ἴδ. σ̈πενγόj-τσ̈πενγόχ̆εμ=ἴδ. σ̈πενγόχ̆εμ.
τσ̈πενγούαρε̱ ἴδ. σ̈πενγούαρε̱.
τσ̈πε̱ρβελjέj-έχεμ. ἴδ. σ̈περβε̱λjε̄j-εχ̆εμ.
τσ̈πε̄ρβε̱λjε̄σ-ι (budi) ἴδ. σ̈πε̱ρbλjέσ-ι πληθ τσ̈πε̱ρbλjέσιτε̱.
τσ̈πε̱ρbλέσε̱-α τσ̈πε̱ρbλίμ-ι ἴδ. σ̈περbλjέσε̱-α, σ̈περbλjίμ-ι.
τσ̈ε̱ρbλjεσε̱τάρ-ι-ε-jα=ἴδ. σ̈πε̱ρbλjεσε̱τάρ-ι-ε-jα καὶ
τσ̈πε̱ρbλjιμτάρ-ι-ε-jα ἴδ. σ̈πε̱ρbλjιμτάρ-ι-ε-jα.
τσ̈πε̱ρbύθεμ ἴδ. σ̈πε̱ρbύθεμ.
τσ̈πε̱ρdᾰj-άχ̆εμ ἴδ. σ̈πε̱ρdαj-άχεμ.
τσ̈πε̱ρdρέθ ἴδ. σ̈περdρέθ-τσ̈πε̱ρdρίδεμ=σ̈πε̱ρdρίδεμ.
τσ̈πε̱ρθένj (budi)=ἴδ. σ̈bε̱ρθέj.
τσ̈πε̱ρκάσ-έτ-έτ (Περμέτ.)=άπ ούjε̱ με bούζε̱ (καθὼς ποτίζουσι τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ). ἴδ. πε̱ρσκάτ.
τσ̈πε̱ρλjᾰj ἴδ. σ̈πε̱ρλjᾰj, ἴδ. σ̈πλjᾰj (τ), ἴδ. σ̈πλjᾰj (γ).
τσ̈πε̱ρνdερόj-όχ̆εμ=σ̈πε̱ρνdερόj-όχ̆εμ.
τσ̈πῑj-ίχ̆εμ (τ) ἴδ. σ̈πῑj-ίχ̆εμ.
τσ̈πίκ-εμ (τ) ἴδ. τσ̈πίφ. (τ. γ.). — τσ̈πίκ με με̱ντ=τσ̈πιφ με με̱ντ.
τσ̈πίφ-εμ (τ. γ. bogdan) τσ̈πίχ̆ (τ)=ἴδ. σ̈πίφ-εμ.
τσ̈πίφε̱-α, τσ̈πίχ̆ε̱-α (budi) ἴδ. σ̈πίφε̱-α, σ̈πίχε̱-α.
τσ̈πίφε̱σ-ι ἀρσ. τσ̈πίφε̱σε-jα θηλ. ἴδ. σ̈πίφε̱σ-ι-ε-jα. πληθ. τσ̈πίφε̱σιτε̱ ἀρσ. τσ̈πίφε̱σετε̱ θηλ.

BKSH

τσ̈πλj̄αj-άχ̆εμ=ἴδ. σ̈πλj̄αj-ᾰχ̆εμ.

τσ̈πόj όχ̆εμ=ἴδ. σ̈πόj-όχ̆εμ.

τσ̈πρίσ-εμ (budi bogdan-(Σ)=διαφθείρω, (θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς) ουτσ̈πρίσ̈ diᾶλj=διεφθάρη τὸ παιδίον.—ι-ε τσ̈πρίσ̈ουνε̱-ι-α=διεφθαρμένος-η τε̱-τσ̈πρίσ̈ουνε̱ιτε̱=οὐδ.=ἡ διαφθορά.

τσ̈ε̱λῖj (τ) ἴδ. τσ̈ε̱λίσ. (γ) τσ̈τίελ (τ) καὶ τσ̈τιέλ (τ) (bogdan).

τσ̈τίλεμ (τ) παθ. τοῦ τσ̈τίελ, σ̈τιλε̱ζόνj-όνεμ (Βεράτ).

τσ̈όj-όχεμ ἴδ. σ̈τόj-όχ̆εμ.

τσ̈τρῖνj (bndi)=ἴδ. σ̈τρινj.

τσ̈ύτσε̱-α (Τυραν). τσ̈υτσ̈-ι (Κροῦjα) πληθ. τσ̈υτσ̈ατε̱ ἴδ. λjε̱φύτε̱ (Ἐλβασ. Βεράτ) τσ̈επ-ι (Σ).

τσ̈φάκj-έμ (τ) ἴδ. σ̈πε̱ρφάκj-εμ.

τσ̈φάκjε̱τε̱ (τ) ἐπίρ=φανερῶς, φάκjεζα (τ), φάκjε (γ. Σ.) μbαλαφάκjε (Σ) [μ-bᾱλ-ι καὶ φάκjε-jα], νdε̱ρσῡ (τ. γ.).

τσ̈φόκ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ.=ξεφλουδίζω τὰ καλαμπόκια.— τσ̈φόκεμ παθ.

τσ̈φόκε̱σ-ι-ε-jα: πληθ.-σιτε̱ ἀρσ.-σετε̱ θηλ.=αῢ α αjό κjε̱ τσ̈φόκ.

τσ̈φουλjκjῑ-α (τ) πληθ. τσ̈φουλjκjίτε̱ ἴδ. νόφουλε̱-α καὶ φουλjκjῑ-α (Τυραν.) πλήθ. φουλjκjίτε̱.

τσ̈φρῡj (τ)=ἴδ. σ̈φρῡj (τ) τσ̈φρῡχ̆εμ=ἴδ. σ̈φρῡχ̆εμ.

Υ

ύjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. ύjε̱ζατε̱.

ῡλ-ι: πληθ. ῡjετε̱ καὶ ῡjτε̱=ἄστρον· ἀστήρ. — ῡjτε̱ (budi)· καὶ ουbίλ-ι (Ἰακόbα), χ̆υλ-ι (Σ).—ῡλ' ι dρίτε̱σε̱=ὁ Αὐγερινός, ἡ Ἀφροδίτη.—ῡλ' ι μbρᾶμε̱jεσε̱ (bogdan)=ὁ ἑσπερινὸς ἀστήρ· πληθ. χ̆ῡλjτε̱.—ῡλ' ι με̱νγjέσιτ=ὁ αὐγερινός· φράσις: κᾰ ῡλ αῢ νjερῑ=ἔχει χάριν σεμνότητα, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος.—ῡλ με bίσ̈τ=κομίτης.

ῡλ-dίε, ῡλ-dία=ἀστρονομία, ἀστρολογία.

ῡλ-dίτουνε̱-ι (γ) ῡλ-dίτουρε̱-α (τ)=ἀστρονόμος, ἀστρολόγος.

υλj-bέρ-ι (Ἐλbασ.) [ῡλ-ι καὶ bε̄ρ-ι]=ἡ ἴρις, τὸ οὐράνιον τόξον καὶ ῡλjε̱bε̄ρ-ι (Βεράτ.) πληθ. λείπει.—κουλjουbέρ-ι (χειμ), λjυλjυbε̄ρ-ι (Βεράτ.), βόj' ε ούφουλε̱ (Σ).

BKSH

υνdύρε̱-α (γ) λjύρε̱-α (τ)=τὸ ἐκ τοῦ κρέατος ἐξερχόμενον πάχος· πληθ. λείπει.—γjέλε̱ με υνdύρε̱ (γ), γjέλjε̱ πα υνdύρε̱ (γ) γjέλjε̱ πα λjύρε̱ (τ).

ύτ: ἀντωνυμία = σοῦ· νjερίου ύτ = ὁ ἄνθρωπός σου· djᾰλjι ῡτ = τὸ τέκνον σου. —Ὀνομ. υτ-άτε̱ = ὁ πατήρ σου, γεν. τ' ύτ-έτ = τοῦ πατρός σου· αἰτ. τ' έτ-άτε̱ = τὸν πατέρα σου, ἀφαιρ. τ' υτ-έτ (πληθ. λείπει).

ύτι ἀρσ. ύτε θηλ. καὶ jύτε = ὁ σός ἡ σή ὁ ἰδικός σου ἡ ἰδική σου. — γόjα jότε θᾶ = γόjα jύτε θᾶ = σύ αὐτός εἶπας.

ῡτ-*βε̱λᾶ* = ὁ ἀδελφός σου.

ῡτ-*βιέχ̆ερρ* = ὁ πενθερός σου (πληθ. λείπει).

ῡτ-*bῖρ* = ὁ υἱός σου.

ῡτ-*γjῡσ̈* = ὁ πάππος σου.

ῡτ-*δᾶνdε̱ρρ* (γ), ῡτ-δένdε̱ρρ (τ) ὁ γαμβρός σου.

ῡτ-*θιέσ̈τρε̱* = ὁ πρόγονός σου.

ῡτ-*ζο̄τ* = ὁ κύριός σου.

ῡτ-*κουνάτ* = ὁ ἀνδράδελφός σου, ὁ γυναικάδελφός σου.

ῡτ-*κουσ̈ε̱ρῑ* (γ) ῡτ-κουσ̈ερῑ (ν) ὁ ἐξάδελφός σου.

ύτ-νίπ = ὁ ἀνεψιός σου.

ῡτ-*άτε̱* = ὁ πατήρ σου.

ῡτ-*οῦνκj* = ὁ θεῖός σου.

ῡτ-*νjέρκ* = ὁ μητρυιός σου.

ῡτ-*σ̈όκj* = ὁ σύζυγός σου.

Φ

φάβε̱-α [Λατ. faba] (πληθ. ἄχρηστος) = κύαμος, κοιν. κουκίον ξεφλουδισμένον.

φάj-ι (γ. τ) πληθ. φάjετε̱ ἴδ. φάλj-ι (Τσ̈αμ.).

φᾶ̄j (γ) ρ. ἐνεργ. = φουσκόνω, 2) χορταίνω τινά, ἴδ. νγjῑ̄νj. — φράσις: φᾶ̄ν-ε τροῦτε̱ μένdε̱jενε̱ = κουπετό.

φάχ̆εμ ρ. οὐδ. = φουσκόνω, 2) χορταίνω. ἴδ. νγῖχ̆εμ, σ' ι φάχ̆ετε̱ τροῦτε̱ = δὲν γεμίζει τὸ κεφάλι του.

φαjκόj (τ) ἴδ. φε̱ρκόj.

BKSH

φαρκόρε-ϳα ἴδ. φαλϳκόρε-ϳα πληθ. φαρκόρετε̱.

φαλϳέτε̱-α (Σ) = τσαράτσ-ι (Τυραν.).

φαϳτούαρ-όρι (τ) φαϳτοῦερ-όρι (γ) καὶ φαϳτοῦρ-όρι.

φαϳτόρε-ϳα θηλ. = ἴδ. φαλτούαρ-όρι, φαλτόρε-ϳα.

φάκϳε-ϳα πληθ. φάκϳετε̱ [Λατ. facies, Ἑλλην. φάσις] = πρόσωπον, ὄψις καὶ σ̈πίνα = τὸ ὄπισθεν μέρος.— ι θάσ̈ε̱ νdε̱ φάκϳετ = τοῦ τὸ εἶπα κατὰ πρόσωπον. — 2) σελὶς-ίδος. 3) εἶδος ἰχθύος κοινῶς = γλῶσσα. — καὶ σ̈όϳεζε̱-α. 4) γενεὰ (30 ἔτη μία γενεά). — φάκϳε μέϳε-τέϳε-ατῖ ἐπιρ. = ἔμπροσθέν μου-σου-αὐτοῦ. — σ' κᾶμ σῦ ε φάκϳε τε̱ dάλϳ πε̱ρπάρα bότε̱σε̱ = αἰσχύνομαι νὰ παρουσιασθῶ ἔμπροσθεν τοῦ κόσμου.— άπ φάκϳε = δίδω πρόσωπον, ἐνθαρρύνω.— μάρρ φάκϳε = λαμβάνω θάρρος.— πε̱ρ φάκϳετ τε̱ Μάδιτ (Μάτια) = μὰ τὸν Θεὸν (ὅρκος). — φάκϳε νϳέρε̱ζε̱σ̈ = παρρησίᾳ τῶν ἀνθρώπων. — πάτσ̈ φάκϳεν' ε ζέζε̱! νϳερῖ με dῦ φάκϳε = διπρόσωπος ἄνθρωπος.— πάτσ̈ φάκϳεν' ε bάρδε̱.— dάλϳτσ̈ φάκϳε bάρδε̱! dάλϳτσ̈ φάκϳε ζῖ.— dοῦλϳ με φάκϳε τε̱ bάρδε. — dοῦλ με φάκϳε τε̱ ζέζε̱! — ι σbάρθτε̱ φάκϳεϳα.— ι ουνdσῖφτε̱ φάκϳεϳα.— dῦ φάκϳε νϳέρε̱ζε̱σ̈, τρῖ φάκϳε νϳέρε̱ζε̱σ̈ = δύο γενεαί, τρεῖς γενεαί, (30 ἔτη μία γενεά). — φάκϳε-bάρδε̱-ι-α: πληθ. φάκϳε bάρδε̱τε̱, = ἀσπροπρόσωπος κοιν. — εὐφημισμένος-η περικλεὴς χειροκροτούμενος. — φάκϳε-ζῖ-ου πληθ. φάκϳε ζέστε̱ = κατῃσχυμμένος, ἐντροπιασμένος, ἀναίσχυντος, ἀδιάντροπος. θηλ. φάκϳε-ζέζε̱-α πληθ. φάκϳε-ζέζατε̱.

φάκϳε-ϳα: ἐπίρ. = παρρησίᾳ.

φάκϳεκούκϳ-ι-ε-ϳα: πληθ. φάκϳε-κούκϳε̱τε̱, φάκϳε κούκϳετε̱. καὶ

φάκϳε-σ̈έγε̱-α: πληθ. φάκϳε-σ̈έγε̱τε̱.

φάκϳε̱-βέρδε̱-α πληθ φάκϳεβέρδε̱τε̱, φάκϳε-βέρδατε̱ = κιτρινοπρόσωπος.

φαλακά-ϳα καὶ φελϳάκ-ου (Σ) = μάστιξ.

φάλϳ-ι (Τσ̈αμ.) φάϳ-ι: πληθ. φάλϳετε̱, φάϳετε̱· κρίμ-ι = ἁμάρτημα, σφάλμα, ἁμαρτία.— ἴδ. φελϳε̄ϳ.

φᾶλϳ ρ. καὶ νφάλϳ (budi) = χαρίζω, 2) συγχωρῶ.— φᾶλϳ με σ̈ε̱νdέτ = χαιρετίσματα. — φᾶλϳεμ παθ. καὶ νφάλϳεμ (budi) = δέομαι, προσκυνῶ, 2) προσεύχομαι.— ι φάλϳεμ Ζο̄τιτ.— γε̱ζούασ̈! (Περμέτ.) γε̱ζούασ̈ι (πληθ.) φάλϳεμι = χαῖρε, ἀπόκρ.— φάλϳεμι νdέρσε̱ = εὐχα-

ριστῶ.— φάλjεμι ζὄτ = προσκυνῶ κύριε.— ου φάλj dιέλι, ρᾶ dίελι νdε̱ dε̄τ = περε̱νdόϊ dιέλι.

φάλjκούα-όϊ (τ), φαλκούε-όϊ καὶ (συνηρ.) φαλjκοῦ-όϊ = εἶδος ἱέρακος, κοινῶς ἀδελφομίλια· —(φέμε̱ν' ε μάσ̆κουλε̱)· πληθ. φαλjκούjτε̱ καὶ φάjκουjτε̱.

φαλjκόρε-jα, φαjκόρε-jα, λjαράσ̆-ι [ἴδ. λjάρε̱-α] πληθ. φαλjκόρετε̱, φαjκόρετε̱.—σε̱ bάσ̆κυυ πε̱ρ λjέπουj.

φαλjτούαρ-όρι, (τσ̆αμ) φαjτούαρ-όρι (τ), φαjτούερ-όρι (γ) καὶ φαjτοῦρ-όρι πληθ. φαλjτόρε̱τε̱ = ἁμαρτωλός.

φαλjτόρε-jα, φαjτόρε-jα: πληθ. φαλjτόρετε̱ φαjτόρετε̱ = ἁμαρτωλή.

φάμουλ-ι: πληθ. φάμουjτε̱ ἴδ. νούν-ι ἢ φιjάν-ι.

φαμουλῖ-α: πληθ. φαμουλῖτε̱ = ἐπαρχία, ἐνορία, ἐφημερία· (τῶν ἐπισκόπων καὶ ἱερέων).

φανίτετε̱ = (τ) ρ. τριτοπρόσωπον με̱-τε̱-ι φανίτετε̱ [φαίνομαι-φανῶ] μ' ου φανίτ ιμ' άτε̱ = μοῦ παρουσιάσθη ὁ πατὴρ κατὰ φαντάσίαν ἢ εἶδον τὸ φάσμα αὐτοῦ (= μ' ουdούκ = εἶδον ὀπτασίαν.—ι ουφανίτ Κρίσ̆τι, σ̆ε̱-Με̱ρία, σ̆ε̱ντι. — ι ουφανίτ αΰ κjε̱ κα βράρε̱.—(θόνε) κουρ βdέσ νjερῖ ι φανίτετ ε̱νγε̱λι.—τε̱ φανίτουριτε̱ = ἡ ὀπτασία.

φανταζίj-α (budi) = φαντασία.

φαρασ̆τούα όϊ (τ) ἴδ. μεσ̆ε̱-α, μλjατοῦρ-όρι· πληθ. φαραστόνjτε̱.

φάρα: πληθ. φάρατε̱ = σπόρος· 2) εἶδος κοινῶς τι λογῆς· 3) φυλή, γένος.—μbόλα φάρε̱νε̱ νdε̱ δε̄τ.—τσ̆' φάρε̱ γjε̄jε εσ̆τ' αjό; νγα φάρα ε Αβραάμιτ = ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀβραάμ.— dυμbε̱dίετε̱ φάρατ' ε Ἰσραΐλιτ = αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.—τσ̆' φάρε̱ γjέjε̱ = τί πρᾶγμα; τσ̆' φάρε jε τῑ; τί (πρᾶγμα) εἶσαι σύ; τσ̆' φάρε̱ θε̄; = τί εἴπατε; αΰ φάρε̱, κυj φάρε̱, ατέ φάρε̱, κε̱τέ φάρε̱.—βdίκj αΰ φάρε̱ τρίμι = ἀπέθανεν ἕνας τέτοιος γενναῖος.

φάρε φάρετ (Σ) ἐπιρ. = καθόλου, ὁλοτελῶς, κοινῶς σπειρί, οὔτε σπειρί· ἴδ. ας πακ (Σ) ας τσ̆ίκε̱.

φάρε̱γjᾶjε (γ), φαρε̱γjᾶjετ (Σ), φαρεγjε̱jε (Σ) = τίποτε.

φαρκάρ-ι (Κροῦjα) κοβάτσ̆-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) = σιδηρουργός πληθ. φαρκάρετε̱, κοβάτσ̆ε̱τε̱.

φάρκε̱-α (Κροῦjα) = ἡ ἑστία τοῦ σιδηρουργοῦ· φάρκε̱-α (Βεράτ.) = τε̱ φαρκούαρε̱τε̱ = ἡ πρᾶξις τοῦ ρ. φαρκόνj.

φαρκόνj (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. =μbε̱ρθένj με γόσ̈dε̱ πατκόjτ' ε κᾶλjιτ πε̱ρσε̱ρῑ κουρ jάνε̱ νγρένε̱ γόσ̈dετ ε πατκόϊτ κᾶλjιτ.
φαρμάκ-ου (bndi) (Τουρκ. ζ̈εχ̈έρ)=δηλητήριον ἴδ. χ̈έλjε̱μ-ι.
φαρμακόνj-όχ̈εμ =φαρμακόνω-ομαι (Τουρκ. ζ̈εχ̈ερλjεdίσ).
φαρόνj (budi γ.)=φαρόj, σ' λjᾶ φάρε̱ τε̱ γjάλε̱, ι χ̈ούμπ φάρε̱νε̱ =καταστρέφω. — φαρόχ̈εμ : παθ. καταστρέφομαι.
φαρόσ-εμ: ρ. ουδενίζω, ἐξοντόνω, (κουρ νούκε̱, μbετ φάρε μᾶ) ου φαρόσνε̱=ουχ̈ούμbι φάρα, σ' μbέτνε̱ μᾶ. —(Μάτια, στίχος)

Φάρ' ε φίσ ου φαρόφσ̈ινε̱
γjέλj' ε πούλjε̱ μος κε̱νdόφσ̈ινε̱.

φαρσουλjάτε̱-α (Καβ. καὶ Δυρράχιον), φαρσ̈ουλάτε̱ (Σ) ἴδ. φατσουλjέτε̱-α, σ̈αμῑ-α καὶ (Σ) μαφέστι (Περμέτ.)=μανδήλιον· πληθ. φαρσουλjάτατε̱, φαρσ̈ουλάτατε̱, σ̈αμίτε̱ βένε̱ γράτε̱ νdε̱ κρύετε̱ ε λjισ̈όχ̈ετε̱ dέρι νdε̱ρ κᾶμbε̱ πληθ. σ̈αμίτε̱.
[φάσ̈κε̱] κοινῶς φασκιά.
[φασ̈κόj] κοινῶς φασκιόνω.
[φασ̈νjε̱-α] ἴδ. φοσ̈ί.
φασ̈ούλε̱ μjάλjτετ (Σ)=χ̈οj μjάλjτι ('Ελβασ.)=κηρήθρα.
φάτ-ι [Λατ. fatum]=τύχη, μοῖρα, (πληθ. ἄχρηστος φάτετε̱) σ' κᾶ φάτ=δὲν ἔχει τύχην. ι ουθύε φάτι=(κουρ. πρίσ̈ετε̱ νdονε̱ τσ̈ούτσε̱ μᾶ σ' ε μέρρ νjερῑ). — κᾶμ φᾶτ σα τε̱ σ̈οφ νjε̱ χ̈έρε̱=μόλις νὰ σὲ ἴδω μίαν φοράν. — τε̱ πάτ φάτ ε τε̱ ρᾶ ν' dόρε̱ ε σ' ε πρετ=εἶχες τύχην καὶ σὲ ἔπεσεν εἰς τὸ χέρι καὶ δὲν τὸ δέχεσαι;
φάτ-bάρδε̱-ι-α: πληθ.—δε̱τε̱-δατε̱=ὁ, ἡ εὐτυχὴς, εὐδαίμων, καλότυχος.
φατ-ζῑ-ου-ζέ-ζε̱-α πληθ. φατζέστε̱ ἀρσ. φατζέζατε̱ θηλ. καὶ φατα-ζῑ-ου φατα-ζέζε̱-α.
φατ-κέκj-ι-ε-jα καὶ φατα-κέκj-ι-ε-jα=δυστυχὴς κακοδαίμων. πληθ. φατακέκjτε̱ ἀρσ. φατακέκjετε̱ θηλ.
φατα-μίρε̱-ι καὶ φατ-μίρε̱-ι πληθ. φατα-(φατ)μίρετε̱ φατα-μίρε̱-α καὶ φατ-μίρε̱-α πληθ. φατα(φατ)μίρατε̱=εὐτυχὴς εὐδαίμων 2) στοιχειό.
φατῑ-α: πληθ. φατῑτε̱. =(ἡ μία τῶν τριῶν γυναικῶν), φάσμα ὅπερ τὴν

τρίτην ἡμέραν ἀναφαίνεται εἰς τὸ λίκνον τοῦ βρέφους, καὶ προμηνύει τὸ μέλλον καὶ τὴν τύχην του.

φατσουλ/έτε̣-α, φαρσ̈ουλάτε̣-α (Σ) πληθ. φατσουλjέτατε̣, φαρσ̈ουλάτατε̣ = μαφέσ-ι (Περμέτ).

φε̣γόj φουγόj [Λατ. fugio] [Ἑλλην. φεύγω] ρ. = τρέχω δρομαίως ἴδ. βραπόj = έτσι με βράπ, έτσι με ρένdε̣.

φε̣dίγε̣-α (γ. budi) = κόπος [Λατ. fatigo] πόνος, κάματος, βάρος, 2) (Ἐλβασ.) ἄσ̈τε̣ με φε̣τίγε̣ = εἶναι ἔγκυος.

φε̄-ja [Λατ. fides. Ἰταλ. fide] = πίστις, θρησκεία, πληθ. φέτε̣ ἴδ. bέσε̣-α.

φέ/ε̣ζε̣τ' ε χ̣ούνdε̣σε̣ (γ) = τὰ ρουθούνια.

φε̣jέϊj ἴδ. φε̣λjέιj (Τσ̈αμ).

φε̣jόj (Σ) ρ. = ἀρραβωνίζω, μbουλjόj (Ἐλβασ.) ἀρραβωνίζω, 2) φυλάττω. βελjόνj (Περπέτ.) = δι' ἄλλην φορὰν κρύβω.

φε̣κjίνjε̣-α [Λατ. vicinus] = γείτων. πληθ. φε̣κjίνjε̣τε̣.

φε̣κjινόj (γ) ρ. οὐδ. = γειτονεύω, φε̣ρκjιρόνj (τ).

φε̣λᾶζε̣-α (γ), φε̣λᾶdσε̣-α (Σ) πληθ.-ατε̣ ἴδ. θε̣λε̣ζε̣-α.

φελjάκ-ου (Σ) ἴδ. φαλακά-jα

φέλjε̣-α (γ) ἴδ. θέλjε̣-α πληθ. φέλjατε̣

φέλε̣ (γ) = ἴδ. θέλε̣ (τ) ἐπίρ.

(ι-ε) *φέλε̣* (γ) = ἴδ ι-ε-θέλε̣ (τ). αΰ κε̣ρκὸν τε̣ γjέjε̣ τε̣ φέλατ' ε δε̄ουτ = αὐτὸς ἐρευνᾷ νὰ εὕρῃ τὰ βάθη τῆς γῆς.

φελε̣σίνε̣-α: πληθ. φελε̣σίνατε̣ ἴδ. θελε̣σίνε̣-α (Σ)

φελόj ἴδ. θελόj.

φε̣λjέj φεjέj [Λατ. fallio, Ἑλλην. σφάλλω] ρ. = ἁμαρτάνω, πταίω, σφάλλω, κριματίζω ἀορ. φε̣λjέβα καὶ φελέβα μτχ. φε̣λjύερε̣ καὶ φε̣jύερε̣ (τ) φε̣λjύεμ καὶ φε̣jύεμ, φε̣jῦμ (συνηρ.).

φε̣λjῑ-α (Ἐλβασ.) πληθ. φε̣λjίτε̣, bουκε̣-bάλjε̣-α, φε̣λjῑ νι (Τυραν). πληθ. bουκε̣ βάλjατε̣, φε̣λjινjτε̣ (Τυραν.) [bοκε̣ καὶ bαλj α βαj-ι ἔλαιον] = bούκε̣ τε̣ γρύνjε̣ πα bροῦμ νγέσ̈ουνε̣ με βοj κjε̣ bᾶjε̣νε̣ βίτ πε̣ρbίτ ατε̣ dίτε̣ κjε̣ κᾶ λjεμε̣ dιᾶλjι.

φε̣λίκj-εμ (τ) = ἴδ. φουλικj-εμ, ἴδ. τουρπε̣νοj-όχ̣εμ καὶ (τ) = νdρακ, λερόνω. 2) (γ) ἐντροπιάζω, φε̣λίκjεμ = νdράγεμ, λερόνομαι, 2) (γ) ἐντροπιάζομαι.

[φελίμ-ι] λέπρα.

φε̱λίμ-ι ἴδ. θε̱λίμ-ι = έρ' ε̱χόλε̱ = αὔρα, θε̱λίμ-ι = καὶ καταιγίς.

φε̱λίτσ-ι (τ) πληθ. φε̱λίτσ̈ετε̱. κjε̱ ρράχ̃ετε̱ κjούμε̱σ̈τι.

φε̱λjκjίνjε̱-α (τ) ἴδ. τσ̈φουλjκjῑ πληθ. φε̱λjκjίνjατε̱. — φε̱λjκjίνjε̱-α (bogdan) = ὁ ἀγών.

φελόj = ἴδ. θελόj.

φέμε̱νε̱-α (γ) φέμε̱ρε̱-α (τ) [Λατ. femina] = θῆλυς, θηλυκός: πληθ. φέμε̱νατε̱, φέμε̱ρατε̱.

φεμε̱ρ̱ουάρ̱-όρ̱ι, πληθ. φεμε̱ρόρε̱τε̱ (τ), φεμε̱νούερ-όρι (γ) πληθ. φεμε̱νόρετε̱ καὶ φεμε̱νούρ-όρι = θηλ. φεμε̱νόρε-jα (γ) φεμε̱ρόρε-jα (τ) πληθ. ετε̱.

φε̱μίλjε̱-α (Τσ̈αμ.), φεμίjε̱-α [Λατ. familia] = οἰκογένεια πληθ. φεμίλjε̱τε̱, φε̱μίjε̱τε̱.

φε̱μουάρ̱-όρ̱ι πληθ. φε̱μόρε̱τε̱ = θηλυδρίας.

φένdε̱-α πόρδε̱ κjε̱ σ' κᾱ νdίχ̃ετε̱ ζε̱̄ρι πληθ. φένdε̱τε̱.

φένd (γ) φέντ (τ) ρ. ἀμεταβ. = bε̱νj φένdε̱, πιέρθ πα νdίερε̱ ζε̱νε̱.

φε̱νdύελ-ι (τ) πληθ. φε̱νdύεjτε̱, φετέρρε-jα (Βεράτ.) = τσαρουχοσοῦβλι, τσαγγαροσοῦβλι. πληθ. φετέρρετε̱.

φε̱νέγουλε̱-α (Σ) = ἴδ. θε̱νέγουλε̱-α.

φενέρ̱-ι φανός, φανάρι.

φενέσ̈τρ̱ε̱-α (budi) ('Ιταλ. finestra) = ἴδ. παραθίρ-ι

φέρ̱ρ̱-ι (γ) = Ἅδης ['Ιταλ. inferno].

φερ̱γε̱λόj (Τυραν. Καβ.) dρίδεμ [Λατ. frigeo, Ἑλλην. φρίσσω, φρίττω] ρ. = φρίττω, τρέμω, ἴδ. dριθτόνj, dρίδεμ.

φε̱ρ̱γέσε̱-α (γ) πληθ. φε̱ργέσατε̱ κοιν. τηγάνισμα.

φε̱ρ̱γόj (γ) φρε̱γόj (γ) [Λατ. frigo, Ἑλλην. φρύγω) = τηγανίζω ἴδ. πε̱ρζ̃ίσ.

φέρ̱ρ̱ε̱-α πληθ. φέρρατε̱ = βάτος. — μάνα φέρρε̱ = βατόμουρα. — κυj νjερῑ μ' ουbᾱ φέρρε̱ = σ' με̱ dάχ̃ετε̱.

φέρ̱ρ̱ε̱-α (Βεράτ.) = εἶδος παιγνιδίου (νjε̱ φίλ σ̈κούαρε̱ νdε̱ νjε̱ ρροτουβίλjε κjε̱ πε̱ρdρίδετε̱) πληθ. φέρρατε̱, φουρφουλίδε̱-α.

φε̱ρ̱κάτ-άτ-άτ (Περμέτ.) = κατατρώγω. (ἐπὶ φαγητῶν) ε φε̱ρκόυτι γjέλε̱νε̱ = τὸ κατέφαγε τὸ φαγί.

φε̱ρ̱κόj φρεκόj [Λατ. frigo] ρ. = τρίβω, ψήχω παθ. φερκόνεμ (τ), φρεκόνεμ (τ), φε̱ρκόχ̃εμ (γ) φρεκόχ̃εμ = τρίβομαι, ψήχομαι. — ουφε̱ρκούα ρρόbα = ουχ̃ᾶνγε̱ρ ρρόbα = ἐτρίφθη τὸ φόρεμα.

BKSH

φε̣ρλjίκ-ου (Σ.) ὅταν ψήνεται ὁλόκληρον ζῷον εἰς τὸ σουβλὶ ἢ εἰς τὸν φοῦρνον λέγεται φε̣ρλjίκ, ὅταν δὲ ἓν κομμάτιον κρέατος, λέγεται ι πιέκουνε̣. — jα bᾶνα φε̣ρλjίκ Σε̣νκόλιτ, Σε̣νγjέργjιτ κ.τ.λ. (ἂν ἐννοῇ καὶ θυσίαν; ???)

φερμάνζε̣-α (Καβάjα), φερμάτσε̣-α (Σ) = ἄβρυνα κοιν. βατόμουρα, ἴδ. μάνα φέρρε, πληθ. φερμάνεζατε̣ (Καβ.), φερμάτσατε̣ (Σ).

φερρόκ-ου (Βεράτ.) νjε̣ ϭτέσε̣ κjε̣ βιέν ε ρρουμbουλάκε̣τε̣ ε πε̣ρμbλjέδουρε̣, ε φόρτε̣, ε ϭε̣νdόσε̣, (λέγεται ἐπὶ ζῴων, ὡς ἵππων, ὄνων κτλ.)

φε̣ρϭε̣λέj (τ) ἴδ. φε̣ϭελῖj (γ), φε̣ρσε̣λῖj (Κροῦjα) ἴδ. φε̣ϭε̣λῖj (γ).

φε̣ρϭε̣λίμε̣-α (τ) ἴδ. φε̣ϭε̣λίμε̣-α (γ) πληθ. φε̣ρϭε̣λίματε̣.

φε̣ρτύμε̣-α (Βεράτ.) [ἴδ. φύρτ] = ὁρμή, βρούλε̣-ι (γ), ϭτύτι dέρε̣νε̣ με φερτύμε̣ = ἄμπωξε τὴν θύραν μὲ ὁρμήν. — μάρρ φε̣ρτύμε̣ τε̣ χ̌ίδεμ = μάρρ βρούλε̣ τε̣ χ̌ίδεμ (γ).

φε̣ρτέλjε-jα (Περμέτ.) = νjε̣ τσόπε̣ πρέj ρρόbε̣σε̣ γρίσουρε̣, πληθ. φε̣ρτέλjετε̣.

φε̣ρτελjόσ ἢ *φε̣ρτελjόνj* (Περμέτ.) = γρίσ ρόbε̣νε̣ τσόπα-τσόπα. — φερφουλόj (bogdan).

φε̣ϭε̣λῖj (γ) [Λατ. fistula = σῦριγξ] ἴδ. βεϭελῖj, φε̣ρϭε̣λῖj (Κροῦjα), φε̣ρϭελέj (τ), φρασουλῖj (γ), φρουϭουλῖj (Καβ.) = συρίζω, σφυρίζω.

φε̣ϭε̣λίμε̣-α (γ) ἴδ. βε̣ϭε̣λίμε̣-α, φε̣ρϭελίμε̣-α (τ) πληθ. φε̣ϭε̣λίματε̣ (γ) φε̣ρϭε̣λίματε̣ (τ), φραϭουλίμε̣-α (γ) πληθ. φραϭουλίματε̣, φρουϭουλίμε̣-α πληθ. φρουϭουλίματε̣

(ι) *φε̣ϭτίρε̣* (bogdan), ε-φεϭτίρε̣ = ὁ-ἡ δύσκολος — τε̣-φε̣ϭτίρε̣τε̣ οὐδ. = ἡ δυσκολία. — πούνε̣ τε̣ φεϭτίρα = δύσκολα πράγματα.

φε̣ϭτίj (budi) ἐπίρ. = δυσκόλως, δύσκολα. — ᾶϭτε̣ φε̣ϭτίj = εἶναι δύσκολον. — ἀντίθ. oudób = εὔκολον — με̣-τε̣-ι ᾶϭτε̣ φε̣ϭτῖj (budi) = μοῦσοῦ-τοῦ εἶναι δύσκολον. = δυσκολεύομαι-σαι-ται. — τε̣ τσίλjιτ ασvdονjε̃ κάφϭε̣ σ' ι ᾶϭτε̣ φε̣ϭτίj πε̣ρ τε̣ bᾶαμ (budi) = εἰς τὸν ὁποῖον οὐδὲν πρᾶγμα εἶναι δύσκολον νὰ τὸ κάμῃ.

(ι-ε) *φέϭιμ-ι-ε-jα* (budi) = εὐσεβής.

φέϭιμ (budi) ἐπίρ. = εὐσεβῶς.

φέϭτε̣-α (Σ) (γ) = ἑορτή, πληθ. φέστατε̣ καὶ κρέμτε-jα (τ) πληθ. τε̣ κρέμτετε̣.

φεϭτόj (γ) κρεμτόνj (τ), μbᾶj τε̣ κρέμτε (τ) = ἑορτάζω.

BKSH

φε̱τ (τ) = τάχιστα, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῷ ἅμα. – έjα φε̱τ! έτσε̱ με φε̱τ! bένε με φε̱τ! χ̌ίκj με φε̱τ! τὰ bέντε̈ με φε̱τ.

φετγόχ̌εμ (bogdan) ρ. οὐδ. [Ἰταλ. fatigare] = ἴδ. μουνdόχ̌εμ = κοπιάζω.

φε̱τέρε-jα (Καβ.) πληθ. φε̱τέρετε̱. φε̱τέρε-jα (Τυραν.) πληθ. φε̱τέρε̱τε̱ = τὸ τηγάνι ποῦ τηγανίζουν. καὶ φε̱ρτέρε-jα (Σ), φουρτέρε-jα (Σ), φουλτέρε-jα πληθ. ετε̱.

φιάλjε̱-α πληθ. φιάλjετε̱ = λόγος, λέξις, ἴδ. λjε̱νγjιράτε̱-α ουχ̌άπ φιάλjα = ι dούλj φιάλjα = διεδόθη ὁ λόγος. — κjύε̈ ε λjᾶτε̱ φιάλjε̱νε̱ = πῶς ἀπεφασίσατε̱; — φιάλjε̱ πε̱ρ φιάλjε̱ = κατὰ λέξιν. — jὰμ με̱ νjε̱ φιάλjε̱ με ατὲ = συμφωνῶ. — μbᾶj ἢ ρούαj φιάλjε̱νε̱ = διατηρῶ τὸν λόγον. — bένj φιάλjε̱ = συνομιλῶ. — φιάλjε̱ ε βιέτε̱ρε̱ = παροιμία. — πα φιάλjε̱ = χωρὶς ἄλλο (Τουρκ. μουτλάκ). — κύj βέντ έε̈τε̱ με φιάλjε̱ = τοῦτο τὸ μέρος εἶνε φιλονικούμενον. — ᾶε̈τε̱ πα φιάλjε̱ = ἀδιαφιλονίκητον. — με̱ dούλνε̱ φιάλjε̱ = ἀμφισβήτησις. — νdσίερ φιάλjε̱ ἢ χ̌άπ φιάλjε̱ = διαδίδω τὸν λόγον. — άπ φιάλjε̱ = ἀπολογοῦμαι, ἀπαντῶ. — ασνjερῖ σ' μούντ τ' ι άπι φιάλjε̱ ατὶ = οὐδεὶς δύναται νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ. — λjᾶ φιάλjε̱ = παραγγέλλω. — λjὰ φιάλjε̱ με γόjε̱ ἢ νjε̱ φιάλjε̱ γόjε = ἄφησε παραγγελίαν προφορικῶς. — λjὰ φιάλjε̱ τε̱ σ̈κρούαρε̱ = ἄφησε παραγγελίαν γραπτῶς. — jὰμ με νjῑ φιάλjε̱ = συμφωνῶ, εἶμαι σύμφωνος. — ι κε̱πούσ φιάλjε̱νε̱ = τὸν διακόπτω. — μὸς με̱ κε̱πούτ φιάλjε̱νε̱ = μὴ μὲ διακόπτεις. — φιάλj' ε ρᾶνdε̱ = λόγος, βαρύς, προσβλητικός. — με̱ φόλjι φιάλjε̱ τε̱ ράνdα = μὲ προσέβαλε. — ι σ̈κόν φιάλjα = εἰσακούεται. — νούκ' ι σ̈κόν φιάλjα = δὲν εἰσακούεται.

φjαλjόρε-jα = Λεξικόν· πληθ. φιαλjόρετε̱.

φιαλjε̱τούαρ-όρι (τ) πληθ. φιαλjε̱τόρε̱τε̱. — τὸ θηλ. φιαλjε̱τόρε-jα: πληθ. φιαλjε̱τόρετε̱.

φιαλjε̱τόϊj (τ) = λογομαχῶ.

φιαλjόχ̌εμ (γ) συνερίζομαι, κάμνω λογοτριβήν.

φιjάν-ι (γ), κούμε-jα (Περμέτ.) [Λατ. filius = υἱός] = ἀναδεκτός, βαπτιστικός· πληθ. φιjάνε̱τε̱, κούμετε̱· ἴδ. φάμουλ.

φίjε-jα (Ἐλβασ.) ἴδ. φίλ-ι πληθ. φίjετε̱.

φιέρρε̱-α (γ) ἴδ. θίερρε̱-α (τ).

BKSH

φίερ (τ). φῖρ-ι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) = ἡ φτέρι, ἡ πτέρις.

φιέρε̱-α (γ) θιέρε̱-α (τ) = ἡ φακή.

φιερίστε̱-α καὶ *φιρίστε̱-α* (συνηρ.) = βε̱ντ κjι bῖν φίερ.

φίκ (Τυραν.) φτίκ (Κροῦjα) ρ. = σούκj, πορρίσ ρ. ά ἴδ. — ἀόρ. φίκα-ε-ου, μτχ. φίκουνε̱. — παθ. φῖκεμ (Τυραν.) ρ. οὐδ. = σβύνω· 2) λιποθυμῶ. (τε̱) *φίκουνιτε̱* (Τυραν.) = ἡ λιποθυμία.

φίκ-ου: πληθ. φίκjτε̱ = [Λατ. ficus) = σῦκον· 2) συκῆ. — φίκ bουφ = φίκου ι πα πιέκε̱. — πληθ. φίκjτε̱ bούφα = φίκj τε̱ πα πιέκε̱.

φικάτεμ (Τυραν.) = jαμ τέρε̱ πάκε̱ζε̱, νούκε̱ jάμ τέρε̱ φάρε (ἐπὶ ἐνδυμάτων κ.τ.λ.).

φjούγι-φjούγε̱ν-φjούγε̱ν (Τετόβα, Πιζρένdι), φjούγιμ-φjοῦκνι-φjούγινε̱ ρ. ἐνεργ. = ρίπτω· ἴδ. χ̱έθ (Τετόβα), ἀόρ. φjοῦγα-ε-ι, μτχ. φjούγουνε̱· (Πιζρένdι) ἐπὶ γεννημάτων = χ̱εθ γρούνινε̱, έλjbινε̱.

φίλ-ι = νῆμα, ράμμα, κλωστή. — καὶ φίjε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. φίjτε̱ καὶ φίjετε̱. — ἴδ. πε̄-νι (γ)· ε νdᾶν φίλινε̱ κάτρε̱σ̈ = ἀκριβῶς. — dύ φίjσ̈ (bogdan) [ἐκ τοῦ φίλ-ι = νῆμα] = dύ φίλσ̈ (Σ) = dύ φίjεσ̈ (Ἐλβασ.) = διπλῶς. — με νjε̱ φίλ = ἁπλοῦν· σ̈ούμε̱ φίjσ̈ (bogdan) = πολλαπλασίως. — τρέ φίjσ̈ (τ) τρε φίλσ̈ (Σ), τρέ φίλεσ̈ = τριπλᾶ. — κάτρε̱ φίjσ̈, κάτρε̱ φίλσ̈, κάτρε̱ φίjεσ̈ = τετραπλῶς· ἴδ. νjε̱με̱ζάj-dυμε̱ζάj-τρεμε̱ζάj-κατρε̱με̱ζάj. — μόρα dύ φίj ἢ dύ φίλ πλjάτσ̈κα = ἔλαβον διπλᾶ λάφυρα, dύ φίjε πλjάτσ̈κα (Ἐλβασ.) τρῖ, κάτρε̱ φίj ἢ φίλ ἢ φίjε̱ κ.τ.λ. — πληθ. φίλ-τε̱ καὶ φίjτε̱. — σ̈πε̱τόβα νγα φίλι = μόλις ἐγλύτωσα. — ζᾶ φῖλ (γ. budi) = φιλόϊj = ἀρχίζω καὶ ζε̄ φῖλ (τ). — ζᾶ φῖλ ε σόσ (bogdan) = φιλόϊj ε μbαρόj σ' τε̱ ζε̱ φῖλ (τ), σ' ε ζε̱ φῖλ (τ). — νdε̱ φίj (= νdε̱ φῖλ) τε̱ μόρτεσε̱ = εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου.

φιλόϊj (Σ. Τυραν.) = μνηστεύω, ἀρραβωνίζω· φιλόχ̱εμ παθ. ἴδ. μbουλjόj.

φῖλ: ἐπίρ. = κατάμονος· φίλθι (Περμέτ.) jαμ φῖλ, ἢ jαμ φίλθι = εἶμαι κατάμονος.

φιλικάτ (γ), φιλθιμονακάτ (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ φίλθι καὶ μοναχά]· φίλθι ε bε̱ρα κε̱τε̱ πούνε̱ = μοναχὸς τὸ ἔκαμα τοῦτο. — φῖλθι χ̱ᾶ, φίλθι πῖ, φίλθι ρρῖ (Περμ.) μοναχὸς τρώγω, μοναχὸς πίνω, μοναχὸς κάθημαι.

φιλjικάτ-ι (γ) φιλjεκάτ (Σ) φιλjεκάτ βέτε̱με̱ (Σ)· φjέτ φιλικάτ νdε̱ σ̈τε̱πῖ (γ) ἢ βέτε̱με̱ φιλjικάτι = ἐκοιμήθη μοναχὸς εἰς τὴν οἰκίαν. — μίρε̱

BSH

φίλι (bogdan) = propriamente. μίρε̱ φίλε̱ (bogdan) = τὸ ὀγρηγο ρώτερον.

φιλόϳ (γ) ρ. = ἀρχίζω· ζᾶ φῖλ (γ) ζᾶ φίλε̱ (budi) νίσ ἢ νίσι (τ)· ἀντίθ. μbαρόϳ.

φιλϳίκε-ϳα ἴδ. θιλϳέ-ϳα πληθ. φιλϳίκετε̱.

φίνϳε̱-α: πληθ. φίνϳατε̱ = τὸ ἀπὸ τῆς στάχτης ἀποστάζον ὕδωρ = ἀλυσίβα.

φινάκ-ου-ε-ϳα (Βεράτ.) [ἐκ τοῦ fino καὶ καταληξ. νακ] ἴδ. dινάκ ου-ε-ϳα.

φίσ-ι = φύσις· 2) συγγένεια πληθ. φίσνατε̱ καὶ φίσρατε̱ (τ) καὶ νατύρε̱-α (Σ).

(ι) *φίσε̱μ-ι-ε-ϳα* = φυσικὸς 2) εὐγενής.

φῖϱ-ι (γ) συνηρ. ἴδ. φίερ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

φίϱε̱-α (πληθ. ἄχρηστος)· bέν φίϱε̱ = κϳό κϳι μενγόν μbας τε̱ πεσ̈νούεμιτ.

φιϱίσ̈τε̱-α πληθ. φιρίσ̈τατε̱ ἴδ. φιερίσ̈τε̱-α.

φιϱόσ [φίϱε̱-α] ρ. παθ. φιρόσεμ = κάμνει φίρα.

φίσ̈ (Σ) νϳι φίσ̈, du φίσ̈, τρε φίσ̈ = ἁπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς κτλ.

φίσ̈κ-ου (Dibϱα) ἴδ. θίκε̱-α.

φίσ̈κ (τ) ἴδ. βύσ̈κ (γ), φίσ̈κεμ ἴδ. βύσ̈κεμ (γ).

(ι-ε) *φίσ̈κε̱τε̱* (τ) φίσ̈κουϱε̱ (τ) = (ι-ε) βύσ̈κε̱τε̱ (γ).

φισνίκ-ου: πληθ. φισνίκε̱τε̱ (Σκοdϱα-bogdan) = εὐγενὴς (Τουρκ. σοϳλϳῖ) φισνίκε-ϳα πληθ. φισνίκετε̱ = ἴδ. (ι-ε) φίσμ-ι-ε-ϳα.

φίσ̈κε̱-α (Τυραν.) πληθ. φίσ̈κατε̱ = εἶδος ἐργαλείου ἐκ ξύλου μὲ τὸ ὁποῖον ἀνακατόνουσι τὸ ρύζι ὅταν τὸ κοπανίζουν εἰς τὸ γουδὶ τὸ μεγάλο, διὰ νὰ τὸ ξεφλουδίσουν.

φισ̈νϳάϱ-ι (Ἐλβασ.) = κουνάβι = εἶδος ζῴου πληθ. φισ̈νϳάρε̱τε̱.

φίτσε-ϳα = πάροπτον (ἐπὶ ὀπωρικῶν) κοινῶς παραψημένον· πληθ. φίτσετε̱.

φιτίλϳ-ι = θρυαλλὶς κοινῶς φυτίλιον πληθ. φιτίλϳατε̱.

φιτίμ-ι: κέρδος πληθ. φιτίμετε̱.

φιτόϳ φιτόνϳ = κερδίζω, ἀποκτῶ, ἀντιθ. dαμόϳ ι φιτόβα τρῖ λϳόdρα = τὸν ἐκέρδησα τρία παιγνίδια. — φιτόχ̈εμ (γ) φιτόνεμ (τ) παθ.

φιτόϱε̱-α (budi) = ἴδ φυτύρε̱-α = ὄψις, μορφὴ (ἐπὶ ἐμψύχων ἐκ τοῦ pitura καὶ φάκϳε = ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἀψύχων).

φκϳόλε̱-α (γ) πληθ. φκϳόλε̱τε̱ = λῖν' ι ϱράχ̈ουνε̱ ε ι κρέχ̈ουνε̱ ι νdϱέκϳουϱε̱ πε̱ρ τε̱ τιέρρε̱.

BKSH

φλjάκεμ : ρ. = φλογίζω-ζομαι, καταφλέγω-γομαι.

φλjάκ : επιρ. = κατ' εὐθεῖαν.

φλjάκε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) = φλόξ, κοινῶς φλόγα.

(ι-ε) *φλjάκε̱τε̱* = φλογερός-ά.

φλjακαρέσ̈-ι (Σ), σ̈ουπλjάκε̱-α πληθ. σ̈ουπλjάκατε̱· ι ρασ̈ε̱ νjί φλjακαρέσ̈ (Σ) = σ̈ουπλjάκε̱-α πληθ. σ̈ουπλjάκατε̱· ι ράσ̈ε̱ νjί φλjακαρέσ̈ (Σ) ι ρασ̈ε̱ νjε̱ σ̈ουπλjάκε̱.

φλjάμε̱-α (Τυραν.) πληθ. φλjάμε̱τε̱ = ἀρρώστεια τῶν τετραπόδων ζῴων καὶ πτηνῶν· ρρούφε̱-α (γ) πληθ. ρρούφατε̱, ρρούφκε̱-α πληθ. ρρούφκατε̱ (Περμέτ.) = καταρροὴ 2) νερουλὸν αὐγόν.

φλjαμόσεμ (Σ) = εἶμαι συναχωμένος = ἔχω καταρροήν· με̱ ζε̄ ρρούφα ἢ κάμμ ρρούφε̱νε̱ (γ). — τε̱ ρράχ̌τε̱ φλjάμα (γ) = τε̱ σ̈τίε φλjάμε̱τε̱ (γ).

φλάμbουρε̱ φλάμουρε̱ (γ. Μαλjεσία) ἴδ. πρε̄-jα κοινῶς τὸ φλάμπουρο.

φλάμουρε̱-α, φλάμουρ-ι (budi) = ἡ σημαία (Τουρκ. bαϊράκ ἢ σανdσακ) ι ράνε̱ φλάμουρε̱ = ι ρανε̱ πρε̄ = μ' ὅλον τὸ τάγμα τῆς σημαίας.

φλjάσ = ρ. ὁμιλῶ. — φλjάσ κεκj πε̱ρ ατέ = τὸν κατηγορῶ. — με̱ φλjετ bοῦρρι = μὲ μαλλόνει ὁ ἄνδρας. — μα φόλjι = μοῦ τὸ ἔταξεν.

φλjε̄ (γ) φλjε̄ (τ) ρ. = κοιμοῦμαι ἀόρ. φλjέτα καὶ φjέτα· μτχ. φλjέτουνε̱ καὶ φjέτουνε̱. — φλε̄ ἀντιθ. jάμ κjούτε̱ καὶ jαμ τσ̈ούτε̱ (Σ). — με̱ μέρρ γjοῦμι ἀντιθ. κjόχ̌εμ καὶ τσ̈όχ̌εμ (Σ) — βε̄ μbε̱ γjούμε̱ ἀντιθ. κjύj καὶ τσ̈ój (Σ) 2) φλε̄ = ἀποθνήσκω. — Εδὲ ποσᾶ θᾶ κε̱τέ φjέτι (Πραξ. τῶν Ἀποστόλων Κεφ. Ζ. 60) = «Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

φλjέγε̱-α (Σ) = νjῑ φλjέγε̱ πίσ̈ε̱ (Σ) = νjῑ φίjε πίσ̈ε̱ (Ἐλβασ.) (βέτσ̈ε κετού νdε̱γjόχ̌ετε̱ κjjο φjαλjε̱).

φλέγε̱-α (Τυραν) = κανάτ' ι dέρε̱σε̱, = φλέγουρατε̱ ε dέρε̱σε̱ φλjέτε̱τε̱ = αἱ πτέρυγες, τὰ φύλλα τῆς θύρας· 2) φλjέγουρατ' ε χ̌ούνdε̱σε̱ = φέjετ ε χ̌ούνdε̱σε̱ = τὰ ρουθούνια.

φλjέγουρε̱: ἐπίρ = bίγε̱· ε τσάβα φλjέγουρε̱ = bίγε̱.

φλjέρεdσ̈ί-ου ???.

φλjέτε̱ζε̱-α τὸ πτερὸν τῆς σαΐτας.

φλjέτε̱-α (γ) = πτέρυξ καὶ (τ) = φύλλον. — ἀντιθ. γjέθε-jα πληθ. φλjέτε̱τε̱ = τὰ φύλλα 2) τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου.

φλjίτεμ παθ. τοῦ φλjάσ. — φλjίτετε̱ σέ dο τε̱ bε̱νετε̱ κε̱σ̈τοὺ = ᾄδεται ὅτι οὕτω μέλλει γενέσθαι.

BKSH

φλjόκ-ου πληθ. φλjόκετε=αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, ἡ κόμη.
φλjιόκ-γου (τ) πληθ. φλjόγjετε ??? ⟨νιφάς, πόκος⟩.
φλjοκάτε-α [φλjοκε-α] = ἴδ. dσόκε-α.
φλjορῖ-νι (γ) φλjορῖου (τ) πληθ. φλjορίνjτε = νόμισμα χρυσοῦν, χρυσὸς κοιν. μάλαμα ἴδ. ἄρ-ι.
φλjούτουρε-α: πληθ. φλjούτουρατε [κατ' ἀναγραμματισμὸν πτερωτά] κοιν. πεταλοῦδα, ψυχοῦλα.
φλjουτουράκ-ου: πληθ. φλjουτουράκετε=αὔ κjε φλjουτουρόν.
φλjουτουράκε-jα: πληθ. φλjουτουράκετε=αjό κjε φλjουτουρόν.
φλjουτουρίμθι ('Ελβασ. Βεράτ.) φλjουρίμιθι = πεταχτὰ, 'ς τὰ πεταχτά. φλjουτουρίμ (Σ) μbε φλjούρε (Τυραν.). — βράδα ζόγουνε μbε φλjούρε=ἐνῷ ἐπετοῦσε.
φλjουτουρίμ-ι ἀφηρ. πληθ. φλjουτουρίμετε, φλjουρίμ-ι πληθ. φλjουρίμετε=τὸ πετᾶν τὸ πάταγμα.
φλjουτουρόνj φλjουρόνj (budi) ρ. οὐδ.=πετῶ. φλετερόj [φλjέτε-α].
φλjόκε-γjάτε-ι-ε-jα: πληθ. τετε ἀρσ. τατε θηλ. = μακρομάλης.
φλjοκε-ζῖ-ου φλjοκε-ζέζε-α: πληθ. ζέστε ἀρσ. ζέζατε θηλ.=μαυρομάλης.
φλjόκε-σκούρτενε-ι-α: πληθ. νιτε ἀρσ. τενατε θηλ. = κοντομάλης.
φλούτσκε-α: φλjούτσκατε (Βεράτ-Περμέτ.) ἴδ. πλούτσκε-α ('Αργυρ.) bουσλjίκjε-jα (Καβ.) = φυσαλίς-ίδος πόμφυξ.
φλjυτυρῖj. ρ. = φρυάσσω. — ἴδ. σφυτυρῖj ('Ελβασ.).
φλjυτυρίμ-ι=φρυαγμὸς (Τυραν).
φόρbλjε-α ('Ελβασ.)=σκουπίδια ἀπὸ φλοῦδες ψιλαῖς (ὡς μήλων, ἀπιδίων, κυδωνίων κτλ. —) μὸς bᾶν φόρbλjα περδε̄=μὴ κάμνης σκουπίδια κατὰ γῆς. — πληθ. φόρbλjατε.
φόλε-α (Περμέτ), τοκά-jα (Βεράτ), πούλε-α [Τουρκ. πουλά] = πούλε μὲ γρέπ α πα γρέπ.
φόρε-α (τ) = με φόρε
φόρλjε-α πληθ. φόρλjατε = εἶδος τυροῦ.
φόρμε-α [Λατ. forma] = μορφή, σχῆμα, εἶδος. 2) χόανον, τύπος (Τουρκ. καλούπ) [forma = μορφὴ = ἀναγραμματισμός].
φόρμελjε-α (γ) πληθ. φόρμελjατε. — ἴδ. θερῖ.
φορμένεμ: = μορφόνομαι.
φόσνjε-α: πληθ. φόσνjετε = βρέφος, νήπιον.

φόρτ: ἐπίρ. [Λατ. forte, Ἑλλην. σ-φόδρα] = δυνατά, ἰσχυρῶς 2) σφόδρα, λίαν.

(ι-ε) *φόρτε̱-ι* [Λατ. fortis] = δυνατός, ἰσχυρός ἀντιθ. ι-ε-bούτε̱-ι. ούθουλ' ε φόρτε̱.

φόρτσε̱-α: πληθ. φόρτσατε̱ = δύναμις, ρώμη, ἰσχύς. — φορτσάτ-ι (πληθ. ἄχρ.), φορτσάdε̱-α (γ) πληθ. φορτσάdατε̱ ἴδ. φουκjῖ-α. μᾶ φόρτ (γ) με̱ φόρτ (τ) = μάλιστα, κατ' ἐξοχήν. — πε̱ρχ̌έρε̱ με κ' ἄνdα με γjούτουνε̱, πο μᾶ φόρτ dίμενιτ = πάντοτε ἀγαπῶ νὰ κυνηγήσω, ἀλλὰ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος.

φορτσόj-όνj-όχ̌ε̱μ-όνεμ (γ. τ.) = ἐνδυναμόνω-νομαι. μάρρ φουκjῖ φόρτεμ (budi) = σκληραίνομαι.

φύρbε̱-α (γ) πληθ. φύρbατε̱ = κουφιοκάρυδον. — ἄρρε̱ φύρbε̱ = ἄρρε̱ πα θελjπ. — φύτσε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. φύτσατε̱ κοιν. κουφιοκάρυδον.

φραγjόνj-όνεμ. (Περμετ.) = ξηροψήνω-νομαι (κοιν. φρύγανα) ἴδ. θέκ-εμ.

φράκj-ι (γ) = θατε̱σί'ιε̱, κόχ̌ε̱ κjι bᾶχ̌ετε̱ πρέj έρε̱σε̱ φτόχ̌ε̱τε̱. — πληθ. ἄχρηστος φράκjνατε̱, ἴδ. ατσαρῖ-α, σινγε̱ρρίμ-ι.

φρανγj-α (γ) ἴδ. μαdσγάλε̱-α ἢ μασγάλε̱-α πληθ. φρανγjῖτε̱.

φρανγjούζε̱-α κοιν. φαγοῦσα, πληθ. φρανγjούζατε̱

φράσ̌ε̱ν (γ) φράσ̌ε̱ρ (τ) = φράξος κοιν. εἶδος δένδρου. — πληθ. φράσ̌ε̱νατε̱, φράσ̌ε̱ρατε̱ (τ).

φρασ̌ούλε-jα πληθ. φρασούλετε̱, φρασόλε-jα πληθ. φρασόλετε̱. - γρόσε̱-α (γ) πληθ. γρόσε̱τε̱ = φασούλια, φασόλια.

φρασ̌ουλῖj (γ) ἴδ. φε̱ρσ̌ε̱λέj (τ).

φρασ̌ουλίμε̱-α ἴδ. φε̱ρσ̌ε̱λίμε̱-α πληθ. φρασ̌ουλίματε̱.

φρῦj (γ) φρῡj (τ) [φρύμε̱-α] ρ. ἐνερ. = πνέω, φυσῶ, ριπίζω. [Λατ. flo, Ἑλλην. φλάω, φλέω, φλύω, πνέω]. — φρῡν έρα = πνέει ὁ ἄνεμος. — φρῡj κjούρρατε̱ = φυσῶ τὰς μύξας. — φρῡj γjέλε̱σ̌ε̱ ε̱ φτόφετε̱. — φρῡj τσαλjίκουνε̱ = φουσκόνω τὸ ἀσκί. — ι φρῡj φῡλιτ = παίζω τὸν αὐλόν. — ἀόρ. φρῡνα-ε-ι (γ) φρύjτα-ε-ι (τ) μτχ. φρῡμε̱ (γ) φρύρε̱ (τ), καὶ φρύjτουρε̱ (τ) ἀντίθ. τσ̌φρῡj. — παθ. φρῡχ̌εμ (γ) φρῡνεμ (τ).

φρύμε̱-α: πληθ. φρύματε̱ = πνεῦμα, πνοή, ἀναπνοή. — μάρρ φρύμε̱ = ἀναπνέω. — μ' ουζοῦ φρύμα = ἐπιάσθηκεν ἡ ἀναπνοή μου.

φρύμε̱-α (Jακόβα) έρε̱-α = ἄνεμος. — φρύμ' ε γjάλε̱ = ψυχὴ ζῶσα. — ποσὶ bαγε̱τὶ με φρύμε̱ = ψυχικός, ζωϊκός. — Φρύμ' ε Σε̱νjτε̱ρούαρε̱

SKSH

(τ) = Σπῖρτι Σένjτ (γ) = τὸ ῞Αγιον Πνεῦμα. — φρύμ' ε κέκjε ἢ φρύμ' ε λjίγε̱ = τὸ κακὸν πνεῦμα, τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα, τὸ δαιμόνιον. — δᾶ φρύμε̱ν' ε παντάjμε = ἔδωκε τὴν τελευταίαν ἀναπνοήν, ἀπέθανεν.

φροῦθ-ι (γ) φροῦθ-ι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) κοιν. ὀστρακιά.

φρούσ̌κουλε̱-α (τ) πληθ. φρούσ̌κουλατε̱ = φραγγέλιον, μάστιξ. καὶ σ̌ούφρε̱-α (Ἐλβασ.) = ῥάβδος, πληθ. σ̌ούφρατε̱, θούπρε̱ α (Σ) πληθ. θούπρατε̱, βίσ̌κουλε̱-α (Σ) πληθ. βίσ̌κουλατε̱.

φουσ̌κουλόνj (τ) = φραγγελῶ, μαστίζω. — βισ̌κουλόj (Σ) = ραβδίζω.

φρουσ̌ουλῖj (Καβ.) ἴδ. βε̱σ̌ελῖj (γ).

φρουσ̌ουλίμε̱-α (Καβ.) ἴδ. βε̱σ̌ε̱λίμε̱-α (γ) πληθ. φρουσ̌ουλίματε̱.

φράτ-ι (γ) πληθ. φρέτε̱νετε̱ = μοναχὸς τῶν Καθολικῶν, καλόγηρος Δυτικός.

φρε̃-νι (γ) φρε̃-ρι (τ) [Λατ. frenum] πληθ. φρένjτε̱ καὶ φρένjτε̱ = χαλινός. 2) φρε̃-ρι (Περμέτ.) ἴδ. ρρουβᾶ-νι (Ἐλβασ.).

φρέρε̱ζε̱-α (Βεράτ.) πληθ. φρέρε̱ζατε̱ = ρρουβᾶνι ι ρρούσ̌ιτ σι τ' ι χ̌άσ̌ κόκjετε̱.

φρε̃θ-ι (γ) φρε̃θ-ι (τ) = εἶδος ἀσθενείας εἰς τὰς ῥῖνας τῶν ἵππων, ἐνίοτε καὶ τῶν νηπίων.

φρικατσάκ-ου-ε-jα: πληθ. κε̱τε̱ ἀρσ. κετε̱ θηλ. = φρικατσάρ-ι-ε-jα = δειλός, φοβιτσάρης. καὶ φρίκε̱σ-ι πληθ. φρίκε̱σιτε̱, φρίγε̱σ-ι (Σ).

φρίκε̱-α πληθ. φρίκατε̱ = φόβος. καὶ φρύκε̱-α (Τυραν.) κάμ φρίκε̱ = φοβοῦμαι. — ι σ̌τιε φρίκε̱νε̱ = τὸν φοβερίζω. — jάνε̱ φρίκε̱ = εἶναι φόβοι πολέμων. — ᾶσ̌τε̱ φρίκε̱ = ὑπάρχει φόβος.

(ι) *φρίκε̱σ̌ιμ-ι*, ε-φρίκε̱σ̌ιμε-jα = φοβερός-ά.

φρικόj (Ἀργυρ.) = φοβερίζω, φρικόνj (budi) = φοβερίζω τινά. — φρικε̱τσόj (γ), φρικε̱σόνj (Βεράτ.-Περμέτ.) φρικόj (Σ) καὶ φριγόj (Σ) φρικσόj (Τυραν.) παθ. φρικόνεμ = φοβοῦμαι κ.τ.λ.

φρύjτ-ι (bogdan) ἴδ. πέμε̱-α.

φρυμούαρ-όρι (τ) φρυμούερ-όρι (συνηρ.) φρυμοῦρ-όρι = πνευματικός. — φρυμόρε-jα = πνευματική, καὶ φρυμάκ-ου φρυμάκε-jα = πνευματικός-ή, πληθ. ετε̱.

φρούερ-φρόρι (γ) καὶ φροῦρ-όρι (γ. συνηρ.) ἴδ. σ̌κούρτ-ι = Φεβρουάριος μήν, καὶ (τ) φροῦαρ-όρι.

φρουjτόνj (budi) = καρποφορῶ.

φσ̈ανε̱τίμ-ι (budi) = πληθ. φσ̈ανε̱τίμετε̱ = σ̈αμτι̃νε̱-α = στεναγμός. —

φσ̈ᾶj (budi-bogdan) = σ̈αμτῖj (Ἐλβασ.) ἀόρ. φσ̈άνα-ε-ι μτχ. φσάαμ (bndi-bogdau)-τε̱-σ̈φᾶμι-τε̱ (budi)=ἀναστεναγμός.

φσ̈άτ-ι (τ) πληθ. φσ̈άτε̱ρατε̱=χωρίον. πτσ̈ατ-ι (τ) πληθ. πσ̈άτε̱ρατε̱.— κατούντ-di (γ) πληθ. κατούνdετε̱.

φσ̈ατάρ-ι (τ)=χωρικὸς 2) χωριανὸς, πατριώτης. πληθ. φσ̈αταρετε̱ πσ̈ατάρ-ι (τ) πληθ. πσ̈ατάρε̱τε̱, θηλ. φσ̈ατάρε-jα, πσ̈ατάρε-jα. πληθ. φσ̈ατάρετε̱, πσ̈ατάρετε̱, κατουνdάρ-ι-ε-jα πληθ. κατουνdάρε̱τε̱ ἀρσ. κατουνdάρετε̱ θηλ.

φσ̈έφε̱-α (γ)= ἡ σκούπα, πσ̈έσε̱-α (τ). μπσ̈έσε̱-α (τ) καὶ με̱σ̈έσε̱-α (γ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ π. πρὸ τοῦ σ̈. πληθ. ατε̱.

φσ̈έχ̌ (τ) ρ. ἐνερ. παθ. φσ̈ίχ̌εμ. πσ̈έχ̌ (τ) παθ. πσ̈ίχ̌εμ. μπσ̈έχ παθ. μπσ̈ίχ̌εμ., με̱τσ̈έφ (γ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ πρὸ τοῦ σ̈) τσ̈έφ (γ) τσ̈ίφεμ παθ. — νσ̈έφ (bogdan) = κρύπτω.

φσ̈εχ̌αράκ-ου: πληθ. φσ̈εχ̌αράκε̱τε̱ = κρυπτὸς ἄνθρωπος.—καὶ πσ̈εχ̌αράκ-ου, φσ̈εχ̌ράκ-ου, φσ̈ιχ̌εράκ-ου, μπσ̈εχ̌αράκ-ου, πσ̈εχ̌εράκ-ου.— ἴδ. τινε̱ζάρ-ι (γ).

φσ̈εχ̌ε̱σίρε̱-α (τ) πσ̈εχ̌ε̱σίρε̱-α (τ), μπσ̈εχ̌ε̱σίρε̱-α, με̱σ̈εφε̱σίνε̱-α (γ) ἀφηρ. —πληθ. —ατε̱ = κρυψάνα.

(ι-ε) *φσ̈έχ̌ε̱τε̱* (τ), πσ̈έχ̌ε̱τε̱ (τ), μπσ̈έχ̌ε̱τε̱ (τ), με̱τσέφε̱τε̱ (γ):=κρυπτὸς-ή.

φσ̈έχ̌ουρα (τ) ἐπίρ. πσ̈έχ̌ουρα καὶ πσ̈έχ̌ουραζι, μπσ̈έχ̌ουρα καὶ μπσ̈έχ̌ουραζι (τ) τσ̈έφας (γ) ἐπίρ.=κρύβδην. καὶ με̱τσ̈έφε̱τε̱, (γ) με̱σ̈έφε̱τε̱ (γ).

φσ̈ίj (τ. bogdan) παθ. φσ̈ίχ̌εμ=σπουπίζω-ζομαι.—πσ̈ίj (τ) πσ̈ίχ̌εμ (τ), μπσ̈ίj (τ) μπσ̈ίχ̌εμ, με̱σ̈ίj (γ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π πρὸ τοῦ σ̈) με̱σ̈ίχ̌εμ τε̱-φσ̈ίρατε̱=τὰ σκουπίδια.

φσ̈ίκε̱-α (τ) πσ̈ίκε̱-α (τ), μπσ̈ίκε̱-α (τ), με̱σ̈ίκε̱-α (γ)= φοῦσκα.

φσ̈ίκε̱-κάρτε̱, πσ̈ίκε̱-κάρτε̱, μπσ̈ίκε̱-κάρτε̱, με̱σ̈ίκε̱-κάρτε̱ εἶδος θάμνου ἔχοντος φούσκας κροτούσας.

φσ̈ίκε̱ζε̱-α (τ) ὑποκορ. πληθ. φσ̈ίκε̱ζατε̱, πσ̈ίκε̱ζε̱-α (τ) μπσ̈ίκε̱ζε̱-α (τ) με̱σ̈ίκε̱ζε̱-α (γ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ π πρὸ σ̈.

φσ̈ικ (τ), ρ. ἐνερ. πσ̈ίκ (τ), μπσ̈ίκ (τ), με̱σ̈ίκ (γ) παθ. φσ̈ίκεμ (τ), πσ̈ίκεμ (τ), μπσ̈ίκεμ, με̱σ̈ίκεμ (γ)=τούκε ράχουρε̱ ebε̱νj τ' ι φσ̈ίκετε̱ (τ' ι bε̱νετε̱ φσ̈ίκα, φσ̈ίκα μίσ̈ι).

BKSH

φσϊχευ (τ) πσϊχεμ (τ), μ̱ετσϊφεμ, τσϊφεμ (γ)=κρύπτομαι. καὶ τσϊφεμ (γ) μ̱ετσϊφεμ (γ). — καὶ παθ. τοῦ φσϊj=σκουπίζω.

φτέσεσ-ι (γ)=αὐ κjε̱ φτόνj=θε̱ρρέτ πε̱ρ dάσμε̱) [ἐκ τοῦ φτέσε̱-α=πρόσκλησις. ἀπηρχαιωμένη λέξις] πληθ. φτέσε̱σιτε̱.

φτόνj-φτόνεμ παθ.=θε̱ρρέσ πε̱ρ dάσμε̱ (Σ) ['Ιταλ. invitare] παροιμ.— κουσ̈ βέτε παρτούαρε̱, ε γjε̱ν πα σ̈τρούαρε̱. —ἴδ. γρίσ̈, γε̱ρσ̈έσ ρ.— Περμέτ.)=φτόνj με dασ̈ α με κουλjάτσ̈ (=προσκαλῶ εἰς τὸν γάμον μὲ ἔξοδα) καὶ γρισ̈ ἢ γε̱ρσ̈έσ (Περμέτ.)=προσκαλῶ μὲ λόγον (=ἄνευ ἐξόδων).

φτίκ (Κροῦjα)= δ. φίκ. ρ. φτίκεμ=ἴδ. φίκεμ ρ.

φτιλζόj-όνεμ (Βεράτ), φτιλόj (γ) (Τυραν. Καβ. Κροῦjα) φτιλόνj (budi) ρ. ἐνερ.=σ̈τελίσ. 2) ἐπεξηγῶ (budi) φτιλόχεμ (γ) = σ̈τε̱λίζεμ ρ.

φτόφ (γ) φτόχ̇ (τ)=κρυόνω τι. — φτόφεμ-φτόχεμ=κρυόνω.

φτόφερε̱ (γ) φτόχετε̱ (τ)= ἐπίρ. = ψυχρῶς.

(ι ε) *φτόχ̇ε̱τε̱-ι α* φτόφε̱τε̱-ι-α: ἐπίθ. τὸ οὐδ. τε̱ φτόχ̇ε̱τε̱-ιτε̱, τε̱ φτόφε̱τε̱-ιτε̱. — σότ ᾶσ̈τε̱ φτόφε̱τε̱=σήμερον εἶναι κρῦον. — σότ bᾶν τε̱ φτόφε̱τε̱=σήμερον κάμει κρῦον.

φτοχ̇ε̱σίρε̱-α (τ), φτοφε̱σίνε̱-α (γ)=κρυάδα. πληθ.— ατε̱. βενd' ι φτόφε̱τε̱=κjι νούκε̱ σ̈εφ dίελ. ἴδ. χ̇ιεσίνε̱-α.

φτοῦα-όϊ πληθ. φτόνjτε̱,=κυδῶνι. 2) κυδωνjά, φτοῦε-όϊ (γ) φτούε-όνι (Σ) φτοῦ-όϊ (γ. συνηρ).

φτούε-jα (γ)=χρονιάρικη γίδα.— φτοῦjα (γ. συνηρ.), φουτjάκε-jα ('Ελβασ.) φτούjε̱ζε̱-α.— ὑποκορ.

φύελ-ι (τ), φῦλ-ι (γ. συνηρ.) φέλ-ι (Σ) πληθ. φύεjτε̱, φύjετε̱ (τ) ι bίε φύελιτ = παίζω τὸν αὐλόν.—ι ράσ̈ε̱ φύελιτ = ἔπαιξα τὸν αὐλόν.

φυελούαρ-όρι (τ) φυελούερ-όρι (γ), φυλοῦρ-όρι (συνηρ.) πληθ. φυελόρε̱τε̱ καὶ φυλόρε̱τε̱=αὐλητής. —φυελόρε-jα πληθ, φυελόρετε̱ θηλ.

φύερ-ι (τ) ἴδ. φῖρ.

φύτ-ι πληθ. φύτνατε̱, φύτνετε̱ = bῖρα ε κjάφεσε̱ κjι σ̈κόν τε̱ νγρᾶνε̱τε̱ πε̱ρμbρένdα ἴδ. γρύκε̱-α, τύτε̱-α· 2) ὁ λαιμός. — ε κάπα πε̱ρ φύτι= τὸν ἔπιασα ἀπὸ τὸν λαιμόν· με̱ νγε̱τσι νjῑ έσ̈τε̱νε̱ νdε̱ φύτ.

φυτόρε̱-α, φετύρε̱ α = μορφή, ὄψις,— ι ουπρίσ̈ φυτύρα νγα φρίκα· κᾱ φυτύρε̱ τε̱ βέρdε̱=ἔχει ὠχρὰν ὄψιν. — τρῖ φυτύρε̱σ̈ νjί Περε̱νdι.

φούγε̱-α=συκοφάγος, πτηνόν, πληθ. φούγατε̱.

BKSH

φουκj̈ῑ-α = δύναμις, ἰσχύς πληθ. φουκjίτε̧.— σ' κᾶμ φουκjῑ = ἀδυνατῶ.— μ'ουπρε̧̄ φουκjῑα ἢ μ'ουπρένε̧ φουκjίτε̧ = ἐξηντλήθησαν αἱ δυνάμεις μου ἴδ. μ' ουπρένε̧ κράχ̌ατε̧ = ἀπηύδησα.

(ι-ε) *φουκjίσ̈ιμ-ι-ε-ja* = δυνατός-ή. ἰσχυρός-ά· καὶ (ι-ε) φουκjίτσ̈ιμ-ι-ε-jα θηλ.

φουλίκj-φε̧λίκj (γ. τ.) = ἐντροπιάζω, λερόνω.— φουλίκεμ = ἐντροπιάζομαι, λερόνομαι.

φουλjέτε̧-α (Σ) (τὸ δένδρον) = τσαράτσ-ι (Τυραν.) καὶ καλjιbόbε̧ α (Σ) (ὁ καρπὸς) πληθ. καλjίbobατε̧.

(ι-ε) *φουλίκε̧τε̧* (γ. Ἐλβασ.) (ι-ε) φε̧λίκε̧τε̧ (τ) ἐπιθ. = ἐντροπιασμενος 2) λερωμένος (τ. Σ.).

φουλjκῑνι (Σ) πληθ. φουλjκjίνjτε̧ = σιαγὼν καὶ (Σ. Κροῦjα) (Τυραν.) φουλjκjίνjε̧-α πληθ. φουλjκjίνjατε̧ = νόφουλε̧-α: πληθ. ατε̧.

φουλίμ-ι: πληθ.— ίμετε̧ (ἄχρηστος) = φύσημα (ἀνέμου) τοῦ ρήματος *φουλόν* = φυσᾶ̧ (ἄνεμος).

φούντ-dι (πληθ. φούνdετε̧ ἄχρηστος) [Ἑλλην. ποντ-ος, Λατ. fundus] = πυθμήν, βάθος, πάτος, τὸ κάτω μέρος.— νdε̧ φουντ ἢ με̧ νdε̧ φουντ = εἰς τὸ τέλος.

φουνdόσ (τ) ρ. = ρίπτω τινά εἰς τὸ βάθος, φουντόj (Σ) φουνdόσεμ (τ) παθ. φουνdόχ̌εμ (Σ).

φουνdε̧ρρῑ-α πληθ. φουνdε̧ρρίτε̧ = τὰ ὅσα ἀπομένουσιν εἰς τὸν πάτον· κονῶς τὰ ἀπομειναρια.

φούρκ-ου, σφούρκ-ου (Σ) κοινῶς δικοῦλι, διχάλα = γεωργικὸν ἐργαλεῖον δι'οὗ συνάζουσι τὸν χόρτον· πλ. φούρκjετε̧, σφούρκjετε̧, τε̧ρφούρκjετε̧.

φούρκε̧-α [Λατ. furca] = ἡ ἠλακάτη κοινῶς ἡ ρόκα (κjε̧ τιέρρε̧νε̧) πληθ. φούρκατε̧.

φουρκάτσε-ja (Βερατ.) [ἴδ. φούρκ-ου] = ἴδ. νγαρκάτσε-jα.

φούρρε̧-α, φούρρ-ι [Λατ. furnus] πληθ. φούρρε̧τε̧ = κλίβανος, κοινῶς φοῦρνος [φουρκουλjίτσε̧-α] ἴδ. πρόκε̧.

φουρρί-ja [Ἰταλ. λέξις] = τουρκιστὶ αdσ̈αλjέ.

φουρρε̧βέκjε̧-α, φουρουβέκε̧-α (Περμέτ. Βεράτ.) πληθ. α-τε̧ ἴδ. κουκουβάjκε̧-α.

φουρρίκj-ι πληθ. φουρρίκjατε̧, φουρρίκ-ου (Σ. Τυραν. Περμέτ.) = φωλεά πληθ. φουρίκjτε̧.

φουρράτσ-ι (γ) = μουλῑ κjῑ bλjούεν με χ̄ούρδε̱ (=λάκκον ὕδατος).

φουρρόj (γ) = bλjούεj τράσ̈ε̱ καὶ φε̱ρρόj (Κρουj̈α) = λjιμόj = με λjίμε̱ φε̱ρρόj χ̄έκουρινε̱. — φουρρόj = bλjούεj νdε μόκε̱νετ.

φουρτούνε̱-α [Λατ. fortuna] = θύελλα, τρικυμία, θαλασσοταραχή· πληθ. φουρτούνατε̱ ἴδ. θε̱λίμ-ι.

φούσ-φουτ-φούτ (γ) καὶ φούτ-φούτ-φούτ (τ) = χώνω ρ. παθ. φοῦτεμ = χώνομαι.

φούσκε̱-α (γ) φούτσκε̱-α (τ) κουρ μπσ̈ίκετε̱ λjικούρα = ἡ φοῦσκα.

φουστάν-ι: πληθ. φουστάνετε̱ = ἡ φουστανέλα.

φουσ̈άϊ-α (Βεράτ.) [φσ̈ῦj] = χειρόμακτρον. (Ἰταλ. peceta).

φουσ̈άρ-ι-ε-jα (γ) = πεδινὸς-ή· ἀντίθ. μαλjε̱σούαρ-όρι καὶ φουσ̈τάρ-ι-εjα, φουσ̈αράκ-ου-ε-jα, φουσ̈νjάκ-ου-ε-jα. — πληθ. φουσ̈άρε̱τε̱ ἀρσ. φουσ̈άρετε̱ θηλ.

φούσ̈ε̱-α πληθ. φούσ̈ατε̱, ρραφσ̈-ι (Jακόβα) = πεδιάς.

φουσ̈νjάρ-ι, φουσ̈νjέρ-ι πληθ. άρε̱τε̱-έρε̱τε̱ = ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον ψαρεύουσιν.

φούσ-φούτ-φούτ = εἰσάγω, ἐμβάζω, βε̱ μbρένdα, κε̱λάσ σ̈τίε· ἀόρ. φούτα-ε-ι. μτχ. φούτε̱ ἢ φούτοννε̱. παθ. φοῦτεμ· ἀντίθ. κε̱ρρέj, νdσίερ.

φουσ̈κjίνατε̱ πληθ. (budi) ???

φούσκε̱-α καὶ φούτσκε-α, πούφκε̱-α (Τυραν.), φε̱λούσκε̱-α (Τυραν.) = φούσκε̱-α (κοὺρ ρρίφετε̱ με χ̄ίθε̱θ), πληθ. φε̱λούσκατε̱. ἴδ. φσ̈ίκε̱-α, πσ̈ίκε̱-α, μπσ̈ίκε̱-α, με̱σ̈ίκε̱-α.

φουσ̈άτε̱-α ἴδ. ουσ̈τερῑ-α = στρατός, στρατόπεδον.

φουφουβέjκε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. φουφουβέjκατε̱ = γλαῦξ-κός. — ἢ φουφουβέjκε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. φουφουβέjκατε̱. — ἢ φουρουβέjκε̱-α (Βεράτ.) πληθ. φουρουβέjκατε̱, ἢ φουρρε̱βέjκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. φουρρε̱βέjκατε̱, ἢ κουκουβάjκε̱-α πληθ. κουκουβάjκατε̱.

φυσεκόρε-jα (Σ) = κουλjέτε̱ φυσ̈έκε̱σ̈. — πληθ. φυσε̱κόρετε̱.

Χ̇

χ̄ᾶ: ρ. ἐνερ. = τρώγω, ἀόρ. χ̄άνγρα (γ), (τ) χ̄ένγρα, μτχ. νγράνε̱ (γ) νγρένε̱ (τ). ἀντίθ. βίελ. — με̱ χ̄ᾶ ζέμε̱ρα μb ατε̱ νjερῑ = ὑποπτεύω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. — ε χ̄ᾶ με τε̱ μίρε̱.

χ̌αbίτεμ (γ)=χαίνω, χάσκω, εἶμαι ἐκστατικός· ἴδ. χουτόιj.
χ̌άδε̱-ι=ὁ Ἅδης (πληθ. λείπει).
χ̌άε-jα (Σ), χ̌ε̄-jα πληθ, χ̌άετε̱=ζωοτροφία.
χ̌άεσ-ι (Σ), χ̌άμε̱σ-ι: πληθ. χ̌άμε̱σιτε̱, χ̌άϊστε̱=φαγᾶς.
χ̌αjγέρ-ι (Μυζεκjέjα) ἴδ. χ̌αρμε̱ο̆ούκρ-όρι.
χ̌αjάτ-ι=βένdι κjε̱ ᾶο̆τε̱ νdε̱νε̱ τσαρδάκουνε̱, αὐλὴ σκεπασμένη.
χ̌αλακάσ-άτ-άτ (γ), σγαφουλόνj (Βεράτ.) ρ. = ξεγυμνόνω, ξεσκεπάζω. ο̆περdᾱj, σφαγουλόνj κραχ̌αιόρινε̱ = ξεσκεπάζω τὰ στήθη.— παθ. χ̌αλακάτεμ, σφαγουλόνεμ.
χ̌αλj-γρέπ-ι πληθ. χ̌αλj-γρέπατε̱ (γ Μαλjε̱σία).
χ̌άλjε̱-α πληθ. χ̌άλjατε̱: χ̌άλjε̱-πέο̆κου=ψαροκόκκαλον.
χ̌άλjε-jα πληθ. χ̌άλjετε̱=ἀναγκαῖον, ἀπόπατος.
χ̌αλjινόσ (Ἐλβασ.) ρ. = καταφθείρω.— ε χ̌αλjινόσι σε̱μούνdα = τὸν κατέφθειρεν ἡ ἀσθένεια, ὥστε δὲν εἶναι πλέον ἐπιδεκτικὸς θεραπείας.— χ̌αλjινόσεμ = καταφθείρομαι ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, δὲν εἶναι πλέον ἐπιδεκτικὸς θεραπείας, διότι τὸν ἐσάπισεν ἡ ἀσθένεια.— ουχ̌αλjινόσ πλjάγα ε νούκε̱ ο̆ερόχ̌ετε̱ μᾶ.
χ̌αλjίκjε-jα (Ἐλβασ.)=καταφθορά, παντελὴς ἀφανισμός, ἐρείπιον, ἐξολοθρευμός.— γε̱ρμάδε̱-α (τ) πληθ. γε̱ρμάδατε̱, τε̱ ρρενούεμετε̱ (Σ).
χ̌αλjίτο̆-ι πληθ. χ̌αλjίτο̆ετε̱=λιθαράκια ἴδ. γουρμάτσ-ι. – χ̌αλjίτο̆-ι = κοιν. χ̌αλίκι, νjε̱ γοῦρ-ι βόγε̱λjε̱, ζ̌οῦρ-ι, ο̆οῦρ-ι.
χ̌άμουλ-ι (Τυραν.) καὶ άμουλ-ι=ἴδ. bουρίμ-ι πλ. χ̌άμουjτε̱, άμουjτε̱.
χ̌αμουλόρε-jα (γ)= τσ̆' dο άρε̱ κjε̱ ᾶο̆τε̱ μbιέλε̱ τε̱ λjάο̆τε̱ (dο με θένε̱, γροῦν, α έλjπ, α τε̱ρο̆άνε̱, α τέπε̱, α θέκε̱νε̱, α μέλj) μbασσὶ τε̱ κόρρετε̱ ι θόνε̱ χ̌αμουλόρε, α άρε̱ χ̌αμουλόρε με νjῑ φιάλjε̱ (γενικῶς) νdε̱ dάτο̆ με ε ο̆κοῦμε̱ βέτο̆ (ἐπὶ τὸ μερικώτερον), πό κjε μbίελε̱ γροῦν, ι θόνε̱ γρουνόρε, πό κjε μbίελε̱ τε̱ρο̆ᾶνε̱, ι θόνε̱ τε̱ρο̆ᾶνόρε̱, τεπόρε, θεκε̱νόρε, μελjόρε, μισε̱ρόρε κ.τ.λ.
χ̌αμε̱λόj (Ἐλβασ) ἴδ. αμελόιj-χ̌αμε̱λόχ̌εμ=ἴδ. αμε̱λόχ̌εμ.
χ̌αμουρίκ-ου ἴδ. ουρῑ.
χ̌άμε̱σ-ι (γ) χ̌άεσ-ι (Σ) νγρένε̱σ-ι (Ἀργυρ.) = φαγᾶς. πληθ. χ̌άμε̱σιτε̱, χ̌άεσιτε̱, νγρένε̱σιτε̱.— νjερῑ χ̌άμε̱σ ε βένε̱ πίμε̱σ = νjέρι χ̌άεσ ε πιανέτσ (Σ).
χ̌ανdάρ-ι (τ) [ἴδ. κοιν. κοντάρι] πληθ. χ̌ανdάρετε̱ ἴδ. ο̆ούλjτσ-ι.

χ̌ᾶνε̱-α (γ) χ̌άνε̱ζε̱-α (γ), χ̌ε̱νε̱-α (τ), χ̌ενε̱ζε̱-α (τ) πληθ. — ατε̱ = σελήνη. χ̌ᾶν' ε ρε̄ = νέα σελήνη, ἡ νουμηνία. — χ̌ᾶνα πλjότ = πανσέληνος, πλήθουσα σελήνη. — χ̌ᾶναβdιέρρε̱ (γ) = φθίνουσα σελήνη δηλ. ἀπὸ τῆς πανσελήνου μέχρι τῆς ἐσχάτης φάσεως ουμbούσ̈ χ̌ᾶνα = ηὔξησεν ἡ σελήνη. — ουϐdοῦρ χ̌ᾶνα = ἔφθινεν ἡ σελήνη.

χ̌ᾶνε̱ζε̱-α (Κροῦjα) ἴδ. ἀνε̱ζε̱-α = σφῆκα. πληθ. χ̌ᾶνε̱ζατε̱.

χ̌άνε μόριον χρόνου = πρὸ πολλοῦ. — χ̌άνε σᾱ κᾱ κjε̱ κᾱμ ἀρδε ούνε̱ κε̱τού = πρὸ πολλοῦ ἦλθον ἐδῶ.

χ̌ᾶνούερ-όρι (γ) χ̌ανοῦρ-όρι, χ̌ᾶνόρε-jα (γ), χ̌ε̱νούαρ-όρι (τ), χε̱νόρε-jα (τ) = σεληνιακός-ὴ = ὁ ἀνήκων εἰς τὴν σελήνην ἢ εἰς τὴν περίοδον τῆς σελήνης. 2) (γ) ἴδ. βάργε̱σ-ι.

χ̌άπ καὶ *χ̌άπι* (γ) = ἀνοίγω ἁπλῶς, τσ̈έλj = ἀνοίγω μὲ τὸ κλειδί. ἀντίθ. τοῦ χ̌άπ τὸ μbύλ (ἁπλῶς), vdρῦj (= κλείω μὲ τὸ κλειδί). χ̌απ φιάλjε̱νε̱ = διαδίδω τὸν λόγον. — χ̌απ νjε̱ κουϐε̱ντ = ἄρχομαι τῆς ὁμιλίας. — χ̌άπ. πε̱λjχ̌ούρε̱ = ἀνοίγω τὰ πανιὰ (διὰ νὰ ἀποπλεύσω) τε̱ χ̌άπτε̱ δε̄ου! — παθ. χ̌άπεμ, τσ̈ίλjεμ. ἀντιθ. μbύλεμ, vdρῦχ̌εμ. νjερίου ι χ̌άπε̱τε̱ = ἀνεπτυγμένος ἄνθρωπος. νjερίου ι μbύλε̱τε̱ = περιωρισμένος.

χ̌απασ̈άλjθι = 'Ελϐασ.) [χ̌απ-σ̈άλjε̱-α] ἐπίρ. καὶ χ̌απσ̈άλjθι, χ̌απασ̈άλjε̱ζι ἔτσι χ̌απασ̈άλjθι = ἔτσε̱ιj τούκε χ̌άπουρε̱ σ̈άλjε̱τε̱ ἴδ. χ̌άπε̱-α πληθ. χ̌άπατε̱, τσ̈άπε̱-α.

χ̌άπε̱-α = τσ̈άπε̱-α ὃ ἴδ. πληθ. χ̌άπατε̱.

χ̌άπε̱σ-ι (τ) = τὸ κλειδί.

(ι-ε) *χ̌άπε̱τε̱* = ἐπιθ. τὸ ἐπίρ. χ̌άπε̱τε̱ = ἀνοικτά.

χ̌απ-σ̈άλjε̱-α ('Ελϐασ.) πληθ. χ̌απ-σ̈άλjατε̱ = βῆμα, έτσε̱ du, τρῑ, χ̌απ -σ̈άλjε̱ = περιπάτησον δύο τρία βήματα. — [παρατηρητέον ὅτι εἶνε σύνθετον ῥῆμα μετὰ οὐσιαστικοῦ] χ̌απόσ (τ) ρ. μτχ. χ̌απόσουρε̱.

χ̌άρρ ('Αργ.) μτχ. χ̌άρρε̱ ἢ χ̌άρρουρε̱. — τχ̌άρρ (Βερατ. τ. Περμέτ.) χ̌έρρ (γ) = ρραλόj dέγατε̱ α bίματε̱.

χ̌αραbέλj-ι (γ) πληθ. χ̌αραbέλjατε̱ = κοιν. σπουργίτης.

χαρακοπῑ-α πληθ. χαρακοπίτε̱ = ἀστεϊσμὸς αἰσχρός, αἰσχρολογία. — [χ̌αρακοπῑ-α] = διασκέδασις.

χ̌αρακοπίσεμ χ̌αραγόπεμ (Βερατ. 'Ελϐασ.) = κάμνω αἰσχροὺς ἀστεϊσμοὺς ἴδ. τάλεμ.

χ̌αρρακάτ-ι (Βεράτ.) ἴδ. αρρακάτ-ι

χ̂αρρατίσ-εμ (Βερατ.) ἴδ αρρατίσ-εμ.

χ̂αρράκj-ι (γ) χ̂αρράκjε-jα=αὐ α αjό κjε̱ χ̂αρρόν.

χ̂αρbούτ-ι (τ)=βάρβαρος, ἰδιώτης, ἀγενής. Οἱ Μουσουλμᾶνοι τῆς Ἀλβανίας διαιροῦσι τὸν λαὸν εἰς μπέϋδες, ἀγάδες καὶ χ̂αρbούτας δηλ. ἁπλοῦς ἀνθρώπους μὴ ἔχοντας ὑψηλὴν καταγωγήν.

χ̂άρδε̱-α (γ) χ̂άρδε̱jε-jα (Βερατ.) πληθ. χ̂άρδε̱jετε̱=εἶδος ἀσθενείας τοῦ λαιμοῦ (scarlatina). — χ̂άρδε̱jε-jα (γ. bogdan) πληθ. χ̂άρδε̱jετε̱, χ̂άρδε̱λjε̱-α πληθ. ατε̱.

χ̂αρδίτσε̱-α πληθ. χ̂αρδίτσατε̱, χ̂αρδίτσ̈κε̱-α πληθ. ατε̱. χ̂αρδούτσε̱-α πληθ. — ατε̱ καὶ χ̂αρδούτσκε̱-α πληθ. ατε̱=ἡ σαύρα, σιμαμούθι, γουστερίτσα ἴδ. ξαπῖ-νι, σ̈απῖ-ου.

χ̂αρδῖ-α τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου, πληθ. χ̂αρδίτε̱.

χ̂άρρε̱-α ἴδ. ἀρρε̱-α πληθ. χ̂άρρατε̱.

χ̂άρρε̱jε-jα (γ), μέτσ̈κε̱-α (Περμέτ.)=εἶδος μικροῦ κώνωπος. ἴδ. μουσ̈κόνjε̱-α: πληθ. χ̂άρρε̱jετε̱ (γ) μέτσ̈κατε̱ (Περμέτ.).

χ̂αρζάνε-jα πληθ. χ̂αρζάνετε̱=μικρὰ λαμπάς.

χ̂αρρίνj (Περμέτ.) ἴδ. αρρῖj (Ἀργυρ.-Βεράτ)=φθάνω, προφθάνω.

χ̂άρκ-ου (Λατ. arcum)=τόξον πληθ. χ̂άρκjετε̱.

χ̂αρκε̱τούαρ-όρι (τ), χ̂αρκε̱τούερ-όρι (γ), χ̂αρκε̱τούρ-όρι (γ.συνηρ.) χ̂αρκτε̱τόρε-jα=τοξότης.

χ̂αρμε̱σ̈ούχρ-όρι (τ)=κàλj ι πκdρέδουρε̱ κοιν. βαρβᾶτος καὶ χ̂αρμε̱σ̈ούερ-όρι (γ), χ̂αρμε̱σ̈ούρ-όρι (γ) χ̂αjγε̱ρ-ι (Μυζεκjέjα).

χ̂αρρόιj: ρ. ἐνερ.=ἐπιλανθάνομαι, λησμονῶ. παθ. χ̂αρρόχ̂εμ (γ), χ̂αρρόνεμ (τ), dάλj ε πίκjεμ με σ̈όκjετε̱ κjι τε̱ μος χαρρόχ̂εμ.

χ̂αρρίμ-ι πληθ. χ̂αρρίμετε̱=λησμοσύνη.

χ̂αρμούσ̈-ι (Ἀλβανο-Σικελικὸν)=κε̱λjύσ̈ι ι κουνίχ̂ουτ.

χ̂αρράκj-ι-ε-jα (Ἐλβ.) πληθ. χ̂αρράκjε̱τε̱ ἀρσ. χ̂αρράκjετε̱ θηλ.=αὐ α αjό κjε̱ χ̂αρρόν, κjε̱ σ' μbᾶ μέντ.

χ̂αρούσ̈ε̱-α (Σ)=ἴδ. αρῖ-ου πληθ. χ̂αρούσ̈ατε̱.

χ̂άρτσ̈-ι dέρρ ι παdρέδουρε̱.

χ̂άσ: (Σ)=ἀπαντῶ τινα καθ' ὁδὸν ἴδ. πε̱ρπιέκ. συναντῶ.

χ̂ασdίσεμ (γ. τ.) καλj' ι χ̂ασdίσουρε̱.

χ̂ασμάκ-ου (τ) πληθ. χ̂ᾶσμάκε̱τε̱.

χ̂ασάν-ι (Jακόβα)=φίλος, γνώριμος, ὡς λjοτσ-ι παρὰ Σκοδριάνοις.

χ̈άχ̈εμ: παθ. τοῦ χ̈ᾶ. 2) συνερίζομαι: παροιμ. χ̈άχ̈ενε̣ ποσὶ κjέντε̣=τρώγονται σὰν τὰ σκυλjὰ κοιν. — χ̈άχ̈ενε̣ ὄοκj με ὄοκj = συνερίζονται, λογοτριβοῦσιν.

χ̈ε̄-ja (γ) (πληθ. λείπει) χ̈άε-jα (Σ)=ζωγραφία. — ὄτίου χ̈ένε̣ περ̣νjε̣ μότ.

χ̈έjε̣-α ἴδ. χ̈ε̄λ-ι.

χ̈έδε̣jε-ja πληθ. χ̈έδε̣jετε̣ ('Ελβασ.)=τὰ πίτυρα τὰ ἐκ τοῦ κοσκινίσματος τοῦ ἀραβοσίτου ἐξερχόμενα [ἐκ τοῦ χ̈έθ. ρ.].

χ̈έθ (τ) ρ. =ρίπτω ἴδ. ὄτίε. χ̈ούδ (γ) καὶ χ̈ούδι (γ). ἀντιθ πρέσ-έτ-έτ =δέχομαι. χ̈έθ με γοῦρε̣=λιθοβολῶ. — χ̈εθ τέjε̣ ἢ χ̈εθ πόὄτε̣=ἀποβάλλω. — jα χ̈όδα φιάλjε̣τε̣ λjάρκ ε λjάρκ. — χ̈εθ με ὄκέλjμ καὶ ὄτίε με ὄκέλjμ=κλωτσῶ. — χ̈εθ (γ. τ) = ἀνεμίζω. ὡς χ̈έθ γρούνινε̣, ορίζινε̣ κτλ.

χ̈έκj-χ̈έκj-χ̈έκj χιέκ, χ̈jέκ, χέκj (γ) ρ. =ἀφαιρῶ, τραβῶ. 2) ξεψυχῶ εἶμαι εἰς ἀγωνίαν θανάτου. 3) πάσχω, ὑποφέρω. χ̈έκj κέκj = κακοπαθῶ ἴδ. βούαj. 4) χ̈εκ ἢ χ̈εκj (τ) dόρε̣=παραιτοῦμαι. — ἀόρ. χ̈όκjα (γ. τ.) — μτχ. χ̈έκjουνε̣ (γ), χ̈έκjουρε̣ (τ). ἴδ. χ̈ίκjεμ παθ. ἴδ. τχ̈έκ, τχ̈ίκεμ, τε̣ρχ̈έκ (Τυραν.) τε̣ρχ̈ίκεμ.

χ̈jέκε̣σ-ι (Σ) πληθ. χ̈jέκε̣σιτε̣ = αὐ κjε̣ μέρρ κε̣πούτσε̣ (δῶρον) με μbαρούεμ νjι πούνε̣ (ἐπὶ κακοῦ).

χ̈jεκε̣τσῑ-α (Σ) ἀφηρ. = ἡ πρᾶξις τοῦ χ̈jέκε̣σ-ι πληθ. χ̈jεκε̣σίτε̣.

χ̈έκjε̣σ-ι (τ) πληθ. χ̈έκjε̣σιτε̣ = ὁ ὑποφέρων.

χ̈έκουρ̣-ι=σίδηρος· πληθ. χ̈έκουρατε̣ [ἐξ οὗ τσεκοῦρι κοιν.]. χ̈έκουρ̣ι ι bάρκε̣σε̣ (Σ) = ἄγκυρα.

χ̈εκουρ̣όσ (τ) χ̈εκουρ̣ίσ (τ) = σιδηρόνω· παθ. χ̈εκουρόσεμ, χ̈εκουρίσεμ.

χ̈έλjμ-ι = ἰός, κοιν. φαρμάκι [πληθ. ἄχρ̣ηστος].

χ̈ελjμόνj (γ. budi) ρ. = φαρ̣μακόνω, 2) πικραίνω. — χ̈ελjμ̣ούεμ, μετχ. παθ. χ̈ελjμ̣όχ̈εμ (γ. budi)=φαρ̣μακόνομαι, πικραίνομαι, λυποῦμαι.

χ̈έλjμε̣ζε̣-α: πληθ. χ̈έλjμε̣ζατε̣ = ἴδ. λjέμε̣ζε̣-α.

χ̈ε̄λ-ι πληθ. χ̈έλjετε̣=σουβλί.

χ̈ελjκj ('Ιταλο-'Αλβανικὸν) ρ. ἐνεργ. =τραβῶ [ἕλκω] ἀόρ. χ̈όλjκjα = χ̈όκjα.

χ̈jε̄-ja (Τὄαμ.) πληθ. χ̈jέτε̣ ἴδ. χ̈ίε-jα = σκιά.

χ̈ε̣νγε̣λάσ (τ) ρ. οὐδ. = χρεμετίζω· χ̈ε̣νγε̣λῑj (τ) χ̈ινγε̣λῑj (γ).

BKSH

χ̆έρρ : ἴδ. ρημ. χ̆άρρ.

χ̆έρρε̰σ-ι (γ) = αὔ κjε̰ χ̆έρρ˙ πληθ. χ̆έρρε̰τιτε̰.

χ̆έρε̰-α : ἴδ. κόχ̆ε̰-α (πληθ. ἄχρηστος) φράσ. κε̰σ̈τοὺ ε προῦ χ̆έρα = ἔτσι τὸ ἔφερεν ὁ καιρός.

χ̆έρε̰-α = φορά˙ ἴδ. bότε̰ (γ. Μαλjεσία). — κjε̄ νjε̰ χ̆έρε̰ μότι = ἤτανε ἕνα καιρό, κοιν. μιὰ φορά. — νjε̰ χ̆έρε̰ = ἅπαξ, dύ χ̆έρε̰ = δίς, τρῖ χ̆έρε̰ = τρὶς κ.τ.λ. — νjι χ̆έρε̰ ἢ νjιχ̆έρε̰ μότι = ποτέ, πάλαι˙ κοιν. μιὰ φορὰ κ' ἕν καιρό. — νjε̰ χ̆έρε̰ ἢ νjε̰ χ̆έρε̰ μότι (τ). — σ̈ούμε̰ χ̆έρε̰ = πολλάκις. — ασ̈νjε̰ χ̆έρε̰ καὶ ασνdονjε̰ χ̆έρε̰ = οὐδέποτε. — νdονjε̰ χ̆έρε̰ = κάποτε. — σᾰ χ̆έρε̰ = ποσάκις, πόσαις φοραῖς. — σᾰ χ̆έρε̰ τε̰ dούασ̈ = ὁσάκις θελήσῃς. — κάκjε̰ χ̆έρε̰ = τόσας φοράς. — νdε̰ νjε̰ κόχ̆ε̰ νjε̰ χ̆έρε̰ ἰσ̈τε = ἤτανε μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρό. — τε̰ πάρε̰νε̰ χ̆έρε̰ ἢ χ̆έρε̰ν' ε πάρε̰ = τὴν πρώτην φοράν. — τε̰ dύτε̰νε̰ χ̆έρε̰ ἢ χ̆έρε̰νε̰ ε dύτε̰ = τὴν δευτέραν φοράν. — τε̰ παστάjμενε̰ χ̆έρε̰ ἢ χ̆έρε̰νε̰ ε παστάjμε = τὴν τελευταίαν φοράν. — εδὲ νjε̰ χ̆έρε̰ = ἔτι ἅπαξ. — εδὲ dῡ χ̆έρε̰ = ἔτι δίς. — κjε̰ χ̆έρε̰ν' ε πάρε̰ = ἐξ ἀρχῆς. — πε̰ρ χ̆έρε̰ ἢ πε̰ρ χ̆έρα, νγα χ̆έρε̰ (τ) = πάντοτε. — ατε̰ χ̆έρε̰ ἢ ατε̰ χ̆έρε̰ = τότε, αὐτὴν τὴν φοράν. — χ̆έρε̰ - χ̆έρε̰ ἢ χ̆έρε̰ πας χ̆έρε̰ = κάποτε. — σᾰ-κακjε̰-χ̆έρε̰ (τ) = σα-κακjε̰-χ̆έρασ̈ (τ) = ἐν τῷ ἅμα, παρευθύς. — πε̰ρνjε̰ χ̆έρε̰ = ἀμέσως, εὐθύς, παρευθύς. — με νjε̰ χ̆έρε̰ = ἐκ μιᾶς, μονομιᾶς. — με dῡ χ̆έρε̰, με τρῖ χ̆έρε̰, με κάτρε̰ χ̆έρε̰ κ.τ.λ. — 2) με νjε̰ χ̆έρε̰ = πε̰ρνjε̰ χ̆έρε̰ = ἀμέσως. — χ̆έρε̰ - χ̆έρε̰ = χ̆έρε̰ - χ̆έρα = χ̆έρε̰ - χ̆έρι = νγα νjῑ χ̆έρε̰ = κᾱ νjῑ χ̆έρε̰ (Σ) = χ̆έρε̰ - χ̆έρε̰ (Σ) = κάποτε, ἐνίοτε. — νγα-χ̆έρε̰ (τ) = πε̰ρ-χ̆έρε̰ (γ). — χ̆έρε̰ τούκε κjεσ̈ουρε̰, χ̆έρε̰ τούκε κjάρε̰ = ὁτὲ μὲν γελῶν, ὁτὲ δὲ κλαίων. — νγα νjε̄ χ̆έρε̰ = ἀπὸ μίαν φοράν. — νγα dῡ χ̆έρε̰ = ἀπὸ δύο φοράς.

χ̆έρετ (γ) ἐπίρ. καὶ χ̆έριετ (ἀντὶ χ̆έρε̰jετ) = σ̈πέιτ (τ) = ἑωθινῶς, ὀρθρίως, πρόωρα. 2) πρότερον, κοιν. ἐνωρίς. — ἀντίθ. βόνε̰ = ἀργά. — χ̆έρετ νdε̰ νάτιετ (bogdan) = λίαν πρωΐ.

χ̆έρδε-jα πληθ. χ̆έρδετε̰ = τὰ ἀρχίδια καὶ κόκjετε̰, bόλjετε̰ (Σ) μbόλjετε̰, λjόκjετε̰, dσ̈αbόλjετε̰. — χ̆έρδε-γjέλjι = ὁ ἔχων τὰ ἀρχίδια ὡς τὰ τοῦ πετεινοῦ.

(ι-ε) *χ̆έρε̰ΰιμ-ι-ε-jα* ἐπίθ. = πρώιμος ἴδ. ι-ε λjάσ̈τε̰-ι-α, ἀντίθ. ι-ε βόνε̰.

χέρε̰κέκjε-jα (γ. Μαλjεσία) = ἡ κουκουβάϊα (κατ' εὐφημισμὸν ὡς φέρουσα τὴν κακὴν ὥραν) σεπσὲ νdιέλ χ̌έρε̰ν' ε κέκjε.— κουρ κε̰νdὸν χ̌ερε̰-κέκjια γρᾶτ' ι θόνε̰: Χᾶνγρε̰ö κρύετε̰ τ' ἁτ! = νὰ φάγῃς τὸ κεφάλι σου! ἴδ. καὶ κουκουβάjε̰, κουκουβάjκε̰, κουκουβέjκε̰, κουκουμjάτσκε, φουρουβέjκε̰ κ.τ.λ. φουρρε̰βέjκε̰-α.

χ̌έöτε̰j-χ̌έöτε̰ν, χ̌έöτε̰ν (bogdan) ρ. οὐδ. = σιωπῶ· παθ. χ̌έöτεμ ἀόρ. χ̌έöτα-ε-ι = ἐσιώπησα μετχ. χ̌έöτουνε̰· χ̌έöτ! = σίγησον, σιωπή! ἴδ. πουöό! χ̌έöτε̰νι! (bogdan) ἴδ. τύτ! = μος φόλjε̰ κεöτού.—σιγήσατε̰, μός πε̰ζᾶνι.

χ̌ῖ-νι (γ) χ̌ῖ-ρι (τ) = στάκτη· (πληθ ἄχρηστος).— τε̰ bάφτε̰ Ζõτι χ̌ῖ ε κρούσπουλε̰! (κρούσπουλε̰??? ἀπαντᾶται μόνον εἰς αὐτὴν τὴν φράσιν) χ̌ι Μίλι (γ) χ̌ι Μίτρι (γ).

χ̌ῖj (Σ) ἴδ. χ̌ῦιj ρ. χ̌ῖρ-ι ἢ χ̌ίρε̰-ι = ἡ χάρις (ἡ θεία)· πα χ̌ίρε̰ (γ) = ἀκουσίως καὶ με παχ̌ίρε̰ (τ) = στανικῶς, διὰ τῆς βίας· ἴδ. πε̰ρδούνε̰ (γ).

χ̌ίρε̰τε̰ (Σ) = -ὰ φυλακτήρια (Τουρκ. νουσκά).

χ̌ίδεμ (τ) χ̌οῦδεμ (γ) παθ. τοῦ χ̌εθ (τ) χ̌ουθ (γ) χ̌ίδεμ πε̰ρτέj λjούμιτ (τ) = ἐδῶθεν τοῦ ποταμοῦ.

χ̌ίδε̰τε̰: ἐπιρ. ἴδ. ἴδε̰τε̰.

(ι-ε-τε̰) *χ̌ίδε̰τε̰* (τ) (ι-ε-τε̰) *χ̌ίδουρε̰*: ἴδ. (ι-ε) ίδε̰τε̰.

χιδε̰ρίμ-ι (τ) ἴδ. *ιδε̰νίμ-ι* (γ).

χιδε̰ρόνj (τ) ἴδ. ιδε̰νόιj (γ).

χιdίτö-ι πληθ. χ̌ιdίτσετε̰. ⟨ἐκθλιβίας, ἐκτομίας ἵππος⟩.

χ̌ίε-jα ἢ *χ̌ίjε-jα* (πληθ. λείπει) = σκιὰ κοινῶς ἴσκιος· καὶ χ̌jε̃-jα (Τöαμ.) κουj dροῦ κᾶ χ̌ίε τε̰ ρένdε̰.— πάστε̰ χ̌ίεν' ε τῖ, νjε̰ νjερῖ κε̰öτού πε̰σόῖ νjε̰ χ̌ερε̰ μότι (ε βράνε̰ α πρένε̰ κ.τ.λ.) ἐπὶ διηγήσεως· χ̌ίε-jα (τ) πληθ. χ̌ίετε̰ καὶ χ̌υj-jι (bogdan) πληθ. χ̌ύjτε̰ = θεὸς [ἴδ. Ἑλλην. ἱερ-ός] 2) τὰ φάσματα, αἱ σκιαὶ τὰ πνεύματα· κοινῶς στοιχειὰ 3) τὸ πρέπον· με̰ κᾶ χ̌ίε = με πρέπει, τε̰ κᾶ χ̌ίε = σε πρέπει, ι κᾶ χ̌ίε = τοῦ πρέπει.—να κᾶ χ̌ίε = μᾶς πρέπει, ου κᾶ χ̌ίε = σᾶς πρέπει, ου κᾶ χ̌ίε ατύνε = τοὺς πρέπει.—ἀντίθ. σ'με̰ κᾶ χ̌ίε = δὲν με πρέπει.— χ̌ίε = θεός, χ̌ίετε̰ = οἱ θεοί· Ζõτ-ι ὠνομάζετο ὁ Ζεὺς παρὰ τοῖς Πελασγοῖς (τοῖς Ἀλβανοῖς)· ἀφοῦ δὲ ἐνεκολπώθησαν τὸν χριστιανισμὸν καὶ ἀπέβαλον τοὺς πατρῴους θεοὺς (χ̌ίετε̰) ἡ λέξις χ̌ίε ἔλαβε κακὴν σημασίαν, σημαίνουσα τὰ δαιμόνια, τὰ στοιχειά· Περε̰νdῖ-α [Λατ.

BVSH

imberator = αὐτοκράτωρ, βασιλεὺς] εἶνε ὁ τίτλος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ τῶν χριστιανῶν, τοῦ καὶ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ὅλων τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν.

χ̌ιενῑ-α (γ) χ̌ιερῑ-α (τ) χ̌υjνῑ-α (bogdan) = θεότης· (πληθ. λείπει).

(ι-ε) *χ̌ιενούε̱σ̈ιμ-ι*, χ̌ιενοῦσ̈ιμ-ι, χ̌υjνούεσ̈ιμ-ι (γ. bogdan), χ̌ιερούαρσ̈ιμ ἢ (ι-ε) χ̌ιερούαρε̱-ι-α (τ) = θεῖος θεία ἐπιθ. (ι-ε) χ̌ίεσ̈ιμ (γ) εὔμορφος, εὔσχημος εὐπρεπής, κόσμιος.

χ̌ιεσίνε̱-α (γ) χ̌ιεσίρε̱-α (τ) = σκιερὸν μέρος· 2) βένd' ι φτόχ̌ε̱τε̱ κjε̱ νούκε̱ σ̈εχ̌ díελ· πληθ. χ̌ιεσίνατε̱ (γ) χ̌ιεσίρατε̱ (τ).

χιερ̣όρ̣ε-jα = τὸ ἱερὸν πληθ. χ̌ιερόρετε̱ (ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ).

χ̌ιεσόj (γ) χ̌ιεσόχ̌εμ = σκιάζω, μbουλjόj με χίε 2) εὐτρεπίζω, καλλωπίζω, εὐτρεπίζομαι, καλλωπίζομαι.

χ̌ῑϑ-ι πληθ. χ̌ῑθνατε̱ (Κροῦjα), χ̌ῑθ-ι πληθ. χ̌ίθατε̱ (Σκοdρα), χ̌ῑθε̱σ-ι πληθ. χ̌ῑθε̱σ-ι πληθ. χ̌ῑθε̱σατε̱ (Ἐλβασ.), χ̌ίθε̱θ-ι (Περμέτ.) πληθ. χίθε̱θετε̱, χ̌ίθκε̱-α (Κόρτσ̈α) πληθ. χ̌ίθκατε̱, χ̌ίσε̱λ-ι (Τυραν.) = ἡ κνίδη, ἡ ἀκαλύφη κοινῶς τσουκνίδα.

χ̌εκουρ̣ίσ̈τε̱-α (ἢ χ̌ιεκουρίστε̱ πληθ. χ̌εκουρίσ̈τατε̱ = σιδηρικά· κάθε πρᾶγμα ἐκ σιδήρου· 2) ἐργαλεῖον.

χ̌ίκjεμ καθ. τοῦ χ̌έκj καὶ χ̌εκ (γ)· χ̌ίκjεμ νγα ούρδενι = παύομαι τῆς ἐξουσίας· χ̌ίκj μου κj φε̱σε̱ = ἔχε με παρῃτημένον.

χ̌ίμετε̱ πληθ. (Βεράτ.) = πίτυρα ψιλά· κρούνdετε̱ (Βεράτ.) = πίτυρα χονδρά· = με̱ τε̱ τράσ̈α σε χ̌ίμετε̱. — χ̌ίμετε̱ (Τυραν.) = ἁπλῶς πίτυρα· κρούνdετε̱ (Ἐλβάσ.) = ἁπλῶς πίτυρα.

χ̌ίjμ: (bogdan) μτχ. τοῦ ἐμβαίνω ἴδ. χ̌ῦμε̱, χ̌ύρε̱.

χ̌ίκε̱ρ̣ρ̣ε̱-α πληθ. χ̌ίκε̱ρρατε̱ (τ) = λεπτότατον ὑγρὸν ρευστὸν ε πάσκεκα λjε̱νε̱ κόπινε̱ χ̌ίκε̱ρρε̱. — ε πάσκεκα λjε̱νε̱ γjέλε̱νε̱ χ̌ίκε̱ρρε̱.

χ̌ινγε̱λάσ (τ) = χρεμετίζω. χ̌ε̱νγε̱λάσ (τ), χ̌ινγε̱λῑj (γ), χ̌ινγε̱λόj (Σ).

χ̌ίνγε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. χ̌ίνγατε̱ = κοινῶς τὸ σχοινί. — καὶ *χ̌ίνκε̱-α* (Περμέτ.) πληθ. χ̌ίνκατε̱. — χ̌ονῑ-α (Περμέτ.) πληθ. χ̌ονίτε̱, χ̌ον-ι (Ἀργυρ.) πληθ. χ̌όνετε̱, λοκομίτσε̱-α (Σ) (Βουλγαρικὴ λέξις) πληθ. χ̌όνετε̱, λοκομίτσατε̱.

χ̌ίπ (τ. budi), χ̌ίπεj (τ), χ̌ίπε̱νj (Περμέτ.), χ̌ύπι(γ) = ἱππεύω, ἀναβαίνω. ι χ̌ίπι κάλjιτ-ι σbρέσ κάλjιτ = ξεκαβαλικεύω. — χ̌ίπι μbε̱

BKSH

κε̰μbε̰ = ἔλαβον βαθμόν. [ἴδ. Ἑλλην. ἵππος] ἀντιθ. σbρέσ. ῥῆμα καὶ σdρύπ (Σ) σdρίπ (γ).

χ̇ιϱ-ι (budi-γ.) = ἡ χάρις (ἐκκλησιαστικῶς) πληθ. χ̇ίρετε̰.

χ̇ίϱϱε̰-α ὁ ὀρρὸς τοῦ γάλακτος (πληθ. λείπει).

χ̇ιϱϱόσ (Ἐλβασ.) χ̇ιρρόj (Σ). bαj χ̇ίρρε̰.

χ̇ιϱόνεμ: ρ. ἀποθ. = θωπεύω τινά.

χ̇ίσ̈ ἢ ισ̈! — θόνε̰ κουρ πε̰ζᾶνε̰ πούλjατε̰. κουρ ι νdιέλε̰νε̰ θόνε̰ πούλj! πούλj! πούλj!

χ̇οbε̄-jα (τ. Βεράτ.) σ̈άbε-jα (Ἐλβασ.), ζ̈αbε̄-jα (Τυραν.) (Τουρκ. σ̈απάν) πληθ. χ̇οbέτε̰, σ̈αbέτε̰, ζ̈αbέτε̰ = σφενδόνη.

χ̇όjε-jα: πληθ. χ̇όjετε̰. — χ̇όjε̰-α χ̇οj' ε μάλjιτ.

χ̇όλε̰: ἐπιρ. ψιλὰ ἀντιθ. τράσ̈ε̰ καὶ χ̇ολίσ̈τ. (Σ) ἐπιρ.

(ι-ε-τε̰) χ̇όλε̰ = ἐπίθ. = ψιλὸς-ὴ-όν. — ἀσ̈τ' ι χ̇όλε̰ = κᾱ μέντ τε̰ χ̇όλε̰ = εἶνε ὀξύνους, ἀγχίνους.

χ̇ολε̰σίνε̰-α: πληθ. χ̇ολε̰σίνατε̰ = ἡ ὀξύτης, ἡ ψιλότης. 2) χ̇ολε̰σίνατε̰ = τὰ ψιλὰ πράγματα.

χ̇ολόιj: ρ. ἐνερ. = κάμνω ψιλόν, λεπτύνω. ἴδ. τχ̇ολόιj παθ. χ̇ολόχ̇εμ = νχ̇ολόχ̇εμ.

χ̇όν-ι (Ἀργυρ.) πληθ. χ̇όνετε̰. — ουτσ̈έχ̇ νdε̰ χ̇ον τε̰ πε̰ρρο̄ιτ (Ἀργ.) χ̇έδε̰με̰ γούρε̰ νdε̰ χ̇ον (Ἀργυρ.) — ἴδ. γρεμίνε̰-α.

χ̇όπ! χ̇όπα! ἐπιρ. — χ̇ίδου πα τε̰ θούατσ̈ χ̇οπ! (Ἀργ.) πα χ̇έδουρε̰ μος θούατσ̈ χ̇οπ (Ἀργυρ).

χ̇όπα (Ἐλβασ.), μbε̰ χ̇οπ (Τυραν.) νγρύκε̰ (Ἐλβασ.) [γρύκε̰-α] ἐπιρ. = ἀγκαλ̰ιά. — μέρρε̰-με̰ χ̇όπα = πάρε με ἀγκαλ̰ιά! μάρρ μbε̰ χ̇οπ = πέρνω ἀγκαλ̰ιὰ (Τυραν.). — μάρρ νγρύκε̰ (Ἐλβασ.) = πέρνω ἀγκαλιά. — νjε̰ χ̇όπ βε̰ντ = ἕνα κομμάτι τόπον [Σπαρτιᾶται ἡ ὠβά].

χ̇όϱε̰-α ὁρε̰-α (budi) = ἡ ὥρα (Τουρκ. σαχ̇άτ). πε̰ργjίθε̰ χ̇όρε̰ = κάθε ὥραν.

χ̇όϱα: εἶδος χοροῦ. χ̇όρα (Ἐλβασ.) χ̇όρας (Σ) ἐπίρ. = κυκλοειδῶς, ἐν εἴδει χοροῦ ἴδ. πε̰ρκjάρκ. — βῑ χ̇όρα (Ἐλβασ.) = βῑ χ̇όραj (Σ) = βῑ πε̰ρκjάρκ.

χ̇οϱονῑ-α (Κροῦjα) = καζάν ι βόγε̰λjε̰ πληθ. χ̇ορονίτε̰.

χ̇οϱονῑ-α (Μιρε̰δίτα) = σε̰νῑ-α (Τουρκ.) πληθ. χ̇ορονίτε̰.

χ̇οστέν-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) πληθ. χ̇οστένετε̰ = βούκεντρον καὶ ουστε̄-νι (γ). — ἴδ. θουμbάτσ-ι (Σ) στρουμβουλᾱρ-ι (Κροῦjα). — πληθ. χ̇οστένjτε̰.

χ̇όφ-βι (Σ) ἴδ. βρούλε̰-ε = ὁρμή.

χοφ ἤ *χ̇όβι* (γ) ρ.=πηδῶ. χ̇οῦδεμ (Βεράτ.) κατσέιj (Σ), κε̨τσέιj (Σ), μαρρ χ̇όφ (Σ).

χ̇όφτ (Ἐλβασ.), χ̇όρ (Σ), τσ̈ας (Σ), με νjε̨ χ̇όφτ=με νjε̨ χ̇όφ, με νjι τσ̈ας=με νjε̨ χ̇έρε̨, μονομιᾶς.—[ἴδ. ατε̨ τσ̈ας, κε̨τε̨ τσ̈ας] με νjῑ χ̇όβ =μὲ μίαν φορὰν ἴδ. bότ.—με dύ χ̇οφ=με dύ χ̇έρε̨, με τρε χ̇οβ= μέ τρι χ̇έρε̨ κτλ.

χ̇οῦ: (bugdan) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. οῦ-jα.

χ̇ουνῑj-α (bogdan) ἴδ. ουνῑ-α (γ) ουρῑ-α (τ) (πληθ. λείπει).

χ̇οῦ-νι (γ) χ̇οῦ-ρι (τ) = σκόλοψ-πος κοιν. παλοῦκι. — χ̇οῦν (Σ) = μέτρον σίτου, ἀραβοσίτου κ.τ.λ. κοσ̈ίκj-ι (Σ) = 1/4 τοῦ χ̇οῦ, τοῦ περιλαμβάνοντος 100 ὀκάδ.— bαbούνε-jα (Σ) = 1/4 τοῦ κοσ̈ίκj, καρρόκjε-jα = 1/4 τοῦ bαbούνε-jα: πληθ. βαbούνετε̨, κορρίκjετε̨. ἴδ. σ̈ινίκ-ου.

χ̇οῦα (τ) χ̇ουᾰ (γ), χ̇ούαζα (bogdan) ἐπιρ. = δανεικά.— μάρρ χ̇οῦα = δανείζομαι.— άπ χ̇οῦα = δανείζω.— χ̇οῦα-δᾶνε̨σ-ι (γ) = χ̇ουα-δένε̨σ-ι (τ) = δανειστής.

χ̇ούαj (τ) χ̇ουάj (γ) = δανείζω εἴς τινα.— χ̇οῦχ̇εμ (τ), χ̇ουάχ̇εμ (γ).

(ι) *χ̇ούαj* (τ) ε-χ̇ουάjε̨-α (τ) θηλ. =ξένος-η, ἀλλότριος-α καὶ ι-χ̇ούεj-ι ἤ χ̇ουέjε̨-ι, ε-χ̇ουέjε-α (γ) καὶ ι χ̇οῡj-ι, ε χ̇οῡjε-α (συνηρ.) νdε̨ δε̄ τε̨ χ̇ούαj = εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

χ̇οῦδεμ (Βεράτ.) ἴδ. χ̇όφ. ρῆμα.— χ̇οῦδεμ (γ) ρ. οὐδ. = χ̇ίδεμ (τ) = ρίπτομαι.— ου χ̇όδα μb' ατὲ = ἐρρίφθην κατ' αὐτοῦ.— χ̇ούδου.

χ̇ούδρε̨-α πληθ. χ̇ούδρατε̨, χ̇ούδε̨ρε̨-α, πληθ. χ̇ούδε̨ρατε̨. — χ̇ούdρε̨-α (Σ) πληθ. χ̇ούdρατε̨ = σκόρδον.

χ̇ουδε̨ρόιj (Ἐλβασ.) ρ. = ρίπτω μὲ ὁρμήν.— χ̇ουδερόχ̇εμ = ρίπτομαι μὲ ὁρμήν.

χ̇ούθ (γ) χ̇έθ (τ) = ρίπτω.

χ̇ουλῑ-α (Σ. Τυραν.) [Βουλγαρικὴ λέξις] πληθ. χ̇ουλίτε̨ = ὄγμος, αὐλακιά, βία κjι bᾶχ̇ετε̨ νd' άρε̨ κούρ λjιβρόjε̨νε̨, καὶ bράζατε̨ (Βεράτ.).

χ̇ουλόιj: dρούνε̨ ἤ κjουμέσ̈τινε̨. μτχ. χουλούαρε̨. ἴδ. χ̇όλε̨.

χ̇ουμβάσ-έτ-έτ (τ) ρ. ἐνερ. = χάνω καὶ χάνομαι.— καὶ χ̇ούμπ (Ἐλβ.-Περμέτ.), χ̇ούπ (Σ). ἀόρ. χ̇ούμbα τρέσ-έτ-έτ (Σ), bᾰρ (Τσ̈αμ.), bῑρ (Σ) βdῑρ (γ) βdᾰρ (γ) παθ. τρέτεμ, bῑρεμ, βdίρεμ, βdᾰρεμ, χοῦμbεμ.

χ̇ουμbόj (bogdan) = βυθίζομαι εἰς τὸ νερόν. ἴδ. ζύτεμ καὶ κρέδεμ.

χ̇ουμbε̮λόj (γ) ρ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ νὰ χαθῇ, καταστρέφω, ἀφανίζω.— do τε̮ να χ̇ουυμbε̮λόjε̮ Ζōτι = θέλει νὰ μᾶς καταστρέψῃ ὁ Θεός.

χ̇ουνάζε̮-α ἴδ. ουνάζε̮-α πληθ. χουνάζατε̮.

χ̇ουνγjέ-jα (Τυραν.) πληθ. χ̇ουνγjέτε̮ : ι βε̄ χουνγjε̄ κăλjιτ ι συθ καπίστρε̮νε̮ κăλjιτ νdε̮ τουρī = ι λjίθ με λjιτăρ τε̮ dū νόφουλατε̮.

χ̇ουνdάκ-ου (γ) = ὁ μὴ ἔχων ρῖνα, πληθ. χ̇ουνdάκε̮τε̮.

χ̇ουνdάκε-jα (γ) = ἡ μὴ ἔχουσα ρῖνα, πληθ. χ̇ουνdάκετε̮.

χ̇ούνdε̮ α πληθ. χ̇ούνdε̮τε̮ = ρὶς - ρινός, κοινῶς μύτη. — ι χ̇ῦνα νdε̮ρ χ̇ούνdε̮ (γ) = ἐπεμβαίνω.— ι χ̇ῦνι νdε̮ρ χ̇ούνdε̮ = ἐπεμβαίνει.— ι ρ̥ᾱ χ̇οῦνdα = προσεβλήθη.— κᾰ χ̇ούνdε̮.— ι κουλότ χ̇ούνdα νάλjτ (γ) = ὑψηλοφρονεῖ.— ι θέβα χ̇ούνdε̮νε̮.

χ̇ουνdόχεμ (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = πικραίνομαι, προσβάλλομαι.— με̮ bίε χ̇ούνdα. ἴδ. ιδε̮νόχ̇εμ.

χ̇ούπ (Σ) [Σλαυϊκὰ χ̇ούπαμ = χάνω, Τουρκ. καΐπ] χ̇ούμπ (γ). χ̇ουμbάσ (τ) ἴδ. βdῑρ, βdăρ, bῑρ, dăρ.

(ι-ε) *χ̇ούνjε̮τε̮* (τ) [χ̇οῦ-νι] πρέj χ̇ούνjσ̆.— σ̆τε̮πῑ ε χ̇ούνjε̮τε̮ = σ̆τε̮πῑ πρέj χ̇ούνjσ̆.

χ̇οῦπεμ (γ) — bούκ' ε χ̇ούπε̮τε̮.

(ι-ε) *χ̇ούπε̮τε̮* (τ) bούκε̮ dζbόρ' ε χ̇ούπε̮τε̮.

χ̇ούρdε̮-α πληθ. χ̇ούρδατε̮ (Περμέτ.) = εἶδος τυροῦ εἰς κεφάλια.

χ̇ούρdε̮-α, λογάτσ̆ε-jα (Βεράτ.) = λάκκος πλήρης ὕδατος.

χ̇ούρdε-jα (τ. Βεράτ.) χ̇ούρδεζε̮-α, χ̇ούρθ-ι (γ) = ἴδ. ούρδε-jα, ούρθ-ι.

χ̇ούτ' ε bάρdε̮ = εἶδος λευκοῦ ἱέρακος καὶ κăλj' ι κjύκjεσε̮ (Σπăτι) = πιστεύουσιν ὅτι, κjύκjετε̮ ι χ̇ίπινε̮ χ̇ούτε̮σε̮-bάρδε̮ κουρ κθέχ̇ενε̮ μb' ατὲ πε̮ράνε̮ βέρε̮.— χ̇ούτε̮-α πληθ. χ̇ούτατε̮. — χ̇ουτῑ-νι πληθ. χ̇ουτίνjτε̮.

χ̇ουτόj-χ̇ουτόχ̇εμ : ρ. = ζαλίζω-ζομαι, σκοτίζω-ζομαι.

(ι-ε) *χ̇ουτούαρε̮* (τ) ἴδ. χουτόj.

χ̇ουτάκj-ι = αὐ̆ κjε̮ χ̇ουτόχ̇ετε̮ χ̇ουτάκjε-jα = αjό κjε̮ χ̇ουτόνετε̮, πληθ. χ̇ουτάκjε̮τε̮ ἀρσ. χ̇ουτάκjετε̮ θηλ.

χούχ̇εμ παθ. τοῦ χ̇οῦαj = δανείζομαι.

χ̇ύj-χ̇ύj-ι (bogdan) = Θεός, πληθ. χ̇ύjατε̮ (bogdan) καὶ χ̇ύjτε̮ (bogdan) ἴδ. χ̇ίε-jα.

BKSH

χ̑ῡιϳ (γ), *χ̑ῡνϳ* (τ) *χ̑ῑϳ* (Σ) ρῡνϳ (τ) = εἰσέρχομαι, κοιν. ἐμβαίνω. ἀόρ. χ̑ῡνα-ε-ι (γ) χ̑ύρα-ε-ι (τ), μτχ. χ̑ῡμε̱ (γ) χ̑ύρε̱ (τ) καὶ ρύρε̱ (τ), ἀντίθ. τὸ ρημ. dάλϳ.

(ι-ε) *χ̑υϳενούεσ̈ιμ* (bogdan) ἴδ. ι-ε-χ̑ιενούεσ̈ιμ (γ).

χ̑υϳ-dίτουνε̱-ι = θεολόγος.

χ̑υϳ-dίε, *χ̑υϳ-dία* = θεολογία.

χ̑υϳνῑ-α (dogdan) = θεότης. ἴδ. χ̑ιενῑ-α (γ).

χ̑ῡλ-ι (Σ) ἴδ. ῡλ-ι.

χ̑ῡπι (γ) ἴδ. ρ. χ̑ίπ. ⟨ἵππος, ἀναβαίνω⟩.

ΣΥΛΛΟΓΗ
ΣΛΑΥΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΛΒΑΝΟΙΣ ΤΗΝ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΩΝ

ΕΝ ΑΛΒΑΝΙᾼ ΕΠΙ ΣΛΑΥΟΚΡΑΤΙΑΣ

BKSH

BKSH

ΣΛΑΥΙΚΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΛΒΑΝΟΙΣ ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΑΙ ΕΠΙ ΣΛΑΥΟΚΡΑΤΙΑΣ

ακόλε (Dibρα καὶ Σκόdρα) ἐπίρ. [Σλαυϊκὰ όκολα καὶ όκαλα = κύκλος] ἴδ. ρρέθ, κjαρκ, ρρότουλε̱, τόρρε̱.

απέτ (Dibρα) ἐπιρ. [Σλαυϊκὰ οπέτ καί απέτ = πάλιν] ἴδ. πε̱ρσε̱ρῖ, πράπ.

[ᾶτ-ι καὶ άτε̱-α] [ἀρχ- Σλαυϊκὰ ότ καὶ άτ = πατήρ] ἴδ. τάτε̱-α.

ατσάρε̱ [Σλαυϊκὰ τσαdέ ρ. ἐνεργ. = θλίβω] ἴδ. ὅτρε̱νγούαρε̱.

βαdίσ: ρ. ἐνεργ. [Σλαυϊκὰ βόdα = ὕδωρ, ἐξ οὗ βάdα = τὸ αὐλάκιον, καὶ βαdίσ̈ = κάμνω αὐλάκια διὰ νὰ ποτίσω] ἴδ· ουjίσ, ουjίτ, ουjίτ.

βαλανίτσε̱-α (Σκοdρα) [Βουλγαρ βαλάβιτσα καὶ βαλjέβιτσα = νεροτριβεῖον, μὲ ρίζαν Σλαυϊκὴν ἐκ τοῦ βάλjαμ ρ. ἐνεργ, = τρίβω τὰ φορέματα είς τὴν βαλjαβίτσαν] ἴδ. dε̱ρστίλjε̱-α (Βουλγαρ.).

βέdρε̱-α (ποιμενικὴ λέξις) = ξύλινον ἀγγεῖον. [Σερβικὰ βέdρο, βέdρικα]· ἴδ. σ̈έκjε-jα.

[βάλjε̱-α] Σλαυικὰ βάλ = κῦμα· Ἰταλ. bollire = βε̱λjόj ἢ μάρρ βάλjε̱ = βράζω.

[βάρκ-γου] = ἁρμαθιὰ Σλαυιστὶ βέρφ = ὁ σπάγος, καὶ βε̱ρβονίτσα (Σλαυϊκὰ) = ἁρμαθιά· ἴσως ἡ λέξις παράγεται ἐκ τοῦ βάρ = κρεμῶ.

βε̱ρβίτ: (τ) = χ̈έθ με νdσιτίμ [Σλαυϊστὶ βε̱ρβέ ρ. = περιπατῶ, ὑπάγω ἴδ. χ̈έθ.

βε̱ρdάλε̱ (τ) ἐπιρ. [Σλαυιστὶ βε̱ρdάλjα = ἀνακατόνω μὲ τριγυρισμόν] ἴδ. κjέρθουλε̱ καὶ πε̱ρκjάρκ.

βέρτσε̱-α (γ) καὶ βέρσε̱-α (τ) [Σλαυιστὶ βε̱ρστ = ἡλικία] ἴδ. μόσ̈ε̱-α [Ἀρχαῖα Σλαυικὰ vrusta = ἡλικία].

BKSH

βερ̱σνίκ-ου-κε-ja [Σλαυικὰ βε̱ρσνίκ = ὁμῆλιξ] ἴδ. μοσ̈ατάρ-ι, μοσ̈ατάρε-jα.

βε̱σ̈γόj, βεγόj (Σκόdρα) [Σλαυϊστὶ βίσγο = παρατήρησον αὐτόν], ἴδ. σ̈ικόj.

βε̱σγίμ-ι καὶ βεγίμ-ι (Σ) = παρατήρησις.

βε̱σ̈νίκ-ου, φε̱ρσ̈νίκ-ου [Σλαυϊκὰ βρε̱σ̈νικ] (κυρίως ἀπὸ σίδηρον) ἴδ. ποvίτσε̱-α.

βικάσ (γ) ρ. [Σλαυϊκὰ βίκαμ = φωνάζω] ἴδ. γε̱ρθάσ, κλjίθ, θε̱ρράσ.

[βίτσ̈ ι] ἑλλην. βοῦς, Σλαυϊκὰ bίκ = μόσχος, καὶ bιτσέ = ὑποκορ. τὸ μοσχάριον.

βόζε̱-α καὶ *βόσγε̱-α* (Σκόdρα [Σλαυϊκὰ βόζε̱ = βαέν-ι.

[βόλε̱-α] ἑλλην. βουλή, βωλά, Σλαυϊστὶ βόλ = θέλησις· καὶ [βόλτε̱-α] καὶ βουλνέσε̱-α (Σκόdρα Ἰταλ. volonta).

βοϊβόdε̱-α [Σλαυϊκὰ βοϊβόd = στρατηγὸς] ἴδ. κρύεουσ̈τε̱τοῦαρ-όρι.

[βρ̱ανόj (γ) *βρ̱ε̱ρ̱όj* (τ)*]* = νεφόω, σκεπάζω μὲ νέφη, ἀμαυρόω [Σλαυϊκὰ βράν = μαῦρος, ἑλλην. οὐραν-ός» βραν-ός, τροπῇ τοῦ ου εἰς β καθὼς οὖς = βεσ̈ (Ἀλβανιστί).

bαλjόσ̈-ι-ε-ja [Σλαυϊκὰ bιάλο = λευκὸς] ἴδ. bαρδόσ̈-ι-ε-jα.

[*bάσ̈κε̱*] = ὁμοῦ [Σλαυϊκὰ bλjίσκε̱ = πλησίον].

bεdά-ja [Σλαυικὰ bεđά = συμφορά, κίνδυνος].

bελjbίτσε̱-α = εἶδος ἰχθύος λευκοῦ εὑρισκομένου εἰς τὴν λίμνην τῆς Ὄχριδος· [Σλαυϊκὰ bιέλα-ρίb-τσα = ἀσπρόψαρον, καὶ κατὰ συγκοπὴν bελjbίτσα].

bε̱ρ̱σῖ-α [Βουλγαρ. πε̱ρσ̈τῖ καὶ πε̱ρσ̈τῖνα = τὰ τσίπουρα τῶν σταφυλῶν καὶ ἐλαιῶν].

bίbε̱-α Ἰταλ. bibio, Βουλγ. bibi = τὰ μικρὰ τῆς κούρκας.

bασ̈τίνε̱-α [Σλαυϊστὶ bασ̈τίνα = κληρονομία, Βουλγ. ἀρχαῖα, bασ̈τά = πατὴρ καὶ bασ̈τίν = πατρικός].

bιγόρ̱ρ̱: [Βουλγ. bιγόρρ καὶ bεγόρ = λίθος σπογγώδης καὶ ἐλαφρός].

[*bιέσ̈κε̱-α* (Σκόdρα) = ὄρος, Ἰταλ. bosco, Σλαυϊκ. βίσ̈κα = ὄρος ὑψηλόν, καὶ πᾶν ὑψηλὸν μέρος. — Κατσιβέλικα βέσ̈ = δάσος. Ἀλλὰ τινὲς Κατσίβελοι μεταχειρίζονται τὴν λέξιν καὶ διὰ ὄρος ἢ βουνόν, ἴσως ἐπειδὴ τὰ δάση τῆς Ρούμελης εἶνε πολὺ πυκνά. — Περσ. bίσ̈ε = ξύλον τοῦ δάσους καὶ δάσος. ἴδ. Ἑλλην. βόσκ-ω.

[*bίγdεμ*] πείθομαι =δένω, ὑπακούω, Ἰταλ. bendare=δένω, καταπείθω. bed (Σλαυϊκὴ ρίζα) καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν ου=κατά, σχηματίζεται τὸ ρῆμα οὐ-bed-άβαμ=καταπείθω.

[*bινjάκ-ου*] Ἰταλ. binnato, Σλαυϊστὶ bλjιζνέ, Βουλγαρ. bλjιζνjάκ καὶ κατ' ἀποβολὴν τοῦ λ=bιζνjακ=δίδυμος.

bισ̈ετῖ-α (budi)=συνομιλία.

bισ̈ετόj (Σκόdρα)=συνομιλῶ [Σλαυϊκὰ bεσέdα=ὁμιλῶ] ἴδ. λjιγjε̱ρόj. κουbε̱νdόj.

bογάτ-ι bε̱γάτε̱-ι (bogdan), bουγάτ-ι, μbουγάτ-ι [Σλαυϊστὶ bογὰτ =πλούσιος] ἴδ. ι πάσουρε̱.

bοdέτσ-ι μbοdέτσ-ι [Σλαυϊκὰ bότ=κέντρον καὶ bοdά=κεντῶ, καὶ bοdέτσ=βούκεντρον] ἴδ. θουμbάτσ-ι, οὔστε̄ν (Σ).

bόλjbε̱-α [Σλαυϊκὰ bόλj καὶ bόλκα=ἀρρωστία, πόνος, bολjέα=ἀρρωστῶ, πονῶ (ἄγνωστος ἡ ρίζα).

[*bούαλ-ι*] Ἑλλην. βούβαλος, ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ bούιbολ καὶ Σλαυϊκὰ bίbολ.

[*bουλίτσε̱-α*] Σλαυϊκὰ bουϊbούλjιτσα καὶ bιbόλjιτσα (Σλαυϊστὶ) καὶ bιbόλjιτσα (Βουλγ.)=βουβάλα.

bούbε̱-α (Βουλγ.)=σκώληξ καὶ bουbουλjέτσ̈κα (Βουγλ.)=ἔντομον, ζωΰφιον, [Σερβικὰ bούbιτσα].

bουbουζ̆ίνκε̱-α bουbουλjέτσκε̱-α Βουλγ. καὶ bούbιτσα Σερβ.]=ἔντομον, ζωΰφιον. (σύνθετος ἐκ τοῦ bούbε̱-α=ζωΰφιον, καὶ ἡ ζ̆ίνα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς).

bουbουρέκε-jα [Σλαυϊκὰ bουbρέκ = νεφρὸς]=ἴδ. βέσ̈κε-jα. — [bούζε̱-α] [Ἑλλην. βυζίον] [καθωμιλουμένη Βουλγαρικὴ bούζα=χεῖλος] (ἴσως Ἀλβανικὴ λέξις) [Σλαυϊκὰ ούστνι].

bουjάρ-ι [Σλαυϊκὰ bολjάρ ἢ bιjάρ, bουλjᾱρ ἢ bουjάτ=μεγιστὰν, εὐπατρίδης, εὐγενής, πλούσιος] ἴδ. ζοτε̱νῖ-α.

bοjαρέσ̈ε̱-α θηλ. [Σλαυϊκὰ bοjάρσ̈α θηλ.] ἴδ. ζόνjε̱-α.

bούλε̱-α (Σκόdρα)=Τούρκε̱-α [Βουλ. bούλα καὶ bούλιτσα=Τούρκισσα]

bούκλjε̱-α, *bούκλjε̱ζε̱-α* [Βουλ. bούλτσ̈ιτσα=νυμφίτσα] ἴδ. bίσ̈τ-φούρκα -bούκουρε̱-α (Τυραν.) κατ' εὐφημισμόν.

[*bουλούνγε̱-α*] [Σλαυϊκὰ bοούκα, ταυτοσήμαντος λέξις].

bουμbάλε̱-α [Βουλγ. bρούμbαλ=μεγάλη ἀγρία σφῆκα].

bουϊσουρdίσ [Βουλγ. πίϊσουρ = οὖρον].

bούτϊσε-α καὶ bούϊστρε-α [Βουγλ. bαούτϊσα = ὑλακτῶ, γαυγίζω] ἴδ. κjένε-jα.

bρόβε-α [Βουλγ. bράβα = κλειδωνιὰ] ἴδ. dρῡ-νι.

[bρεκ-γου] [Ἑλλην. βράχος Σλαυϊκὰ bρεγ = ὄχθη] ἴδ. bούζε dἒτι, λjούμι κτλ.

bρενdεβέκε-τε (Σκόdρα) [Βουλγ. bρενεβέτσι καὶ bερνεβέτσι].

bρίμε-α (γ) βρίμε-α (τ) [Βουλγαρ. bρίμκα = τρῦπα] (κυρίως ἐπὶ φορεμάτων οὐχὶ δὲ ἐπὶ τοίχου ἢ ξύλου) ἴδ. bίρε-α (Σ) καὶ βερε-α (Τϊσαμ).

bρίσκ-ου [Σλαυϊκὰ bρίτβα καὶ Βουλγ. bρίτϊσ = ξυράφια. Σλαυϊκὰ bρία καὶ Βουλγ bρίτϊσα = ξυρίζω. — ἴδ. ρρόνjεσ-ι

bρούμbουλ-ι (τ) = κάνθαρος [Βουλγ. bρούμbαλ = μεγάλη ἀγρία σφῆκα].

γαλαbέρε-jα [Βουλγ. γολοπέρτϊσε = εἶδος ἀγρίου κρίνου, ἐκ τοῦ γόλο = γυμνὸν καὶ πέρτϊσε = φύλλον].

γαμούλjε-jα [Σλαυϊκὰ γομόλjα καὶ γομούλα = μᾶζα. ἀρχαῖα Σλαυικὰ γομίλα = λόφος, ὑψηλὸν μέρος καὶ Βουλγαρ. μογίλα (ἀναγραμματισμός), Ρωσ. μογjίλα = ὑψηλὸς τάφος]. ἴδ. πίρκ-γου (Βεράτ.), γρούμουλ-ι.

[γαράφε-jα] [Βουλγαρ. γαράφε], Ἰταλικὴ ἢ Γερμανικὴ λέξις = ὑάλινον ἀγγεῖον.

[γαρbούτ-ι] [Βουλγ. γουbάτ = βάρβαρος].

[γάρθ-δι] = φράκτης [Σλαυϊκὰ γραdε = φράττω, ὅθεν γράτ καὶ γάρτ = πόλις ὀχυρά]. = κῆπος, Ἰταλικὰ giardino = κῆπος.

γατῖ ἐπίρ. [Σλαυϊκὰ γοτόβ, Ρωσ. γατόβ = ἕτοιμος].

γεζόφ-ι = κοιν. ἡ γοῦνα [Σλαυϊκὰ κεζ̌ούφ καὶ κοζ̌ούφ], (ἐκ τοῦ κόζ̌α = δέρμα).

γατούαj (τ), γατούεj (γ), γατούj (συνηρ.) = πλάττω = νγjέϊσ. 2) μαγειρεύω = bέj γjέλε (τ). [Βουλγ. γότβε καὶ Βουλγ. ἐν Μακεδονίᾳ γότουjα = μαγειρεύω, γότβατϊσ = μάγειρος]. bᾶj γjέλε.

γελjέπετε = αἱ τσίμπλαις (κοινῶς). Βουλγ. κjέλjπκjι = αἱ βλεφαρίδες.

γερβίϊστ καὶ γερdίϊστ καὶ γερρίτϊσ ρ. = γρατσουνίζω, [Βουλγ. κερβὲ = αἱματόνω (ἐκ τοῦ κέρβ = αἷμα)].

γέρρτϊσ-ι, νγέρρτϊσ-ι (Σκόdρα), (ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ κέρτϊσ = χαλκεύς, καὶ κερτϊσίμ = χαλκεύς).

[γερχέκ ἢ *γερχέσ* καὶ *γερχάσ-έτ-έτ]* = ρογχαλίζω, [Βουλγ. χερκάμ = ρουχαλίζω] πεποιημένη λέξις.

γjίλjτσατ' ε γjοῦνιτ [Σλαυϊκὰ γλjέλζατ = κέρτσατ' ε γjούνιτ].

Γόγε-α = Βλάχος [Βουλγ. γjέγα] = κερράbα ε bαρῖουτ, (πιθανὸν γόγε νὰ εἶνε Βουλγαρικὴ λέξις, διότι οἱ Βλάχοι κυρίως μετέρχονται τὸν ποιμενικὸν βίον).

γογόλj-ι [Σλαυϊκὰ γογόλj· = εἶδος νεροπουλίου].

γομάρ-ι καὶ *μαγjάρε* = ὄνος, (ἐκ τοῦ Ἑλλην. γόμ-ος = φόρτωμα).

[γόπ-ι] [Βουλγ. γεσ καὶ Σερβ. γούσ = κῶλος] (ἴδ. ἁπλοελληνικὸν γοῦβα, γοβάτα = τρῦπα).

γόστε-α (γ) γοστῖ-α (τ) = συμπόσιον, (Βουλγ. gosti, Ἰταλ. gustare).

γορρίτσε-α (ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ Σλαυϊκοῦ γόρα = βουνόν, δάσος. διότι καὶ οἱ Βούλγαροι ὀνομάζουσιν αὐτα εἰς τὴν γλῶσσάν των, ἀπίδια τοῦ βουνοῦ).

γόσ̈dε-α [ἀρχ. Σλαυικὰ γβόσdε καὶ Βουλγαρ. γβόσ̈dεϊ καὶ γβόσdα, Σερβ. guozda] ἴδ. περόνε-α.

[γουλjτσ̈ίμ-ι] [Σλαυικὰ γορτσ̈ίτ = πικραίνω τινά, λυπῶ τινα].

γούσ̈ε-α (Βουλγ. γούσ̈α = λαιμός, καὶ γουφάσ (Βουλγ.) = ατῖ κjε ι βάρετ γούσ̈α ἢ γούσκα (ὑποκορ.) ἴδ. κjάφε-α, γρύκε-α

[γραdίνε-α] Βουλγ. γραdίνα ἐκ τῆς Σλαυικῆς ρίζης γραdὲ = φράττω, ὀχυρόνω (πρωτότυπος λέξις).

γρίζελε-α (Σκόdρα) [Δαλματία γρίζε = λjαράσκε-α] ἴδ. λjαράσκε-α = κωρώνη.

γράτσ̈-dι = φάτνη, ἀρχαῖα Σλαυικὰ grazdi = φάτνη.

γρόπε-α = λάκκος (Σλαυικὰ γρόπ = τάφος καὶ γροbὲ = ἐξορύττω χῶμα σκαμμένον = τάφος, λάκκος, (πρωτότυπος λέξις).

γρούσ̈τ-ι συγκρ. Ἑλλην. γρόνθος, Σερβ. grst.

γρόσ̈ε-α [Σλαυικὰ γρόχ καὶ γράχ = φακή, ἴδ. θιέρρ-ι. — [γρύκε-α] Ἑλλην. κόλπ-ος, Ἰταλ. golfo, Σλαυικὰ γόρλο καὶ γέρλο, (πρωτότυπος λέξις).

γjα-κούνdι, κουρκούνdι, ασ-κούνdι = πουθενά, Σλαυικὰ κούdου, οτ κούdου = πόθεν; ἀπὸ ποῦ; Σερβ. κουdά; = ποῦ; Βουλγαρ. κενdοὺ = ποῦ;

γjέλε-α = φαγητόν, [Σερβ. jέλο = φαγητόν, μὲ Σλαυικὴν ρίζαν ἐκ τοῦ

jέμ = τρώγω. — Κροάται έjο, Βουλγ. jέdενι, καὶ Σλαῦοι jέστιε καὶ jάστιε].

γjόbε̱-α (ἀντὶ γλjόbε̱-α τροπῇ τοῦ λ εἰς j παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς) [Βουλγ. γλόbα = πρόστιμον]

γjούαj [Σλαυϊκὰ γόνjα = κυνηγῶ.

[γjύλjπάνε̱-α] (γ) γjυλjπε̱ρε̱-α (τ) (ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ ν-γούλj, ὄ-κούλj καὶ πε̄νι (γ) πε̄-ρι (τ) = πανὶ [Σλαυϊκὰ ιγλὰ καὶ Βουλγ. γιλὰ = βελόνη]:

δάρτ-ι: ἴδ. dροῦ Σλαυικὰ dραβό, Βουλ. dαρβό, Ρωσ. dρέβο = δένδρον, ξύλον].

dοραβῖ-α (τ) = λjε̱μόσ̈ε̱νε̱-α (γ) καὶ λjε̱μόσ̈ε̱ρε̱-α (Μυζεκjέjα) = ἐλεημοσύνη].

dοραβίτ (τ) = νdᾰj λjε̱μόσ̈ε̱νε̱ [Σλαυϊκὰ dαροῦβαμ = ἐλεῶ, χαρίζω] ἴδ. δουράτε̱-α δουρετῖ-α, καὶ δουνε̱τῖ-α (γ).

dέγε̱-α: (ἑλλην. δοκ-ός) Βουλγ. dρέγε̱ καὶ dρέγα = κλωνάριον· μὲ Σλαυϊκὴν ρίζαν ἐκ τοῦ dεργά ἢ dε̱ρζ̆ά κατὰ τροπὴν τοῦ γ εἰς ζ̆ συνήθως παρὰ Σλαύοις) = βαστῶ.

[dε̱νέσε̱-α] = πνιγμὸς εἰς τὰ κλάϊματα (Σλαυϊκὰ dιχ̆άνιε = πνοή, ἀναπνοή καὶ Βουλγ. dε̱χνέσ̈ε̱ = πνοή, ἀναστεναγμός).

dέρι καὶ *dέρ* (Σκόdρα) [Σλαυϊκὰ dουρού καὶ dορί = ἕως, μέχρι] ἴδ. γjέρ.

[dε̱ρμόj] [Βουλγαρ· dαρμόν, μοναδικὴ λέξις παρὰ Βολλγάροις σημαίνουσα κόσκινον μὲ μεγάλας τρύπας ἐκ τοῦ ὁποίου μόνον σκουπίδια δύνανται νὰ ἐξέλθωσιν]· δὲν φαίνεται καθόλου νὰ ἔχῃ Σλαυϊκὴν ρίζαν, εἶναι συγγενὴς τοῦ θερμόj, ἑλλην. θρίμμα.

dε̱ρστίλjε̱-α [Βουλγαρ. dέρστjα = λjᾰj σ̈αjάκουνε̱ νdε̱, dε̱ρστίλjε̱, καὶ dε̱ρστίλjο (Βουλγαρ.) = τὸ μέρος ὅπου γίνεται ἡ πρᾶξις]· ἴδ. βαλανίτσ̈ε̱-α.

dίμε̱ν-ι (γ) *dίμε̱ρ-ι* (τ) Σλαυϊκὰ ζίμεν = χειμών· ἴδ. ἑλλην. δρίμη καὶ δίμρη = τὸ σφοδρὸν ψῦχος (πρωτότυπος λέξις).

dομακjίν-ι [Σλαυϊκὰ dομακjίν = οἰκοδεσπότης (ἐκ τοῦ dόμα = οἶκος) ἴδ. σ̈τε̱πιάρ-ι.

dούφ-ι (γ) τροπῇ τοῦ χ εἰς φ συνήθως παρὰ Γέγαις) φράσις: νdσίερ dούφινε̱ = βγάζω τὸ ἄχτι, ξεθυμαίνω· [Βουλγ. dούχ̆, Σλαυϊκὰ dέχ̆ = πνεῦμα, πνοή, ἀνάσα].

[dριμίσ] ρ. = κότεμ (Σ) Σλαυϊκὰ dρέμε = νυστάζω. Βουλγ. dρομίζγα = νυστάζω καὶ κότεμ Ἰταλ. dormire= κοιμῶμαι· (πρωτότυπος λέξις).

[dσᾶ (γ), dσε̃ (τ), νdσε̃ (τ)] Σλαυϊκὰ ζνjάjα=μανθάνω, ξεύρω 2) χωρῶ.

dοραβῖ-α (τ) = ἴδ. νdίχμε-α, dουράτε-α = ἐλεημοσύνη.

dοραβίτ ρ. (Σλαϐ.) = ἴδ. νdιχ̃, δουρόj = δίδω ἐλεημοσύνην.

έσ̈-ι (Περμέτ.) πληθ. έσ̈ετε καὶ έσ̈ερατε = σκαντσόχοιρος [Σλαυικὰ εζ̈ καὶ προφέρετα. εσ̈] ἴδ. ιρίκj-ι.

ζαγορέν-ι (Περμέτ.) = βορέας ἄνεμος· ἔχει Σλαυικὴν ρίζαν] ἴδ. μουρρᾶ-νι (γ) μουρρε̃-ρι (τ).

ζακόν-ι = συνήθεια, ἔθος, ἕξις [Σλαυικὰ ζακόν = νόμος].

ζᾶλ-ι (Σλαυικὰ ἴδ. ζουρ-ι.

ζαλίσ̈τε-α [Σλαυικὰ ζαρίσ̈τσ = στίβα ἄμμου καὶ πετρῶν προερχομένων ἀπὸ πλημμύραν ποταμοῦ καὶ ζαρίβαμ (Σλαυικὰ) ρ. ὅταν ὁ ποταμὸς πλημμυρῶν κάμνῃ στίβαν ἄμμου καὶ πετρῶν]· ἴδ. ζ̈ουρίστε-α καὶ ζ̈ουρίνε-α.

ζάμερε-α = δειλινὸν Σλαυιστὶ ζαμράκνα ρ. τριτοπρόσωπον = ἐβράδυασε· καὶ Ρωσ. ζάμερκ = ἑσπέρα].

[ζᾶ-νι (γ) *ζε̃-ρι* (τ)*]* Σλαυικὰ ζοϐά = φωνάζω τινά κράζω τινά, Ἑλλ. φθόγγος, Τουρκ. σέσ, σαντούρ (πρωτότυπος λέξις).

(ι) *ζῖ-ου ε-ζέζε-α* Σλαυικὰ ζ̈άρρ καὶ Βουλγ. ζ̈άρα Ρωσ. ζ̈αριά = ψήνω· Βουλγ. ζ̈αριά = ἀνακατόνω τὴν φωτιά.

ζ̈άbε-α Σκόdρα) [ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ ζαbνίκ = ταρακάτσε-jα].

ζ̈αbίσ-ίτ ίτ ρ. [Σλαυϊκ. ζ̈άbα = βάτραχος].

ζ̈έκ-γου [ζ̈εγ (Σλαυϊκὰ=βάπε-α. τὸ γ. εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως προφέρετε ὡς κ. παρὰ Σλαύοις) καὶ Βουλγ. ζ̈εγα = βάπα Σλαυϊστὶ ζ̈εγού = πυρόνω]. ἴδ. βάπε-α.

ζ̈ουζ̈ίνκε-α = μαῦρον ἔντομον ἴσον μὲ κάνθαρον. [Βουλγ. ζ̈ούζ̈ελ καὶ ζ̈ουζ̈ίκα ταὐτοσήμαντοι ἐκ τῆς Σλαυϊκῆς ρίζης ζ̈ούζ̈=μαῦρον ὡς θενγjῖλ-ι [ἀρχ. Σλαυικὰ ενγjεν καὶ Βουλγ. βενγλjεν = κάρβουνον ἀναμμένον].

jαρανῖ-α (Σκόdρα) = ἀστεϊσμὸς [ἀρχ. Σλαυικὰ jαρενία=κωμικος· (ἐκ τοῦ jάρε = ἐρίφιον ὅπερ ὅταν πηδᾷ προξενεῖ γέλωτα)] ἴδ. γάτσ-ι (Σ) [εἰρωνεία = jαρανῖ].

jούγε-jα (Περμέτ.) = νότιος ἄνεμος [Σλαυικὰ jούγε = νότιος] ἴδ. έρε-σ̈ίου.

καbόj ἢ *κουbόj* γαbόj (Σ) = ἀπαντῶ, λανθάνω. [Βουλγ. καbόσβαμ

=ἀπατῶ καὶ Βουλγ. καbόσνjε̱=ἀπάτη. ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ εἶνε Βουλγ. λέξις] Ἰταλ. gabbare=πιάνω εἰς τὴν παγίδα=ἀπατῶ. — gαbια Ἰταλ.=παγὶς ἴδ. γε̱νjε̱̄j.

[καλῖ-ου] Σλαυικὰ κλὰς=ἀστάχυς.

καπούσ̈ε̱-α [Βουλγ. καπούσ̈=ρρίκjε̱νε̱-α] ἴδ. ρρίκjενε̱-α.

κᾶρ-ι [Βουλγ. κουρ, Σερβ. κούρατσ.=ψωλή].

καρκαλ/έτσ-ι, καρτσαλjέτσ-ι, κατσαλjέτσ-ι (Σ) καὶ κακαλjέτσ-ι [Βουλγ. σκακαλjέτσ. με Σλαυικ. ρίζαν ἐκ τοῦ σκάκαμ=πηδῶ].

καρκαdσ̈οῦλ-ι Βουλγ. καρκατσ̈ο=καλικαντζαρος].

καστραβέτσ-ι ἢ καρσταβέτσ-ι [Βουλγ. κρασταβίτσα καὶ καρτσαβίτσα] [Σερβ. Korastavac] ἴδ. τράνγουλ-ι.

[κάσ̈τε̱-α] ἄχυρον. [Ἀρχ. Σλαυικὰ κε̱σ̈τα=καλύβη κτισμένη ἀπὸ χορτάρι, ἐξ οὗ τὸ Βουλγ. κε̱σ̈τα=οἶκος. φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει Σλαυικὴν ρίζαν].

καταλᾶν-ι (γ)=κύκλωψ, ἄγριος ἄνθρωπος [Βουλγαρ. ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς ἄνθρωπον ἀχόρταστον καὶ ἄγριον].

κατράφ-ι (Βερατ)=Τουρκ. jεπένγ [Βουλγαρ. καταράχ̄. ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλλην. καταρράκτης].

κάτσ̈-ι ὑφαντής, ἱστουργός. Βουλγ. (Καç=ὑφαντὴς).

κατσ̈ούλ-ι [Βουλγ. κατσ̈ουλj=λειρὶ] ἴδ. κατσ̈ιρούπε̱-α (Σ). κε̱jύρ (Σκόdρα) [Βουλγ. κοκόρα, κjεκjέρα, τσ̈ιτσέρα=βλέπω, ἀνοίγω πολὺ τὰ ὀμμάτια].

κε̱λjτσ̈άσ ρ, [Βουλγ. κε̱λτσ̈αμ, ταυτοσημαν.].

κε̱νάτε̱-α ἡ κανάτα τοῦ ποτοῦ. 2) τὰ φύλλα τῆς θύρας. [Βουλγ. κε̱νάτα =μὲ τὰς αὐτὰς σημασίας].

κε̱ρbε̱-α [Σλαυικὰ κόρπ=βουτσὶ καὶ ἀρχαῖα Σλαυικὰ κοραbε̱λj=πλοῖον] (Τουρκ. κουρbά).

κjερπίκ-ου καὶ κjεπάλε̱-α [Βουλγ. κλjεπάλο καὶ κλjεπάτσ̈: =τὰ καπάκια τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνίοτε τὰ βλέφαρα, καὶ κλjέπκjι (Βουλγ.)=βλεφαρίδες].

κε̱ρράbε̱-α [ἴσως ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ρήματος γράbe=ἁρπάζω].

κε̱ρρούσ-ούτ-ούτ [Ἀρχαῖα Σλαυικὰ κρρούτ=δὲν κάμπτω] (Ἑλλην. κυρτ-ῶ).

κε̱τού [Βούλγ. τούκα=εδώ] (=ατύ, κετού).

κε̣ρτσε̣λῖj (γ) καὶ νγε̣ρτσελῖj (γ) καὶ νγε̣ρτσε̣λόj [Βουλ. κε̣ρτσαμ καὶ σκε̣ρτσαμ = τρίζω. Σλαυιστὶ = ὄκε̣ρζατ = τρίβω.

κίνd-ι [Βουλγ. γε̣να = διπλόνω. Σλαυιστὶ γνε̣ καὶ Βουλγ. γε̣ν = διπλωμένον].

κλjίτσ̈-ι καὶ κλjύτσ̈-ι [Ἑλλην. κλείς. Σλαυικά, Serb=κλjτσ̈ καὶ κλjυτσ̈=κλειδίον] ἴδ. τσ̈ελjσ-ι, χ̣άπε̣σ-ι.

κλοπάσ̈κε̣-α (ἀρχαῖα Σλαυικά: κλοπάτσ̈κα = πᾶν εἶδος μηχανῆς (ἐκ τοῦ κλόποτ = κρότος).

κόβε̣-α (ἁπλοελλην. = ὁ κουβᾶς· Σερβ. κούα).

κοβάτσ-ι [Σλαυικὰ κοβάτσ̈ = σιδηρουργός]· ἴδ. φαρκάρ̣-ι (Κροῦjα).

κόbε̣-α [Σλαυικὰ κοb = κακόν, ζημία· σήμερον δὲ σημαίνει ἐπιβουλήν· (Τουρκ. bελjα)].

κοκόσ̈-ι = ἀλέκτωρ̣ [Σλαυικὰ κόκοσ̈ = ἡ κόττα]· ἴδ. γjέλj-ι, κε̣νdέσ-ι (Περ̣μέτ.) καπόσ̈-ι (Βεράτ.) [Serb. bulg. = kokoς].

κολjανdίνε̣-α καὶ τὸ ῥῆμα κολjανdίσ [Σλαυικὰ κόλjε dάjε = σαλεύω].

κολjένdρ̣ε̣-α = ἡ Παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων· ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους· [Κόλjedα (Σλαυικὰ) = ὁ πρῶτος Θεὸς τῶν Σλαύων].

κόπσα = ἡ κόπσα. Serb. Kopêa.

κονόπ-ι (Σκόdρα) [Σλαυικὰ κονόπ = σχοινίον· 2) εἶδος λιναρίου ἐξ οὗ γίνεται τὸ σχοινίον]· ἴδ. λjιτᾱρ-ι.

κοπάτσ̈-ι καὶ *κοπάτσ̈ε-jα* = κούτσουρ̣ον ἢ ῥίζαι δένδρων, ἃς ἐκβάλλουσι σκάπτοντες· παράγεται ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ρημ. κοπάjα καὶ Βουλγ. κόπαμ = σκάπτω] ἴδ. κε̣ρτσοῦ-νι (γ), κε̣ρτσοῦ-ρι (τ).

κόπε̣ρ̣-ι [Σλαυικὰ κόπαρ̣ = ἄνηθον].

κοπίλj-ι-ε-jα (Ἐλβασ.) = νόθος καὶ (τ) = δοῦλος [Σλαυικὰ = κοπίλjε, Τουρ̣κ. κοπίλj. Γραικ. τὸ κοπέλι, ἡ κοπέλα·—δὲν φαίνεται νὰ εἶναι Σλαυικὴ λέξις].

κορ̣ίτε̣-α [Σλαυικὰ κορ̣ίτο = ἡ σκάφη] ἴδ. γοβάτε̣-α.

κόσ-ι = ξυνόγαλα [Ἀρχαῖα Σλαυικὰ κβάς = ξυνόγαλα ἴσως ἐκ τῆς Σλαυικῆς ρίζης κjίσελο = ξυνόν].

κόσ ἢ *κοσίσ* [Σλαυικὰ κοσ̣ὰ = θερ̣ίζω] ἴδ. κόρ̣ρ̣.

κόσκε̣-α (τ) καὶ κότσκε̣-α (τ) [Σλαυικὰ καὶ Σερβικὰ κόστε̣, Μαυροβούνιον κόστκε̣ = κόκκαλον] ἴδ. ἐσ̈τε̣νε̣-α.

BASH

κόσ-ι [Σλαυικὰ κόσ = κοφίνιον] [Σερβ.-Βουλγ.] ἴδ. ἡ κοῦφα καὶ Γραικ. κοφίνιον.

κοτέτσ-ι [Βουλγ. κε̱τετσ = γασdάρε-jα, μὲ Σλαυικὴν ρίζαν ἐκ τοῦ κούτ καὶ κε̱τ = γωνία].

κοτσέκ-ου [Σλαυικὰ κοφτσέκ-ου κιβωτός· κοσέκ-ου ἐκ τοῦ κόσ-ι].

κόχε̱-α [Δαλματία κόχα = καιρός].

κουκουβάτσε̱-α, κουκουμάτσε-jα [Βουλγ. κουκουμjάφκα (ἐκ τοῦ κούκου καὶ μιάφκ = μιαουρισμὸς) καὶ κουκουμάτσκα (Βουλγ.)].

κουκουμάτσε-ja: εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ κού κου (ὡς ἐκ τῆς φωνῆς τῆς γλαυκὸς) καὶ μάτσε-jα = γαλῆ (ὡς ἐκ τῆς μορφῆς τῆς γλαυκὸς) ἴδ. χερε̱κέκjε-jα.

κουλjᾶρ-ι [Σλαυικὰ κόλο = κύκλος].

κουλjάτσ-ι [Σλαυικά, Σερβ. Βουλγ. κολjάτσ-ι = κουλοῦρι ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ κόλο = κύκλος.

κούμε-ja (Περμέτ.) = φιjάν-ι [Σλαυικὰ κούμα = κουμπάρος. 2) ἀνάδοχος, δεξάμενος] ἴδ. φιjάν-ι.

κούμπτρε̱-ι: κουμπάρος [Σλαβ. κοὺμ = ἀνάδοχος· (καὶ ἡ κατάληξις μbάρο] ἴσως καὶ τὸ Ἀλβανικὸν κε̱μπ-μbαρε̱ = κούμπαρος.

κουρbᾶρ-ι (Βουλγ. κουρbὰρ = πόρνος].

κούρbε̱-α [Βουλγ. καὶ Σερβ. κούρbα = πόρνη] ἴδ. Ἀλβαν. κᾶρ-ι καὶ Βουλγ. κούρ.

κε̱ρράbε̱-α [ἴσως ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ρημ. κράbε καὶ γράbε ἁρπάζω].

κουρρίσ-ζι ἴδ. κε̱ρρούσ.

κούτσ-ι, κούτε̱-α, κούτ [Βουλγ. καὶ Σερβ. κούτσε = σκυλάκιον καὶ κούτσκε̱-α [Βουλγ. Σερβ. κούτσκα = σκύλλα· ἴδ. κjένε-jα σακε̱-α (Σ).

κρᾶλj-ι [Σλαυικὰ κρᾶλj = βασιλεὺς] ἴδ. ρίγε̱, περενdούερ, μbε̱ρέτ.

[*λjάϊκε̱-α*] [Σλαυικὰ λjάσκα = θώπευμα].

λjακε̱μόj [Ἀρχαῖα Σλαυικά· λάκομ = πλεονέκτης. 2) λαίμαργος.

λάπ [Βουλγ. λάπαμ = γενικῶς δι' ὅλα τὰ ζῷα καὶ τὸν ἄνθρωπον ὅταν τρώγωσιν ὡς ὁ σκύλος μὲ τὴν γλῶσσαν].

λjεβότσκε̱-α [Σλαυικὰ οbολότσκα = τὸ τσοῦφλι τοῦ αὐγοῦ].

(ι-ε) *λjέτε̱* [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λjέγκ καὶ λjέχετε̱ (τ) Βουλγ. λjένγ = ἐλαφρός].

[λjιαβάθ-ι] [λjιbάdα = λειβάδι].

(ι) *λjίκ-γου* ἀρσ. ε λjίγε̱-α θηλ. [Σλαυικὰ λjίχ̌ = κακός, πονηρός. 2) ἄρρωστος, Γραικ. λιγνός], ἴδ. ι-ε-κέκj-ι-ε-jα.

λός=ὄτροφάκ-ου, ἀρχαῖα Σλαυικὰ loze, Σερϐ. loza.

λοκομίτσε̱-α (Σ) [Βουλγ. λακομίτσα = τὸ χωνί], ἴδ. χ̌ίνκε̱-α.

λόνdσε̱-α [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λόνιτσα=βάθος].

λjότσ̈κε̱-α (Περμέτ.)=ὁ βολϐὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ [Σλαυικὰ όκα = ὀφθαλμός, ότσκα (ὑποκορ. Σλαυικόν)] ἴδ. κακε̱ρδόκ-ου.

λjούγε̱-α [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λέγα καὶ λούγα=τὸ κοχλιάριον].

λούπ [Βουλγ. λάπα = τρώγω μὲ λαιμαργίαν].

λούτσε̱-α καὶ *λόσ̈-ι*, λότσ̈-ι (Σκόdρα) (Σλαυικὰ λούζ̌α = βόρϐορος).

ματσ̈άλj-ι [Σλαυικὰ μοτσ̈άτ καὶ μοτσ̈ίτι = κατουρῶ], 2) βρέχω τινά.

μίτσε̱-α (Σ) μάτσε-jα (τ) [Βουλ. μάτσ̈κα καὶ ματσ̈έ, ὑποκορ. =γαλῆ].

ματσ̈όκ-ου (γ) καὶ ματσ̈όρ-ι (γ) [Βουλγ. ματσ̈όκ = αἴλουρος, γάτος]. ἴδ. dάτσ-ι [Σερϐ. ματσ̈άκ].

μbίελj [ἀρχαῖα Σλαυικὰ με̱λζάjα=ἀμέλγω].

μbράσ καὶ σbράσ, καὶ ὄπράσ (Σκόdρα) [Σλαυικὰ πράζο = κενός, ἄδειος, εὔκαιρος, κούφιος καὶ jάμ πράζε̱ν=εἶμαι ἄδειος, ἀδειάζω], (ἡ ρίζα τοῦ μbράσ εἶνε πράσ, ἔπαθε δὲ τὸ ρῆμα τὰς γραμματικὰς μεταβολὰς τῆς Ἀλϐανικῆς γλώσσης, δηλ. ὅταν λέξις προσλαμβάνῃ μ πρὸ τοῦ π, τότε τὸ π τρέπεται γενικῶς εἰς b. σbράσ-ζεμ, ὄπράσ-ζεμ, ὄbράσ-ζεμ, μbράσ-ζεμ τὸ ἐπίθ. (ι-ε) ὄbράζε̱τε̱ ὄbράζε̱τε̱, μbράζε̱τε̱, ὄbράζε̱τε̱ τὸ ἐπίρ. ὄbράζε̱τε̱, μbράζε̱τε̱ κ.τ.λ.

μεμέτσ-ι καὶ νεμέτσ-ι [Σλαυικὰ νέμ καὶ νέμετσ=ἄλλος] ἴδ. ι-έ-παγόjε̱ (Σκόdρα).

μενγjέσ-ι [Σλαυικὰ dε̱νέσ, Βουλγ. γε̱νέσ καὶ με̱νέσ = σήμερον] ἴδ. νάτε̱-α (τ), νάdιε, νάdια (Σ).

με̱ρζίσ-ίτ-ίτ ρ. ἐνερ. (τ)=μισῶ καὶ (γ)=βαριοῦμαι, ἀποστρέφομαι.

με̱ρζίτεμ [Σλ. με̱ρζίτ = ἀποστρέφομαι], 2) εἶμαι ὀκνός.

(ι-ε) *μίρε̱* [Σλ. μίρε̱=ἡσυχία, καλοσύνη, φρονιμάδα].

μιέγουλε̱-α καὶ μιέργουλε̱-α, καὶ νιέγουλε̱-α [Σλ. με̱γλὰ = ὁμίχλη]

μόκνε̱-α (γ) μόκρε̱-α (τ) [Σλαυικὰ μόκνα καὶ μέκνα=σύρομαι].

μολjίτσε̱-α [Σλαυικὰ μόλjιτσα καὶ μόλjιε=κουτσιπίδα ἴδ. τένjε̱-α

μουζ̌ίκ-ου (Ἀλϐανο-ιταλικὸν) = ὀνάριον, γαϊδουράκι, σύγκρινον. Σερϐ. μάζγα.

BKSH

μούργε-α [Βουλγ. μούργα=μαυροδερός, ἴδ. ι-ε-ζέσκε.

μουρρᾶ-νι (γ)=ὁ βορρᾶς [Βουλγ. μαράνjα=ζεστὸς καιρός].

μούσκε-α [Σλαυικὰ μεσκὰ=μουλάρι, Σερβ. maska].

μbράμε-α (γ) μbρέμε-α (τ) (ἡ ρίζα κυρίως εἶνε πρέμε-α (τ)) [Σλ. μράκ=σκότος καὶ Βουλγ. μράκνα = ἐβράδυασεν].

νγρέχ καὶ ἀντίθ. σ̈κρέχ (ἡ ρίζα κρέχ) [Βουλγ. κρέχβαμ=ζα-κρέχ=στήνω].

νdρύσε [Σερβ. dρύγτσε καὶ Βουλγαρ. dρούγjατσε, Σλ. dρούγjι καὶ dρούζι=ἄλλως.— ἐκ τοῦ dρουγο=ἄλλο καὶ τῆς καταλήξεως τσε ἢ jάτσε (σημαινούσης τρόπον)=διαφορετικὰ ἄλλως, ἀλλοιώτικα], ἴδ. τιέτραζι.

νdρύσκ-ου [Σλαυικὰ dρόσdιε = σκουριά, 2) τρύξ-γὸς=τὸ κατακάθισμα τοῦ κρασιοῦ εἰς τὰ βαένια.

νεβόλjε-α καὶ νεβόjε-α [Σλαυικὰ ἐκ τοῦ νε= ἄνευ καὶ βόλj=θέλησις, ἀνάγκη. 2) σκλαβιά].

νίσ [Σλ. να-τσίν=ἀρχίζω].

οbόρρ-ι = αὐλή, τόπος ὕπαιθρος ἐλεύθερος, ἐμπρὸς τῆς οἰκίας. [Σλ. obόρρ=ὁ στάβλος τῶν ἵππων καὶ τῶν προβάτων]. ἴδ. αβλῖ-α.

ογίτσ-ι [Βουλγ. 1)=τὸ κριάρι τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὸν κύριόν του. 2) ὁ κριὸς ὅστις τὰ πρόβατα προάγει] οἱ Βούλγαροι παράγουσι τὴν λέξιν ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ βόdε=ἄγω καὶ βοdατσ̈ καὶ βὸdιτσ̈=ὁδηγός).

οπάνγε-α (Σ) καὶ οπίνγε-α [Σερβ. οπάν-τσι, Βουλγ. οπίντσι=τσαρούχια ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ οπάβαμ=τεντόνω] ἴδ. σόλε-α.

ούdσε-α [ἀρχ. Σλ. ούζα = στενὸν] (ἀμφίβολος).

ούλjκ-ου καὶ *ούjκ-ου* [Σλαυϊκὰ βελκ, Σερβ. βούκ, Ἑλλην. λύκος, Λατ. lup-us.

ουλjίτσε-α [Βουλγ. ούλjιτσα=δρόμος στενός, μέρος στενὸν καὶ Ρωσ. ούλjιτσα=δρόμος πλατὺς] φράσις ιλjάσε βένd ε ουλjίτσε πακερκουμ.

ουνάζε-α δακτυλίδιον [ἀρχαῖα Σλαυικὰ ουνάζα=διαπερῶ].

ουγάρ-ι [Βουλ. ούγαρ=ἀροτριωμένον χωράφιον ἢ μέρος γῆς]=ἴδ. μαζῖ-α.

ουσέ-jα [Σλαυικ. ούζ καὶ ουζίς=στενὸς] (Γραικ. χωσιά). ἴδ. πρίτε-α.

ουστρῖ-α στρατόπεδον. [Σλαυι. στρόϊ=τάγμα στρατιωτῶν, καὶ Σλαυι. ουστρόjα καὶ ουστρόβαμ=παρατάττω].

παdίσ-ίτ-ίτ [Σλ. πάdαμ ἐνάγω, ἐγκαλῶ] ἴδ. κjάχεμ.

[*πασ* καὶ *παστάj*] [Βουλγ. πόσλjε καὶ ποσλάϊ=ἔπειτα, ὕστερον].

πασтρόj [Σλ. bάστρα καὶ bίστρα = καθαρὸν ὕδωρ] ἴδ. κjε̣ρόj, κθιελόj.

πάτε̣-α θηλ. πατόκ-ου ἀρσ. [Βουλγ. πάτκα, πάτ, πατόκ = χῆνα καὶ πατάκ ἀρσ. Σερβ.] ἴδ. γουσ̈άν-ι (Jακόβα).

πατε̣σ̈τίνε̣-α (Περμέτ.) πληθ. πατε̣σ̈τίνατε̣ = bε̣ρσ̈ι-α [Βουλγ. πρασ̈τίνα = τσίπουρα] (ἴσως ἐκ τοῦ πατῶ).

πακτούα-όϊ καὶ πατκούε-όϊ [Βουλγ. ποτκόβα = πέταλον. ἐκ τοῦ ποτ= ὑπὸ καὶ κόβε (Βουλγαριστὶ] = καλλιγόνω].

πεζούλj-ι [Βουλγ. πεζούλj = μικρὸν ἁρμάριον, Γραικ. τὸ πεζοῦλι].

πε̣λjτσασ καὶ πε̣ρτσὰσ καὶ πλjάσ [Σλ. πρε̣σκα = σχάζω, Βουλγ. πρέσκασα = αὐτομάτως σπάει].

πε̣νγόj-όχεμ [Σλ. πjά, Βουλγ. πένjα καὶ πε̣νjα = σκουντῶ. = μάρρ μbε̣ θούε, μίρρεμ μbε̣ θούε (Σ)].

πε̣ρζ̈ίσ-ίτ-ίτ [Σλαυϊκὰ πε̣ρζ̈ίτ = τηγανίζω] ἴδ. φε̣ργόj.

πε̣ρκάσ καὶ *πρέκ:* [Σλ. πρι-κασάjα = πρι-κασ-άjα = ἅπτω, ομαι, ἐγγίζω -ομαι, ψηλαφῶ].

πε̣ρρ̣οῦα-όϊ (Βουλγ. Σερβ. πόρροϊ = χείμαρ̣ρος] ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλλην. ρέω-ροή. — [Rumân. pereu = ρυάκιον].

πε̣ρτσίελ-πε̣ρσίελ, [πε̣ρτσῖλ καὶ πε̣ρσῖλ] [Σλαυικὰ πρ̣εσιλ-άjα = παραπέμπων] πιθανώτερον νὰ εἶναι Ἀλβαν. λέξις ἐκ τοῦ πε̣ρ = περὶ καὶ σίελ = πέμπω).

πιαβέτσε̣-α [Σλαυικὰ πιαβέτσ = αβδέλα] ἴδ. ουσ̈ούνjε̣-α ἢ σ̈ουσ̈ούνjε̣-α.

πιανέτσ-ι [Σλαυικὰ πιάνιτσα, Βουλγ. πιανέτσ = μέθυσος].

πιέκ [Σλαυικὰ πέκα = ψήνω καὶ πεκ = ἡ κάψα (Σλ.) = ψήνω].

πίκε̣-α [Σλαυικὰ κάπια = στάζω καὶ Βουλγ. κάπκα = σταλαγματιά]. ἴδ. τσ̈ίκε̣-α, γjέρbε̣-α.

πίπε̣ζε̣-α ὑποκορ. τοῦ πίπε̣-α), ζουμάρε-jα (Σκόdρα) Ἰταλ. pipa, Σλαυικὰ πισκάλj = πίπε̣ζε̣ καὶ πισκάjαμ (Σλαυικά).

πιρ̣ισ̈τούπ (Σκόdρα) [Σλαυικὰ περιστούπ = δίσεκτος] ἴδ. βισέκ.

πίτσ̈-ι [Βουλγ. πίτσ̈κα = μουνὶ] ἴδ. πίθ-δι.

πίτσ̈κε̣, νύε jα [Βουλγ. σπίτσα = κόμπος] (δὲν εἶναι Βουλγ. λέξις].

πλjάσ ἴδ. πε̣λjτσάσ.

πλjάσ̈κε̣-α [Σλαυικὰ πλjέν καὶ πλjεατσ̈κα] = λάφυ̣ρον καὶ

πλjανιά ρ. = λαφυραγωγῶ [Σερβ. pljaçka].

πλjοῦρ̣-όρι [Σλ. πλούγ = ἄροτρον] (ἴσως ἡ πλώρ̣η = πρῷρ̣α).

BKSH

πλjούχουνε̤-ι (γ), πλjούχουρε̤-ι (τ) Σλαυικὰ πράχ̆ = κονιορτός, κόνις ἐξ οὗ Βουλγ. πραχόσβαμ ρ. = ἐξοδεύω, χαλνῶ καὶ Βουλγ. πρέσκαμ ἢ πρίσκαμ = σχίζω· 2) διασκορπίζω· ἴδ. προυσ̆-ι ἀναμμένη σκόνις, ἴδ. πλjέχε-jα ἴδ. πρίσ̆ ('Ιταλ. polvere).

πο: μόριον = ἤδη [Σλαυικὰ πο σημ. ἀρχὴν πράξεως].

πογάτσ̆ε̤-α καὶ πογάτσ̆ε-jα = εἶδος πίττας Σερβ. pogaîa.

πογανίκ-ου [Βουλγ. πογοβίτσα = πίττα ἀφιερωμένη εἰς τὸν Θεόν· ἴσως ἐκ τοῦ bόγαν = Κύριος καὶ μὲ κατάληξιν νικ].

πονίτσε̤-α (Περμέτ.) = βεσνίκ-ου (Βουλγαρ. ποdνίτσα = ἀπὸ σίδηρον) ἴδ. κακῖ-α (Σκόdρα).

ποροσίσ καὶ *ποροσίτ* [Βουλγ. πορέτσ̆αμ = παραγγέλλω] ἴδ. καὶ ουρδ̱ενόj (γ) ουρδ̱ερόj (τ).

ποτέρε-jα [Βουλγ. ποτέρε = ὀχλαγωγικός, διωγμός ἀτόμου = θόρυβος].

πότσ̆-ι ἀγγεῖον ξύλινον ἢ πήλινον ἢ ὑάλινον [Ρωσ. bοτσ̆ καὶ Βουλγ. bέτσ̆βα = βαρέλι] ('Ελλην. ποτήριον).

πουγᾶj = μολύνω τινά [Σλ. πογάνι = ἄπιστος καὶ Βουλγ. = βρωμερὸς καὶ πουγανιά (Βουλγ.) = μολύνω] ἴδ. φουλίκj, νdῦj.

πουσ̆-ι [Σλαυικὰ ποχ̆ = τὸ χνοῦδι].

πούσ̆κε̤-α [Βουλγ. πούσ̆κα = τυφέκι (ἐκ τοῦ πούκα = σχάζω Βουλ.) [καὶ Ρωσ. πούσ̆κα = πυροβόλον, κανόνι Σερβ. puska].

πουσ̆τόj = κυριεύω [Σλαυικὰ πούστ = ἔρημος καὶ ρ. οπουστάβαμ = ἐρημόω 2) κατακυριεύω] Λατ. potestas.

[*πρᾶ*] [ἀρχ. Σλ. πράτσ̆ε καὶ πρότσ̆ε = λοιπόν].

πράκ-ου [Σλαυικὰ πράκ = ἀνώφλιον καὶ κατώφλιον [Σερβ. prag].

πρασ̆μόj (Σκόdρα = φλjάσ κέκj πε̱ρ τιέτε̱ρινε̱ [Βουλγ. πρασ̆τέ = φωνάζω ὅταν μαλλόνω τινά· 2) σκάζω].

πρεγjίμ-ι [ἀρχαῖα Σλαυικὰ τρεbίν καὶ Σλαυικὰ τρεβνίκ = πίττα].

πρεζιβόϊ-ὄϊ = δίκτυον [ἀρχαῖα Σλαυικὰ νέβοτ = δίκτυον].

πρεκουλjάτσ̆-ι (Περμέτ.) = σκορπίος· [Βουλγ. Σερβ. πρέκο = τρέχω ὡς τυφλὸς καὶ λjάτσ̆ = κατάληξις ἀποδιδομένη εἰς τὰ ζῴφια].

πρῖρεμ καὶ *πε̱ρβῖρεμ* (Σκόdρα) [Σλαυικὰ πρεβία = κλίνω ἐκ τοῦ πρε = παρὰ καὶ *βία* καὶ (Σλ.) = τράχηλος] (τὸ ρῆμα πε̱βῖρεμ εἶνε πε̱ρ καὶ βάρ ἢ βίερ, πε̱ρβιάρ, πε̱ρβιέρ).

πσ̆ερετίj [Βουλγ. πρίχ̆αμ = φτερνίζομαι] ἴδ. τέσ̆εμ, τεσ̆τῖj.

ραbιτίσ [Σλαυικὰ ρασbίβαμ = θραύω, 2) κατατροπόνω].

ρρε̱κε̃-ja ρρε̱κα̃-jα (Σκόdρα) = ρύαξ [Σλαυικὰ ρέκα = ποτάμι].

ρε̱νdόμ : ἐπιρ. = κοινῶς [Σλαυικὰ ρεdόμ καὶ ρενdόμ (ἐκ τοῦ ρετ = ἀράδα ἕλα κατὰ σειρὰν] ἴδ. σε̱ bάσ̈κου.

ρέτ [Σλ. ρετ = ἀράδα, τάξις, κατὰ σειρὰν] με ρέτ καὶ με ρενd (Μαλjεσία) = μὲ τὴν ἀράδα ἴδ. κούρε̱, κούραjε̱.

ρίζε̱-α [Βουλγ. ριdά = μανδήλι].

ροbίνjε̱-α (τ)= δούλη· Σερβ. robinja = Σερβ. = δούλη.

ρόπ-bι [Σλαυικά ροb = αἰχμάλωτος καὶ ραb = δοῦλος ἀργυρώνητος].

ρούd-ι [Σλαυικὰ ρουb = πρόβατον μαλλερόν· βέλνα ρουdαβα = μαλλὶ μαλλερόν· δηλ. πρώτης ποιότητος].

ρουνγάjε̱-α [Βουλγ. ρουτσ̈ί καὶ Ρωσ. ρρουτσ̈άι = τὸ νερὸν ὅπου τρέχει]·

ρράπ ι [Σερβ. γράπ = πλάτανος].

ρράσ̈τε̱-α [Σλαυικὰ χ̌ράσ̈τε̱ καὶ χ̌ρούσ̈τε̱ = κόκκαλον ὄχι τόσον σκληρόν· ἴδ. έσ̈τε̱νε̱-α (γ) έσ̈τε̱ρε̱-α (τ).

ρράφσ̈ [Σλαυικὰ ράβνο = ἴσον καὶ ράβνια = ἐπίπεδον] ἴδ. σ̈έσ̈-ι.

ρρε̱jέσ̈τε̱ καὶ *ρρέσ̈τε̱* (Σκόdρα) [Σλαυικὰ ρρέσ̈dαμ = ἀραδιάζω]· [ρρέσdε̱-α] = τὰ σκουλαρίκια τῆς αἰγὸς ['Αρχαῖα Σλαυικὰ ουσ̈ερεάσ = σκουλαρίκια].

ρρε̱τσ̈όκ-ου (Σκόdρα) [Βουλγ. ρρατσ̈ίτσα] = τὸ γουδοχέρι] ἴδ. τσ̈όκε̱-α.

ρρόγε̱-α [Σλαυικὰ ρρόκα] = μισθὸς ἴδ. πάγε̱-α.

ρρογε̱τα̃ρ-ι = μισθωτός.

ρρογόσ-ζι [Σλαυικὰ ρρογόσ = ψάθα].

ρρότσ̈κε̱-α [Σλαυικὰ ρρὸκ = κέρας καὶ Βουλγ. ρρότσ̈α = ὁ ἐξέχων].

ρρούφε̱-α, ρρούφκε̱-α (Περμ.) = ἄπηκτον, νερουλὸν αὐγόν. 2) καταρροή, συνάχι. — [Βουλγ. ρρούφκα καὶ ρρούχ̌κα = ἄπηκτον, νερουλὸν αὐγόν. 3) δε̃ ι πα̃ σ̈κέλjε̱) ἴδ. ι-ε σούρbουλε̱.

ρρουφε̃-α: κεραυνός, ἀστροπελέκι. ἴδ. φλjάμε̱-α (Σ). — οἱ Βουλγαρόφωνοι τῆς Μακεδονίας ρρόφια = κεραυνός, ἀστροπελέκι· ἴσως οὗτοι τὸ παρέλαβον ἀπὸ τοὺς 'Αλβανούς].

ρρύπ-ι [Βουλγ. ρρέπ = λουρί].

σαbε̃-jα = σφενδόνη [Σλαυικὰ σάbλjα καὶ Βουλγ. σάbλα = ρομφαία, σπαθί. 'Ιταλ. sciabola] ἴδ. bάχ̌ε (Σ).

σάνε̱-α (γ) = ξηρόχορτος

BKSH

σbράσ=ἴδ. μbράσ.

[*σγε̱ρδj ῖ*] [Βουλγ. ρασ-γε̱ρdαμ ἐκ τῆς προθ. ρρασ=ἀνὰ καὶ γαρdι (Σλ.) =στῆθος=ξεστηθόνω].

σέρε̱-α [Σλαυικὰ σέρα καὶ σιέρε̱=θειάφι. 2) κόλασις].

σῖελ καὶ *σῖλ* (γ. συνηρ.) [ἀρχαῖα Σλαυικὰ σιλ-άjα=πέμπω, στέλλω].

σίσε̱-α καὶ *τσίτσε̱-α* [Βουλ. καὶ Σερb. τσίτσα καὶ Σερb. σέστσα = βυζίον καὶ ρημ. (Σλ.) τε̱σάjου = βυζαίνω]· ἴδ. γjῖ-νι (γ) γjί-ρι (τ).

σίτε̱-α [Βουλγ. σίτο=κόσκινον δι' ἄλευρον].

σέσ-σέτ-σέτ [Βουλγ. σέα=κοσκινίζω. 2) σπείρω.

σκjόκε̱-α, κλότσӧε̱-α, κλόκε̱-α (Σ) [Βουλγ. κλόπα=πούλjα κjε̱ νγρόχ βε̄τε̱ ἡ κλωσσῶσα ὄρνις καὶ Βουλγ. κbάτӧκα=σκjόκα με ζόκj].

σκουνdίλ-ι [Βουλγ. σκούτ=κράσπεδον] ἴδ. σπε̱λκjι-νι (γ).

σοdίσ-ίτ-ίτ [Σλαυικὰ σοdίτ=κρίνω].

σοκόλj-ι (Σ) [Σλαυικὰ σοκὸλ=εἶδος ἀετοῦ] ἴδ. ӧκίπε-jα.—σκjιπόνjε̱-α.

σόπ-ι [Σλαυικὰ σόπ=σειρὰ ὑψηλή].

σορράκ-ου [Βουλγ. σοράκα=ἡ καρακάξα ἡ παρδαλή].

στάβε̱-α [Σλαυικὰ στάbε=στιbάζω].

στάν-ι [ἀρχαῖα Σλαυικὰ στάν = μέρος ὅπου μένει τις δι' ὀλίγον καιρόν, τὸ στρατόπεδον ὅταν εἶναι ἔξω, 2) κονεύω].

στάπ-ι πληθ. στάπετε̱ = ράbδος.

στε̱ρκίσ καὶ *σπε̱ρκάτ* καὶ *στε̱ρπίκ* [ἀρχ. Σλαυικ. κραπίτ=ραντίζω].

στοπάν-ι (Περμέτ.) = τυροκόμος. αὔ κjε̱ bε̱ν dιᾶθ' ε γjάλjπε̱ [Βουλγ. καὶ Βλαχ. στοπάν=οἰκοκύρης. 2) κάτοχος ἑνὸς πράγματος].

στρε̱̄χε-jα [Βουλγ. στρέχα=ταυτοσημ. Τουρκ. σατӧακ].

στρᾱλ-ι πληθ. στρᾱλετε̱ (Ἀργυρ.) = πυρίτης λίθος, στερνάρι. ἴδ. γουρӧκρέπε̱σ.

στρούκ-γου [Βουλγ. Σερb. στρούγ=τὸ ροκάνι].

ӧᾱj [Ἑλλην. ἀνα-σαίνω. Σλ. dίӧαμι=ἀνασαίνω].

ӧέκjε-jα (ἴσως ἐκ τοῦ σάκκος) [Σερb. ӧάκα=χοῦφτα].

ӧετίσ (Σ) [Σλαυικὰ ӧέταμ=περιπατῶ (Τουρκ. γεσdίσ)].

ӧιάρ-ι (Σ)=φακὴ [Ρωσ. ӧάρ=κάθε στρογγύλον πρᾶγμα] ἴδ. θιέρρ.

ӧῑ-νι, ӧῑθ-ι (Ἐλbασ. Καb. Τυραν.) = τράχηλος [Βουλγ. ӧία, ἀρχαῖα Σλαυικὰ bία=σbέρκος, τράχηλος] ἴδ. λjούγου ι κjάφε̱σε̱ (Σ).

ӧκουνdίλ-ι ἴδ σκουνdίλ-ι.

ὂπράσ ἴδ. μbράσ.
ὂουλj [Βουλγ. ὂούλjε καὶ ὂουλjέτσ = λjεφύτ' ι ὂτρέμbετε.
ὂκράπ-ι = σκορπίος. ἴδ. σφούρκ-ου [ἀρχ. Σλαυικὰ ὂκαρπίj].
ὂούλjτὂ-ι [ἀρχ. Σλαυικὰ σούλιτσα = τὸ δόρυ τὸ κοντό].
ὂουπλjάκε-α [Σλαυικὰ πλjασνίτσα = ὂουπλjάκε καὶ Σλαυικ. πλjάσκαμ = ραπίζω, 2) χειροκροτῶ].
ὂουὂούνjε-α καὶ *ουὂούνjε-α* [ἴσως ἐκ τοῦ ἀρχαίου Σλαυικοῦ ὂεὂού ἢ σεσε = θίθ. (ὂουσούνια δὲν ὑπάρχει λέξις εἰς τὴν Σλαυικὴν ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ οὐσιαστικόν)].
ὂυτ: [Βουλγ. ὂυτ = κάθε ζῷον χωρὶς κέρατα].
ὂπετόj Σλαυικὰ σπασάjα ρ. = γλυττόνω καὶ σώζω. ἀπαρ. σπασάτ = γλυττόνειν, σώζειν. Ἰταλ. scapare].
ὂτέκ-γου [Βουλγ. στρεγ = ταυτόσημ.].
ὂτρέγε-α [Βουλγ. στρίγλα (ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ στεργά = κjέθ,) = γυνὴ μὲ κομμένα μαλλιά, ἐπὶ ποινῇ μοιχείας].
ὂτρούνγε [Βουλγ. στρούγα 'ταυτόσημ.].
ταγᾱρ-ι [Βούλγ. ταγᾱρ = εἶδος μέτρου γεννημάτων ἀπὸ 10 ὀκάδες καὶ κάτω].
ταλάσ-ζι [Βουλγ. ταλασ = κύματα (ἐκ τοῦ θάλασσα)].
τέσκε-α (Μιρεdίτα) = σκjεπαρ-ι Βουλ. τέσλα, Σλαυικὰ τεσλάου = πελεκῶ].
τίνεζε-α [Σλαυϊκὰ ταΐν = κρυφός, μυστηριώδης. ἴδ. φὂέχουραζι.
τόκ-γου [Ρωσ. ιτόγ = σωρὸς Σερβ. stog] ἴδ. ἴδ. πίρκ-ου.
τολομbάσ-ζι [καὶ Βουλγ. τολομbάσ (Τουρκ. τελjυμbεκ)] ξένη λέξις.
τσῦρρεμ [Βουλγ. β-τούρναμ = ὁρμῶ].
τούρε-α [Βουλγ. τούραμ = στιβόνω] ἴδ. ὂούλjεμ.
τραζόj [Σερβ. τραζ̌αμ ρ. γυρεύω, ἀνακατόνω = κερκόj].
τράστε-α [Βουλγ. τραΐστα].
τρέβε-α [Σλαυικὰ τρεβὰ = χόρτος καὶ Σλαυικὰ τρέbε. καὶ ιστρέbεμ = ἐξολοθρεύω χωρὶς νὰ μένῃ τίποτε].
τρεστίλjε-α [ἐκ τοῦ Βουλγαρικοῦ ρ. dρεστιά = πλύνω τὰ φορέματα κτυπῶντας αὐτὰ ἔξω εἰς μεγάλον νερόν].
τροῦαλ (τ), τροῦελ-ι (γ), τροῦλ-ι. [γ. συνηρ.) [ἀρχαῖα Σλαυῖκὰ τρούλ = θόλος].
τσέργε-α [Βουλγ. τὂέργα = κjιλjίμ bᾶμε(bερε) νdε ὂτεπῖ.

τσέρλjε-jα: [ἴσως ἐκ τῆς φωνῆς τσέρρ ! τσέρρ ! ἢ ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ τσέρρνο = μαῦρος].

τσ̈έτε̱ (τ) = γένος [Σερβ. τσ̈έτα = οἰκογένεια.

τσ̈άπ-ι = βῆμα, τσ̈άπε̱-α, ἢ χ̈άπε̱-α.

τσ̈άκ = γjερ [Βουλγ. τσ̈άκ = ἕως μέχρι (ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου)].

τσ̈ατσκε̱-α [Σλαυικὰ τσ̈ατσ̈κα = ποτήριον· 2) τὸ κρανίον].

τσ̈άστ [Σλαυικὰ τσ̈άσ = ὥρα, χρόνος] 2) ἀμέσως ἴδ. πε̱ρνjε̱χ̈έρε̱.

τσ̈έπ-ι [Βουλγ. τσ̈επ = κάνουλα].

τσ̈επιρόκ-ου (Περμέτ.) = bε̱ρdσίκ-ου [Βουλγ. τσ̈ιπέρ = σπιθαμή].

τσ̈ερέπ-ι (Περμὲτ.((Τουρκ. σατσ̈ [Βουλγ. τσ̈ερέπεjα ἀπὸ χῶμα κυρίως].

τσιλjιμῑ-α [Βουλγ. = οἱ ἄνθρωποι τῆς οἰκίας πρὸ πάντων τὰ παιδία].

τύμ-ι = καπνὸς Βουλγ. dymu Ἑλλην. θυμ-ός, Σερβ. dim, Τουρκ. dουμάν.

τρούπ [Σλαυικὰ τρούπ = πτῶμα 2) σῶμα] ἴδ. κούρμ-ι ἴδ. *κόρπ-ι*, σ̈τάτ-ι.

τσουdῑ-α [Σλαυικὰ τσ̈ουdί = θαῦμα] ἴδ. με̱ρεκουλῑ-α.

τσ̈ουκ-ου, τσούκε̱-α (Περμέτ.) = σκjουπ-ι = ράμφος καὶ ἡ ἄκρα τῶν βουνῶν, τῶν βράχων· 2) πᾶν τὸ ἐξέχον.

τσ̈ούκε̱-α = κᾶρι ι τσ̈ούναβεσ̈ βόγjιλjε̱· [Βουλγ. τσ̈ούκ = σφυρὶ 2) πᾶν τὸ ἐξέχον τῶν ὀρέων καὶ βράχων· 3) τὸ ράμφος..

τσόκε̱ (κουρ. ιbίε με τσ̈όκε̱ τε̱ γίσ̈τιτ.) [Βουλγ. τσ̈όκα, ταυτόσημ.].

τσ̈οκ-ου = σφυρὶ [Βουλγ. τσ̈ουκ = σφυρί].

τσουρρουβῑ-α [Σλαυιστὶ τσ̈ερουβία = μάγια].

χάλjε-jα [Βουλγ. χ̈άλjε = τὸ ἀναγκαῖον].

χαρακοπῑ-α [Βούλγ. χ̈αρακόπ = νόστιμος ἄνθρωπος].

χ̈ορόκ-ου [Βουλγ. χ̈ορούκ καὶ ουρούκ = ἐπίθ. ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς Τούρκους].

χ̈οστέν ι, χ̈ουστέν-ι (γ) [Σλαυικὰ χ̈οστέν = βούκεντρον]. ἴδ. θουμbάτσ̈-ι (Σ) στρουμbουλᾶρ-ι (Κρόjα).

χ̈όπ καὶ χ̈όβι = πηδῶ [Βουλγ. χ̈όπαμ = πηδῶ] ἴδ. κε̱τσέj.

χ̈ουλῑ-α [Βουλγ. ούλjε = αὐλάκιον, κανάλι] ἴδ. bράζε̱-α.

χ̈ούπ καὶ χ̈ουμπάσ [Σλαυικὰ γούπε = χάνω, Ἑλλην. χάνω Τουρκ. καΐπ] ἴδ. bῑρ, βdῑρ, bᾶρ, βdᾶρ.

Τύποις Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ἐν Ἀθήναις.

BKSH